ES MIL E UA NET

Anonymous

VOLUM UEITAU

Istòria d'Aladin e dera Lampa Magica

(Continuacion)

"Estimat lector, s'artenheres aguesta version damb eth Prològ sus eth prològ, hijut per jo, saberàs qu'aguesti libres sigueren sauvadi dera sua complèta destruccion, de forma estonanta, e malerosament era prumèra pagina d'aguest volum despareishec e non a estat possible remeter-la. Demani desencuses, mès çò inevitable ac dicte eth Destin. Totun aquerò, non càmbie eth sens deth relat.

Eth compilador."

Continuacion

"… hilh e me desencuse s'era trendesa de mair m'a possat a vier a transmeter-te ua demana tan singulara!"

Quan eth sultan, qu'auie escotat aguestes paraules damb molta atencion, pr'amor qu'ère just e benevòl, vedec qu'auie carat era mair d'Aladin, luenh de mostrar-se indignat pera sua demana, se metec a arrir bontadosament, e li didec: "Ò prauba! E qué amies en aguest mocador que ties pes quate puntes…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes quaranta nauau net

Era didec:

… se metec a arrir bontadosament, e li didec: "Ò prauba! E qué amies en aguest mocador que ties pes quate puntes?"

Alavetz era mair d'Aladin desliguèc eth mocador en silenci, e sense híger ua soleta paraula li presentèc ath sultan era plata de porcelana qu'en era i auie es fruts de peireries. E de seguit s'illuminèc tot eth divan damb eth resplendor, fòrça mès que se s'auesse alugat damb innombrables aranhes e halhes. E eth sultan quedèc enludernat pera sua claror e l'estonèc era sua beresa. Dempús cuelhec era porcelana des mans dera brava hemna e examinèc es meravilhoses peireries, ua darrèr dera auta, en tot cuelher-les entre es sòns dits. E siguec fòrça temps guardant-les e tocant-les, ar arràs dera admiracion. E acabèc en tot exclamar, dirigint-se ath gran visir: "Pera vida deth mèn cap, ò visir mèn! Be n'ei de beròi tot aquerò e be ne son de meravilhosi aguesti fruts! Ne vederes jamès de parièrs o enteneres a parlar tansevolh dera existéncia de causes tant admirables sus era superfícia dera tèrra? Qué te semble? Parla!" E eth visir contestèc: "De vertat, ò rei deth temps! que jamès è vist e ne è entenut a parlar de causes tan meravilhoses! Cèrtament, aguestes peireries son unenques ena sua espècia! E es jòies mès precioses der armari deth nòste rei non valen, totes amassa, tant coma eth mès petit d'aguesti fruts, ena mia pensada!" E didec eth rei: "Non ei vertat, ò visir mèn! qu'eth joen Aladin, que mejançant era sua mair me mane un present tan beròi, se merite, plan

que òc, mès que quinsevolh hilh de rei, que s'acuelhe era sua peticion de maridatge damb era mia hilha Badur'l-Budur?"

Dauant d'aguesta pregunta deth rei, qu'ère luenh de demorar-se, ath visir se li mudèc eth color e se li travèc era lengua e s'aclapèc fòrça. Pr'amor que, de hège temps, l'auie prometut eth sultan que non balharie en matrimòni ara princessa a cap aute que non siguesse un hilh qu'auie eth visir e qu'ère encamardat d'era des dera mainadesa. Atau, donc, dempús d'ua estona de perplexitat, d'emocion e de silenci, acabèc en tot contestar damb votz molt trista: "Òc, ò rei deth temps! Mès era tua Serenitat desbrembe que l'a prometut era princessa ath hilh deth tòn esclau. Solet te demani, donc, coma gràcia, donques que tant t'agrade aguest present d'un desconeishut, que m'autreges un tèrme de tres mesi, ath finau deth quau te prometi hèr-te a vier jo madeish un present mès beròi encara qu'aguest, entà aufrir-l'ac coma dòt ath nòste rei, en nòm deth mèn hilh!"

E eth rei que per çò deth sòn coneishement en matèria de jòies e peireries sabie ben que cap òme, encara que siguesse hilh de rei o de sultan, serie capable de trapar un present que competisse damb aqueres meravilhes, soletes ena sua espècia, non volec contrariar ath sòn vielh visir refusant-li era gràcia que sollicitaue, encara que li semblaue inutil; e damb benvolença li responec: "Plan que òc, visir mèn! que t'autregi eth tèrme que me demanes! Mès te cau saber que, s'ath cap d'aguesti tres mesi non as trapat entath tòn hilh ua dòt entara mia hilha que depasse o aumens egale era dòt que m'aufrís aguesta hemna, en nòm deth sòn hilh Aladin, non poirè hèr mès peth tòn hilh, a maugrat des tòns bons e leiaus servicis!" Dempús s'acarèc damb era mair d'Aladin, e li didec damb molta afabilitat: "Ò mair d'Aladin! Que pòs tornar contenta e segura ath costat deth tòn hilh e dider-li qu'era sua peticion a estat ben acuelhuda e qu'era mia hilha ei comprometuda damb eth a compdar d'ara. Mès ditz-li que non se poirà celebrar eth matrimòni enquia passadi tres mesi, pr'amor de balhar-li temps ara mia hilha de premanir er equipament e eth noviatge que corresponen a ua princessa dera sua categoria!"

E era mair d'Aladin, ar arràs d'alegria, lheuèc es braci entath cèu e hec vòts pera prosperitat e dilatacion dera vida deth sultan e se didec adiu pr'amor de volar entara sua casa. E tanlèu entrèc en era, Aladin vedec eth sòn ròstre illuminat pera alegria e correc entada era e li preguntèc, molt trebolat: "Plan, ò mair, me cau víuer o m'è de morir?" E era prauba mair extenuada de fatiga, comencèc en tot sèir-se en divan e trèir-se eth vel deth ròstre, e li didec: "Te hèsqui a vier bones notícies, Aladin. Era hilha deth sultan ei comprometuda damb tu a compdar d'ara! E eth tòn present, coma pòs veir, a estat acuelhut damb alegria e jòia! Mès enquia laguens de tres mesi non se poirà celebrar eth matrimòni damb Badru'l-Budur! E aguesta tardança ei deguda ath gran visir, barba calamitosa, qu'a parlat en secret damb eth rei e l'a convençut entà arrecular era ceremònia, sabi pas per quin motiu! Mès, *inschalah*! tot gesserà ben! E eth tòn desir serà satisfèt per dessús de totes es previsions, ò hilh mèn!" Dempús higec: "Pe çò que hè ad aguest gran visir, ò hilh mèn! qu'Allà lo maudide e lo bote en pejor des estats! Pr'amor que sò preocupada per çò que l'aurà dit ath rei! Se non auesse estat per eth, eth

matrimòni ja s'aurie celebrat, semble, aué o deman, donques que s'a afogat eth rei damb es fruts de peireria dera plata de porcelana!"

Dempús, sense interromper-se entà alendar, li condèc ath sòn hilh tot çò que s'auie passat des de qu'entrèc en divan enquia que gessec, e acabèc dident: "Allà sauve era vida deth nòste gloriós sultan, e te sauve a tu entara jòia que te demore, ò hilh mèn Aladin!"…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquantau net

Era didec:

"…Allà sauve era vida deth nòste gloriós sultan, e te sauve a tu entara jòia que te demore, ò hilh mèn Aladin!"

En enténer çò que venguie d'anonciar-li era sua mair, Aladin se tranquillizèc e content exclamèc: "Sigue glorificat Allà, ò mair! que hè baishar era sua gràcia ara nòsta casa e te da coma hilha a un princessa des mès grani reis!" E punèc era man ara sua mair e li balhèc es gràcies per totes es penes que s'auie cuelhut entà complir aqueth ahèr tan delicat. E era sua mair lo punèc damb trendesa e li desirèc tota sòrta de prosperitats, e plorèc en pensar qu'eth sòn espós eth sarte, pair d'Aladin, non ère aquiu entà veir era fortuna e es efèctes meravilhosi deth destin deth sòn hilh, eth guiterós de d'auti tempsi!

E des d'aqueth dia se meteren a compdar, damb grana impaciéncia, es ores que les separauen dera felicitat que se prometien quan acabèsse eth tèrme de tres mesi. E non deishauen de parlar des sòns projèctes e des hèstes e aumòines que pensauen autrejar as praubi, sense desbrembar qu'ager madeish èren eri ena misèria e qu'era causa mès meritòria dauant des uelhs deth Retribuidor ère, plan que òc, era generositat.

E vaquí qu'atau se passèren dus mesi. E era mair d'Aladin, que gessie cada dia entà hèr es crompes de besonh abans des nòces, auie anat en mercat un maitin e començaue a entrar enes botigues hènt mil comandes granes e petites, quan se n'encuedèc d'ua causa que non auie vist en entrar. Que vedec, plan, que totes es botigues èren decorades e ornades damb huelhatge, lantèrnes e bandères multicolors qu'anauen d'un costat en aute deth carrèr, e que toti es botiguèrs, crompadors e personatges deth mercat, madeish rics que praubi, hègen granes demostracions d'alegria, e que toti es carrèrs èren ar arràs de foncionaris de palai ricament vestidi damb es sòns brocats de ceremònia e montadi en shivaus ornadi meravilhosament, e que toti anauen e venguien damb ua animositat inesperada. Atau, donc, li preguntèc a un mercadèr d'òli, qu'ena sua casa s'aprovedie, quina hèsta, ignorada per era, celebrauen aquera gent, e qué significauen totes aqueres demostracions. E eth mercadèr d'òli, plan estonat de semblabla pregunta, la guardèc de reuelh, e contestèc: "Per Allà, que semble que te'n burles! Dilhèu ès ua estrangèra entà ignorar era nòça deth hilh deth gran visir damb era princesa Badru'l-Budur, hilha deth sultan? E precisament aguesta ei era ora qu'era va a gésser deth hammam! E toti aguesti

cavalièrs ricament vestidi damb vestits d'aur son es gardes que li haràn era escòrta enquiath palai!"

Quan era mair d'Aladin auec entenut aguestes paraules deth mercadèr d'òli, non volec saber arren mès, e capvirada e desolada, se metec a córrer peth mercat, desbrembant-se des sues crompes as mercadèrs, e arribèc ena sua casa, a on entrèc, e queiguec sense alend en divan, en tot estar-se aquiu un instant sense poder badar boca. E quan podec parlar, li didec a Aladin, que ja auie acodit: "A, hilh mèn! eth Destin ara a virat contra tu era pagina fatau deth sòn libre, e era felicitat que te dirigies s'a esbugassat abans de realizar-se!" E Aladin, plan espaurit per estat que se trapaue era sua mair e pes paraules qu'entenie, li preguntèc: "Mès qué s'a passat de fatau, ò mair? Ditz-m'ac de seguit!" Era didec: "Ai, hilh mèn! eth sultan se n'a desbrembat dera promesa que mos hec. E precisament aué maride ara sua hilha Badru'l-Budur damb eth hilh deth gran visir, d'aguest ròstre de quitran, d'aguest calamitós que jo tant cranhia! E tota era ciutat ei ornada coma enes granes hèstes, entara nòça d'aguesta net!"

En escotar aguesta notícia, Aladin sentec qu'era febre li cuelhie eth cervèth e li hège borir era sang. E se quedèc pendent un moment estonat e confonut, coma s'anèsse a quèir. Mès que non se tardèc a remeter-se en tot brembar-se'n dera lampa magica qu'auie, e qu'ara li serie mès utila que jamès. E s'acarèc damb era sua mair, e li didec damb accent tranquil: "Per vida tua, ò mair! que me semble qu'eth hilh deth visir non gaudirà aguesta net des delícies que se pense gaudir en lòc mèn! Non te cau pòur, donc, per aquerò, e sense mès demora lhèua-te e premanim eth dinar. E ja veiram dempús se qué haram damb era ajuda deth Plan Naut!"

Se lheuèc, donc, era mair d'Aladin e premanic eth dinar, en tot minjar Aladin damb boni talents e retirar-se dempús de seguit ena sua cramba, dident: "Que desiri èster solet e qu'arrés me shorde!" E barrèc ath sòn darrèr era pòrta damb clau e treiguec era lampa magica deth lòc que l'auie amagada. E la cuelhec e la hereguèc en lòc que sabie. E en madeish moment se l'apareishec er efrit esclau dera lampa, e didec:

"Vaquí entre es tues mans ath tòn esclau. Qué vòs? Parla. Que sò eth servidor dera lampa en aire per a on vòli e ena tèrra per a on m'arrossègui!"

E li didec Aladin: "Escota-me ben, ò servidor dera lampa! pr'amor qu'ara ja non se tracte de hèr-me a vier minjar ne béuer, senon de servir-me en un ahèr de molta mès importància! Te cau saber, plan, qu'eth sultan m'a prometut en matrimòni ara sua meravilhosa hilha Badru'l-Budur, dempús d'auer recebut un present de fruts de peireria. E m'a demanat un tèrme de tres mesi entara celebracion dera nòça. E ara se n'a desbrembat dera sua promesa e sense pensar en entornar-me eth present, maride ara sua hilha damb eth hilh deth gran visir. E coma que jo non voi que se passen aguestes causes vengui a tu entà que m`ajudes ena realizacion deth mèn projècte!" E contestèc er efrit: "Parla, ò patron mèn Aladin! E non te cau balhar tantes explicacions! Ordena e aubedirè!" E contestèc Aladin: "Donques aguesta net, tanlèu es nauèth maridadi se calen en sòn lhet noviau, e abans de qué ne tansevolh agen temps de tocar-se, les agarraràs, damb lhet e tot, e les transportàràs aciu madeish a on jo ja veirè se qué me

cau hèr!” E er efrit dera lampa se hec a vier era man en front, e contestèc: “Escoti e aubedisqui!” E despareishec…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta unau net

Era didec:

… E er efrit dera lampa se hec a vier era man en front, e contestèc: “Escoti e aubedisqui!” E despareishec. E Aladin anèc a cercar ara sua mair e se seiguec ath sòn costat e se metec a parlar tranquillament d’ues causes e de d’autes, sense hèr-se’n deth maridatge dera princessa, coma se non s’auesse passat arren d’aquerò. E quan arribèc era net deishèc que s’ajacèsse era sua mair, e tornèc ena sua cramba, a on s’embarrèc de nauèth damb clau, e demorèc era tornada der efrit.

E vaquí çò que tanh ada eth!

Vaquí ara çò que hè as nòces deth hilh deth gran visir!

Quan s’acabèren era hèsta e es hestaus e es ceremònies e es recepcions e es alegries, eth nauèth maridat, precedit peth cap des eunucs, entrèc ena cramba noviau. E eth cap des eunucs hec lèu a retirar-se e barrar era pòrta ath sòn darrèr. E eth nauèth maridat, dempús de despolhar-se, lheuèc es cortines e s’ajacèc en lhet pr’amor de demorar era arribada dera princessa. Non se tardèc a entrar era e es hemnes dera sua seguida, que la despolhèren, li botèren ua camisa de seda e deishèren anar era sua cabeladura. Dempús la meteren en lhet ara fòrça, mentre era simulaue hèr resisténcia e hège torns en totes es direccions entà escapar-se des sues mans, coma sòlen hèr en semblables circonstàncies es nauèth maridades. E quan la meteren en lhet, sense guardar ath hilh deth gran visir, qu’ère ja ajaçat, se retirèren totes amassa, en tot hèr vòts entara consumacion der acte. E era mair, que gessec era darrèra, barrèc era pòrta dera cramba, deishant anar ua grana alendada, coma ei costum.

Tanlèu se trapèren solets es nauèth maridadi, e abans de qué auessen temps dera mendre amorassa, se senteren de pic quilhadi en sòn lhet, sense poder saber-se’n de çò que les arribaue. E en un virament de uelhs se vederen transportadi dehòra deth palai e plaçadi en un lòc que non coneishien, e que non ère un aute qu’era cramba d’Aladin. E en tot deishar-les ar arràs der espauriment, er efrit se prosternèc dauant d’Aladin, e li didec: “Que ja s’a executat era tua òrde, ò senhor mèn! E vaquí que sò prèst a aubedir-te en tot aquerò que me volgues ordenar!” E contestèc Aladin: “Me cau ordenar-te que cuelhes ad aguest joen e l’embarres pendent tota era net en lavabo! E vene aciu deman entà cuélher es ordes peth maitin!”

E eth genni dera lampa contestèc damb era audida e era aubediéncia e s’esdeguèc a aubedir.

Agarrèc, donc, brutaument ath hilh deth visir e l'embarrèc en lavabo, en tot meter-li eth cap peth horat. E bohèc sus eth ua alendada hereda e pestilenta que lo deishèc immobil coma un tronc ena postura qu'ère. E vaquí çò que hè ada eth!

Per çò d'Aladin, quan siguec solet damb era princessa Badru'l-Budur, a maugrat deth gran amor que per era sentie, non pensèc ne per un instant en abusar dera sua situacion. E comencèc en tot inclinar-se entada era, amiant-se era man en còr, e li didec damb votz apassionada: "Ò princessa, te cau saber qu'ès mès segura aciu qu'en palai deth sultan eth tòn pair. Se te trapes en aguest lòc que desconeishes, ei solet entà que non patisques es amorasses d'aguest joen cretin, hilh deth visir deth tòn pair. E encara que sò jo aqueth que te prometeren en matrimòni, non te vau a tocar abans de temps e abans de qué sigues era mia legitima esposa peth Libre e era Sunnah!"

En enténer aguestes paraules d'Aladin, era princessa non comprenec arren, mès que mès pr'amor qu'ère molt emocionada, e ath delà, perque ignoraue era promesa deth sòn pair e toti es detalhs der ahèr. E sense saber se qué díder s'estarnèc en somics. E Aladin, entà demostrar-li que non auie cap mala intencion contra era e entà padegar-la, s'estirèc vestit sus eth lhet, en madeish lòc qu'ocupaue eth hilh deth visir, e auec era precaucion de botar un sabre desgainat entre era e eth, pr'amor de hèr-li veir qu'abans s'aucirie que tocar-la, encara que siguesse damb era punta des dits. E enquia e tot se virèc d'esquia ara princessa pr'amor de non shordar-la de cap manèra. E s'esclipsèc tranquillament, sense tornar a ocupar-se dera tan desirada preséncia de Badru'l-Budur, coma se siguesse solet en sòn lhet de fradin.

Per çò dera princessa, era emocion que li costaue aquera aventura tant estranha, e era situacion anomala que se trapaue, e es pensaments tumultuosi que l'agitauen, barreja de pòur e d'estonament, l'empediren clucar un uelh pendent tota era net. Mès solide auie mens motiu de quèisha qu'eth hilh deth visir, qu'ère en lavabo damb eth cap calat en horat e non podie hèr un solet movement per çò dera espaventosa bohada que l'auie lançat er efrit entà immobilizar-lo.

Ça que la, era sòrt des dus esposi siguec pro aflictiua e calamitosa entà ua prumèra net de nòces…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta dusau net

Era didec:

… Ça que la, era sòrt des dus esposi siguec pro aflictiua e calamitosa entà ua prumèra net de nòces.

A londeman peth maitin, sense qu'Aladin l'auesse calut heregar era lampa de nauèth, er efrit, complint era orde que se l'auie balhat, venguec solet a demorar que se desvelhèsse eth patron dera lampa. E coma se tardaue en desvelhar-se, deishèc anar diuèrses

exclamacions qu'espauriren ara princessa, qu'era non lo podie veir. E Aladin dauric es uelhs, e tanlèu arreconeishec ar efrit, se lheuèc deth costat dera princessa, e se separèc deth lhet un shinhau, entà non èster entenut que der efrit, e li didec: "Hè lèu a trèir deth lavabo ath hilh deth visir, e torna a deishar-lo en lhet en madeish lòc que s'estaue. Dempús, amia-les as dus en palai deth sultan, deishant-les en madeish lòc d'a on les treigueres. E sustot, susvelha-les ben entà empedir-les que s'amorassen o se tòquen!" E er efrit dera lampa contestèc damb era audida e era aubediéncia, e s'esdeguèc prumèr a trèir ath hered joen deth lavabo e a meter-lo en lhet, ath costat dera princessa pr'amor de transportar-les ara cramba noviau deth palai deth sultan en mens temps que se hè un virament de uelhs, sense que podessen eri ne compréner çò que les arribaue, ne eth perqué de tan rapid cambiament de domicili. E, òc ma hè, qu'ère çò milhor que les podie arribar, pr'amor qu'era soleta vision der espaventós genni servidor dera lampa, solide les aurie espaurit enquia morir.

E vaquí que, a penes er efrit auec transportat as dus nauèth maridadi ena cramba deth palai, eth sultan e era sua esposa heren era sua entrada maitiau, damb er in de saber-se'n com auie passat era sua hilha aquera net de nòces e desirosi de felicitar-la e d'èster es prumèrs en veder-la pr'amor de desirar-li felicitat e delícies prolongades. E plan emocionadi s'apressèren en lhet dera sua hilha, e la punèren damb trendesa entre es dus uelhs, en tot dider-li: "Benedida sigue era tua union, ò hilha deth nòste còr! E pro que veigues germiar dera tua feconditat ua longa succession de descendents beròis e illustres qu'alonguen era glòria e era noblesa dera tua raça! Au!, ditz-mos se com as passat aguesta prumèra net, e com s'a portat eth tòn espós damb tu!" E dempús de parlar atau, se carèren, demorant era responsa. E vaquí que de pic vederen que, en sòrta de mostrar un ròstre fresc e arridolent, s'estarnaue era en somics e les guardaue damb uelhs plan dubèrts, tristi e negadi en lèrmes.

Alavetz voleren interrogar ar espós, e guardèren entar aute lhet que se pensauen qu'encara ère ajaçat; mès, precisament en madeish moment qu'entrèren eri, auie gessut eth dera cramba pr'amor de lauar-se totes es immondícies qu'amiaue tintada era cara. E se pensèren qu'auie anat en hammam deth palai entà cuélher eth banh, coma ei costum dempús dera consomacion der acte. E de nauèth se virèren entara sua hilha e l'interroguèren ansiosament, damb eth gèst, damb era guardada e damb era votz, sus eth motiu des lèrmes e dera sua tristesa. E coma qu'era seguie carada, se pensèren qu'ère eth pudor pròpri dera prumèra net de nòces çò que l'empedie parlar, e qu'es sues lèrmes èren pròpries des circonstàncies, e demorèren pendent un moment. Mès coma qu'era causa semblaue que s'anaue a alongar e es plors dera princessa s'aumentauen, ara reina li manquèc paciéncia; e acabèc dident-li ara princessa, damb mala encolia: "Vai, hilha mia! vòs contestar-me o contestar ath tòn pair ja? Vas a seguir atau pendent molta estona encara? Que tanben jo, hilha mia, siguí nauèth maridada coma tu e abans que tu; mès que auí tacte entà non alogar massa aguestes actituds de garia espaurida. E ath delà, desbrembes qu'ara ès en tot mancar-mos ath respècte que mos deues en non voler respóner as nòstes preguntes!"

En enténer aguestes pataules dera sua mair, que s'auie botat seriosa, era prauba princessa, aclapada en toti es sensi ath còp, se vedec obligada a gésser deth silenci que sauvaue, e, alendant longa e tristament, didec: "Allà me perdone s'è mancat ath respècte ath mèn pair e ara mia mair; mès que sò ar arràs trebolada e emocionada e plan trista e plan estupefacta de tot aquerò que m'a arribat aguesta net!" E condèc peth menut tot çò que l'auie arribat era net anteriora, non coma s'auien passat reaument es causes, senon coma era les auie jutjat damb es sòns uelhs. Didec qu'a penes s'ajacèc en lhet ath costat deth sòn espós, eth hilh deth visir, auie notat qu'eth lhet se botjaue dejós d'era; que s'auie vist transportada en un virament de uelhs dera cramba noviau entà ua casa que jamès auie visitat abans, e que l'auien separat deth sòn espós, sense que podesse era saber de quina manèra l'auien trèt e l'auien entornat dempús; que l'auie remplaçat pendent tota era net, un joen beròi, plan respectuós e extrèmament atentiu, eth quau, entà non veder-se expausat a abusar d'era, auie deishat eth sòn sabre desgainat entre es dus e s'auie esclipsat damb era cara virada entara paret; e fin finau, peth maitin, vengut ja en lhet eth sòn espós, de nauèth l'auien transportat, damb eth, ena sua cramba noviau de palai, en tot esdegar-se eth a lheuar-se pr'amor de vier en hammam entà netejar-se un pilèr de causes òrres que caperauen era sua cara. E higec: "E en aguest moment vos vedí entrar a vosati entà balhar-me eth bon dia e demanar-me notícies! Ai de jo! Ja sonque me rèste morir!" E dempús de parlar atau, amaguèc eth cap jos es coishins, secodida per somics dolorosi.

Quan eth sultan e era sua esposa enteneren aguestes paraules dera sua hilha Badru'l-Budur, se quedèren estupefacti, e guardant-se damb es uelhs en blanc e es cares alongades, sense dobtar ja de qué auie perdut era rason aquera net qu'era sua virginitat siguec herida per prumèr viatge. E non voleren creir-se cap des sues paraules; e era sua mair li didec damb un ton confidenciau…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta tresau net

Era didec:

… E non voleren creir-se cap des sues paraules; e era sua mair li didec damb un ton confidenciau: "Atau arriben tostemp aguestes causes, hilha mia! Mès tie compde de non dider-les ad arrés, pr'amor qu'aguestes causes non se conden jamès. E es persones que t'entenessen te cuelherien per hòla! Lhèua-te, donc, e non ne hèsques cabau d'aquerò, e saja de non trebolar damb era tua mala cara es hèstes que se balhen aué en palai en aunor tòn, e que se tardaràn quaranta dies e quaranta nets, non solet ena nòsta ciutat, senon en tot eth règne. Au, hilha mia! alègra-te e desbremba ja es incidents d'aguesta net!"

Dempús era reina cridèc as sues hemnes e les encarguèc que suenhèssen eth pientar dera princessa; e damb eth sultan, qu'ère plan perplèx, gessec ara cèrca deth gendre, eth hilh deth visir. E acabèren en tot trapar-lo quan tornaue deth hammam. E entà saber a què

atier-se respècte ad aquerò que didie era sua hilha, era reina comencèc interrogant ar espaurit joen sus çò que s'auie passat. Mès que non volec, eth, díder arren de çò que li calec patir, e amaguèc tota era aventura per pòur que s'ac cuelhessen de trufaria e lo refusèssen un aute còp es pairs dera sua esposa, e se limitèc a díder: "Per Allà! e qué s'a passat entà que m'interroguetz d'aguesta manèra tan singulara?" E alavetz, cada còp mès convençuda era sultana de qué tot aquerò qu'auie condat era sua hilha ère causat per bèra malajadilha, credec que çò de milhor ère non persutar damb eth sòn gendre, e li didec: "Sigue glorificat Allà per tot aquerò que se passèc sense mau ne dolor! Te recomani, hilh mèn, fòrça doçor damb era tua esposa, donques qu'està delicada!"

E dempús d'aguestes paraules lo deishèc e anèc en sòn apartament pr'amor de tier-se as alegries e diversions deth dia. E vaquí çò que hè ada era e as nauèth maridadi!

Per çò d'Aladin, que sospechaue çò que se passaue en palai, passèc eth dia en tot alegrar-se'n, pensant ena badinada que l'auie hèt ath hilh deth visir. Mès que non n'auec pro, e volec saborar enquiath finau era umiliacion deth sòn rivau. Atau, donc, non volec deishar-lo un solet moment tranquil. E quan arribèc era net cuelhec era sua lampa e la hereguèc. E se l'apareishec eth genni prononciant era madeisha formula qu'es auti viatges.

E li didec Aladin: "Ò servidor dera lampa! vè-te'n en palai deth sultan! E quan veigues ajaçadi amassa as nauèth maridadi, cuelh-les damb eth lhet e tot, e hè-me-les a vier aciu, coma heres era net anteriora!"

E eth genni s'esdeguèc a executar era orde, e non se tardèc a tornar damb era sua carga, en tot deishar-la en quarto d'Aladin e cuélher de seguit ath hilh deth visir e meter-lo de cap en lavabo. E non deishèc Aladin d'ocupar eth lòc uet e d'ajaçar-se ath costat dera princessa, mès damb era madeisha decéncia qu'eth prumèr viatge. E dempús de plaçar eth sabre entre ambdús, se virèc de cara ara paret s'esclipsèc tranquillament. E a londeman tot se passèc parièr qu'era vesilha, pr'amor qu'er efrit, seguint es ordes d'Aladin, tornèc a deishar ath joen ath costat de Badru'l-Budur, e les transportèc a ambdús damb eth lhet ena cramba noviau deth palai deth sultan.

Mès eth sultan, fòrça impacient per saber-se'n dera sua hilha dempús dera dusau net, arribèc ena cramba noviau eth solet, pr'amor que cranhie era mala encolia dera sua hemna e s'estimaue mès interrogar eth madeish ara princessa. E tanlèu eth hilh deth visir, ar arràs dera mortificacion, entenec es passi deth sultan, sautèc deth lhet e hugec dehòra dera cramba entà córrer a netejar-se en hammam. E entrèc eth sultan e s'apressèc ath lhet dera sua hilha; e lheuèc es cortines; e dempús de punar ara princessa, li didec: "Supausi, hilha mia, qu'aguesta net non auràs auut cap malajadilha coma era que mos condères ager! Vai! me vòs díder se com as passat aguesta net?" Mès en sòrta de contestar, era princessa s'estarnèc en somics, e se tapèc era cara damb es mans pr'amor de non veir es uelhs irritadi deth sòn pair, que non comprenie arren de tot aquerò. E siguec demorant ua bona estona pr'amor d'autrejar-li temps entà que se padeguèsse; mès coma que seguie en tot plorar e alendar, acabèc emmaliciant-se e treiguent eth

sabre, e exclamèc: “Per vida mia, que se non me vòs díder era vertat de seguit, te separi eth cap dera espatla!”

Alavetz, encara mès espaurida, era prauba princessa se vedec ena necessitat de interrómper es lèrmes; e didec damb votz entrebracada: “Ò pair mèn planestimat! Se te platz, non t’anuges damb jo! Pr’amor que, se vòs escotar-me ara que non i è era mia mair entà excitar-se contra jo, solide me desencusaràs e cuelheràs pietat de jo e es precaucions de besonh entà empedir que me morisca de confusion e d’espant! Pr’amor que se torni a suportar es causes terribles qu’è suportat aguesta net, deman me traparàs mòrta en mèn lhet! Cuelh pietat de jo, donc, ò pair mèn! e dèisha qu’era tua audida e eth tòn còr se planhen des mies penes e dera mia emocion…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta quatau net

Era didec:

“… Cuelh pietat de jo, donc, ò pair mèn! e dèisha qu’era tua audida e eth tòn còr se planhen des mies penes e dera mia emocion!” E coma qu’alavetz non sentie era preséncia dera sua esposa, eth sultan, qu’auie un còr pietós, s’inclinèc entara sua hilha, e la punèc e l’amorassèc e li padeguèc era sua inquieta anma. Dempús li didec. “E ara, hilha mia, padega eth tòn esperit e refresca es tòns uelhs! E damb tota era confiança, conda-li ath tòn pair peth menut es incidents qu’aguesta net t’an botat en tau estat d’emocion e de terror!” E emparant eth cap en pièch deth sòn pair, era princessa li condèc sense desbrembar arren, toti es molèsties qu’auie patit es dues nets qu’auien passat, e acabèc eth sòn relat higent: “Que serà milhor, ò pair mèn plan estimat! qu’interròges tanben ath hilh deth visir, pr’amor de que te confirme es mies paraules.”

E eth sultan, en enténer eth relat d’aquera aventura, arribèc ath limit dera perplexitat, e compartic era pena damb era sua hilha, e coma que l’estimaue tant, sentec que li baishauen es lèrmes des uelhs. E li didec eth: “Era vertat, hilha mia, que sò jo solet eth causant de tot aquerò tant òrre que t’arribe, pr’amor que te maridè damb un aterrit que non sap defener-te e protegir-te d’aguestes aventures singulares. Pr’amor qu’era vertat ei que sagè de laurar-te era tua felicitat damb aguest matrimòni, e non eth tòn malastre e era tua mòrt! Per Allà, que vau a hèr que vengue de seguit eth visir e eth cretin deth sòn hilh, e les vau a demanar explicacions de tot aquerò. Mès, totun aquerò, pòs èster tranquilla, hilha mia, donques que non se repetiràn aguestes causes! T’ac juri pera vida deth mèn cap!”

Dempús se separèc d’era, deishant-la ath suenh des sues hemnes, e tornèc en sòn apartament, plan encolerit.

Ara seguida hec vier ath sòn visir, e tanlèu se presentèc ath sòn dauant, li cridèc: “A on ei aguest tafuraire deth tòn hilh? e qué t’a dit des eveniments passadi aguestes dues darrères nets?” Eth gran visir contestèc, estupefacte: “Sabi pas qué vòs díder, ò rei des

temps! Arren m'a dit eth mèn hilh que posque explicar-me era colèra deth nòste rei! Mès, se m'ac permetes, ara madeish vau a cercar-lo e a interrogar-lo!" E didec eth sultan: "Vè-te'n! e torna lèu a balhar-me era responsa!" E eth gran visir, damb eth nas plan alongat, gessec virant era esquia, e anèc ara cèrca deth sòn hilh, que trapèc en hammam tengut a lauar-se es immondicies que lo caperauen. E li didec: "Ò hilh de gosset! per qué m'as amagat era vertat? Se non me metes de seguit ath pas des eveniments d'aguestes darrères nets serà aguest eth tòn darrèr dia!" E eth hilh baishèc eth cap e didec: "Ai!, ò pair mèn! solet era vergonha m'a empedit enquia ara revelar-te es desagradiues aventures d'aguestes dues darrères nets e des incalificables tractes que patí, sense auer cap possibilitat de defener-me ne tansevolh de saber com e per quini poders enemics mos an hèt arribar tot aquerò as dus en nòste lhet!" E li condèc ath sòn pair era istòria damb toti es detalhs, sense desbrembar arren. Mès que non mos cau repetir-la.

E higec: "Per çò que hè a jo, ò pair mèn! m'estimi mès era mòrt que semblabla vida. E hèsqui ath tòn dauant eth triple jurament de divòrci definitiu damb era hilha deth sultan! Te prègui, donc, que vages ara cèrca deth sultan e li hèsques admèter era declaracion de nulitat deth mèn matrimòni damb era sua hilha Badru'l-Budur! Pr'amor qu'ei era soleta manèra de qué cèssen aguesti maus tractes e d'auer tranquillitat! E alavetz poirè dormir en mèn lhet en sòrta de passar-me era net enes lavabos!"

En enténer aguestes paraules deth sòn hilh, eth gran visir se quedèc molt aclapat. Pr'amor qu'era aspiracion dera sua vida auie estat veir maridat ath sòn hilh damb era hilha deth sultan, e li costaue fòrça trabalh renonciar a tan gran aunor. Atau, donc, encara que convençut dera necessitat deth divòrci en taus circonstàncies, li didec ath sòn hilh: "Plan que òc, ò hilh mèn! que non ei possible suportar mès temps semblables maus tractes. Mès pensa en tot çò que pèrdes damb aguest divòrci! Non serà milhor tier paciéncia ua net encara, pendent era quau susvelharam toti amassa era cramba noviau, damb es eunucs armadi damb sabres e damb paus? Qué te semble?" Eth hilh contestèc: "Hè çò que volgues, ò gran visir pair mèn! Per çò que hè a jo sò decidit a non entrar ja en aguesta cramba de quitran!"

Alavetz eth visir se separèc deth sòn hilh, e anèc a cercar ath rei. E s'estèc de pès entre es sues mans, damb eth cap clin. E eth rei preguntèc: "Que m'as de díder?" Eth visir contestèc: "Per vida deth nòste patron, qu'ei vertat çò qu'a condat era princessa Badru'l-Budur! Mès eth tòrt non ei deth mèn hilh! Ça que la, non ei convenent qu'era princessa sigue expausada a naues molèsties per tòrt deth mèn hilh. E s'ac permetes, serà milhor qu'ambdús esposi visquen a compdar d'ara separadi peth divòrci!"

E didec eth rei: "Per Allà, qu'as rason! Mès, se non auesse estat eth tòn hilh er espós dera mia hilha, l'aurie deishat liura ada era damb era mòrt d'eth! Que se divòrcien, donc!" E de seguit balhèc eth sultan es ordes avientes entà que cessèssen es hestaus publics, autant en palai coma ena ciutat, e en tot eth règne de China, e hec proclamar eth divòrci dera sua hilha Badru'l-Budur damb eth hilh deth gran visir, en tot hèr saber que non s'auie consumat arren e qu'era pèrla seguie vèrge sense traucar.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta cincau net

Era didec:

… e hec proclamar eth divòrci dera sua hilha Badru'l-Budur damb eth hilh deth gran visir, en tot hèr saber que non s'auie consumat arren e qu'era pèrla seguie vèrge sense traucar. Per çò deth hilh deth gran visir, eth sultan, per consideracion ath sòn pair, lo nomentèc governador d'ua província luenhana de China, e li dèc era orde de partir sense demora. Çò que siguec executat.

Quan Aladin, ath madeish temps qu'es abitants dera ciutat, se'n sabec, pera proclama des pregonèrs publics, deth divòrci de Badru'l-Budur sense auer-se consumat eth matrimòni e qu'eth hilh deth visir auie partit, se dilatèc enquiath limit dera dilatacion, e se didec: "Benedida sigue aguesta lampa meravilhosa, causa de totes es mies prosperitats! Qu'ei milhor que s'age produit eth divòrci sense ua intervencion dirècta deth genni dera lampa, que, sense dobte, aurie acabat damb aguest cretin!" E tanben s'alegrèc de qué auesse capitat era sua resvenja, sense qu'arrés, ne eth rei, ne eth gran visir, ne era sua madeisha mair sospechèssen era part que n'auie auut eth, en tot aguest ahèr. E sense hèr-se'n ja, coma se non s'auesse passat arren anomal des dera sua peticion de matrimòni, demorèc tranquillament que passèssen es tres mesi deth tèrme exigit, en tot enviar a palai, eth maitin a vier deth darrèr dia deth tèrme acordat, ara sua mair, vestida damb era sua milhor ròba, entà que li rebrembèsse ath sultan era sua promesa.

E vaquí que, quan entrèc en divan era mair d'Aladin, eth sultan, que se tenguie a despachar es ahèrs deth règne, coma de costum, tachèc era vista en era e l'arreconeishec de seguit. E non li calèc parlar era, pr'amor qu'eth sultan rebrembèc eth madeish era promesa que l'auie hèt e eth tèrme fixat. E s'acarèc damb eth sòn gran visir, e li didec: "Vaquí, ò visir! era mair d'Aladin! Era siguec qui mos hec a vier, hè tres mesi, era meravilhosa plata de porcelana plia de peireries! e me semble que, coma qu'acabe eth tèrme, vie a demanar-me eth compliment dera mia promesa sus era mia hilha. Benedit sigue Allà que non a permetut eth matrimòni deth tòn hilh, entà que d'aguesta manèra hèsca aunor ara mia paraula, que m'auia desbrembat per tu!" E eth visir, qu'ath sòn laguens seguie en tot èster mespredat per tot aquerò que s'auie passat, contestèc: "Plan, ò senhor mèn! que jamès es reis an de desbrembar es sues promeses. Mès eth cas ei que quan se maride era hilha, un s'a d'informar der espós, e eth nòste patron eth rei non a cuelhut infòrmes d'aguest Aladin ne dera sua familha. Mès jo sai qu'ei hilh d'un praube sarte que moric ena misèria, e de baisha condicion. D'a on li pòt vier era riquesa ath hilh d'un sarte?" Eth rei didec: "Era riquesa que ven d'Allà, ò visir!" E eth visir didec: "Qu'ei atau, ò rei! Mès non sabem s'aguest Aladin ei tan ric reaument coma hè veir eth sòn present. Entà estar-ne segurs li calerà ath rei demanar ua dòt entara princessa tan considerabla que solet la posque pagar un hilh de rei o de sultan. E d'aguesta manèra eth rei maridarà ara sua hilha de forma segura, sense córrer eth risc de balhar-li un aute còp un espós indigne des sòns merits!" E didec eth rei: "Dera tua lengua ges eloqüéncia, ò

visir!. Hè que s'aprèsse aguesta hemna entà que li posca parlar!" E eth visir li hec un senhau ath cap des gardes, qu'ordenèc auançar enquiath pè deth tron ara mair d'Aladin.

Alavetz era mair d'Aladin s'ajulhèc e punèc era tèrra pendent tres còps entre es mans deth rei, que didec: "Te cau saber, ò hemna! que non è desbrembat era mia promesa. Mès enquia ara non è parlat dera dòt exigida pera mia hilha, qu'es sòns merits son plan grans. Li dideràs, donc, ath tòn hilh, que se harà eth matrimòni damb era mia hilha Sett Badru'l-Budur quan m'age hèt a vier çò qu'exigisqui coma dòt entara mia hilha, qu'ei: quaranta plates d'aur massís plies enquia naut des madeishes espècies de peireries en forma de fruts de toti es colors e totes es mides coma es que me manèc ena plata de porcelana; e aguestes plates les amiaràn en palai quaranta esclaues joenes, beròies coma lues, que serà guidades per quaranta esclaus neri, joeni e robusti; e vieràn toti formant ua seguida, vestidi damb magnificéncia, e vieràn a botar enes mies mans es quaranta plates de peireries. E aquerò ei tot çò que demani, brava hemna! Mès que non li voi exigir mès ath tòn hilh en consideracion ath present que ja m'a autrejat!"

E era mair d'Aladin, molt espaurida pera aquera demana exorbitanta, se limitèc a ajulhar-se per dusau viatge dauant deth tron; e se retirèc entà vier a balhar-li comptes ath sòn hilh dera sua mission. E li didec: "Ò hilh mèn! ja te conselhè des deth principi que non pensèsses en matrimòni damb era princessa Badru'l-Budur." E alendant fòrça li condèc ath sòn hilh era manèra, plan afabla, plan que òc, que la recebec eth sultan, e es condicions que botaue abans de consentir en matrimòni. E higec: "Quina lhocaria era tua, ò hilh mèn! Qu'admeti çò des plates d'aur e des peireries exigides pr'amor que me pensi que seràs pro senat entà vier en sosterranh a treir-les des arbes era fruta encantada! Mès me vòs díder se com t'ac vas a hèr entà dispausar des quaranta esclaues joenes e es quaranta joeni neri? A, hilh mèn, eth tòrt d'aguesta pretension tant exorbitanta ei tanben d'aguest maudit visir, pr'amor que lo vedí inclinat ena aurelha deth rei, quan jo entraua, e li parlaue en secret. Cre-me, Aladin, renóncia ad aguest projècte que t'amiarà ara perdicion sense remèdi!" Mès Aladin se limitèc a arrir, e li contestèc ara sua mair: "Per Allà, ò mair! qu'en veder-te entrar damb aguesta cara tan trista me pensè que m'amiaues ua mala notícia. Mès que ja veigui que te preocupes tostemp per causes que non s'ac vau! Pr'amor que te cau saber que tot çò que ven de demanar-me eth rei coma prètz dera sua hilha non ei arren en comparèr damb aquerò que reaument poiria autrejar-li. Refresca, donc, es tòns uelhs e padega eth tòn esperit. E dera tua part, non penses qu'en premanir eth minjar, donques qu'è hame! E dèisha entà jo er ahèr de complàder ath rei…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta siesau net

Era didec:

"…E dera tua part, non penses qu'en premanir eth minjar, donques qu'è hame! E dèisha entà jo er ahèr de complàder ath rei!" E vaquí que, tanlèu era mair gessec entath mercat

entà crompar es viures de besonh, Aladin s'esdeguèc a embarrar-se en sòn quarto. Cuelhec era lampa e la hereguèc en lòc que sabie. E de seguit apareishec eth genni, que dempús d'inclinar-se dauant d'eth, didec: "Vaquí eth tòn esclau entre es tues mans. Qué vòs? Parla! Que sò eth servidor dera lampa en aire per a on vòli e ena tèrra per a on m'arrossègui!"

E Aladin responec: "Te cau saber, ò efrit! qu'eth sultan ei d'acòrd en autrejar-me ara sua hilha, era meravilhosa Badru'l-Budur, que ja coneishes; mès ac hè damb era condicion de qué çò mès lèu possible li mana quaranta plates d'aur massís, plies enquia naut de tot de frutes de peireries semblables as dera plata de porcelana que les cuelhí enes arbes deth jardin que i a en lòc a on trapè era lampa que d'èra n'ès eth servidor. Mès que non ei tot encara! Entà amiar aguestes plates d'aur plies de peireries, me demane, ath delà, quaranta esclaues joenes, beròies coma lues, qu'an d'èster guidades per quaranta neri joeni, fòrts e vestidi damb molta magnificéncia. Aquerò ei, donc, çò qu'exigisqui de tu! Hè lèu a complader-me, per çò deth poder qu'è sus tu coma patron dera lampa!" E eth genni contestèc: "Escoti e aubedisqui!" E despareishec, entà tornar ath cap d'un moment.

E l'acompanhauen es ueitanta esclaus mentadi, òmes e hemnes, as quaus metec en fila en pati ath long deth mur dera casa. E cada ua des esclaues amiaue en cap ua plata d'aur massís plia de pèrles, diamants, robins, esmeraldes, turqueses e d'autes mil espècies de peireries en forma de fruts de toti es colors e de totes es mides. E cada plata ère caperada damb ua gasa de seda damb florons d'aur en teishut. E vertadèrament èren es peireries fòrça mès meravilhoses que les presentades ath sultan ena porcelana. E un còp alinhadi contra eth mur es quaranta esclaus, eth genni s'inclinèc dauant d'Aladin, e li preguntèc: "Vòs encara, ò senhor mèn demanar-li bèra auta causa ath servidor dera lampa?" E Aladin responec: "Non, de moment arren mès!" E ara seguida despareishec er efrit.

En aqueth moment entrèc era mair d'Aladin cargada damb es provisions qu'auie crompat en mercat. E s'estonèc fòrça en veir era sua casa invadida per tanta gent; e de seguit se pensèc qu'eth sultan auie vengut a detier a Aladin entà castigar-lo pera insoléncia dera sua peticion. Mès que non se tardèc Aladin a dissuadir-la d'aquerò, pr'amor que sense balhar-li temps a trèir-se eth vel deth ròstre, li didec. "Non pèrdes eth temps en tot trèir-te eth vel, ò mair! pr'amor que te cau gésser sense demora entà acompanhar ath palai aguesti esclaus que ves aciu en pati. Coma pòs veir, es quaranta esclaues amien era dòt reclamada peth sultan coma prètz dera sua hilha. Te prègui, donc, qu'abans de premanir eth minjar, me hèsques eth servici d'acompanhar era seguida entath palai deth sultan!"

De seguit era mair d'Aladin hec gésser dera casa, en orde, as ueitanta esclaus, formadi en fila per parelhes: ua esclaua joena precedida d'un nere, e atau successiuament enquiara darrèra parelha. E cada parelha ère separada dera anteriora per un espaci de dètz pès. E quan passèc era pòrta era darrèra parelha, era mair d'Aladin se metec a

caminar darrèr dera acompanhada. E Aladin barrèc era pòrta, segur deth resultat, e anèc entath sòn quarto a demorar tranquillament era tornada dera sua mair.

Tanlèu gessec en carrèr era prumèra parelha, comencèren a amolonar-se es caminaires; e quan era seguida siguec ath complèt, eth carrèr s'auie aumplit d'ua immensa multitud, que s'estarnaue en mormolhs e exclamacions. E acodic tot eth mercat pr'amor de veir era seguida e admirar un espectacle tan magnific e tant extraordinari. Pr'amor que cada parelha ère, per era soleta, ua meravilha complida; donques qu'era sua vestimenta admirabla de gust e d'esplendor, era sua beresa, formada per ua beresa blanca de hemna e ua beresa nera de nere, era sua bona portadura, eth sòn continent auantatjós, era sua marcha repausada e cadenciosa, ara madeisha distància, eth resplendor dera plata de peireries qu'amiauen en cap cada joena, es bualhs lançadi pès jòies incrustades en cinturons d'aur des neri, tot aquerò ère un espectacle embelinaire, que non se retiraue a cap aute, que hège que ne per un instant dobtèsse eth pòble de qué se tractaue dera arribada en palai de bèth estonant hilh de rei o de sultan.

E ath miei dera estupefaccion de tot un pòble, acabèc era seguida arribant en palai. E tanlèu es gardes e portèrs aubirèren ara prumèra parelha, arribèren en tau estat de meravilha que, cuelhudi de respècte e d'admiracion se meteren espontanèament en dues files entà que passèssen.

E eth sòn cap, en veir ath prumèr nere, convençut de qué venguie a visitar ath rei eth sultan des neri en persona, auancèc entada eth e s'ajulhèc e volec punar-li era man, mès alavetz vedec era hilèra meravilhosa que venguie darrèr. E ath còp li didec eth prumèr nere arrint, pr'amor qu'auie recebut der efrit es instruccions de besonh: "Jo e toti nosati non èm qu'esclaus d'aqueth que vierà quan arribe eth moment oportun!" E dempús de parlar atau, passèc era pòrta seguit dera joena qu'amiaue era plata d'aur e de tota era hilèra de parelhes armonioses. E es ueitanta esclaus passèren eth prumèr patie, e se meteren en fila per orde en dusau pati, qu'ada eth daue eth divan de recepcion.

Per çò deth sultan, qu'en aqueth moment despachaue es ahèrs deth règne, quan vedec en pati aquera magnifica acompanhada qu'esfaçaue damb eth sòn esplendor era ludentor de tot çò que possedie eth en palai, hec desnidar de seguit eth divan, e balhèc era orde de recéber as nauèth vengudi. E entrèren aguesti grèument, de dus en dus, e s'alinhèren lentament, en tot formar ua grana mieja lua dauant deth tron deth sultan. E cada ua des esclaues joenes, ajudada peth sòn companh nere, deishèc en tapís era plata qu'amiaue. Dempús s'alunhèren ath còp es ueitanta e punèren era tèrra entre es mans deth sultan, lheuant-se de seguit, e toti ath còp desnishèren damb eth madeish gèst adreit es plates plies de fruts meravilhosi. E damb es braci crotzadi sus eth pièch, s'estèren de pès, en actitud deth mès prigond respècte.

Sonque alavetz siguec quan era mair d'Aladin, qu'anaue era darrèra, s'auancèc dera mieja lua que formauen es parelhes alternades, e dempús des salutacions de besonh, li didec ath rei, que s'auie amudit totafèt dauant d'aqueth espectacle sense parièr: "Ò rei deth temps! eth mèn hilh Aladin, esclau tòn, me mane damb era dòt qu'as demanat coma prètz de Sett Badru'l-Budur, era tua aunorabla hilha! e m'encargue que te diga

que t'enganhères en apreciar era valor dera tua hilha era princessa, e que tot aquerò ei molt per dejós des sòns merits! Mès pense que lo desencusaràs per aufrir-te tan pòc e qu'admeteràs aguest insignificant tribut ara demora de çò que pense hèr en avier!"

Atau parlèc era mair d'Aladin. Mès eth rei non ère en condicions d'escotar çò qu'era li didie, e seguie embadoquit damb es uelhs dubèrts dauant der espectacle que campaue ara sua vista. E guardaue alternatiuament es quaranta plates, eth contengut des quaranta plates, es esclaues joenes qu'auien amiat es quaranta plates e es joeni neri qu'auien acompanhat a portaires des plates. E non sabie se qué auie d'admirar mès, s'aqueres jòies, qu'èren es mès extraordinàries qu'auie vist jamès en mon, o aqueres esclaues joenes, qu'èren coma lues, o aqueri esclaus neri, que semblauen uns reis. E atau se passèc ua ora, sense poder prononciar ua soleta paraula, ne separar era sua guardada des meravilhes que i auie ath sòn dauant. E en sòrta de dirigir-se ara mair d'Aladin entà manifestar-li era sua opinion sus tot aquerò que li hège a vier, acabèc en tot acarar-se damb eth sòn gran visir e li didec: "Pera mia vida! Qué supausen es riqueses que possedim e qué supause eth mèn palai dauant de tau magnificéncia? E qué mos cau pensar der òme que, en mens deth temps que cau entà desirar-les, realize taus esplendors e me les hè a vier? E qué son es merits dera mia hilha en comparèr damb semblabla profusion de beresa?" E ça que la, a maugrat deth despièch e dera rancura qu'experimentaue per çò que l'auie arribat ath sòn hilh, eth visir non podec mens que díder: "Òc, per Allà! qu'ei beròi tot aquerò! mès, enquia e tot atau, non vau tant coma era princessa Badru'l-Budur!" E didec eth rei: "Per Allà, plan que vau tant coma era, e la depasse fòrça en sòn valor. Plan per aquerò non me semble un mau negòci autrejar-se-la en matrimòni a un òme tan ric, tan generós e tan magnific coma eth gran Aladin, hilh noste!" E s'acarèc damb es auti visirs e emirs e notables que l'enrodauen, e les preguntèc damb era guardada. E toti contestèren inclinant-se prigondament enquiath solèr pendent tres còps pr'amor d'indicar ben era sua aprovacion as paraules deth rei. Alavetz non trantalhèc mès eth rei…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta setau net

Era didec:

… E toti contestèren inclinant-se prigondament enquiath solèr pendent tres còps pr'amor d'indicar ben era sua aprovacion as paraules deth rei. Alavetz non trantalhèc mès eth rei. E sense hér-ne ja cabau de s'Aladin amassaue es qualitats requerides entà èster er espós d'ua hilha de rei, s'acarèc damb era mair d'Aladin, e li didec: "Ò venerabla mair d'Aladin! te prègui que li digues ath tòn hilh que des d'aguest instant a entrat ena mia raça e ena mia descendéncia, e que ja non me tengui mès entà veder-lo e entà punar-lo coma un pair punarie ath sòn hilh e entà amassar-lo damb era mia hilha Badru'l-Budur peth Libre e era Sunnah!"

E dempús des salutacions, d'ua e de ua auta part, era mair d'Aladin s'esdeguèc a retirar-se entà vier de seguit ena sua casa, desfisant era rapiditat deth vent, e méter ath sòn hilh ath pas de çò que venguie d'arribar. E l'ahisquèc entà que hesse lèu a presentar-se dauant deth reit, que ja ère impacient de veder-lo. E Aladin, que damb aquera naua vedie satisfèts es sòns desirs dempús de tan longa demora, non volec deishar veir guaire embriagat ère d'alegria. E contestèc damb mina tranquilla e accent mesurat: "Tota aguesta felicitat me ven d'Allà e dera sua benediccion, ò mair! e deth tòn zèl infatigable". E li punèc es mans e li balhèc es gràcies e li demanèc permís entà retirar-se en sòn quarto, pr'amor de premanir-se entà veir ath sultan.

Tanlèu siguec solet, Aladin cuelhec era lampa magica, qu'enquia alavetz auie estat de tanta utilitat entada eth, e la hereguèc coma de costum. E de seguit apareishec er efrit, que, dempús d'inclinar-se dauant d'eth, li preguntèc dera forma abituau quin servici li podie prestar. E Aladin contestèc: "Ò efrit dera lampa! que desiri cuélher un banh! E dempús deth banh voi que me hèsques a vier un vestit que non age parièr en magnificéncia entre es sultans mès grani dera tèrra, e tan bon, qu'es mès intelligents lo posquen valorar en mès de mil milèrs de dinnars d'aur, aumens! E aquerò ei tot de moment!"

Alavetz, dempús d'inclinar-se coma mòstra d'aubediéncia, er efrit dera lampa dobleguèc complètament era esquia, e li didec a Aladin: "Puja enes mies espatles, ò patron dera lampa!" E Aladin montèc enes espatles der efrit, deishant penjar es sues cames sus eth pièch der efrit; e er efrit se lheuèc pes aires, en tot hèr-lo invisible, coma n'ère eth, e lo transportèc en un hammam tan beròi, que non podie trapar-se'n un de parièr ena casa des reis e des sultans. E eth hammam ère tot de jade e d'alabastre transparent damb piscines de cornalina ròsa e corau blanc e damb ornaments de pèira d'esmeralda d'ua delicadesa encantadora. E vertadèrament se podien deleitar aquiu es uelhs e es sensi, pr'amor qu'en aqueth recinte arren shordaue ara vista ne en conjunt ne enes detalhs. E ère deliciosa era frescor que se sentie aquiu e eth calor ère graduat e proporcionat. E non i auie un solet banhista que trebolèsse damb era sua preséncia o damb era sua votz era patz des vòutes blanques. Mès quan eth genni deishèc a Aladin ena estrada dera sala d'entrada, apareishec dauant d'eth un joen efrit, çò de mès beròi, semblable a ua gojata, encara que mès seductor, e l'ajudèc a despolhar-se, e li botèc pes espatles ua tovalhòla grana perhumada, e lo cuelhec damb molta precaucion e l'amièc entara mès beròia des sales, qu'ère tota pasimentada de peireries de colors diuèrsi. E de seguit vengueren a cuelher-lo des mans deth sòn companh, d'auti joeni efrits, non mens beròis ne mens seductors, lo hèren sèir comòdament en un banc de marme, e se tengueren a heregar-lo e a lauar-lo damb aigua de ròses damb musc. E es sòns adreits suenhs li botèren era cara tan fresca coma un petal de ròsa blanca e ròia, a mida des sòns desirs. E se sentec leugèr enquiath punt de poder volar coma es audèths. E eth joen e beròi efrit que l'auie amiat se presentèc entà tornar a cuelher-lo e amiar-lo ena estrada, a on l'aufric, coma refresc, un deliciós sorbet d'ambre gris. E se trapèc damb eth genni dera lampa, qu'auie entre es sues mans un vestit de somptuositat incomparabla. E ajudat peth joen efrit de mans suaus, se botèc aquera magnificéncia, e se retiraue a un rei entre

es mès grani reis, encara que damb un aspècte milhor. E de nauèth lo cuelhec er efrit sus es sues espatles e l'amièc, sense secodides, ena abitacion dera sua casa.

Alavetz, Aladin s'acarèc damb er efrit dera lampa, e li didec: "E ara, sabes se qué te cau hèr?" Eth genni contestèc: "Non, ò patron dera lampa! Mès ordena e t'aubedirè!" E didec Aladin: "Desiri que me hèsques a vier un shivau de pura raça, que non age frair en beresa ne enes cavalaries deth sultan ne enes des monarques mès poderosi deth mon. E cau qu'es sòns arriatges valguen, eri solets, mil dinnars d'aur, aumens. E tanben me haràs a vier quaranta ueit esclaus joeni, ben formadi, de talha considerabla, e plei de gràcia, vestidi damb netedat, elegància e riquesa, entà que daurisquen era marcha dauant deth mèn shivau,vint-e-quate d'eri botadi en dus files de dotze, mentre qu'es auti vint-e-quate vieràn darrèr de jo en dues files de dotze tanben. Tanpòc as de desbrembar, sustot, de cercar entath servici dera mia mair, dotze joenes coma lues, soletes ena sua espècia, vestides damb gust e magnificéncia e amiant enes braci cada ua un vestit de tela e colors desparièrs que damb eth se posque vestir damb tota confiança ua hilha de rei. Fin finau, a cada un des mèns quaranta ueit esclaus, li balharàs, entà que s'ac penge en còth, ua saca damb mil dinnars d'aur, pr'amor de què jo m'en posca servir segontes es mèns desirs. E aquerò ei tot per aué…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes cinquanta nauau net

Era didec:

"…E aquerò ei tot per aué!"

A penes acabèc de parlar Aladin, eth genni, damb era audida e era aubediéncia, s'esdeguèc a desparéisher, mès entà tornar ath cap d'un moment damb eth shivau, es quaranta ueit joeni, es dotze joenes, e quaranta ueit saques damb cinc mil dinnars cada ua e es dotze vestits de tela e colors desparièrs. E tot ère absoludament dera qualitat demanada, encara que mès beròi. E Aladin ac cuelhec tot e se didec adiu deth genni, en tot dider-li: "Te cridarè quan aja besonh de tu!" E sense pèrder temps se didec adiu dera sua mair, punant-la un còp mès entre es mans, e botèc ath sòn servici as dotze joenes, en tot recomanar-les que hessen tot ço possible entà complàder ara sua patrona e que l'ensenhèssen era manèra de botar-se es beròis vestits qu'auie amiat.

Ara seguida Aladin s'esdeguèc a montar en shivau e gésser ath pati dera sua csa. E encara que montaue per prumèr còp a lombs d'un shivau, sabec tier-se damb ua elegància e ua fermetat que l'aurien envejat es mès consumadi cavalièrs. E se metec en marcha, segontes eth plan qu'auie imagitat entara acompanhada, precedit per vint-e-quate esclaus formadi en dues files de dotze, acompanhat per quate esclaus qu'anauen en ambdús costats amiant es cordons dera hlaçada deth shivau, e seguit pes auti que barrauen era marcha.

Quan era seguida se metec a caminar pes carrèrs dera ciutat s'amolonèc era gent pertot, madeish enes places qu'enes hièstres e terrasses, en un nombre encara màger qu'eth dera prumèra seguida. E seguint es ordes que les auie balhat Aladin, es quaranta ueit esclaus comencèren a cuélher aur des sues saques e a lançar-lo a sarpats a dreta e quèrra entath pòble que s'amolonaue ath sòn pas. E ressonauen per tota era ciutat es aclamacions, non solet pera generositat deth magnific donador, senon tanben pera beresa deth cavalièr e des sòns esplendids esclaus. Pr'amor qu'en sòn shivau, Aladin anaue vertadèrament molt arrogant, damb eth sòn ròstre qu'era vertut dera lampa encara auie hèt mès encantador, damb eth sòn aspècte reiau e es diamants que se balancejauen sus eth sòn turbant. E atau siguec com, ath miei des aclamacions e dera admiracion de tot un pòble, Aladin arribèc en palai precedit peth mormolh dera sua arribada; e tot ère premanit aquiu entà receber-lo damb toti es aunors degudi ar espós dera princessa Badru'l-Budur.

E vaquí qu'eth sultan lo demoraue precisament ena part nauta dera escala d'aunor que començaue en dusau pati. E tanlèu Aladin baishèc, ajudat peth pròpri visir, que li cuelhie er estriu, eth sultan baishèc en aunor sòn dus o tres gradons. E Aladin pugèc en direccion ada eth e volec ajulhar-se entre es sues mans; mès l'ac empedic eth sultan, lo recebec enes sòns braci e lo punèc coma se siguesse eth sòn pròpri hilh, meravilhat dera sua arrogància, dera sua bona portadura e dera riquesa dera sua vestimenta. E en madeish moment tremolèc er aire damb es aclamacions lançades per toti es visirs, emirs e gardes, e damb eth son de trompetes, oboès e tambors. E passant-li eth braç per espatla d'Aladin eth sultan l'amièc entath salon des recepcions, e lo hec sèir ath sòn costat en tron, lo punèc per dussau viatge, e li didec: "Per Allà, ò hilh mèn Aladin! que me hè dò de qué eth destin non m'age hèt trapar-te abans d'aué e auer ajornat atau pendent tres mesi eth tòn matrimòni damb era mia hilha Badru'l-Budur, esclaua tua!" E li responec Aladin d'ua manèra encantadora, que hec qu'eth sultan aumentèsse era afeccion que l'auie, e li didec: "De vertat, ò Aladin! Quin rei non desirarie que siguesses tu er espós dera sua hilha?" E se metec a parlar damb eth afectuosament en tot admirar-se dera prudència des sues responses e dera eloqüéncia e subtilesa des sòns discorsi. E ordenèc premanir ena madeisha sala deth tron, un hestau magnific, e mingèc solet damb Aladin, en tot hèr-se mestrar peth gran visir, que se l'auie alongat damb despièt eth nas enquiath limit der alongament e pes emirs e pes auti dignataris.

Quan acabèc eth minjar, eth sultan que non volie alongar mès temps era realizacion dera sua promesa, ordenèc cridart ath kadi e as testimònis, e les ordenèc que redigissen de seguit eth contracte de matrimòni d'Aladin e dera sua hilha era princessa Badru'l-Budur. E en preséncia des testimònis eth kadí s'esdeguèc a executar era orde e a redigir eth contracte damb totes es formules requerides peth Libre e era Sunnah. E quan eth kadí auec acabat, eth sultan punèc a Aladin e li didec: "Ò hilh mèn! Entraràs ena cramba noviau entà qu'age efècte era consumacion aguesta madeisha net?" E contestèc Aladin: "Ò rei deth temps!, plan que òc qu'entraria aguesta madeisha net entà hèr era consumacion, se non escotèssa ua auta votz qu'era deth gran amor qu'è pera mia esposa. Mès desiri qu'era causa se hèsque en un palai digne dera princessa e que li

pertanhe en proprietat. Permet-me, donc, qu'ajorna era plia realizacion dera mia felicitat enquia que hèsca bastir eth palai que li vau autrejar. E entad aquerò, te prègui que me balhes un vast terren plaçat dauant deth tòn palai pr'amor de que era mia esposa non se sente aluenhada deth sòn pair e jo madeish siga tostemp apròp de tu entà servir-te. E dera mia part me comprometi a hèr bastir aguest palai en tèrme mès brèu possible!" E eth sultan responec: "A, hilh mèn! que non m'as de demanar permís entad aquerò! Cuelh tot eth terren que te sigue de besonh dauant deth mèn palai. Mès te prègui que sages qu'aguest palai sigue bastit çò mès lèu possible, donques que voleria gaudir dera descendéncia abans de morir!" E Aladin arric, e didec: "Padega eth tòn esperit per çò que hè ad aquerò! Se bastirà eth palai damb mès diligéncia qu'era que se poirie demorar!" E se didec adiu deth sultan, que lo punèc damb trendesa, e tornèc ena sua casa damb era madeisha seguida que l'auie acompanhat e seguit pes aclamacions deth pòble e pes vòts de felicitat e prosperitat.

E quan entrèc ena sua casa metec ara sua mair ath pas de çò que s'auie passat, e s'esdeguèc a retirar-se en sòn quarto totafèt solet. E cuelhec era lampa magica e la hereguèc coma de costum.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishantau net

Era didec:

… E cuelhec era lampa magica e la hereguèc coma de costum. E non deishèc er efrit d'aparéisher e de meter-se as sues ordes. E li didec Aladin: "Ò efrit dera lampa! Prumèr de tot te feliciti peth zèl que tengueres ath mèn servici. E dempús me cau demanar-te ua causa, que sivans me pensi, ei mès dificila de realizar que totes es qu'as hèt enquia aué entà jo, per çò deth poder que tien sus tu es vertuts dera tua senhora, qu'ei aguesta lampa dera mia proprietat. Escota! Que voi demanar-te qu'en tèrme mès cuert possible me bastisques, dauant deth palai deth sultan, un palai que sigue digne dera mia esposa Sett Badru'l-Budur! E entad aquerò, dèishi ath tòn gust e as tòns coneishements acreditadi, toti es detalhs d'ornamentacion e era eleccion de materiaus preciosi, taus coma pèires de jade, alabastre, agata, lazulita, jaspe, marme e granit. Sonque te recomani qu'ath miei d'aguest palai i age ua grana copòla de cristau, bastida sus colomnes d'aur massís e de plata, alternades, e traucada damb nauanta nau hièstres enriquides damb diamants, robins, esmeraldes e d'autes peireries, mès tient compde de qué era hièstra nauanta nau quede imperfecta, non d'arquitectura senon d'ornamentacion. Pr'amor qu'è un projècte sus aquerò. E non te'n desbrembes de traçar un jardin beròi, damb estanhs e sauts d'aigua e petites places espacioses. E mès que mès, ò efrit! bota un tresòr enòrme plen de dinnars d'aur en cèrt sosterranh, qu'eth sòn emplaçament m'as d'indicar. E per çò d'aute, atau coma çò que hè a codines, estables e servidors, t'ac dèishi ara tua complèta libertat, confiant ena tua sagacitat e ena tua bona volontat!" E higec: "Tanlèu sigue tot prèst, vieràs a avisar-me!"

E contestèc eth genni: ”Escoti e aubedisqui!” E despareishec.

E vaquí qu’a punta de dia ère encara en lhet Aladin, quan vedec aparéisher dauant d’eth ar efrit dera lampa, que, dempús des salutacions acostumades, li didec: “Ò patron dera lampa! es tues ordes s’an executat. E te prègui que vages a revisar era sua realizacion!” E Aladin se prestèc, e er efrit lo transportèc de seguit entath lòc designat, e li mostrèc dauant deth palai deth sultan, ath miei d’un magnific jardin, e precedit de dus immensi patis de marme, un palai fòrça mès beròi de çò qu’eth joen demoraue. E dempús d’auer-li hèt admirar era arquitectura e er aspècte generau, eth genni li hec visitar ua per ua totes es crambes e dependéncies. E li semblèc a Aladin que s’auien hèt es causes damb ua pompa, un esplendor e ua magnificéncia inconcebibles. E en un immens sosterranh trapèc un tresòr formar per saques apilerades e plies d’aur, qu’arribauen enquiara vòuta. E tanben visitèc es codines, es recodines e es estables, en tot trapar-les plan ath sòn gust e perfèctament netes. S’admirèc des shivaus e des ègües que minjauen en pesèps de plata, mentre es palafrenèrs les suenhauen e les balhauen eth minjar. E passèc revista as eunucs e as esclaus d’ambdús sèxes, formadi en orde, segontes era importància des sues foncions. E quan ac auec vist tot e ac auec examinat tot, s’acarèc damb er efrit dera lampa que sonque entada eth ère visible, e l’acompanhaue pertot, e lo felicitèc pera sua prestesa, eth sòn bon gust e era intelligéncia qu’auie mostrat en aquera òbra perfècta. Dempús higec: “Mès t’as desbrembat, ò efrit! d’esténer des dera pòrta deth mèn palai enquiara deth sultan un tapís que permete qu’era mia esposa non se canse es pès quan trauèsse aguesta distància.” E contestèc er efrit: “Ò patron dera lampa, qu’as rason! Mès aquerò se hè en un virament de uelhs!” E efectivament, en un virament de uelhs estenec en espaci que separaue ambdús palais un tapís de velot damb colors qu’armonizauen meravilhosament damb es tons dera potja e des massissi.

Alavetz Aladin, ar arràs dera satisfaccion, li didec ar efrit: “Ara tot qu’ei perfècte! Amia-me ena mia casa.” E er efrit lo cuelhec e lo transportèc en sòn quarto quan en palai deth sultan es individús dera servitud començauen a daurir es pòrtes entà tier-se as sues obligacions.

E vaquí que quan dauriren es pòrtes, es esclaus e es portèrs arribèren ath limit dera estupefaccion quan vederen que les tapaue era vista quauquarren a on era vesilha se vedie un immens pati entà tornègi e cavaucades. E çò prumèr que vederen siguec eth maginific tapís de velot que s’estenie pera potja e barrejaue es sòns colors damb es des flors e arbilhons. E seguint damb era guardada aqueth tapís, entre era èrba deth jardin miraculós, aubirèren alavetz er immens palai bastit damb pèires precioses e qu’era sua copòla de cristau ludie coma eth solei. E sense saber ja se qué pensar, anèren a condar-li era causa ath gran visir, que, dempús de guardar eth nau palai, anèc a previer de tot aquerò ath sultan, en tot dider-li: “Qu’ei segur, ò rei deth temps! qu’er espós de Sett Badru’l-Budur ei un insigne mag!”!

Mès eth sultan responec:

“M’estone fòrça, ò visir! que volgues insinuar-me qu’eth palai que me parles ei obra de magia! Pro sabes, totun, qu’er òme que me hec eth don de tan meravilhosi presents ei

plan capable de bastir tot un palai en ua soleta net, donques que deu possedir era riquesa e eth nombre considerable d'obrèrs entà hè'c. Per qué, donc, dobtes qu'a artenhut aguest resultat mejançant fòrces naturaus? Non t'enludernarà era gelosia, en tot hèr-te jutjar mau es hèts e mormolhar deth mèn gendre Aladin?" E comprenent, per aqueres paraules, qu'eth sultan estimaue a Aladin, eth visir non gausèc persutar per pòur de damnatjar-se ada eth madeish, e carèc per prudéncia. E vaquí çò que hè ada eth!

Per çò d'Aladin…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta unau net

Era didec:

… Per çò d'Aladin, un còp er efrit dera lampa lo transportèc ena sua casa, li didec a ua des dotze esclaues joenes qu'anèssen a desvelhar ara sua mair, e les ordenèc que li botèssen un des mès beròis vestits qu'auie amiat e que l'ornèssen çò milhor possible. E quan era sua mair siguec vestida coma volie eth joen, li didec eth, qu'auie arribat eth moment d'anar en palai deth sultan pr'amor de hèr-se a vier ara nauèth maridada e amiar-la entath palai qu'auie hèt bastir entada era. E dempús de recéber es instruccions necessàries, era mair d'Aladin gessec dera sua casa acompanhada pes sues dotze esclaues, e non se tardèc Aladin a seguir-la, a shivau, ath miei dera sua seguida. Mès, tanlèu arribèren a ua cèrta distància deth palai, se separèren, Aladin entà vier en sòn nau palai, e era sua mair entà veir ath sultan.

Quan es gardes deth sultan aubirèren ara mair d'Aladin ath miei de dotze joenes que li servien d'acompanhada, correren a previer ath sultan, que s'esdeguèc a gésser ath sòn encontre. E la recebec damb senhaus de respècte e d'atencions cossent damb eth sòn nau reng. E l'ordenèc ath cap des eunucs que la hesse passar en harem, en preséncia de Sett Badru'l-Budur. E tanlèu era princessa la vedec e se'n sabec de qué ère era mair d'Aladin, se lheuèc en aunor sòn e anèc a punar-la. Dempús la hec sèir ath sòn costat, e l'obsequièc damb diuèrses confitures e gormandaries, e acabèc en tot hèr-se vestir damb es vestits e ornar-se damb es pèires precioses que l'auie obsequiat Aladin. E ara seguida entrèc eth sultan, e podec veir ath descubèrt alavetz, gràcies ath nau parentiu, eth ròstre dera mair d'Aladin. E ena delicadesa des sues faccions notèc que deuie auer estat plan beròia ena sua joenessa, e qu'encara alavetz, vestida coma anaue damb bona ròba e ornada damb aquerò que mès la favorie, auie milhor aspècte que moltes princesses e esposes de visirs e d'emirs. E la complimentèc fòrça per tot aquerò, causa qu'esmoiguec e estrementic prigondament eth còr dera prauba hemna deth defuntat sarte Mustafà, que siguec tan malerosa, e se l'aumpliren es uelhs de lèrmes.

Dempús d'aquerò se meteren a parlar es tres coraument, en tot hèr atau mès ample eth coneishement, enquiara arribada dera sultana, mair de Badru'l-Budur. Mès era vielha sultana ère luenh de veir damb boni uelhs aqueth matrimòni dera sua hilha damb eth

hilh de gent desconeishuda; E ère deth costat deth gran visir, que seguie en tot èster plan mortificat en secret pes boni indicis que cuelhie er ahèr en detriment sòn. Ça que la, non gausèc hèr-li mala cara ara mair d'Aladin, a maugrat des talents qu'auie de hè'c. E dempús des salutacions d'ua e dera auta part, se seiguec damb es auti, encara que sense auer cap interès ena convèrsa.

E vaquí que quan arribèc eth moment des adius, entà anar-se'n de nauèth en palai, era princessa Badru'l-Budur se lheuèc e punèc damb molta trendesa ath sòn pair e ara sua mair, en tot barrejar as punets moltes lèrmes, avientes as circonstàncies. Dempús, emparant-se ena mair d'Aladin, qu'anaue ara sua quèrra, e precedida de dètz eunucs vestidi damb ròba de ceremònies e seguida de cent joenes esclaues ornades damb magnificéncia, se metec en marcha entath nau palai, entre dues files de quate cents joeni esclaus e neri alternadi que formauen entre es dus palais e amiauen cada un ua halha d'aur qu'en era usclaue ua bogia grana d'ambre e de canfre blanc. E era princessa auancèc doçament ath miei dera seguida, passant peth tapís de velot, mentre se deishaue enténer un concèrt admirable d'esturments enes avengudes deth jardin, e naut de tot des terrasses deth palai d'Aladin. E ena luenhor ressonauen es aclamacions lançades peth pòble, qu'auie acodit enes entorns des dus palais, e amassaue eth rumor dera sua alegria a tota aquera glòria. E arribèc era princessa ena pòrta deth palai a on la demoraue Aladin. E gessec eth ath sòn encontre arrint, e era quedèc encantada en veder-lo tan beròi e tan ludent. E entrèc damb eth ena sala deth hestau, jos era copòla grana damb hièstres de peireria. E se seigueren es tres dauant des plates d'aur amiades per efrit dera lampa; e Aladin ère seigut ath miei, damb era sua esposa ena dreta e era sua mair ena quèrra. E comencèren a minjar ath son dera musica que non se vedie e ère executada per un cor d'efrits d'ambdús sèxes. E Badru'l-Budur, encantada per tot aquerò que vedie e entenie didie entada era: "Ena mia vida m'auia imaginat causes semblables!" E enquia e tot deishèc de minjar pr'amor de seguir d'aurelha es cançons e es concèrts des efrits. E Aladin e era sua mair non cessauen de mestrar-la e de botar-li eth béuer que necessitaue, donques que ja ère embriagada d'admiracion. E siguec entada eri ua jornada esplendida que non auec parièr ne enes tempsi de Iskandar e de Soleiman…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta dusau net

Era didec:

E quan arribèc era net lheuèren es mantèls e hec era sua entrada ena sala dera copòla un grop de dançaires. Qu'ère format per quate centes joenes, hilhes de mareds e d'efrits, vestides damb flors e leugères coma audèths. E ath son dera musica aeriana se meteren a dançar diuèrsi tipes de balhs damb passi de dança que non se pòden veir qu'enes regions deth paradís. E siguec alavetz quan Aladin se lheuèc e cuelhent dera man ara sua esposa se filèc damb era entara cramba noviau, damb pas cadenciós. E les seguiren ordenadament es esclaues joenes, precedides pera mair d'Aladin. E despolhèren a Badru'l-Budur, e non li deishèren sus eth còs senon aquerò estrictament necessari entara

net. E atau se podie comparar era damb un narcís que gessie deth calitz. E dempús de desirar-les delícies e alegria, les deishèren solets ena cramba noviau. E fin finau podec Aladin, ar arràs dera felicitat, junher-se ara princessa Badru'l-Budur, hilha deth rei. E era sua net, coma eth sòn dia, non auec parièr ne enes tempsi d'Iskandar e de Soleiman.

A londeman, dempús de tota ua net de delícies, Aladin gessec des braci dera sua esposa pr'amor de hèr que de seguit li botèssen un vestit mès magnific encara qu'eth dera vesilha, e premanir-se entà anar a veir ath sultan. E ordenèc que li hessen a vier un supèrb shivau des cavalaries poblades peth visir dera lampa e lo montèc e se filèc de cap ath palai deth pair dera sua esposa ath miei d'ua escòrta d'aunor. E eth sultan lo recebec damb mòstres d'alegria e lo punèc e li demanèc damb interès notícies dera sua hilha Badru'l-Budur. E Aladin li balhèc era responsa avienta sus eth particular, e li didec: "Vengui, ò rei deth temps! entà convidar-te aué a illuminar era mia casa damb era tua preséncia e a compartir damb nosati eth prumèr dinar que celebram dempús des nòces! E te prègui que, entà visitar eth palai dera tua hilha, t'acompanhes deth gran visir e des emirs." Eth sultan entà demostrar-li era sua estimacion e era sua afeccion, non volec botar cap dificultat en acceptar era invitacion, e se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant e seguit deth sòn gran visir e des sòns emirs, gessec damb Aladin.

E vaquí que, a mida qu'eth sultan s'apressaue ath palai dera sua hilha, era sua admiracion s'aumentaue considerablament e es sues exclamacions se hègen mès viues, mès accentuades e mès grandiloqüentes. E aquerò qu'encara ère dehòra deth palai! Mès com se meravihèc quan entrèc en eth! Non vedie pertot qu'esplendors, somptuositats, riqueses, bon gust, armonia e magnificéncia! E çò qu'acabèc en tot enludernar-lo, siguec era copòla de cristau, qu'era sua arquitectura aeriana e era sua ornamentacion non podie deishar d'admirar. E volec compdar eth nombre de hièstres enriquides damb peireries, e vedec que, plan que òc, arribauen a un nombre de nauanta nau, ne ua mès ne ua mens. E s'estonèc enòrmament. Mès tanben notèc qu'era hièstra que hège eth numèro nauanta nau non ère acabada, e non auie cap ornament; e s'acarèc damb Aladin e li didec, plan estonat: "Ò hilh mèn Aladin! Vaquí, cèrtament, eth palai mès meravilhós que i a sus era superfícia dera tèrra! E sò totafèt admirat de tot aquerò que veigui! Mès me poiries díder se per qué non s'a acabat eth trabalh d'aguesta hièstra que damb es sues imperfeccions enlegís era beresa des sues fraies?" E Aladin arric e contestèc: "Ò rei deth temps! te prègui que non te penses que siguec per desbrembe o per economia o simplament per negligéncia que deishè aguesta hièstra en aguest estat imperfècte que ves, donques qu'ac è hèt atau de bon voler. E eth motiu s'està en deishar ara tua Altesa eth trabalh d'acabar aguest prètzhèt pr'amor de sagerar atau ena pèira d'aguest palai eth tòn nòm gloriós e eth rebrembe deth tòn regnat. Plan per aquerò te supliqui que consagres damb eth tòn consentiment era construccion d'aguesta casa que, encara que sigue molt comòda, ei indigna des merits dera mia esposa, era tua hilha!" E vantat ar arràs per aquera delicada atencion d'Aladin, eth rei li balhèc es gràcies e volec de seguit que comencèsse eth trabalh. E entad aquerò ordenèc as sòns gardes que se hessen a vier en palai sense demora, as joièrs mès adreits e mès aprovedidi de peireries, entà acabar es incrustacions dera hièstra. E mentre venguien, anèc a veir ara sua hilha e li demanèc

notícies sus era prumèra net de nòces. E solet per arridolet que lo recebec era, e pera sua mina satisfèta, comprenec que serie superflú persutar. E punèc a Aladin, en tot felicitar-lo, e anèc damb eth ena sala que ja ère premanit eth minjar damb tot er esplendor de besonh. E mingèc de tot, e li semblèc era parva mès excellenta qu'auie tastat jamès. E eth servici molt superior ath deth sòn palai, e es plates e es accessòris absoludament admirables.

Mentretant, arribèren es joièrs e es orfèbres…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta tresau net

Era didec:

… Mentretant arriberen es joièrs e es orfèbres qu'auien anat a cercar es gardes per tota era ciutat; e s'avisèc ath rei, que de seguit pugèc ena copòla des nauanta naut hièstres. E les mostrèc as orfèbres era hièstra sense completar, en tot dider-les: "Vos cau, çò mès lèu possible, acabar eth trabalh d'aguesta hièstra per çò des incrustacions de pèrles e peireries de toti es colors." E es orfèbres e joièrs contestèren damb era audida e era aubediéncia, e se meteren a examinar peth menut eth trabalh e es incrustacions des autes hièstres, en tot guardar-se es uns as auti damb es uelhs dilatadi d'estonament. E dempús de meter-se d'acòrd entre eri, tornèren ath costat deth sultan, e li dideren: "Ò rei deth temps! A maugrat deth nòste aprovediment de pèrles precioses, non n'auem tantes enes nòstes botigues que pogam ornar era centau part d'aguesta hièstra!" E didec eth rei: "Jo vos autrejarè çò que sigue de besonh!" E ordenèc hèr a vier es fruts de pèires precioses qu'Aladin l'auie balhat coma present, e les didec: "Tietz çò que calgue e m'entornatz çò sobrèr!" E es joièrs cuelheren es mesures e heren es sòns calculs, en tot repetir-les diuèrsi viatges, e contestèren: "Ò rei deth temps! Damb tot aquerò que mos autreges e damb tot çò que nosati auem non n'auram pro entà ornar era dètzau part dera hièstra." E eth rei s'acarèc damb es gardes e les didec: "Invaditz es cases des mèns visirs, grani e petits, des mèns emirs e de totes es persones riques deth mèn règne, e hètz que vos autregen, de bon voler o ara fòrça, totes es peires precioses que possedisquen!" E es gardes s'esdeguèren a executar era orde.

Mentre demoraue que tornèssen, Aladin, que vedie qu'eth rei començaue a èster inquiet peth resultat dera empresa e qu'interiorament eth se n'alegraue dera causa, volec distrèir-lo damb un concèrt. E li hec un senhau a un des efrits esclaus sòns, que hec entrar de seguit un grop de cantaires, tan beròies, que cada ua d'eres podie dider-li ara lua: "Lhèua-te entà que me seiga ath tò lòc!", e èren dotades d'ua votz tant encantadora que podien díder-li ath rossinhòl: "Cara entà escotar se com cantam!" E efectivament, artenheren damb era armonia qu'eth rei auesse un shinhau de paciéncia.

Mès quan arribèren es gardes, eth sultan autregèc de seguit a joièrs e orfèbres es peireries procedentes des mentades recuelhudes as persones riques, e les didec: "Plan,

donc, qué vos cau díder ara?" Eri contestèren: "Per Allà, ò senhor nòste! qu'encara mos manque molt. E mos calen ueit còps mès de materiaus qu'es qu'auem en aguest moment! Ath delà, entà hèr ben aguest trabalh mos cau aumens un tèrme de tres mesi, en tot trabalhar dia e net!"

En enténer aguestes paraules, eth rei arribèc ath limit deth desalenament e dera perplexitat, e sentec que se l'alongaue eth nas enquias pès, e s'avergonhaue dera sua impoténcia en circonstàncies tan penibles entath sòn amor pròpri. Alavetz, Aladin, sense voler alongar mès era pròva que l'auie sometut, e en tot dar-se ja per satisfèt, s'acarèc damb es orfèbres e joièrs, e les didec: "Cuelhetz es vòstes causes e gessetz!" E les didec as gardes: "Entornatz es peireries as sòns patrons!" E li didec ath rei: "Ò rei deth temps! que non serie bon qu'admetessa jo de tu, aquerò que t'autregè un aute còp! Te prègui, donc, que veigues agradiuament que te balha jo aguesti fruts de peireries e te balha tot aquerò que te calgue entà ornamentar aguesta hièstra! Solet te supliqui que me demores ena cramba dera mia esposa Badru'l-Budur, pr'amor que non posqui trabalhar ne balhar cap orde quan sai que son en tot guardar-me!" E eth rei se retirèc ena cramba dera sua hilha pr'amor de non shordar a Aladin.

Alavetz Aladin treiguec deth hons d'un armari de nacar era lampa magica, qu'auie auut pro suenh de non desbrembar-la ena sua casa, e la hereguèc coma auie per costum de hèr. E de seguit apareishec er efrit e s'inclinèc dauant d'Aladin demorant es sues ordes. E Aladin li didec: "Ò efrit dera lampa! t'è hèt a vier entà que hèsques, absoludament parièr damb es sues fraies, era hièstra numèro nauanta nau!" Quan acabèc de formular aguesta peticion despareishec er efrit. E entenec Aladin ua infinitat de còps de martèth e cruishiments de limes ena hièstra mentada; e en un virament de uelhs vedec aparéisher e quedar acabada era miraculosa ornamentacion de peireries dera hièstra. E non podec trapar cap diferéncia damb es autes. E anèc a cercar ath sultan e li preguèc que l'acompanhèsse ena sala dera copòla.

Quan eth sultan arribèc dauant dera hièstra, qu'auie vist tant imperfècta uns moments abans, se pensèc que s'auie enganhat de lòc, sense poder-la diferenciar des autes. Mès, quan dempús de hèr diuèrsi torns ara copòla, comprovèc qu'en tant pòc de temps s'auie hèt aqueth trabalh, qu'enta acabar-lo demanauen es joièrs e orfèbres tres mesi, arribèc ar arràs dera meravilha, e punèc a Aladin entre es uelhs, e li didec: "A, hilh mèn, Aladin, coma mès te coneishi, mès admirable me sembles…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitinh, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta quatau net

Era didec:

… e punèc a Aladin entre es uelhs, e li didec: "A, hilh mèn, Aladin, coma mès te coneishi, mès admirable me sembles!" E ordenèc cercar ath gran visir e li mostrèc damb eth dit era meravilha que l'entosiasmaue, e li didec damb accent ironic: "Plan, donc,

visir, se qué te semble?" E eth visir que non se'n desbrembaue dera sua anciana rancura, se convencèc cada còp mès, en veir era causa, de qué Aladin ère un bruishòt, un eretge e un fisosòf alquimista. Mès que non li mostrèc es sòns pensament ath sultan, que lo sabie plan addicte ath sòn nau gendre, e sense entrar en convèrsa damb eth lo deishèc ena sua meravilha e se limitèc a contestar: "Allà qu'ei eth mès gran!" E vaquí que, des d'aqueth dia, non deishèc d'anar, dempús deth divan, a passar quauques ores en companhia deth sòn gendre Aladin e dera sua hilha Badru'l-Budur entà contemplar es meravilhes deth palai, a on tostemp trapaue causes naues mès admirables qu'es anteriores e que lo meravilhauen e lo transportauen.

Per çò d'Aladin, luenh de vantar-se damb era sua vida agradiua, cuelhec suenh de consagrar-se, pendent es ores que non s'estaue damb era sua esposa Badru'l-Budur, a hèr eth ben ath sòn entorn e a informar-se'n dera gent prauba entà ajudar-la. Pr'amor que non desbrembaue era sua anciana condicion e era misèria qu'auie viscut damb era sua mair pendent era mainadesa. E ath delà, tostemp que gessie a shivau se hège acompanhar per quauqui esclaus que, seguint es sues ordes, non deishauen de lançar pendent tot eth sòn recorregut sarpats de dinnars d'aur ara gent qu'acodie ath sòn pas. E cada dia, dempús deth minjar deth meddia e dera net, repartie entre es praubi çò qu'auie sobrat dera sua taula, que serie pro entà alimentar a mès de cinc mil persones. Atau, donc, era sua conducta tan generosa e era sua bontat e era sua modèstia l'autregeren era afeccion de tot eth pòble e es benediccions de toti es sòns abitants. E non n'auie un de solet que non jurèsse peth sòn nòm e pera sua vida. Mès aquerò qu'acabèc en tot conquistar es còrs e arrefortir era sua fama, siguec ua victòria qu'artenhèc sus ues tribús revoutades contra eth sultan, e a on auie dat pròva d'un valor meravilhós e de qualitats guerrères que depassauen es hètes des eròis mès famosi. E Badru'l-Budur l'estimèc cada còp mès, e cada còp se felicitaue mès deth sòn destin, per auer-li autrejat coma espós ath solet òme que reaument la meritaue. E d'aguesta sòrta viuec Aladin diuèrsi ans de felicitat perfècta entre era sua esposa e era sua mair, enrodat dera afeccion e dera abnegacion de grani e petits, e mès estimat e mes respectat qu'eth madeish sultan, que, per cèrt, seguie en tot auer-lo en ua grana estimacion e ua admiracion illimitada.

E vaquí çò que hè a Aladin!

Mès vaquí ara çò que tanh ath mag maghrebin que trapèrem ath començament de toti aguesti eveniments, e que sense voler, siguec causa dera fortuna d'Aladin!

Quan abandonèc a Aladin en sosterranh, pr'amor de deishar-lo morir de hame e de set, entornèc ath sòn país deth Maghreb. E se passaue eth temps entristit damb eth mau resultat dera expedicion e planhent-se pes fatigues e penes tengudes en vaganaut entà conquistar era lampa magica. E pensaue ena fatalitat que l'auie trèt des pòts era bocada que tant de trabalh li costèc confeccionar. E non passsaue un dia sense qu'eth rebrembe plen d'amarum sus aguestes causes assautèsse era sua memòria e li hesse maudíder a Aladin e eth moment que se trapèc damb eth. E un dia qu'ère ar arràs dera rancura acabèc en tot sénter curiosèr pes detalhs dera mòrt d'Aladin. E entad aquerò, coma qu'ère molt versat ena geomància, cuelhec era sua taula d'arena endonviaira, que li

calec trèir deth hons d'un armari, se seiguec sus un tapís ath miei d'un cèrcle traçat en ròi, escampilhèc era arena, apraièc es grani mascles e es grani femèles, e es mairs e es hilhs, gasulhèc es formules geomantiques, e didec: "Plan ben, ò arena! a veir! Qué s'a passat damb era lampa magica? E com moric aqueth tafurèl, aqueth miserable que se cridaue Aladin?" E prononciant aguestes paraules agitèc era arena segontes eth rite. E vaquí que neisheren es figures e se formèc er oroscòp. E eth maghrebin, ar arràs dera estupefaccion, dempús d'un examen peth menut des figures der oroscòp, descurbic sense cap tipe de dobte qu'Aladin non ère mòrt, senon viu, qu'ere eth patron dera lampa magica e que viuie esplendidament, damb riqueses e aunors, maridat damb era princessa Badru'l-Budur, hilha deth rei dera China, ara quau estimaue e era l'estimaue, e fin finau, que non se lo coneishie, en tot er empèri dera China e enquia e tot enes frontères deth mon, que damb eth nòm d'emir Aladin.

Quan eth mag se'n sabec d'aquerò, mejançant es operacions dera sua geomància e dera sua descresença, treiguec saliuèra de ràbia e escopic entar aire e entà tèrra, dident: "Escopisqui ena tua cara, ò hilh de brigand e de vop! Cauishigui eth tòn cap, ò Aladin tafurèl! ò hilh de gosset! ò audèth de forca! ò ròstre de peish e de quitran!...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta cincau net

Era didec:

"…Escopisqui ena tua cara, ò hilh de brigand e de vop! Cauishigui eth tòn cap, ò Aladin tafurèl! ò hilh de gosset! ò audèth de forca! ò ròstre de peish e de quitran!" E pendent ua ora s'estèc en tot escopir ar aire e ath solèr, caucant damb es pès a un Aladin imaginari e acarnissant-lo damb juraments atròci e insults de tota sòrta, enquia que se padeguèc un shinhau. Mès alavetz decidic resvenjar-se, tu per tu, d'Aladin e hèr-li patir es felicitats qu'a còsta sua gaudie damb era possession dera lampa magica que l'auie costat ath mag tanti esfòrci e tantes penes inutiles. E sense pensar mès, se filèc de cap ara China. E coma qu'era ràbia e eth desir de resvenja li balhauen ales, viatgèc sense arturar-se, meditant longament sus era forma que tierie entà apoderar-se d'Aladin; e non se tardèc a arribar ena capitau de China. E s'arturèc en un khan, a on loguèc ua cramba. E a compdar d'alavetz comencèc a recórrer es lòcs publics e es lòcs mès frequentats; e pertot sonque entenec a parlar der emir Aladin, dera beresa der emir Aladin, dera generositat der emir Aladin, e dera magnificéncia der emir Aladin.

E se didec: "Peth huec e pera lum, que non se tardarà a prononciar-se aguest nòm entà sentenciar-lo a mòrt!"

E arribèc en palai d'Aladin e exclamèc en veir eth sòn aspècte imponent: "Vai! vai! aciu demore ara eth hilh deth sarte Mustafà, aqueth que non auie un bocin de pan entà meter-se ena boca quan arribaue era net! Vai! vai! lèu veiràs, Aladin, s'eth mèn Destin venç o non ath tòn! E s'obligui o non ara tua mair a hilar lan, coma en d'auti tempsi, entà non

morir-se de hame, e se cavi o non damb es mies pròpries mans era hòssa a on anarà era a plorar!" Dempús s'apressèc ena pòrta principau deth palai, e dempús de parlar damb eth portèr se'n sabec de qué Aladin auie anat de caça pendent quauqui dies.

E pensèc: "Vaqui ja eth principi dera queiguda d'Aladin! Pendent era sua abséncia poirè actuar mès liurament! Mès, prumèr de tot, me cau saber s'Aladin s'a hèt a vier era lampa damb eth o l'à deishat en palai!" E s'esdeguèc a tornar ena sua cramba deth khan, a on cuelhec era sua taula geomantica e l'interroguèc. E er oroscòp li revelèc qu'Aladin auie deishat era lampa en palai.

Alavetz eth maghrebin, embriagat d'alegria, anèc en mercat des cauderèrs e entrèc ena botiga d'un mercadèr de lantèrnes e lampes de coeire, e li didec: "Ò senhor mèn! me cau ua dotzèna de lampes de coeire totafèt naues e ben ludentes!" E contestèc eth mercadèr: "Qu'è aquerò que te cau!" E li botèc dauant dotze lampes plan ludentes e li demanèc un prètz que li paguèc eth mag sense regatejar. E les cuelhec e les botèc en un tistèr qu'auie crompat ena casa deth tisterèr. E gessec deth mercat.

Alavetz se tenguec a recórrer es carrèrs damb eth tistèr de lampes ath braç, cridant: "Lampes naues! Lampes naues! Escambi lampes naues per d'autes de vielhes! Qui volgue eth cambiament que vengue a cercar era naua!" E d'aguesta sòrta se filèc de cap ath palai d'Aladin e tanlèu es petits tafurèls des carrèrs enteneren aqueth pregon insolit e vederen er ample turbant deth maghrebin, deishèren de jogar e acodiren en massa. E se meteren e hèr jogalhes darrèr d'eth, en tot burlar-se'n e cridant a cor: "Ath lhòco! Ath lhòco!" Mès eth, sense hèr-ne cabau, seguie damb eth sòn pregon que dominaue es colhonades: "Lampes naues! Lampes naues! Escambi lampes naues per d'autes de vielhes! Qui volgue eth cambiament que vengui a cercar era naua!" E d'aguesta sòrta, seguit pera burlesca seguida de mainatges, arribèc ena plaça que i auie dauant dera pòrta de palai e se tenguec a recorrer-la d'un extrèm en aute entà hèr repè e tornar a començar, repetint, cada còp mès fòrt, eth sòn pregon sense cansar-se. E ac hec damb tanta adretia que, era princessa Badru'l-Budur qu'en aqueth moment se trapaue ena sala des nauanta nau hièstres, entenec aquera cridadissa insolita e dauric hièstres e guardèc entara plaça. E vedec ara gent insolenta e burlesca des mainatges e entenec er estranh pregon deth maghrebin. E se metec a arrir. E es sues hemnes enteneren eth pregon tanben e se meteren a arrir damb era, e li didec ua: "Ò senhora mia! precisament aué netejant eth quarto deth mèn patron Aladin, è vist en ua tauleta ua lampa vielha de coeire! Permet-me, donc, que vaja a cuelher-la e a mostrar-la ad aguest vielh maghrebin, entà veir se, reaument, ei tan lhòco coma hè veir eth sòn pregon; e s'ei d'acòrd en escambiar-la per ua de naua!" E vaquí qu'era lampa vielha que parlaue aquera esclaua ère precisament era lampa magica d'Aladin. E per un malastre escrit peth Destin, se n'auie desbrembat eth, abans de partir, de sauvar-se-la en armari de nacar que generaument ère amagada, e l'auie deishat sus era tauleta. Mès ei possible lutar contra es decrets deth Destin?

Ath delà, era princessa Badru'l-Budur ignoraue complètament era existéncia d'aquera lampa e des sues vertuts meravilhoses. Atau, donc, non vedec cap inconvenent en

cambiament que li parlaue era esclaua, e contestèc: “Plan que òc! cuelh aguesta lampa e autreja-la ar *agha* (gran frair) des eunucs, pr’amor de que vage a cambiar-la per ua de naua e mo n’arrim atau d’aguest lhòco!”

Alavetz era joena esclaua anèc ena cramba d’Aladin, cuelhec era lampa magica qu’ere ath dessús dera tauleta e l’autregèc ar agha des eunucs. E er agha baishèc de seguit ena plaça, e li didec: “Era mia senhora desire escambiar aguesta lampa vielha per ua des naues qu’amies en tistèr!”

Quan eth mag vedec era lampa l’arreconeishec ath prumèr còp de uelh e comencèc a tremolar d’emocion. E er eunuc li didec: “Qué te cau? Dilhèu trapes aguesta lampa massa vielha entà escambiar-la?” Mès eth mag, qu’aiuie dominat ja era sua excitación, estirèc era man damb era rapiditat deth voltor que què sus era tortora, cuelhec era lampa que l’aufrie er eunuc e se la sauvèc en pièch. Dempús li presentèc ar eunuc eth tistèr, en tot dider-li: “Cuelh era que mès te shaute!” E er eunuc cuelhec ua lampa plan ludenta e totafèt naua, e s’esdeguèc a hèr-se-la a vier ara sua patrona Badru’l-Budur, en tot meter-se a arrir e burlar-se’n dera lhocaria deth maghrebin…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta siesau net

Era didec:

… er eunuc cuelhec ua lampa plan ludenta e totafèt naua, e s’esdeguèc a hèr-se-la a vier ara sua patrona Badru’l-Budur, en tot meter-se a arrir e burlar-se’n dera lhocaria deth maghrebin.

E vaquí çò que hè ar agha des eunucs e ath cambiament dera lampa magica en abséncia d’Aladin!

Per çò deth mag, se metec a córrer de seguit, lançant eth tistèr damb eth sòn contengut ath cap des mainatges que lo seguien en tot burlar-se’n d’eth, pr’amor d’empedir-les que lo seguissen. E desliurat d’aguesta sòrta, trauessèc recintes de palais e de jardins e se filèc pes carrèrs dera ciutat, hènt mil torns, pr’amor de que lo deishèssen de uelh aqueri que volien perseguir-lo. E quan arribèc en un barri totafèt desèrt, se treiguec deth pièch era lampa e la hereguèc. e er efrit dera lampa responec ara sua crida, en tot aparéisher dauant d’eth de seguit, e dident: “Aciu qu’as entre es tues mans ath tòn esclau! Qué vòs? Parla. Que sò eth servidor dera lampa en aire per a on vòli e en tèrra per a on m’arrossègui!” Pr’amor qu’er efrit aubedie indistintament a quinsevolh que siguesse eth possessor dera lampa, encara que coma eth mag, anèsse peth camin dera marridesa e dera perdicion.

Alavetz eth maghrebin li didec: “Ò Efrit dera lampa! t’ordeni que cuelhes eth palai que bastires entà Aladin e lo transpòrtes damb toti es sòns èssers e es causes que contie entath mèn país, que ja sabes se quin ei e qu’ei ath hons deth Maghreb, entre jardins, e

tanben me transportàras aquiu a jo damb eth palai!" E contestèc eth mared esclau dera lampa: "Escoti e aubedisqui! Barra e cluca es uelhs, e te traparàs en tòn pàis, ath miei deth palai d'Aladin!" E efectivament, en un virament de uelhs se hec tot. E eth maghrebin se trapèc transportat, damb eth palai d'Aladin, ath miei deth sòn país, en Maghreb african.

E aquerò ei çò que hè ada eth.

Mès eth sultan, pair de Budru'l-Budur, en desvelhar-se a londeman, gessec deth sòn palai, coma acostumaue, entà visitar ara sua hilha, que tant estimaue. E en lòc que se quilhaue eth meravilhós palai non vedec qu'un ample meidan traucat pes trencades e pes fonaments. E ar arràs dera perplexitat, ja non sabie s'auie perdut era rason; e comencèc a heregar-se es uelhs entà assegurar-se'n de çò que vedie. E vedec damb era claretat deth solei gessent que non s'enganhaue e qu'eth palai ja non ère aquiu! Mès volec convencer-se mès encara d'aquera realitat hòla e pugèc en estatge mès naut e dauric era hièstra qu'ere dauant des apartaments dera sua hilha. E non vedec palai ne tralha de palai, ne jardins ne tralha de jardins, senon solet un immens meidan, a on, se non i siguessen es trencades, es cavalièrs aurien pogut jogar a gust.

Alavetz, cuelhut pera ansietat, eth malerós pair comencèc a picar-se es mans e a chinar-se era barba plorant; encara que non se n'auie encuedat exactament dera magnitud ne dera naturalesa deth malastre. E mentre queiguie atau sus eth divan, eth sòn gran visir entrèc entà anonciar-li, coma de costum, era dubertura dera session dera justícia. E vedec er estat que se trapaue e non sabec se qué pensar. E eth sultan li didec: "Apressa-te!" E eth visir s'apressèc, e eth sultan li didec: "A on ei eth palai dera mia hilha?" Er aute didec: "Allà sauve ath sultan! Mès que non compreni se qué vòs díder!" Eth sultan didec: "Quinsevolh diderie, ò visir, que non ès ath pas dera trista naua!"

Eth visir didec: "Plan que non! ò senhor mèn! Per Allà que non sai arren, absoludament arren!" Eth sultan didec: "Alavetz non as guardat entath palai d'Aladin!" Eth visir didec: "Ager siguí en tot passejar-me pes jardins que l'enròden, e non vedí arren de particular senon qu'era pòrta principau ère barrada per çò dera abséncia d'Aladin!"

Eth sultan didec: "Alavetz, ò visir! guarda per aguesta hièstra e ditz-me se non ves cap causa estranha en aguest palai qu'ager vederes damb era pòrta barrada!" E eth visir treiguec eth cap pera hièstra e pistèc, mès siguec entà lheuar es braci entath cèu, exclamant: "Aluenhat sigue eth Maligne! Eth palai a despareishut!" Dempús s'acarèc damb eth sultan, e li didec: "Ara, ò senhor mèn! dobtes de qué aguest palai, qu'era sua arquitectura e ornamentacion admiraues tant, non ei ua auta causa qu'ua òbra de bruisheria?" E eth sultan joquèc eth cap e reflexionèc pendent ua ora. Dempús d'aquerò lheuèc eth cap e auie eth ròstre enforismat. e exclamèc: "A on ei aguest maudit, aguest aventurèr, aguest mag, aguest impostor, aguest hilh de mil gossets, que se cride Aladin?"

E eth visir contestèc, damb eth còr dilatat peth trionf: "Qu'ei absent, de caça; mès que m'a anonciat era sua tornada aué abans dera pregària de meddia! E se vòs, jo

me’encargui d’informar-me, per eth, sus çò que l’a arribat ath palai e a tot eth sòn contengut!” E eth rei se metec a cridar: “Non, per Allà! Que se l’a de tractar coma as panaires e coma as mentidèrs! Que me lo hèsquen a vier es gardes cargat de cadies…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta setau net

Era didec:

“…Que se l’a de tractar coma as panaires e coma as mentidèrs! Que me lo hèsquen a vier es gardes cargat de cadies!”

Alavetz eth gran visir gessec a comunicar era orde deth sultan ath cap des gardes, en tot dider-li se com s’ac auie de hèr entà que non se l’escapèsse Aladin. E acompanhat de cent cavalièrs, eth cap des gardes gessec dera ciutat peth camin qu’auie de tornar Aladin e se trapèc damb eth a cent *parasanges* (300 km) des pòrtes. E de seguit hec que l’enrodèssen es cavalièrs, e li didec: “Emir Aladin, ò patron nòste! desencusa-mos, se te platz, mès eth sultan, que d’eth èm esclaus, mos a ordenat que te detengam e te botem entre es sues mans cargat de cadies coma es criminaus! E non podem desaubedir ua orde reiau. Mès te repetim que mos desencuses per aquerò, encara qu’a nosati mos a negat era tua generositat.”

En enténer aguestes paraules deth cap dera garda, a Aladin se li travèc era lengua d’estonament e d’emocion. Mès fin finau parlèc, e didec: “Ò brava gent! Sabetz, aumens, se per qué vos a balhat eth sultan aguesta orde, en èster jo innocent de quinsevolh crim contra eth o contra er Estat?” E contestèc eth cap dera garda: “Per Allà, que non sabem arren!” Alavetz Aladin baishèc deth sòn shivau, e didec: “Hètz damb jo aquerò que mos a manat eth sultan, pr’amor qu’es ordes deth sultan son per dessús deth cap e des uelhs.” E es gardes, plan desengustadi, l’agarrèren, l’estaquèren es braci, li meteren en còth ua cadia que damb era li subjectèren tanben era cintura, e cuelhent er extrèm d’aquera cadia l’arrosseguèren entara ciutat, en tot hèr-lo caminar a pè peth camin, mentre eri anauen a shivau.

Tanlèu es gardes arribèren enes entorns dera ciutat, es caminaires que vederen a Aladin d’aguesta manèra, non dobtèren de qué eth sultan, per motius qu’ignorauen, ère prèst a talhar-li eth cap. E coma qu’Aladin s’auie captat, pera sua generositat e era sua afabilitat, era afeccion de toti es subdits deth règne, s’esdeguèren a vier darrèr són, en tot armar-se de sabres uns, de paus d’auti e de pèires e paus es auti. E eth nombre s’aumentaue a mida qu’era seguida s’apressaue en palai; de sòrta que ja èren milèrs e milèrs quan arribèren en palai deth meidan. E toti cridauen e protestauen, brandint es sues armes e menaçant as gardes, qu’a penes poderen contier-les e entrar en palai sense èster mautractadi. E mentre es auti seguien cridant en meidan entà que les entornèssen san e en bona santat ath sòn senhor Aladin, es gardes heren entrar a Aladin, que seguie cargat de cadies, ena sala a on eth sultan lo demoraue plen de colèra e d’ansietat.

Quan arribèc ena sua preséncia Aladin, cuelhut d'ua ràbia inconcebibla, non volec pèrder eth temps preguntant-li se qué s'auie passat damb eth palai que sauvaue ara sua hilha Badru'l-Budur e li cridèc ath pòrta simitarra: "Talha de seguit eth cap d'aguest impostor maudit!" E non volec entener-lo ne veder-lo un moment mès. E eth pòrta simitarra se hec a vier a Aladin ena terrassa, que d'era se dominaue eth meidan a on ère amolonada era gent tumultuosa, hec ajulhar a Aladin sus eth cuèr ròi des execusions, e dempús de bendar-li es uelhs li treiguec era cadia qu'amiaue ath còth e ath torn deth còs, e li didec: "Prononcia eth tòn acte de fe abans de morir!" E se premanit a balhar-li eth còp de mòrt, en tot hèr voludar eth sabre en aire ath sòn entorn. Mès en aqueth moment, en veir qu'eth pòrta simitarra anaue a executar a Aladin, era multitud comencèc a escalar es murs deth palai e a forçar es pòrtes. E eth sultan vedec aquerò, e cranhent bèth eveniment funèst se sentec cuelhut de gran espant. E s'acarèc damb eth pòrta simitarra e li didec: "Ajorna un moment er acte de talhar-li eth cap ad aguest criminau!"

E didec ath cap des gardes: "Hè que pregonen ath pòble que l'autregi era gràcia dera sang d'aguest maudit!" E aquera orde, pregonada de seguit de naut de tot des terrasses, padeguèc eth rambalh e era ràbia dera multitud, e hec abandonar eth sòn prepaus as que forçauen es pòrtes e as qu'escalauen es murs deth palai.

Alavetz Aladin, que ja l'auien trèt era benda des uelhs e l'auien trèt es ligadures que l'estacauen es mans ena esquia, se lheuèc deth cuèr des execusions a on ère ajulhat e lheuèc eth cap entath sultan e damb es uelhs plei de lèrmes li preguntèc: "Ò rei deth temps! Te supliqui que me digues solet eth crim qu'è cometut entà costar era tua colèra e aguesta desgràcia!" E damb eth color auriò e era votz plia de colèra concentrada, eth sultan li didec: "Que te diga eth crim, miserable? Qu'ei que simules que non ac sabes? Qu'ac vas a veir damb es tòns pròpris uelhs!" E li didec: "Seguis-me"! E se metec a caminar dauant d'eth e l'amièc entar aute extrèm deth palai, que daue tant dusau meidan, a on abans se quilhaue eth palai de Badru'l-Budur enrodat de jardins, e li didec: "Guarda per aguesta hièstra e ditz-me, donques qu'ac deues saber, qué s'a passat damb eth palai que sauvaue ara mia hilha!" E Aladin treiguec eth cap pera hièstra e guardèc. E non vedec ne palai, ne jardin, ne tralha de palai o de jardin, senon er immens meidan desèrt, tau coma ère eth dia que li balhèc eth ar efrit dera lampa era orde de bastir aquiu era casa meravilhosa. E sentec tau estupefaccion e tau dolor e tau commocion, que siguec a mand de quèir estavanit. E non podec prononciar ua soleta paraula. E eth sultan li cridèc: "Ditz-me, maudit impostor, a on ei eth palai e a on ei era mia hilha, eth centre deth mèn còr, era mia soleta hilha?" E Aladin alendèc prigondament e vessèc abondoses lèrmes, e dempús didec: "Ò rei deth temps! que non ac sai." E li didec eth sultan: "Escota-me ben, non voi demanar-te que restituisques eth tòn maudit palai, mès òc que te mani que m'entornes ara mia hilha! E se non ac hès de seguit, se non vòs dider-me se qué l'a arribat ada era, peth mèn cap que harè que te talhen eth cap!" E ar arràs dera emocion, Aladin joquèc eth cap, e reflexionèc pendent ua ora de temps. Dempús lheuèc eth cap e didec: "Ò rei deth temps, arrés s'escape ath sòn destin. E s'eth mèn destin ei que me talhen eth cap per un crim que non è cometut, cap poder artenherà

sauvar-me. Sonque te demani, donc, abans de morir, un tèrme de quaranta dies entà hèr es investigacions de besonh sus era mia esposa plan estimada, qu'a despareishut damb eth palai mentre jo èra de caça e sense que podessa sospechar com a arribat aguesta desgràcia: t'ac juri pera vertat dera nòsta fe e des merits deth nòste senhor Mahammad (damb eth era pregària e era patz!)."

Eth sultan contestèc: "Plan, donc, t'autrejarè çò que me demanes. Mès te cau saber que, passat aguest tèrme, arren poirà desliurar-te des mies mans, se non me hès a vier ara mia hilha! Pr'amor que m'apoderarè de tu e te castigarè, sigue a on sigue eth lòc dera tèrra que t'amagues!"

En enténer aguestes paraules, Aladin gessec dera preséncia deth sultan, e damb eth cap clin trauessèc eth palai ath miei des sòns dignataris, que cuelhien pietat d'eth en arreconeisher-lo e veder-lo tan cambiat pera emocion e peth dolor. E arribèc dauant dera multitud e comencèc a preguntar, damb es uelhs trebles: "A on ei eth mèn palai? A on ei era mia esposa?" E guairi lo vedien e l'entenien, se dideren: "Eth praube qu'a perdut era rason! Eth hèt d'auer queigut en desgràcia deth sultan e era proximitat dera mòrt l'an hèt tornar lhòco!"

E en veir que solet ère entà toti motiu de pietat, Aladin s'aluenhèc rapidament, sense qu'arrés auesse talents de seguir-lo. E gessec dera ciutat, e comencèc a vagar pes camps, sense saber se qué hège…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta ueitau net

Era didec:

… e gessec dera ciutat, e comencèc a vagar pes camps, sense saber se qué hège. E d'aguesta sòrta arribèc ara vòra d'un gran arriu, cuelhut de desesperacion, en tot dider-se: "A on traparàs eth tòn palai, Aladin, e ara tua esposa Badru'l-Budur, ò praube!? En quin país desconeishut anaràs a cercar-la, s'ei qu'encara sigue viua? E dilhèu te'n sabes de com a despareishut?" E damb era anma aclapada per aguesti pensaments, e sense veir ja que tristeses e tenèbres dauant des sòns uelhs, volec lançar-se ena aigua e estofar aquiu era sua vida e eth sòn dolor. Mès en aqueth moment se'n brembèc de qué ère musulman, un credent, un pur. E balhèc fe dera unitat d'Allà e dera mission deth sòn Enviat. E reconfortat damb eth sòn acte de fe hec es sues ablucions entara pregària dera tarde. E se metec ajocat ara vòra der arriu e cuelhec aigua enes paumets des sues mans e se metec a heregar-se es dits e es extremitats. E vaqui que, en hèr aguesti movements, hereguèc er anèth que l'auie dat ena tuta eth maghrebin. E de seguit apareishec er efrit der anèth, que s'ajulhèc dauant d'eth, dident: "Aciu qu'as entre es tues mans ath tòn esclau! Qué vòs? Parla! Que sò eth servidor der anèth ena tèrra, en aire e ena aigua!" E Aladin arreconeihsec perfèctament, peth sòn aspècte repulsiu e pera sua votz espauridora, ar efrit qu'en ua auta ocasión lo treiguec deth sosterranh. E agradiuament

estonat d'aguesta aparicion, qu'ère tan luenh de demorar-se en estat que se trapaue, interrompec es sues ablucions e se quilhèc sus es dus pès, e li didec ar efrit: "Ò efrit der anèth, ò pietós, ò excellent! Allà te benedisque e t'age ena sua gràcia! Mès hè lèu a amiar-me entath mèn palai e damb era mia esposa era princessa Badru'l-Budur!" Mès er efrit der anèth responec: "Ò patron der anèth! çò que me demanes non ei jos era mia facultat, pr'amor qu'ena tèrra, jo solet sò servidor der anèth! E me hè dò non poder complader-te en aquerò qu'ei dera competéncia deth servidor dera lampa! Entad aquerò, non te cau que dirigir-te ada aguest efrit, e eth te compladerà!"

Alavetz Aladin, molt perplèx, li didec: "En aguest cas, ò efrit der anèth! e donques que non te pòs calar en aquerò que non te tanh, en tot transportar aciu eth palai dera mia esposa, pes vertuts der anèth que servisses, t'ordeni que me transpòrtes a jo madeish en lòc dera tèrra que se trape eth mèn palai, e que me dèishes, sense patir secodides, dejós des hièstres dera mia esposa, era princessa Badru'l-Budur."

A penes auec formulat Aladin aguesta peticion, er efrit der anèth contestèc damb era audida e era aubediéncia, e en un virament de uelhs, lo transportèc ath hons deth Maghreb, ath miei d'un jardin magnific, a on se quilhaue, damb era sua beròia arquitectura, eth palai de Badru'l-Budur. E lo deishèc suenhosament jos es hièstres dera princessa, e despareishec.

Alavetz, ara vista deth sòn palai, sentec Aladin que se li dilataue eth còr, e se li padegaue era anma e se li refrescauen es uelhs. E de nauèth entrèren en eth era alegria e era esperança. E dera madeisha manèra qu'ei preocupat e non dormís aqueth que confie un cap ath venedor de caps codudi en horn, atau Aladin, a maugrat des sues fatigues e des sues penes, non volec descansar bric. E se limitèc a lheuar era sua anma entath Creador, balhar-li gràcies pes sues bontats e reconéisher qu'es sues designacions son impenetrables entàs creatures limitades. Dempús d'aquerò se metec en fòrça evidéncia dejós des hièstres dera sua esposa Badru'l-Budur.

E vaquí que, des de qué siguec desrabada damb eth palai peth mag maghrebin, era princessa auie per costum lheuar-se cada dia ara ora dera auba e se passaue eth temps plorant e es nets sense dormir, cuelhuda per tristi pensaments per çò de veder-se separada deth sòn pair e deth sòn espós plan estimat, ath delà de totes es violéncies que la hège victima eth maudit maghrebin, encara que sense cedir era. E non dormie, ne minjaue, ne beuie. E aquera tarde, per decret deth destin, era sua servidora auie entrat a veder-la pr'amor d'esvagar-la un shinhau. E dauric ua des hièstres dera sala de cristau, e guardèc entà dehòra, dident: "Ò senhora mia! vene a veir guaire beròis son es arbes e guaire deliciós er aire dera tarde!" Dempús deishèc anar, de pic, un crit, exclamant: "*Ya setti, ya setti*! Vaquí ath mèn patron Aladin, vaquí ath mèn patron Aladin! Qu'ei jos es hièstres deth palai…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes seishanta nauau net

Era didec:

"…*Ya setti, ya setti*! Vaquí ath mèn patron Aladin, vaquí ath mèn patron Aladin! Qu'ei jos es hièstres deth palai!"

En enténer aguestes parales dera sua sirventa, Badru'l-Budur se precipitèc entara hièstra, e vedec a Aladin, eth quau la vedec tanben. E lèu s'alhocardiren es dus d'alegria. E siguec Badru'l-Budur era prumèra que podec daurir era boca, e li didec a Aladin: "Ò estimat, vene lèu, vene lèu! Era mia sirventa baisharà a daurir-te era pòrta secreta! Que pòs pujar sense pòur! Eth maudit mag ei absent de moment." E quan era sirventa li dauric era pòrta secreta, Aladin pugèc ena cramba dera sua esposa e la recebec enes sòns braci. E se punèren, embriagadi d'alegria, plorant e arrint. E quan sigueren un shinhau padegadi se seigueren un ath costat der aute, e Aladin li didec ara sua esposa: "Ò Badru'l-Budur! Prumèr de tot me cau preguntar-te qué s'a passat damb era lampa de coeire que deishè en mèn quarto sus ua tauleta abans d'anar de caça!" E exclamèc era princessa: "Ò estimat mèn! aguesta lampa ei precisament era causa deth nòste malastre! Mès que tot a estat per tòrt mèn, solet per tòrt mèn! E li condèc a Aladin çò que s'auie passat en palai pendent era sua abséncia, e com, entà arrir-se'n dera lhocaria deth venedor de lampes, auien escambiat era lampa dera tauleta per ua lampa naua, e tot çò que se passèc dempús sense desbrembar cap detalh. Mès que non mos ac cau repetir. E acabèc dident: "E solet dempús de transportar-mos aciu damb eth palai ei quan eth maudit maghrebin a vengut a revelar-me que, peth poder dera sua bruisheria e des vertuts dera lampa escambiada, artenhèc desrabar-me ara tua afeccion damb er in de possedir-me. E me didec qu'ère maghrebin e qu'èrem en Maghreb, eth sòn país!"

Alavetz Aladin, sense hèr-li eth mendre repotec, li preguntèc: "E qué vò hèr damb tu aguest maudit?" Era didec: "Que ven un còp ath dia, solet, entà hèr-me ua visita, e sage tu per tu de sedusir-me. E coma qu'ei plen de perfidia, entà véncer era mia resisténcia non a deishat d'afirmar-me qu'eth sultan t'auie hèt talhar eth cap per impostor, e que, a tot darrèr, non ères qu'eth hilh d'ua prauba gent, d'un miserable sarte cridat Mustafà, e que solet ada eth li deuies era tua fortuna e es aunors que gaudies! Mès enquiath moment non a recebut de jo, coma responsa, qu'eth silenci deth mesprètz e era virada d'esquia. E s'a vist obligat a retirar-se tostemps damb es aurelhes baishes e eth nas alongat! E cada còp cranhia jo que se tenguesse ara violéncia! Mès vaquí qu'ès ja aciu! Laudat sigue Allà!"

E Aladin li didec: "Ditz-me ara, ò Badru'l-Budur en quin lòc deth palai ei amagada, s'ac sabes, era lampa qu'artenhèc desrabar-me aguest maudit maghrebin." Era didec: "Jamès la dèishe en palai, senon que se la hè a vier en pièch tostemp. Guairi viatges me l'a mostrat entà ensenhar-me-la coma un trofèu!"

Alavetz Aladin li didec: "Plan, donc! Mès per vida tua que non te la mostrarà massa temps! entad aquerò sonque te demani que me dèishes un instant solet en aguesta cramba." E Badru'l-Budur gessec dera cramba e s'amassèc damb es sues sirventes.

Alavetz Aladin hereguèc er anèth magic qu'amiaue en dit, e li didec ar efrit que se presentèc: "Ò efrit der anèth! coneishes es diuèrses espècies de povassi soporifics?" Er efrit contestèc: "Qu'ei çò milhor que coneishi!" Aladin didec: "Alavetz t'ordeni que me hèsques a vier ua onza de bang cretenc, qu'ua soleta bocada d'eth ei capabla de hèr quèir a un elefant." E despareishec er efrit entà tornar ath cap d'un moment, amiant enes dits ua petita caisha, qu'autregèc a Aladin, en tot dider-li: "Qu'ei aciu, ò patron der anèth! eth bang cretenc dera qualitat mès fina." E se n'anèc.

Aladin cridèc ara sua esposa Badru'l-Budur e li didec: "Ò senhora mia! Se vòs que trionfem damb aguest maudit maghrebin, non te cau que seguir eth conselh que te vau a balhar. E t'avertisqui qu'ei urgent, pr'amor que m'an dit qu'eth maghrebin ei a mand d'arribar pr'amor de sajar de sedusir-te. Vaquí, donc, çò que te cau hèr!" E li didec: "Haràs aguestes causes e li dideràs aguestes autes!" E li balhèc amples instruccions sus era conducta qu'auie de seguir damb eth mag. E higec: "Per çò que hè a jo, me vau a amagar en aguesta arca. E gesserè en moment oportun!" E l'autregèc era petita caisha de bang, dident: "Non te'n desbrembes de çò que vengui d'indicar-te!" E la deishèc entà anar a embarrar-se ena arca.

Alavetz era princessa Badru'l-Budur, a maugrat dera repugnàcia que li costaue desvolopar aguest papèr, non volec pèrder era oportunitat de resvenjar-se deth mag, e se premanic a seguir es instrucccions deth sòn espós Aladin. Se lheuèc, donc, e ordenèc as sirventes que la pientèssen e que li hessen eth pientat que l'anaue milhor ara sua cara de lua, e se hec vestir damb era ròba mès beròia des sues arques. Dempús se cenhec era cintura damb un cinturon d'aur incrustat de diamants, e s'ornèc eth còth damb un colhar de pèrles dera madeisha mida, exceptat dera deth miei, qu'auie un volum d'un nòde; e enes punhets e enes cauilhars se botèc braçalets d'aur damb peireries que se maridauen meravilhosament damb es colors des auti ornaments. E perhumada e semblabla a ua huri, se guardèc atrendida en miralh, mentre es sues hemnes se meravilhauen dera sua beresa e s'estarnauen en exclamacions d'admiracion. E s'estirèc guiterosament enes coishins, demorant era arribada deth mag…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setantau net

Era didec:

… E s'estirèc guiterosament enes coishins, demorant era arribada deth mag.

Non deishèc aguest d'arribar ara ora anonciada. E era princessa, contra aquerò qu'acostumaue, se lheuèc en aunor sòn e damb un arridolet lo convidèc a sèir-se ath sòn costat en divan. E eth maghrebin, plan emocionat per aguest recebement, e enludernat damb es sòns beròis uelhs que lo guardauen e era beresa estonanta d'aquera princessa tan desirada, solet se permetec sèir-se ath cant deth divan per cortesia e deferéncia. E era princessa, tostemp arridolenta, li didec: "Ò senhor mèn! non te'n hèsques de veder-

me aué tan cambiada, pr'amor qu'eth mèn temperament, que per natura ei refractari ara tristesa a acabat en tot suberpausar-se ara mia pena e ara mia inquietud. E ath delà, è reflexionat sus es tues paraules sus eth mèn espós Aladin, e ara ne sò convençuda de qué a mòrt per çò dera terribla colèra deth mèn pair eth rei.

Aquerò qu'ei escrit s'a de passar! E es mies lèrmes e es mies penes non autrejaràn vida a un mòrt. Plan per aquerò è renonciat ara tristesa e ath dòu e è decidit non refusar es tues proposicions e es tues bontats. E ei aguest eth motiu deth mèn cambiament d'umor." Dempús higec: "Mès encara non t'è aufrit es mèns refresqui d'amistat!" E se lheuèc, hènt veir era sua enludernanta beresa, e se filèc de cap ara taula grana qu'en era i auie era plata des vins e es sorbets, e mentre era cridaue a ua des sues sirventes entà que mestrèsse era plata, botèc un shinhau de bang cretenc ena copa d'aur que i auie ena plata. E eth maghrebin non sabie se com balhar-li es gràcies pes sues bontats. E quan s'apressèc era sirventa damb era plata des sorbets, eth cuelhec era copa e li didec a Badru'l-Budur: "Ò princessa! per mès deliciosa que sigue aguesta beuenda non poirà refrescar-me tant coma er arridolet des tòns uelhs!" E dempús de parlar atau se hec a vier era copa enes pòts e la uedec en redon, sense alendar. Mès ar instant queiguec sus eth tapís, damb eth cap abans que damb es pès, dauant de Badru'l-Budur!

Dauant deth sorrolh dera queiguda, Aladin deishèc anar un sorriscle de capitada e gessec der armari entà córrer de seguit entath còs inèrt deth sòn enemic. E se lancèc sus eth, li dauric era part superiora deth vestit, e li treiguec deth pièch era lampa qu'ère amagada aquiu. E s'acarèc damb Badru'l-Budur qu'acodie a punar-lo ar arràs dera alegria, e li didec: "Te prègui que me dèishes solet un aute còp. Pr'amor qu'aué s'a d'acabar tot!" E quan s'aluenhèc Badur'l-Budur hereguec era lampa en lòc que sabie e de seguit vedec aparéisher ar efrit dera lampa, que, dempús dera formula acostumada, demorèc era orde. E Aladin li didec: "Ò efrit dera lampa! pes vertuts d'aguesta lampa que servisses, t'ordeni que transpòrtes aguest palai, damb tot çò que contie, ena capitau deth règne de China, en tot botar-lo exactament en madeish lòc d' a on lo treigueres entà her-te-lo a vier aciu. E hè de sòrta qu'eth transportament se hèsque sense commocions, sense contratemps e sense secodides!" E eth genni contestèc: "Enténer ei aubedir!" E despareishec. E en madeish moment, sense tardar-se mes temps qu'entà daurir e barrar es uelhs, se hec eth transportament, sense qu'arrés se n'encuedèsse; pr'amor qu'a penes se senteren dues leugères agitacions, ua ena gessuda e era auta ena arribada.

Alavetz Aladin, dempús de comprovar qu'eth palai ère en realitat dauant deth palai deth sultan, en madeish lòc qu'abans, anèc ara cèrca dera sua esposa Badru'l-Budur, e la punèc fòrça, e li didec: "Que ja èm ena ciutat deth tòn pair! Mès, coma qu'ei de nets, vau mès que demorem a deman peth maitin entà vier a anonciar-li ath sultan era nòsta tornada. De moment, non pensem qu'en alegrar-mos damb eth nòste trionf e damb era nòsta reünion, ò Badru'l-Budur!" E coma que des dera vesilha Aladin encara non auie minjat arren, se seigueren ambdús e se heren mestrar pes esclaus un minjar suculent ena sala des nauanta nau hièstres crotzades. Dempús passèren amassa aquera net ath miei de delicies e de felicitat.

A londeman gessec deth palai eth sultan entà vier, coma de costum, a plorar pera sua hilha en lòc a on non demoraue trapar que trencades des fondaments. E plan entristit e adolorit, lancèc un còp de uelh per aqueth costat, e se quedèc estupefacte en veir ocupat de nauèth eth lòc deth meidan peth magnific palai, e non uet, coma s'imaginaue. E ara prumeria se pensèc qu'ère efècte dera broma baisha e de bèth saunei deth sòn esperit inquiet e se hereguèc es uelhs diuèrsi viatges. Mès coma qu'era vision persutaue, ja non podec dobtar dera sua realitat, e sense hèr-ne cabau dera sua dignitat de sultan se metec a córrer agitant es braci e deishant anar crits d'alegria, e estramuncant damb gardes e portèrs pugèc era escala d'alabastre sense cuélher alend, a maugrat dera sua edat, e entrèc ena sala dera vòuta de cristau de nauanta nau hièstres, qu'en era precisament demorauen era sua arribada, arrint, Aladin e Badru'l-Budur. E quan lo vederen se lheuèren es dus e correren ath sòn encontre. E punèc eth ara sua hilha, vessant lèrmes d'alegria e ar arràs dera trendesa; e era tanben…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta unau net

Era didec:

… e punèc eth ara sua hilha, vessant lèrmes d'alegria e ar arràs dera trendesa; e era tanben. E quan podec daurir era boca e articular ua paraula didec: "Ò hilha mia! veigui, estonat, que non se t'a cambiat eth ròstre ne se t'a botat era cara auriòla, a maugrat de tot çò que s'a passat des deth dia que te vedí per darrèr viatge! Ça que la, ò hilha deth mèn còr! auràs patit fòrça, e non auràs vist damb alarmes e terribles angonies com te transportauen d'un lòc en aute damb eth palai! Pr'amor que, sonque de pensà'c, jo madeish me senti invadit de tremoladera e d'espant. Hè lèu, donc, ò hilha mia! a explicar-me eth motiu de tau escàs cambiament ena tua fesomia e a condar-me, sense amagar-me arren, guaire t'a arribat deth principi enquiath finau!"

Badru'l-Budur contestèc: "Ò pair mèn! te cau saber que se se m'a cambiat tan pòc eth ròstre ei pr'amor qu'è guanhat çò qu'auia perdut damb eth mèn aluenhament de tu e deth mès espós Aladin. Pr'amor qu'era alegria de tornar a trapar-vos a ambdús m'entorne era mia frescor e eth mèn color d'abans. Mès è patit e è plorat molt, autant per veder-me desrabada dera tua afeccion e dera deth mèn estimat espós Aladin, coma per auer queigut en poder d'un maudit mag maghrebin qu'ei eth qu'a costat çò que s'a passat, e que me didie causes desagradiues e volie sedusir-me dempús de raptar-me. Mès que siguec tot per tòrt deth mèn estabordiment que me possèc a cedir a un aute çò que me pertanhie." E de seguit li condèc ath sòn pair tota era istòria damb es mendre detalhs, sense desbrembar arren. Mès que non mos cau repetir-la. E quan acabèc de parlar, Aladin, que non auie badat boca enquia alavetz, s'acarèc damb eth sultan, estupefacte enquiath limit dera estupefaccion, e li mostrèc, darrèr d'ua cortina, eth còs inèrt deth mag, qu'auie era cara tota nera per çò der efècte deth bang, e li didec: "Vaquí ar impostor, responsable deth nòste malastre passat e dera mia queiguda en desgràcia. Mès Allà l'a castigat!"

En veir aquerò, eth sultan, totafèt convençut dera innocéncia d'Aladin, lo punèc trendament, sarrant-lo contra eth sòn pièch e li didec: "Ò hilh mèn Aladin! Non me repotegues massa pera mia conducta damb tu, e perdona-me es maus tractes que te costè. Pr'amor que solide merite bèra desencusa era afeccion que senti pera mia soleta hilha Badru'l-Budur, e pro sabes qu'eth còr d'un pair ei plen de trendesa, e que m'auria estimat mès pèrder tot eth mèn règne qu'un solet peu dera mia hilha estimada!" E contestèc Aladin: "Qu'as desencusa, plan que òc, pr'amor que solet era afeccion que sentes pera tua hilha, que pensaues que l'auies perdut per tòrt mèn, te hec tier damb jo procediments energics. E non è cap dret a repotegar-te arren. Pr'amor que me corresponie a jo previer es params perfids d'aguest infame mag e cuélher precaucions contra eth. E non te n'encuedaràs ben dera sua malícia enquia que, quan aja temps, te conda jo era istòria de çò que m'arribèc damb eth."

E eth sultan punèc a Aladin un aute còp, e li didec: "De vertat, ò Aladin! qu'ei de besonh que m'ac condes tot. Mès encara ei mès urgent des.heir-se d'aguest còs maudit que jatz inanimat as nòstes pès, e alegrar-mos amassa damb eth tòn trionf!" E Aladin balhèc era orde as sòns efrits joeni de qué se hessen a vier eth còs deth maghrebin e l'usclèssen ath miei dera plaça deth meidan sus un molon de hièms e lancèssen es cendres en clòt des lorderes. E aquerò s'executèc de seguit en preséncia de tota era ciutat, que s'alegraue d'aqueth castig meritat e dera tornada der emir Aladin ara gràcia deth sultan.

Dempús d'aquerò, mejançant es pregonèrs, qu'anauen seguidi per tocaires de clarinets, de timbales e de tambors, eth sultan hec anonciar que desliuraue as presoèrs coma mòstra d'alegria publica; e ordenèc repartir fòrça aumòines as praubi e necessitadi. E pera net hec illuminar era ciutat, atau coma eth sòn palai e eth d'Aladin e Badru'l-Budur. E atau siguec se com Aladin, gràcies ara benediccion qu'amiaue damb eth, s'escapèc per dusau còp a un perilh de mòrt. E aquera madeisha benediccion encara l'auie de sauvar un tresau viatge, coma vatz a veir, ò audidors mèns!

Efectivament, hège ja quauqui mesi qu'Aladin auie tornat e amiaue damb era sua esposa ua vida erosa jos era guardada atrendida e susvelhanta dera sua mair, qu'alavetz ère ua dauna venerabla, d'aspècte imponent, encara que liura d'orgulh e d'arrogància, quan era esposa deth joen entrèc un dia, damb eth ròstre un shinhau trist e adolorit, ena sala dera vòuta de cristau, a on eth ère lèu tostemp entà gaudir dera vista des jardins, e se l'apressèc e li didec: "Ò senhor mèn Aladin! Allà mos a aumplit de favors a ambdús, mès enquiath moment s'a remit a balhar-me un hilh. Pr'amor que ja hè temps qu'èm maridadi e non senti fecondades pera vida es mies entralhes. Vengui, donc, a suplicar-te que me permetes hèr vier en palai a ua santa vielha cridada Fatmah, qu'a arribat ena nòsta ciutat hè uns dies, e ara quau toti venèren per çò des garisons e aleugeriments que proporcione e pera feconditat qu'autrege as hemnes solet damb era imposicion des sues mans…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta dusau net

Era didec:

"…Vengui, donc, a suplicar-te que me permetes hèr vier en palai a ua santa vielha cridada Fatmah, qu'a arribat ena nòsta ciutat hè uns dies, e ara quau toti venèren per çò des garisons e aleugeriments que proporcionee pera feconditat qu'autrege as hemnes solet damb era imposicion des sues mans!"

Aladin, que non volie contrariar ara sua esposa Badru'l-Budur, non botèc cap dificultat entà accedir ath sòn desir, e balhèc era orde a quate eunucs de qué anèssen a cercar ara santa vielha, qu'anaue damb eth ròstre caperat per un vel espès e damb eth còth enrodat d'un immens rosari de tres torn que li baishaue enquiara cintura. E amiaue ena man ua grana cròça, que sus era emparaue era sua marcha trantalhnata per çò dera edat e des practiques pietoses. E tanlèu la vedec era princessa gessec ath sòn encontre, e li punèc era man damb fervor, e li demanèc era sua benediccion. E era santa vielha, damb un accent molt digne, invoquèc entada era es benediccions d'Allà e es sues gràcies, e prononcièc a favor sòn ua longa pregària, damb er in de demanar-li a Allà qu'aumentèsse e alonguesse en era, era prosperitat e era felicitat e que satisfèsse es sòns mendre desirs. E Badru'l-Budur li preguèc que se seiguesse en lòc d'aunor deth divan, e li didec: "Ò santa d'Allà! T'arregraïsqui es tues bones intencions e es tues pregàries. E coma que me'n sai de qué Allà non te remirà arren de çò que li demanes, demori dera tua bontat, per intercession tua, çò qu'ei eth mèn desir mès arderós!"

Era santa contestèc: "Jo sò era mès umila des creatures d'Allà; mès Eth ei er Omnipotent, er Excellent! Non cranhes, donc, ò senhora Badru'l-Budur de formular çò que desire era tua anma!" E Badru'l-Budur se rogic tota, e baishèc era votz, e damb un accent molt arderós didec: "Ò santa d'Allà! Desiri dera generositat d'Allà auer un hilh! Ditz-me se qué me cau hèr entad aquerò e quini beneficis e quines bones accions me cau amiar a tèrme entà meritar semblable favor! Parla! Que sò prèsta a tot entà obtier aguest ben, que desiri mès qu'era mia pròpria vida! E entà demostrar-te era mia gratitud, jo t' autrejarè tot çò que posques desirar, non entà tu, que ja sai, ò mair de toti nosati! que te trapes a despart des besonhs des creatures febles, senon entà aleugerir as necessitadi, as malerosi e as praubi d'Allà."

En enténer aguestes paraules dera princessa Badru'l-Budur, es uelhs dera santa, qu'enquia alavetz auien estat clins, se dauriren e s'illuminèren darrèr deth vel damb ua ludentor extraordinària e s'illuminèc eth sòn ròstre coma s'auesse huec ath laguens, e totes es sues faccions exprimiren eth sentiment d'un extasi de jòia. E guardèc ara princessa pendent un moment sense badar bocar; dempús estirèc es braci entada era, e li hec era imposicion de mans en cap, botjant es pòts coma se prononcièsse ua pregària entre dents. E acabèc en tot dider-li: "Ò hilha mia! ò senhora mia Badru'l-Budur! Es sants d'Allà vien de dictar-me era manèra infalibla que te cau tier entà veir abitar enes tues entralhes era feconditat. Mès, ò hilha mia! compreni qu'aguesta manèra ei molt dificila, senon impossibla, de tier, pr'amor que te cau un poder subernaturau entà realizar es accions de fòrça e de valor que reclame!" En enténer aguestes paraules, era

princessa Badru'l-Budur non podec tier mès era emocion, e se lancèc as pès dera santa, en tot enrodar-li es jolhs damb es braci, e li didec: "Se te platz, ò mair nòsta! Ditz-me aguesta manèra, sigue quina sigue, donques qu'arren l'ei impossible de realizar ath mèn espós estimat, er emir Aladin! A! Parla, o me morirè as tòns pès d'aguest desir tan concentrat!"

Alavetz era santa lheuèc un dit entar aire, e didec: "Hilha mia, entà qu'era feconditat entre en tu, te cau penjar ena vòuta de cristau d'aguesta sala un ueu der audèth rokh, que demore en cim mès naut deth mont Caucàs. E era contemplacion d'aguest ueu, que guardaràs tostemp que pogues, pendent dies e dies, modificarà era tua natura intima e remoirà eth hons inèrt dera maternitat. E aquerò ei çò que t'auia de díder, hilha mia!" E Badru'l-Budur exclamèc: "Per vida mia, ò mair nòsta! que non sai se quin ei er audèth rokh, ne jamès è vist ueus sòns; mès ne sò segura de què Aladin me poirà hèr a vier de seguit un d'aguesti ueus fecondants, encara qu'eth nin d'aguest audèth sigue en cim deth mont Caucàs!"

Dempús volec retier ara santa, que se lheuaue ja enta anar-se'n, mès aguesta li didec: "Non hilha mia, dèisha-me ara que m'en vaja pr'amor de poder aleugerir a d'auti malastres e dolors mès grani encara qu'es tòns. Mès deman, *inschalah* jo madeisha vierè a visitar-te e a saber naues de tu, que son precioses entà jo." E a maugrat de toti es sòns esfòrci e precs de Badur'l-Budur, que, plia de gratitud, li volie hèr eth present de diuèrsi colhars e d'autes jòies de valor inestimable, non volec detier-se en palai, e se n'anèc coma auie vengut, refusant es presents.

Quauqui moments dempús de partir era santa, Aladin venguec ath costat dera sua esposa e la punèc trendament, coma ac hège tostemp que s'absentaue encara que siguesse solet un instant; mès li semblèc qu'auie era un aspècte distrèt e preocupat; e li preguntèc era causa damb molta ansietat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta tresau net

Era didec:

… mès li semblèc qu'auie era un aspècte distrèt e preocupat; e li preguntèc era causa damb molta ansietat. Alavetz li didec Badru'l-Budur, sense cuélher alend: "Solide me morirè se non è, çò mès lèu possible, un ueu der audèth rokh que s'està en cim mès naut deth Caucàs!" En enténer aguestes paraules Aladin se metec a arrir, e didec: "Per Allà! Ò senhora mia Badru'l-Budur! se non se tracte que d'obtier aguest ueu entà empedir que morisques, refresca es tòns uelhs! Mès entà que me'n sàpia jo, ditz-me solet se qué penses hèr damb eth ueu d'aguest audèth."

E Badru'l-Budur contestèc: "Qu'ei era santa vielha que ven de prescriuer-me que lo guarda, coma remèdi totafèt eficaç contra era esterilitat dera hemna! E lo voi tier entà penjar-lo en centre dera vòuta de cristau dera sala des nauanta nau hièstres." E Aladin

contestèc: “Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs, ò senhora mia Badru’l-Budur! De seguit tieràs aguest ueu de rokh!”

Alavetz deishèc ara sua esposa e s’embarrèc ena sua cramba. E se treiguec deth pièch era lampa magica, qu’amiaue tostemp damb eth des deth terrible perilh que li calec passar per tòrt dera sua negligéncia, e la hereguèc. E de seguit apareishec, dauant d’eth, er efrit dera lampa, prèst a executar es sues ordes. E Aladin li didec: “Ò excellent efrit, que m’aubedisses gràcies as vertuts dera lampa que servisses! Te demani que me hèsques a vier de seguit entà penjar-lo deth centre dera vòuta de cristau, un ueu deth gigantesc audèth rokh, que s’està en cim mès naut deth Caucàs.!”

A penes Aladin auec prononciat aguestes paraules, er efrit se voludèc de manèra espaventosa, l’usclèren es uelhs, e lancèc dauant d’Aladin un sorriscle tan espantoriant, que se botgèc eth palai enes sòns fondaments. E coma ua pèira lançada damb gorona, Aladin siguec lançat contra eth mur dera sala d’ua manèra tan violenta, que lèu entrèc era sua longada ena sua amplada. E li cridèc er efrit damb votz poderosa de tron:

“Com gauses demanar-me aquerò, miserable Adamita? Ò, eth mès ingrat entre era gent de baisha condicion! Vaquí qu’ara, a maugrat des servicis que te prestè damb tota era audida e era aubediéncia, gauses ordenar-me que vaja a cercar ath hilh deth rokh, eth mèn patron suprèm, entà penjar-lo ena vòuta deth tòn palai! Ignòres, insensat, que jo e era lampa e toti es genni sirvents dera lampa èm esclaus deth gran rokh, pair des ueus?

A!, qu’as sòrt d’èster jos era salvagarda dera lampa que servisqui, e d’amiar en dit aguest anèth de vertuts saludables! Se non siguesse atau, ja aurie entrat era tua longada ena tua amplada!”

E didec Aladin, estupefacte e immobil contra eth mur: “Ò efrit dera lampa! Per Allà que non ei mia era peticion, senon que l’ac suggeric ara mia esposa Badru’l-Budur era santa vielha, mair dera fecondacion e guaridora dera esterilitat!”

Alavetz se padeguèc, còp sec, er efrit e cuelhec eth sòn accent acostumat damb Aladin, e li didec: “A, qu’ac ignoraua! Plan. Qu’està ben! Atau, donc, ei aguesta creatura que te conselhèc er atemptat? Alegra-te, donc, Aladin, de non auer auut era mendre participacion en aquerò! Donques que te cau saber que d’aguesta forma se tramaue era tua destruccion e era dera tua esposa e era deth tòn palai! Era persona que crides santa vielha, non ei santa ne vielha, senon un òme desguisat de hemna. E aguest òme non ei cap aute qu’eth frair deth maghrebin, eth tòn enemic exterminat. E se retire ath sòn frair coma mieja haba se retire ara sua fraia.

E ei cèrt eth provèrbi que ditz: “Eth frair mendre d’un gosset ei mès immund qu’eth sòn frair màger, perque era posteritat d’un gosset tostemps ei mès briganta!” E aguest nau enemic, que non coneishes, encara ei mès adreit ena magia e ena perfidia qu’eth sòn frair màger. E quan, mejançant es sues operacions de geomància, s’en sabec de qué eth sòn frair auie estat exterminat per tu, e usclat per orde deth sultan, pair dera tua esposa Badru’l-Budur, decidic resvenjar-lo en toti vosati, e venguec des deth Maghreb

desguisat de vielha santa entà arribar en aguest palai. E artenhèc introduir-se en eth e suggerir-li ara tua esposa aguesta peticion perniciosa, qu'ei eth màger atemptat que se pòt hèr contra eth mèn patron suprèm eth rokh!

Te prevengui, donc, sus es sòns projèctes perfids, pr'amor de que les pogues evitar. *Uassalam*!" E dempús d'auer-li parlat atau a Aladin, despareishec er efrit.

Alavetz Aladin, ar arràs dera colèra, s'esdeguèc a vier ena sala des nauanta nau hièstres, ara cèrca dera sua esposa Badru'l-Budur. E sense revelar-li arren de çò que l'auie dit er efrit, li didec: "Ò Badru'l-Budur, uelhs mèns! Abans de hèr-te a vier eth ueu der audèth rokh ei absoludament de besonh qu'escota jo damb es mies pròpries aurelhes ara santa vielha que t'a receptat aguest remèdi. Te prègui, donc, qu'ordenes cercar-la urgentament e que, damb era desencusa de qué non la rebrembes exactament li hèsques repetir era sua prescripcion, mentre jo sò amagat darrèr deth tapís!" E contestec Badru'l-Budur. "Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs!" E de seguit manèc cercar ara santa vielha.

Tanlèu aguesta auec entrat ena sala dera vòuta de cristau, e caperada tostemp damb es sòn espès vel que l'amagaue era cara, s'apressèc a Badru'l-Budur…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta quatau net

Era didec:

… Tanlèu aguesta auec entrat ena sala dera vòuta de cristau, e caperada tostemp damb es sòn espès vel que l'amagaue era cara, s'apressèc a Badru'l-Budur, Aladin gessec deth sòn amagader, se lancèc contra era damb era simitarra ena man, e abans de qué era podesse díder: "Bem!", d'un solet talh li separèc eth cap des espatles.

En veir aquerò, exclamèc Badru'l-Budur, espaurida: "Ò senhor mèn Aladin! Quin atemptat vies de cométer!" Mès Aladin se limitèc a arrir, e coma tota responsa s'inclinèc, cuelhec peth flòc centrau eth cap talhat, e l'ac mostrèc a Badru'l-Budur. E ar arràs dera estupefaccion e der orror, vedec era qu'eth tau cap, exceptat eth flòc centrau, ère arrasat coma eth des òmes e qu'auie eth ròstre prodigiosament barbut. E sense voler espaurir-la mès temps, Aladin li condèc era vertat per çò dera presumpta Fatmah, faussa santa e faussa vielha, e acabèc: "Ò Badru'l-Budur! Balhem gràcies a Allà que mos a desliurat entà tostemp des nòsti enemics!" E se lancèren ambdús un enes braci der aute, balhant gràcies a Allà pes sòn favors.

E des d'alavetz viueren ua vida erosa damb era brava vielha, mair d'Aladin, e damb eth sultan, pair de Badru`l-Budur. E aueren dus hilhs beròis coma era lua. E quan moric eth sultan, regnèc Aladin en règne de China. E arren li manquèc ara sua felicitat enquiara arribada inevitabla dera Destructora de delícies e Separadora d'amics.

Dempús de condar atau aguesta istòria, Schahrazada didec: “E aquerò ei, ò rei afortunat! guaire sai sus Aladin e sus era Lampa Magica! Mès Allà ei eth mès Sabent!”

E didec eth rei Schahriar: “Qu’ei admirabla aguesta istòria, Schahrazada!”

“En aguest cas, ò rei! pertmet-li ara tua esclaua Schahrazada que te conde era **Istòria de Kamar e dera expèrta Halima.”**

E eth rei Schahriar exclamèc: “Plan que òc, Schahrazada!”

Mès era arric e contestèc: “Fòrça ben, ò rei!. Mès abans, entà revelar-te eth valor qu’a era admirabla vertut dera paciéncia e de hèr-te demorar, sense colèra, contra era tua sirventa, era sòrt plia de felicitat qu’Allà destine ara tua raça mejançant jo, voi condar-te de seguit çò que mos transmeteren es nòsti pairs es Ancians sus era manèra d’aquerir **Era vertadèra sciencia dera vida**…”

E didec eth rei: “Ò hilha deth mèn visir! Hè lèu a indicar-me era manèra de hèr aguesta aquisicion. Mès, ò Schahrazada! Quina ei era sòrt que mejançant tu destine Allà ara mia raça, se non è descendéncia?”

E didec Schahrazada: “Permet-li, ò rei! ara tua sirventa Schahrazada que non te parle encara de çò que s’a passat de misteriós enes vint nets de silenci qu’era tua bontat l’a autrejat entà repausar d’ua indisposicion, e pendent es quaus s’a revelat ara tua sirventa er esplendor deth tòn destin!” E sense híger arren mès ad aquerò, Schahrazada, era hilha deth visir, didec:

Era parabòla dera vertadèra sciéncia dera vida

Conden qu’en ua ciutat entre es ciutats, a on s’ensenhauen totes es sciéncies, viuie un joen qu’ère beròi e estudiós. E encara qu’arren li mancaue ara felicitat dera sua vida, lo cuelhie eth desir d’apréner tostemp mès. Un dia, gràcies ath relat d’un mercadèr viatjaire, li siguec revelat qu’en cèrt país luenhant i auie un sabent qu’ère er òme mès sant der Islam, e qu’eth solet, possedie tanta sciéncia, sabença e vertut coma toti es sabents des sègles amassa. E s’en sabec de qué aqueth sabent, a maugrat dera sua fama, se tenguie simplament ath sòn mestièr de haure qu’eth sòn pair e pairin auien exercit abans qu’eth. E quan auec entenut aguestes paraules entrèc ena sua casa, cuelhec es sandales, era borsa e eth baston, e abandonèc immediatament era ciutat e as sòns amics, e se filèc de cap ath país luenhant que demoraue eth sant mèstre, damb er in de botar-se jos era sua direccion e aquerir un shinhau mès dera sua sciéncia e dera sua sabença. E caminèc pendent quaranta dies e quaranta nets, e dempús de molti perilhs e fatigues, gràcies ara seguretat que l’escriuec Allà, arribèc ena ciutat deth haure.

Alavetz anèc entath mercat des haures e se presentèc ad aqueth qu’era sua botiga l’auien indicat toti es caminaires. E dempús de punar-li era òrla deth vestit, s’estèc de pès dauant d’eth en actitud de respècte. E eth haure, qu’ère un òme d’edat, damb eth ròstre

mercat pera benediccion, li preguntèc: “Qué desires, hilh mèn?” Er aute responec: “Apréner sciéncia!” E eth haure, coma responsa, li botèc entre es mans era còrda dera pompa dera harga e li didec que tirèsse. Eth nauèth alumne contestèc damb era audida e era aubediéncia, e de seguit se metec a tirassar e a ahloishar era còrda dera pompa, sense pòsa, des deth moment dera sua arribada enquiara còga deth solei. E a londeman se tenguec ath madeish trabalh e es dus dies posteriors, e pendent setmanes, mesi e tot un an, sense qu’arrés ena harga, ne eth mèstre ne es nombrosi alumnes, cada un des quaus amiaue un prètzhèt tan rude coma eth sòn, li dirigissen un solet còp era paraula, e sense qu’arrés se queishèsse ne tansevolh mormolhèsse d’aqueth dur trabalh silenciós. E d’aguesta sorta se passèren cinc ans. E un dia er alumne gausèc timidament daurir era boca,e didec: “Mèstre!” E eth haure interrompec eth sòn trabalh. E ar arràs dera ansietat heren madeish es auti alumnes. E eth haure, ath miei deth silenci dera harga, s’acarèc damb eth joen, e li preguntèc: “Qué te cau?”

Er aute didec: “Sciéncia!” E eth haure didec: “Tira dera còrda!” E sense prononciar ua soleta paraula mès, seguic eth trabalh dera harga. E se passèren uns auti cinc ans, pendent es quaus, des deth maitin enquiara net, er alumne tirassèc dera còrda dera pompa sense pòsa e sense qu’arrés li dirigisse era paraula un solet còp. Mès quan un des alumnes auie besonh d’un infòrme sus bèra causa, l’ère permetut escríuer era pregunta e presentar-la ath mèstre peth maitin en entrar ena harga. E sense liéger jamès er escrit, eth mèstre lo lançaue en huec dera harga o se lo metie entre es plecs deth sòn turbant. Se lançaue en huec er escrit, solide ère pr’amor qu’era pregunta non se meritaue cap responsa. Mès se plaçaue eth papèr en turbant, er alumne que l’auie presentat trapaue pera net era responsa deth mèstre escrita damb caractèrs d’aur ena paret dera sua cramba.

Quan s’auien passat dètz ans, eth vielh haure s’apressèc ath joen e lo toquèc ena espatla. E per prumèr viatge, de hège dètz ans, deishèc anar eth joen era còrda dera pompa dera harga. E lo cuelhec ua grana alegria. E eth mèstre li parlèc, dident: “Hilh mèn, ja pòs tornar en tòn país e ena tua casa, amiant en tòn còr tota era sciéncia deth mon e dera vida. Donques que tot aquerò as aquerit, en aquerir era vertut dera paciéncia!”

E li balhèc un punet de patz. E er alumne tornèc enludernat en sòn país, entre es sòns amics, e vedec clara era vida.

E exclamèc eth rei Schahriar: “Ò Schahrazada! Be n’ei d’admirabla aguesta parabòla! e com me hè pensar!” E pendent un instant s’estèc calat enes sòns pensaments. Dempús higec: “Hè lèu ara, ò Schahrazada a condar-me era istòria de Kamar e dera expèrta Halima!”

Mès Schahrazada didec: “Permet-me, ò rei! qu’encara arrecula eth relat d’aguesta istòria pr’amor qu’aquesta net non se trape eth mèn esperit inclinat ada era, e permet-me començar abans era istòria mès amabla, mès beròia e mès pura que coneishi!”

E didec eth rei: “Plan que òc, ò Schahrazada! que sò prèst a escotar-te, donques que tanben eth mèn esperit, aguesta net s’incline a causes amables. E ath delà, aguesta demora me harà profitar era parabòla dera paciéncia!”

Alavetz didec Schahrazada:

Farizada era der arridolet de ròsa

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué enes dies d’antan, hè ja fòrça temps (mès Allà ei eth solet Sabent) i auie un rei de Persia cridat Khosrú Schah, ath quau eth Retribuidor auie dotat de poder, de joenessa e de beresa, e en sòn còr li botèc tau sentiment de justícia, que, jos eth sòn regnat, eth tigre e e era craba anauen un ath costat der aute e bueien en madeish arriuet. E aqueth rei, que li shautaue saber-se’n damb es sòns pròpris uelhs de guaire se passaue ena ciutat deth sòn tron, auie eth costum de passejar-se de nets, desguisat de mercadèr estrangèr, en companhia deth sòn visir e de quauqu’un des dignataries deth sòn palai.

Ua net que hège un torn per un des barris de gent prauba, en passar per cèrt carreron entenec ues votzes joenes que venguien deth finau deth carreron. E s’apressèc, damb eth sòn acompanhant, ara umila casa que d’era venguien es votzes e calant un uelh ena henerecla dera pòrta guardèc entà laguens. E vedec, seigudes sus un tapís ar entorn d’ua lum, a tres joenes que parlauen deth minjar. E aqueres tres joenes, que se retirauen coma poden retirar-se tres fraies, èren perfèctament beròies. E era mès joena ère visiblament, e damb diferécia, era mès beròia.

E didie era prumèra: “Eth mèn desir, donques que se tracte de manifestar un desir, serie, fraies mies, arribar a èster era esposa deth pastissèr deth sultan. Pr’amor que ja vo’n sabetz de guaire m’agraden es minjars de pastisseria, mès que mès aguestes admirables e delicades e delicioses bocades de pasta fulhetada que se criden “bocades deth sultan”. E entà hèr-les coma cau non i a qu’eth pastissèr en cap deth sultan! A fraies mies! Quina enveja m’auríetz alavetz en veir se com aguest regim de pastisseria fina arredonirie es mies formes damb greish blanc, e m’emberirie, e m’afermarie eth color!”

E didie era dusau: “Jo, fraies mies, que non sò tant ambiciosa. Que serie pro entà jo simplament arribar a èster era esposa deth codinèr deth sultan. Vai! Com ac desiri! Aquerò me permeterie satisfèr es mèns desirs, reprimidi tostemp, de tastar tanti minjars extraordinaris que solet en palai se mingen. Especiaument i a, entre d’autes causes, cèrtes plates de cornishons farcidi e codinadi ath horn que sonque veder-les senti eth mèn còr tot plen d’emocion! Ò! Com me minjaria jo aguest plat! Ça que la, non me desbrembaria de convidar-vos bèth còp, s’eth mèn espós eth codinèr m’ac permetesse. Mès me pensi que non m’ac permeterie!”

E quan aueren exprimit atau es sòns desirs es dues fraies, s’acarèren damb era sua fraia petita, que sauvaue silenci, e li preguntèren en tot burlar-se’n d’era: “E tu, ò petita! se qué desires? E per qué baishes es uelhs e non dides arren? Mès non te’n hèsques, que

nosates te prometem, tanlèu ajam es esposi que preferim, sajar de maridar-te damb bèth palafrenèr deth sultan o damb bèth aute dignatari dera madeisha categoria, pr'amor de que tostemps sigues apròp de nosates. Parla! En qué penses?"

E confonuda e rogida, era petita contestèc damb ua votz doça coma era aigua d'ua hònt: "Ò fraies mies!" E ja non podec díder arren mès. E arrint-se'n dera sua timiditat, es dues joenes l'aclapèren a preguntes e badinades enquia que la heren parlar. E sense lheuar es uelhs, didec era mendre: "Ò fraies mies! jo voleria èster era esposa deth nòste patron eth sultan! E li balharia ua descendéncia benedida. E es hilhs qu'Allà hesse néisher dera nòsta union serien digni deth sòn pair. E era hilha que m'agradarie auer dauant dera mia vista serie un arridolet deth madeish cèu: es sòns peus serien d'aur per un costat e de plata per aute; es sues lèrmes, quan plorèsse, serien un degotament de pèrles; es sues arridalhes, quan arrisse, serien dinnars d'aur sonants, e es sòns arridolets, quan solet arridolèsse, serien botons de ròsa que daurisse damb es sòns pòts."

Aquerò siguec tot!

E eth sultan Khosrú e eth sòn visir vedien e entenien. Mès cranhent que se n'encuedèssen, decidiren aluenhar-se sense saber-se'n d'arren mès. E fòrça divertit, Khosrú Schah sentec néisher ena sua anma eth desir de satisfèr es tres desirs. E sense comunicar era sua decision ath sòn acompanhant, li dèc era orde de qué se fixèsse ben ena casa entà poder vier a londeman a hèr-se a vier as tres joenes en palai. E eth visir contestèc damb era audida e era aubediéncia, e a londeman s'esdeguèc a executar era orde deth sultan, en tot amiar-li ena sua preséncia as tres fraies.

Eth sultan, qu'ère seigut en sòn tron, les hec damb eth cap e damb es uelhs un senhau que volie díder: "Apressatz-vos!" E s'apressèren eres, tremolant, en tot embolhar-se enes sòns praubi vestits de tela grossièra; e eth sultan les didec damb un arridolet de bontat: "Era patz sigue damb vosates, ò joenes! Qu'èm en dia deth vòste destin, e se realizarà en eth eth vòste desir! E me'n sai deth vòste desir, ò joenes! donques que non i a arren amagat entàs reis. Tu, era prumèra, veiràs complit eth tòn desir, e eth pastissèr màger serà eth tòn espós aué madeish. E tu, era dusau, auràs coma espós ath mèn codinèr màger!" E en auer parlat atau, s'arturèc eth rei, e s'acarèc damb era mès petita, que, emocionada ar arràs, sentie qu'eth còr se l'arturaue e qu'ère a mand de què ir en tapís. E se quilhèc, eth, sus ambdús pès, e cuelhent-la dera man la hec sèir ath sòn costat en tron, en tot dider-li: "Qu'ès era reina! E aguest palai ei eth tòn palai e jo sò eth tòn espós!"
Efectivament, aqueth dia celebrèren es nòces des tres fraies, es dera sultana damb un esplendor sense precedents, es dera esposa deth codinèr e dera esposa deth pastissèr d'acòrd as ceremònies enes nòces normaus. Atau, donc, en còr des dues fraies mès granes entrèren era enveja e er òdi; e des d'aqueth moment tramèren era perdicion dera sua fraia petita. Ça que la, aueren suenh de non deishar veir es sòns sentiments, e acceptèren damb gratitud simulada es mòstres d'afeccion que non deishèc de balhar-les era sua fraia sultana, que, en contra des costums reiaus, les admetie ena sua intimitat, a maugrat deth linhatge escur. E luenh de senter-se satisfètes dera felicitat qu'Allà les

proporcionaue, experimentauen, en preséncia dera sua fraia mendre, es pejores tortures der òdi e dera enveja.

E d'aguesta sòrta se passèren nau mesi, ath cap des quaus, damb era ajuda d'Allà, era sultana amainadèc un hilh prince, beròi coma eth quart creishent dera lua naua. E es dues fraies granes, que, a demana dera sultana, l'assistien ena jasilha e hègen de lheuadores, luenh d'emocionar-se pes bontats dera sua fraia damb eres e pera beresa deth nauèth neishut, trapèren ara fin era ocasión que cercauen de destroçar eth còr dera joena mair. Cuelheren, donc, ath mainatge mentre era mair encara ère victima des dolors de jasilha, lo meteren en un tistèr de vime qu'amaguèren de seguit, e lo remplacèren per un petit gosset mòrt, que presentèren a totes es hemnes de palai en tot hèr-lo passar coma eth frut dera jasilha dera sultana. E en saber-se'n d'aguesta notícia, eth sultan Khosrú Schah vedec ennerir-se eth mon dauant dera sua vista; e ar arrràs dera pena anèc a embarrar-se enes sòns apartaments en tot remir-se a despachar es ahèrs deth règne. E era sultada quedèc negada ena afliccion e sentec era sua anma umiliada e eth sòn còr destroçat.

Per çò deth nauèth neishut, l'abandonèren es sues ties en tistèr, en corrent dera aigua deth canau que passaue ath pè deth palai. E volec era sòrt qu'er intendent des jardins deth sultan, que se passejaue ath long deth canau, vedesse eth tistèr que flotaue ena aigua. E lo tirassèc entath bòrd deth canau damb era ajuda d'ua aishada, l'examinèc e descurbic ath beròi mainatge. E experimentèc madeish estonament qu'eth dera hilha deth Faraon en veir a Moisés enes canères.

E vaquí que hège fòrça ans qu'ère maridat er intendent des jardins e desiraue auer un, dus o tres hilhs que benedissen ath sòn Creador. Mès enquia alavetz non sigueren escotadi es sòns desirs e es dera sua espoda peth Plan Naut. E patien ambdús damb er estèrle isolament qu'auien de víuer. Atau, donc, quan er intendent des jardins decurbic ad aqueth mainatge, de beresa sense parièr, lo cuelhec damb eth tistèr, e ar arràs dera alegria se lo hec a vier ena sua casa, e entrèc ena cramba dera sua hemna, e li didec damb votz emocionada: "Era patz sigue damb tu, ò hilha deth mèn soèr! Vaquí eth don que mos autrege eth Generós en aguest dia benedit! Que sigue aguest mainatge que te hèsqui a vier eth nòste hilh, coma hilh qu'ei deth Destin!"

E li condèc se com l'auie trapat flotant en tistèr sus era aigua det canau; e l'assegurèc qu'ère Allà qui lo manaue premiant d'aguesta manèra era constància des sues pregàries. E era esposa der intendent des jardins cuelhec ath mainatge e l'ahilhèc.

Glòria a Allà, qu'a amiat en sen des hemnes estèrles eth sentiment dera maternitat, coma a metut en còr des garies maleroses eth desir de coar es calhaus…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta cincau net

Era didec:

… Glòria a Allà, qu'a amiat en sen des hemnes estèrles eth sentiment dera maternitat, coma a metut en còr des garies maleroses eth desir de coar es calhaus!

E vaquí qu'er an a vier era prauba mair privada tan impiament deth frut dera sua feconditat, amainadèc, damb eth permís deth Donador, un aute hilh mès beròi qu'er anterior. Mès es dues fraies espiauen era jasilha damb es uelhs plei d'interès per dehòra e per òdi peth laguens; e sense auer entara sua fraia mès pietat qu'eth prumèr viatge, s'apoderèren deth mainatge d'amagat e lo lancèren en canau en un tistèr, coma auien hèt damb eth màger. E mostrèren peth palai un petit gat, en tot proclamar que l'auie amainadat era sultana. E era consternacion entrèc enes còrs. E plan que òc, ar arràs dera vergonha, eth sultan s'aurie deishat amiar dera ràbia e deth furor se non practiquèsse ena sua anma era vertut dera umilitat dauant des decrets dera insondabla justícia. E era sultana quedèc negada en amarum e ena desolacion, e eth sòn còr plorèc damb totes es lèrmes deth dolor.

Mès en veir ath mainatge, Allà, que velhe peth destin des petits, lo botèc ara vista der intendent, que se passejaue pera vòra deth canau. E coma eth prumèr viatge, er intendent lo sauvèc des aigües, e se lo hec a vier ena sua casa, que l'estimèc coma se siguessse eth sòn hilh, e l'elevèc damb es madeishi suenhs qu'eth prumèr.

E vaquí que, damb era fin de qué non siguessen frustradi entà tostemp es desirs des sòns Credents, Allà botèc era feconditat en vrente dera sultana, qu'amainadèc per tresau viatge. Mès aguest còp amainadèc a ua princessa. E es dues fraies, qu'eth sòn òdi, luenh d'assadorar-se, les auie hèt tramar era perdicion irremissibla dera sua fraia mendre, li heren patir ara mainada eth madeish tracte. Mès siguec recuelhuda per intendent de còr pietós, coma es dus prumèrs frairs sòns, e damb eri s'elevèc, eduquèc e siguec suenhada.

Mès aqueth còp, quan es dues fraies, dempús de realizat eth sòn projècte, mostrèren, en sòrta dera mainada nauèth neishuda, ua petita arrata mòrta, eth sultan, a maugrat de tota era sua magnanimitat, non podec tier-se pendent mès temps, e exclamèc: "Allà mauditz era mia raça per tòrt dera hemna que m'è maridat! Qu'escuelhí a un monstre coma mair dera mia descendéncia! Solet era mòrt poirà desliurar d'eth ara mia casa!" E prononcièc era senténcia de mòrt dera sultana, e ordenèc ath sòn pòrta simitarra que complisse era sua mission. Mès quan vedec banhada en lèrmes dauant d'eth e cuelhuda d'un dolor sense limits ara qu'eth sòn còr auie estimat, eth sultan sentec que s'apoderaue d'eth ua grana pietat. E virant eth cap, ordenèc que l'aluenhèssen e l'embarrèssen pendent tota era sua vida en un croton darrèr de tot deth palai. E deishèc de veder-la des d'aqueth moment, en tot abandonar-la as sues lèrmes. E era prauba mair se'n sabec de toti es dolors dera tèrra.

E es dues fraies gaudiren contentes der òdi satisfèt, e poderen saborar sense amarum eth minjar e es pastissi que hègen es sòns esposi.

Passèren es dies e es ans damb era madeisha rapiditat sus es caps des innocents que sus es caps des colpables, amiant a uns e a d'auti ad aquerò que les auie reservat eth destin, e vaquí que quan arribèren ara sua adolescéncia, es tres hilhs adoptius der intendent des jardins, se convertiren en un enludernament entàs sòns uelhs. E se cridauen: eth màger Farid, eth dusau Faruz e era mainada Farizada, e ère Farizada un arridolet deth cèu madeish. Era sua cabeladura ère d'aur per un costat e de plata per aute; es sues lèrmes, quan ploraue, èren un degotament de pèrles, es sues arridalhes, quan arrie, èren dinnars d'aur sonants, e es sòns arridolets, botons de ròses daurint-se enes sòn pòts ròis.

Plan per aquerò, quan s'apressauen ada era, atau eth sòn pair coma era sua mair e es sòns frairs, non podien mens, quan la cridauen peth sòn nòm, dident "Farizada", que híger: "era der arridolet de ròsa!", mès normaument la cridauen simplament "Arridolet de ròsa" E toti se meravilhauen dera sua beresa, dera sua sabença, dera sua amabilitat dera sua adretia enes exercicis quan montaue a shivau entà acompanhar as sòns frairs ena caça, tirar damb er arc e lançar era lança; dera elegància des sues formes, des sòns coneishements en poesia e en sciéncies amagades e der esplendor dera sua cabeladura qu'ère d'aur per un costat e de plata per aute. E en veder-la tan beròia, ath còp que tan perfècta, es amigues dera mair plorauen d'emocion.

E atau siguec com creisheren es petits der intendent des jardins deth rei. E aqueth òme non se tardèc a arribar ena vielhesa darrèra, enrodat dera afeccion e deth respècte des mainatges e damb es uelhs refrescadi pera beresa. E lèu lo precedic ena misericòrdia deth Retribuidor era sua esposa, que ja auie viscut çò que li tocaue de vida. E aquera mòrt siguec entà toti causa de tanta pena, qu'er intendent non podec determinar-se a demorar per mès temps ena casa a on era defuntada siguec era hònt dera sua serenitat e dera sua felicitat. E se lancèc as pès deth sultan e li supliquèc que se dignèsse cambiar-lo des foncions qu'amiaue a tèrme des de hège tanti ans. E eth sultan, plan aclapat per aluenhament deth sirvent tan fidèu, accedic ara sua demana, damb gran sentiment. E non lo deishèc partir enquia que non l'auec hèt coma present un terren apròp dera ciutat damb granes dependéncies de tèrres laborables, de bòsqui e de pradères, damb un palai ricament moblat, damb un jardin d'art perfècte traçat peth pròpri intendent e damb un parc de vasta extension enrodat per nautes muralhes e poblat d'audèths de toti es colors e d'animaus sauvatges e domestics.

Aquiu se n'anèc aqueth òme a víuer, retirat damb es sòns tres hilhs. E aquiu, enrodat des sòns suenhs afectuosi, moric ena patz deth sòn Senhor. Allà l'age ena sua pietat! E lo plorèren es sòns hilhs adoptius coma jamès s'auie plorat a un pair. E se hec a vier damb eth, jos era hòssa que non se daurís, eth secret deth neishement des mainatges, que d'eth, totun, solet se'n sabie a mieges.

E en aqueth terren meravilhós s'estèren es dus adolescents en companhia dera sua fraia mendre. E coma qu'auien estat educadi enes principis dera aunestetat e dera simplicitat, non auien cap aute desir ne cap auta ambicion que seguir, pendent tota era sua existéncia viuent en aquera union perfècta e ath miei d'aquera existencia tranquilla.

Fariz e Faruz anauen soent de caça enes bòsqui e pradères qu'enrodauen es sòns domènis. E a Farizada era der arridolet de ròsa li shautaue, mès que mès, recórrer es sòn jardins. E un dia, quan se dispausaue a anar per aquiu, coma de costum, vengueren es sues esclaues a dider-li qu'ua brava vielha de ròstre senhalat pera benediccion, sollicitaue era gràcia de descansar pendent ua ora o dues ara ombra d'aqueri beròis jardins. E Farizada, qu'eth sòn còr ère tan pietós coma beròia era sua anma e beròi eth sòn ròstre, volec recéber era madeisha ara brava vielha. E l'aufric minjar e béuer, e li presentèc ua plata de porcelana damb beròies frutes, pastissi, confitures seques e confitures en sòn chuc. Dampús d'aquerò l'amièc entàs jardins, en saber-se'n de qué tostemp ei profitós hèr-les companhia as persones d'experiéncia e enténer es paraules que dicte era sabença.

E se passegèren amassa pes jardins. E Farizada era der arridolet de ròsa ajudaue a caminar ara vielha. E quan arribèren en arbe mes beròi deth jardin, Farizada la hec sèir ara ombra d'aqueth beròi arbe. E pendent era convèrsa li preguntèc ara vielha se qué li semblaue eth lòc que se trapaue e s'ère deth sòn gust.

Alavetz, dempús de reflexionar pendent ua ora, era vielha lheuèc eth cap e didec: "De vertat, ò senhora mia! que m'è passat era vida recorrent es tèrres d'Allà, pertot, e jamès è descansat en un lòc mès deliciós. Mès, ò senhora mia! donques qu'ès unenca ena tèrra, coma era lua e eth solei ne son en cèu, voleria qu'auesses en aguest beròi jardin, pr'amor de que tanben siguesse unenc ena sua espècia, es tres causes incomparables que li manquen." E Farizada era der arridolet de ròsa quedèc extrèmament estonada en saber-se'n qu'ath sòn jardin li mancauen tres causes incomparables, e li didec ara vielha: "Se te platz, brava mair mia! hè lèu a dider-me, entà que me'n sàpia, quines son aguestes tres causes incomparables qu'ignòri!" E contestèc era vielha: "Ò senhora mia! entà correspóner ara tua ospitalitat que vies d'exercir damb eth còr pietós a ua vielha desconeishuda, vau a revelar-te era existéncia d'aguestes tres causes."

Se carèc encara pendent un moment; dempús didec:

"Te cau saber, donc, ò senhora mia! que, s'en aguesti jardins se trapèsse era prumèra d'aguestes tres causes incomparables, vierien a guardar-la toti es audèths d'aguesti jardins, e en veder-la, cantarien a cor. Pr'amor que rossinhòls e pinzans, palomes e capneri, cardalines e tortores, ò senhora mia! e totes es espècies infinites d'audèths, reconeisherien era supremacía dera sua beresa. E ei , ò senhora mia! Bulbul el-Hazar, er Audèth que parle!

S'auesses enes tòns jardins era dusau d'aguestes causes incomparables, ò senhora mia! era brisa que hè cantar as arbes des jardins, es laüts e es arpes, e es guitarres, ò senhora mia! reconeisherien era supremacía dera sua beresa. E ei er Arbe que cante! Pr'amor que ne era brisa enes arbes, ne es laüts, ne es arpes, ne es guitarres produissen ua armonia comparabla ath concèrt de mil boques invisibles que i a enes huelhes der Arbe que cante.

E s'auesses enes tòns jardins era tresau d'aguestes causes incomparables, ò senhora mia! totes es aigües d'aguesti jardins arturarien eth sòn beròi cors e la contemplarien. Pr'amor que totes es aigües, es dera tèrra e es deth mar, es des jardins, reconeishen era supremacía dera sua beresa. E ei era Aigua color d'aur! Pr'amor que s'en un estanh uet, ò senhora mia! se vèsse solet ua gota d'aguesta aigua, se hole e creish, en tot multiplicar-se en sortidors d'aur, e non cèsse de brotoar e de quèir, sense qu'er estanh se desborde jamès. E damb aguesta aigua tota d'aur e transparenta coma eth topaci transparent, ei damb era que l'agrade padegar era sua set a Bulbul el-Hazar, er Audèth que parle; e en aguesta aigua tota d'aur e tan fresca coma fresc ei eth topaci, ei era que les agrade banhar-se es mil boques invisibles der Arbe de huelhes cantaires…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta siesau net

Era didec:

"…es mil boques invisibles der Arbe de huelhes cantaires."

E dempús de parlar atau, higec era vielha: "Ò senhora mia, ò princessa! s'auesses enes tòns jardins aguestes causes meravilhoses, exaltarien era tua beresa, ò proprietaria d'ua cabeladura d'esplendor!"

Quan Farizada era der arridolet de ròsa auec entenut aguestes paraules dera vielha, exclamèc: "Ò ròstre de benediccion, mair mia, guaire admirable ei tot aquerò! Mès que non m'as dit a on se trapen aguestes tres causes incomparables!" E contestèc era vielha, en tot incorporar-se entà partir: "Ò senhora mia! aguestes tres meravilhes, dignes des tòns uelhs, se trapen en un lòc plaçat enes confinhs dera India. E eth camin qu'amie entà aquiu passe precisament per darrèr d'aguest palai qu'abites. Se vòs, donc, enviar aquiu a quauqu'un entà que les cerque, non te cau dider-li senon que seguisque aguest camin pendent vint dies, e ath vintau dia li pregunte ath prumèr caminaire que se trape: "A on son er Audèth que parle, er Arbe que cante e era Aigua color d'aur?" E eth caminaire non deisharà d'informar-lo sus aquerò. E volgue Allà remunerar era tua generositat damb era possession d'aguestes causes creades entara tua beresa! *Uassalam*!, ò benfactora, ò benedida!"

E dempús de parlar atau, era vielha acabèc en tot embolhar-se enes sòns vels, e se retirèc gasulhant benediccions.

Ja auie despareishut era anciana, quan Farizada, en remeter-se deth saunei que l'auie negada era revelacion d'aqueres causes tant extraordinàries, volec cridar-la de nauèth e córrer ath sòn darrèr entà demanar-li informacions mès precises sus eth lòc qu'èren e sus era manèra d'anar aquiu. Mès en veir que ja ère massa tard, se metec a repetir paraula per paraula es escasses indicacions qu'auie entenut, pr'amor de non desbrembar-se'n d'arren. E damb aquerò sentie créisher ena sua anma eth desir

irresistible de possedir o solet de veir taus meravilhes, encara que sagèsse de non pensar mès en eres. E comencèc a recórrer alavetz es avengudes des jardins e es cornèrs familiars que l'èren tant estimadi; mès li semblèren absents d'encantament e plei d'engüeg; e trapèc inoportunes es votzes des audèths que la saludauen en passar.

E Farizada era der arridolet de ròsa se metec plan trista e plorèc caminant pes avengudes. E es lèrmes que vessaue deishauen ena arena darrèr d'era ua tralha de gotes des sòns uelhs calhades en pèrles. Mentretant arribèren dera caça es sòns frairs Farid e Faruz, e coma que non trapèren ara sua fraia Farizada en bòsc des jardins, a on, generaument, demoraue era sua tornada, s'aclapèren per aquera negligéncia e cerquèren ara joena. E sus era arena des avengudes vederen es pèrles calhades des sòns uelhs, e se dideren: "Ò! be n'ei de trista era nòsta fraia! e quina pena aurà nidat ena sua anma entà hèr-la plorar atau?" E seguiren es sues tralhes, guidadi pes pèrles des avengudes, e la trapèren negada en lèrmes ath hons dera espessor. E correren entada era e la punèren e l'amorassèren entà padegar era sua anma estimada. E li dideren: "Ò fraia Farizada! a on son es ròses dera tua alegria e er aur deth tòn bon umor? Contesta-mos, ò fraia!"

Farizada les hec un arridolet, pr'amor que les estimaue; e enes sòns pòts neishec de pic un boton de ròsa rogit; e les didec: "Ò frairs mèns!" E non gausèc díder arren mès, plan avergonhada deth sòn prumèr desir. E eri li dideren: "Ò Farizada era der arridolet de ròsa, ò fraia nòsta! quines emocions desconeishudes trebòlen era tua anma? Conda-mos es tues penes, s'ei que non dobtes dera nòsta afeccion!" E Farizada, en tot decidir-se, fin finau, a parlar, les didec: "Ò frairs mèns! que ja non me shauten es mèns jardins!" E s'estarnèc en somics, e des sòns uelhs se desbordèren es pèrles. E coma qu'eri carèren, inquieti e entristidi per tan grèu notícia, les didec: "Ò! que ja non me shauten es mèns jardins! Les manque er Audèth que parle, er Arbe que cante e era Aigua color d'aur!"

E en tot deishar-se amiar de pic pera intensitat deth sòn desir, Farizada les condèc sense interrompcion era visita dera brava vielha, e damb un accent excitat ar arràs, les expliquèc en qué s'estaue era excelléncia der Audèth que parle, der Arbe que cante e dera Aigua color d'aur.

Quan l'aueren escotat, es sòns frairs arribèren ath limit der estonament, e li dideren: "Ò plan estimada fraia nòsta! padega era tua anma e refresca es tòns uelhs. Pr'amor qu'encara qu'aguestes causes siguen en inaccessible cim dera montanha Kaf, anaríem a conquistar-les entà tu. Mès entá facilitar es nòstes investigacions, mos poiries díder solet en quin lòc mos ei possible trapar-les?" E Farizada, tota rogida per çò d'auer exprimit atau eth sòn prumèr desir, les expliquèc çò que sabie sus eth lòc que deuien trapar-se aqueres causes. E higec: "Aquerò ei tot çò que sai, e arren mès!" E exclamèren ath còp es dus frairs: "Ò fraia nòsta! Vam a partir ara cèrca d'aguestes causes!" Mès era, espaurida, les cridèc: "Ò non, ò non! Non partigatz!"

Farid, eth màger, didec: "Eth tòn desir ei per dessús deth nòste cap e des nòsti uelhs, ò Farizada! Mès aqueth que li tòque realizar-lo, que sò jo solet, donques que sò eth màger. Encara ei enserat eth mèn shivau e m'amiarà sense cansar-se às confinhs dera India, a

on se trapen aguestes meravilhes, qu'è d'amiar-te, s'Allà ac vò!" E s'acarèc damb eth sòn frair Faruz, e li didec: "Tu, frair mèn, demoraràs aciu entà velhar pera nòsta fraia pendent era mia abséncia. Pr'amor que non ei bon que la deishem totafèt soleta ena casa!" E correc en aqueth madeish moment ara cèrca deth shivau, sautèc sus eth, e en tot inclinar-se, punèc ath sòn frair Faruz e ara sua fraia Farizada, que li didec totafèt desolada: "Ò frair mèn, se te platz, abandona aguest viatge plen de perilhs e baisha deth shivau. Abans que patir pera tua abséncia m'estimi mès non veir ne possedir jamès ar Audèth que parle, ar Arbe que cante e ara Aigua de color d'aur!" Mès Farid li didec, tornant-la a punar: "Ò fraia mia, non te cau pòur!, pr'amor qu'era mia abséncia non serà longa, e damb era ajuda d'Allà non m'arribarà cap contratemps ne arren dolent en aguest viatge. E ath delà, pr'amor de que non te tormente era inquietud pendent era mia abséncia, cuelh aguest guinhauet que te fidi!" E se treiguec deth cinturon un guinhauet qu'auie eth mange incrustat des prumères pèrles vessades pes uelhs de Farizada ena mainadesa, e l'ac autregèc, en tot dider-li: "Aguest guinhauet, ò Farizada, te balharà informacion deth mèn estat. Trè-lo dera gaina de quan en quan, e examina era huelha. Se la ves neta e ludenta coma ei ara, serà senhau de qué sò viu e plen de salut; mès se la ves entelada e rovilhada, saberàs que m'a arribat un grèu contratemps o que sò captiu; e se ves que gotege sang, ne pòs èster segura de qué ja non sò entre es vius! E alavetz, tu e eth mèn frair invocaratz entà jo era pietat deth Plan Naut!" Didec; e sense voler escotar arren mès, partic ath galaup peth camin qu'amiaue entara India.

Pendent vint dies e vint nets viatgèc per solituds que non i auie mès preséncia qu'era èrba verda e era d'Allà. E ath vintau dia deth sòn viatge arribèc en ua pradèra ath pè d'ua montanha.

E en aquera pradèra i auie un arbe. E ara ombra d'aqueth arbe i auie seigut un jeique molt vielh. E eth ròstre d'aqueth jeique tan vielh s'amagaue complètament jos era sua longa cabeladura, jos es flòcs des sues celhes e jos es peus d'ua barba qu'ère prodigiosa e blanca coma era lan nauèth cardada. E es sòns braci e es sues cames èren d'ua primesa extrèma. E es sues mans e es sòns pès acabauen en ues ungles d'ua longitud extraordinària. E damb era man quèrra passaue un rosari, mentre qu'era man dreta la tenguie immobila ara nautada deth front, damb eth dit ensenhador quilhat, d'acòrd damb eth rite, pr'amor de testificar era Unitat deth Plan Naut. E ère, plan que òc, un vielh ascèta, retirat deth mon qui sap des de guaire temps.

E coma precisament aqueth ère eth prumèr òme que se trapaue en aguest vintau dia de viatge, eth prince Farid baishèc deth shivau, e tient-lo dera brida auancèc entath jeique e li didec: "Era salutacion damb tu, ò sant òme!" E er ancian l'entornèc era salutacion, mès damb ua votz tant amortada per çò dera espessor dera sua mostacha e dera sua barba, qu'eth prince Farid non podec percéber que paraules inintelligibles.

Alavetz eth prince Farid, que solet s'auie arturat entà demanar informacion sus çò qu'anaue a cercar tan luenh deth sòn país, se didec: "Que me cau entener-lo!" E treiguec dera sua borsa de viatge uns estalhants, e didec: "Ò venerable senhor! Permet-me que te prèsta quauqui suenhs, que d'eri non as auut temps de tier-te tu, negat de contunh en

pensaments de santetat!" E coma qu'eth vielh jeique non botèsse cap resisténcia ne negativa, Farid comencèc a talhar-li e apraiar-li ath sòn gust era barba, era mostacha, es celhes, es peus e es ungles, de sòrta qu'eth jeique quedèc rejovenit en vint ans aumens. E dempús de prestar-li aguest servici ar ancian, li didec, coma ei costum entre es barbèrs: "Que te sigue de frescor e de delícia!"

Quan eth vielh jeique se sentec d'aguesta sòrta aleugerit de tot aquerò qu'aclapaue eth sòn còs, se mostrèc plan satisfèt, e li hec un arridolet ath viatjaire. Dempús li didec, damb votz mès clara ja qu'era d'un mainatge: "Allà hèsque baishar sus tu es sues benediccions, ò hilh mèn! peth benefici qu'aguest ancian te deu. Tanben jo, qui que siguesses, ò viatjaire deth ben! sò prèst a ajudar-te damb es mèns conselhs e damb era mia experiéncia!" E Farid s'esdeguèc a contestar-li: "Que vengui de molt luenh ara cèrca der Audèth que parle, der Arbe que cante e dera Aigua de color d'aur. Me pòs dider, donc, a on me serà possible trapar-les? O dilhèu non sabes arren d'aguestes causes?"

En enténer aguestes paraules deth joen viatjaire, eth jeique deishèc de passar eth sòn rosari, per çò dera emocion. E non contestèc. E Farid preguntèc: "Brave senhor mèn, per qué non parles? Entà que non se herede aciu eth mèn shivau, hè lèu a dider-me se sabes çò que te pregunti o se non ac sabes." E acabèc eth jeique en tot dider-li: "Plan que òc, ò hilh mèn! que coneishi eth lòc que se trapen aguestes tres causes e eth camin qu'amie aquiu. Mès ei tan gran dauant des mèns uelhs eth servici que m'as prestat, que non me posqui remir de dider-te es perilhs terribles de semblabla empresa!" Dempús higec: "A, hilh mèn! que serà milhor que t'esdegues a hèr repè e tornar en tòn país!" E didec Farid, tot encoratjat: "Brave senhor mèn! ditz-me solet eth camin que me cau seguir, e non te'n hèsques de çò d'aute. Pr'amor qu'Allà m'a dotat de braci que saben deféner ath sòn proprietari!" E preguntèc tot doç eth jeique: "Mès com te deferàn contra çò Invisible, ò hilh mèn! mès que mès pr'amor qu'aqueri Invisibles son milèrs e milèrs?"

Farid botgèc eth cap e contestèc: "Que non i a fòrça ne poder qu'en Allà er Exaltat, ò venerable jeique! Amii eth mèn destin en còth e se lo refusèssa me perseguirie! Ditz-me, donc, donques qu'ac sabes, se qué me cau hèr! e damb aquerò haràs que te queda molt agraït!"

Quan er Ancian der Arbe vedec que non podie dissuadir deth sòn prepaus ath joen, metec era man en ua saca qu'amiaue penjada ena cintura e treiguec d'era ua bòla de granit ròi…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta setau net

Era didec:

… Quan er Ancian der Arbe vedec que non podie dissuadir deth sòn prepaus ath joen, metec era man en ua saca qu'amiaue penjada ena cintura e treiguec d'era ua bòla de granit ròi. E aufric aguesta bòla ath viatjaire, en tot dider-li: "Era t'amiarà entà on t'a d'amiar. Monta a shivau e lança-la duant de tu. Rodarà e tu la seguiràs enquiath lòc que s'arture. Alavetz baisharàs deth shivau e l'estacaràs pera brida ad aguesta bòla, e er animau non se botjarà deth lòc enquiara tua tornada. E pujaràs en aguesta montanha qu'eth sòn cim s'aubire des d'aciu. E per a on passes veiràs pertot granes pèires neres, e enteneràs votzes que non son es votzes des torrents ne es des vents enes abismes, senon votzes des Invisibles. E te cridaràn paraules que hereden era sang des òmes. Mès non les escotes. Pr'amor que se vires eth cap entà guardar darrèr de tu mentre te criden, atau d'apròp coma de luenh, en madeish instant te convertiràs en ua pèira nera semblabla as pèires neres dera montanha; mès se resistint aguesta crida arribes en cim, traparàs aquiu ua gabiòla, e ena gabiòla er Audèth que parle. E li dideràs: "Salutacions, ò Babul el-Hazar! A on ei er Arbe que cante? A on ei era Aigua color d'aur?" E er Audèth que parle te responerà: "*Uassalam*!"

E dempús de parlar atau, eth jeique deishèc anar un prigon alend. E arren mès.

Alavetz Farid s'esdeguèc a montar en shivau; e damb totes es sues fòrces lancèc dauant sòn era bòla de granit. E era bòla rodèc e rodèc e rodèc. E ath shivau de Farid, qu'ère un relampit entre es corredors, li costaue trabalh seguir-la entre es garrausses que passaue, es trencades que sautaue, es obstacles que sauvaue. E seguic era bòla rodant atau, a ua velocitat non interrompuda, enquia qu'estramunquèc damb es ròques dera montanha. Alavetz s'arturèc.

E eth prince Farid baishèc deth shivau, e estaquèc era brida ena bòla de granit. E eth shivau se quedèc quiet sus es sues quate pautes, e non se botgèc, coma se siguesse clauat en solèr.

Alavetz eth prince Farid comenèc a pujar era montanha. E ara prumeria non entenec arren. Mès a mida qu'anaue pujant vedie caperar-se eth solèr de blòcs de basalt nere que semblauen figures umanes petrificades. E non sabie qu'èren es còssi des joeni senhors que l'auien precedit en aqueri lòcs de desolacion. E de ressabuda s'entenec entre es ròques un crit, coma jamès ena sua vida l'auie entenut eth prince, e que siguec seguit de d'auti crits, a dreta e quèrra, qu'arren auien d'uman. E non èren es crits deth vent sauvatges enes solituds, ne es brams dera aigua des torrents, ne eth rambalh des cataractes que baishen pes abismes, pr'amor qu'èren es votzes des Invisibles. E didien ues: "Qué vòs? Qué vòs?" E didien d'autes: "Pòst-te! Aucitz-lo!" E d'autes: "Possatz-lo! Lançatz-lo!" E d'autes se burlauen d'eth, cridant: "Ui! Ui! Joen! Joen! Ui! Ui! Ui! Vene! Vene!"

Mès eth prince Farid seguic pujant tu per tu, sense deishar-se enganhar per aqueres votzes. E tan nombroses e tan terribles se heren es votzes, e eth sòn alend li passaue tan apròp deth ròstre deth joen, e ère tant espaventós aqueth rambalh a dreta e quèrra, per dauant e per darrèr, e èren tan menaçaires e tant urgenta se hège era sua crida, que, a

maugrat sòn, eth prince auec bèth trantalhament, e desbrembant er avertiment der Ancian der Arbe, virèc eth cap en sénter er alend mès fòrt d'un des còps. E en madeish moment ressonèc un espaventós bram, lançat per milèrs de votzes e seguit d'un silenci prolongat. E eth prince Farid quedèc convertit en ua pèira de basalt nere.

Ath pè dera montanha l'arribèc madeish ath shivau que se quedèc convertit en un blòc infòrme. E era bòla de granit de nauèth comencèc, rodant, era tornada entar Arbe der ancian.

E vaquí qu'aqueth dia, coma auie per costum, Farizada treiguec eth guinhauet dera gaina, qu'amiaue tostemp ena cintura. E se metec esblancossida e tremolosa en veir era huelha, neta e ludenta encara era vesilha, e tota entelada e rovilhada alavetz. E queiguent enes braci deth prince Faruz, qu'acodic en cridar-la era, exclamèc: "A! A on ès, ò frair mèn! Per qué te deishè partir? Qué t'a arribat en aguesti païsi estrangèrs? Malerosa de jo! Ò colpabla Farizada, que ja non t'estimi! E es somics la sufocauen e li holauen eth pièch. E eth prince Faruz non mens aclapat qu'era sua fraia se metec a padegar-la; dempús li didec: "Çò passat qu'ei passat, ò Farizada! pr'amor que tot çò qu'ei escrit s'a de passar. Ara me tòque a jo anar ara cèrca deth noste frair, e hèr-te a vier ath madeish temps es tres causes qu'an costat eth captivèri que deu èster cuelhut en aguest moment. E exclamèc Farizada suplicanta: "Non, non, se te platz, non i vages! Ò frair mèn, se t'arribesse bèth contratemps jo me moriria!" Mès aguestes quèishes e lèrmes non dissuadiren ath prince Faruz. E montèc a shivau, e dempús de dider-li adiu era sua fraia li balhèc un rosari de pèrles, hèt damb es dusaus lèrmes de Farizada ena mainadesa, e li didec: "S'aguestes pèrles, ò Farizada! deishèssen de córrer ues darrèr des autes entre es tòns dits e semblèsse que son apegades, serie senhau de qué auria patit era madeisha sòrt qu'eth nòste frair!" E Farizada, plan trista, didec, punant-lo: "Que hèsque Allà, ò estimat frair mèn! que non sigue atau! E pro qu'entornes ena casa damb eth nòste frair màger!" E eth prince Faruz cuelhec eth camin qu'amiaue entara India.

E ath vintau dia deth sòn viatge trapèc ar Ancian der Arbe qu'ère seigut, dera madeisha manèra que l'auie vist eth prince Farid, damb eth dit guinhaire dera man dreta quilhat ara nautada deth sòn front. E dempús des salutacions, er ancian, en èster interrogat, l'informèc ath prince dera sòrt deth sòn frair e hec tot çò que podec entà dissuadir-lo deth sòn prepaus. Mès, en veir que non servie d'arren era sua insisténcia, l'autregèc era bòla de granit ròi. E aguesta l'amièc enquiara montanha fatau.

E eth prince Faruz s'aventurèc decididament pera montanha, e ath sòn pas se lheuèren votzes, mès eth non les escotaue. E non responie as escarnis, as menaces e as aperaments. E ja auie arribat ena mitat dera sua ascencion quan de pic entenec cridar ath sòn darrèr: "Frair mèn! Frair mèn! non huges de jo!" E desbrembant tota prudéncia Faruz se virèc en enténer aquera votz e de seguic quedèc petrificat en un blòc de basalt nere.

E des deth sòn palai, Farizada, que ne de nets ne de dia abandonaue eth rosari de pèrles, e sense pòsa passaue es compdes entre es sòns dits,vedec que ja non aubedien ath

movement que les metie era e vedec qu'eren apegades es ues damb es autes. E exclamèc: "Ò praubi frairs mèns, victimes des mèns capricis! Vierè a amassar-me damb vosati!" E concentrèc en era madeisha tot eth sòn dolor, e sense pèrder temps en lamentacions inutiles se desguisèc de cavalièr, s'armèc, s'equipèc, e partic a shivau, seguint eth madeish camin qu'es sòns frairs.

E ath vintau dia se trapèc damb eth vielh jeique seigut dejós der arbe ath costat deth camin. E lo saludèc damb respècte, e li didec: "Ò sant ancian, pair mèn! As vist passar en intervaus de vint dies a dus joeni beròis que cercauen er Audèth que parle, er Arbe que cante e era Aigua color d'aur?" E er ancian responec: "Ò senhora mia Farizada era der arridolet de ròsa! Que les è vist e les mostrè eth camin. Mès ai! les an arturat en sòn prèzhet es Invisibles, coma abans qu'eri les arribèc a molti d'auti!"

En veir qu'eth sant òme la cridaue peth sòn nòm, Farizada arribèc ath limit dera perplexitat, e er ancian li didec: "Ò patrona der esplendor! non t'enganhèren es que t'an parlat des tres causes incomparables qu'ara sua cèrca vengueren tanti princes e senhors. Mès que non t'an dit es perilhs que s'an d'acarar entà sajar ua aventura tan singulara coma era que tu perseguisses!" E li hec saber a Farizada tot aquerò que s'expausaue en vier ara cèrca des sòns frairs e des tres meravilhes. E Farizada didec: "Ò sant òme! era mia anma ei trebolada pes tues paraules, donques qu'ei molt pauruga! Mès com va a hèr repè, se se tracte de trapar as mèns frairs? Ò sant òme! escota eth prec d'ua fraia aimanta, e indica-me es mieis entà evitar er encantament!" E contestèc eth vielh jeique: "Ò Farizada, hilha de rei! vaquí era bòla de granit que te botarà sus era sua tralha. Mès que non les poiràs desliurar enquia que t'ages apoderat des tres meravilhes. E donques qu'expauses era tua anma sonque per amor as tòns frairs, e non possada peth desir de conquistar çò impossible, çò impossible serà esclau tòn. Pr'amor que te cau saber que degun entre es hilhs des òmes pòt resistir er aperament des votzes des Invisibles. Plan per aquerò, entà véncer as Invisibles, cau que te prevengues d'adretia contra aquerò, pr'amor qu'era fòrça ei tua! e era adretia des hilhs des òmes vencerà a totes es fòrces des Invisibles!"

Quan auec parlat atau, er Ancian der Arbe l'autregèc era bòla de granit ròi a Farizada, dempús se treiguec deth cinturon un flocon de lan, e didec: "Damb aguest leugèr flocon, ò Farizada! venceràs a toti es Invisibles!" E higec: "Inclina entà jo era glòria deth tòn cap, ò Farizada!" E era inclinèc entar ancian eth cap damb es peus d'aur per un costat e de plata per aute. E didec er Ancian: "Damb aguest leugèr flocon vencerà era hilha des òmes es fòrces d'aqueri que son enes aires e totes es emboscades des Invisibles!" E esmiejant en dus eth flocon, metec a Farizada cada tròç en ua aurelha, e damb era man li hec senhau de partir. E Farizada deishèc ar ancian, e lancèc damb fòrça era bòla en direccion ara montanha.

E quan auec arribat enes prumeres ròques, e baishat deth shivau en tèrra, auancèc entara nautada, e ath sòn pas eth votzes se lheuèren enes blòcs de basalt nere damb un rambalh espaventós. Mès era a penes entenie un vague rumor sense enténer ua soleta paraulae sense percéber eth sòn aperament, e per tant non experimentaue cap tipe de temor. E

pugèc sense arturar-se, encara qu'ère molt delicada e es sòns pès non auien cauishigat jamès qu'era arena fina des avengudes. E arribèc sense cansar-se en cim dera montanha. E ath miei dera planhèra que i auie en cim vedec dauant d'era ua gabiòla d'aur sus un pedestau d'aur. E vedec ena gabiòla er Audeth que parlaue.

E Farizada se dirigic ada eth, e cuelhec era gabiòla, exclamant: "Audèth" Audèth! Que te tengui! Ja te tengui! Non t'escaparàs!" E ath madeish temps se treiguec, en tot lançar-les luenh d'era, es flacons de lan inutils ja, que l'auien hèt sorda as aperaments des Invisibles. Pr'amor que ja totes es votzes auien mòrt e i auie ena montanha un gran silenci.

E deth sen d'aqueth gran silenci, ena transparenta sonoritat, se lheuèc era votz der Audèth que parle…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes setanta nauau net

Era didec:

… E deth sen d'aqueth gran silenci, ena transparenta sonoritat, se lheuèc era votz der Audèth que parle. E damb totes es armonies qu'auie en eth, didie cantant ena sua lengua d'audèth:

Com, com

Ò Farizada, Farizada

Era der arridolet de ròsa!

A, a! A, a!

Com poirè

Auer talents

Ò net! Es uelhs!

d'escapar?

A, a! Ò net!

Jo sai, jo sai

Milhor que tu, milhor que tu

Se qui ès, se qui ès

Farizada, Farizada!

A, a! A,a!

Es uelhs! ò net! Es uelhs!

Milhor que tu, sai jo

Se qui ès, se qui ès,

Farizada, Farizada!

Es uelhs! Es uelhs! Es uelhs!

Farizada, Farizada!

Que sò eth tòn esclau,

Eth tòn esclau fidèu,

Farizada, Farizada!

Atau cantèc, ò laüts! er Audèth que parle. E Farizada, entosiasmada enquiath limit der entosiasme, se'n desbrembèc des sues penes e fatigues; e cuelhent era paraula ath miraculós Audèth que venguie de declarar-se esclau sòn, s'esdeguèc a dider-li: "Ò Bulbul el-Hazar, ò meravilha der aire! s'ès eth mèn esclau, demostra-m'ac, demostra-m'ac!"

E entà contestar, cantèc Bulbul:

Farizada, Farizada

ordena, ordena!

Pr'amor qu'entener-te, pr'amor qu'entener-te, pr'amor qu'entener-te

entà jo ei aubedir-te!

Alavetz Farizada li didec que l'auie de demanar diuèrses causes, e comencèc en tot pregar-li que l'indiquèsse prumèr de tot a on ère er Arbe que cante. E Bulbul li didec damb es sòns cants que se filèsse de cap ara auta vessant dera montanha. E Farizada se filèc entara vessant opausada ara qu'auie passat, e guardèc. E vedec ath miei d'aquera vessant un arbe tant immens, qu'aurie pogut damb era sua ombra amagar a tota ua armada. E s'estonèc era damb tota era sua anma, e non sabec se com s'ac podie hèr entà desrasigar e hèr-se a vier er arbe. E Bulbul, que vedie era sua perplexitat, l'exprimic, cantant, que non li calie desrasigar er arbe ancian, senon qu'ère pro talhar-li ua rama petita e plantar-la a on li semblèsse, e de seguit la veirie que s'enrasigaue e que se convertie en un arbe beròi coma eth que vedie. E Farizada se filèc entar Arbe e entenec

eth cant que gessie d'eth. E comprenec que se trapaue en preséncia der Arbe que cante! Pr'amor que ne era brisa enes jardins de Persia, ne es laüts indis, ne es arpes de Siria, ne es guitarres d'Egipte, costèren jamès ua armonia comparabla ath concèrt des mil boques invisibles que i auie enes huelhes d'aqueth Arbe music.

E quan Farizada, remetuda ja dera afogadura que l'auie negat aquera musica, cuelhec ua rama der Arbe que cante, tornèc ath costat de Bulbul e li preguèc que l'indiquèsse a on ère era Aigua color d'aur. E er Audèth que parle li didec que se filèsse entà Occident, e anèsse a guardar darrèr dera ròca blaua que se vedie aquiu. E Farizada se filèc entà Occident, e vedec ua ròca de turquesa teunha. E se metec a caminar entad aqueth costat, e darrèr dera ròca de turquesa teunha vedec surgentar un petit arriuet semblable ar aur en fusion. E aquera aigua, tota d'aur, der arriuet gessut dera ròca turquesa, ère mès admirabla encara per èster transparenta e fresca coma era aigua des topacis.

E ena ròca, laguens d'ua cavitat, i auie ua anfòra de cristau. E Farizada cuelhec era anfòra e l'aumplic d'aigua esplendida. E tornèc ath costat de Bulbul damb era anfòra de cristau ena espatla e era rama cantaira ena man.

E atau siguec se com Farizada era der arridolet de ròsa cuelhec es tres causes incomparables.

E li didec a Bulbul: "Ò eth mès beròi! encara me rèste hèr-te un prec. E entà que me l'autregesses è vengut de luenh a cercar-te." E coma qu'er Audèth la convidèsse a parlar, didec era damb votz tremolosa: "Es mèns frairs, ò Bulbul! es mèns frairs!"

Quan Bulbul entenec aguestes paraules se mostrèc preocupat. Pr'amor que sabie que non l'ère possible lutar contra es Invisibles e contra es sòns encantaments, e qu'enquia e tot ère, eth madeish, sometut ada eri. Mès de pic pensèc que, donques qu'era sòrt auie het capitar ara princessa, poirie tanben, sense temor servir-la a despart des sòns ancians patrons.

E coma responsa cantèc:

Damb gotes, damb gotes, damb gotes

Dera Aigua dera anfòra de cristau,

Ò Farizada! Ò Farizada!

Damb gotes, damb gotes, damb gotes,

Adaigua, ò ròsa, ò ròsa!

Adaigua, ò ròsa, ò ròsa!

Damb gotes, damb gotes, damb gotes,

Ò Farizada, ò Farizada!

E Farizada cuelhec damb ua man era anfòra de cristau e damb era auta era gàbia d'aur de Bulbul e era rama cantaira, e comencèc a baishar peth caminòu. E quan trapaue ua pèira de basalt nere l'esposcaue damb quauaques gotes d'Aigua color d'aur. E era pèira aquerie vida e se convertie en òme. E coma que non deishèc passar cap pèira sense hèr madeish, recuperèc atau as sòns frairs.

E Farid e Faruz, desliuradi atau, correren a punar ara sua fraia. E toti es senhors, qu'era auie trèt deth sòn saunei de pèira, anèren a punar-li era man. E se declarèren esclaus sòns. E baishèren ena planhèra toti amassa e de nauèth montèren es sòns shivaus quan Farizada les auec desliurat der encantament tanben. E anèren entath lòc que i auie er Arbe der Ancian. Mès er Ancian ja non ère ena pradèra, e er Arbe ja non ère tanpòc ena pradèra. E coma Farizada l'interroguèsse, contestèc Bulbul damb ua votz que venguec a èster grèu de pic: "Entà qué vòs veir de nauèth ar Ancian, ò Farizada? Que l'a prestat ara hilha des òmes era ensenhança qu'embarre eth flocon de lan que capite des votzes dolentes, des votzes odioses, des votzes inoportunes e de totes es votzes que trebòlen era anma intima e l'empedissen arribar enes cims. E dera madeisha manèra qu'eth mèstre quede escurit pera sua ensenhança, er Ancian der Arbe a despareishut quan t'a transmetut era sua sabença, ò Farizada! E en avier non s'apoderaràn dera tua anma es maus qu'afligissen ara majoritat des òmes. Pr'amor que ja non autrejaràs era tua anma as eveniments exteriors, que solet existissen entad aqueri que se tien ada eri. E as aprenut a conéisher era serenitat qu'ei era mair de totes es causes bones!"

Atau s'exprimic er Audèth que parle, en lòc a on se quilhaue er Arbe der Ancian. E toti se meravilhèren dera beresa deth sòn lenguatge e dera prigondor des sòns pensaments.

E eth grop que li servie d'acompanhada a Farizada seguic eth sòn camin. Mès lèu comencèc a amendrir-se pr'amor que quan cada un trapaue eth camin qu'auie vengut, es senhors desliuradi der encantament per Farizada anauen a exprimir-li era sua gratitud, e punant-li era man se didien adiu d'era e des sòns frairs. E ena net deth vintau dia era princessa Farizada e es princes Farid e Faruz arribèren ena sua casa.

E tanlèu baishèren, Farizada s'esdeguèc a penjar era gabiòla en un bòsc deth sòn jardin. E quan Bulbul deishèc anar era prumèra nota dera sua votz, toti es audèths vengueren a veder-lo, e en veder-lo lo saludèren a cor. Pr'amor que rossinhòls e pinzans, palomes e carrucas, capneri e tortores, e totes es espècies infinites des audèths qu'abiten es jardins, arreconeisheren de seguit era supremacía dera beresa. E en votz nauta e en votz baisha, a manèra de jogalhes, acompanhèren damb es sòns cants aqueres melopèes solitàries. E tostemp qu'acabaue un cant ben hèt, manifestauen eth sòn entosiasme damb aclamacions plies d'armonia en lenguatge des audèths.

E Farizada s'apressèc ar estanh gran d'alabastre, a on auie eth costum de guardar-se es peus, qu'èren d'aur per un costat e de plata per aute, e vessèc en eth ua gota dera aigua contenguda ena anfòra de cristau. E era gota d'aur se holèc e creishec e se multipliquèc

en forma de bualhs, e non cessèc de brotoar e quèir, en tot amiar ua frescor de tuta marina ar aire incandescent.

E damb es sues pròpries mans plantèc Farizada era rama e de seguit enrasiguèc era rama, e en uns instants se convertic en un arbe tan beròi coma aqueth d'a on siguec cuelhuda. E gessec d'eth un cant tant polit, que ne era brisa des jardins de Persia, ne es laüts indis, ne es arpes de Siria, ne es guitarres d'Egipte poirien produir aquera armonia celèsta. E entà escotar as mil boques invisibles des huelhes musicaus arturèren es sòns rambalhosi corsi es arriuets, carèren es sues votzes enquia e tot es audèths e recuelhec es sues sedes era brisa vagabonda des avengudes.

E ena casa tornèc a començar ua vida damb dies d'erosa monotonia. E Farizada tornèc a hèr es sòns passegi pes jardins en tot arturar-se pendent moltes ores entà parlar damb er Audèth que parle, a escotar ar Arbe que cante e a guardar era Aigua color d'aur. E Farid e Faruz s'autregeren as sues partides de caça e as sues cavaucades.

Mès un dia, ena seuva, quan passèren per un verd caminòu tan estret que non podien separar-se a temps, ambdús frairs se trapèren ath sultan, qu'ère en tot caçar…

En aguest moment dera su narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitantau net

Era didec:

… Mès un dia, ena seuva, quan passèren per un caminòu verd tan estret que non podien separar-se a temps, ambdús frairs se trapèren ath sultan, qu'ère en tot caçar. E de seguit baishèren des shivaus e s'ajulhèren damb eth front en tèrra. E eth sultan, ath limit der estonament, en veir en aquera seuva a cavalièrs que non coneishie e vestidi ricament coma es dera sua seguida, auec curiosèr de veder-les era cara, e les didec que se lheuèssen. E se meteren de pès ambdús frairs, e s'estèren entre es mans deth sultan en ua actitud plia de noblesa qu'ère d'acòrd totafèt damb eth sòn aspècte respectuós. E eth sultan s'emocionèc pera sua beresa, e siguec pendent bèth temps en tot contemplar-les sense díder arren, e guardant-les de cap a pès. Dempús les preguntèc se qui èren e a on s'estauen. Pr'amor qu'eth sòn còr se sentie tirat per eri e s'auie emocionat. E contestèren: "Ò rei deth temps! qu'èm hilhs deth tòn defuntat esclau er ancian intendent des jardins. E demoram près d'aciu, ena casa que deuem ara tua generositat." E eth sultan s'alegrèc fòrça de conéisher as hilhs deth sòn fidèu servidor; mès l'estonèc que non s'auessen presentat en palai enquia aqueth dia pr'amor de formar partida dera sua seguida. E contestèren: "Ò rei deth temps! Desencusa-mos perque no mos ajam presentat entre es tues generoses mans; mès qu'auem ua fraia, era mendre entre nosati, qu'ei era darrèra recomanacion deth nòste pair e que per era velham damb tanta afeccion que non podem pensar en abandonar-la." E eth sultan quedèc ar extrèm esmoigut d'aquera union frairau, e se felicitèc peth sòn encontre, en tot dider-se: "Jamès

m’auria pensat qu’existissen en mèn règne joeni tant educadi e desprovedidi d’ambicion ath còp!” E sentec un desir irresistible de tier-les ua visita ena sua casa entà refrescar-se milhor es uelhs damb era sua contemplacion. E atau ac manifestèc de seguit a ambdús joeni, que responeren damb era audida e era aubediéncia, e s’esdeguèren a dar-li escòrta. E eth prince Farid cuelhec era avantgarda pr’amor d’avisar ara sua fraia Farizada dera arribada deth sultan.

E Farizada, que non ère acostumada a recéber gent, non sabec se com comportar-se entà hèr dignament es aunors dera sua casa ath sultan. E en aguesta perplexitat, non trapèc arren milhor que consultar ath sòn amic Bulbul er Audèth que parle. E li didec: “Ò Bulbul! eth sultan mos a hèt er aunor de vier ena nòsta casa, e mos cau obsequiar-lo. Hè lèu a dider-me com podem hèr entà que gesque content dera nòsta casa!” E contestèc Bulbul: “Ò senhora mia! Qu’ei inutil qu’era codinèra premanisque plates e plates de minjars. Pr’amor que sonque i a un plat que li conven aué ath sultan, e ei de besonh mestrar-l’ac. E ei un plat de cornishons farcidi de pèrles!” E Farizada se quedèc estonada, e pensant qu’ar Audèth se l’auie travat era lengua, exclamèc: “Audèth! Audèth! Que non sabes se que dides! Cornishons farcidi de pèrles! Mès s’aquerò jamès s’a entenut a díder! S’eth rei mos hè er aunor d’assistir a un minjar ena nòsta casa, solide qu’ei entà minjar e non entà avalar pèrles! Dilhèu vòs díder “un plat de cornishons farcidi d’arròs!” Mès er Audèth que parle exclamèc, impacient: “Arren d’aquerò! Arren d’aquerò! Arren d’aquerò! Arren d’aquerò! Farcidi de pèrles, de pèrles, de pèrles! Mès non d’arròs, non d’arròs, non d’arròs!”

E Farizada, qu’auie plia confiança en miraculós Audèth, s’esdeguèc a balhar-li era orde ara vielha codinèra entà premanir eth plat de cornishons damb pèrles. E coma que non les mancauen pèrles ena casa, non siguec dificil de trapar-les en pro quantitat entà premanir eth plat.

Mentretant, hec era sua entrada en jardin eth sultan, acompanhat deth prince Faruz. E Farid, que lo demoraue en lumedan, li tenguec er estriu e l’ajudèc a baishar en solèr. E Farizada era der arridolet de ròsa, damb eth ròstre velat per prumèr viatge (donques que l’ac auie recomanat Bulbul) anèc a punar-li era man. E eth sultan quedèc ar extrèm emocionat dera sua gràcia e dera puretat de gensemin qu’exalaue tota era, e quan pensèc ena sua vielhesa sense descendéncia, plorèc. Dempús didec, en tot benedir-la: “Qui dèishe descendéncia non morís! Allà t’autrege, ò pair de tan beròis hilhs! un lòc escuelhut ara Tua dreta entre es Benaventurats!” Dempús higec, tachant de nauèth era sua guardada en Farizada, inclinada: “E tu, ò hilha deth mèn sirvent! ò tija perhumada! amia-mos en quauqua ombra deliciosa que mos protegisque dera calor!”

E precedit pera tremolosa Farizada, e seguit d’ambdús frairs, eth sultan se metec a caminar ara cèrca dera frescor.

E çò prumèr que heric es uelhs deth sultan Khosru Schah siguec eth sortidor d’Aigua color d’aur. E se posèc un moment entà admirar-lo, e exclamèc: “Aigua meravilhosa, que tan complatz ara vista!” E s’auancèc entà contemplar-la mès d’apròp, e còp sec

percebec eth concèrt der Arbe que cante. E agudèc era aurelha afogat per aquera musica que queiguie deth cèu, e s'estèc ua estona en tot escotar-la. Dempús exclamèc: "Ò! jamès auia entenut semblabla musica!" E quan, entà escotar-la milhor s'auancèc ena direccion que se pensaue que venguie, vaquí qu'era musica cessèc e un gran silenci adormic tot eth jardin. E deth sen d'aqueth gran silenci se lheuèc era votz der Audèth que parle, e damb un cant solitari, ludent e afogat, didie: "Planvengut eth sultan Khosru Schah! Planvengut! Plavengut! Planvengut!" E dempús dera darrèra nòta emetuda per aquera votz qu'encantaue ar aire, tot eth cor d'audèths contestèc en sòn lenguatge: "Planvengut! Planvengut! Planvengut!"

E eth sultan Khosru Schah quedèc meravilhat de tot aquerò, e era sua anma, esmoiguda per tot aquerò qu'auie vist en tan pòc de temps, arribèc ar arràs de tot. E exclamèc: "Vaquí era casa dera felicitat! Ò! balharia eth mèn poder e eth mèn tron entà abitar entre vosati, ò hilhs deth mèn intendent!" Dempús, quan se premanie a interrogar a Farizada e as sòns frairs sus era procedéncia d'aqueres meravilhes, que non comprenie exactament, li mostrèren er Arbe que cante e er Audèth que parle. E Farizada li didec: "Per çò dera procedéncia d'aguestes meravilhes, qu'ei ua istòria que li condarè ath mèn patron quan age descansat."

E convidèc ath sultan a sèir-se jos era gàbia madeisha que li servie de refugi a Bulbul, e a on venguien de mestrar eth minjar en ua grana plata. E eth sultan se seiguec en lòc d'aunor. E en un plat d'aur l'aufriren es cornishons damb pèrles.

E eth sultan, que plan que òc, li shautauen fòrça es cornishons farcidi, quan les vedec en plat, que l'aufrie era madeisha Farizada, s'emocionèc per aquera atencion que non demoraue. Mès non se tardèc a arribar ar arràs der estonament en veir que, en sòrta d'èster farcidi, coma ei normau, damb arròs e pistaches, es cornishons èren farcidi de pèrles. E li didec a Farizada e as sòns frairs."Per vida mia! Quina nauetat en condiment des cornishons! E des de quan remplacen es pèrles ar arròs e as pistaches?" E ja ère Farizada a mand de deishar anar eth plat e húger plia de confusion, quan er Audèth que parle, lheuant era votz, cridèc ath sultan peth sòn nòm, en tot dider-li: "Ò patron nòste Khosru Schah!" E eth sultan lheuèc eth cap entar Audèth, que seguic damb era sua votz grèu: "Ò patron nòste Khosru Schah! E des de quan se pòden convertir en animaus, en néisher, es hilhs d'un sultan de Persia? S'antan, ò rei deth temps! crederes ua causa tant incredibla, non cau que t'estones d'ua causa tan simpla coma era d'aué!" Dempús higec: "Bremba-te'n, ò patron nòste! des paraules que hè vint ans enteneres ua net en cèrta casa umila! Se les desbremberes, ò patron nòste! permet-li ar esclau de Farizada que te les repetisque!"

E damb ua votz que se retiraue ara doça dera manèra de parlar des vèrges, er Audèth didec: "Ò fraies mies! Quan jo siga era esposa deth sultan li balharè ua descendéncia benedida! Pr'amor qu'es hilhs qu'Allà harà néisher dera nòsta union seràn totafèt digni deth sòn pair, e era hilha que refrescarà es nòsti uelhs serà un arridolet deth madeish cèu. Es sòns peus seràn d'aur per un costat e de plata per aute, es sues lèrmes, quan

plore, seràn pèrles, es sues arridalhes, dinnars d'aur e es sòns arridolets, botons de ròsa!"

En enténer aguestes paraules, eth sultan amaguèc eth cap entre es mans e s'estarnèc en somics. E eth sòn ancian dolor se hec mès viu qu'enes dies amargants deth passat. E toti es pensaments amolonadi ath hons dera sua anma desesperada neguèren eth sòn còr, e l'esquincèren.

Mès de seguit se lheuèc era votz de Bulbul, cantaira d'alegria. E didie: "Lhèua es tòns vels, ò Farizada! dauant deth tòn pair!"

E Farizada que non sabie desaubedir era votz deth sòn amic, se lheuèc es vels. E damb eri queiguec era benda que tenguie era sua cabeladura. E eth sultan, en veir aquerò, s'incorporèc damb es braci entà naut, deishant anar un crit òrre. E li cridèc era votz de Bulbul: "Qu'ei era tua hilha, ò rei!" Pr'amor que d'un costat èren d'aur es peus dera joena e per aute costat èren de plata; e enes sues paupetes i auie dues pèrles de jòia , e ena sua boca un boton de ròsa.

E en madeish moment guardèc eth rei as dus frairs, qu'èren beròis. E s'arreconeishec en eri. E li cridèc era votz de Bulbul: "Que son es tòns hilhs, ò rei!"

E mentre eth sultat Khosru Schah s'estaue encara immobil d'emocion, er Audèth que parle li condèc rapidament, atau coma as sòns hilhs, era sua vertadèra istòria, des deth principi enquiath finau, sense desbrembar cap detalh. Mès que non mo' la cau repetir.

E abans de qué acabèsse eth sòn relat, eth sultan e es sòns hilhs, amassadi uns en braci des auti, barrejauen ja es sues lèrmes e es sòn punets. Laudat sigue Allà, eth Magne, er Insondable, qu'amasse dempús de separar!

E quan se remeteren un shinhau dera emocion, eth sultan didec: "Ò hilhs mèns! vam ath mès córrer, ara cèrca dera vòsta mair!" Mès, ò audidors mèns! renonciem a descríuer çò que se passèc quan era prauba mair, que viuie soleta ath hons deth croton, tornèc a veir ath sòn espós eth sultan, e s'arreconeishec mair de Farizada era der arridolet de ròsa e des sòns frairs es dus esplendids joeni. E gràcies a Allà, qu'era sua bontat ei infinita, e qu'era sua justícia non defraude jamès; a Allà, que hec morir de ràbia, en dia deth trionf, as dues fraies envejoses, e qu'autregèc es mès prolongades delícies e era vida plia de felicitat ath rei Khosru Schah, ara sua esposa era sultana, ath beròi prince Farid, ath beròi prince Faruz e ara beròia princessa Farizada, enquia qu'arribèc era Separadora d'amics e era Destructora de societats. E glòria ad Aqueth qu'ena sua eternitat non coneish cambis.

E aguesta ei era meravilhosa istòria de Farizada era der arridolet de ròsa. Mès Allà ei eth mès sabent!

Quan Scchahrazada auec condat aguesta istòria, era petita Doniazada exclamèc: “Ò fraia mia! Be ne son de doces e encantadores, e fresques e saboroses es tues paraules! E be n’ei d’admirabla aguesta istòria!”

E didec eth rei Schahriar: “Qu’ei vertat!”

E Doniazada credec veir umidi es uelhs deth rei, e li didec ara aurelha de Schahrazada: “Ò fraia mia! veigui coma ua lèrma en uelh quèr deth rei e coma ua auta en sòn uelh dret!”

Schahrazada guardèc ath rei damb ua guardada furtiva, arric, e didec, punant ara petita: “Pro que non experimente eth rei mens plaser en enténer era istòria de Kamar e dera expèrta Halima!”

E didec eth rei Schahriar: “Non coneishi aguesta istòria, Schahrazada, e ja sabes que la demori e la desiri.”

Era didec: “S’Allà ac vò, e eth rei m’ac permet, la començarè deman.” E eth rei Schahriar, que se’n brembaue dera parabòla dera vertadèra sciéncia, se didec: “Qu’aurè paciéncia enquia deman entà enténer aguesta istòria!”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Era petita Doniazada exclamèc: “Ò fraia mia Schahrazada! per Allà sus tu, hè lèu a condar-mos era **Istòria de Kamar e dera expèrta Halima**!”

E didec Schahrazada:

Istòria de Kamar e dera expèrta Halima

Conden qu’ena ancianitat deth temps (mès Allà ei eth mès sabent!) i auie un mercadèr molt estimat, que se cridaue Abd el-Rahman, e ath quau, Allà eth Generós auie favorit damb ua hilha e un hilh. Li balhèc eth nòm de Estela-deth-Maitin ara mainada, per çò dera sua perfècta beresa, e de Kamar ath mainatge, per èster aguest absoludament coma era lua. Mès quan creisheren, eth mercadèr Abd el-Rahman, en veir guairi encantaments e perfeccions les auie autrejat Allà, cuelhec pòur per eri, des encantaments e deth mau de uelh des envejosi e des argucies des corrompudi, e les embarrèc en casa, enquiara edat de catorze ans, sense permeter-les veir ad arrés, exceptat dera vielha esclaua, que suenhaue as mainatges. Mès un dia que, contra eth sòn costum, eth mercadèr Abd el-Rahman ère inclinat a expansions, era sua esposa, mair des hilhs, li didec: “Ò pair de Kamar! Vaquí qu’eth nòste hilh Kamar ven d’arribar ena pubertat, e a compdar d’ara se pòt comportar coma es auti òmes. Mès tu non te n’as encuedat d’aquerò. Ei ua gojata o un gojat? Ditz-m’ac!”

E eth mercadèr Abd el-Rahman, molt estonat, li contestèc: “Un gojat!” Era didec: “Alavetz, per qué t’entestes a amagar-lo dauant des uelhs de toti, coma se siguesse ua gojata, e non l’amies damb tu en mercat, e lo hès sèir ath tòn costat ena botiga pr’amor de que comence a conéihser gent e era gent lo coneishe ada eth, e sàpies atau, aumens, qu’as un hilh capable de succedir-te e d’amiar ben es negòcis de venda e de crompa? Se non siguesse atau, quan s’acabe era tua longa vida (pro volèsse Allà autrejar-te-la sense fin) degun sospecharà era existéncia deth tòn eretèr, que, per mès que les digue ara gent: “Sò hilh deth mercadèr Abd el-Rahman!” veirà que li contesten damb ua incredulitat indignada e justificada: “Que non t’auem vist jamès, e jamès auem entenut díder qu’eth mercadèr Abd el-Rahman auesse deishat hilhs ne arren que semblèsse un hilh!” E alavetz, ò calamitat sus es nòsti caps! eth govèrn vierà a requisar es tòns bens e privarà ath tòn hilh d’aquerò que li correspon!” E dempús de parlar atau, damb molta animacion, seguic en madeish ton: “E madeish se passe damb era nòsta hilha Estela-deth-Maitin! Jo voleria balhar-la a conéisher as nòstes relacions, ara demora de qué sigue demanada en matrimòni pera mair de quauque joen dera sua condicion, e pogam, ath nòste torn, alegrar-mos damb es sues nòces! Pr’amor qu’eth mon, ò pair de Kamar! se compause de vida e de mòrt, e ignoram se quin serà eth dia deth nòste destin!”

En enténer aguestes paraules dera sua esposa, eth mercadèr Abd el-Rahman reflexionèc pendent ua ora; dempús lheuèc eth cap, e contestèc: “Ò hilha deth soèr! arrés pòt húger deth destin estacat ath sòn còth. Mès, pro sabes que, se sauvè as nosti hilhs ena casa, siguec solet perque cranhia eth mau de uelh entada eri. Per qué, donc, repotegues era mia prudéncia e desbrembes era mia sollicitud?” Era didec: “Sigue aluenhat eth Maligne, eth Malefic! Prèga ath Profèta, ò jeique!” Eth didec: “Era benediccion d’Allà sigue damb Eth e damb toti es sòns!” Era persutèc: “E ara, bota era tua confiança en Allà, que saberà sauvar ath nòste hilh des males influéncies e deth uelh nefast. E plan, qu’as aciu eth turbant de seda blanca de Mossul qu’è confeccionat enta Kamar, e qu’en eth è auut suenh de cóser er estug de plata que sauve eth rotlèu des versets sants, preservador de tot mau. Que pòs, donc, hèr-te a vier aué sense pòur, a Kamar entà hèr-li visitar eth mercat e mostrar-li era botiga deth sòn pair!” E sense demorar eth consentiment deth sòn espós, anèc a cercar ath gojat, que ja s’auie vestit damb era sua milhor ròba, e l’amièc entre es mans deth sòn pair, que se dilatèc e se holèc ara sua vista, e gasulhèc: “*Maschalah*! Eth nòm d’Allà sus tu e sus eth tòn entorn, *ya Kamar*!” Dempús, convençut pera sua esposa, se lheuèc, lo cuelhec dera man, e gessec damb eth…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta unau net

Era didec:

… se lheuèc, lo cuelhec dera man, e gessec damb eth.

E vaquí que, tanlèu passèren eth lumedan dera sua casa e heren quauqui passi peth carrèr, se trapèren enrodadi de caminaires que, en veder-les, s'arturauen, treboladi ar arràs deth trebolament, per çò der adolescent e dera sua beresa, plia de condemnacion entàs anmes. Mès encara siguec mès quan arribèren ena pòrta deth mercat. Aquiu es caminaires deishèren de caminar, e uns s'apressauen entà punar era man de Kamar, dempús des salutacions ath pair, e d'auti exclamauen: "*Ya Allà*! Eth solei ges per dusau viatge aguest maitin! Era trenda lua deth Ramadan lutz sus es creatures d'Allà! Era lua naua apareish en mercat aué! E atau s'exprimien pertot, cuelhudi d'admiracion, e hègen vòts per adolescent, en tot amolonar-se era gent ath sòn entorn. E per mès qu'eth pair, plen de colèra concentrada e de confusion, les repotegaue e les mespredaue, eri non ne hègen cabau e seguien contemplant era beresa extraordinària que hège era sua miraculosa entrada en mercat, aqueth dia de benediccion.

E damb aquerò balhauen era rason ath poèta, en tot aplicar-se ada eri madeishi aguestes paraules:

Senhor, as creat era Beresa entà desrabar-mos era rason, e mos didec: "Cranhetz era mia reprobacion!"

Senhor, qu'ès era hònt de tota beresa, e t'agrade aquerò qu'ei beròi! Com s'ac harien es tues creatures entà non estimar era Beresa e reprimir eth sòn desir dauant d'aquerò qu'ei beròi?

Quan eth mercadèr Abd el-Rahman se vedec d'aguesta manèra en aqueres files compactes d'òmes e de hemnes, de pès entre es sues mans e contemplant immobils ath sòn hilh, arribèc ath limit dera perplexitat.

E mentaument aclapèc de malediccions ara sua esposa e l'injurièc damb totes es injúries qu'aurie volut lançar contra aqueri inoportuns, en tot hèr-la responsabla de tot aquerò tant irritant que l'arribaue. Alavetz, dempús de moltes argumentacions inutiles, refusèc damb rudesa as que l'enrodauen e arribèc ath mès córrer ena botiga, que dauric entà installar en era a Kamar, mès de sòrta qu'es importunitats des que passauen solet l'artenhessen de luenh.

E era botiga se convertic en punt d'arturada deth mercat e er amolonament de grani e petits, se hec cada còp mès intens pr'amor qu'es que l'auien vist lo volien veir mès temps e es que non l'auien vist s'entestauen damb totes es sues fòrces a veir quauquarren.

E vaquí qu'alavetz, auancèc entara botiga un derviche de guardada estatica, que tanlèu aubirèc a Kamar, seigut ath costat deth sòn pair e tan beròi, s'arturèc, alendant, e damb ua votz extrèmament emocionada recitèc aguesta estròfa:

Que veigui era rama der arbe balancejar-se sus ua tija de safran ara lum dera lua deth Ramadan!

E preguntè: "Quin ei eth tòn nòm? Com ei eth tòn nòm?" Me respon: "Lu-lu!" (pèrla), e exclamè: "Li-li!" (entà jo). Mès me ditz: "La-la!" (A, aquerò non).

Dempús d'aquerò, eth derviche, sense deishar d'amorassar-se era barba, qu'ère longa e blanca, s'apressèc dauant dera botiga entre es files des presents, que se hègen enlà quan passaue per respècte ara sua edat. E guardèc ath gojat damb uelhs plei de lèrmes e l'aufric ua rama de menta doça. Dempús se seiguec en banc que i auie aquiu, çò mès apròp possible deth gojat. E sense cap de dobte, en veder-lo en aqueth estat, se li podien aplicar es paraules deth poèta:

Mentretant, eth gojatet de beròi ròstre s'estaue en sòn lòc, eth sòn beròi ròstre ère era lua que s'apareishie as ajudants deth Ramadan!

Guardatz! A passi doci s'auance un jeique d'aspècte venerable e ascetic.

Pendent fòrça temps estudièc er amor, trabalhant enes sues investigacions net e dia e aqueric ua singulara sabença sus aquerò licit o illicit!

Cultivèc ath còp gojatets e gojatetes, que lo botèren mès prim qu'un curadents! Uassi d'ua pèth vielha!

Jeique pederasta coma un maghrebin, tostemp seguit deth sòn gojatet.

Mès, superficiau entàs hemnes, sivans díden, encara que versat en estudi deth sèxe acid e deth sèxe doç; donques que, en un determinat moment, entre eth joen Zeid e era joena Zeinab, non trapaue cap diferéncia!

Qiu'ei prodigiós damb eth sòn còr trende e damb es autes causes dures coma eth granit! Entath mardan e entara craba, entar imbèrbe e entath barbut, tostemp quilhat!

Qu'ei pederasta eth jeique coma un maghrebin!

Quan es persones, que s'amolonauen dauant dera botiga, vederen er estat d'extasi deth derviche, e se dideren es ues as autes es sues reflexions, dident: "*Uaalah*! Toti es derviches se retiren! Que son coma eth guinhauet deth venedor de habes: non diferencien eth mascle dera femèla!" E exclamauen d'autes. "Aluenhat sigue eth Maligne! Eth derviche s'uscle peth beròi joenet! Allà confone as derviches dera sua espècia!"

Per çò deth mercadèr Abd el-Rahman, pair deth joen Kamar, se didec, en veir tot aquerò: "Çò mès senat que podem hèr ei tornar entà casa mès lèu que de costum." E entà hèr-li decidir era sua partida ath derviche, treiguec deth sòn cinturon ua moneda e l'ac aufric, dident: "Cuelh era tua sòrt d'aué, ò derviche!" E ath còp s'acarèc damb eth sòn hilh Kamar, e li didec. "A, hilh mèn! qu'Allà tracte coma se merite ara tua mair, que tanti copacaps mos còste aué!"

Mès, coma qu'eth derviche non se botjaue deth sòn lòc ne estiraue era man entà cuélher era moneda, li didec: "Lhèua-te, oncle, que vam a barrar era botiga e mo n'anam peth nòste camin."

E parlant atau, se quilhèc sus ambdús pès e se premanic a barrar es dues huelhes dera pòrta.

Alavetz eth derviche se vedec obligat a lheuar-se deth banc qu'ère clauat, e gessec en carrèr, mès sense deishar de uelh ath joen Kamar. E quan eth mercadèr e eth sòn hilh, dempús de barrar era botiga, passèren entre era gent e se filèren entara gessuda, eth derviche les seguic dehòra deth mercat, en tot estalonar-les e ajudant era sua marcha damb eth pau, enquiara pòrta dera sua casa. E en veir era tenacitat deth derviche e sense gausar insultar-lo, per respècte ara religion, e tanben per çò dera gent que guardaue, eth mercadèr s'acarèc damb eth, e li didec: "Qué vòs, ò derviche?"

E contestèc: "Ò senhor mèn! desiri tu per tu èster aguesta net eth tòn convidat, e ja sabes qu'eth convidat ei er òste d'Allà (sigue exaltat)." E didec eth pair de Kamar: "Planvengut sigue er òste d'Allà! entra, donc, ò derviche!"

Mès se didec entada eth a despart: "Per Allà que m'en saberè de çò que vò! S'aguest derviche a males intencions damb eth mèn hilh, e s'eth sòn mau destin lo posse a hèr quauquarren, damb gèsti o damb paraules, l'aucirè e l'acogarè en jardin, escopint sus era sua hòssa! Ça que la, començaré en tot hèr que li balhen minjar, sòrt obligada a tot òste trapat en camin d'Allà." E lo hec passar ena casa, hec qu'era nera l'amièsse era gèrla e era palangana entàs ablucions, e minjar e béuer. E un còp que hec es ablucions, invocant eth nòm d'Allà, eth derviche se metec en actitud de pregar, e non deishèc aguesta actitud enquia que recitèc tot eth capitol dera "Vaca", ath quau hec seguir eth dera "Taula" e eth dera "Immunitat". Dempús d'aquerò formulèc eth "Bismilah" e tastèc es aliments botats ena plata, encara que damb discrecion e dignitat. E balhèc es gràcies a Allà pes sòns beneficis.

Quan eth mercadèr Abd el-Rahman se'n sabec, pera nera, de qué eth derviche auie acabat de minjar, se didec: "Qu'a arribat eth moment d'aclarir era situacion." E s'acarèc damb eth sòn hilh, e li didec: "Ò Kamar! vé-te'n damb eth nòste òste eth derviche, pregunta-li s'a tot çò que desire, e parla damb eth ua estona, pr'amor qu'es paraules des derviches, que recorren era tèrra d'un costat en aute, soent son agradiues d'escotar, e es sues istòries son profitoses entar esperit d'aqueth que les escote. Sè-te, donc, près deth, e se te cuelh era man non la retires, pr'amor qu'ad aqueth qu'ensenhe l'agrade auer entre eth e eth sòn alumne un contacte dirècte que hè que se transmete milhor eth sòn ensenhament. E sauva damb eth totes es consideracions e era aubediéncia que t'impausen era sua qualitat d'òste e de persona d'edat!"

E dempús de predicar atau ath sòn hilh, l'envièc ath cant der derviche, e s'esdeguèc a calar-se en un cèrt lòc deth pis superior, d'a on podie, sense èster notat, veir e escotar tot çò que se passaue ena sala deth derviche.

E vaquí que, tanlèu apareishec en lumedan eth beròi adolescent, eth derviche siguec cuelhut per tau emocion que li gesseren lèrmes des uelhs e se metec a alendar coma ua mair qu'auesse perdut e trapat ath sòn hilh. E Kamar s'apressèc ada eth, tot doç, e li preguntèc se non li mancaue arren e s'auie era sua part enes bens d'Allà entàs sues creatures. E se seiguec ath sòn costat damb gràcia e elegància, e quan se seiguec, sense hè'c de bon voler, descurbic un cueisha blanca e trenda coma pasta d'amelhes. E siguec alavetz quan eth poèta aurie pogut díder damb tota vertat, sense crànher a èster desmentit:

Ua cueisha, ò credents! tota de pèrles e d'amelhes! Non vos estonetz, donc, s'ei aué era Resurreccion, pr'amor que jamès se resuscite milhor que quan es cueishes son ar aire liure!

Mès eth derviche, en veder-se solet damb eth gojat, luenh de cuelher-se confiança damb eth, arreculèc quauqui passi deth lòc que se trapaue, en tot sèir-se un shinhau mès luenh, en tapís, damb ua actitud irreprochabla de decéncia e de respècte entada eth madeish. E aquiu seguic guardant-lo en silenci, plei de lèrmes es uelhs, e cuelhut dera madeisha emocion que l'auie immobilizat en banc dera botiga. E Kamar quedèc plan estonat d'aquera manèra de comportar-se eth derviche; e li preguntèc se per qué se retiraue e s'auie bèra quèisha d'eth o dera ospitalitat dera sua casa. E eth derviche, coma tota responsa, recitèc de manèra molt sentuda aguestes beròies paraules deth poèta:

Eth mèn còr ei cuelhut dera Beresa, donques que per amor ara Beresa se lhèue eth cim dera perfeccion!

Mès eth mèn amor ei sense desir e liure de tot çò que tanh as sensi! E abomini d'aqueri qu'estimen de ua auta manèra!

Aquerò siguec tot!

E eth pair de Kamar vedie e escotaue, e ère ar arràs dera perplexitat. E se didie: "M'umilii dauant d'Allà, ath quau ofení en supausar intencions pervèrses en aguest aunèst derviche! Allà confone ath Temptador, que suggerís ar òme taus pensaments sus es sòns semblables!" E emocionat pera conducta deth derviche, baishèc ara prèssa e entrèc ena sala. E hec salutacions e formulèc desirs ar òste d'Allà, e acabèc en tot dider-li: "Per Allà sus tu, ò frair mèn! te conjuri a que me condes eth motiu dera tua emocion e des tues lèrmes e que m'expliques se per qué era preséncia deth mén hilh, te hè alendar tant. Pr'amor qu'aguest efècte, solide deu èster degut a bèra causa!"

Eth derviche didec: "Qu'ei vertat, ò pair dera ospitalitat!" Eth mercadèr didec: "Alavetz, non m'obligues a èster mès temps sense saber-me'n per tu, d'aguesta causa!" Eth derviche didec: "Ò senhor mèn! per qué m'obligues a avivar ua herida que se tanque e a remenar entre era mia carn eth guinhauet?"

Eth mercadèr didec: “Pes drets que me conferís era ospitalitat te prègui, ò frair mèn! que satisfèsques eth mèn curiosèr.” Alavetz didec eth derviche: “Te cau saber, ò senhor mèn!...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta dusau net

Era didec:

… Alavetz didec eth derviche: “Te cau saber, ò senhor mèn, que sò un praube derviche que peregrine contunhament pes tèrres e pes parçans d’Allà, en tot meravilhar-se dia e net dera òbra deth Creador.

E vaquí qu’un diuendres peth maitin m’amièc eth mèn destin entara ciutat de Bassra. E quan entrè en era vedi qu’es mercats e es botigues e es magasèms eren dubèrts, damb totes es mercaderies expausades enes veirines, atau coma toti es elements, e en generau guaire se ven e se crompe, guaire se minge e se beu; mès tanben vedí que ne enes mercats ne enes botigues se vedien tralhes de mercadèr o de crompador, de hemna o de gojata, e ère tot tant abandonat e tan desèrt, qu’en cap carrèr i auie ne tansevolh un gosset o un gat o un grop de mainatges jogant, senon que pertot i auie solitud e silenci e solet eth silenci e era preséncia d’Allà. E m’estonè de tot aquerò, e didí entara mia anma: “A on aurà pogut anar aguesta gent, damb es sòns gossets e es sòn gats entà abandonar d’aguesta manèra enes veirines totes aguestes mercaderies?” Mès coma que me torturaue ath laguens era hame, non m’entretenguí en aguestes consideracions, e en tot alistar era milhor veirina de pastissèr, mingè tot aquerò que me balhaue era sòrt entà satifèr toti es mèns desirs de pastisseria. Dempús d’aquerò me filè entas veirines d’aguisats e me mingè dues o tres costelhes d’anhèth e un o dus porets fregidi, qu’encara sauvauen era calor deth horn, damb quauqui panets torrats, coma ena mia vida n’auia tastat de parièrs; e balhè es gràcies a Allà pes sòns dons sus eth cap des sòns praubi. Dempús anè ena botiga d’un mercadèr de sorbets e me beuí ua o dues gèrles de cèrt sorbet perhumat damb *nadd* e damb resina, solet entà padegar es prumères demanes dera mia gòrja, que des de hège tant de temps auie desbrembat es beuendes des ciutadans rics. E balhè es gràcies ath Benfactor, que non desbrembe as sòns Credents e les autrege ena tèrra ua auança dera hònt Salsabil.

Quan m’auí padegat interiorament d’aquera manèra, me botè a pensar ena estranha situacion d’aquera ciutat que, solide, deuie auer estat abandonada pes sòns abitants hège solet uns instants. E era mia perplexitat s’aumentaue damb es mies reflexions, e començaua a sénter pòur des ressons des mèns passi en aquera solitud, quan entení sonar un rumor d’esturments musicaus, qu’auançaue precisament ena mia direccion, coma se podie percéber escotant atentiuament.

Alavetz, damb er esperit un shinhau trebolat pes causes estonantes que jo n'èra eth solet testimòni, ne siguí segur de qué èra en ua ciutat encantada, e que eth concèrt qu'entenia lo dauen es efrits e es genn maufactors (qu'Allà les confone). E victima d'un gran terror me precipitè ath hons d'un granèr, e m'amaguè darrèr d'un costal de habes. Mès coma qu'en jo ère normau èster jos eth domèni deth curiosèr (qu'Allà me perdone) me placè, a maugrat de tot, de sòrta que podessa guardar eth carrèr, de darrèr deth costal entà veir sense èster vist.

A penes auia auut temps d'acomodar-me, quan vedí auançar peth carrèr ua acompanhada enludernanta, non d'efrits e genn, senon solide de hurís deth Paradís. Qu'èren quaranta joenes de ròstre de lua qu'auançauen damb era sua beresa, sense vels, en dues hilères, a un pas que per eth solet ja ère ua musica. E anauen precedides d'un grop de tocaires d'esturments e de dançaires, qu'amiauen eth compàs dera musica damb es sòns movements d'audèths. Pr'amor qu'audèths n'èren de vertat, e mes blancs qu'es palomes e mès leugères, cèrtament. Pr'amor que, poirien èster tant armonioses e tant aerianes es hilhes des òmes? E non tanhien mèsalèu a cèrtes espècies arribades deth palai d'Iram des Colomnes o des jardins der Eden, entà encantar ara tèrra damb era sua estança?

Qui que siguessen, ò senhor mèn! a penes era darrèra parelha auec passat per dauant dera botiga que me trapaua amagat darrèr deth costal de habes, vedí auançar sus ua ègua de front estelat, qu'amiauen dera brida dues neres joenes, a ua dauna revestida de tanta joenessa e de tanta beresa, qu'era sua vista acabèc en tot capvirar-me, e perdí er alend e siguí a mand de quèir d'esquia darrèr deth costal de habes, ò senhor mèn! E enludernaue mès encara, era, pr'amor qu'es sòns vestits èren incrustadi de peireries, e es sòns peus, es sòns punhets e cauilhars despareishien en resplendor des diamants e des colhars e des braçalets de pèrles e gemes precioses. E ara sua dreta caminaue ua esclaua, qu'auie ena man un sabre desgainat damb eth punh hèt d'ua soleta esmeralda. E era ègua que l'amiaue auançaue coma ua reina orgulhosa dera corona qu'amièsse en cap. E era vision d'esplendor s'aluenhèc immediatament en tot deishar-me un còr herit pera passion, ua anma redusida entà tostemp ara esclavitud e uns uelhs que rebremben e diden en veir quinsevolh beresa: "Qui ès tu en comparèr damb era?"

Quan era acompanhada se perdec complètament de vista e era musica des tocaires d'esturmens non m'amièc mès sons luenhants, decidí gésser de darrèr deth costal de habes e dera botiga entath carrèr. E hi ben, pr'amor qu'en madeish moment vedi damb gran estonament qu'es mercats s'animauen e toti es mercadèrs gessien coma de dejós dera tèrra entà vier a tier es sòns lòcs respectius, e eth tractant de grans proprietari dera botiga que jo m'auia amagat campèc, gessut sabi pas d'a on, e se tenguec a véner es sòns grans ad aqueri que neurien audèths e a d'auti crompadors. E jo, cada còp mès perplèx, decidí abordar a un caminaire e preguntar-li se qué significaue er espectacle qu'auia estat testimòni e eth nòm dera dauna meravilhosa que montaue ena ègua de front estelat. Mès, damb gran estonament mèn, er òme me tachèc ua guardada alhocardida, se metec auriò, e en tot cuelher-se era òrla deth sòn vestit me virèc era

esquia e se metec a córrer coma se lo perseguisse era ora deth sòn destin. E abordè a un aute caminaire, e li hi era madeisha pregunta. Mès, en sòrta de contestar-me, hec coma se non m'auesse vist ne entenut, e seguic eth sòn camin guardant entà un aute costat. E encara interroguè a ues quantes persones mès; mès deguna volec contestar as mies preguntes e toti hugien de jo coma se gessessa d'ua hòssa d'excrements o coma se brandissa ua espada talhadora de caps.

Alavetz me didí a jo madeish: "Ò derviche amic! Entà saber-te'n der ahèr solet te rèste entrar ena botiga deth barbèr e que t'arrase eth cap, e ath còp interrogar ath barbèr. Pr'amor que ja sabes qu'era gent que se tie ad aguest mestièr a era lengua longa e tostemp era paraula ena punta dera lengua. E dilhèu solet eth t'informarà de çò que vòs saber!" E dempús de pensar atau, entrè ena casa d'un barbèr, e dempús de pagar-li generosament damb tot aquerò qu'amiaua, li parlè d'aquerò que volia saber e li preguntè se qui ère era dauna de beresa subernaturau. E eth barbèr, pro espaurit, virèc es uelhs de dreta a quèrra, e acabèc en tot contestar: "Per Allà, ò senhor mèn derviche! se vòs sauvar eth cap sus eth còth e eth còth san e en bona santat, tie compde de non parlar ad arrés d'aquerò qu'aueres era mala sòrt de veir! E enquia e tot haries ben, entà mès seguretat, de deishar immediatament era nòsta ciutat, a on ès perdut sense remèdi. E aquerò ei tot çò que te posqui díder sus er ahèr, pr'amor que se tracte d'un mistèri que torture a tota era ciutat de Bassra, a on era gent morís coma langostes s'an eth malastre de non amagar-se abans dera arribada dera acompanhada. Plan que òc, era esclaua qu'amie era simitarra desgainada les talhe eth cap as indiscrèts qu'an eth curiosèr de guardar ara acompanhada o que non s'amaguen ath sòn pas. E vaquí tot çò que posqui dider-te!"

Alavetz jo, ò senhor mèn! quan eth barbèr auec acabat d'arrasar-me eth cap, abandonè era botiga e m'esdeguè a gésser dera ciutat, e non me padeguè enquia que siguí luenh. E viatgè per tèrres e desèrts, enquia qu'arribè ena vòsta ciutat. E auia tostemp cuelhuda era anma pera beresa mentada, e pensaua en era dia e net, enquiath punt de qué soent me desbrembaua de minjar e de béuer. E alavetz artenhí a passar aué per dauant dera botiga de sa senhoria, e vedí ath tòn hilh Kamar, qu'era sua beresa me rebrembèc exactament ara beresa dera joena subernaturau de Bassra, ara quau se retire coma un frair se retire ath sòn frair. E m'emocionèc de tau sòrta aguesta semblança, que non podí tier es mies lèrmes, çò que, solide, ei pròpri d'un insensat! E aguesta ei, ò senhor mèn! era causa des mies alendades e dera mia emocion."

E quan eth derviche auec acabat eth sòn relat, de nauèth s'estarnèc en somics, guardant ath joen Kamar, e higec plorant: "Per Allà sus tu, ò senhor mèn! Ara que t'è condat çò que t'auia de condar, e coma que non voi abusar dera tua ospitalitat, dauris-me era pòrta de gessuda e dèisha-me partir en tau estat peth mèn camin. E se m'ei possible formular un desir sus eth cap des mèns benfactors, volesse Allà, qu'a creat a dues creatures tan perfèctes coma eth tòn hilh e era joena de Bassra, acabar era Sua òbra, en tot perméter que se junhessen."

E dempús de parlar atau, eth derviche se lheuèc, a maugrat des precs deth pair de Kamar, que l'ahiscaue a demorar-se, e invoquèc un còp mès era benediccion sus es sòns ostejaires, e se n'anèc, alendant, coma auie vengut. E vaquí çò que hè ada eth.

Per çò deth joen Kamar, non podec clucar es uelhs en tota era net, de tan preocupat qu'ère damb eth relat deth derviche e de tant que l'impressionèc era descripcion qu'auie hèt dera joena. E a londeman peth maitin entrèc ena cramba dera sua mair, e la desvelhèc, e li didec: "Ò mair! hètz-me un hardèu de ròba, pr'amor que me cau partir de seguit entara ciutat de Bassra a o me demore eth mèn destin." En enténer aguestes paraules, era sua mair comencèc a planher-se, plorant, e cridèc ath sòn espós e li comuniquèc aquera notícia tant inesperada. E eth pair de Kamar sagèc, encara qu'en vaganaut, de hèr entrar en rason ath sòn hilh, que non volec escotar cap argument, e que didec, a manèra de conclusion: "Se non m'en vau de seguit entà Bassra, solide me morirè!" E en enténer aguestes paraules e veir ua decision tan fèrma, eth pair e era mair de Kamar, se limitèren a alendar, en tot acceptar çò qu'ère escrit peth Destin. E eth pair de Kamar non deishèc de repotegar-li ara sua esposa totes es contrarietats que les auien arribat des dera ora qu'escotèc es sòns conselhs e auie amiat a Kamar en mercat.

E se didie: "Vaquí a on an arribat es tòns suenhs e era tua prudéncia, *ya Abd el-Rahman*! que non i a recors ne fòrça qu'en Allà eth Totpoderós! Çò qu'ei escrit a d'arribar, e arrés pòt lutar contra es designis dera sòrt!" E era mair de Kamar, doblament entristida per èster victima des repotecs deth sòn espós e pera pena que li costaue eth projècte deth sòn hilh, se vedec obligada a hèr-li es preparatius dera sua partida. E li balhèc ua petita saca, a on auie botat quaranta gròsses pèires precioses, coma robins, diamants e esmeraldes, en tot dider-li: "Amia damb tu suenhosament aguesta petita saca, ò hilh mèn! Que poirà èster utila entà tu se te manquen es sòs!" E eth sòn pair li balhèc nauanta mil dinnars d'aur entàs despenes deth viatge e entara sua estança en estrangèr. E ambdús s'abracèren plorant, e se dideren adiu d'eth. E eth sòn pair lo recomanèc ath cap dera caravana que partie entà Irak. E dempús de punar era man ath sòn pair e ara sua mair, Kamar gessec entà Bassra, acompanhat pes vòts des sòns pairs. E Allà l'escriuec era seguretat, e arribèc sense contratemps en aguesta ciutat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta tresau net

Era didec:

… e arribèc sense contratemps en aguesta ciutat.

E se passèc qu'eth dia dera sua arribada ère precisament diuendres peth maitin; e Kamar podec veir que tot çò que l'auie condat eth derviche ère vertat. E vedec, plan, qu'es mercats èren uets, es carrèrs desèrts e es botigues dubèrtes, mès sense venedors ne crompadors. E coma qu'auie hame, mingèc e beuec enquia assadorar-se. E a penes auec

acabat eth sòn minjar, entenec era musica e s'esdeguèc a amagar-se, coma ac auie hèt eth derviche. E de seguit vedec aparéisher ara beròia joena damb es sues quaranta hemnes. E ara vista dera sua beresa lo cuelhec ua emocion tan fòrta que queiguec estavanit en sòn amagader.

Quan se remetec vedec qu'es mercats èren ja animats e plei de caminaires, qu'anauen e venguien, madeish que se non s'auesse interromput eth movement comerciau. E rebrembant encara en sòn esperit es encantaments subernaturaus dera joena, comencèc en tot anar a crompar-se vestits magnifics, des mès rics e somptuosi que podec trapar ena casa des principaus mercadèrs. E se presentèc dempús en hammam, que d'eth gessec ludent coma un rei joen, dempús de cuélher un banh prolongat e peth menut. E solet alavetz se tenguec a cercar era botiga deth barbèr qu'er aute viatge auie arrasat eth cap deth derviche, e non se tardèc a trapar-la. E entrèc ena botiga, e dempús des salutacions de ua e ua auta part, li didec ath barbèr: "Ò pair de mans leugères! desiri parlar-te en secret. Te prègui, donc, que barres era tua botiga as clients qu'as eth costum de recéber, e cuelh aquerò coma indemnizacion dera pèrta deth tòn temps!" E l'autregèc ua borsa plia de dinnars d'aur, que hec lèu eth barber a savar-se-la en sòn cinturon, dempús d'apreciar eth pes damb un leugèr movement dera man. E quan ambdús sigueren solets ena botiga, Kamar li didec: "Ò pair de mans leugères! que sò estrangèr en aguesta ciutat. E sonque desiri saber-me'n per tu, deth motiu der abandonament maitiau des mercats aguest diuendres!" E conquistat pera generositat deth joen e pera sua portadura d'emir, eth barbèr li responec: "Ò senhor mèn! se tracte d'un secret que non è sajat de penetrar jamès, e hèsqui coma toti e è suenh d'amagar-me cada diuendres peth maitin. Mès, donques qu'era causa te preocupe, vau a hèr per tu çò que non haria peth mèn frair. Te vau, donc, a méter en comunicación damb era mia hemna, que se'n sap de tot çò que se passe ena ciutat, donques que ven perhums en toti es harems de Bassra e enes palais des grani e deth sultan. E coma que, per çò deth tòn anament, veigui qu'ès impacient de saber-te'n d'aguest ahèr, e que, de un aute costat, t'a agradat era mia prepausa, vau de seguit ara cèrca dera hilha deth mèn soèr, entà someter-li eth cas.

Demora-me, donc, tranquillament ena botiga enquia que torna.

E eth barbèr deishèc a Kamar ena botiga e s'esdeguèc a vier a cercar ara sua hemna, ara quau l'expliquèc eth motiu que l'amiaue aquiu; e ath madeish temps l'autregèc era borsa de dinnars d'aur. E era esposa deth barbèr, qu'ère fertila d'engenh e serviciau de còr, contestèc: "Planvengut sigue ena nòsta ciutat! Vaquí que sò prèsta a servir-lo damb eth mèn cap e damb es mèns uelhs! Hè-me-lo a vier entà que lo bota ath pas de tot aquerò que vò saber." E eth barbèr tornèc ena sua botiga, a on trapèc seigut a Kamar demorant-lo, e li didec: "Ò hilh mèn! lhèua-te e vene damb jo a veir ara tua mair, ara hilha deth mèn soèr, que m'encargue que te diga: "Er ahèr qu'ei aisit!"

E lo cuelhec dera man e l'amièc ena sua casa, a on era sua esposa balhèc era planvenguda ath joen damb accent afable e atrasent, lo hec sèir en divan d'aunor, e li didec: "Familha e comoditat ar òste encantador! E era casa ei era tua casa e esclaus tòns

es sòns patrons! Qu'ès per dessús des nòsti caps e des nòsti uelhs! Ordena! Enténer qu'ei aubedir!" E s'esdeguèc a aufrir-li, en ua plata de coeire, es refresqui e es confitures dera ospitalitat, e l'obliguèc a préner ua culherada de cada espècia, formulant cada còp eth desir de qué auesse: "Delicies e reparacions entath còr der òste!"

Alavetz Kamar cuelhec un sarpat gran de dinnars d'aur, e l'ac botèc enes jolhs ara esposa deth barbèr, en tot dider-li: "Desencusa-me pera pòca quantitat! Mès, *inshalah*! que ja saberè agraïr-te milhor es tues bontats."

Dempús li didec: "Ara, mair mia, conda-me tot çò que sàpìes sus aquerò que sabes!"

E didec era esposa deth barbèr: "Te cau sabe, ò hilh mèn! ò lum des mèns uelhs e corona deth mèn cap! qu'eth sultan de Bassra recebec un dia coma present deth sultan dera India ua pèrla tan beròia, que deuec nèisher d'un arrai de solei calat en bèth ueu de peish miraculós deth mar. Qu'ère ath còp blanca e daurada, segontes se la guardèsse, e semblaue alugar en sòn sen un encendi en lèit. E eth rei siguec en tot contemplar-la pendent un dia sancer, e entà non separar-se d'era jamès, la volec amiar estacada ath sòn còth per ua cinta de seda. Mès coma qu'ère vèrge e non traucada, ordenèc cridar a toti es joièrs de Bassra, e les didec: "Desiri que trauquetz damb adretia aguesta pèrla sobeirana. E aqueth qu'ac sàpie hèr sense mauméter era meravilhosa substància que la compause, me poirà demanar çò que volgue, e serà compladut ar arràs. Mès se non obten un resultat perfècte e s'eth sòn mau destin hè que la maumete sonque un shinhau, ja se pòt compdar en lenhèr des mòrts, pr'amor que harè que li talhen eth cap dempús de hèr-li patir toti es suplicis que s'age meritat pera sua turpitud sacrilèga. Qué vos semble, ò joièrs?"

En enténer aguestes paraules deth sultan, e comprenent qu'arriscauen es sues anmes, es joièrs senteren un temor extrèm, e contestèren: "Ò rei deth temps! qu'ei causa molt delicada ua pèrla coma aguesta! E ja sabem que, entà traucar es pèrles ordinàries, mos cau ua abiletat e un pos extraordinaris, e que pòqui mèstres artenhen damb aquerò boni resultats sense cap accident inevitable. Te pregam, donc, que non mos obligues ad aquerò qu'es nòsti febles mejans non pòden arténher, donques que declaram que des nòstes mans jamès poirà gésser ua abiletat coma era que cau entà hèr aquerò.

Ça que la, te podem indicar se quí poirie amiar a tèrme aguest prodigi d'art, qu'ei eth nòste jeique!" Eth rei preguntèc: "E qui ei eth vòste jeique?" Eri contestèren: "Eth mèstre joièr Obeid! Qu'ei infinitament mès adreit que nosati, e a un uelh ena punta de cada dit e ua delicadesa extrèma en cada uelh." E didec eth rei: "Anatz a cercar-lo, e non vos tardetz!" E es joièrs s'esdegueren a aubedir e tornèren damb eth sòn jeique, eth mèstre Obeid, que, dempús de punar era tèrra entre es mans deth rei, s'estèc de pès demorant ordes. E eth rei l'expliquèc eth trabalh que li demanaue e era recompensa o eth castig que lo demoraue en cas de capitada o de meuca. E alavetz li mostrèc era pèrla. E eth joièr Obeid cuelhec era meravilhosa pèrla e l'examinèc pendent ua ora, e contestèc:

“Que morirè se non artenhi traucar-la!”

E ara seguida se metec de jolhs, damb permís deth rei, e treiguent deth sòn cinturon cèrts utisi subtils, botèc era pèrla entre es dus dits gròssi des sòns pès amassa, e damb ua abiletat e ua leugeresa incredibles, manegèc es sòns utisi madeish qu’un mainatge manejarie un peon, e en mens temps que cau entà traucar un ueu, trauquèc era pèrla de costat a costat, sense pèrder arren e sense era mendre esclapa, damb dus traucs parièrs e simetrics. Dempús la netegèc damb eth revèrs dera manja e l’ac aufric ath rei, que se dilatèc e oscilèc entre era satisfaccion e eth contentament. E se la pengèc en còth damb un cordon de seda, e pugèc a sèir-se en sòn tron. E guardèc entà toti es costats damb es uelhs illuminadi d’alegria, mentre qu’era pèrla ère coma un solei que li pengèsse deth còth.

Dempús d’aquerò, s’acarèc damb eth joièr Obeid, e li didec: “Ò mèstre Obeid! ditz-me ja çò que desires!” E eth joièr reflexionèc pendent ua ora de temps, e contestèc: “Allà prolongue es dies deth rei! mès er esclau que damb es sues mans a artenhut tocar era pèrla meravilhosa e entornar-la ath sòn patron, traucada coma eth desiraue, possedís ua esposa joena, que li cau mimar fòrça, donques que ja ei vielh, e quan es òmes son de tornada ena vida, se non vòlen hèr-se antipatics as sues esposes, les cau tractar damb tota sòrta de detalhs e non hèr arren sense consultar-les. Er esclau, donc, volerie demanar era opinion ara sua esposa per çò que hè ara peticion que li permet hèr eth nòste patron magnanim, e veir s’era non a cap aute desir preferible ath mèn. Pr’amor qu’Allà non solet l’a autrejat era joenessa e era gràcia, senon un engenh fertil e perspicaç e un sen a tota pròva.”

E didec eth rei: “Hè lèu, Òsta-Obeid, a consultar ara tua esposa e tornar a hèr-me a vier era responsa, pr’amor que non serè tranquil enquia que non aja complit era mia promesa!” E eth joièr gessec deth palai e anèc ara cèrca dera sua esposa e li sometec eth cas. E exclamèc era joena: “Glorificat sigue Allà! que hè qu’arribe eth mèn dia abans de temps. Plan que òc, vau a formular un desir e méter en practica ua idia singulara de vertat! Gràcies as beneficis d’Allà e ara prosperitat des tòns negòcis, èm rics e protegits dera necessitat entara rèsta dera nòsta vida. Per aguest costat que non mos cau arren que desirar, e eth desir que voi satisfèr non costarà un solet dracma ath tresòr deth règne. Qu’ei aquerò! Vè-te’n a demanar-li ath rei que me balhe permís entà passejar-me toti es diuendres damb ua acompanhada, semblabla ara des hilhes des reis, pes carrèrs e pes mercats de Bassra, sense que gause alavetz campar arrés peth carrèr, jos pena de pèrder eth cap! E aquerò ei çò que desiri deth rei coma recompensa ath tòn trabalh referent ara pèrla traucada!”

En enténer aguestes paraules dera sua joena esposa, eth joièr arribèc ar arràs der estonament, e se didec: “*Allà karim*! Qu’a d’èster molt sagaç aqueth que posque vantar-se de saber çò que borís en cervèth d’ua hemna!” Mès, coma qu’estimaue ara sua esposa, e ère vielh e ath còp lèg, non la volec contrariar, e li didec: “Ò hilha deth soèr! eth tòn desir ei per dessús deth cap e des uelhs. Mès se quan passe era acompanhada abandonen es sues botigues es mercadèrs entà amagar-se, es gossets e es gats desrabaràn

es veirines e cometeràn d'auti maus que pesaràn sus era nòsta consciéncia!" Era didec: "Entà evitar aquerò, as abitants e gardes des mercats se le balharà era orde d'embarrar a toti es gossets e a toti es gats. Pr'amor que desiri que siguen dubèrtes es botigues mentre passe era mia acompanhada. E toti, grani e petits, s'amagaràn enes mesquites, qu'es sues pòrtes se barraràn entà qu'arrès posque trèir eth cap e pistar!"

Alavetz eth joièr Obeid anèc a cercar ath rei, e extrèmament confonut, li transmetec eth desir dera sua hemna. E eth rei didec: "Que non i a cap inconvenent!" E hec proclamar pes pregonèrs publics, per tota era ciutat, era orde de qué es abitants deishèssen dubèrtes es sues botigues cada diuendres, dues ores abans dera pregària, e anèssen a amagar-se enes mesquites, evitant sustot mostrar en carrèr es sòns caps, jos era pena de veder-les sautar des sues espatles. E les recomanèc qu'embarrèssen as gossets e as gats, as saumets e as camelhs e a guairi animaus de carga podessen circular pes mercats.

E des d'alavetz, era esposa deth joièr se passege atau cada diuendres, pendent dues ores abans dera pregària de meddia, sense que gause aparéisher pes carrèrs ne gossets ne gats ne persones. E precisament ei ada era madeisha, *ya sidi Kamar*! que vederes aguest maitin damb era sua beresa vertadèrament subernaturau, ath miei dera sua acompanhada de joenes e precedida dera esclaua qu'amiaue ena man era simitarra desgainada entà talhar-li eth cap ad aqueth que gause guardar-la quan passe!"

E quan era esposa deth barbèr auec condat a Kamar çò qu'eth volie saber, se carèc un moment, lo campèc arrint, e higec: "Pro veigui, ò proprietari de ròstre encantador! ò senhor mèn benedit! que non t'agrade aguest relat e que desires de jo bèra causa mès, per exemple, que t'indica ua manèra de tornar a veir ara meravilhosa joena, esposa der ancian joièr!" E contestèc Kamar: "Ò mair mia! Qu'ei aguest, plan, eth desir deth mèn còr! Pr'amor que, enta veder-la vengui en aguest país, dempús d'auer abandonat era mia casa, a on era mia abséncia a deishat plorant a un pair e a ua mair que m'estimen ben." E era esposa deth barbèr didec: "Alavetz, ò hilh mèn! ditz-me es causes precioses e de valor que possedisses!" Eth didec: "Ò mair mia! entre d'autes causes bones, qu'è damb jo pèires precioses de quate classes: es dera prumèra valen cinc cents dinnars d'aur cada ua; es dera dusau classa, valen sèt cents dinnars d'aur cada ua; es dera tresau, ueit cents cinquanta; e es dera quatau, mil dinnars d'aur cada ua, aumens!" Era preguntèc: "E ei era tua anma prèsta a cedir quate d'aguestes perles, cada ua d'ua classa desparièra?" Eth contestèc: "Era mia anma ei prèsta a cedir damb gust totes es pèires que possedisqui e tot çò que i a age ena mia man!" Era didec: "Plan, donc, lhèua-te, ò hilh mèn! ò corona deth cap des mès generosi! e vè-te'n en mercat des joièrs e d'orfèbres ara cèrca deth joièr Osta-Obeid, e hé exactament çò que te vau a díder!"

E l'indiquèc çò que l'auie d'indicar entà hér-lo arribar en fin desirat. E higec: "Entà tot cau prudéncia e paciéncia, hilh mèn. Mès quan ages hèt çò que vengui d'indicar-te non te'n desbrembes de vier a balhar-me compdes d'aquerò e a hèr-me a vier cent dinnars d'aur entath mèn espós eth barbèr, qu'ei un praube…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mes qua arribeèc era sèt centes ueitanta quatau net

Era didec:

"…e a hèr-me a vier cent dinnars d'aur entath mèn espós eth barbèr, qu'ei un praube!" E Kamar contestèc damb era audida e era aubediéncia, e gessec dera casa deth barbèr, en tot repetir-se, entà gravar-les ben ena sua memòria, es instruccions dera venedora de perhums, esposa deth barbèr. E benedie a Allà, que botèc en sòn camin, coma pèira indicadora, ad aquera hemna de ben.

E d'aguesta manèra arribèc en mercat des joièrs e orfèbres, a on toti s'esdeguèren a indicar-li era botiga deth jeique des joièrs Osta-Obeid. E entrèc ena botiga e vedec entre es sòns aprenents ath joièr, que saludèc damb era màger cortesia, en tot hèr-se a vier era man en còr, enes pòts e en cap, dident: "Era patz sigue damb tu!"

Osta-Obeid l'entornèc era salutacion e lo recebec damb finesa e li preguèc que se seiguesse. E Kamar treiguec alavetz dera sua borsa ua gema escuelhuda, encara que dera espècia mens beròia des quate que possedie, e li didec: "Ò mèstre! desiri viuament que me hèsques en aguesta gema ua montura digna des tues capacitats, mès dera manèra mès simpla e d'un pes que non depasse un *miskal*!" E tanben l'autregèc ua moneda d'aur a cada un des nombrosi aprenents, e tanben a cada un des mendicants qu'auien campat en carrèr tanlèu vederen entrar ena botiga ad aqueth joen estrangèr vestit tan somptuosament. E dempús d'actuar d'aguesta manèra, se retirèc eth, deishant a toti meravilhadi pera sua liberalitat, pera sua beresa e pes sues manères distinguides.

Per çò d'Osta-Obeid, non volec arrecular bric era confeccion der anèth, e coma qu'ère dotat d'ua abiletat extraordinària e auie a man es mejans que cap aute joièr auie en mon, la comencèc e l'acabèc quan acabèc eth dia, en tot deishar-la tota ciselada e neta. E coma qu'eth joen Kamar non auie de tornar enquia londeman, se la hec a vier damb eth pr'amor de mostrar-la ara sua esposa, era joena que sabem, pr'amor qu'era pèira li semblaue meravilhosa, e d'ua aigua tan neta, que hège vier talents d'umidificar-se damb era era boca.

Quan era joena esposa d'Osta-Obeid auec vist aqueth anèth, lo trapèc fòrça beròi, e preguntèc: "Entà qui?" Eth responec: "Entà un joen estrangèr, qu'ei plan mès enludernant qu'aguesta meravilhosa gema. Pr'amor que te cau saber qu'eth patron d'aguest anèth, que ja m'a pagat per auança coma jamès m'auien pagat en cap aute trabalh, ei beròi e encantador, damb uelhs que herissen de desir, caròles coma petals d'anemona en un pertèrra plen de gensemins, ua boca coma eth sagèth de Soleiman, pòts negadi en sang de cornalines, e un còth coma eth còth d'un antilòp, que supòrte graciosament eth sòn cap fin coma ua tija supòrte era sua corolla. E entà resumir çò qu'ei per dessús de tota laudança, ei pro d'enténer qu'ei beròi, vertadèrament beròi, e

tant encantador coma beròi, çò que hè que se retire a tu, non solet pes sues perfeccions, senon tanben pera sua trenda edat e pes faccions deth sòn ròstre.”

Atau descriuec eth joièr ara sua esposa ath joen Kamar, sense encuedar-se’n qu’es sues paraules venguien d’alugar en còr dera joena ua passion sobta e tan mès viua pr’amor qu’er objècte d’era ère invisible. E aqueth proprietari d’un front qu’en eth anauen a créisher còrnes coma cornishons en un terren adobat, desbrembaue que non existís un tresau pejor, ne de capitada mès segura, qu’eth d’un marit que dauant dera sua esposa laude es merits e era beresa d’un desconeishut, sense encuedar-se’n des conseqüéncies. Atau ei se com Allà eth Plan Naut, quan vò que se complisquen es sòns designis decretadi sus es sues creatures, les hè paupejar enes tenèbres dera ceguetat.

E vaquí qu’era joena esposa deth joièr entenec aqueres paraules e se les sauvèc ath hons deth sòn esperit, mès sense deishar aubirar, ne peth mau de morir, es sentiments que l’agitauen. E li didec ath sòn espós damb un accent indiferent: “Dèisha-me veir aguest anèth!” E Osta-Obeid l’ac autregèc, e era lo guardèc damb mina distrèta e se lo metec en un dit, sense pensar. Dempús didec: “Semble qu’ei hèt ara mida deth mèn dit! Guarda que ben me va!” E contestèc eth joièr: “Que visquen es dits des hurís! Per Allà, ò senhora mia! que, s’eth proprietari d’aguest anèth ei dotat de generositat e de galantaria, deman li pregarè que me lo vene ath prètz que sigue, e te lo harè a vier!”

Mentretant, Kamar auie anat a balhar compdes ara esposa deth barbèr sus era manèra de com s’auie apraiat segontes es sues instruccions; e l’autregèc cent monedes d’aur coma present entad aqueth praube barbèr; e li preguntèc ara sua protectora se qué mès li calie hèr. E era li didec: “Guarda! quan veigues ath joièr, non l’admetes er anèth que t’a trabalhat. Simules que ei massa estret entath tòn dit, e l’ac autreges coma present; e presenta-li ua auta gema mès beròia qu’era prumera, d’aqueres de sèt cents dinnars era pèça, e ditz-li que te la monte damb suenh. Ath madeish temps, balha-li setanta dinnars d’aur entada eth e dus entà cada un des obrèrs, coma gratificacion. E tanpòc desbrembes as mendicants dera pòrta. E damb aguest anament, es causes anaràn ath tòn gust. E non te’n desbrembes, hilh mèn, de tornar a balhar-me compdes der ahèr e de hèr-te a vier quauquarren entath mèn praube espós eth barbèr.”

E contestèc Kamar: “Escoti e aubedisqui!”

E gessec dera casa dera hemna deth barbèr, e a londeman non deishèc d’anar en mercat ara cèrca deth joièr Osta-Obeid, que quan lo vedec se lheuèc en aunor sòn, e dempús des salutacions e compliments, li presentèc er anèth. E Kamar hec veir que se lo provaue, e didec dempús: “Per Allà, ò mèstre Obeid! qu’er anèth ei plan ben trabalhat, mès que m’ei massa estret en dit. Tè! Te l’autregi entà que l’ac regales a quinsevolh des nombroses esclaues deth tòn harem! E vaquí ua auta gema, que m’estimi mès qu’era anteriora, e que, montada simplament, serà fòrça mès beròia.” E dident aquerò, l’autregèc ua gema de sèt cents dinnars d’aur; e ath còp li balhèc setanta dinnars d’aur entada eth e dus entà cada un des aprenents, dident: “Sonque ei entà que vos refresquetz damb un sorbet, mès, s’aguest trabalh s’acabe lèu, demori que quedaratz satisfèts dera

manèra que seratz remuneradi!” E gessec, en tot repartir a dreta e quèrra monedes d’aur as mendicants congregadi dauant dera pòrta dera botiga.

Quan eth joièr vedec tanta liberalitat en sòn joen client, quedèc extrèmament estonat. E de net, un còp auec entrat ena sua casa, non se cansaue de laudar en preséncia dera sua esposa ad aqueth generós estrangèr, que d’eth didie: “Per Allà que non n’a pro d’èster beròi, coma jamès ne sigueren es mès beròis, senon qu’a era man dubèrta des hilhs des reis!” E coma mès parlaue, mès s’incrustaue en còr dera sua hemna er amor sentut peth joen Kamar. E quan eth l’autregèc er anèth, present deth sòn client, se lo botèc era lentament en dit, e preguntèc: “E non te n’a encargat cap aute?” Eth didec: “Òc, plan! E è trabalhat tant en eth pendent tot eth dia, qu’aciu l’as, ja acabat.” Era didec: “Dèisha-me-lo veir!” E lo cuelhec, lo guardèc, damb un arridolet, e didec: “Que me voleria demorar damb eth!” Eth didec: “Vè-te’n a saber! Qu’ei capable de deishar-me-lo, coma a hèt damb er aute anèth.”

Mentretant, Kamar auie anat a meter-se d’acòrd damb era hemna deth barbèr sus aquerò qu’auie de hèr, e condar-li çò que s’auie passat. E l’autregèc quate cents dinnars d’aur entath sòn praube espós eth barbèr.

E era didec: “Hilh mèn, eth tòn ahèr va peth milhor camin. Quan veigues ath joièr, refusa er anèth encargat, hè veir que te va gran, e autreja-se-lo coma present. Dempús balha-li ua auta pèira preciosa, d’aqueres de nau cents dinnars era pèça, e ara demora de qué acaben eth trabalh, li balhes cent dinnars ath mèstre e tres entà cada un des sòns aprenents. E quan tornes a balhar-me compdes der ahèr, non desbrembes de hèr-te a vier entath mèn praube espós eth barbèr quauquarren entà que posque crompar-se un tròç de pan. E Allà te sauve e alongue es tòns dies preciosi, ò hilh dera generositat!”

E vaquí que Kamar seguic peth menut eth conselh dera venedora de perhums. E eth joièr non trapèc ja paraules ne expressions entà pintar-li ara sua hemna era liberalitat deth joen estrangèr. E era li didec, en tot provar-se eth nauèth anèth: “Non te hè vergonha, ò hilh deth mèn soèr! non auer convidat encara ena tua casa a un òme que tan generós s’a mostrat damb tu? E ça que la, gràcies as beneficis d’Allà, non ès aganit ne descendent d’ua familha d’aganits; mès me semble qu’a viatges ès mancat de practiques sociaus! Atau, qu’ei absoludament un déuer dera tua part pregar-li ad aguest estrangèr que vengue a cuélher deman era sau dera tua ospitalitat!”

Dera sua part, Kamar, dempús d’auer consultat ara hemna deth barbèr, ara quau autregèc entad aqueth praube òme ueit cents dinnars d’aur de gratificacion, non deishèc de presentar-se ena botiga deth joièr, pr’amor de provar-se eth tresau anèth. E dempús de botar-se-lo en dit, se lo treiguec, lo guardèc pendent un instant damb cèrt mesprètz, e didec: “Qu’està pro ben; mès non m’acabe d’agradar aguesta pèira. Queda-te, donc damb era entà ua des tues esclaues, e monta-me aguesta auta gema. E vaquí per auança dus cents dinnars e quate entà cada un des tòns aprenents. E perdona-me totes es molèsties que te còsti!” E dident aquerò, l’autregèc ua gema blanca e meravilhosa que valie mil dinnars d’aur. E ar arràs dera confusion, li didec eth joièr: “Ò senhor mèn!

Voleries aunorar era mia casa damb era tua preséncia e autrejar-me era gràcia de vier a sopar damb jo aguesta net? Pr'amor qu'es tòns beneficis son per dessús de jo, e eth mèn còr se sent atrèt pera tua man generosa!"

E contestèc Kamar: "Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs!" E li balhèc era adreça deth khan a on paraue.

E vaquí que, arribada era net, eth joièr se presentèc en khan entà recuélher ath sòn convidat. E se lo hec a vier ena sua casa…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitn e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta cincau net

Era didec:

… E se lo hec a vier ena sua casa, a on l'aunorèc damb ua recepcion somptuosa e un esplendid hestau. E dempús de retirar es plates deth minjar e deth béuer, ua esclaua les mestrèc sorbets premanidi pes pròpries mans dera joena dera casa. Ça que la, a maugrat deth desir qu'auie, non volec infringir eth costum des recepcions, a on es hemnes jamès cuelhen partida enes minjars, e s'estèc en harem. E se limitèc a demorar aquiu que costèsse efècte era sua estratagèma.

E vaquí qu'a penes Kamar e eth sòn òstejaire tastèren eth deliciós sorbet, queigueren es dus en un prigond saunei; pr'amor qu'era joena auie botat enes copes un povàs endormidor. E era esclaua que les mestraue se retirèc tanlèu les vedec estiradi e sense movement.

Alavetz era joena, vestida solet damb era sua camisa, e premanida tota era coma era sua prumèra entrada noviau, lheuèc era cortina e entrèc ena sala deth hestau. E qui auesse vist ad aquera joena, damb tot es sòn esplendor e beresa, damb es sòns uelhs cargadi de crims, aurie sentut que se l'esbauçaue eth còr e que la rason hugie. Auancèc era, donc, enquia Kamar, que solet auie vist des dera hièstra quan entraue eth ena casa, e se metec a contemplar-lo. E vedec qu'ère absoludament dera sua convenença. E se seiguec ath sòn costat, e se metec a amorassar-li eth ròstre doçament damb era man. E de pic, aquera garia ahaimada se lancèc sus eth joenet e comencèc a picotejar-li es pòts, e es caròles damb tanta violéncia, que li hec sautar sang. E aqueres picadisses crudèus se tardèren bèth temps e sigueren remplaçades per taus movements, que solet Allà saberie çò que pòt arribar per aquera agitacion dera garia montada, cama aciu cama enlà, sus eth joen poth adormit.

E damb aqueth jòc se passèc era net sancera.

Mès quan arribèc eth maitin, aquera arderosa joeneta se decidic a lheuar-se; e se treiguec deth sen quate uassi d'anhèth e les metec ena pòcha de Kamar. E hèt aquerò, lo

deishèc e tornèc en harem. E manèc entara sala deth hestau ara esclaua confidenta que normaumen executaue es sues ordes, era madeisha qu'amiaue era simitarra desgainada ath pas dera acompanhada enes mercats de Bassra. E era esclaua, entà desvelhar a Kamar e ath vielh joièr, les metec en nas uns povassi qu'èren un poderós antidòt. E non se tardèren a costar eth sòn efècte aqueri povassi, pr'amor qu'es dus dormidors se desvelhèren dempús d'esternudar. E era joena esclaua li didec ath joièr: "Ò patron nòste! Era nòsta patrona Halima me mane a desvelhar-te e te ditz: "Qu'ei era ora dera pregària deth maitin, e vaquí que des deth minaret eth muezin hè era crida as credents. E vaquí, ath delà, era palangana entàs ablucions!" E exclamèc eth vielh, estabordit encara: "Per Allà! Guaire pesant ei dormir en aguesta cramba! Tostemp que m'ajaci aciu non me desvelhi enquia plan auançat eth dia!"

Kamar non sabec se qué contestar. Mès, en lheuar-se entà hèr es ablucions, sentec que l'usclauen coma eth huec es pòts e eth ròstre, sense condar aquerò que non se vedie. E s'estonèc d'aquerò ar arràs, e li didec ath joièr: "Sabi pas que se passe, mès senti es pòts e eth ròstre usclant coma eth huec e m'usclen coma carbons alugadi. Per qué serà?"

E eth vielh contestèc: "Ò! que non ei arren. Simplament picades de mosquit!" E didec Kamar: "Plan, donc; mès se com ei qu'eth tòn ròstre non mòstre tralhes de picades de mosquit s'as dormit ath mèn costat?" Er aute contestèc: "Per Allà, qu'ei vertat! Ça que la, te cau saber, ò cara beròia! qu'as mosquits les agraden es cares joenes e vèrges de peu, e detèsten es ròstres barbuts. E vaquí que jos era tua polida aparença circule ua sang delicada, mentre que pes mies caròles baishen ues longues barbes." Dit aquerò, heren es sues ablucions, se tengueren ara pregària e esdejoèren amassa. Dempús, Kamar se didec adiu deth sòn ostejaire e gessec entà anar a cercar ara hemna deth barbèr.

E vaquí qu'era ja lo demoraue. E l'acuelhec arridolant, e li didec: "Au!, hilh mèn, conda-me era aventura d'aguesta net, encara que ja la veigui escrita damb mil senhaus en tòn ròstre." Eth didec: "Aguesti senhaus non son que picades de mosquit e arren mès, mair mia!" E era hemna deth barbèr se metec a arrir encara mès, e didec: "De vertat son picades de mosquit? E non a auut d'auti resultats era tua visita ena casa dera qu'estimes?" Eth contestèc: "Per Allà, que non! se non son aguesti quate uassi de jogar mainatges e que m'è trapat ena mia pòcha, sense saber se com an entrat aquiu."

Era didec: "Mòstra-me-les!" E les cuelhec, les guardèc un moment, e seguic dident: "Qu'ès molt innocent, hilh mèn, se non as endonviat qu'ena tua cara amies encara era tralha, non de picades de mosquit, senon de punets apassionadi d'aquera qu'estimes. Per çò d'aguesti uassi, qu'era madeish t'a botat ena pòcha, son un repotec que te dirigís per auer-te passat eth temps dormint, podent tier-lo milhor damb era. Que t'a volut díder: "Qu'ès un mainatge que se passe eth temps dormint. Aciu qu'as uns uassi, coma li cau as mainatges que non saben divertir-se damb cap aute jòc." Aguesta qu'ei era explicacion des uassi, hilh mèn. E a parlat pro clar en èster eth prumèr viatge. E ath delà, non te cau que hèr era pròva aguesta madeisha net. Efectivament, te profitaràs dera invitacion deth joièr, que, solide, te convidarà de nauèth a sopar, e me pensi que non te'n desbrembaràs de portar-te de manèra que te satisfèsque e la satisfèsques, e hèsques

erosa ara tua mair que t'estime, hilh mèn! E quan tornes ena mia casa, ò viston deth uelh! pensa ena miserabla condicion deth mèn plan praube espós eth barbèr!"

E Kamar contestèc: "Per dessús deth cap e des uelhs!" E tornèc en khan que se lotjaue. E vaquí çò que hè ada eth.

Per çò dera joena Halima, li preguntèc ath sòn espós, eth vielh joièr, quan venguec eth a cercar-la en harem: "Com t'as portat damb eth tòn òste eth joen estrangèr?" Eth contestèc: "Damb totes es galantaries e totes es consideracions, ò Halima! Mès qu'aurà passat ua mala net, donques que l'an picat acarnissadament es mosquits!" Era didec: "Tu que n'as eth tòrt per non auer-lo hèt dormir damb mosquetèra. Mès, solide, estarà mens incomòde era pròcha net, donques que supausi que lo tornaràs a convidar. E ei çò de mens que pòs hèr damb eth coma arregraïment de totes es pròves de generositat que t'a balhat." E eth joièr, non solet responec damb era audida e era aubedíencia, mès que mès quan eth tanben sentie ua grana afeccion peth joen.

Atau, donc, quan Kamar arribèc ena botiga, non deishèc de convidar-lo eth joièr, e aquera net se passèc madeish qu'era anteriora, a maugrat deth mosquetèra. Pr'amor que, un còp era beuenda endormidora costèc eth sòn efècte, era joena Halima se passèc tota era net agitant-se e botjant, cama aciu cama enlà, eth *poth* adormit, e d'ua manèra encara mès extraordinària qu'eth prumèr viatge. E quan, peth maitin, eth joen Kamar gessec deth sòn prigond saunei, gràcies as povassi que li meteren enes nassi, sentec que l'usclaue eth ròstre e qu'auie tot eth còs cosut de succions, mossegades e d'autes causes semblables realizades pera sua arderosa enamorada. Mès non deishèc veir arren ath joièr, que li preguntaue se com auie dormit. E dempús de dider-se adiu d'eth, gessec entà tornar a balhar compdes ara hemna deth barbèr de çò que s'auie passat. E quan guardèc ena sua pòcha, trapèc un guinhauet que l'auien botat aquiu.

E li mostrèc ara sua protectora aqueth guinhauet, en tot balhar-li cinc cents dinnars d'aur coma gratificacion entad aqueth praube espós sòn. E dempús de punar-li era man, exclamèc era vielha en veir eth guinhauet: "Allà vos sauve deth malastre, ò hilh mèn! Vaquí qu'era tua estimada ei emmaliciada e menace d'aucir-te se te torne a trapar adormit. Pr'amor qu'aguesta ei era explicacion deth guinhauet trapat ena tua pòcha!" E preguntèc Kamar, plan perplèx: "Mès qué posqui hèr entà non adormir-me? Era darrèra net èra jo decidit a velhar tu per tu. Mès que non ac artenhí!" Era contestec: "Plan, donc, entad aquerò te calerà deishar béuer ath joièr solet e simular tu que te prenes era copa de sorbet, qu'eth sòn contengut lançaràs darrèr tòn, e simularàs dormir quan arribe era esclaua. E d'aguesta sòrta artenheràs er objècte desirat!" E Kamar contestèc damb era audida e era aubediéncia, e non deishèc de seguir exactament aqueth excellent conselh.

E vaquí qu'arribèren es causes coma auie previst era vielha. Pr'amor qu'eth joièr, per conselh dera sua esposa, convidèc a Kamar a un tresau sopar, segontes eth costum qu'exigís que sigue convidat er òste tres nets seguides. E quan era esclaua qu'auie amiat es sorbets vedec as dus òmes adormidi, se retirèc enta anonciar-li ara sua patrona que ja s'auie costat er efècte desirat.

En escotar aguesta naua, era arderosa Halima, furiosa pr'amor qu'eth joen non auie comprenut cap des sòns avertiments, entrèc ena sala deth hestau, damb eth guinhauet ena man, prèsta a clauar-lo en còr der imprudent. Mès de pic Kamar se quilhèc sus ambdús pès, arrint, e s'inclinèc enquiath solèr dauant dera joena, que li preguntèc: "A!, e qui t'a ensenhat aguesta estratagèma?" E Kamar non l'amaguèc qu'auie obrat cossent damb es conselhs dera hemna deth barbèr. E era arric, e didec: "Be n'ei d'escarrabilhada era vielha! Mès a compdar d'ara solet te cau tractar damb jo. E non te n'empenaïràs!" E parlant atau, tirassèc entada era ath joenet, de carn vèrge encara de tot contacte de hemna, e actuèc damb eth de manèra tant expèrta…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta siesau net

Era didec:

… e actuèc damb eth de manèra tant expèrta, qu'eth joen aprenec de seguit a declinar toti es cassi sense trantalhar, e a botar eth regim passiu en acusatiu, e a exigir eth regim dirècte ena sua mission activa. E en aquera batalha de cames e de cueishes se portèc tan meravilhosament e tant adreitament enes tumades de va-e-veni, qu'aquera net siguec era net deth poth per excelléncia.! Laudat sigue Allà!, que balhe ales ath prumèr vòl des audèths, que hè dançar ath mardan des deth sòn neishement, que hè desvolopar eth còth deth leon joen, que hè sautar er arriu brotoant dera ròca e que bote en còr des sòns credents un instint invencible e beròi coma eth cant deth pòth ena auròra!

Quan mejançant aqueth valent lutador, que venguie de trincar era clòsca, era expèrta Halima auec aplacat er ardor que la consumie, li didec, entre mil amorasses: "Te cau saber, ò frut deth mèn còr! que ja non poirè estar-me sense tu. Per tant, non te penses que serà pro ua o dues nets, ua o dues setmanes, un o dus mesi, un o dus ans! Que voi estar-me damb tu era vida sancera, abandonar ar espós vielh e lèg, e seguir-te enquiara tua pàtria! Escota-me, donc, e se m'estimes e t'a satisfèt era experiéncia d'aguesta net, hè çò que te vau a díder. Vaquí!

Quan eth mèn ancian espós te convide a sopar un còp mès, contesta-li: "Per Allà, oncle mèn! qu'Ibn-Adan ei massa pesant per natura, e a molt densa era sang! E quan freqüente es visites ena casa des auti, hè que se n'assadoren d'eth es rics e es praubi! Desencusa-me per non poder acceptar era tua graciosa ofèrta, donques que cranheria cométer ua indiscrecion en tot retier-te tres o quate nets dehòra deth tòn harem!" E dempús de parlar-li atau, li pregaràs que lògue entà tu ua casa ath costat dera nòsta, damb era desencusa de qué atau vos poiratz veir comòdament ambdús e passar amassa, per torn, part dera net, sense qu'aquerò sigue inoportun entà un ne entar aute. Plan que òc, ja sai qu'eth men marit vierà a consultar-m'ac, e l'afermarè en aguest projècte. E quan sigue realizat Allà s'encargarà de tot çò d'aute!" E eth joen Kamar contestèc: "Enténer qu'ei aubedir!" E li jurèc conformar-se damb toti es sons desirs, e entà sagerar eth sòn

jurament, hec damb era ua repeticion de regims encara mes peth menut qu'era prumèra. E de vertat qu'aquera net foncionèc ar arràs eth *baston* deth peregrin sus eth camin aplanat pera prumèra marcha deth cavalièr.

Hèt aquerò, Kamar, per conselh dera sua enamorada, anèc a estirar-se ath costat deth joièr, coma s'arren s'auesse passat. E peth maitin, quan eth povàs antidòt desvelhèren ath joièr, Kamar volec dider-se adiu d'eth, coma auie per costum. Mès er aute lo retenguec ara fòrça, e lo convidèc a compartir damb eth un còp mès eth sopar. E Kamar non desbrembèc era recomanacion dera sua enamorada, e non volec acceptar era invitacion deth joièr, mès li hec saber eth plan acordat, e li didec qu'ère era soleta manèra de non shordar-se er un ar aute en avier. E contestèc eth vielh joièr: "Que non i a cap inconvenent!" E sense mès demora se lheuèc a anèc a logar era casa immediata ara sua, la moblèc ricament e installèc en era ath joen amic. E dera sua part, era expèrta Halima se n'encuedèc de hèr practicar, damb gran secret, ena paret mejancèra ua dubertura grana, que se dissimulaue pes dus costats mejançant un armari.

Atau, donc, a londeman, quedèc Kamar extrèmament estonat de veir entrar ena sua cramba ara sua enamorada, coma se gessesse de çò invisible. Mès era, dempús d'aumplir-lo d'amorasses, li desnishèc eth mistèri der armari, e ara seguida li hec un senhau entà que se tenguesse ath sòn mestièr de poth. E Kamar se prestèc ad aquerò damb diligéncia e rapiditat, e manegèc sèt còps seguidi eth *baston* deth peregrin. Dempús d'aquerò, era joena Halima, banhada encara per ardor satisfèt, treiguec dera sua cintura un punhau esplendid pertanhent ath sòn espós eth joièr, que l'auie trabalhat eth madeish damb eth màger suenh e qu'eth sòn punh auie ornat damb beròies pèires precioses, e l'ac autregèc a Kamar, en tot dider-li: "Sauva-te aguest punhau en cinturon e presenta-te ena botiga d'Osta-Obeid, eth mèn marit; mòstra-li eth punhau e pregunta-li se li shaute e guaire vau. E te preguntarà se com ei que lo ties; ditz-li alavetz, qu'en passar peth mercat des armèrs, as entenut a dus òmes parlar entre eri e qu'un d'eri li didie ar aute: "Guarda eth present que m'a hèt era mia aimanta, que me balhe es objèctes que pertanhen ath sòn ancian marit, eth mès lèg e mès repugnant des marits ancians!" E hig que, quan se t'apressèc er òme qu'atau parlaue, li crompères eth punhau. Abandona era botiga dempús, e vene de seguit en casa, a on me traparàs en armari entà recuélher eth punhau!" E cuelhent eth punhau, Kamar se presentèc ena botiga deth joièr, a on hec eth papèr que l'auie indicat era sua estimada.

Quan eth joièr vedec eth punhau e entenec es paraules de Kamar, se sentec plan trebolat, e contestèc damb frases entrebracades, coma un òme que pèrd eth sen. E en veir er estat deth joièr, Kamar gessec dera botiga e correc a entornar-li eth punhau ara sua estimada, que ja lo demoraue. E li pintèc er estat crudèu e eth capvirament qu'auec de deishar ath sòn marit eth joièr.

Per çò deth malerós Osta-Obeid, correc ath sòn torn entara casa, cuelhut pes torments dera gelosia e fiulant coma ua sèrp furiosa. E entrèc, damb es uelhs dehòra des orbites, cridant: "A on ei eth mèn punhau?" E Halima simulant damb era mina mès innocenta, contestèc, daurint uns uelhs plan estranhadi: "Que deu èster ath sòn lòc, ena petita arca.

Mès per Allà, que non te lo vau a balhar, ò hilh deth soèr! pr'amor que veigui qu'as perdut eth sen e cranhi que volgues herir damb eth a quauquarrés!" E eth joièr persutèc, jurant que non volie herir ad arrés. Alavetz, daurint era petita arca, li mostrèc era eth punhau. E exclamèc eth: "Ò prodigi!" Era preguntèc: "Mès, se per qué t'estones?" Eth didec: "Hè un instant me pensè veir aguest punhau en cinturon deth mèn joen amic!" Era didec: "Per vida mia! As auut sospeches dera tua esposa, ò eth mès indigne des òmes?" E eth joièr li demanèc perdon e s'esforcèc tot çò que podec entà padegar era colèra dera joena.

E vaquí que, a londeman, Halima, dempús d'auer jogat damb eth sòn aimant ua *partida d'escats* en sèt assauts, pensèc de quina manèra poirie hèr qu'eth vielh joièr se divorcièsse d'era, e li didec a Kamar: "Ja as vist qu'eth prumèr mejan non mos a balhat resultat. Ara me vau a vestir d'esclaua, e m'amiaràs ena botiga deth mèn marit. E me lheuaràs eth vel, en tot dider-li que vies de crompar-me en mercat. E ja veiram s'aquerò li daurís es uelhs!" E se lheuèc e se vestic d'esclaua, efectivament, e acompanhèc ath sòn aimant ara botiga deth sòn marit. E li didec Kamar ar ancian joièr: "Guarda quina esclaua vengui de crompar per mil dinnars d'aur. A veir se t'agrade!" E parlant atau, li lheuèc eth vel. E eth joièr credec estavanir-se en arreconéisher ara sua hemna, ornada damb magnifiques peireries trabalhades per eth madeish e amiant enes dits es anèths que l'auie regalat Kamar. E exclamèc: "Com se cride aguesta esclaua?" E Kamar contestèc: "Halima!" E en enténer aguestes paraules eth joièr sentec que se li secaue era gòrja , e queiguec d'esquia. E Kamar e era joena profitèren er estavaniment entà anar-se'n.

Quan Osta-Obeid se remetec deth sòn estavaniment, partic ara prèssa entara sua casa, e siguec a mand de morir-se de suspresa quan trapèc ara sua esposa damb eth madeish vestit que venguie de veder-la, e exclamèc: "Que non i a fòrça ne proteccion qu'en Allà er Omniscient!" E era li didec: "E ben, ò hilh deth mèn oncle, de qué t'estones?" Eth didec: "Allà confone ath Maligne! Vengui de veir ua esclaua qu'a crompat eth mèn amic e me semble qu'ères tu madeisha, per çò dera tua retirada ada era!" E Halima, simulan sufocar-se d'indignacion, exclamèc: "Com, ò calamitos de barba blanca! gauses otratjar-me damb sospeches tan vergonhoses? Vene a convencer-te damb es tòns propris uelhs, e cor ena casa deth tòn vesin entà veir se trapes aquiu ara esclaua!" Eth didec: "Qu'as rason. Que non i a sospecha que cedisque a semblabla prova!" E baishèc era escala e gessec dera sua casa entà vier ena casa deth sòn amic Kamar.

E coma qu'auie passat per armari, ja se trapaue aquiu Halima quan entrèc eth sòn espós. E confonut de tau retirada, eth malerós non podec que gasulhar: "Allà ei gran! Eth cree es jocs dera natura e quan vò!" E entornèc ena sua casa ar arràs deth trebolament e dera perplexitat. E en trapar ara sua hemna coma l'auie deishat, non podec mens qu'aumplir-la de laudances e demanar-li perdon. Dempús entornèc ena sua botiga.

Per çò de Halima, anèc a amassar-se damb Kamar, passant per armari, e li didec: "Ja ves que non i a manèra de daurir-li es uelhs ad aguest pair dera barba vergonhosa! Ja sonque mos rèste anar-mo'n d'aciu sense demora. È hèt es mèns preparatius, e ja son prèsti es

camelhs cargadi, es shivaus e era caravana mos demore solet a nosati entà partir!" E se lheuèc, en tot embolhar-se enes sòns vels, e l'amièc entath lòc que se trapaue era caravana. E montèren ambdús enes camelhs que les demorauen, e partiren. E Allà les escriuec era seguretat e arribèren en Egipte sense cap trebuc desagradiu.

Quan arribèren ena casa deth pair de Kamar e eth venerable mercadèr se'n sabec dera arribada deth sòn hilh, era alegria dilatèc toti es còrs, e Kamar siguec recebut damb lèrmes d'alegria. E quan Halima entrèc ena casa, toti es còrs quedèren enludernadi pera sua beresa. E eth pair de Kamar li preguntèc ath sòn hilh: "Ò hilh mèn! Ei ua princessa?" Eth joen contestèc: "Que non ei ua prinessa, senon aquera joena qu'era sua beresa costèc eth mèn viatge. Donques qu'ei era que mos parlèc eth derviche. E ara voi maridar-me damb era sivans era Sunnah e era Lei!" E li condèc ath sòn pair des deth principi enquiath finau, tota era sua istòria. Mès que non mos cau repetir-la.

En saber-se'n d'aquera aventura deth sòn hilh, eth venerable mercader Ibd el-Rahman exclamèc: "Ò hilh mèn! Sigue damb tu era mia malediccion en aguest e en aute mon se persutes en maridar-te damb aguesta hemna gessuda deth lunfèrn! A! cranh, hilh mèn! qu'un dia se compòrte damb tu dera manèra tan desvergonahada qu'ac a hèt damb eth sòn prumèr marit! Que serà milhor que non dèishes de cercar entà tu ua esposa entre es joenes de bona familha!" E lo repoteguèc longament, e li parlèc tan senadament, que contestèc Kamar: "Harè çò que desires, ò pair mèn!" E en enténer aguestes paraules, eth venerable mercadèr punèc ath sòn hilh e ordenèc que de seguit embarrèssen a Halima en un pabilhon retirat, mentre cuelhie ua decision respècte ada era.

Dempús d'aquerò, se tenguec a cercar per tota era ciutat ua esposa convenenta entàth sòn hilh. E dempús de nombrosi passi balhadi pera mair de Kamar entre es hemnes des notables e des mercadèrs rics, se celebrèren es nòces de Kamar damb era hilha deth kadi, que, solide, ère era joeneta mès beròia de Eth Caire. E damb aqueth motiu, e pendent quaranta dies e quaranta nets se heren hestaus, illuminacions, dances e jòcs. E eth darrèr dia auec lòc ua hèsta reservada especiaument as praubi, as quaus convidèren a sèir-se ar entorn des plates mestrades entada eri damb tota generositat.

E vaquí que Kamar, qu'eth madeish susvelhaue as sirvents pendent aqueth hestau, vedec entre es praubi a un òme pejor vestit qu'es mès praubi e usclat peth solei, amiant ena sua cara es tralhes de longues fatigues e de penes usclantes. E en tachar en eth era sua guardada pr'amor de cridar-lo, arreconeishec a Osta-Obeid. E correc a dider-li eth sòn descurbiment ath sòn pair, que li didec: "Qu'a arribat eth moment de reparar, tot çò que sigue possible, eth mau que cometeres per instigacion dera desvergonhada qu'è embarrat!" E s'auancèc entar ancian joièr, que ja ère prèst a aluenhar-se, e en tot cridar-lo peth sòn nòm, l'abracèc trendament e li preguntèc eth motiu que l'auie calat en tau estat de praubetat. E Osta-Obeid li condèc que se n'auie anat de Bassra entà que non s'escampilhèsse era sua aventura e non auessen era ocasión de burlar-se'n d'eth es sòns enemics; mès en desèrt auie queigut en mans de bandolèrs arabs, que li panèren tot çò qu'auie. E eth venerable Abd el-Rahman s'esdeguèc a hèr que l'amièssen en hammam, e dempús deth banh que lo vestissen damb rics vestits; dempús li didec: "Qu'ès eth mèn

òste, e me cau dider-te era vertat. As de saber, donc, qu'era tua esposa Halima ei aciu, embarrada per orde mia en un pabilhon retirat. E pensaua entornar-te-la damb ua escòrta en Bassra, mès donques qu'Allà t'a amiat aciu, ei pr'amor que, per auança, ère senhalada era sòrt d'aguesta hemna. Vau, donc, a amiar-te entath sòn apartament, e la perdonaràs o la tractaràs coma se merite. Pr'amor que non me cau amagar que me'n sai de tota era aventura penibla, que d'era n'ei era soleta colpabla era tua hemna, pr'amor qu'er òme que se dèishe sedusir per ua hemna non li cau repotegar-se arren, donques que non pòt resistir er instint qu'Allà a metut en eth; mès era hemna non ei constituida dera madeisha manèra, e se non refuse era aproximacion e er atac des òmes, tostemp serà colpabla.

A!, frair mèn, que li cau un molon de sabença e de paciéncia ar òme que possedís ua hemna!" E didec eth joièr: "Qu'as rason, frair mèn! Era mia hemna ei era soleta colpabla en aguest cas. Mès a on ei?" E didec eth pair de Kamar: "En aguest pabilhon que ves ath tòn dauant e qu'es sues claus as aciu!" Eth joièr cuelhec es claus damb grana alegria e anèc en pabilhon, qu'es sues pòrtes dauric, e entrèc en apartament dera sua hemna. E auancèc entada era sense badar boca, e en tot meter-li còp sec es dues mans en còth, l'estofèc, en tot exclamar: "Que morisquen atau es desvergonhades dera tua espècia!...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta setau net

Era didec:

… l'estofèc, en tot exclamar: "Que morisquen atau es desvergonhades dera tua espècia!"

E eth mercadèr Abd el-Rahman, entà acabar de reparar es errors deth sòn hilh Kamar damb eth joièr, credec equitatiu e meritòri, dauant d'Allà eth Plan Naut, maridar, eth madeish dia des nòces de Kamar, ara sua hilha Estela-deth-Maitin damb Osta-Obeid. Mès Allà ei mès gran e mès generós!

Dempús de condar aguesta istòria, Schahrazada se carèc.

E exclamèc eth rei Schahriar: "Volgue Allà, ò Schahrazada! que totes es hemnes desvergonhades patisquen era sòrt dera esposa deth joièr. Pr'amor qu'ei atau coma aurien d'acabar quauques des istòries que m'as condat. Soent, plan, m'è anujat, Schahrazada, de veir a cèrtes hemnes qu'auien ua fin contraria as mies idies e as mies inclinacions. Donques que ja sabes se com è tractat, dera mia part, ara esposa impudica e maligna (qu'Allà l'age ena sua pietat), atau coma a totes es esclaues infidèus.

Mès Schahrazada, sense voler qu'eth rei s'autregèsse guaire temps ad aguesti pensaments, tenguec compde de non contestar ath tèma, e s'esdeguèc a començar, coma seguís, era **Istòria dera pauta de moton.**

Istòria dera pauta de moton

Conden, mès Allà ei mès sabent, qu'en Eth Caire, jos eth regnat d'un rei entre es reis d'aqueth país, i auie ua hemna dotada de tanta astúcia e de tanta adretia, que passar peth uelh dera agulha mès petita ère entada era tan simple coma beuer-se ua glopada d'aigua. E vaquí qu'Allà (que destribuís ath sòn gust qualitats e defèctes) l'auie inspirat en aquera hemna tau ardor de temperament, que s'auesse auut era sòrt d'èster ua des quate esposes d'un credent e compartir damb justícia es quate nets en quate torns, un entada cada un, s'aurie mòrt de desir concentrat. Atau, donc, s'apraièc de sòrta que siguec, non solet era soleta esposa d'un òme, senon que se maridèc ath còp damb dus òmes, dera raça des pothi de Naut Egipte, que podien consolar ua darrèr dera auta a vint garies. E auie auut tanta subtilesa e tan ben sabec hèr es causes, que cap des dus òmes sospechaue un repartiment tan contrari ara lei e as costums des vertadèrs credents. E plan que òc, favorien es actuacions d'era eth mestièr des dus marits, pr'amor qu'un ère panaire nueitiu e er aute panaire de dia. Per tant, quan un tornaue en casa pera net, un còp acabat eth sòn trabalh, er aute auie gessut ara cèrca de bèth trabalh avient. Per çò des sòns nòms, se cridauen: eth panaire Haram, e eth panaire Akil.

E passèren dies e mesi, e eth panaire Haram e eth panaire Akil se tenguien profitosament ena sua casa ath mestièr de *pothi*, e dehòra de casa ath de vops.

Un dia entre es dies, eth panaire Haram, dempús de qué er eretèr deth sòn pair auec consolat ara hilja deth soèr de manèra mès excellenta que de costum, li didec ara hemna: "Un ahèr de grana importància, ò hemna! m'obligue a absentar-me pendent bèth temps. Volgue Allà escriuer-me er exit, pr'amor de que posca tornar çò mès lèu possible." E contestèc era hemna: "Eth nòm d'Allà sus tu e sus eth tòn entorn, ò cap des òmes! Mès, qué serà d'aguesta malerosa mentre se tarde era abséncia deth sòn enamorat?" E se'n hec fòrça e li didec mil paraules de pena, e solet lo deishèc partir dempús des mès caudes pròves d'amor. E cargat damb ua saca de viures, qu'era joena l'auie premanit entath viatge, eth panaire Haram se n'anèc peth sòn camin, satisfèt e espetant era lengua de content.

Hège ja ua ora qu'auie partit, quan arribèc eth panaire Akil. E volec era sòrt que, en auer era necessitat d'abandonar era ciutat, venguesse a anonciar-li era sua partida ara esposa. E era joena non deishèc de manifstar-li ath sòn aute marit era pena que li costaue eth sòn aluenhament, e dempús des diuèrses pròves d'ua passion extraordinària, l'aumplic de viures ua saca entath viatge, e li didec adiu, en tot invocar sus eth sòn cap es benediccions d'Allà (que sigue exaltat!) E eth panaire Akil gessec dera sua casa vantant-se d'auer ua hemna tan cauda e tant atentiua e espetant era lengua de content.

E coma normaument a cada creatura lo demore eth sòn destin en quinsevolh crotzada deth camin, ambdús marits auien de trapar eth sòn a on mens se demorauen. Efectivament, ath cap dera jornada, eth panaire Akil entrèc en khan que lo cuelhie de camin, entà passar aquiu era net. E quan entrèc en khan, solet trapèc en eth a un viatjaire, que damb eth se calec en ua convèrsa de seguit, dempús des salutacions e compliments d'un e der aute costat. E vaquí qu'eth sòn interlocutor ère precisament eth panaire Haram, que cuelhec eth madeish camin qu'eth sòn sòci, ath quau non coneishie. E eth prumèr li didec ath dusau: "Ò companh! semble qu'ès molt fatigat!" E er aute contestèc: "Per Allà, qu'aué m'è hèt d'ua tirada tot eth camin des de Eth Caire. E tu, companh, d'a on vies?" Er aute contestèc: "De Eth Caire tanben! e glorificat sigue Allà qu'a botat en mèn camin un companh tant agradiu entà contunhar eth viatge. Pr'amor qu'a dit eth Profeta (damb eth era pregària e era patz!): "Un companh ei era màger provision entath camin!" Mès, mentretant, entà sagerar era nòsta amistat, mingem amassa eth madeish pan e compartim era madeisha sau! Vaquí, ò companh! era mia saca de viures, qu'en era i a, entà aufrir-te-les, datils frèsqui e e fregidi damb alh!" Er aute contestèc: "Allà aumente es tòns bens, ò companh! Qu'accèpti era ofèrta de tot còr. Mès permet-me que tanben contribuisca damb eth mèn!" E, mentre eth prumèr treiguie dera saca es sues provisions, botèc eth es sues en tapís a on èren seigudi.

Quan acabèren es dus de plaçar sus eth tapís çò que s'anauen a aufrir, vederen qu'aiauen es madeishes provisions: pans de sesam, datils e mieja pauta de moton. E s'estonèren enquiath limit der estonament quan vederen qu'es dues mieges pautes de moton s'acoblauen damb ua exactitud perfècta. E exclamèren: "*Alahu akbar*! qu'ère escrit qu'aguesta pauta de moton veirie amassar-se es dues mitats, a maugrat dera mòrt, eth horn e er aguisat!"

Dempús eth panaire Akil li preguntèc ath panaire Haram: "Per Allà sus tu, ò companh! posqui saber d'a on ven agues tròç de pauta de moton?" E contestèc: "Que me l'a balhat era hilha deth mèn soèr abans de partir. Mès per Allà sus tu! ò companh!, posqui jo, tanben, saber d'a on treigueres aguesta mieja pauta?" E contestèc Akil: "Tanben me la metec ena saca era hilha deth mèn soèr! Mès me pòs díder en quin barri se trape era tua aunorabla casa?" Er alludit contestèc: "Ath costat dera Pòrta des Victòries!" E er aute exclamèc: "E era mia tanben!" E de pregunta en pregunta, lèu es panaires se convencèren de qué des deth dia deth sòn matrimòni èren, sense saber-se'n, associadi ath madeish lhet e ath madeish tidon. E exclamèren: "Aluenhat sigue eth Maligne! Vaquí que se n'a burlat de nosati era maudida!"

Dempús, encara qu'ath començament d'aguest descurbiment s'ahisquèren a hèr bèra violéncia, coma qu'èren escarrabilhadi e prudents, acabèren pensant que çò milhor que podien hèr, en entornar sus es sòns passi, ère aclarir damb es sòns pròpris uelhs e es sues pròpries aurelhes, çò qu'auien d'aclarir damb era tafurèla. E d'acòrd sus aguest ahèr, comencèren eth sòn camin entà Eth Caire e non se tardèren a arribar ena casa comuna.

Quan, dempús de daurir-les era pòrta, era joena vedec amassa as dus marits, non dobtèc de qué se'n sabien ja dera sua estratagèma, e coma qu'ère prudenta e escarrabilhada, comprenec que serie inutil cercar ua desencusa entà amagar pendent mès temps era vertat. E pensèc: "Eth còr der òme mès dur non pòt resistir es lèrmes dera hemna estimada!" E còp sec, estarnant-se en somics e esperluant-se es peus, se lancèc as pès des sòns dus marits, demanant misericòrdia.

E vaquí que l'estimauen es dus e auien eth còr cuelhut pes encantaments d'era. Atau, donc, a maugrat dera perfidia, senteren que non s'auie amendrit era sua afeccion per era e la lheuèren e la perdonèren, encara que dempús de repotegar-la damb uelhs furibonds. Dempús, coma qu'era s'estaue silenciosa damb mina d'empenaïment, li dideren qu'aquerò non ère tot, donques que tau estat de causes tan contrari as costums e as usatges des credents s'auie d'acabar. E higeren: "Ei absoludament de besonh que, de seguit, alistes a un entre nosati dus coma espós!"

En enténer aguestes paraules des dus marits, era joena joquèc eth cap, e reflexionèc prigondament. E per mès que la pressèssen eri entà que, sense demora, cuelhesse ua determinacion, ère impossible hèr-la designar ath que preferie, pr'amor qu'a ambdús les trapaue parièrs en galhardia, fòrça e resisténcia. Mès coma que, impacients peth silenci d'era, li didessen damb votz menaçaira qu'auie d'alistar, acabèc lheuant eth cap, e didec: "Que non i a recors ne misericòrdia qu'en Allà eth Plan Naut, eth Totpoderós! Ò òmes! Donques que m'obligatz a alistar entre vosati e a cuélher ua decision que me hè mau ara afeccion que vos tengui as dus pairèr, e coma, hèta era reflexion e valorades es conseqüéncies, e non è cap motiu entà preferir a un en lòc der aute, vaquí se qué vos prepausi. Ambdús viuetz dera vòsta adretia, e sus aquerò auetz bona consciéncia, e Allà, que jutge es accions des sues creatures d'acòrd as aptituds que les a botat en sòn còr, non vos refusarà deth sen dera sua bontat. Tu, Akil, panes pendent eth dia, e tu, Haram, ac hès pera net. Plan, donc, declari dauant d'Allà e dauant de vosati que sauvarè coma espós ad aqueth de vosati dus que balhe era milhor pròva d'adretia e realize era hèta mès engenhosa!" E ambdús contestèren damb era audida e era aubediéncia en tot admèter de seguit era prepausa e premanir-se de còp, a rivalizar en engenh.

E vaquí qu'eth panaire Akil siguec eth prumèr d'actuar, en tot anar damb eth sòn sòci Haram en mercat des cambistes. E li mostrèc damb eth dit a un vielh judiu que se passejaue tot doç d'ua botiga en auta, e didec: "Vès, ò Haram! ad aguest hilh de gosseta? Donques me comprometi a trèir-li era sua saca de cambista abans de qu'acabe de hèr aguest passeg!" E en tot auer parlat atau, leugèr coma ua pluma, s'apressèc ath judiu que passejaue e li panèc era saca plia de dinnars d'aur. E tornèc ath costat deth sòn companh, que, cuehut d'extraordinari temor, lo volec evitar ara prumeria entà que non l'agarrèssen ada eth coma complice der aute; mès, meravilhat dempús deth còp de man tant erós, lo felicitèc pera adretia que venguie de demostrar, e li didec: "Per Allà, me semble que dera mia part non poirè amiar a tèrme ua hèta coma aguesta. Jo me pensaua que panar a un judiu ère ua causa que depassaue es fòrces d'un credent!" Mès eth panaire se metec a arrir, e li didec: "Ò praube!, aquerò non ei qu'eth començament

dera causa, donques que non ei atau coma voi apoderar-me dera saca deth judiu! Pr'amor qu'un dia o un aute poirien botar-se sus es mies tralhes e obligar-me a díder era vertat. Voi convertir-me en proprietari legau dera saca damb eth sòn contengut, en tot comportar-me de sòrta qu'eth madeish kadi m'adjudique çò que li pertanh ad aguest judiu plen d'aur!" E parlant atau, se metec en un cornèr deth mercat, dauric era saca, condèc es monedes d'aur, treiguec dètz dinnars e botèc en sòn lòc un anèth de coeire que li pertanhie. Dempús d'aquerò tornèc a barrar era saca suenhosament, e en tot apressar-se de nauèth ath judiu panat, l'ac esguitlèc adreitament ena pòcha deth kaftan, coma se non s'auesse passat arren.

Era adretia qu'ei un don d'Allà, ò credents!

E vaquí que, a penes auec hèt uns passi eth judiu, quan eth panaire se lancèc de nauèth sus eth, mès alavetz dauant de toti, e li didec: "Miserable hilh d'Aaron, que s'aprèsse a tu eth castig! Entorna-me era mia saca e anem ambdús ena casa deth kadi!" E ar arràs dera supresa, en veder-se tractat atau per un òme que non coneishie, e que jamès ena sua vida auie vist, eth judiu, entà evitar còps, comencèc a des.heir-se en desencuses e jurèc per Ibrahim, Isahk e Yacub qu'eth sòn agressor s'enganhaue de persona e que, dera sua part, jamès se l'auie acodit agarrar-li era saca. Mès Akil, sense voler escotar es sues protèstes, amolonèc contra eth a tot eth mercat e acabèc en tot agarrar-lo deth kaftan, en tot dider-li: "Jo e tu ena casa deth kadi!" E coma qu'er aute se resistisse, l'agarrèc dera barba, e entre era gentada l'arrosseguèc ena preséncia deth kadi.

E eth kadi preguntèc: "Qué se passe?" E contestèc Akil: "Ò patron nòste kadi! Aguest judiu, dera tribú des judius, que me hèsqui a vier entre es tues mans, dispensadores de justícia, ei solide eth lairon mès audàç qu'a entrat ena sala des tòns decrets. Vaquí que, dempús d'auer-me panat era mia saca plia d'aur, gause passejar-se peth mercat damb era tranquillitat deth musulman irreprochable!" E gemeguèc eth judiu, damb era barba a miei arrincar: "Ò patron nòste kadi, protèsti per aquerò. Jamès è vist ne coneishut ad aguest òme que m'a mautractat e redusit ar estat lamentable que me trapi, dempús d'auer amolonat a tot eth mercat contra jo e auer destruit entà tostemp eth mèn credit e arroïnat era mia reputacion de cambista irreprochable!"

Mès Akil exclamec: "Ò maudit hilh d'Israel! Des de quan era paraula d'un gosset dera tua raça vau mès qu'era paraula d'un credent? Ò patron nòste kadí! Aguest mentidèr remís eth sòn panatòri damb tanta audàcia coma cèrt mercadèr des Indies, qu'era sua istòria li condarè a sa Senhoria se non la coneish."

Eth kadí contestèc: "Que non coneishi era istòria deth mercadèr des Indies! Qué l'arribèc? Ditz-m'ac brèument! E Akil didec: "Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs! ò patron nòste! Entà parlar brèument, te diderè qu'eth tau mercadèr des Indies ère un òme qu'auie artenhut inspirar tanta confiança ara gent deth mercat, qu'un dia li confièren en depaus ua importanta quantitat de sòs, sense demanar-li cap recebut. E se'n profitèc d'aguesta circonstància entà remir eth depaus eth dia que venguec a reclamar-l'ac eth sòn pròprietari. E coma qu'aguest non podie mostrar testimònis ne escrits,

solide eth mercadèr s'aurie minjat tranquillament era isenda publica, s'eth kadí dera ciutat, damb eth sòn talent, non auesse artenhut hèr-li declarar era vertat. E obtenguda aguesta declaracion, li manèc fóter dus cents còps de pau ena planta deth pè e lo hec enlà dera ciutat!" Dempús seguic Akil: "E ara, ò patron nòste kadí! demori d'Allà que sa Senhoria, plia de sagacitat e de talent, traparà aisidament eth miei de demostrar era mentida d'aguest judiu. E prumèr de tut permet-li ad aguest esclau tòn que balhes era orde d'escorcolhar ath mèn lairon entà convencer-te deth sòn panatòri."

Quan eth kadí auec entenut aguest discors d'Akil, ordenèc as gardes qu'escorcolhèssen ath judiu. E non se tardèren a trapar-li ath sòn dessús era saca sabuda. E er acusat, gemegant, persutèc qu'era saca ère dera sua proprietat. E dera sua part, Akil asseguraue, damb tota sòrta de juraments e injúries dirigides ath descreigut, qu'eth arreconeishie perfèctament era saca que l'auien panat. E eth kadí, coma jutge esdegat, ordenèc alavetz que cada ua des parts declarèsse çò que i auie laguens dera saca en question. E eth judiu declarèc: "Ena saca, ò patron nòste! i a cinc cents dinnars d'aur que botè en era aguest maitin, ne un mès ne un mens!" E Akil exclamèc: "Mentisses, ò hilh de judius! se non ei que, ath revès de çò que se passe damb es dera tua raça, m'entornes mès de çò que me panères! Jo declari qu'ena saca i a quate cents nauanta dinnars, ne un mès ne un mens. E, ath delà, i deu auer sauvat aquiu un anèth de coeire damb eth mèn sagèth, se non ei que ja me l'ages panat tu!" E eth kadí dauric era saca en preséncia de testimònis e eth sòn contengut li balhèc era rason a Akil. E de seguit eth kadi l'autregèc era saca a Akil e ordenèc qu'immediatament se li fotesse ua bona repassada ath judiu, que s'auie demorat mut d'estupefaccion!

Quan eth panaire Haram vedec er exit dera acertada jogalha deth sòn associat Akil, lo felicitèc e li didec qu'ada eth li serie plan dificil superar-lo. Ça que la, se citèc damb eth, entad aquera madeisha net enes proximitats deth palai deth sultan, pr'amor de sajar, ath sòn torn, bèra hèta que non siguesse indigna dera meravilhosa jogalha que venguie d'èster testimòni.

Atau, donc, en escurir, ja èren en punt de cita convengut es dus associats. E Haram li didec a Akil: "Companh, te n'as arrit dera barba d'un judiu e dera deth kadí. Jo qu'ac voi hèr sus eth madeish sultan. Vaquí ua escala de còrda, que d'era vau a valer-me entà entrar en apartament deth sultan. Mès te cau acompanhar-me entà èster testimòni de çò que se passe!" E a Akil, que non ère acostumat ath panatòri, senon simplament as enganhes, ara prumeria l'espauric era temeritat d'aquera temptatiua; mès s'avergonhèc d'arrecular dauant deth sòn associat, e l'ajudèc a lançar per dessús dera muralha deth palai era escala de còrda. E pugèren es dus per era, baishèren peth costat opausat, trauessèren es jardins e entrèren en madeish palai, protegidi pes tenèbres, e s'esguitlèren pes galaries enquiath madeish apartament deth sultan; e lheuant ua cortina, Haram li hec veir ath sòn companh ath sultan adormit e ath sòn costat un joenet que li hège gatalhèues ena planta des pès…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta ueitau net

Era didec:

… un joenet que li hège gatalhèues ena planta des pès. E autanplan et joenet aqueth, que facilitaue eth dormir deth rei damb semblabla manòbra, semblaue aclapat peth saunei, e entà non deishar-se véncer peth sopor masculhaue un tròç de lentiscle.

En veir aquerò, Akil, cuelhut pera pòur, siguec a mand de quèir d'esquia e Haram li didec ara aurelha: "Per qué t'espaurisses atau, companh? Tu as parlat damb eth kadí, e jo, ath mèn torn, voi parlar damb eth rei!" E deishant-lo amagat darrèr dera cortina, s'apressèc ath gojatet damb ua agilitat meravilhosa, l'amordalhèc, l'estaquèc, e lo pengèc deth tet coma un hardèu. Dempús se seiguec en sòn lòc, e se metec a hèr-li gatalhèues ath rei ena planta des pès damb era sciéncia d'un massatgista de hammam. E ath cap d'un moment, monobrèc de sòrta que se desvelhèsse eth sultan, que comencèc a badalhar. E Haram, imitant era votz d'un gojatet, li didec ath sultan: "Ò rei deth temps! donques que sa Altesa non dormís, vò que li conde quauquarren?" E quan contestèc eth sultan: "Plan ben!" Haram didec: "En ua ciutat entre es ciutats i auie, ò rei deth temps! un panaire cridat Haram e un aute cridat Akil, que competien en audàcia. E vaquí çò que cada un d'eri hec un dia!" E li condèc ath sultan era enganha d'Akil damb toti es sòns detalhs, e amièc era sua audàcia enquia hèr-li saber de tot çò que se passaue en palai, en tot cambiar solet eth nòm deth sultan e eth lòc dera scèna. E quan auec acabat eth sòn relat, didec: "E ara, ò rei deth temps! me dideràs se quin des dus companhs trapes qu'a estat mès adreit?"

E contestèc eth sultan: "Plan que òc, eth panaire que se calèc en palai deth rei!"

Quan auec entenut aguesta responsa, Haram se desencusèc per un besonh urgent de pishar, e gessec coma s'anèsse entàs lavabos. E venguec a amassar-se damb eth sòn companh, que, pendent tot eth temps que se tardèc era convèrsa, sentie qu'era anma se l'escapaue peth nas de pòur. E de nauèth se filèren per a on auien passat e gesseren deth palai erosament coma auien entrat.

A londeman, eth sultan, qu'ère molt estonat de non auer tornat a veir ath sòn favorit, que se pensaue qu'ère enes lavabos, arribèc ath limit dera suspresa en veder-lo penjat en tet, madeish qu'era istòria qu'auie entenut condar. E de seguit ne siguec segur de qué eth madeish venguie d'èster victima de tan audaç panaire. Mès, luenh d'irritar-se contra aqueth qu'atau s'auie burlar d'eth, volec coneisher-lo; e entad aquerò hec publicar, pes pregonèrs publics, que perdonaue ath que se calec de nets en sòn palai e li prometie ua grana recompensa se se presentaue dauant d'eth. E confiant en aguesta promesa se presentèc Haram en palai entre es mans deth sultan, que lo laudèc fòrça peth sòn valor, e entà recompensar tau adretia, lo nomentèc ath moment cap de policia deth règne. E era joena, dera sua part, en saber-se'n dera causa, non deishèc d'alistar a Haram coma solet espós, e viuec damb eth entre delícies e alegries. Mes Allà ei eth mès Sabent!

E Schahrazada non volec deishar ath rei aquera net jos era impression d'aguesta istòria, e de seguit comencèc a condar-li era prodigiosa istòria que seguís:

Didec:

Es claus deth destin

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'eth califa Mohammad ben-Theilun, sultan d'Egipte, ère un sobeiran tan mesurat e brave coma crudèu e opressor siguec eth sòn pair Theilun. Pr'amor que, luenh d'obrar coma aguest, torturant as sòns subdits damb er in de qué paguèssen tres o quate còps es madeishi impòsti, e hènt que les fotessen repassades entà obligar-les a desenterrar es pòcs dracmes que suavauen jos era tèrra per pòur des recaptadors, s'esdeguèc a hèr que tornèsse era tranquillitat e de nauèth se neguèsse entre eri era justícia. E es tresòrs qu'eth sòn pair Theilun auie apilerat a truca de violéncia les tenguie eth entà protegir as poètes e as sabents, entà recompensar as valents e entà acodir en ajuda des praubi e des malerosi. Atau, donc, Allà eth Retribuidor hec que tot gessesse ben jos eth regnat benedit d'aqueth rei; donques que jamès sigueren tan regulares e abondoses es creishudes deth Nil, jamès es semiats sigueren tan rics e abondosi, jamès sigueren tan verds es camps de lusèrna e jamès es mercadèrs vederen arribar enes sues botigues tant d'aur.

Un dia entre es dies, eth sultan Mohammad hec vier ena sua preséncia a toti es dignataris deth sòn palai entà interrogar-les, per torns, sus es sues foncions, sus es sòns servicis passadi e sus eth pagament que recebien deth tresòr. Pr'amor que de tau sòrta volie saber-se'n, per eth madeish, dera sua conducta e des sòns mejans de subsisténcia, en tot dider-se: "Se veigui que quauqu'un a un mestièr penible e un pagament leugèr, amendrirè eth sòn trabalh e l'aumentarè era sua sodada, mès se veigui que, bèth un, a un pagament considerable e un emplec aisit, amendrirè era sua sodada e aumentarè eth sòn trabalh."

E es prumèrs que se presentèren entre es sues mans sigueren es sòns visirs, qu'èren quaranta, toti ancians venerables, damb longues barbes blanques e ròstre mercat pera sabença. E amaiuen en cap turbants enriquidi damb pèires precioses; e s'emparauen en longui paus damb acabament d'ambre, signe deth sòn poder. Dempús vengueren es walis de províncies, es caps dera armada e guairi, d'apròp o de luenh, auien de mantier era tranquillitat e hèr justícia. E uns darrèr des auti, s'ajulhèren e punèren era térra entre es mans deth califa, que les interroguèc longament, e les retribuic o les destituic sivans aquerò qu'opinaue des sòns merits.

E eth darrèr que se presentèc siguec eth pòrta simitarra, executor dera justícia. E encara qu'ère gròs, coma òme ben alimentat que non a arren a hèr, aufrie ua mina plan trista e en sòrta d'anar capinaut damb era sua simitarra desgainada ena espatla, anaue damb eth cap clin e auie era simitarra ena gaina. E quan siguec entre es mans deth sultan Mohammad ben-Theilun, punèc era tèrra e didec: "Ò senhor nòste e corona des nòsti caps! Vaquí que fin finau se harà justícia ar esclau executor dera justícia! Ò senhor

mèn! ò rei deth temps! des dera mòrt deth tòn defuntat pair, eth sultan Theilun (Allà l'age ena sua misericòrdia!) è vist amendrir dia a dia es mies ocupacions e desparéisher eth profit que me balhauen. Era mia vida, qu'antan ère erosa, se passe ara engüegiua e inutila. E s'Egipte seguís atau gaudint dera tranquillitat e dera abondor, me vau a morir de hame, sense ne tansevolh deishar çò de besonh entà que me crompen un susari (Allà alongue era vida ath nòste senhor)."

Quan eth sultan Mohammad ben-Theilun auec entenut aguestes paraules deth sòn pòrta simitarra, reflexionèc pendent ua bona estona, e comprenec que taus quèishes èren justificades, pr'amor qu'eth profit màger deth sòn cargue non venguie deth pagament, qu'ère pòc considerable, senon des dons e eretatges que treiguie d'aqueri qu'executaue.

E exclamèc: "Que viem d'Allà a ada Eth tornam! Qu'ei vertat qu'era felicitat de toti ei ua quimèra, e aquerò que còste era alegria d'un hè córrer es lèrmes de un aute! Ò pòrta simitarra! padega era tua anma e refresca es tòns uelhs, pr'amor qu'en avier, entà ajudar-te a subsistir, ara qu'es tues foncions lèu non se retribuissen, receberàs cada an dus cents dinnars d'emoluments! E hèsque Allà, que pendent tot eth mèn regnat sigue era tua simitarra tant inutila coma n'ei en aguest moment e se capère damb er rovilh pacific deth repaus." E eth pòrta simitarra punèc era òrla deth vestit deth califa e tornèc en sòn lòc. Qu'è condat tot aquerò entà veir quin sobeiran tan just e clement ère eth sultan Mahammad.

Quan s'anaue a lheuar era session, eth sultan aubirèc, darrèr des files des dignataris, a un jeique d'edat, damb era cara plia d'arrugues e cargat d'esquia, qu'encara non auie estat interrogat. E li hec un senhau entà que s'apressèsse, e li preguntèc quin ère eth sòn emplec en palai. E eth jeique contestèc: "Ò rei deth temps! eth mèn emplec s'està simplament en susvelhar un petit còfre que me siguec autrejat, entara sua custòdia, peth tòn pair eth defuntat sultan. E per aguest emplec me balhen deth tresòr cada mes dètz dinnars d'aur!" E eth sultan Mohammad s'estonèc d'aquerò, e didec: "Ò jeique! Aguesta qu'ei ua sodada molt nauta enta un emplec tan descansat! Mès, se qué i a en petit còfre?" Er aute responec: "Per Allà, ò senhor nòste! que hè quaranta ans que lo sauvi, e ignòri çò que contie!" E didec eth sultan: "Vè-te'n e hè-me-lo a vier de seguit!" e eth jeique s'esdeguèc a complir era orde.

E vaquí qu'eth petit còfre qu'eth jeique li hec a vier ath sultan ère d'aur massís e ère ricament trabalhat. E per orde deth sultan, lo dauric eth jeique per prumèr viatge. Mès que non contenguie qu'un manuscrit traçat damb letres ludentes sus ua pèth de gasèla tintada de porpra. E ath hons i auie un shinhau de tèrra ròia.

E eth sultan cuelhec eth manuscrit de pèth de gasèla qu'ère escrit en caractèrs ludents, e volec liéger çò que didie. Mès, encara qu'ère molt versat ena escritura e enes sciéncies, non podec compréner ua soleta paraula des caractèrs desconeishudi que i auie traçadi en eth. E ne es visirs ne es ulemes qu'èren presents aueren un resultat milhor. E eth sultan hec vier un darrèr der aute a toti es sabents famosi d'Egipte, Siria, Persia e India; mès degun podec díder ne tansevolh en quin lenguatge ère escrit aqueth manuscrit. Pr'amor

que, generaument, es sabents non son mès que praubi ignorants damb es sòns grani turbants coma tota sciéncia.

Alavetz eth sultan Mohammad hec publicar per tot er emperi qu'autrejarie era màger des recompenses ad aqueth que podesse solet indicar-li un òme pro instruit entà desnishar aqueri desconeishudi caractèrs.

Pòc temps dempús dera publicacion d'aqueth avis, se presentèc ena audiéncia deth sultan un ancian de turbant blanc, e dempús d'obtier permís entà parlar, didec: "Allà alongue era vida deth nòste patron eth sultan! Er esclau qu'ei entre es tues mans ei un ancian servidor deth tòn pair, eth defuntat sultan Theilun, e aué madeish ven de tornar deth despatriament qu'auie estat condemnat. Allá age ena sua compassion ath sultan defuntat, que me condemnèc a veder-me relegat! Mès que me presenti entre es tues mans, ò senhor sobeiran nòste! entà dider-te que solet un òme pòt liéger eth manuscrit de pèth de gasèla. E ei eth sòn patron legitim, eth jeique Hassan Abdalah, hilh de Al-Aschar, que hè quaranta ans siguec lançat en un croton per orde deth sultan defuntat! E solet Allà sap s'encara ei aquiu eth, gemegant o ja ei mòrt!" E eth sultan preguntèc: "Per quin motiu s'embarrèc en un croton ath jeique Hassan Abdelah?"

Er aute contestèc: "Pr'amor qu'eth defuntat sultan lo volie obligar a lieger-li ara fòrça eth manuscrit, dempús que l'ac treiguec ada eth!"

En enténer aguestes paraules, eth sultan Mohammad envièc de seguit as caps des gardes a visitar es presons, damb era esperança de trapar en eres ath jeique Hassan Abdalah viu encara, e hèr-lo gésser d'aquiu. E volec era sòrt qu'encara siguesse viu eth jeique. E es caps des gardes, per orde deth sultan, lo vestiren damb ua tunica d'aunor, e se lo heren a vier entre es mans deth sòn patron. E eth sultan Mohammad vedec qu'eth presoèr ère un òme d'aspècte venerable e de ròstre dolorit pes patiments. E se lheuèc en aunor sòn, e li preguèc que perdonèsse er injust tracte que l'auie hèt patir eth sòn pair, eth califa Theilun. Dempús lo hec sèir ath sòn costat, e en tot autrejar-li eth manuscrit de pèth de gasèla, li didec: "Ò venerable jeique! Que non voi sauvar pendent mès de temps aguest objècte que non me pertanh, encara que per eth auessa toti es tresòrs deth mon!"

En enténer aguestes paraules deth sultan, eth jeique Hassan Abdelah vessèc abondoses lèrmes e virant entath cèu es paumes des mans, exclamèc: "Senhor, hònt de tota sabença ès Tu, qu'en madeish solèr hès brotoar eth podom e era planta saludabla. Ath hons d'un croton è passat quaranta ans dera mia vida, e vaquí qu'ei ath hilh deth mèn opressor qu'ara me tòque agraïr eth hèt de poder morir ath solei. Senhor, aunors e glòria a Tu, qu'es tòns decrets son insondables!"

Dempús s'acarèc damb eth sultan, e didec: "Ò patron, sobeiran nòste! Çò que refusè ara violéncia l'ac vau a autrejar ara bontat! Aguest magnific manuscrit, qu'entara sua possession arrisquè era mia vida diuèrsi còps, te pertanh coma proprietat legitima a compdar d'ara. Qu'ei eth principi e era fin de tota sciéncia, e eth solet ben que me hi a

vier de Scheddad ben-Aad, era ciutat misteriosa a on non pòt entrar cap èsser uman, Aram-des-Colomnes!”

Eth califa abracèc ar ancian, e li didec: “Ò pair mèn! se te platz, hè lèu a dider-me çò que sàpies sus aguest manuscrit de pèth de gasèla e dera ciutat de Scheddad be-Aad, Aram-des-Colomnes!” E contestèc eth jeique Hassan Abdalah: “Ò rei! era istòria d’aguest manuscrit ei era istòria dera mia vida. E se siguesse escrita damb agulhes en angle interior deth uelh, servirie de leçon entad aqueth que la liegesse damb respècte!” E condèc:

“Te cau saber, ò rei deth temps! qu’eth mèn pair ère un des mercadèrs mès rics e mès respectats de Eth Caire. E jo sò eth sòn solet hilh. E eth mèn pair non estauvièc arren entara mia instruccion, e me balhèc es milhors mèstres d’Egipte. Atau, donc, tàs vint ans ja era jo famós entre es ulemes pera mia sabença e es mèns coneishements enes libres ancians. E en tot voler alegrar-me enes mies nòces, eth mèn pair e era mia mair me balhèren coma esposa a ua joena de uelhs plei d’esteles, de cintura flexibla e graciosa, e gasèla per çò dera sua elegància e leugeresa. E es mies nòces sigueren magnifiques. E passè damb era mia esposa dies de tranquillitat e nets de felicitat. E d’aguesta sòrta viuí dètz ans tan beròis coma era prumèra net noviau.

Mès, ò senhor mèn! Qui pòt saber se qué li sauve era sòrt deman? Ath cap d’aqueri dètz ans, que se passèren coma eth saunei d’ua net tranquilla, siguí cuehut peth destin, e totes es foetades queigueren ath còp sus era felicitat dera mia casa. Pr’amor qu’en pòqui dies era pèsta hec perir ath mèn pair, eth huec s’avalèc era mia casa e es aigües deth mar s’avalèren as vaishèths que trabalhauen luenh damb es mies riqueses. E praube e nud coma eth mainatge quan ges deth sen dera sua mair, non auí mès recors qu’era misericòrdia d’Allà e era pietat des credents. E me calec freqüentar eth pati des mesquites damb es mendicants d’Allà; e m’estaua en companhia des santons de beròies paraules. E enes pejors dies m’arribaue soent qu’auia de tornar ena mia casa sense un solet tròç de pan, e dempús d’auer dejunat tot eth dia, non auia arren entà minjar pera net. E patia força damb era mia misèria e era dera mia mair, dera mia esposa e des mèns hilhs.

Un dia qu’Allà non l’auie manat cap aumòina ath sòn mendicant, era mia esposa se treiguec eth sòn darrèr vestit e me l’autregèc plorant, e me didec: “Vè-te’n a veir se lo pòs véner en mercat, pr’amor de crompar-les un tròç de pan as nòsti hilhs.” E cuelhí eth vestit dera mia hemna, e gessí entà anar a vener-lo ara santat des nòsti hilhs…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes ueitanta nauau net

Era didec:

“…E cuelhí eth vestit dera mia hemna, e gessí entà anar a vener-lo ara santat des nòsti hilhs. E quan anaua entath mercat me trapè damb un beduin montat en ua camelha ròia. E en veder-me, eth beduin arturèc de seguit ara camelha, la hec ajulhar-se, e me didec: “Salutacions, ò frair mèn! Me pòs indicar era casa d’un ric mercadèr que se cride eth jeique Hassan Abdalah?” E jo, ò senhor mèn! cuelhí vergonha dera mia praubetat, encara qu’era praubetat, coma era riquesa, mos ven d’Allà, e contestè, baishant eth cap: “E damb tu era salutacion e era benediccion d’Allà, ò pair des arabs! Mès en Eth Caire, que jo sàpia, non i a cap òme damb eth nòm que vies de prononciar.” E volí seguir eth mèn camin. Mès eth beduin baishèc dera sua camelha e cuelhent es mies mans entre es sues, me didec, damb accent de repotec: “Allà ei gran e generós, ò frair mèn! Dilhèu non ès tu eth jeique Hassan Abdalah, hilh d’Al-Achar? E ei possible que non ne hèsques cabau der òste qu’Allà te mane, amagant eth tòn nòm?” Alavetz jo, ar arràs dera confusion, non podí tier mès es lèrmes, e pregant-li que me perdonèsse, li cuelhí es mans entà punar-les; mès que non volec, e me sarrèc entre es sòns braci, coma harie un frair damb eth sòn frair. E l’amiè entara mia casa.

E mentre caminaua atau damb eth beduin, qu’amiaue dera brida ara camelha, eth mèn còr e eth mèn esperit èren torturadi pera idia de qué non auia arren entà aufrir-li ar òste. E quan arribè, m’esdeguè a condar-li ara hilha deth mèn soèr er encontre que venguia d’auer; e era me didec: “Er estrangèr ei er òste d’Allà, e entada eth serà enquia e tot eth pan des nòsti hilhs. Torna, donc, entà véner eth vestit que te balhè, e damb es sòs que treigues, crompa aliments entath nòste òste. E se sobre bèra causa, mo’la minjaram nosati!” E entà gésser, auia jo de passar peth vestibul qu’auia deishat ath beduin. E coma qu’amagaua jo eth vestit, me didec eth: “Qué amies entre era ròba, frair mèn?” E contestè, jocant eth cap, confonut: “Arren!” Mès eth persutèc: “Per Allà sus tu, ò frair mèn! te prègui que me digues se qué amies amagat entre era ròiba!” E contestè, plan aclapat: “Qu’ei eth vestit dera hilha deth mèn soèr, que l’amii ara vesia, qu’ei adobadora de vestits!” E eth beduin persutèc encara, e me didec: “Dèisha-me veir aguest vestit, ò frair mèn!” E rogint-me tot, li mostrè eth vestit, e exclamèc eth: “Allà ei clement e generós, ò frair mèn! Çò que vas a hèr ara ei véner en subasta eth vestit dera tua hemna, mair des tòns hilhs, entà complir damb er estrangèr es deuers d’ospitalitat!” E m’abracèc e me didec: “Tè, *ya Hassan Abdalah*, vaquí dètz dinnars d’aur, que vien d’Allà, pr’amor que les despenes e mos crompes damb eri çò de besonh entàs nòstes necessitats e es dera tua casa!” E non podí refusar era ofèrta der òste, e cuelhí es monedes d’aur. E ena mia casa entrèren eth benèster e era abondància.

E vaquí que, cada dia, eth beduin m’autrejaue era madeisha soma, e per orde sòn la despenia jo dera madeisha manèra. E se tardèc aquerò quinze dies.

E glorifiquè ath Retribuidor pes sòns beneficis.

E vaqui que, a londeman deth setzau dia, eth mèn òste eth beduin me didec, dempús des salutacions: “*Ya Hassan Abdalah*, te vòs véner a jo?” E jo li contestè: “Ò senhor mèn! que ja sò eth tòn esclau, e te pertanhi per agraïment!” Mès me didec eth: “Non Hassan Abdalah, que non ei aquerò çò que te voi díder! En preguntar-te se vòs vener-te a jo, ei

pr'amor que desiri crompar-te reaument. Atau, donc, non vau a regatejar era tua venda, e te dèishi que tu madeish me digues eth prètz que vòs vener-te!"

Ne un solet moment dobtè de qué parlaue de trufaria, e contestè, en tot burlar-me'n: "Eth prètz d'un òme liure, ò senhor mèn! ei fixat peth Libre en mil dinnars se se l'aucís d'un solet còp. Mès se se hèn diuèrsi assagi entà aucir-lo, en tot costar-li tres o quate herides o se se lo talhe a bocins, alavetz eth prètz arribe as mil cinc cents dinnars!"

E me didec eth beduin: "Que non i a cap inconvenent, Hassan Abdalah! te pagarè aguesta darrèra soma, s'es d'acòrd damb era tua venda.! E comprenent alavetz qu'eth mèn òste non hège badinades senon qu'ère totafèt prèst a crompar-me, pensè entà jo: "Allà ei qui t'envie aguest beduin entà sauvar as tòns hilhs dera hame e dera misèria." E contestè: "Ò frair arab, accèpti era mia venda! Mès permet-me solet consultar damb era mia familha sus aquerò." E me contestèc: "Plan ben!" E me deishèc e se n'anèc a tier-se as sòns ahèrs.

E vaquí, ò rei deth temps! que venguí ara cèrca dera mia mair, dera mia hemna e des mèns hilhs, e les didí: "Allà vos sauve dera misèria!" E les condè era prepausa deth beduin. E en enténer es mies paraules, era mia mair e era mia esposa se piquèren eth ròstre e eth pièch, dident: "Ò calamitat sus eth nòste cap! Qué vò hèr de tu aguest beduin?" E correren entà jo es mainatges e s'agarrèren as mèns vestits. E toti plorauen. E higec era mia esposa, qu'ere prudenta e de bon conselh: "Qui sap s'aguest beduin maudit, se t'opauses ara tua venda, reclamarà çò que s'a despenut aciu? Atau, donc, entà que non te cuelhe desprevengut, te cau anar çò mès lèu possible a veir se trapes a bèth un que crompe aguesta casa miserabla, darrèr abitatge que te rèste, e damb es sòs dera venda li pagaràs ad aguest beduin. E d'aguesta manèra non li deueràs arren, e quedarà liura era tua persona." E s'estarnèc en somics, en tot pensar ja veir as nòsti hilhs sense casa, en carrèr. E jo me metí a reflexionar ena situacion e ja èra ath limit dera perplexitat. E pensaua de contunh: "Hassan Abdalah! non desaprofites era ocasión qu'Allà te balhe! Damb era soma que t'aufrís eth beduin pera tua venda asseguraràs eth pan dera tua casa!"

Dempús pensè: "Mès per qué me vò crompar? E qué vò hèr damb jo? Se siguesses joen e imbèrbe… Mès qu'as era barba coma era coa d'Agar, e ne tansevolh temptaries a un indigèna deth Naut Egipte! Per çò que semble, deu voler aucir-te lentament, donques que te pague cossent era dusau condicion!"

Ça que la, quan escuric, tornèc en casa eth beduin, e jo auia cuelhut era mia decision e auia decidit se qué volia hèr. E lo recebí damb era cara arridolenta, e dempús des salutacions, li didí: "Que sò tòn!" Alavetz se desliguèc eth cinturon, treiguec d'eth mil cinc cents dinnars d'aur e me les comptèc, dident: "Prèga peth Profèta *ya Hassan Abdalah!*" E contestè: "Damb eth era pregària, era patz e es benediccions d'Allà!" E me didec: "Plan, donc, frair mèn! ara que ja t'as venut, pòs èster sense temor, pr'amor qu'era tua vida serà protegida e era tua libertat complèta. Quan te crompè solet desirè auer un companh agradiu e fidèu peth long camin que voi començar. Pr'amor que ja

sabes qu'eth Profèta (Allà l'age ena sua gràcia) a dit: "Un companh qu'ei era milhor provision entath camin!"

Alavetz entrè plan content en apartament a on se trapauen era mia mair e era mia esposa, e botè dauant d'eres, en tapís, es mil cinc cents dinnars dera venda. E en veir aquerò, sense voler escotar es mies explicacions, s'estarnèren en crits estridents, en tot chinar-se es peus e planhent-se, coma se hè dauant deth taüt des mòrts. E exclamauen: "Qu'ei eth prètz dera sang! Quin malastre! Quin malastre! Jamès tocaram eth prètz dera tua sang! Abans moriram de hame damb es mainatges!" E en veir era inutilitat des mèns esfòrci entà padegar-les, les deishè ua estona pr'amor de que deishèssen anar eth sòn dolor. Dempús me botè a hér-les rasonaments entà padegar-les, en tot jurar-les qu'eth beduin ère un òme de ben damb intencions excellentes. E artenhí qu'amendrissen un shinhau es sues lamentacions. E profitè aquera cauma entà punar-les, atau coma as mainatges e dider-les adiu. E damb eth còr adolorit, les deishè negades en lèrmes de desolacion. E abandonè era casa en companhia deth beduin, eth mèn patron.

E quan siguérem en mercat des animaus, per indicacion sua, crompè ua camelha coneishuda pera sua rapiditat. E per orde deth mèn patron aumplí es saques de viures entà un long viatge. E acabadi es nòsti preparatius, ajudè ath mèn patron a montar ena sua camelha, montè jo ena mia, e dempús d'invocar eth nòm d'Allà partírem.

E viatgèrem sense pòsa, e lèu arribèrem en desert, a on non i auie mès preséncia qu'era d'Allà e a on non se vedie tralha de viatjaires ena botjadissa arena. E eth mèn patron eth beduin s'orientaue, en aqueres immensitats, per indicacions coneishudes solet per eth e pera sua cavaladura. E atau caminèrem, jos un solei usclador, pendent dètz dies, cada un des quaus me semblèc mès long qu'ua net de malajadilhes.

Tar onzau dia peth maitin arribèrem en ua planhèra immensa, qu'eth sòn solèr ludent semblaue format per pèires de plata…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauantau net

Era didec:

"…Tar onzau dia peth maitin arribèrem en ua planhèra immensa, qu'eth sòn solèr ludent semblaue format per pèires de plata. E ath miei d'aquera planhèra se quilhaue ua nauta colomna de granit. E naut de tot dera colomna i euie un joen de coeire ròi, qu'amiau era man dreta estirada e dubèrta, damb ua clau penjant de cada un des sòns cinc dits. E era prumèra clau ère d'aur, era dusau de plata, era tresau de coeire chinés, era quatau de hèr e era cincau de plomb. E cada ua d'aguestes claus ère un talisman. E er òme que s'apropièsse de cada ua d'aqueres claus auie de patir era sòrt qu'ère junhuda ada era. Pr'amor qu'èren es claus deth Destin: era clau d'aur ère era clau des misèries; era clau

de plata des patiments, era clau de coeire chinés dera mòrt, era clau de hèr dera glòria e era clau de plomb dera sabença e dera felicitat.

Mès, ò senhor mèn! alavetz ignoraua jo aguestes causes que solet coneishie eth mèn patron. E era mia ignorància siguec era causa de toti es mèns malastres. Mès es malastres, coma era sòrt, mos arriben d'Allà eth Retribuidor. E era creatura les a d'acceptar damb umilitat.

Eth cas ei, ò rei deth temps! que, quan arribèrem ath pè dera colomna, eth mèn patron eth beduin hec ajulhar-se ara sua camelha e baishèc en tèrra. E jo hi madeish. E aquiu eth mèn patron treiguec deth sòn carcais un arc de forma estranha, e botèc en eth ua flècha. E estirèc er arc e lancèc era flècha ath joen de coeire ròi. Mès, sigue per turpitud reau, sigue per turpitud simulada, era flècha non artenhèc er objectiu. E alavetz me didec eth beduin: "*Ya Hassan Abdalah*, qu'ei ara quan te pòs rescatar de jo, e se vòs, arténher era tua libertat. Pr'amor que ja sai qu'ès fòrt e escarrabilhat, e solet tu poiràs arténher er objectiu. Cuelh, donc, aguest arc e saja de hèr quèir aguestes claus!"

Alavetz, ò senhor mèn! erós jo de poder pagar eth mèn deute e rescatar era mia libertat per aqueth prètz, non trantalhè en aubedir ath mèn patron. E cuelhí er arc, e en examinar-lo, vedí qu'ère de fabricacion india e auie gessut de mans d'un obrèr adreit. E desirós de mostrar-li ath mèn patron era mia abiletat e adretia, estirè er arc damb fòrça e toquè era man deth joen dera colomna. E ara prumèra flècha hi quèir ua clau; e era clau ère d'aur. E plan capinaut e content, la recuelhí e la presentè ath mèn patron. Mès que non la volec agarrar, e me didec, en tot refusar-la: "Sauva-te-la entà tu, ò praube! coma prèmi pera tua adretia!" E li balhè es gràcies, e me metí en cinturon era clau d'aur. E non sabia qu'ère era clau des misèries.

Dempús, ath dusau trèt hi quèir ua auta clau, qu'ère era clau de plata. E eth beduin non la volec tocar e jo me la sauvè en cinturon damb era prumèra. E non sabia qu'ère era clau des patiments.

Dempús, damb es autes dues flèches, hi baishar dues claus mès: era clau de hèr e era clau de plomb. E ua ère era dera glòria, e era auta era dera sabença e dera felicitat. Mès que jo non ac sabia. E sense balhar-me temps a recuelher-les eth mèn patron s'apoderèc d'eres, deishant anar exclamacions d'alegria e dident: "Benedit sigue eth sen que t'a amainadat!, ò Hassan Abdalah! Benedit sigue eth qu'entrenèc eth tòn braç e eth tòn bon còp de uelh!" E me sarrèc entre es sòns braci, e me didec: "En avier ès ja eth tòn pròpri patron!" E li punè era man e de nauèth volí entornar-li era clau d'aur e era clau de plata. Mès les refusèc, dident: "Entà tu!"

Alavetz treiguí deth carcais era darrèra flècha, e me premaní a hèr quèir era darrèra clau, era de coeire chinés, que non sabia qu'ère era clau dera mòrt. Mès eth mèn patron s'opausèc viuament ath mèn assaj, en tot arturar-me eth braç, e exclamant: "Qué vas a hèr, malerós?" E plan aclapat deishè quèir sense voler era flècha en solèr. E

precisament se me clauèc en pè quèr e me lo trauessèc, en tot hèr-me ua herida dolorosa. E aquerò siguec eth començament des mèns malastres!

E eth mèn patron, afligit per aqueth accident que me venguec, me guaric era herida çò milhor que podec, me hèc montar ena camelha e seguírem eth nòste camin.

Dempús de tres dies e tres nets de marcha penibla per çò deth pè herit, arribèrem en ua pradèra, a on mos arturèrem entà passar era net. E en aquera pradèra i auie arbes d'ua espècia que jo non auia vist jamès. E aqueri arbes mostrauen esplendidi fruts madurs, qu'era sua aparença, fresca e encantadora, ahiscaue era man a cuelher-les. E jo, possat pera set, m'arrossegué enquia un d'aguesti arbes, e m'esdeguè a cuélher un d'aguesti fruts. E ère d'un color ròsa daurat e d'un perhum deliciós. E me lo hi a vier ena boca e lo mosseguè. E vaquí que clauè es dents damb tanta fòrça que non podí descaishar es maishères. E volí cridar, mès dera mia boca non gessec qu'un son inarticulat e sord. E patia orriblament. E me metí a córrer d'un costat en aute damb era mia cama coisha e damb eth frut cuelhut entre es mies maishères encaishades, e comencè a hèr gèsti coma un lhòco. Dempús me lancè en solèr damb es uelhs dehòra des orbites.

Alavetz eth mèn patron eth beduin, en veder-me en aqueth estat, s'espauric fòrça ara prumeria. Mès quan comprenec era causa deth mèn torment, s'apressèc a jo e sagèc de desencaishar-me es mies maishères. Mès es sòns esfòrci solet serviren entà aumentar eth mèn mau. E en veir aquerò, me deishèc e anèc a recuélher de dejós des arbes quauqui fruts queigudi. E les contemplèc atentiuament e fin finau n'alistèc un e lancèc es auti. E tornèc a on èra jo e me didec: "Guarda aguest frut, Hassan Abdalah! Que ja ves es insèctes que lo rosiguen e lo destruissen. Plan, donc, aguesti insèctes serviràn de remèdi entath tòn mau! Mès te cau cauma e paciéncia!" E higec: "Pr'amor qu'è calculat que, botant en frut que tape era tua boca a quauqui uns d'aguesti insèctes, se tieràn a rosigar-lo, e en dus o tres dies, coma molt, seràs ja liure!" E coma qu'ère un òme d'experiéncia, lo deishè hèr, pensant: "*Ya Allà*! tres dies e tres nets de semblable patiment! Ò! Que serie preferibla era mòrt!" E en tot sèir-se ara ombra ath mèn costat, eth mèn patron hec çò qu'auie dit, en tot méter en frut maudit es insèctes sauvadors. E tanlèu es insèctes rosigadors comencèren eth sòn prètzhet, eth mèn patron treiguec dera sua saca de provisions datils e pan sec, e se metec a minjar. E de quan en quan s'arturaue entà recomanar-me paciéncia, dident: "Ves, *ya Hassan*, se com era tua gorjaria m'arture en mèn camin e m'arrecule era execucion des mèns projèctes? Mès que sò prudent e non me tormenti massa per aguest contratemps. Hè coma jo!" E se dispausèc a dormir e me conselhèc que hessa madeish.

Mès, ai! que me passè era net patint e tot eth dia a vier. E a despart des dolors des mies maishères e deth mèn pè, èra torturat pera set e pera hame. E entà consolar-me, eth beduin m'asseguraue qu'eth trabalh des insèctes auançaue e d'aguesta sòrta me hec tier paciéncia enquiath tresau dia. E peth maitin d'aqueth tresau dia, fin finau, sentí qu'es mies maishères se desencaishauen. E invocant e benedint eth nòm d'Allà lancè eth frut maudit damb es insèctes sauvadors.

Alavetz, liure ja, era mia prumèra accion siguec remenar era saca de provisions e paupar era bota qu'amiaue era aigua. Mès vedí qu'eth mèn patron s'ac auie avalat tot enes tres dies que se tardèc eth mèn suplici, e me metí a plorar, en tot acusar-lo des mèns patiments. Mès eth, sense hèr-se'n, me didec damb doçor: "Qu'ès injust, ò Hassan Abdalah! Dilhèu jo m'auia de morir tanben de hame e de set? Bota, donc, era tua confiança en Allà e en sòn Profèta, e lhèua-te e vè-t'n ara cèrca d'ua hònt a on padegar era tua set."

E alavetz me lheuè e me tenguí a cercar quauqua fruta que me siguesse coneishuda. Mès que non auie aquiu mès fruts qu'es dera espècia perniciosa qu'es sòns efèctes auia experimentat. Fin finau, a truca de cercar, descurbí en uet d'ua ròca ua petita hònt d'aigua ludenta e fresca que convidaue a padegar era set.

E me botè de jolhs, e beuí, e beuí! e m'arturè un moment, e seguí beuent. Dempús d'aquerò, ja mès padegat, siguí d'acòrd en meter-me en camin, e seguí ath mèn patron, que ja s'auie aluenhat damb era sua camelha ròia. Mès encara no auie hèt cent passi era mia cavaladura, quan sentí que me cuelhien retortilhs tan violents, qu'es mies entralhes me pensè qu'èren eth huec deth lunfèrn. E me metí a cridar: "Ò mair mia! *Ya Allà*! Ò mair mia!" E en bades sagè de moderar eth pas dera camelha que, a granes camalhardades, corrie ara prèssa darrèr dera sua rapida companha. E damb es bots que hège e damb es sòns va-e-veni se hec tant intens eth mèn suplici que comencè a cridar e a lançar taus imprecacions contra era mia camelha e contra tot, qu'acabèc en tot entener-me eth beduin, e arreculant entà jo, m'ajudèc a baishar dera camelha. E m'arraulí ena arena e, desencusa era mia confiança, ò rei deth temps! deishè anar eth torrent qu'amiaua ath laguens. E sentí coma se s'esquincèssen totes es mies entralhes. E en mèn praube vrente se quilhèc ua tempèsta complèta, damb toti es trons dera Creacion, mentre eth mèn patron eth beduin me didie: "*Ya Jassan Abdalah*! tie paciéncia!" E a conseqüéncia de tot aquerò, queiguí estavanit en solèr.

Sai pas guaire temps se tardèc eth mèn estavaniment. Mès quan me remetí, me vedí un aute còp sus era camelha que seguie ara sua companha. E ère ja era serada. E se cogaue eth solei darrèr d'ua montanha nauta, qu'ath sòn pè arribàuem. E mos arturèrem a repausar. E eth mèn patron didec: "Laudat sigue Allà que non permet que mos demorem en dejun aué! Mès tu non te preocupes d'arren, e tè-te tranquil, pr'amor qu'era mia experiéncia deth desèrt e des viatges me harà trapar un aliment san e refrescant a on tu non poiries cuélher que podoms!" E dempús de parlar atau, anèc en matarràs format per plantes de huelhes sarrades, carnoses e caperades d'espies, en tot meter-se a talhar damb un sabre quauques ues d'eres. E les espelèc e treiguec ua polpa auriolenca e sucrada, semblabla, en sabor, ara des higues. E m'en balhèc totes es que volí; e mingè enquia que siguí assadorat e resfrescat.

Alavetz comencè a desbrembar un shinhau es mèns patiments; e confiè passar era net en un saunei, qu'eth sòn plaser hège ja temps que non brembaua. E quan gessec era lua, estení en tèrra era mia capòta de peu de camelh, e ja me premania a dormir quan me

didec eth mèn patron beduin: "*Ya Hassan Abdalah*, ara ei quan as era ocasión de demostrar-me se reaument me sauves quauqua gratitud…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauanta unau net

Era didec:

"…*Ya Hassan Abdalah*, ara ei quan as era ocasión de demostrar-me se reaument me sauves quauqua gratitud! Pr'amor que desiri qu'aguesta net puges en aguesta montanha e quan ages arribat en cim, demores aquiu era gessuda deth solei. Alavetz, de pès, guardant entà Orient, recitaràs era pregària deth maitin; dempús baisharàs. E aguest ei eth servici que te demani! Mès, sauva-te ben de deishar-te cuélher peth saunei, ò hilh d'El-Aschar! Pr'amor qu'es emanacions d'aguesta tèrra son ar extrèm mausanes e era tua santat se'n harie sense remèdi!"

Alavetz, ò senhor mèn! a maugrat dera mia fatiga e des mèns patiments, contestè damb era audida e era aubediéncia, pr'amor que non desbrembaua qu'eth beduin l'auie balhat eth pan as mèns hilhs, ara mia esposa e ara mia mair; e tanben se m'acodic, que, se dilhèu me remissa a prestar-li aqueth estranh servici, m'abandonarie eth en aqueri lòcs sauvatges.

Botant era mia confiança en Allà, donc, pugè era montanha, e a maugrat der estat deth mèn pè e deth mèn vrente, arribè en cim a mieja net. E eth solèr ère blanc e pelat, sense un arbilhon ne era mendre tralha d'èrba. E eth vent gelat, que bohaue damb violéncia per aqueth lòc, e eth cansament de toti aqueri dies calamitosi, me neguèren en un estat de sopor tau, que non podí mens que deishar-me quèir en solèr e dormir-me enquiath maitin, a maugrat de toti es esfòrci dera mia volontat.

Quan me desvelhè venguie d'aparéisher eth solei en orizon. E volí de seguit seguir es instruccions deth beduin. Hi, donc, un esfòrç entà sautar sus es dus pès, mès de seguit queiguí en solèr, inèrt, perque es mies cames, gròsses alavetz coma pautes d'elefan, èren hloishes e adolorides, e se remien absoludament a sostier eth mèn còs e eth mèn vrente qu'èren holadi coma un oire. E eth cap me pesaue sus es espatles mès qu'eth plomb; e non podia lheuar es mèns braci paralisadi.

Alavetz, cranhent desengustar ath beduin, obliguè ath mèn còs a aubedir a fòrça dera mia volontat, e encara qu'experimentaua patiments òrres, artenhí botar-me de pès. E me virè entà Orient e recitè era pregària deth maitin. E eth solei neishent illuminaue eth mèn praube còs e projectaue entà Occident era sua ombra desmesurada.

E vaquí que, complit atau eth mèn déuer, pensè baishar dera montanha. Mès ère tan penenta e jo èra tan feble, que, ath prumèr pas que hi, se me dobleguèren es cames peth mèn pes e queiguí e redolè coma ua bòla damb ua rapiditat estonanta. E es pèires e

arrominguères que sajaua jo d'agarrar-me desesperadament, luenh d'arturar era mia corsa, non hègen qu'arrincar tròci dera mia carn e des mèns vestits. E non deishè de rodar d'aquera manèra, adaiguant eth solèr damb era mia sang, enquia qu'arribè a on començaue era montanha, en lòc a on se trapaue eth beduin.

E vaquí qu'ère amorrat en solèr e traçaue linhes ena arena damb tanta atencion, que ne tansevolh se n'encuedèc dera mia preséncia ne dera manèra qu'arribaua. E quan li treiguí era atencion deth sòn trabalh per çò des mèns gemiments persistents, exclamèc, sense virar-se entà jo e sense guardar-me: "*Al hamdú lilah*! Qu'auem neishut jos ua erosa influéncia e tot anarà ben! Gràcies a tu, *ya Hassan Abdalah*, podí descurbir fin finau çò que cercaua des de hège molti ans, mesurant era ombra que projectaue eth tòn cap de naut de tot dera montanha!"

Dempús higec, sense lheuar tanpòc eth cap: "Hè lèu a vier a ajudar-me a cavar eth solèr a on è clauat era mia lança!" Mès coma que non contestaua, acabèc lheuant eth cap e virant-se entath mèn costat. E vedec er estat que me trapaua e qu'encara seguia immobil en tèrra e arraulit coma ua bòla. E auancèc entà jo, e me cridèc: "Imprudent Hassan Abdalah! ja veigui que m'as desaubedit e que t'esclipsères ena montanha! E es bugassi mausans se t'an calat ena sang e t'an empodoat!" E coma que jo carrinclaua es dents e botjaua a pietat en veder-me, se padeguèc e me didec: "Plan! Mès non te'n hèsques massa dera mia sollicitud! Te vau a guarir!" E dident aquerò, se treiguec deth cinturon ua huelha petita e talhanta, e abans de qué jo auessa temps de refusar es sòns prepausi, me ponchèc prigondament en diuèrsi lòcs, en vrente, enes braci, enes cames e enes cueishes. E de seguit gessec des incisions aigua abondosa, e me des.holè coma un oire uet. E se me quedèc era pèth flotant sus es uassi, coma un vestit massa ample qu'auessa crompat enes rebaishes. Mès non me tardè a aleugerir-me un shinhau; e a maugrat dera mia feblesa, podí lheuar-me e ajudar ath mèn patron entath trabalh que me reclamaue.

Mos metérem, donc, a cavar en solèr en madeish lòc qu'ère clauada era lança deth beduin. E ara seguida descurbírem un taüt de marme blanc. E eth beduin lheuèc era tapa deth taüt, e trapèc en eth quauqui uassi umans e eth manuscrit de pèth de gasèla tintada de porpra qu'as entre es tues mans, ò rei deth temps! e qu'en eth i a traçadi caractèrs d'aur que luden.

E eth mèn patron cuelhec eth manuscrit, tremolant, e encara qu'ère escrit en lengua desconeishuda, se metec a lieger-lo damb atencion. E a mida qu'anaue liegent, eth sòn front esblancossit se rogie de plaser e es sòns uelhs ludien d'alegria. E acabèc en tot exclamar: "Ara coneishi eth camin dera ciutat misteriosa! Ò Hassan Abdalah! alègra-te, que lèu entraram en Aram-des-Colomnes, a on jamès a entrat cap adamita. E aquiu traparam eth principi des riqueses, gèrme de toti es metaus preciosi: eth sofre ròi!"

Mès jo, dauant d'aquera idia de viatjar mès, m'espauria enquiath limit der espauriment, e exclamnè, en enténer aguestes paraules: "A, senhor! perdona ath tòn esclau! Pr'amor qu'encara qu'age compartit eth era tua alegria, cre qu'es tresòrs li profiten pòc, e

s’estime mès èster praube e víuer damb bona santat en Eth Caire, qu’èster ric patint totes es misèries en Aram-des-Colomnes!”

E en enténer aguestes paraues, eth mèn patron me guardèc damb pietat e me didec: Ò praube! Pera tua felicitat trabalhi autant coma pera mia! E enquiath moment, tostemp ac è hèt atau!” E exclamè: “Qu’ei vertat, per Allà! Mès, ai! qu’a jo sonque m’a tocat era pejor part, e eth Destin s’a desligat contra jo!”

E sense hèr-ne cabau des mies quèishes e recriminacions, eth mèn patron hec provision dera planta de polpa semblabla ath sabor dera polpa des higues. Dempús montèc ena sua camelha e me vedí obligat a hèr madeish qu’eth. E seguírem eth nòste camin per Orient, enrodant es costats dera montanha.

E atau viatgèrem pendent tres dies e tres nets. E en quatau dia peth maitin, aubirèrem dauant de nosati, en orizon, un ample miralh que reflectie eth solei. E en apressar-mos aquiu, vedérem qu’ère un arriu de mercuri que mos talhaue eth camin. E ère regat per un pònt de cristau sense parabanda, tant estret, tan penent e tant lisadís, que cap òme dotat de rason sajarie passar per eth.

Mès eth mèn patron eth beduin, sense trantalhar un moment, baishèc e m’ordenèc hèr madeish e desenserar es camelhes pr’amor de deishar-les péisher èrba en libertat. Dempús treiguec deth morralet ues baboches de lan, que se caucèc e m’autregèc un aute parelh entà jo, en tot ordenar-me que lo seguissa. E me didec qu’anèssa ath sòn darrèr sense guardar a dreta o quèrra. E crotzèc damb pas fèrm eth pònt de cristau. E jo, tot tremolós, me vedí obligat a seguir-lo. E Allà non m’escriuec aqueth còp era mòrt per estofament en mercuri. E arribè en aute costat.

Dempús de quauques ores de marcha en silenci, arribèrem ena entrada d’ua val nera, enrodada per ròques neres e a on non creishien qu’arbes neri. E a trauèrs deth huelhatge nere vedí esguitlar-se espaventoses sèrps neres, caperades d’escaumes. E cuelhut pera pòur, virè era esquia entà húger d’aqueth lòc d’orror. Mès que non podi trapar eth lòc qu’auiem entrat, pr’amor qu’ath mèn entorn se quilhaue pertot, coma parets d’un potz, ròques neres.

E en veir aquerò, me deishè quèir en solèr, plorant, e li cridè ath mèn patron: “Ò hilh de gent de ben! Per qué m’as amiat entara mòrt peth camin des patiments e des misèries? Ai de jo! Ja jamès tornarè a veir as mèns hilhs ne ara sua mair ne ara mia mair! A!, per qué me treigueres dera mia vida prauba, tan tranquilla? Qu’ei vertat que jo solet èra un mendicant en camin d’Allà, mès freqüentaua eth pati des mesquites, e entenia es beròies senténcies des santons…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauata dusau net

Era didec:

“...e entenia es beròies senténcies des santons. E eth mèn patron, sense emmaliciar-se damb jo, me didec: “Sigues òme, Hassan, e cuelh valor. Pr’amor que non moriràs aciu, e lèu entornaràs en Eth Caire, sense èster ja praube entre es praubi, senon ric coma eth mès ric des reis!”

E dempús de parlar atau, eth mèn patron se seiguec en tèrra, dauric eth manuscrit de pèth de gasèla, e se metec a guardar-lo, lecant-se eth dit pòdo, e a lieger-lo tranquillament coma se siguesse ath miei deth sòn harem. Dempús, ath cap d’ua ora de temps, lheuèc eth cap, me cridec e me didec: “Vòs, *ya Hassan Abdalah*, que gescam d’aciu çò mès lèu possible e balhem per acabat eth nòste viatge?” E jo exclamè: “*Ya Allà*! Plan que voi!” E higí: “Se te platz, ditz-me solet se qué me cau hèr entad aquerò. Me cau recitar toti e capitols deth Koran? O dilhèu me cau repetir toti es nòms e toti es atributs sagradi d’Allà? O me cau hèr eth vòt de vier en peregrinacion dètz ans seguidi ena Meca e en Medina? Parla, ò senhor mèn! que sò prèst a tot, e encara mès!”

Alavetz eth mèn patron, en tot guardar-me tostemp damb bontat, me didec: “Non, Hassan Abdalah, non! Çò que voi demanar-te ei plan mès simple que tot aquerò. Solet te cau cuélher aguest arc e aguesta flècha que ves aciu, e recórrer aguesta val enquia que trapes ara sèrp damb còrnes neri. E coma qu’ès adreit, l’auciràs ath prumèr trèt, e me haràs a vier eth sòn cap e eth sòn còr! E aquerò ei tot çò que voi que hèsques, se vòs gésser d’aguesti lòcs de desolacion.” E en tenténer aguestes paraules, exclamè: “A!, donques qu’ei ua causa aisida, è? Per qué, donc, ò senhor mèn! non ac hès tu madeish? Per çò que hè a jo, declari que me vau a deishar morir aciu madeish sense hèr-ne cabau dera mia vida miserabla!” Mès eth beduin me toquèc era espatla, e me didec: “Bremba-te’n, ò Hassan Abdalah! deth vestit dera tua esposa e deth pan dera tua casa!” E damb aguest rebrembe, me metí a plorar, e comprení que non podia refusar arren ar òme qu’auie sauvat era mia casa e as dera mia casa. E tremolant, agarrè er arc e era flècha, e me filè de cap as ròques neres, per a on vedia arrossegar-se as reptils espauridors. E non m’estè guaire temps a desnishar ara que cercaua, e que l’arreconeishí pes còrnes que coronauen eth sòn cap nere e pudesenc. E invocant eth nòm d’Allà, afustè e disparè era flècha. E sautèc herida era sèrp, s’agitèc, en tot estrementir-se d’ua manèra terribla, e s’estirèc entà quèir dempús immobila en solèr. E quan siguí segur de qué ère ben mòrta, li talhè eth cap damb eth mèn guinhauet, e daurint-li eth vrente, li treiguí eth còr. E amiè entath mèn patron eth beduin, ambdúes causes.

E eth mèn patron me recebèc afablament, cuelhec es dus organs dera sèrp, e me didec: “Ara vene a ajudar-me a alugar un huec!” E recuelhí èrbes seques e rames petites, en tot hèr-se-les a vier. E damb eres hec un molon molt gran. Dempús se treiguec deth pièch un diamant, lo virèc entat solei, que se trapaue en punt mès naut deth cèu, e damb aquerò produic un arrai de lum qu’aluguèc de seguit eth molon de ramatge sec.

Alugat ja eth huec, eth beduin se treiguec d’entre es vestits un veire petit de hèr e un flascon, qu’ère talhat en un solet robin, e contenguie ua matèria ròia. “Ja ves aguest

flascon de robin, Hassan Abdalah; mès que non sabes se qué contie!" E se carèc pendent un moment, e higec: "Qu'ei era sang deth Fenix!" E alavetz destapèc eth flascon, vessèc eth sòn contengut en veire de hèr, e lo barregèc damb eth còr e eth cervèht dera sèrp cornuda. E metec eth veire en huec, e daurint eth manuscrit de pèth de gasèla, liegec paraules inintelligibles entath mèn enteniment.

E de pic se quilhèc sus es dus pès, deishèc descaperades es sues espatles, coma hèn es peregrins dera Meca quan se'n van, e negant un extrèm deth cinturon ena sang deth Fenix barrejada damb eth cervèth e eth còr dera sèrp, m'ordenèc que li hereguèssa era esquia e es espatles damb aquera barreja. E me metí a executar era orde. E a mida que heregaua, vedia qu'era pèth des espatles e dera esquia se holaue e se trincaue entà balhar pas a ues ales que, a uelhs vedents, non se tardèren a arribar-li enquiath solèr. E eth beduin les agitèc damb fòrça, e cuelhent impuls, còp sec, se lheuèc pes aires. E preferint jo mil mòrts abans que quedar abandonat en aqueth lòc, recorrí ad aquerò que me restaue de fòrça e de valor, e m'agarrè fòrtament ath cinturon deth mèn patron, qu'ua des sues puntes penjaue, erosament. E damb eth siguí transportat dehòra d'aquera val nera, que d'era me pensaua que ja non gesseria. E arribèrem ena region des bromes.

Que non poiria dider-te, ò senhor mèn! guaire temps se tardèc era nòsta corsa aeriana. Mès òc que sai que de seguit mos vedérem en ua planhèra immensa, damb er orizon limitat ena luenhor per un recinte de cristau blu. E eth solèr d'aquera plahèra semblaue format per povàs d'aur, e es sòns calhaus per pèires precioses. E ath miei d'aquera planhèra i auie ua ciutat plia de palais e de jardins.

E exclamèc eth mèn patron: "Vaquí Aram-des-Colomnes!" E deishant de botjar es ales, se deishèc quèir e jo damb eth. E baishèrem ath pè madeish des muralhes dera ciutat de Scheddad, hilh de Aad. E de man en man amendriren e despareishèren es ales deth mèn patron.

E vaquí qu'aqueres muralhes èren bastides damb tòchos d'aur alternadi damb tòchos de plata, e en eres se daurien ueit pòrtes semblables as pòrtes deth Paradís. Era prumèra ère de robin, era dusau d'esmeralda, era tresau d'agata, era quatau de corau, era cincau de jaspe, era siesau de plata e era setau d'aur.

E entrèrem ena ciutat pera pòrta d'aur, e auancèrem invocant eth nòm d'Allà. E trauessèrem carrèrs damb palais ath sòn costat, colomnes d'alabastre e jardins a on er aire que s'alendaue ère de lèit e es arriuets d'aigües embaumades. E arribèrem en un palai que dominaue era ciutat e qu'ère bastit damb un art e ua magnificéncia inconcebibles, e qu'es sues terrasses èren sostengudes per mil colomnes d'aur damb parabandes formades de cristaus de color e damb murs incrustadi d'esmeraldes e de safirs. E en centre deth palai i auie un jardin encantat, qu'era sua tèrra, flairosa coma eth musc, ère adaiguada per tres arrius de vin blos, d'aigua de ròses e de mèu. E ath miei deth jardin se quilhaue un pabilhon damb vòuta formada per ua soleta esmeralda, que sauvaue un tron d'aur ròi inscrustat de robins e pèrles. E en tron i auie un petit còfre d'aur.

E aqueth petit còfre, ò rei deth temps! ère precisament eth qu'ara as enes tues mans.

E eth mèn patron eth beduin cuelhec eth còfre e lo dauric. E trapèc laguens uns povassi ròis e exclamèc: "Vaquí eth sofre ròi, *ya Hassan Abdalah*! Aguesta ei era Kimia des sabents e des filosòfi, que moriren sense trapar-la!" E didí jo: "Lança aguest vil povàs, ò patron mèn! e aumplim aguest còfre damb es riqueses qu'aumplissen aguest palai!" E eth mèn patron me guardèc damb pietat, e me didec: "Ò praube! Aguest povàs qu'ei era hònt de totes es riqueses dera tèrra! E un solet gran d'aguest povàs ei pro entà convertir en aur es metaus mès vils. Qu'ei era Kimia! Ei eth sofre ròi!, ò praube ignorant! Damb aguest povàs, se voi, bastirè palais mès beròis qu'aguest, fondarè ciutats mès magnifiques qu'aguesta, cromparè era vida des òmes e era consciéncia de purs, sedusirè era pròpria vertut e me harè rei, hilh de rei!" E li didí: "E damb aguest povàs, ò senhor mèn! poiràs alongar un solet dia era tua vida o esfaçar ua soleta ora dera tua existéncia passada?" E me contestèc: "Solet Allà ei gran!"

E coma que jo non n'era segur dera eficàcia des vertuts d'aqueth Sofre ròi, m'estimè mès recuélher es pèires precioses e es pèrles. E ja m'auia aumplit damb eres eth cinturon, es pòches e eth turbant, quan exclamèc eth mèn patron: "Maudit sigues, òme d'esperit grossièr! Se qué hès? Ignòres que se mos hèm a vier ua soleta pèira d'aguest palai e d'aguesta tèrra, queiríem heridi de mòrt ar instant?" E gessec deth palai a granes calhamardades, en tot hèr-se a vier eth petit còfre. E jo, a maugrat mèn, uedè es mies pòches, eth mèn cinturon e eth mèn turbant, e seguí ath mèn patron, non sense virar diuèrsi còps eth cap entad aqueres riqueses incalculables. E en jardin m'amassè damb eth mèn patron, que me cuelhec dera man entà trauessar era ciutat, cranhent que me deishèssa temptar jo per tot aquerò que s'aufrie ara mia vista e qu'ère a posita de mèns dits. E gessérem dera ciutat pera pòrta de robin.

E quan mos apressèren en orizon de cristau blu, se dauric dauant de nosati e mos deishèc passar. E quan auérem passat, mos virèrem enta guardar per darrèr viatge era planhèra miraculosa e era ciutat d'Aram; mès era planhèra e era ciutat auien despareishut. E mos trapèrem ara vòra der arriu de mercuri, que trauessèrem peth pònt de cristau coma eth prumèr viatge. E ena auta vòra trapèrem as nòstes camelhes peishent èrba amassa. E m'apressè ara mia coma a un ancian amic. E dempús d'estacar ben es correges des seres, montèrem enes nòstes camelhes, e me didec eth mèn patron: "Que ja tornam en Egipte!" E lheuè es braci en accion de gràcies a Allà per aquera bona notícia.

Mès, ò senhor mèn! en mèn cinturon i auie tostemp era clau d'aur e era clau de plata, e non sabia jo qu'èren es claus dera misèria e des patiments.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauanta tresau net

Era didec:

… e non sabia jo qu'èren es claus dera misèria e des patiments.

Atau, donc, pendent tot eth viatge, enquiara nòsta arribada en Eth Caire, suportè moltes misèries e molti patiments, que me costèc era pèrta dera mia santat. Mès, per ua fatalitat qu'era sua causa ignoraua tostemp, solet jo èra victima des contratemps deth viatge, mentre qu'eth mèn patron, tranquil, dilatat enquiath limit dera dilatacion, semblaue prosperar damb toti es maus que m'assautauen. E passaue arridolent entre es plagues e perilhs, e caminaue pera vida coma per un tapís de seda.

E d'aguesta manèra arribèrem en Eth Caire, e eth mèn prumer desir siguec anar de seguit ena mia casa. E me trapè era pòrta trincada e dubèrta e es gossets deth carrèr auien hèt eth sòn abitatge aquiu entà receber-me. E non vedí ne tralha dera mia mair, dera mia esposa e des mèns hilhs. E un vesin, que m'auie vist entrar e entenie es mèns crits de desesperacion, dauric era pòrta, e me didec: "*Ya Hassan Abdalah*, que s'alongen es tòns dies que perderen eri! Ena tua casa s'an mòrt toti!" En enténer aguesta notícia, queiguí en solèr, estavanit.

E vaquí que, quan me remetí, vedí ath mèn costat ath beduin, que m'ajudaue e m'esposcaue era cara damb aigua de ròses. E en tot estofar-me en lèrmes e en somics, aqueth còp non podí que lançar imprecacions contra eth e acusar-lo d'èster eth causant de toti es mèns malastres. E pendent ua bona estona l'aumplí d'injúries, en tot hèr-lo responsable des maus que pesauen sus jo e s'acarnissauen damb jo. Mès eth, sense pèrder era sua serenitat e sense abandonar era sua cauma, me toquèc ena espatla, e me didec: "Tot mos ven d'Allà e tot va entà Allà!" E cuelhent-me dera man, m'arrosseguèc dehòra de casa.

E m'amièc entà un palai magnific ara vòra deth Nil, e m'obliguèc a abitar aquiu damb eth. E coma que vedie qu'arren artenhie esbugassar era mia anma des sòns maus e des sues penes, damb era esperança de padegar-me, volec compartir damb jo tot çò que possedie. E amiant era sua generositat ath limit, se tenguec a iniciar-me enes sciéncies misterioses, e m'ensenhèc a liéger enes libres d'alquimia e a interpretar es manuscrits cabalistics. E soent hège vier entà jo quintaus de plomb que botaue en fusion, e metent alavetz ua particula de sofre ròi deth còfre, convertie eth vil metau en aur deth mès pur. Ça que la, enquia e tot enrodat de tresòrs, e ath miei dera alegria e des hèstes que cada dia daue eth mèn patron, jo auia eth còs aclapat de dolors e era mia anma ère desgraciada. E ne tansevolh podia tier eth pes ne eth contacte des rics vestits e des pèrles precioses que m'obligaue a caperar-me. E me mestrauen es minjars mès delicadi e es beuendes mès delicioses; mès en vaganaut, pr'amor que jo solet sentia repugnància per tot aquerò. E auie entà jo crambes supèrbes, e lhets de husta flairosa, e divans de porpra; mès eth saunei non barraue es mèns uelhs. E es jardins deth nòste palai, refrescadi pera brisa deth Nil, èren pobladi des arbes mès estranhs, amiadi dera India, de Persia, de China e des Isles, sense tier en compde es despenes. E ues maquines bastides damb art lheuauen era aigua deth Nil e la hègen quèir damb surgents refrescants laguens

d’estanhs de marme e de porfir; mès jo non sentia cap gust en totes aqueres causes, donques qu’un podom sense antidòt auie negat era mia carn e eth mèn esperit.

Per çò deth mèn patron eth beduin, es sòns dies se passauen en sen des plasers e des voloptuositats, e es sues nets èren ua auança des alegries deth Paradís. E s’estaue eth, non luenh de jo, en un pabilhon penjat de teles de seda brodades d’aur, a on era lum ère doça coma era dera lua. E aqueth pabilhon ère entre bòsqui d’irangèrs e de citronèrs, que damb era sua flaira se barrejaue era des gensemins e ròses. E ère aquiu a on cada net recebie a nombrosi convidadi, que tractaue magnificament. E quan es sòns còrs e es sòns sensi èren premanidi entara voloptuositat, per çò des vins esquisti e dera musica e des cants, hège desfilar dauant des uelhs d’eri a joenes beròies coma hurís, crompades a pes d’aur enes mercats d’Egipte, de Persia e de Siria. E se bèth un des convidadi tachaue ua guardada de desir en quinsevolh d’eres, eth mèn patron la cuelhie dera man e l’ac presentaue ad aqueth que la desiraue, e li didie: “Senhor mèn! Permet-me qu’amia aguesta esclaua ena tua casa!” E d’aguesta manèra, guairi s’apressauen ada eth se hègen amics sòns. E ja non se lo coneishie que damb eth nòm der Emir Magnific.

Un dia, eth mèn patron, que soent venguie a visitar-me en pabilhon a on es mèns patiments me forçauen a víuer en solitud, venguec a veder-me de ressabuda, amiant damb eth a ua naua joena. E era auie era cara illuminada pera embriaguesa e peth plaser, e uns uelhs exaltadi que ludien damb un huec extraordinari. E se seiguec plan près de jo, botèc enes sòns jolhs ara joena e me didec: “*Ya Hassan Abdalah*!, que vau a cantar. Encara non as entenut era mia votz. Escota! E cuelhent-me dera man, se metec a cantar aguesti vèrsi damb ua votz extatica, en tot amaiar eth compàs damb eth cap:

Vene, joen! Eth sabent ei aqueth que li dèishe ara alegria ocupar era sua vida complètament!

Que se sauven era aigua entara pregària, era gent religiosa!

Tu, bota-me aguest vin, que harà mès esquista era rojor des tues caròles!

Que voi béuer enquia pèrder era rason!

Mès beu tu prumèr, beu sense pòur, e balha-me era copa que perhumen es tòns pòts!

Que non auem coma testimònis qu’as irangèrs, que dèishen anar es sòns perhums ath vent, e as arriuets que corren hugitius!

Que me cante era tua votz causes apassionades,e amudiràn es rossinhòls envejosi!

Canta sense pòur, canta-me causes apassionades, que sò solet entà escotar-te!

E non enteneràs cap aute bronit qu’eth des ròses que se daurissen e eth bategar deth mèn còr!

Que sò solet entà escotar-te, sò solet entà veder-te. Ò! dèisha ja quèir eth tòn vel!

Que non auem coma testimònis des nòsti plasers qu'era lua e es sues companhes!

E inclina-te e dèisha-me punar eth tòn front! Dèisha-me punar era tua boca e es tòns uelhs e eth tòn sen blanc coma era nhèu!

A! Inclina-te sense temor, que non auem coma testimònis qu'es gensemins e es ròses!

Vene enes mèns braci pr'amor qu'er amor m'uscle e ja non posqui mès! Mès baisha eth tòn vel prumèr de tot, pr'amor que s'Allà mos vedesse cuelherie enveja!

E dempús de cantar atau, eth mèn patron eth beduin deishèc anar ua grana alendada de felicitat, inclinèc eth cap sus eth pièch e semblèc que s'esclipsaue. E era joena, qu'ère enes sòns jolhs, se desliguèc des sòns braci entà non trebolar eth sòn repaus e s'esguitlèc leugèrament. E m'apressè jo entada eth pr'amor de caperar-lo e reclinar eth sòn cap en un coishin, e me n'encuedè qu'eth sòn alend auie cessat; e m'inclinè sus eth ath limit dera ansietat.

E vedí que s'auie mòrt coma es predestinadi, arrint ara vida! Allà l'age ena sua pietat!

Alavetz jo, damb eth còr sarrat pera desaparicion deth mèn patron, que, a maugrat de tot, tostemp auie estat damb jo plen de serenitat e benvolença, e desbrembant que s'auien calat sus eth mèn cap totes es desgràcies des deth dia que me trapè damb eth, ordenè que li hessen ues magnifiques funeralhes. Jo madeish lauè eth sòn còs damb aigües aromatiques, barrè suenhosament damb coton perhumat totes es dubetures naturaus, lo depilè, li pientè damb suenh era barba, tintè es sues celhes, ennerí es sues pestanhes e l'arrasè eth cap. Dempús l'estropè en ua sòrta de susari de cèrt teishut meravilhós que se hec entà un rei de Persia, e lo metí en un taüt de husta d'aloè, incrustat d'aur.

Dempús d'aquerò convoquè as nombrosi amics qu'era sua generositat s'auie eth, e ordenè a cinquanta esclaus, vestidi toti damb ròba apropriada as circonstàncies, qu'amièssen per torn eth taüt enes sues espatles. E formada ja era acompanhada gessérem entath cementèri. E un nombre considerable de ploranères, que jo auia pagat entad aquerò, seguie era acompanhada, deishant anar crits lamentables e agitant es sòns mocadors per dessús des sòns caps, mentre daurien era marcha es lectors deth Koran, cantant versets sagradi, as quaus responie era multitud, dident: "Non i a mès diu qu'Allà! E Mohammad ei er enviat d'Allà!"

E guairi musulmans passauen s'esdegauen a ajudar a amiar eth taüt, encara que solet siguesse tocant-lo damb era man. E l'acoguèrem entre es planhs de tot eth pòble. E sus era sua hossa hi esgorjar un ramat sancer de motons e cries de camelh.

En auer complit d'aguesta manèra es mèns deuers damb eth mèn defuntat patron, e dempús de presidir eth hestau des funeralhes, m'isolè en palai entà començar a botar en orde es ahèrs dera succession. E çò prumèr que hi siguec començar daurint eth petit còfre d'aur entà veir s'encara contenguie es povassi de sofre ròi. Mès non trapè

qu'aquerò que rèste ara, e qu'as dauant des tòns uelhs, ò rei deth temps! Pr'amor que, damb era sua prodigalitat extrèma, eth mèn patron l'auie ja agotat tot enta transformar en aur quintaus de plomb. Mès era pòca causa qu'encara quedaue en còfre ère pro entà enriquir ath mès poderós des reis. E jo non èra enquimerat per aquerò. Ath delà, que m'èren parièr es riqueses, en estat lamentable que me trapaua. Ça que la, volí saber-me'n deth contengut deth manuscrit misteriós de pèth de gasèla, qu'eth mèn patron non m'auie deishat liéger jamès, encara que m'auie ensenhat a interpretar es caractèrs talismatics. E lo daurí e recorrí eth sòn contengut. E solet alavetz, ò senhor mèn! siguec quan m'en sabí, entre d'autes causes extraordinàries que te diderè bèth dia, es vertuts fastes e nefastes des cinc claus deth Destin. E compreni qu'eth beduin m'auie crompat e m'auie amiat damb eth, sonque entà desliurar-se des tristes proprietats des dues claus d'aur e de plata, en tot hèr quèir sus jo es sues males influéncies. E me calec invocar ena mia ajuda a toti es pensaments mès beròis deth Profèra (damb era pregària e era patz) entà non maudíder ath beduin e escopir sus era sua hòssa.
Atau, donc, m'esdeguè a trèir deth mèn cinturon es dues claus fataus, e entà des.hèir-me d'eres entà tostemps, les lancè en un crusòl e aluguè dejós un huec, damb er in de honer-les e volatilizar-les. E ath madeish temps me tenguí ara cèrca des dues claus dera glòria, dera sabença e dera felicitat. Mès, per mès qu'escorcolhè es cornèrs de palai, non podí trapar-les. E tornè en crusòl, e botè totes es mies fòrces ena fusion des dues claus maudides.

Mentre jo èra ocupat en aguest trabalh…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauanta quatau net

Era didec:

"… Mentre jo èra ocupat en aguest trabalh, credent veder-me desliurat entà tostemp deth mèn mau destin damb era anulacion des dues claus nefastes, e mentre activaua eth huec entà favorir aquera destruccion, que non arribaue tant ara prèssa coma jo volia, de pic vedí eth palai invadit pes gardes deth califa, que se precipitèren sus jo e m'arrosseguèren enes mans deth sòn patron.

Eth tòn pair, eth califa Theilun, ò senhor mèn! me didec damb severitat que se n'auie sabut de qué jo auia eth secret dera alquimia, e que l'ac auia de revelar ath moment entà que podesse profitar-se'n d'eth. Mès coma jo sabia, ai! qu'eth califa Theilun, opressor deth pòble, tierie era sciéncia contra era justícia e entath mau, me remí a parlar. E ar arràs dera colèra, eth califa hec que me carguèssen de cadies e me calessen en mès nere des crotons. E ath madeish temps ordenèc saquejar e destruir, de naut a baish, eth nòste palai, e s'apoderèc deth petit còfre d'aur que contenguie eth manuscrit de pèth de gasèla e es escasses particules de povàs ròi. E l'encarguèc era susvelhança deth còfre ad aguest venerable jeique que l'a hèt a vier entre es tues mans, ò rei deth temps! E cada dia me

sometie a tortura, demorant atau obtier dera feblesa dera mia carn era revelacion deth mèn secret.

Mès Allà me balhèc era vertut dera paciéncia. E pendent ans e ans e viscut d'aguesta manèra, demorant qu'era mòrt me desliurèsse d'aguesta situacion. E ara, ò senhor mèn! morirè consolat, donques qu'eth mèn perseguidor rendec ja comptes a Allà des sues accions, e jo podí aué, apressar-me ath mès just e mès gran des reis!"

Quan eth sultan Mohammad ben-Theilun auec entenut aguest relat deth venerable Hassan Abdalah, se lheuèc deth sòn tron e abracèc ar ancian, exclamant: "Laudat sigue Allà que permet ath sòn servidor reparar era injustícia e reparar es maus!" E de seguit nomentèc a Hassan Abdalah gran visir, e li botèc eth sòn pròpri mantèl reiau. E lo fidèc ath suenh des mètges mès expèrts deth règne pr'amor de que contribuissen ara sua garison. E ordenèc as escrivans mès abils deth palai qu'escriuessen suenhosament en letres d'aur aquera istòria tant extraordinària e la sauvèssen enes archius deth règne.

Dempús d'aquerò, ja sense dobtar dera vertut deth Sofre ròi, eth califa volec experimentar eth sòn efècte de seguit. E ordenèc lançar e méter en fusion, en enòrmes caudèrs de hanga coduda, mil quintaus de plomb; e les barregèc damb es escasses particules de Sofre ròi que quedauen en petit còfre, prononciant es paraules magiques que li dictèc eth venerable Hassan Abdalah. E de seguit se convertic tot eth plomb en aur mès blos.

Alavetz, sense voler que tot aqueth tresòr se despenèsse en causes subtiles, eth sultan decidic tier-lo en ua òbra que siguesse agradiua ath Plan Naut. E decidic era construccion d'ua mesquita que non auesse parièr en toti es païsi musulmans. E hec vier as arquitèctes mès famosi deth sòn empèri, e les ordenèc que hessen es plans d'aquera mesquita d'acòrd damb es sues indicacions, sense pensar enes dificultats dera sua execucion ne enes somes de sòs que podesse costar. E ath pè deth ticolet que dominaue era ciutat tracèren es arquitèctes un quarrat immens, que cada un des sòns costats guardaue a un des punt cardinaus deth cèu. E en cada angle projectèren ua tor de proporcion admirabla, qu'era sua part nauta ère ornada damb ua galaria e coronada per ua copòla d'aur. E en cada façada dera mesquita lheuèren mil colomnes que suportauen arcs d'ua corbadura eleganta e solida, e aquiu establiren ua terrassa qu'era sua parabanda ère d'aur, meravilhosament ciselat. E en centre der edifici lheuèren ua copòla immensa, de construccion tan leugèra e aeriana que semblaue plaçada entre eth cèu e era tèrra, sense punt d'emparament. E era vòuta dera copòla se recurbic d'esmalt color blu e esposcat d'esteles d'aur. E eth pasiment se hec damb marmes estranhs. E es rajòles des murs se heren damb jarpe, porfit, agates, nacar opalin e gemes precioses. E es colomnes e es arcs se caperèren damb versets deth Koran, entrelaçadi, escultadi e pintadi damb colors purs. E entà qu'aqueth meravilhós edifici siguesse protegit contra eth huec, non se tenguec ena sua construccion cap tipe de husta. E en bastiment d'aquera mesquita se tardèren sèt ans sancers e sèt mil òmes e sèt mil quintaus de dinnars d'aur. E se la cridèc era Mesquita deth sultan Mohammad ben-Theilun. E encara se la coneish damb aguest nòm enes nòsti dies.

Per çò deth venerable Hassan Abdalah, non se tardèc a recuperar era santat e es fòrces, e viuec aunorat e respectat enquiara edat de cent vint ans, que siguec eth tèrme mercat peth sòn destin. Mès Allà ei eth mès sabent! Eth ei eth solet viuent!

E dempús de condar aguesta istòria, Schahrazada se carèc. E didec eth rei Schahriar: "Cèrtament, arrés pòt evitar eth sòn destin. Mès com m'a entristit aguesta istòria, ò Schahrazada!"

E Schahrazada didec: "Que me perdone eth rei; mès plan per aquerò vau a condar de seguit era istòria des **Baboches inservibles**, trèta de **Eth divan des aisits donaires e dera alègra sabença,** deth jeique Magid-Eddin Abu-Taher Mohammad. (Allà lo capère damb etra sua misericòrdia e l'age ena sua gràcia!)

E didec Schahrazada:

Eth divan des aisits donaires e dera alègra sabença

Es baboches inservibles

Conden que i auie en Eth Caire un droguèr cridat Abu-Cassem El-Tamburi, qu'ère molt famòs per çò dera sua avarícia. E vaquí que, encara qu'Allà li balhaue era riquesa e era prosperitat enes sòns negòcis de venda e de crompa, viuie e vestie coma eth mès praube des mendicants, e non amiaue ath dessús que ròba de pelhòts e pelhandres; e eth sòn turbant ère tan vielh e tan lord, qu'ère impossible distinguir eth sòn color; mès, de tota era sua vestimenta, çò que mès pregonaue era sordidesa der individú, èren es baboches, pr'amor que, non solet èren clavetades damb enòrmes taches e èren resistentes coma maquines de guèrra, damb es sòles mès gròsses qu'eth cap d'un ipopotam e remetudes mil viatges, pendent vint ans qu'es baboches èren baboches, pes mès adreits sabatèrs adobadors de Eth Caire, qu'agotèren eth sòn art entà amassar es bocins adobadors d'aqueth caucèr. E coma conseqüéncia de tot aquerò, es baboches d'Abu-Cassem pesauen tant ja, que de hège fòrça temps s'auien hèt proverbiaus en tot Egipte; pr'amor que quan se volie exprimir era pesantor de bèra causa, se les cuelhie tostemp coma tèrme comparatiu.

Atau, quan un convidat alongaue massa era sua visita ena casa der ostejaire, se didie d'eth: "Qu'a era sang coma es baboches d'Abu-Cassem." E quan un mèstre d'escòla, dera espècia de mèstres d'escòla cuelhudi de pedanteria, volien vantar-se deth sòn engenh, se dide d'eth: "Aluenhat sigue eth Maligne! Qu'a er engenh tan pesant coma es baboches d'Abu-Cassem!" E quan un messatgèr ère aclapat peth pes dera sua carga, alendaue, dident: "Allà maudide ath proprietari d'aguesta carga! Que pese tant coma es baboches d'Abu-Cassem!" E quan en bèth harem ua matrona vielha, dera espècia maudida des vielhes rondinaires, volie empedir que se divertissen entre eres es joenes esposes deth sòn patron, se didie: "Hèsque Allà que se demore guèrcha era calamitosa!

Qu'ei tan pesada coma es baboches d'Abu-Cassem!" E quan un minjar massa indigèst obstruie es intestins e costaue ua tempèsta en vrente, se didie: "Allà me desliure! Aguest minjar maudit ei tan pesant coma es baboches d'Abu-Cassem!" E atau succesiuament en totes es circonstàncies qu'en eres era pesadesa hège sénter eth sòn pes.

Un dia qu'Abu-Cassem auie hèt un negòci de crompa e venda mès auantatjós encara que de costum, ère de plan bon umor. Atau, donc, en sòrta de balhar un gran hestau o petit, coma ei costum entre es mercadèrs qu'Allà favorís damb un exit de mercat, li semblèc mès convenent vier a cuélher un banh en hammam, a on non se'n brembaue de quan auie botat es pès eth darrèr viatge. E dempús de barrar era botiga, se filèc entath hammam, en tot cargar-se es baboches ena espatla en sòrta d'amiar-les botades; pr'amor qu'ac hège atau de hège fòrça temps pr'amor de non espatracar-les. E quan arribèc en hammam, deishèc en lumedan es sues baboches damb toti es parelhs de caucèr qu'èren aquiu plaçadi en fila, coma ei costum.

E entrèc a cuélher un banh.

E vaquí qu'Abu-Cassem amiaue tant de greish infiltrat ena pèth qu'as heregadors massatgistes les costèc un trabalh extrèm arténher eth sòn objectiu; e non ac heren enquiath finau dera jornada, quan ja se n'auien anat toti es auti banhistes. E fin finau podec gésser deth hammam Abu-Cassem, e cerquèc es sues baboches; mès que ja non èren aquiu, e en sòn lòc i auie un parelh de pantofles de cuer auriò citron. E Abu-Cassem se didec: "Plan que òc Allà mes les mane, sabent que hè temps que m'en voi crompar ues de semblables. O dilhèu a estat quauqu'un que les a escambiat pes mies sense encuedar-se'n!" E plen d'alegria per veder-se liure deth desengust d'auer-se'n de crompar ues autes, les agarrèc e se n'anèc.

Mès es pantofles de cuer auriò citron pertanhien ath kadí, qu'encara se trapaue en hammam. E per çò des baboches d'Abu-Cassem, en veir er òme encargat de susvelhar eth caucèr qu'aqueth orror flairaue e empestaue era entrada deth hammam, s'esdeguèc a recuelher-les e a amagar-les en un cornèr. Dempús, coma que ja s'auie acabat era jornada, e eth temps dera sua garda s'auie acabat, se n'anec, sense brembar-se'n de tornar a botar-les en sòn lòc.

Atau, donc, quan acabèc eth banh eth kadí, es servidors deth hammam, que se delien entà servir-lo, cerquèren en bades es pantoflas; e acabèren en tot trapar en un cornèr es fabuloses baboches que de seguit arreconeisheren coma es d'Abu-Cassem. E se meteren a perseguir-lo, e quan l'agarrèren, se lo heren a vier en hammam damb eth còs deth delicte ena espatla. E dempús de cuélher çò que li pertanhie, eth kadí hec que l'entornèssen ar aute es sues baboches, e a maugrat des sues protèstes, l'envièc entara preson. E entà non morir-se ena preson, Abu-Cassem non auec mès remèdi, a maugrat sòn, que mostrar-se generós damb es sues gratificacions damb es gardes e oficiaus dera policia; donques que, coma ja ei sabut, ère tan farcit de sòs coma poirit d'avarícia. E non li costèc guaire arténher era sua libertat.

E d’aguesta sòrta podec gésser dera preson Abul-Cassem, mès aclapat ar arràs e desesperat. E atribuint as sues baboches era sua desgràcia, correc a lançar-les en Nil pr’amor de des.hèir-se d’eres.

E vaquí que quauqui dies dempús, en retirar uns pescadors eth sòn hilat, que pesaue mès que de costum, trapèren en eth es baboches, en tot arreconeisher-les de seguit coma es de Abu-Cassem. E vederen, plei de furor, qu’es taches qu’èren clauetades es baboches auien espatracat eth sòn hilat. E correren ara botiga d’Abu-Cassem e lancèren damb violéncia es baboches laguens d’era, maudident ath sòn pròprietari. E coma qu’es baboches auien estat lançades damb fòrça, tumèren contra es flascons d’aigua de ròses e d’autes aigües que i auie enes estatgères e les heren quèir, en tot tricar-se en mil bocins.

En veir aquerò, eth dolor d’Abu-Cassem arribèc ar arràs, e exclamèc eth: “A! Baboches maudides! Hilhes deth mèn cu, non me costatz que malastres!” E les cuelhec e anèc en sòn jardin e se metec a cavar un clòt entà enterrar-les aquiu. Mès un vesin sòn, qu’ère ressentit damb eth, profitèc era ocasión entà resvenjar-se, e correc de seguit a avisar ath walí qu’Abu-Cassem ère en tot desenterrar un tresòr en sòn jardin. E coma eth walí se’n sabie dera riquesa e dera avarícia d’Abu-Cassem, non dobtèc d’aquera notícia, e de seguit envièc as gardes entà que s’apoderèssen d’Abu-Cassem e l’amièssen ena sua preséncia. E per mès qu’eth malerós jurèsse que non s’auie trapat cap tresòr, senon que solet volie enterrar es sues baboches, eth walí non volec creir ua causa tant estranha e tan contrària ara avarícia legendària der acusat, e coma que, siguesse peth motiu que siguesse, comptaue aguest es sòns sòs, obliguèc ar aclapat Abu-Cassem a desborsar ua importanta soma entà obtier era sua libertat.

E ja liure, dempús d’aquera formalitat dolorosa, Abu-Cassem…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauanta cincau net

Era didec:

… E ja liure, dempús d’aquera formalitat dolorosa, Abu-Cassem comencèc a chinar-se era barba damb desesperacion, e cuelhent es sues baboches, jurèc des.hèir-se d’eres tu per tu. E caminèc ar edart pendent fòrça temps, reflexionant sus era milhor manèra d’amià’c a tèrme, e acabèc en tot decidir-se a lançar-les en un canau plaçat en camp, plan luenh. E se pensèc que ja non tornarie a saber-se’n d’eres. Mès volec era sòrt qu’era aigua deth canau arrosseguèsse es baboches enquiara entrada d’ua mòla qu’es sues pèires botjaue aqueth canau. E es baboches s’aganchèren enes pèires de mòla e les heren sautar, alterant era sua marcha. E acodiren a reparar eth mau es patrons dera mòla, e observèren que tot aquerò aubedie as baboches que trapèren aganchades en engranatge, e que de seguit arreconeisheren coma es baboches d’Abu-Cassem. E de nauèth embarrèren ena preson ath malerós droguèr, e aqueth còp lo condemnèren a pagar ua fòrta indemnizacion as patrons dera mòla per çò deth mau que les auie costat.

E ath delà li calec pagar ua fòrta fiança entà arténher era libertat. E l'entornèren tanben es baboches.

Alavetz, ath limit dera perplexitat, tornèc ena sua casa, e pujant ena terrassa, s'estirèc aquiu e se metec a pensar prigondament sus aquerò que li calie hèr. E auie plaçat ena terrassa, apròp d'eth, es baboches; mès les viraue era esquia, pr'amor de non veder-les. E en aqueth moment, precisament, un gosset des vesins aubirèc es baboches, e en tot lançár-se des dera terrassa des sòns patrons ara d'Abu-Cassem, agarrèc damb era boca ua des baboches e se metec a jogar damb era. E quan ere en çò milhor deth jòc damb era babocha, eth gosset la lancèc luenh, e eth Destin funèst la hec quèir dera terrassa en cap d'ua vielha que passaue peth carrèr. E eth pes formidable dera babocha estronhèc ara vielha, en tot deishar-la mès ampla que longa. E es parents dera vielha arreconeisheren era babocha d'Abu-Cassem, e anèren a queishar-se ath kadí, reclamant eth prètz dera sang dera sua parenta o era mòrt d'Abu-Cassem. E eth malerós se vedec obligat a pagar eth prètz dera sang, d'acòrd damb era lei. E ath delà, entà desliurar-se dera preson, li calec pagar ua grana fiança as gardes e as oficiaus de policia.

Mès alavetz auie cuelhut ja ua decision. Tornèc ena sua casa, cuelhec es dues baboches fataus, e tornant ena casa deth kadí, quilhèc es dues baboches per dessús deth sòn cap, e exclamèc damb ua veeméncia que hec arrir ath kadí, as testimònis e as presents: "Ò senhor kadí! vaquí era causa des mies tribulacions! E lèu me vau a veir obligat a demanar caritat en pati des mesquites. Te prègui, donc, que te dignes dictar un decret que declare qu'Abu-Cassem ja non ei eth proprietari des baboches, donques que les lègue ad aqueth que volgue cuelher-les, e que ja non ei eth responsable des malastres que còsten en avier!" E dempús de parlar atau, lancèc es baboches ath miei dera sala des judicis, e hugec damb es pès descauci, mentre, a truca d'arrir, queiguien de cu toti es presents. Mès Allà ei eth mès sabent!

E sense arturar-se, Schahrazada condèc encara:

Bahlul, bofon d'Al-Raschid

Me n'è arribat a saber qu'eth califa Harun Al-Raschid auie, viuent en sòn palai, a un bofon encargat de divertir-lo enes sòns moments d'umor ombriu. E aqueth bofon se cridaue Bahlul eth Senat. E un dia li didec eth califa: "*Ya Bahlul*! Sabes eth nombre de lhòcos que i a en Bagdad?" E Bahlul contestèc: "Ò senhor mèn! que serie un shinhau longa era lista!" E didec Harun: "Donques qu'ès er encargat de hèr-la. E supausi que serà exacta!" E Bahlul deishèc anar dera sua gòrja ua arridalhada prolongada. E li preguntèc eth califa: "Qué te cau?" E Bahlul didec: "Ò senhor mèn! que sò enemic de tot trabalh fatigós. Plan per aquerò, entà complader-te vau de seguit a hèr-te era lista des senats que i a en Bagdad. Pr'amor qu'ei un trabalh qu'a penes exigirà eth temps que se tarde en avalar-se un veire d'aigua. E damb aguesta lista, que serà molt cuerta, per Allà que te'n saberàs deth nombre de lhòcos que i a ena capitau deth tòn empèri!"

E en tot èster seigut en tron deth califa, aqueth madeish Bahlul recebec, per aguesta temeritat, ua bona repassada que li foteren es ujiers. E es crits espaventosi que per aquerò deishèc anar, meteren en conmocion a tot eth palai e meteren en atencion ath califa. E en veir qu'eth sòn bofon ploraue damb arderoses lèrmes, sagèc de padegar-lo. Mès Bahlul li didec: "Ai, ò Emir des Credents! Eth mèn dolor que non a consolacion, donques que non ei per jo que plori, senon peth mèn patron eth califa. Se jo, plan, è recebut tanti còps per auer ocupat un instant eth sòn tron, quina repassada non li balharàn ada eth dempús d'ocupar-lo pendent tanti ans?"

E tanben eth madeish Bahlul auec pro sen entà cuélher orror ath matrimòni. E pr'amor de balhar-li ua mala passada, Harun lo hec maridar ara fòrça damb ua joena d'entre es sues esclaues, en tot assegurar-li que lo harie erós, e qu'autanplan eth responerie de qué atau serie. E Bahlul se vedec obligat a a aubedir, e entrèc ena cramba noviau, a on lo demoraue era sua joena esposa, qu'ère d'ua beresa selècta. Mès a penes s'estirèc ath sòn costat, se lheuèc còp sec damb terror e hugec dera sua cramba, madeish qu'un lhòco. E eth califa, informat de çò que venguie de passar, hec vier a Buhlul ena sua preséncia e li preguntèc damb votz sevèra: "Per qué, ò maudit! l'as inferit aguesta ofensa ara tua esposa?"

E contestèc Bahlul: "Ò senhor mèn! eth terror ei un mau que non a remèdi! Plan que jo non è de hèr cap repotec ara mia esposa qu'as auut era generositat d'autrejar-me, donques qu'ei beròia e modesta. Mès, ò senhor mèn! a penes entrè ena cramba noviau entení clarament diuèrses votzes que gessien deth sen dera mia esposa. E ua d'eres me demanaue un vestit, ua auta eth vel de seda; e aguesta ues baboches e aquera ua tunica brodada; e era de mès enlà, d'autes causes. Alavetz sense poder tier eth mèn espant, e non obstant es tues ordes e es encantaments dera joena, hugí ath mès córrer, cranhent tornar-me lhòco e mès malerós encara de çò que sò."

E eth madeish Bahlul refusèc un dia cèrt present de mil dinnars que l'aufric per dus còps eth califa. E coma qu'eth califa, extrèmament estonat d'aqueth desinterès li preguntèsse eth motiu qu'auie, Bahlul, qu'ère seigut damb ua cama estirada e era auta arraulida, se limitèc a esténer plan ostensiblament es dues cames ath còp, en èster aguesta era sua responsa. E en veir semblabla grossieria e tan grana manca de respècte damb eth califa, eth cap des eunucs volec hèr-li violéncia e castigar-lo; mès Al-Raschid l'ac empedic damb un gèst, e li preguntèc a Bahlul a qué ère degut aqueth desbrembe des formes educades. E Bahlul responec: "Ò senhor mèn! S'auessa estenut era man entà recéber eth tòn present, auria perdut entà tostemp eth dret a esténer es cames!"

E fin finau, eth pròpri Bahlul siguec qui entrant un dia ena tenda de campanha d'Al-Raschid, que tornaue d'ua expedicion de guèrra, lo trapèc assedegat e demanant a granes votzes un veire d'aigua. E Bahlul se metec a córrer entà hèr-li a vier un veire d'aigua fresca, e en tot aufrir-se-lo, didec: "Ò Emir des Credents! te prègui qu'abans de béuer me digues a quin prètz auries pagat aguest veire d'aigua se, per edart, auesse estat impossible de trapar o dificil de balhar-te-lo!" E didec Al-Raschid: "Solide auria dat, entà auer-lo, era mitat deth mèn règne!"

E didec Bahlul: “Beu-te-lo ara. E Allà l’entorne plen de delícies entath tòn còr!” E quan eth califa auec acabat de béuer, Bahlul li didec: “Ò Emir des Credents! e s’ara que ja te l’as avalat, aguest veire d’aigua non podesse gésser deth tòn còs per tòrt de bèra retencion d’orina ena tua veishiga aunorabla, a quin prètz pagaries era manèra de hèr-lo gésser?” E Al-Raschid contestèc: “Per Allà,en aguest cas daria tot eth mèn empèri ar ample e ath long!”

E Bahlul, en tot botar-se plan trist de pic, didec: “Ò senhor mèn! un empèri que non pese ena balança mès qu’un veire d’aigua o un gisclet d’orina non aurie de costar totes es preocupacions que mos balhe e es guèrres sagnoses que mos produís!”

En enténer aquerò, Harun se metec a plorar.

E encara didec Schahrazada:

Era invitacion ara patz universau

Conden qu’un venerable jeique rurau auie ena sua casa un beròi corrau, ath quau tenguie toti es sòns trabalhs, e ère aprovedit d’audèths mascles e femèles que li balhauen boni ueus e supèrbs porets saborosi entà minjar. E entre es audèths mascles i auie un gran e beròi Poth de votz clara e plomatge ludent e daurat, que, ath delà de totes es sues qualitats de beresa exteriora, ère dotat d’instint susvelhant, de sabença e d’experiéncia enes causes deth mon, es cambis deth temps e es repotecs dera vida. E ère plen de justícia e d’atencion damb es sues esposes, e complie es sòns deuers respècte ada eres damb tant d’intererès coma imparcialitat, pr’amor de non deishar entrar era gelosia enes sòns còrs e era animositat enes sues guardades. E eth sòn patron l’auie botat eth nòm de Votz d’Auròra.

E un dia, mentre es sues esposes se tenguien a suenhar as sòns petits e a pientar-se es sues plumes, Votz d’Auròra gessec a visitar es tèrres dera bòrda. E sense deishar de meravilhar-se d’aquerò que vedie, reviraue e picotejaue ath mès poder eth solèr, mentre anaue trapant ath sòn pas grans de horment o de civada o de milhòc o de sesam o de fajòl o de milh. E coma qu’es sues trobalhes e escorcòlhs l’amiauen mès luenh de çò qu’auesse volgut, còp sec se vedec dehòra dera bòrda e deth vilatge, e complètament solet en un lòc abrupte que jamès auie vist. E per mès que guardèc a dreta e quèrra, non vedec cap cara amiga ne cap èsser que li siguesse familiar. E comencèc a botar-se perplèx, e deishèc anar quauqui crits leugèrs d’inquietud. E mentre cuelhie es sues disposicions entà her repè…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauanta siesau net

Era didec:

… E mentre cuelhie es sus disposicions entà her repè, vaquí qu'era sua guardada se tachèc en un Vop que de luenh venguie ena sua direccion a granes calhamardades. E en veir aquerò, tremolèc pera sua vida, e virant era esquia ath sòn enemic, cuelhec impuls damb tota era fòrça des sues ales dubèrtes , e cuelhec era nautada d'un mur en roïnes, a on non i auie qu'eth lòc just entà meter-se, e a on non poirie agarrar-lo de cap manèra eth Vop.

E arribèc ath pè deth mur eth Vop, sense alend, flairant e ganholant. Mès, en veir que non i auie manèra de filar-se enquia a on ère er audèth que volie, lheuèc eth cap entada eth e li didec: "Era patz sigue damb tu, ò ròstre de bon auguri! ò frair mèn! ò encantador amic!" Mès Votz d'Auròra non l'entornèc era sua salutacion e ne tansevolh lo volec guardar. E eth Vop, en veir aquerò, li didec: "Ò amic mèn! ò trende! ò beròi! per qué non me vòs autrejar era tua salutacion o era tua guardada, quan tan fòrtament voi anonciar-te ua grana notícia?" Mès eth Poth declinèc damb eth sòn silenci quinsevolh proposicion e quinsevolh cortesia, e eth Vop persutèc: "A, frair mèn! se sabesses er encargue qu'è d'anonciar-te, baisharies de seguit a abraçar-me e a punar-me era boca!" Mès eth Poth seguie indiferent e coma distrèt; e sense contestar arren, guardaue ena luenhor, damb uelhs redons e fixi. E eth Vop higec: "Te cau saber, ò frair mèn! qu'eth sultan des animaus, qu'ei eth senhor Leon, e era sultana des audèths, qu'ei era senhora Agla, vien de trapar-se en ua verda pradèra ornada de flors e d'arriuets, e an amassat ath sòn entorn as representants de totes es fères dera Creacion: tigres, ienes, leopards, linxi, pantères, chacals, antilòps, vops, lèbes, animaus domestics, voltors, esparvèrs, corbassi, palomes, tortores, catles, perditzes, audèths de corrau e toti es audèths. E quan sigueren enes sues mans es representants de toti es subdits, es nòsti dus sobeirans proclamèren, per reiau decret, qu'en avier regnaràn amassa, en tota era superfícia dera tèrra abitabla, era seguretat, era fraternitat e era patz; qu'era afeccion, era simpatia, era amistat e er amor auràn d'èster es solets sentiments permetudi entre es tribús des fères, des animaus domestics e des audèths; qu'eth desbrembe aurà d'esfaçar es ancianes enemistats e es òdis de raça; e qu'era fin que les cau arténher ei era felicitat generau e universau. E decidiren que quinsevolh transgression que se hesse de tau estat de causes s'amiarie de seguit ath tribunau suprèm e se condemnarie sense remision. E me nomentèren pregonèr d'aguest decret, e m'encarguèren proclamar per tota era tèrra era decision dera assemblada, damb era orde de balhar-les eth nòm des rebèls, pr'amor de que se les castigue d'acòrd damb era gravetat dera sua rebellion. E plan per aquerò, ò frair mèn Poth! me ves ara de pès ath costat d'aguest mur qu'es enfilat, donques que de vertat que sò jo, sò jo e non cap aute, eth representant, er encargat, eth pregonèr e er apoderat des nòsti senhors sobeirans. E plan per aquerò t'è abordat hè un moment damb eth desir de patz e es paraules d'amistat, ò frair mèn!"

E aquerò siguec tot!

Mès eth Poth, sense prestar cap atencion a tota aquera eloqüéncia, seguie guardant ena luenhor en actitud indiferenta e damb uelhs redons e distrèts, que barraue de quan en quan, botjant eth cap. E eth Vop qu'eth sòn còr usclaue en desir d'estronhar deliciosament aquera pèça, persutèc: "Ò frair mèn! per qué non me vòs aunorar damb ua

responsa o accedir a dirigir-me ua paraula o tachar solet era tua guardada en jo, que sò er emisari deth nòste sultan eth Leon, sobeiran des animaus, e dera nòsta sultana era Agla, sobeirana des audèths? Permet-me, donc, que te rebremba que, se persutes en tòn silenci, me veirè obligat a balhar compdes d'aquerò ath conselh; e serie malerós que queiguesses jos eth pes dera naua lei, qu'ei inexorabla en desir d'establir era patz universau, encara que sigue a truca de esgorjar ara mitat des èssers vius. Atau, donc, per darrèr viatge te prègui, ò frair mèn! que me digues solet se per qué non me contestes!"

Alavetz eth Poth, qu'enquia alavetz auie estat totafèt indiferent, estirèc eth còth, e inclinant entà un costat eth cap, tachèc era guardada deth sòn uelh dret entat Vop, e li didec: "De vertat, ò frair mèn! qu'es tus paraules son per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs, e t'aunori en mèn còr coma enviat e encargat e messatgèr e apoderat e embaishador dera nòsta sultana era Agla. Mès non te penses que, se non te responia, ère per arrogància o rebellion o per quinsevolh aute sentiment reprobable; non, per vida tua que non, senon sonque perque me tenguie trebolat çò que vedia ena luenhor e qu'encara sò en tot veir!"

E eth Vop preguntèc: "Per Allà sus tu, frair mèn! e qué vedies e seguisses vedent entà que sigues trebolat d'aguesta manèra? Aluenhat sigue eth Maligne! Supausi que non deu èster arren grèu ne calamitós!" E eth Poth estirèc encara mès eth còth e didec: "Tè! ò frair mèn! Dilhèu non ves çò que veigui jo, a maugrat de qué Allà metec sus eth tòn morret dus uelhs penetrants, encara qu'un shinhau guèrchos, dit aquerò sense talents d'ofensar-te?" E eth Vop preguntèc damb inquietud: "Mès, ditz-me, se te platz, se qué ves! Pr'amor qu'aué è es uelhs un shinhau mau, encara que non me'n sabia de qué èra guèrcho, dit sigue aquerò sense talents de contrariar-te!"

E eth Poth Votz d'Auròra didec: "Era vertat ei que veigui que se lhèue un bromadís de povàs, e en aire veigui ua volada de falcons de caça hènt torns inquietants!" E quan entenec aguestes paraules eth Vop se metec a tremolar, e preguntèc, ath limit dera ansietat: "E ei aquerò tot çò qu'aubires, ò ròstre de bon auguri? e non ves córrer ad arrés peth solèr?" E eth Poth tachèc es uelhs en orizon, en tot hèr damb eth sòn cap un movement a dreta a quèrra, e acabèc en tot dider: "Òc! veigui que peth solèr cor a quate pautes un animau de pautes longues, gran, prim, damb eth cap fin e agudent e aurelhes longues. E s'aprèsse a nosati ath mès córrer!" E eth Vop preguntèc, tremolant damb tot eth sòn còs: "Non serà un gosset lebrèr çò que ves, ò frair mèn!? Allà mos protegisque!" E eth Poth didec: "Sabi pas s'ei un lebrèr, pr'amor que jamès n'è vist un d'aguesta raça, e solet Allà s'en sap! Mès, totun aquerò, me pensi qu'ei un gosset, ò cara beròia!"

E quan eth Vop auec entenut aguestes paraules, exclamèc: "Que sò obligat, ò frair mèn! a dider-me adiu de tu!" E parlant atau, li virèc era esquia e se metec a córrer, en tot confiar-se ara Mair-dera-Seguretat. E eth Poth li cridèc: "Escota, escota, ò frair mèn! Que ja baishi, que ja baishi! Per qué non me demores?" E eth Vop didec: "Qu'ei qu'eth lebrèr non m'ei simpatic, non ei entre es mèns amics ne entre es mies relacions!" E eth Poth higec: "Mès non m'as dit hè un instant, ò ròstre de benediccion! que venguies coma representant e pregonèr de part des nòsti sobeirans entà proclamar eth decret de

patz universau decidida en assemblada pes nòsti representants de totes es tribús?" E eth Vop contestèc ja de luenh: "Plan que òc, ò Poth! mès aguest lebrèr endrabat non venguec en congrès, e era sua raça non a enviat aquiu a cap representant. E plan per aquerò, ò Poth plen de trendesa, tostemp i aurà enemistat entre era mia raça e era sua, e òdi entre eth mèn individú e eth sòn! E qu'Allà te sauve damb bona santat enquiara mia tornada!"

E dempús de parlar atau, eth Vop despareishec ena luenhor. E d'aguesta sòrta s'escapèc eth Poth des dents deth sòn enemic, gràcies ath sòn engenh e ara sua sagacitat. E hec lèu a baishar de naut de tot deth mur e a tornar ena bòrda, glorificant a Allà, que l'entornaue en sòn corrau de manèra segura. E s'esdeguèc a condar as sues esposes e as sòns vesins era jogalha que venguie de hèr-li ath sòn enemic de tostemp. E toti es pothi deth corrau deishèren anar un cant sonor d'alegria entà celebrar eth trionf de Votz d'Auròra.

E aquera net encara didec Schahrazada:

Es agulhetes

Se conde qu'un rei entre es reis, ère un dia seigut en sòn tron, ath miei deth sòn divan, e balhaue audiéncia as sòns subdits, quan entrèc un jeique, ortalan de mestièr, qu'amiaue en cap un tistèr de beròies frutes e de diuèrses legums, primicies dera sason. E punèc era tèrra entre es mans deth rei, e invoquèc sus eth es benediccions e l'aufric coma present eth tistèr des primícies. E dempús d'entornar-li era salutacion, eth rei li preguntèc: "E qué i a en aguest tistèr caperat de huelhes, ò jeique!" E er ortalan didec: "Ò rei deth temps! que son es prumères verdures e es prumères frutes neishudes enes mies tèrres, que te hèsqui a vier coma primícies dera sason!" E eth rei didec: "Les accèpti damb còr amistós!" E treiguec es huelhes que protegien deth mau de uelh, eth contengut deth tistèr, e vedec que i auie en eth magnifics cornishons crespadi, cojardets molt trendes, datils, aubergines, citrons e d'autes diuèrses frutes e legums prumerècs. E exclamèc: "*Maschalah*!" e cuelhec un cornishon crespat e se l'avalèc damb fòrça gust. Dempús les didec as eunucs qu'amièssen es auti en harem. E es eunucs s'esdeguèren a complir era orde. E tanben se deleitèren fòrça es hemnes minjant aqueres primícies. E cada un cuelhec çò que volie, en tot felicitar-se mutuament dident: "Qu'es primícies der an a vier mos balhen santat e mos trapen damb vida e damb beresa." Dempús repartiren as esclaues çò que quedaue en tistèr. E totes d'acòrd, dideren: "Per Allà, que son esquistes aguestes primícies! E mos cau autrejar-li ua bona gratificacion ar òme que mo'les a het a vier!" E envierèn ath *felah*, mejançant es eunucs, cent dinnars d'aur.

E eth rei madeish ère ar extrèm satisfèt deth cornishon crespat que s'auie minjat, e encara higec dus cents dinnars d'aur ath donatiu des sues hemnes. E d'aguesta sòrta recebec eth *felah* tres cents dinnars d'aur peth sòn tistèr de primícies.

Mès que non siguec tot. Pr'amor qu'eth sultan l'auie hèt diuèrses preguntes sus es causes agricòles e sus d'autes causes, e l'auie trapat en absolut dera sua convenença e

s’auie compladut des sues responses pr’amor qu’eth *felah* auie era paraula eleganta, era lengua expedita, era responsa enes pòts, er engenh fertil, era actitud educada, e eth lenguatge corrècte e distinguit. E eth sultan volec hèr d’eth eth sòn convidat. E li didec: “Ò jeique!, sabes hèr companhia as reis?” E eth *felah* contestèc: “Òc!” E eth sultan li didec: “Plan, donc, ò jeique! Vè-te’n de seguit en tòn pòble entà hèr-li a vier ara tua familha çò qu’Allà t’a autrejat aué, e torna de seguit entà jo pr’amor d’èster eth mèn convidat a compdar d’ara.”

E eth *felah* contestèc damb era audida e era aubediéncia. E dempús d’amiar ara sua familha es tres cent dinnars d’aur qu’Allà l’auie autrejat, tornèc ath costat deth rei, qu’en aqueth moment ère en tot sopar. E eth rei l’ordenèc sèir-se ath sòn costat, dauant dera plata, e li hec minjar e béuer çò que volesse. E lo trapèc encara mès divertit qu’eth prumèr viatge, e acabèc en tot cuélher afeccion per eth, e li preguntèc:

“Qu’ei que sabes istòries entà condar e entà escotar, ò jeique?”

E eth *felah* contestèc: “Òc, per Allà! e era proxima net li condarè ath rei ua d’aguestes istòries.” E en enténer aguesta notícia, eth rei s’alegrèc ath limit dera alegria, e s’estrementic de content. E entà balhar ath sòn convidat ua pròva d’afeccion e d’amistat, hec gésser deth sòn harem ara mès joena e mès beròia hemna dera seguida dera sultana, ua gojata vèrge e sagerada…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauta setau net

Era didec:

… hec gésser deth sòn harem ara mès joena e mès beròia hemna dera seguida dera sultana, ua gojata vèrge e sagerada, e l’ac autregèc coma present, encara que l’auie hèt separar entada eth madeish eth dia que la crompèren, en tot sauvar-se-la coma bocada selecta. E botèc a disposicion des nauèth maridadi un beròi apartament en palai, ath costat deth sòn, e magnificament moblat e aprovedit de totes es comoditats. E dempús de desirar-les tota sòrta de delícies aquera net, les deishèc solets e entrèc en sòn harem.

Quan era joena s’auec despolhat, demorèc, ajaçada, que venguesse entada era eth sòn nau patron. E et jeique ortalan, qu’ena sua vida auie vist ne tastat carn blanca, se meravilhèc de çò que vedie e glorifiquèc laguens deth sòn còr ad Aqueth que forme era carn blanca. E s’apressèc ara joena, e comencèc a hèr damb era totes es lhocaries normaus en cassi coma aguest. E vaquí que, sense qu’eth podesse saber com ne perqué, eth *mainatge* deth sòn pair non volec lheuar eth cap e seguic adormit damb era guardada sense vida e trist. E per mès qu’eth frutèr l’ahisquèsse e l’encoratjaue, non volec enténer arren, e s’estèc arraulit, opausant a totes es exortacions ua inercia e ua testudaria inexplicabla. E eth praube frutèr, ar arras dera confusion, exclamèc: “De vertat qu’ei ua causa prodigiosa!”

E era joena, damb er in de desvelhar es desirs deth *mainatge*, se metec a hèr-li gatalhèues e a jogar damb eth damb man arderosa, e a mimar-lo damb totes es mimositats, e a hèr-lo entrar en rason autant damb amorasses coma damb còps. Mès tanpòc artenhec desvelhar-lo.

E acabèc en tot exclamar: "Ò senhor men! Dilhèu Allà l'encoratge!" E en veir qu'arren servie d'arren, didec: "Ò senhor mèn! Sabes se per qué non se vò desvelhar eth *mainatge* deth sòn pair?" Eth jeique didec: "Non, per Allà, que non ac sai!" Era didec: "Donques pr'amor qu'eth sòn pair a agulhetes!" Eth jeique preguntèc: "E qué me cau hèr, ò perspicaça entà guairir es agulhetes?" Era didec: "Non te'n hèsques d'aquerò. Que ja sai jo se qué me cau hèr!" E se lheuèc en aquera ora, cuelhec encens mascle, e botant-lo en un pevetèr, se metec a hèr fumigacions ath sòn espós, coma se hè sus eth còs des mòrts, dident: "Allà resuscite as mòrts! Allà desvelhe as adormidi!" E hèt aquerò, cuelhec un cantre plen d'aigua e comencèc a banhar at *mainatge* deth sòn pair, coma se hè damb eth còs des mòrts abans d'amortalhar-les. E dempús de banhar-lo atau, cuelhec un mocador de mossolina e caperèc damb eth ath *mainatge* adormit, coma se capère as mòrts damb eth susari. E dempús d'amiar a tèrme totes aguestes ceremònies preparatòries d'un enterrament, e qu'era hège per simulacion, cridèc as nombroses esclaues qu'eth sultan auie botat ath sòn servici e ath deth sòn espós e les mostrèc çò qu'auie de mostra-les deth praube frutèr, qu'ère estirat immobil, damb eth còs caperat a mieges peth mocador e enrodat en ua broma d'encens. E en veir aquerò, deishant anar crits d'ilaritat e arridalhades, es hemnes se meteren a córrer peth palai condant çò que venguien de veir a totes aqueres que non ac auien vist.

Peth maitin, eth sultan, que s'auie lheuat mès d'ora que de costum, manèc a cercar ath sòn convidat eth frutèr, e li formulèc es desirs deth maitin, e li preguntèc: "Com as passat era net, ò jeique?" E eth *felah* li condèc ath sultan guaire l'auie arribat, sense amagar-li un solet detalh. E eth sultan, en enténer aquerò, se metec a arrir de tau manèra, que queiguec de cu; dempús exclamèc: "Per Allà qu'era joena qu'a tractat de tan oportuna manèra es agulhetes ei ua joena dotada de sciéncia e d'engenh e de gràcia! E la vau a recuperar entath mèn usatge personau!" E la hec vier, e l'ordenèc que li condèsse tot çò que s'auie passat. E era joena repetic ath rei era causa tau coma s'auie passat, e li condeèc damb toti es detalhs, es esfòrci qu'auie hèt entà trèir-li eth saunei ath temardut *hilh* deth sòn pair, e eth tractament que l'apliquèc sense cap resultat. E ar arràs dera alegria, eth rei s'acarèc damb eth *felah*, e li preguntèc: "Ei vertat aquerò?" E eth *felah* hec damb eth cap un gèst afirmatiu e baishèc es uelhs. E li didec eth rei, arrint fòrça: "Per vida mia sus tu, ò jeique! torna a condar-me çò que s'a passat!" E quan eth praube òme auec repetit eth sòn relat, eth sultan se metec a plorar d'alegria e exclamèc: "*Ualaah*! Qu'ei ua causa prodigiosa!" Dempús, coma que des deth minaret eth muezin acabaue de cridar ara pregària, eth sultan e eth frutèr compliren es sòns deuers damb eth Creador e eth sultan didec: "Ara, ò jeique des òmes deliciosi! Hè lèu a condar-me es istòries prometudes, pr'amor de completar era mia alegria!" E eth frutèr didec: "De tot còr amistós e coma omenatge degut ath nòste generós senhor!" E en tot sèir-se damb es cames ressarrades dauant deth rei, condèc:

Istòria des dus avaladors de haschisch

Te cau saber, ò senhor mèn e corona deth mèn cap! qu'en ua ciutat entre es ciutats i auie un òme qu'auie eth mestièr de pescador e era distraccion de préner haschisch. E vaquí que quan auie crubat eth producte d'ua jornada de trabalh, se minjaue ua part des sòns guanhs en provisions de boca e era rèsta ena èrba alègra que se trè deth haschisch. E prenie ath dia tres bocades de haschisch; ua se l'avalaue peth maitin en dejun, ua auta tà meddia e era auta en cogar-se eth solei. E d'aguesta sòrta se passaue era vida plan alègrament e hènt extravagàncies. E aquerò non l'empedie anar ath sòn trabalh, qu'ère era pesca; mès soent ac hege d'ua manèra plan singulara, coma vas a veir.

Ua tarde, dempús d'auer prenut ua dòsi de haschisch mès fòrta que de costum, comencèc en tot alugar ua candèla de cera, e se seiguec dauant d'era e se metec a parlar damb eth madeish, en tot formular-se es preguntes e es responses, e gaudint de totes es delícies dera fantasia e deth plaser tranquil. E atau s'estèc pendent fòrça temps, e solet lo treigueren deth sòn encantament era frescor dera net e era claror dera lua. E didec alavetz, parlant damb eth madeish: "Ep, amic, guarda! Eth carrèr ei en silenci, era brisa ei fresca e era claror dera lua convide a passejar. Que haràs ben, donc, gessent a cuélher er aire e a guardar eth mon, ara qu'era gent non circule e non te pòden distrèir deth tòn plaser e deth fast solitari." E pensant d'aguesta manèra, eth pescador gessec dera sua casa e hec eth sòn passeg peth costat der arriu. Qu'ère eth catorzau dia dera lua e era net ère plan illuminada. E en veir reflectit en solèr eth disc argentic, eth pescador cuelhec coma aigua aqueth reflèx dera lua, e era sua extravaganta imaginacion li didec: "Per Allà, ò pescador! vaquí qu'as arribat ara vòra der arriu e ena arriba non i a cap aute pescador. Per tant, que haràs ben en tot vier a cuélher eth tòn hiu de pescar e tornar a a meter-te a pescar aquerò que t'autrege era sòrt aguesta net." Atau pensèc ena sua lhocaria, e atau ac hec. E quan cuelhec eth sòn hiu de pescar, se seiguec en escarpament, e se metec a pescar ath miei dera claror dera lua, lançant eth hiu damb eth sòn ham ath caudau blanc reflectit en solèr.

E vaquí que, atirat pera flaira dera carn que servie d'esca, un gosset enòrme se lancèc sus eth hiu de pescar, e se l'avalèc. E se li clauèc era esca ena gòrja, e lo shordèc tant, que comencèc a hèr secodides desesperades entà desliurar-se deth hiu. E eth pescador, que se pensaue qu'auie agarrat un peish monstruós, tirassaue tot çò que podie; e eth gosset, que patie d'ua manèra insuportabla, tirassaue deth sòn costat, deishant anar udòls terribles. De sòrta qu'eth pescador, que non volie deishar escapar ara sua presa, acabèc en tot èster arrossegat e rodèc peth solèr. E pensant alavetz que s'anaue a estofar en arriu que li mostraue eth sòn haschisch, se metec a cridar espaventosament, demanant ajuda. E en enténer aqueth rambalh acodiren es gardes deth barri, e eth pescador, en veder-les, les cridèc: "Ajudatz-me, ò musulmans! Ajudatz-me a trèir eth monstruós peish des prigondors der arriu, a on ei en tot arrossegar-me! *Yalah! yalah*! Vietz aciu valents, que sò en tot estofar-me!" E es gardes li preguntèren plan estonadi: "Què te cau, ò pescador! E de quin arriu mos parles? E de quin peish se tracte?" E eth les didec: "Allà vos maudide, ò hilhs de gosset! Deishatz de her trufaries e ajudatz-me a sauvar era mia anma der estofament e a trèir eth mèn peish dehòra dera aigua!" E es

gardes, qu'ara prumeria arriren d'aquera extravagància, s'emmalicièren contra eth en enténer que les tractaue de hilhs de gosset, e se lancèren sus eth, e dempús de foter-li ua bona repassada, l'amièren ena casa deth kadí.

E vaquí que tanben eth kadí, damb permís d'Allà, ère molt autrejat ath haschisch…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauanta ueitau net

Era didec:

… E vaquí que tanben eth kadí, damb permís d'Allà, ère molt autrejat ath haschisch. E quan, ath prumèr còp de uelh que li tachèc ath pescador, comprenec qu'er òme qu'es gardes acusauen d'auer trebolat eth repaus deth barri ère jos er efècte dera alègra dròga que tant consumie eth madeish, s'esdeguèc a repotegar sevèrament as gardes e a ordenar-les que se n'anèssen. E les recomanèc as esclaus qu'auessen fòrça suenh damb eth pescador e que li balhèssen un bon lhet entà passar era net damb tranquillitat. E ath sòn laguens se prometec auer-lo coma companh deth plaser que pensaue gaudir a londeman.

Efectivament, dempús de passar tota era net en repaus e en cauma, a londeman, pera net, siguec cridat eth pescador en preséncia deth kadí, que lo recebec coraument e lo tractèc coma a un frair. E dempús de sopar damb eth, se seiguec ath sòn costat dauant des candèles alugades, e en tot aufrir-li haschisch, lo cuelhec ena sua companhia. E entre es dus consumiren ua dòsi capabla de hèr quèir a un elefan de cent ans.

Quan eth haschisch se calec ben en sòn cervèth, gesseren es disposicions naturaus des sòns caractèrs. E en tot trèir-se era ròba, se quedèren totafèt nuds, e comencèren a dançar, a cantar e a hèr mil extravagàncies.

Mès en aqueth moment se passejaue pera ciutat eth sultan e eth sòn visir, desguisadi ambdús de mercadèrs. E enteneren tot eth rambalh que gessie dera casa deth kadí, e coma qu'es pòrtes non èren barrades, entrèren e se trapèren ath kadí e ath pescador ar arràs deth sòn delèri. E en veir entrar as òstes deth destin, eth kadí e eth sòn companh deishèren de dançar e les desirèren era planvenguda e les heren sèir-se coraument, sense que, ath delà, les aclapèsse era sua preséncia. E quan vedec eth sultan ath kadí dançant totafèt despolhat dauant d'un òme totafèt nud tanben, e qu'auie ua verga d'ua longada inacababla e nera e revoutada, dauric fòrça es uelhs, e en tot inclinar-se ara aurelha deth sòn visir, li didec: "Per Allà, que non ei eth nòste visir tan ben aprovedit coma eth sòn companh!" E eth pescador s'acarèc damb eth e li didec: "Que li parles ara aurelha d'aguest? Seiguetz-vos es dus, vos ac mani jo, eth vòste senhor, eth sultan dera ciutat! Se non, vau a hèr que de seguit vos talhe eth cap eth mèn visir dançaire. Pr'amor que supausi que sabetz que jo sò eth sultan en persona, qu'aguest ei eth mèn visir, e qu'en paumet dera mia man dreta è, coma a un peish, eth mon sancer!" En enténer aguestes paraules, eth sultan e eth visir compreneren qu'èren en preséncia de dus consumidors de

haschisch dera varietat mès extraordinària. E eth visur, entà divertir ath sultan, li didec ath pescador: “E des de quan, ò senhor mèn! ès eth sultan dera ciutat? E me poiràs díder qué l’arribèc ath tòn predecessor, eth nòste ancian patron?”

Er aute didec: “Era vertat ei que lo destronè, en tot dider-li: “Vè-te’n!” E se n’anèc. E jo me quedè ath sòn lòc.”

E eth visir preguntèc: “E non protestèc eth sultan?”

Eth pescador didec: “Plan que non! Autaplan s’alegrèc de descargar sus jo eth pesant hardèu deth règne. E jo, damb er in de correspóner as sues amabilitats, lo sauvè damb jo entà que me servisse. E ja li condarè istòries, se bèth dia se n’empenaís dera sua dimission!”

E dempús de parlar atau, eth pescador higec: “Ò! qu’è talents de pishar!” E agarrant era sua interminabla verga, s’apressèc ath sultan e se premanic a pishar sus eth. E dera sua part, eth kadí didec: “Tanben jo è talents de pishar!” E s’apressèc ath visir e tanben volec hèr madeish qu’eth pescador. E en veir aquerò, eth sultan e eth visir, ar arràs dera ilaritat, se lheuèren sautant sus es sòns pès, e hugeren, exclamant: “Allà maudide as minjadors de haschisch dera vòsta classa!” E les costèc fòrça escapar-se des dus extravagants companhs.

E vaquí qu’a londeman, eth sultan, que volie acabar era diversion dera sua cauhada dera vesilha, ordenèc as gardes qu’avisèssen ath kadi dera ciutat entà que se presentèsse en palai damb er òste que lotjaue ena sua casa. E eth kadí, acompanhat deth pescador, non se tardèc a arribar entre es mans deth sultan, que li didec: “T’è hèt vier amassa damb eth tòn companh, ò representant dera lei! entà que m’ensenhes quina ei era milhor manèra de pishar! Ei de besonh, efectivament, meter-se acocolit, lheuant-se suenhosament era ròba, coma prescriu eth rite? O dihèu ei milhor hèr coma es porcèths descreigudi, que pishen de pès? O dilhèu s’a de pishar sus es sòns semblables, metent-se complètament despolhat, coma heren anèth dus avaladors de haschisch que jo coneishi?”

Quan eth kadí auec entenut aguestes paraules deth sultan, e coma que, ath delà, se’n sabie de qué eth sultan gessie desguisat a passejar-se pera net, comprenec qu’era sua extravagància e eth sòn delèri dera vesilha pro poirien auer coma testimòni ath madeish sultan, e s’estrementic ar arràs quan pensèc qu’auie fautat ath respècte ath sultan e ath visir. E queiguec de jolhs, cridant: “Aman! Aman! ò senhor mèn! Que siguec eth haschisch çò que m’ahisquèc ara grossieretat e ara descortesia!”

Mès eth pescador, que per çò des dòsis diadères que prenie, seguie en estat d’embriaguesa, li didec ath sultan: “Plan, e qué? Se tu ès en tòn palai, nosati èrem en nòste, delànet!”

E extrèmament divertit pes manères deth pescador, eth sultan li didec: “Ò eth mès divertit parlaire deth mèn règne! Donques que tu ès eth sultan e jo ne sò tanben, te pregui qu’en avier me hèsques companhia en mèn palai. E donques que sabes condar istòries, supausi que voleràs adocir-mos era aurelha damb quauqu’ua.”

E eth pescador contestèc:

“Damb còr amistós e damb er omenatge degut! Mès non sense qu’ages perdonat ath mèn visir qu’ei de jolhs dauant tòn!” E eth sultan s’esdeguèc a balhar era orde de lheuar-se ath kadi, e li perdonèc era sua extravagància dera vesilha, e li didec que tornèsse ena sua casa e enes sues foncions. E solet se sauvèc damb eth ath pescador, que, sense demorar mès, li condèc, coma seguís, era **Istòria deth kadi Pair-deth-Pet**.”

Istòria deth kadí Pair-deth-Pet

Conden qu’ena ciutat de Trablús, de Siria, en temps deth califa Harun Al-Raschid, i auie un kadi qu’exercie es foncions deth sòn cargue damb ua severitat e un rigor extrèms, çò qu’ère sabut entre es òmes.

E vaquí qu’aqueth kadi funèst auie ath sòn servici a ua vielha nera de pèth, ruda e endorida coma eth cuer d’un bufle deth Nil. E ère era, era soleta hemna qu’auie en sòn harem, (Allà lo refuse dera sua misericòrdia). Pr’amor qu’aqueth kadi ère d’ua mesquinaria extrèma, que solet podie egalar eth sòn rigor enes judicis que dictaue. Allà lo maudide! E encara qu’ère ric, non viuie que de pan dur e de cebes. E totun aquerò, ère plen d’ostentacion e s’avergonhaue dera sua avarícia pr’amor que volie demostrar tostemp qu’ère faust e generós, encara que viuesse damb era economia d’un camelhèr pròxim a agotar es sues provisions. E entà hèr creir en un luxe qu’era sua casa ignoraue, auie eth costum de caperar era taula de minjar damb un mantèl ornat de franges d’aur. E d’aguesta sòrta, quan, per edart, entraue quauqu’un entà bèth ahèr, ara ora deth dinar, eth kadí non deishaue de cridar ara nera e de dider-li en votz nauta: “Bota eth mantèl de franges d’aur!” E se pensaue que d’aguesta manèra harie creir ara gent qu’era sua taula ère somptuosa e qu’es minjars equivalien en bontat e en quantitat ara beresa deth mantèl damb franges d’aur. Mè jamès arrés auie estat convidat a un d’aqueri minjars mestradi en esplendid mantèl; e arrés, plan, ignoraue era vertat per çò que hè ara avarícia lorda deth kadí. De sòrta que, generaument, se didie quan s’auie minjat mau en ua taulejada: “Qu’ac an mestrat en mantèl deth kadí!”

E atau, aqueth òme, qu’Allà auie dotat de riqueses e d’aunors, amiaue ua vida que non contentarie as gossets deth carrèr. Que sigue confonut entà tostemp!

Un dia, quauques persones que volien inclinar-lo a favor sòn en un judici, li dideren: “Ò patron nòste eth kadí! Per qué non cuelhes ua esposa? Donques qu’era vielha nera qu’as ena tua casa non ei digna des tòns merits!”

E contestèc eth: “Vò cercar-me ua hemna bèth un de vosati?” E contestèc un des presents: “Ò patron nòste! jo qu’è ua hilha plan beròia, e aunoraries ath ton esclau se la volesses cuélher coma esposa.” E eth kadí acceptèc era ofèrta; e de seguit se celebrèren es nòces; e aquera madeisha net amièren ara joena ena casa deth sòn espós. E era tau joena ère plan estonada de qué non se li premanisse minjar, ne tansevolh se li preguntèsse sus er ahèr; mès, coma qu’ère discrèta e molt reservada, non hec cap

reclamacion, e en tot voler tier-se as costums deth sòn espós, sagèc de distreir-se. Per çò des testimònis dera nòça e des convidadi, se vantauen de qué aquera union deth kadí balharie pas a bèth hestau o aumens a un minjar. Mès que sigueren en bades es sues esperances, e se passèren es ores sense qu'eth kadí convidèsse ad arrés.

E se n'anec cada un en tot maudíder eth destin.

Tornant ara nauèth maridada, eth cas ei que, dempús d'auer patit crudèument damb aqueth dejun tan rigorós e tan long, fin finau entenec ath sòn espós cridar ara nera de pèth de bufle e ordenar-li que premanisse era taula de minjar, botant eth mantèl de franges d'aur e es milhors ornaments. E era malerosa se pensèc alavetz que se l'acabarie eth dejun penible qu'ère condemnada, era, qu'en çò deth sòn pair, auie viscut tostemp nadant ena abondància, en luxe e en benèster. Mès, ai! Qué senterie quan era nera amièc, coma tota plata de minjar, ua sièta damb tres bocins de pan nere e tres cebes? E coma non gausaue era hèr cap movement ne sabie explicar-se aquerò, eth kadí cuelhec damb cèrt sentiment un tròç de pan e ua ceba, li balhèc ua part parièr ara nera e convidèc ara joena esposa a hèr aunor ath hestau, en tot dider-li: "Non cranhes abusar des dons d'Allà!" E comencèc a minjar eth damb ua prèssa que hège veir enquia quin punt saboraue era excelléncia deth minjar. E tanben era nera s'avalèc d'ua nhacada eth pan e era ceba, solet minjar deth dia. E era prauba esposa, burlada, sagèc de hèr madeish qu'eri; mès, coma qu'ère acostumada as minjars mès delicadi, non podec avalar era bocada. E acabèc en tot lheuar-se dera taula en dejun, maudident ena sua anma era neror deth sòn destin. E d'aguesta sòrta se passèren tres dies d'abstinéncia, damb eth madeish aperament ara ora de dinar, es madeishi ornaments ena taula, eth madeish mantèl de franges d'aur, eth pan nere e es tristes cebes. Mès, tath quatau dia, eth kadí entenec uns crits terribles…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era sèt centes nauta nauau net

Era didec:

… Mès, tath quatau dia, eth kadí entenec uns crits terribles que venguien deth harem. E venguec era nera a anonciar-li qu'era sua patrona s'auie revoutat contra toti es dera casa, e auie manat cercar ath sòn pair. E eth kadí, furiós, entrèc ena cramba dera joena damb es uelhs usclants, li lancèc tota sòrta d'injúries, e en tot acusar-la d'autrejar-se a toti es libertinatges, li talhèc es peus ara fòrça e la repudièc, en tot dider-li: "Demores divorciada per tres còps!" E la hec enlà violentament e barrèc era pòrta ath sòn darrèr.

Allà lo maudide, que se merite era malediccion!

Pòcs dies dempús deth sòn divòrci, eth marrit hilh de marrit, mejançant es sues foncions, que lo hègen indispensable entà molta gent, trapèc a un aute client que l'aufric era sua hilha en matrimòni. E se maridèc damb era joena que siguec servida dera madeisha manèra, e que, sense poder tier-se mès de tres dies deth regim des cebes, se

revoutèc e tanben siguec repudiada. Mês que non servic aquerò de leçonn entà d'autes persones, donques qu'encara trapèc eth kadí diuèrses joenes entà maridar-se, e s'anèc maridant damb eres successiuament entà repudiar-les ath cap d'un dia o dus per çò dera sua rebellia dauant deth pan nere e des cebes.

Mès, quan es divòrcis se multipliquèren de manèra tant exagerada, eth rumor dera mesquinaria deth kadí arribèc enes audides d'aqueri qu'encara non se n'auien encuedat, e era sua conducta entàs sues hemnes siguec eth motiu de convèrsa en toti es harems. E perdec tot eth credit possible damb es maridaires, e deishèc, plan que òc, d'èster un bon partit.

Ua net se passejaue pes entorns dera ciutat eth kadí, tormentat per eretatge deth sòn pair, ath quau non estimaue ja cap hemna, quan vedec apressar-se ua dauna en ua mula de color gris. E quedèc esmoigut per anament elegant d'era e pes sòns rics vestits. Atau, donc, retortilhant-se era mostacha, auancèc entada era damb galanta educacion, li hec ua prigonda reveréncia, e dempús des salutacions, li didec: "Ò nòbla dauna! d'a on vies?" Era contestèc: "De Mossul!" Eth didec: "Alavetz, me vòs servir d'esposa a compdar d'ara, e que jo, ath còp, siga entà tu er òme?" Era responec: "Ditz-me a on demores e deman te manarè era responsa." E eth kadí l'expliquec se qui ère e a on viuie: Mès era que ja s'en sabie! E lo deishèc, en tot dedicar-li d'amagat era mès comprometenta des arridalhes.

E vaquí qu'a londeman peth maitn, era joena li manèc ath kadí un messatge entà informar-lo de qué consentie en maridar-se damb eth, mejançant un don de cinquanta dinnars. E eth marrit, damb un violent esfòrç dera sua avarícia, per çò dera passion qu'experimentaue pera joena, compdèc e l'autregèc es cinquanta dinnars, e l'encarguèc ara nera qu'anèsse a cercar-la. E sense mancar as sòns compromisi, era joena, plan, venguec ena casa deth kadí; e de seguit se hec eth maridatge, dauant de testimònis, que se n'anèren de seguit sense que tanpòc se les obsequièsse.

E eth kadí, fidèu ath sòn regim, li didec ara nera damb ton enfatic: "Bota eth mantèl de franges d'aur!" E coma tostemp, ena taula somptuosament ornada, se mestrèc, coma tot minjar, es tres pans durs e es tres cebes. E era nauèth maridada cuelhec era tresau racion damb plan bona mina, e quan auec acabat, didec: "*Alhamdu lillah*! Laudat sigue Allà! Quin excelent minjar vengui d'avalar-me!" E acompanhèc aguesta exclamacion damb un arridolet d'extremada satisfaccion. E exclamèc eth kadí, en enténer e veir aquerò: "Glorificat sigue eth Plan Naut que, ena sua Generositat, m'a autrejat ara fin, ua esposa qu'amasse en era totes es perfeccions e sap contentar-se damb eth present, en tot balhar-li gràcies ath Creador per çò de molt e per çò de pòc!" Mès eth cèc miserable, eth porcèth (Allà lo confone!) non sabie qu'era sua sòrt auie arribat en cervèth maligne dera sua joena esposa.

E vaquí que, a londeman, peth maitin, eth kadí anèc en divan, e pendent era sua abséncia, era joena se tenguec a visitar, ua darrèr dera auta, totes es crambes dera casa. E d'aguesta manèra arribèc en un gabinet qu'era sua pòrta, suenhosament barrada e aprovedida de tres enòrmes barralhes e assegurada per tres barres de hèr, l'ahisquèc eth

curiosèr. E dempús de hèr molti torns e examinar ben çò qu'auie d'examinar, acabèc en tot veir ua henerecla de pòc mès d'un dit d'ampla en ua motladura. E guardèc per aquera henerecla, e se sentec fòrça estonada e contenta en veir qu'ère amolonat aquiu eth tresòr deth kadí en aur e en plata, sauvat en amples veires de coeire botadi en solèr. E de seguit decidic profitar-se'n d'aqueth descurbiment non demorat: e correc ara cèrca d'ua petita barra longa hèta damb ua tija de palmèra, onhèc era punta damb ua pasta pegosa e la metec pera henerecla dera motladura. E a truca de hèr torns ara petita barra, s'apeguèren diuèrses monedes d'aur, en tot retirar-les era de seguit.

E anèc ena sua cramba, e cridèc ara nera, e li didec, en tot balhar-li es monedes d'aur: "Vè-te'n de seguit en mercat, e crompa còques caudes deth horn damb sesam per dessús, arròs damb safran, carn trenda d'anhèth e tot aquerò milhor que trapes de frutes e de pastisseria!" E era nera, estonada, contestèc damb era audida e era aubediéncia, e s'esdeguèc a executar es ordes dera sua patrona, que, quan tornèc deth mercat, li hec botar es plats e compartir damb era aqueres excellentes causes que s'auie hèt a vier. E exclamèc era nera, que per prumèr viatge ena sua vida hège un minjar tant excellent: "Allà te neurisque, ò senhora mia! e hèsque que se convertisque en greish de bona qualitat es causes delicioses que vies de naurir-me. Per vida tua que, en aguesta soleta parva, deguda ara generositat dera tua man, m'as hèt minjar causes tan delicioses que jamès è tastat des de que sò en aguesta casa!" E era joena li didec: "Plan, donc, se desires cada dia un aliment pairièr o enquia e tot superior, non te cau qu'aubedir tot aquerò que jo te diga, e sauva-te era lengua laguens dera boca en preséncia deth kadí." E era nera invoquèc sus era es benediccions, e li balhèc es gràcies e li punèc era man, en tot prometer-li aubediéncia e abnegacion. Pr'amor que non ère dobtosa era eleccion entre era generositat e era bona vida d'un costat, e per auta era privacion e era economia sordida.

E quan, entà meddia, tornèc eth kadí en casa, cridèc ara nera: "Ò esclaua, bota eth mantèl de franges d'aur!" E quan siguec seigut, era sua hemna se lheuèc e li mestrèc era madeisha era rèsta der excellent minjar. E mingèc eth damb fòrça apetís, e l'alegrèc un tracte tan bon, e li preguntèc: "D'a on vien aguestes provisions?" Era responec: "Ò senhor mèn! en aguesta ciutat qu'è molti parentes, e ua d'eres m'a enviat aué aguest present que me shaute, per çò de poder-lo compartir damb eth mèn senhor." E eth kadí se felicitèc ena sua anma per auer-se maridat damb ua hemna qu'auie parents tan preciosi.

E vaquí qu'a londeman era petita barra de palmèra obrèc coma eth prumèr viatge, e treiguec deth tresòr deth kadí quauques monedes d'aur, que damb eres era esposa deth kadí manèc crompar provisions admirables, entre eres un anhèth farcit de pistaches, e convidèc a quauques vesies a compartir damb era era excellenta parva. E passèren eth temps amassa dera manèra mès agradiua enquiara tornada deth kadí. E alavetz se separèren es hemnes en tot prometer-se que se repetirie damb tota amabilitat aqueth dia de benediccion.

E eth kadí, tanlèu entrèc, cridèc ara nera: “Bota eth mantèl de franges d’aur!” E quan ja siguec mestrat eth minjar, eth miserable (Allà lo maudide) s’estonèc fòrça de veir enes plates carn e provisions mès delicades e mès selèctes encara qu’era vesilha. E preguntèc, plan inquiet: “Peth mèn cap! d’a on vie aguesta parva tan costosa?” E era joena, que lo mestraue era mdeisha, contestèc: “Ò senhor! Padega era tua anma e refresca es tòns uelhs, e non penses qu’en minjar e en alegrar-te ath tòn laguens, sense tormentar-te mès pes bens qu’Allà mos autrege! Pr’amor qu’ua des mies ties m’a enviat aguestes plates de minjar, e serè plan erosa se li satisfè ath mèn senhor!”

E ar arràs dera alegria, per çò d’auer ua esposa tan ben emparentada e tan amabla e tan atentiua, eth kadí ja solet pensèc en profitar-se tot çò que podesse de tant aunor a gratis. Atau, donc, ath cap d’un an d’aqueth regim, cuelhec tant de greish e se li desvolopèc eth vrente de manèra tant evidenta, que quan es abitants dera ciutat volien establir un tèrme comparatiu damb ua causa enòrma, didien: “Ei tan gròs coma eth vrente deth kadí!”

Mès eth miserable (aluenhat sigue eth Maligne!) non sabie se qué lo demoraue, e qu’era sua hemna auie jurat resvenja de totes es praubes hemnes que damb eres se maridèc entà hèr-les perir lèu d’inanicion e hèr-les enlà dempús d’auer-les talhat es peus e auer-les repudiat damb eth triple divòrci definitiu. E vaquí se com se les apraièc era joena entà arténher era fin desirada e jogar-li ua mala passada.

Entre es vesies que les balhaue minjar cada dia i auie ua hemna prenhs, mair ja de cinc hilhs, e qu’eth sòn marit ère un messatgèr qu’a penes guanhaue entà atier es besonhs urgents dera casa. E era esposa deth kadí li didec un dia: “Ò vesia mia! Allà t’a autrejat ua familha nombrosa, e eth tòn marit non a damb qué neurir-la. E vaquí que de nauèth ès prenhs per volontat deth Plan Naut. Vòs, donc, quan ages amainadat ath tòn futur nauèth neishut, balhar-me-lo, pr’amor de que jo lo suenha e l’eduque coma se siguesse eth mèn hilh, donques qu’Allà non me favorís damb era fecondacion? E a cambi te prometi que non te mancarà arren e qu’era prosperitat favorirà era tua casa. Mès solet te demani que non parles d’aquerò damb arrés, e m’autreges d’amagat ath mainatge, pr’amor de qué arrés deth barri sospeche era vertat!” E era hemna deth messatgèr acceptèc era ofèrta e prometec era resèrva. E eth dia dera jasilha, que se hec secretament, autregèc ara esposa deth kadí eth mainatge nauèth neishut, qu’ère un mainatge tan gran coma dus mainatges dera sua espècia.

E vaquí qu’aqueth dia era joena premanic, era madeisha, entara ora de dinar, un plat compausat de habes, cedes, mongetes blanques, dentilhes, cebes, haries diuèrses e tota sòrta de cereals pesants e espècies moludes. E quan entrèc eth kadí, damb fòrça hame, donques qu’auie totafet uet eth sòn enòrme vrente, era li mestrèc aqueth aguisat, que li semblèc ada eth deliciós e que d’eth ne mingèc damb gorjaria. E repetic diuèrsi viatges, e acabèc avalant-se tota era plata, dident: “Jamès mingè arren que passèsse damb tanta facilitat pera mia gòrja! Desiri, ò hemna! que cada dia me premanisques un plat mès gran qu’aguest d’aguest aguisat! Mès supausi qu’es tòns parents non interromperàn era sua generositat!” E contestèc era joena: “Que te sigue deliciós e de digestion aisida!” E

eth kadí l'arregraïc eth sòn desir, e un còp mès se felicitèc per auer ua esposa tan perfècta e suenhosa de sòns gusti.

Mès apenes s'auie passat ua ora des de qu'acabèc eth dinar, quan eth vrente deth kadí comencèc a holar-se e a aumentar per moments; e en sòn interior s'entenec un gran tarrabastalh coma eth sorrolh d'ua tempèsta; e esmoigueren es sues parets uns udòls sords, coma trons menaçaires, tanlèu acompanhadi de terribles retortilhs, coma d'espasmes e dolors. E se metec de color auriò, e comencèc a gemegar e a rodar peth solèr coma un tonèl, agarrant-se eh vrente damb es dues mans e dident: "*Ya Allà*! en mèn vrente que i a ua tempèsta! A! Qui me desliurarà d'era?" E pòc a pòc, non podec mens que deishar anar sorriscles jos er impuls des crisis deth sòn vrente, que ja ère mès holat qu'un oire plen. E dauant d'aguesti crits acodic era sua esposa, e entà aleugerir-lo li hec préner un sarpat de povàs d'anís e de fenolh, que lèu auien de produir eth sòn efècte. E ath madeish temps, entà padegar-lo e encoratjar-lo, se metec a amorassar-lo pertot, coma s'amorassèsse a un mainatge malaut, e a heregar-li doçament et lòc adolorit, en tot passar-li era man per eth, damb regularitat.

E còp sec interrompec eth massatge, deishant anar un crit penetrant, seguit de repetides exclamacions de suspresa e d'espant, dident: "*Yuh! Yuh*! Miracle! Prodigi! ò senhor mèn!" E a maugrat des sòns violents dolors, eth kadí preguntèc: "Qué t'arribe? Parla!" Era contestèc: "Eth nòm d'Allà sus tu e sus es tòns entorns!" E de nauèth li passèc era man peth vrentre tempestuós, higent: "Exaltat sigue eth Plan Naut! Eth que pòt hèr e hè tot çò que vò! Que se complisquen es sòns decrets, ò senhor mèn!"

E eth kadí preguntèc entre quèishes: "Qué t'arribe, ò hemna! Parla! Qu'Allà te maudide per torturar-me atau!" Era didec: "Ò senhor mèn" ò senhor mèn! que se complisque era sua volontat! Qu'es prenhs! E era jasilha ven ath mès córrer!"

En enténer aguestes paraules dera sua esposa, eth kadí s'incorporeèc, a maugrat des sòns dolors e espasmes, e exclamèc: "Qu'ès hòla! ò hemna! Des de quan se queden prenhs es òmes?" Era didec: "Per Allà que non ac sai! Mès eth mainatge se botge en tòn vrente. E lo senti dar còps de pè e tòqui eth sòn cap damb es mies mans!" E higec: "Allà lance a on vò eth seme dera feconditat! Exaltat sigue! Prèga ath Profèta, ò òme!" E didec eth kadí, cuelhut pes convulsions: "Damb eth es benediccions e totes es gràcies!" E coma qu'es sòns dolors s'aumentauen, tornèc a voludar-se, udolant, coma un lhòco; e se retortilhaue es mans, e ja non podie ne alendar, de tan violent qu'ère eth combat que se liuraue en sòn vrente.

E vaquí que de pic, arribèc er aleugerament. Long e ressonant, e li gessec de laguens un pet espaventós que hec estrementir tota era casa e estavanir-se eth kadí jos eth violent impuls deth sòn còp. E per aire estranh dera casa seguic rodant en gradacion amendrida ua seguida nombrosa de pets. E dempús d'un darrèr tarrabastalh, semblable ath fragor deth tron, se restablic eth silenci ena casa.

E de man en man s'anèc remetent eth kadí, e vedec dauant d'eth, estirat en un baiard a un nauèth neishut, despolhat, que ploraue e hège potèles. E vedec qu'era sua esposa

didie: “Laudat sigue Allà e eth sòn Profèta, per aguesta erosa jasilha! *Alhandu lilah*! ò òme!” E comencèc a invocar toti es nòms sagradi sus eth petit que venguie en mon e sus eth cap deth sòn espós. E eth kadí non sabie s’ère adormit o desvelhat, o s’es dolors que patic auien esbauçat es sues facultats mentaus. Ça que la, non podie desmentir eth testimòni des sòns sensi; e era vista d’aqueth mainatge nauèth neishut e er acabament des sòns dolors e eth rebrembe dera tempèsta que l’auie gessut deth vrente, l’obliguèren a creir ena sua estonanta jasilha. E er amor mairau s’aumentèc e li hec acceptar ath mainatge, dident: “Allà lance es semes a on vò e cree a on vò! E enquia e tot es òmes, se son predestinadi ad aquerò, pòden quedar-se prenhs e amainadar a tot darrèr!” Dempús s’acarec damb era sua esposa, e li didec: “Ò hemna! Ei de besonh que te tengues a cercar ua hilhuquèra entad aguest mainatge. Pr’amor que jo non ac posqui hèr.” E era contestèc: “Que ja è pensat en aquerò. E era hilhuquèra ei en tot demorar en harem! Mès n’ès segur, ò senhor mèn! que non se t’an aumentat es popes e non pòs elevar ad aguest mainatge? Pr’amor que ja sabes que non i a arren milhor entà neurir as mainatges qu’era lèit dera mair!” E eth kadi, cada còp mès aclapat, se paupèc es pièchs damb ansietat e contestèc: “Non, per Allà!, que son tau qu’èren, sense arren ath laguens!”

E aquerò siguec tot!

E era maligna joena s’alegraue ar arràs der exit dera estratagèma. Dempús, en tot voler amiar era sua burla ar extrèm, obliguèc ath kadí a meter-se en lhet e a non gésser d’eth, coma es partères, quaranta dies e quaranta nets. E se metec a hèr-li es tisanes que se balhen normaument as mairs e a suenhar-lo e a mimar-lo en toti es sensi. E eth kadí molt fatigat per çò des dolors e retortilhs qu’auie patit e de toti es sòns trastorns intèrns, non se tardèc a esclipsar-se prigondament, entà non desvelhar-se enquia fòrça temps dempús, san deth còs, mès plan malaut der esperit…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centau net

Era didec:

… entà non desvelhar-se enquia fòrça temps dempús, san deth còs, mès plan malaut der esperit. E era sua prumèra decision siguec pregar-li ara sua esposa que sauvèsse eth secret d’aquera aventura, en tot dider-li: “Quina calamitat entà nosati, s’era gent se’n sabesse de qué eth kadí a amainadat un mainatge viable!” E era marrida, luenh de padegar-lo sus er ahèr, se compladec en aumentar era sua inquietud, dident: “Ò senhor mèn! que non èm es solets que mo’n sabem d’aguest eveniment meravilhós e benedit! Pr’amor que totes es nòstes vesies ac saben ja per çò dera hilhuquèra, que, a maugrat des mies recomanacions a anat a revelar eth miracle e parlotejar d’un costat en aute; e ei molt de mau hèr empedir a ua hilhuquèra que parle, coma tanben arturar era difusion d’aguesta notícia pera ciutat!”

E mortificat a arràs en saber-se motiu de totes es convèrses e objècte de comentaris mès o mes desgradius, eth kadi se passèc es quaranta dies e quaranta nets quiet en lhet, sense gausar botjar-se per pòur as complicacions e as fluxi de sang, e reflexionant, damb es celhes arroncilhades, sus era sua trista situacion.

E se didie: “Segurament, era malignitat des mèns enemics, que son nombrosi, m’acusarà ara de causes mès o mes ridicules, per exemple, d’auer-me deishat embolhar d’ua manèra extraordinària, dident: “Eth kadi ei un femneta! Per Allà! que non calie, vertadèrament mostrar-se tan sevèr enes sòns judicis, s’auie d’acabar embolhat e amainadant! Per Allà, qu’eth nòste kadi ei un hemneta estranh! Ath delà, pro se’n sap Allà de qué hè fòrça temps que non me tengui a semblabla causa, e non ei era mia edat çò de mès a prepaus entà temptar as afeccionats ad aquerò!”

Atau pensaue eth kadí, sense pensar qu’era sua marridesa ère era que l’auie amiat en aguest estat de causes. E coma mès reflexionaue, mès s’ennerie eth mon dauant d’eth e era sua posicion li semblaue mès ridicula e digna de pietat. Atau, donc, quan era sua esposa credec oportun que se lheuèsse sense pòur ja as complicacions dera jasilha, s’esdeguèc eth a gésser deth lhet e a lauar-se, mès sense gausar abandonar era casa entà anar en hammam. E damb era fin d’evitar es burles qu’en avier non deisharie d’enténer se seguie demorant ena ciutat, decidic abandonar Trablús, e li revelèc aguest projècte ara sua esposa, que, simulant ua gran pena per veder-lo aluenhat dera sua casa e deishant era sua situacion de kadí, non deishèc d’ahiscar-lo ena sua opinion e d’aconselhar-li que se n’anèsse, en tot dider-li: “Cèrtament, ò senhor mèn! qu’as rason d’abandonar aguesta ciutat maudida abitada per males lengües; mès que t’ac calerie hèr solet pendent bèth temps enquia que se desbrembe aguesta aventura. E alavetz tornaràs entà educar ath tòn hilh que d’eth ès ath còp pair e mair, e ath quau, se te semble, cridaram, entà rebrembar eth sòn meravilhós neishement, Hònt-des-Miracles!” E contestèc eth kadí: “Que i sò d’acòrd!” E gessec dera sua casa de nets, deishant aquiu ara sua hemna suenhant a Hònt-des-Miracles e es proprietats e mòbles dera casa. E gessec dera ciutat, evitant es carrèrs mès freqüentats, e partic entà Damasc.

E arribèc en Damasc, dempus d’un viatge fatigós, encara que consolant-se pr’amor qu’en aquera ciutat arrés coneshie era sua istòria. Mès qu’auec eth malastre d’enténer condar era sua istòria en toti es lòc publics per toti es narradors, que ja auie arribat enes sues aurelhes. E coma cranhie eth, es narradors dera ciutat, cada còp que la condauen, non deishauen de híger un detalh nau entà hèr arrir as sòns audidors e d’atribuir ath kadí organs extraordinaris, e de calar-li toti es esturments des mulatèrs de Trablús, e d’adjudicar-li eth nòm qu’eth cranhie tant, en tot cridar-lo hilh, arrèhilh e besarrèhilh deth nòm que ne eth madeish gausaue prononciar. Mès, erosament entada eth, arrés coneishie eth sòn ròstre e podec atau passar inadvertit. E quan, pera tarde, passaue pes lòcs a on s’amassauen es narradors, non podie mens qu’arturar-se entà escotar era sua istòria, qu’en boca d’eri resultaue prodigiosa. Pr’amor que ja non ère un mainatge çò qu’auie neishut, senon ua locada de mainatges en hilèra; e tanta ilaritat costaue aquerò ara concurréncia, qu’eth madeish acabaue arrint coma es auti, erós de non èster arreconeishut, e en tot dider-se: “Per Allà! que diguen çò que volguen, mès que non

m’arreconeishen!” E d’aguesta manèra viuec isolat e damb ua economia encara màger qu’era d’abans. E totun aquerò, acabèc en tot agotar era provision de sòs que s’auie hèt a vier damb eth, e acabèc en tot véner, entà víuer, es sòns vestits; donques que non volie demanar-li sòs ara sua hemna, mejançant un corrèu, pr’amor de non veder-se obligat a revelar eth lòc que se trapaue eth sòn tresòr. Pr’amor qu’eth praube non sospechaue qu’aqueth tresòr auie estat ja descubèrt hège fòrça temps. E se pensaue qu’era sua esposa seguie viuent a cargue des sòns parents e des sues vesies, coma era l’auie hèt creir. E arribèc en tau grad de misèria, que se vedec obligat, eth, ancian kadi, a trabalhar coma obrèr d’un paredèr, entà hèr-li a vier pendent tot eth dia caudea e ges.

D’aguesta manèra se passèren quauqui ans. E eth malerós, que suportaue eth pes de totes es malediccions lançades contra eth per totes es victimes des sòns judicis e es victimes dera sua mesquinaria, s’auie quedat tan aflaquit coma un gat abandonat en un granèr. E alavetz pensèc en tornar enta Trablús, confiant qu’es ans aurien esfaçat eth rebrembe dera sua aventura. E se n’anèc de Damasc, e dempús d’un viatge plan dur entath sòn còs aflaquit, arribèc ena entrada de Trablús, era sua ciutat. E en moment que trauessaue era pòrta, vedec a uns mainatges que jogauen entre eri, e entenec qu’un d’eri li didie ar aute: “Com vòs guanhar eth jòc tu, que neisheres en an nefast deth kadí pair-deth-pet?” E eth malerós s’alegrèc fòrça en enténer aquerò, pensant: “Per Allà! era tua aventura que s’a desbrembat, pr’amor que un aute kadí, que non ès tu, ei eth que servís de provèrbi as mainatges!” E s’apressèc ath qu’auie parlat der an deth kadi pair-deth-pet, e li preguntèc: “Qui ei aguest kadí que parles, e per qué lo criden pair-deth-pet?” E eth mainatge condèc tota era istòria dera malícia dera esposa deth kadí, damb toti es detalhs, des deth principi enquiath finau. Mès que non mos cau repetir-la.

Quan eth vielh mesquin auec entenut eth relat deth mainatge, ja non dobtèc deth sòn malastre, e comprenec qu’auie estat era jogalha e era burla dera malícia dera sua esposa. E deishant as mainatges enes sòns jòcs, se precipitèc en direccion ara sua casa, volent, ena sua ràbia, castigar ara audaça que s’auie burlat d’eth tan crudèument. Mès, quan arribèc ena sua casa, la trapèc damb es pòrtes dubèrtes de land en land, eth tet en.honsat, es murs miei esbauçadi e devastada de naut en baish; e correc entath tresòr, mès que ja non auie aquiu cap tresòr, ne tralha de tresòr, ne flaira de tresòr, ne arren absoludament. E es vesins qu’acodiren quan lo vederen arribar, ath miei dera ilaritat generau, l’informèren de qué hege ja fòrçá temps qu’era sua esposa se n’auie anat, en tot creder-lo mòrt, e que s’auie hèt a vier damb era, non se sabie entà quin país luenhant, guaire i auie ena casa. E en saber-se’n atau dera totalitat dera sua desgràcia e en veder-se objècte deth sarcasme public, eth vielh miserable hec lèu a abandonar era ciutat sense virar eth cap. E jamès s’a tornat a enténer a parlar d’eth.

E tau ei, ò rei deth temps! seguic er avalador de haschish, era istòria deth kadí pair-deth-pet, qu’a arribat enquia jo. Mès Allà ei eth mès sabent!”

E en enténer aguesta istòria, eth sultan se botgèc de satisfaccion e d’alegria, li regalèc ath pescador ua tunica d’aunor e li didec: “Per Allà sus tu, ò boca de sucre! Conda-me quauqua auta istòria des que coneishes!”

E contestèc er avalador de haschisch: “Escoti e aubedisqui!”

E condèc:

Eth polin kadí

“Me n’è sabut, ò rei afortunat! qu’en ua ciutat deth país d’Egipte i auie un òme qu’auie eth mestièr de recaptador de tributs, e que, per tant, se vedie obligat a absentar-se dera sua casa soent. E coma que non ère dotat de galhardia entàs ahèrs amorosi, era sua esposa non deishaue de profitar era sua abséncia entà recéber ath sòn aimant, qu’ère un joenet coma era lua e tostemps prèst a satisfèr-la enes sòns desirs. Atau, donc, era l’estimaue ar extrèm, e a cambi des plasers qu’eth li proporcinaue, non se limitaue a hèr-li provar tot aquerò qu’ère bon en *sòn jardin*, senon que, coma que non ère ric e encara non sabie guanhar sòs enes negòcis de venda e de crompa, se despenie era damb eth tot çò de besonh, sense demanar-li jamès que l’ac entornèsse de ua auta manèra que non siguessen amorasses, copulacions e d’autes causes parières. E auien ambdús era vida mès deliciosa, en tot satisfèr-se e estimar-se entre es dus, segontes es sues capacitats. Glòria a Allà, que balhe poténcia a uns e afligís d’impoténcia a d’auti! Es sòns decrets que son insondables!

E vaquí qu’un dia qu’eth recaptador de tributs, espós dera joena, li calie partir entà ahèrs de servici, premanic eth sòn polin, aumplic es sues biaces damb papèrs oficiaus e damb ròba, e li didec ara esposa que l’aumplisse era auta borsa dera biaça damb provisions entath camin. E era joena, erosa de desliurar-se d’eth, s’esdeguèc a balhar-li guaire desiraue, mès que non podec trapar pan, pr’amor que s’auie acabat era hornada dera setmana, e era nera ère precisament pastant çò dera setmana proxima. Alavetz, sense poder demorar que se codesse eth pan dera casa, eth recaptador de tributs anèc entath mercat pr’amor d’aprovedir-se’n. E deishèc eth polin estacat de moment en estable dauant dera grèpia…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes unau net

Era didec:

… E deishèc eth polin estacat de moment en estable dauant dera grèpia. E era sua esposa s’estèc en pati entà demorar aquiu era sua tornada, e de pic vedec entrar ath sòn aimant, que se pensaue que ja auie partit eth recaptador de tributs. E li didec ara joena: “Me calen sòs urgentament! E ei de besonh que m’autreges de seguit tres cents dracmes!” E contestèc era: “Peth Profèta! Que non les è aué, e sabi pas d’a on trèir-les!” E didec eth joenet: “Entà qué i è eth polin, ò fraia mia!? Balha-me eth polin deth tòn marit, qu’ei aquiu aubardat dauant dera grèpia, entà que lo posca véner. E solide ne treirè d’eth es tres cents dracmes, que me son de besonh, absoludament de besonh!” E

era joena exclamèc plan espaurida: “Peth Profèta! que non sabes se qué dides! E quan torne eth mèn marit e non trape eth polin? Que non penses en aquerò! Me repotegarie per auer perdut eth polin, en auer-me encargat que me quedèssa aciu, e me picarie!” Mès eth joenet se metec tant aclapat e li preguèc damb tanta eloqüéncia que li balhèsse eth polin, que non se podec resistir as sòns prècs, e a maugrat deth terror que l’inspiraue eth sòn marit eth recaptador, li deishèc que se hesse a vier eth polin, encara que dempús d’auer-li trèt era aubarda.

E vaquí que, uns instants mès tard, tornèc eth marit damb es panets dejós deth braç, e se n’anèc entar estable pr’amor de botar-les ena biaça e cuélher eth polin. E vedec penjat d’un clau eth cabeste der animau, e era aubarda e es biaces sus era palha, mès non vedec ath polin, ne tralha deth polin, ne flaira deth polin. E estonat ar arràs, cerquèc ara sua esposa, e li didec: “Ò hemna! a on ei eth polin?” E era sua esposa, sense hèr-ne cabau, contestèc damb votz tranquilla: “Ò hilh deth soèr! eth polin ven de gésser e des dera pòrta s’acarèc damb jo, e me didec qu’anaue a celebrar audiéncia en divan de justícia dera ciutat.” En enténer aguestes paraules, eth recaptador, plen de colèra, lheuèc era man contra era sua hemna, e li cridèc: “Ò desvergonhada! Gauses burlar-te’n de jo? Qu’ei que non sabes que damb un solet còp de punh te posqui deishar mès ampla que longa?” E didec era, sense pèrder bric era sua seguretat: “Eth nòm d’Allà sus tu e sus jo, e ath tòn entorn e ath mèn entorn! Per qué m’è de burlar de tu, ò hilh deth mèn soèr? E des de quan sò capabla d’enganhar-te en bèra causa? Ath delà, en cas que gausèssa de hè’c, era tua perspicàcia e eth tòn fin engenh aurien lançat per tèrra de seguit es mies grossières e pesades invencions. Mès damb eth tòn permís, ò hilh deth mèn soèr! me pensi que me cau dider-te, ara fin, ua causa qu’enquia ara non gausè condar-te, cranhent qu’era sua revelacion tirèsse sus nosati beth malastre sense remèdi! Te cau saber, plan, qu’eth tòn polin ei embruishat, e que, de quan en quan se transforme en kadí!” En enténer aquerò, eth recaptador exclamèc: “*Ya Allà*!”

Mès era joena, sense balhar-li temps a deishar anar d’autes exclamacions, ne a reflexionar, ne a parlar, seguic en madeish ton de seguretat tranquilla: “Efectivament; era prumèra net que vedí gésser der estable a un òme desconeishut que non auia vist entrar aquiu e que damb eth jamès m’auia trapat abans, me cuelhèc ua pòur espaventosa, e virant-me d’esquia e lheuant-me eth vestit entà caperar-me damb eth era cara, donques que non amiaua vel en cap en aqueth moment, volí recórrer ara hujuda entà màger seguretat, donques que tu ères absent dera casa. Mès er òme se m’apressèc, e me didec damb votz grèu e bontadosa, sense lheuar es sòns uelhs entà jo, pr’amor de non ofensar eth mèn pudor: “Padega era tua anma, hilha mia, e refresca es tòns uelhs! Que non sò entà tu un desconeishut, donques que sò eth polin deth tòn espós! Mès era mia natura reau ei era d’un èsser uman, kadí de mestièr. E me trasformèren en polin es mèns enemics, que son versadi ena bruisheria e enes encantaments. E coma que non coneishi es sciéncies amagades, non è recorsi ne armes contra eri. Ça que la, a maugrat de tot, son credents, e permeten de quan en quan, enes dies de session de justíca, que recupèra era mia forma umana, deishant d’èster polin, entà vier a dar era audiéncia en divan. E d’aguesta manèra me cau víuer, en èster polin uns còps e kadí d’autes, enquia qu’Allà

eth Plan Naut volgue desliurar-me des encantaments des mèns enemics e trincar era bruisheria que m'escriueren! Mès, ò caritativa! te supliqui peth tòn pair, pera tua mair e per toti es tòns, que me hèsques eth favor de non parlar d'aquerò ad arrés, ne tansevolh ath mèn patron, eth hilh deth tòn soèr, eth recaptador de tributs. Pr'amor que, se coneishesse eth mèn secret, coma qu'ei un òme de fe e un observaire rigorós dera religion, serie capable de deishar-me de cornèr entà non auer ena sua casa a un èsser qu'ei cuelhut per encantaments; e me venerie a quinsevolh *felah*, que me mautractarie tot eth dia e me balharie habes poirides entà minjar, mentre qu'ara aciu sò a gust en toti es sensi!" Dempús higec: "Encara me cau demanar-te ua causa, ò senhora mia! ò brava! ò caritativa! e ei que li prègues ath mèn patron eth recaptador que non m'esperone massa fòrt eth cu, quan a prèssa, pr'amor qu'aguesta part dera mia persona, malerosament, ei d'ua grana sensibilitat e d'ua delicadesa inconcebibla!"

E dempús de parlar atau, eth nòste polin, convertit en kadí, me deishèc negada en ua grana perplexitat e se n'anèc a presidir eth divan. E aquiu lo traparàs, se vòs.

Per çò que hè a jo, ja non podia sauvar pendent mès temps entà jo soleta aguest aclapant secret, mès que mès ara que sembli era colpabla e è eth perilh de tirar era tua colèra sus jo e quèir en desgràcia tua! E demani perdon a a Allà per auer mancat damb aquerò ara promesa que li hi ath praube kadí de non parlar ad arrés deth sòn estat de polin. E coma qu'era causa ja ei hèta, des d'aguest moment, permet-me, ò senhor mèn! que te balha un conselh: qu'ei que non te des.heigues d'aguest polin, que non solet ei un excellent animau plen de zèl, sòbri, que non dèishe anar pets, molt decent e solet molt de quan en quan, trè eth sòn *esturment* quan se lo guarde; e en cas de besonh, porie balhar-te plan boni conselhs sus es questions delicades de jurisprudéncia e legalitat de tau o quau procediment."

Quan eth recaptador de tributs auec entenut aguestes paraules dera sua esposa, qu'auie seguit d'aurelha damb ua actitud cada còp mès estonada, arribèc ar arràs dera perplexitat, e didec: "Òc, per Allà, qu'era causa ei estonanta! Mès qué vau a hèr ara que non è polin e l'è de besonh entà vier a recaptar es tributs des pòbles der entorn? Sabes, aumens, a quina ora tornarà? O non t'a dit arren sus aquerò?" E era joena contestèc: "Non, que non m'a dit era ora! Sonque m'a dit qu'anaue a celebrar audiéncia en divan! Per çò de jo, pro sai se qué haria se siguessa en tòn lòc! Mès que non è de balhar conselhs ad aqueth qu'ei mès intelligent e solide mès escarrabilhat e perspicaç que jo!"

E eth brave òme li didec: "Ditz-me çò que se t'acodisque! E ja veirè jo s'ès complètament pèga!" Era didec: "Plan, donc, jo ath tòn lòc, anaria dirèctament en divan que se trape eth kadí, amiaria ena man un sarpat de habes, e quan siguessa en preséncia deth malerós encantat, que presidís eth divan, li mostraria de luenh es habes, qu'amiaria ena man, e mejançant gèsti li haria saber qu'è besonh des sòns servicis coma polin. E me comprenerie, e coma que sap complir eth sòn déuer, gesserie deth divan e me seguirie, mès que mès, quan vedesse es habes, que son eth sòn aliment preferit e non poirie mens que meter-se a caminar darrèr mèn!"

E vaquí qu'eth recaptador de tributs, en enténer aguestes paraules, li semblèc rasonabla era idia dera sua esposa, e didec: "Me pensi qu'ei çò milhor que posqui hèr. Decididament, qu'ès ua hemna de bon conselh!" E gessec dera casa dempús d'auer cuelhut un sarpat de habes, damb er in de her-se a vier ath polin mejançant era golardia, eth sòn vici principau, se non podie hèr-se-lo a vier per covenciment. E quan se n'anaue eth, era sua hemna li cridèc encara: "E sutot, ò hilh deth mèn soèr! tie compde, se passe çò que se passe, de non deishar-te amiar pera ràbia e mautractar-lo; pr'amor que ja sabes qu'ei molt susceptible, e ath delà, coma polin e kadí, ei doblament temardut e venjatiu!" E dempús d'aguest darrèr conselh dera sua hemna, eth recaptador de tributs se filèc de cap ath divan, e entrèc ena sala dera audiéncia, a on ère seigut eth kadí ena sua estrada.

E se posèc darrèr de tot dera sala, e lheuant era man qu'auie eth sarpar de habes, se metec a hèr-li, damb era auta man, gèsti d'invitacion urgenta, que volien significar clarament: "Vene lèu! me cau parlar-te!" E eth kadí se n'encuedèc fin finau d'aqueri senhaus, e arreconeishent ar òme que hège de recaptador de tributs, se pensèc que li volie díder quauquarren important o hèr-li bèra comunicación urgenta de part deth walí. E de seguit se lheuèc, suspenent era session de justícia, e seguic entath vestibul ath recaptador, que, entà tirassar-lo milhor anaue dauant d'eth mostrant-li es habes e encoratjant-lo damb eth gèst e era votz, coma se hè damb es polins.

E vaquí que tanlèu sigueren es dus en vestibul, eth recaptador s'inclinèc ara aurelha deth kadí, e li didec: "Per Allà, ò amic mèn! que sò molt contrariat e aclapat e emmaliciat per çò der encantament. E non ei per contrariar-te, plan, per çò que vengui aciu a cercar-te, senon perque ei absoludament de besonh que vaja de seguit entàs mèns ahèrs de servici, e non posqui demorar qu'acabes tu era tua mission aciu. Te prègui, donc, que sense demora, te transformes en polin e me dèishes montar en tòn lomb!" E en veir qu'eth kadí arreculaue espaurit, a mida que l'anaue escotant, eth recaptador parlèc damb ua votz de compassion e higec: "Te juri peth Profèta (damb Eth era pregària e era patz) que, se vòs seguir-me de seguit, jamès te tornarè a esperonar en cu, que ja sai qu'as sensibla e delicada aguesta part dera tua persona. Au!, vene, estimat polin! E aguesta net aurè racion dobla de habes e sanfoèn fresc."

Aquerò siguec tot!

E eth kadí, pensant que se trapaue dauant d'un lhòco, arreculaue cada còp mès entara entrada dera sala, e ère ar arràs dera estupefaccion e deth terror e mès auriò qu'eth safran. Mès eth recaptador, en veir que se l'anaue a escapar, virèc rapidament e se metec entre era pòrta deth divan e eth, en tot barrar-li era retirada. E eth kadí coma que non vedie cap garda ne arrés entà demanar-li ajuda, se decidic pera doçor e era prudéncia e li didec ath recaptador: "Per çò que semble, ò senhor mèn! as perdut ath tòn polin e lo vòs tu per tu remplaçar. Arren mès just, ena mia pensada. Vaquí, donc, era mia part, tres cents dracmes que te balhi entà que ne crompes un en mercat. E coma qu'aué ei dia de mercat ena plaça des animaus, te serà aisit alistar-ne un de beròi per aguest prètz. *Uasssalam*! E parlant atau, treiguec deth cinturon tres cents dracmes, les autregèc ath recaptador, qu'acceptèc era sua ofrenda, e tornèc ena sala dera audiéncia, cuelhent ua

actitud grèu e reflexiua, coma se venguessen de comunicar-li un ahèr de grana importància. E se didie entada eth: “Per Allà, qu’a estat per tòrt mèn s’è perdut tres cents dracmes! Mès, qu’ei milhor aquerò qu’auer costat un escandal dauant des que vien a demanar-me justícia. Ath delà, ja me remeterè d’aguesti sòs espleitant as mèns querelhants!” E se seiguec en sòn lòc, e seguic era session de justícia. E vaquí çò que hè ada eth.

Per çò deth recaptador, vaquí çò que li tanh. Quan arribèc en mercat des bèsties entà crompar un polin, se tenguec a examinar damb atencion e damb pro temps, es animaus, un darrèr der aute. E acabèc trapant un polin mol bon que li semblèc qu’auie totes es condicions necessàries, e s’aprerssèc ada eth entà examinar-lo d’apròp, e còp sec vedec qu’ère eth sòn polin. E eth polin l’arreconeishec tanben, e botant es aurelhes entà darrèr, se metec a bohar e a bramar damb alegria. Mès eth recaptador, plan shordat en veir aqueth cinisme dempús de tot çò que s’auie passat, arreculèc picant-se es mans, e didec: “Non, per Allà, non serà a tu que vau a crompar quan aja besonh d’un polin fidèu, pr’amor que per çò d’èster kadí uns còps e polin d’auti, non me convenes!” E s’aluenhèc, anujat pera audàcia deth sòn polin, que gausaue a convidar-lo entà que se lo hesse a vier. E se n’anèc a crompar-ne un aute, e s’esdeguèc a tornar ena sua casa entà aubardar-lo e montar-lo dempús de condar-li ara sua esposa guaire venguie d’arribar-li.

E d’aguesta manèra, gràcies ar engenh plen de recorsi dera joena esposa deth recaptador, toti quedèren contents, e non se hec mau arrés. Pr’amor qu’er enamorat artenhèc es sòns sòs que li calien, eth marit artenhec un polin milhor, sense despèner un solec dracma dera sua pòcha, e eth kadí non se tardèc a recuperar es sòns sòs, a cargue des qu’anauen a demanar-li justícia e li quedauen arregraïdi, e artenhec eth doble de çò qu’auie autrejat ath recaptador.

E aquerò ei, ò rei afortunat! tot çò que sai sus eth polin kadí. Mès Allà ei eth mès sabent!”

Quan eth sultan auec entenut aguesta istòria, exclamèc: “Ò boca de sucre! ò eth mès deliciós des companhs! te nomenti eth mèn gran camarlenc!” E de seguit hec que li botèssen es insignies deth sòn cargue e lo hec sèir-se mès apròp d’eth, e li didec: “Pera mia vida sus tu, ò gran camarlenc mèn! Solide deues conéisher quauqua auta istòria. E voleria que me la condèsses!”

E eth pescador avalador de haschisch convertit en camarlenc de palai per decret deth Destin, didec: “Damb còr amistós e damb er omenatge degut!” E botjant eth cap, condèc…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes dusau net

Era didec:

… E eth pescador avalador de haschisch convertit en camarlenc de palai per decret deth Destin, didec: “Damb còr amistós e damb er omenatge degut!” E botjant eth cap, condèc:

Eth kadí e eth polin

Me n’è arribat a saber, ò rei afortunat! de qué, en ua ciutat entre es ciutats, i auie un òme e era sua esposa, qu’èren gent prauba, venedors ambulants de milhòc torrat, qu’auien ua hilha coma era lua e en un estat de meritar. E volec Allà qu’un kadí la demanèsse en matrimòni e l’artenhesse des sòns pairs, que de seguic balhèren eth sòn consentiment, encara qu’eth kadí ère d’ua lejor extrèma, damb uns peus de barba tan durs coma ponches d’eriç, e guèrcho d’un uelh, e tan vielh, qu’aurie pogut passar coma pair dera joena. Mès ère ric e gaudie de tota consideracion. E es pairs dera joena, en tot pensar solet qu’aguest matrimòni milhorarie eth sòn estat e era sua condicion, non vederen que, encara qu’era riquesa contribuís ara felicitat, non ei eth hons d’era. Mès eth kadí, per cèrt, ère eth qu’ac auie d’experimentar a compde e risc sòn.

Comencèc, donc, sajant de hèr-se agradiu, a maugrat des desauantatges dera sua persona, per çò que hè ara vielhesa e ara lejor, d’aumplir cada dia ara joena de presents e de satisfèr quinsevolh des sòns capricis. Mès non vedie que ne es presents ne era satisfaccion des capricis, valen çò qu’er amor joen, que padegue es desirs. E se planhie ath sòn laguens de non trapar çò que demoraue dera sua esposa, que, ath sòn torn, non podie balhar-li aquerò que non coneishie, per manca d’experiéncia.

Qu’auie eth kadí ath sòn servici a un joen escrivan qu’estimaue fòrça, e que damb eth non podie mens que parlar-li soent dera sua esposa. E tanpòc podie mens, encara que siguesse contrari as costums, que divagar damb eth joen sus era beresa dera sua esposa e der amor que sentie per era, e dera heredor dera sua esposa damb eth, a maugrat de tot aquerò que hège per era. Pr’amor qu’ei atau coma Allà avugle ara creatura que se merite era perdicion! Mès encara! Entà que se complissen es suprèms decrets, eth kadí amièc era sua holia e era sua ceguetat enquia e tot a mostrar-li un dia per gelosia er adolescent ara sua esposa. E coma qu’ère molt beròi e amable, era joena estimèc ath joen. E coma que quan dus còrs se cerquen acaben tostemp trapant-se e amassant-se, a maugrat de toti es obstacles, ambdús joeni poderen escapar-se dera vigilància deth kadí e adormir es sòns desirs desvelhadi. E era joeneta estimèc ath joenet mès qu’as vistons des sòns uelhs, e en autrejar-li era sua anma, s’abandonèc ada eth damb tot eth sòn còs. E eth joen escrivan sabec correspóner e li hec experimentar çò que jamès auie artenhut hèr eth kadí. E d’aguesta sòrta viueren es dus ath limit dera felicitat, en tot veder-se soent e estimar-se mès cada dia. E eth kadí se mostraue satisfèt de veir qu’era sua esposa se botaue mès beròia encara e plia de joenesa, santat e elegància. E cada un ère erós ara sua manèra.

E vaquí qu’era joena, entà poder parlar damb eth sòn enamorat sense perilh, auie acordat damb eth, que quan eth mocador que penjaue dera hièstra siguesse blanc, podie

vier a hèr-li companhia; mès s'eth mocador ère ròi, s'auie d'abstier d'aquerò, e anar-se'n, pr'amor qu'aguest senhau significaue qu'eth kadí ère en casa.

Mès volec eth Destin qu'un dia, quan venguie era de botar eth mocador blanc, dempús de gésser eth kadí entath divan, s'enteneren ena pòrta còps precipitats e crits; e de seguit vedec entrar ath sòn marit emparat enes braci des eunucs, e plan auriò, e plan cambiat de color e d'aspècte. E es eunucs l'expliquèren qu'auie cuelhut ath kadí en divan ua indisposicion sobtada, e s'auie esdegat a vier en casa pr'amor de que lo suenhessen e podesse descansar. E plan que òc, autant botjaue a pietat er aspècte deth praube vielh, qu'era joena, a maugrat deth contratemps que venguie eth de costar, comencèc a esposcar-lo damb aigua de ròses e a prodigar-li es sòns suenhs. E en tot ajudar-lo a despolhar-se, l'ajacèc en lhet, que li premanic era madeisha, e a on, gràcies as suenhs dera sua esposa non se tardèc a esclipsar-se. E era joena volec aprofitar aqueth aleugeriment sobtat deth sòn marit entà anar a cuélher un banh en hammam. e contrariada coma se trapaue, se'n desbrembèc de trèir eth mocador blanc e de méter eth ròi. E cuelhent un paquet de ròba blanca perhumada, gessec de casa e se n'anèc entath hammam.

E vaquí qu'eth joen escrivan, en veir ena hièstra eth mocador blanc, arribèc damb pas brac seguit ena terrassa qu'era ath costat e sautèc ena deth kadí, coma de costum, e entrèc ena cramba que, normaument, se trapaue era sua aimant en tot demorar-lo complètament nuda entre es hlaçades deth lhet. E coma es hiestrons deth balcon èren barradi complètament e ena cramba i auie ua grana escurina, precisament entà favorir eth saunei deth kadí, e coma que soent era joena lo recebie en silenci per trufaria e non daue senhaus d'èster aquiu, s'apressèc en lhet, arrint, e lheuant es hlaçades, metec man damb adretia ena presumpta *istòria* dera joena pr'amor de her-li gatalhèues. e vaqui que (aluenhat siguec eth Maligne!) anèc a parar en ua causa arropida e mofla que se perdie entre era malesa e que non ère ua auta causa qu'er *esturment* vielh deth kadí. E en veir aqueth contacte, retirèc era man damb orror e espant, encara que non damb pro rapiditat entà qu'eth kadí, desvelhat damb espant e còp sec remetut dera sua indisposicion, non agarrèsse aquera man que l'auie paupat eth vrente e que non se precipitèsse damb ràbia sus eth sòn proprietari. E coma qu'era colèra li balhaue fòrces, mentre qu'er estonament clauaue ena immobilitat ath proprietari dera man, lo hec quèir en centre dera cramba en tot hèr-li la traueta. E s'apoderèc d'eth, e, quilhant-lo entà naut ena escurina, lo lancèc ena caisha a on se sauven pendent eth dia es matalassi, e qu'èra dubèrta e ueda per çò d'auer trèt ja es matalassi. E barrèc era tapa de seguit. E la barrèc damb clau, sense meter-se a guardar era cara d'aqueth qu'ère embarrat. Dempús, coma qu'aquera excitación, que l'auie hèt rogir era cara rapidament, costèc en eth ua reaccion salutosa, se remetec complètament des sues fòrces, e vestint-se, li preguntèc ar eunuc a on auie anat era sua esposa, e correc a demorar-la en lumedan deth hammam. Pr'amor que se didie: "Abans d'aucir ar intrús me cau saber s'ère d'acòrd damb era mia hemna. Plan per aquerò vau a demorar que gèsque era e l'amiarè entà casa, e dauant de testimònis, l'acararè damb er embarrat. Pr'amor que, donques que sò kadí, me conven qu'es causes se hèsquen legaument. E alavetz veirè se solet i a un compable e se tracte de dus

complices. En prumèr cas, damb era mia man executarè dauant des testimònis ar embarrat. E en dusau cas, les estofarè damb es mèns dètz dits as dus!”

E reflexionant atau e barrejant en sòn cervèth aguesti pensaments de resvenja, se tenguec a arturar a totes es banhistes qu’entrauen en hammam, en tot dider-les a cada ua: “Per Allà sus tu, ditz-li ara mia hemna que gèsque de seguit, pr’amor que l’è de parlar.” Mès les didie aguestes paraules damb tanta brusquetat e exitacion, e auie es uelhs tant usclants, e eth color tant auriò, e es gèsti tan desordenats, e era votz tan tremolosa, e tanta ràbia hège veir eth sòn aspècte, qu’es hemnes, espaurides, hugien d’eth damb crits agudents, donques que l’auien cuelhut per lhòco. E era prumèra entre eres que balhèc er encargue en votz nauta ath miei deth hammam, li hec a vier ena memòria dera joena esposa deth kadi eth rebrembe dera sua negligéncia e de sòn desbrembe respècte ath mocador blanc qu’auie deishat ena hièstra. E se didec: “Moria! Que sò perduda sense remèdi! E solet Allà se’n sap de çò que l’a arribat ath mèn aimant!” E s’esdeguèc a cuélher eth banh, mentre qu’ena sala se passauen rapidament es encomanes des banhistes qu’anauen arribant, e eth kadí ère eth solet motiu de convèrsa des espaurides hemnes. Mès cap d’eres, erosament, coneishie ara joena, que, de un aute costat, simulaue que non l’interessaue çò que se didie, coma s’era causa non siguesse entada era. E quan siguec ja vestida, anèc ena sala dera entrada, a on vedec a ua prauba venedora de cedes qu’ère seiguda dauant deth molon de cedes que venie as banhistes. E la cridèc e li didec: “Aciu qu’as, brava senhora, un dinnar entà tu, se vòs prestar-me pendent ua ora eth tòn vel blu e eth tistèr uet qu’ei ath tòn costat!” E era vielha, entosiasmada damb aqueth don, li balhèc eth tistèr de vime e eth praube vel de tela grossièra. E era joena se caperèc damb eth vel, cuelhec eth tistèr ena man, e atau desguisada gessec deth hammam.

E en carrèr vedec ath sòn marit, enes sòns va-e-veni dauant dera pòrta, e que maudidie en votz nauta as hammams, as qu’anauen enes hammams e as proprietaris des hammams e as bastidors des hammams. E li gessien es uelhs des orbites e era esgluma dera boca. E s’apressèc era ada eth, e simulant era votz e imitant as venedores ambulantes, li preguntèc se volie crompar cedes. E alavetz eth se metec a maudíder es cedes, es venedores de cedes, es plantadors de cedes e es avaladors de cedes. E era joena, en tot arrir d’aquera lhocaria, s’aluenhèc en direccion ara sua casa sense èster reconeishuda jos eth desguisament. E entrèc, e pugèc ena estança de seguit, e entenec gemiments. E coma que non vedie ad arrés ena cramba, qu’es sues hièstres s’auie esdegat a daurir, cuelhec pòur, e ja ère prèsta a cridar ar eunuc entà que la padeguèsse, quan entenèc damb precision qu’es gemiments venguien dera caisha des matalassi. E correc entad aquera caisha, qu’amiaue era clau botada, e la dauric, exclamant: “En nòm d’Allà eth Clement, eth Misericordiós…”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes tresau net

Era didec:

… E correc entad aquera caisha, qu'amiaue era clau botada, e la dauric, exclamant: "En nòm d'Allà eth Clement, eth Misericordiós…" E se trapèc ath sòn aimant, qu'ère a man d'expirar pera manca d'aire. E a maugrat de tota era emocion que sentie, non podec que meter-se a arrir en veder-lo arraulit e damb es uelhs en blanc. Mès s'esdeguèc a esposcar-lo damb aigua de ròses e a tornar-lo ena vida. E quan lo vedec remetut e agil, li demanèc que l'expliquèsse rapidament çò que s'auie passat, e de seguit trapèc era manèra d'apraià'c tot.

Efectivament; en estable i auie ua saumeta qu'era vesilha auie parit un polinet. E era joena correc en estable, cuelhec en braça ath beròi polinet, e en tot transportar-lo ena sua cramba lo metec ena caisha a on siguec embarrat eth sòn aimant e barrèc era tapa damb era clau. E dempús de punar ath sò aimant, se didec adiu d'eth, en tot dider-li que non tornèsse enquia que vedesse eth senhau deth mocador blanc. E dera sua part s'esdeguèc a tornar en hammam, e vedec ath sòn marit passejant-se encara d'un costat en aute e maudident as hammams e a tot çò que se hèn a vier damb eri. E quan la vedec entrar, la cridec eth, e li didec: "Ò venedora de cedes! Ditz-li ara mia hemna que, se s'arrecule mès encara entà gésser, juri per Allà que l'aucirè abans dera net e qu'esbauçarè eth hammam sus et sòn cap!" E era joena, arrint damb tota era sua anma, entrèc en vestibul deth hammam, l'autregèc eth vel e eth tistèr ara venedora de cedes, e de seguit gessec damb eth sòn paquet jos eth braç e botjant es anques.

Tanlèu la vedec eth sòn marit, eth kadí, auancèc entada era, e cridèc: "A on ères? A on ères? Que ja hè dues ores que te demori! Au, seguis-me! Vene! ò maudida! ò pervèrsa! vene!" E arturant era sua marcha, li responec era joena: "Per Allà! Qué t'a arribat? Eth nòm d'Allà sus jo! Que te cau, ò òme? T'as tornat lhòco, cop sec, entà balhar un espectacle atau en carrèr, tu, et kadí dera ciutat? O ei qu'era tua malautia t'a obstruit era rason e t'a capvirat eth sen enquiath punt de mancar ath respècte en public e en plen carrèr ara hilha deth tòn soèr?" E eth kadí repliquèc: "Pro de paraules inutiles! Ja me dideràs en casa çò que volgues! Seguis-me!" E se metec a caminar dauant d'era, hènt gèsti, cridant e deishant anar era sua ràbia, encara que sense mentar dirèctament ara sua hemna, que lo seguie silenciosament a dètz passi de distància.

E tanlèu arribèren ena sua casa, eth kadí embarrèc ara sua esposa ena cramba de naut, e anèc ara cèrca deth jeique deth barri e de quate testimònis legaus, atau coma a guairi vesins podec trapar. E les amièc a toti ena cramba dera caisha qu'en era ère embarrada era sua esposa, e a on volie que hessen de testimònis de çò que s'anaue a passar. Quan eth kadí e toti es que l'acompanhauen entrèren ena cramba, vederen ara joena, caperada damb es sòns vels encara, que s'auie retirat en un cornèr e que parlaue damb era madeisha, de sòrta que la podessen enténer toti. E didie: "Ò quina calamitat era nosta! ai! ai! praube espós mèn! Aguesta indisposicion l'a capvirat! Solide que s'a tornat complètament lhòco entà insultar-me atau e hèr-me passar en harem a òmes estranhs! Quina calamitat era nòsta! Auer en harem estranhs que vien a veder-me! Ai! ai! Qu'ei hòl, totafèt hòl!"

E efectivament; eth kadí se trapaue en tau estat de furor, de color auriò e d'excitacion, que, damb era sua barba tremolosa e es sòns uelhs que lançauen ahlames, auie tota era aparença d'un individú cuelhut de febre nauta e de delèri. Atau, donc, quauqui uns que l'acompanhauen sagèren de padegar-lo e de conselhar-li que se remetesse un shinhau; mès es sues paraules non hègen qu'excitar-lo mès encara, e les cridaue: "Entratz! entratz! Non escotetz ara maudida! Non vos deishetz atrendir pes planhs dera perfida! Ara ac veiratz! Ara ac veiratz! Que ja a arribat eth sòn darrèr dia! Entratz! Entratz!"

Quan aueren entrat toti, eth kadí barrèc era pòrta e se filèc entara caisha des matalassi, e lheuèc era tapa! E vaquí qu'eth polinet treiguec eth cap, botgèc es aurelhes, guardèc a toti damb es sòns uelhs grani e doci, alendèc rambalhosament, e lheuant era coa e botant-la regda, se metèc a bramar d'alegria per auer tornat a veir era lum, cridant ara sua mair.

En veir aquerò, eth kadí arribèc ath limit dera ràbia e deth furor e lo cuelheren convulsions e de pic se precipitèc sus era sua esposa, en tot sajar d'estofar-la. E era comencèc a cridar, corrent pera cramba: "Peth Profèta! que me vò estofar! Arturatz ath lhòco, ò musulmans! Ajuda!"

En veir toti es presents, efectivament, era esgluma dera ràbia, enes pòts deth kadí, ja non dobtèren dera sua holia, e se meteren entre eth e era sua esposa, e lo cuelheren en braça e ara fòrça l'estirèren en tapís, mentre eth articulaue paraules inintelligibles e sajaue d'escapar-se d'eri entà aucir ara sua hemna. E extrèmament afectat en veir ath kadí dera ciutat en aqueth estat, eth jeique deth barri, en veir era sua holia furiosa, non podec mens, a maugrat de tot, de dider-les as presents: "Non l'auem de deishar de uelh, ai! enquia qu'Allà lo padegue e lo hèsque entrar en rason."

E exclamèren toti: "Pro que lo guarisque Allà! Un òme tan respectable qu'ère! Quina malautia tan funèsta!" E quauqui uns didien: "Com pòt auer gelosia d'un polinet?" E preguntèren d'auti: "Com a entrat aguest polinet ena caisha des matalassi?" E d'auti didien: "Ai! qu'ei eth madeish eth que l'a embarrat ena caisha, en tot cuelher-lo per un òme!" E et jeique deth barri higec entà acabar: "Allà vengue ena sua ajuda e aluenhe ath Maligne!"

E se retirèren toti, exceptat des que tenguien ath kadí sus eth tapís, pr'amor que, de pic, li cuelhèc ath kadí ua crisi de furor violenta e se metec a cridar damb paraules fòrtes e inintelligibles e a voludar-se damb tau acarnissament, tostemp sajant de lançar-se sus era sua esposa (que de luenh li hège potèles disimuladament e senhaus burlesques) que se li trinquèren es venes deth còth e moric, en tot deishar anar ua bocada de sang. Allà l'age ena sua compassion, pr'amor que non solet ère un kadí intègre, senon que li deishèc ara sua esposa, era coneishuda joena, pro riqueses entà que podesse víuer damb repaus e maridar-se damb eth joen escrivan qu'estimaue e l'estimaue!"

E dempús de condar atau aguesta istòria, eth pescador avalador de haschisch, en veir qu'eth rei l'escotaue damb entosiasme, se didec: "Li vau a condar encara ua auta causa!"

E didec:

Eth kadi avisat

Conden que i auie en Eth Caire un kadí que cometec tantes prevaricacions e prononcièc tantes senténcies interessades, que siguec cessat des sues foncions, e entà non morir-se de hame se vedec obligat a víuer d'embolhs.

E vaquí qu'un dia, per mès que se bobinaue eth cervèth, non se l'acodic ja cap manèra de hèr-se a vier bèth sòs, donques que ja auie agotat toti es recorsi deth sòn engenh. E en veder-se redusit a tau extrèm, cridèc ath solet esclau que li quedaue, e li didec: "Ò Mubarak! que sò plan malaut aué e non posqui gésser de casa; mès tu pòs anar a veir se trapes bèra causa entà minjar, o a trapar a bèra persona que me volgue hèr consultes juridiques. E ja saberè jo recompensar-te ben eth tòn trabalh!" E er esclau, qu'ère un tafurèl tant adreit coma eth sòn patron en jogalhes e params, e ère tant interessat coma eth ena capitada deth projècte, gessec, en tot dider-se: "Que vau a shordar a un darrèr der aute, as diuèrsi caminaires, e a discutir damb eri. E coma que non toti saben qu'eth mèn patron a estat cessat, les amiarè ena sua preséncia, damb era desencusa d'apraiar eth litigi, e harè que ueden eth sòn cinturon enes sues mans!" E pensant atau, se trapèc damb un passejaire qu'anaue dauant sòn, e que caminaue tranquillament damb eth baston emparat damb es dues mans en cogòt, e en tot hèr-li era traueta, lo hec rodar pera hanga. E eth praube òme, damb era ròba lorda e es sabates espelades, se lheuèc furiós damb era intencion de castigar ath sòn agressor. Mès, en arreconéisher en eth ar esclau deth kadí, non volec mesurar es sues fòrces damb es der aute, e se contentèc dident: "Allà confone ath Maligne!"

E aqueth esclau tafurèl, en veir que non auie auut capitada eth prumèr assag, seguic eth sòn camin, dident-se: "Aguest procediment non balhe cap resultat. Vam a veir se ne trapi un aute, donques que toti coneishen ath mèn patron e me coneishen a jo!"

E mentre reflexionaue sus çò que li calie hèr, vedec a un servidor qu'amiaue en cap ua plata damb un sobèrbi lit farcit e enrodat de tomates, cornishons e aubergines, tot plan ben apraiat. E seguic ad aqueth que l'amiaue, que se filaue de cap ath horn public p'amor de hèr còder eth lit aquiu, e lo vedec entrar e autrejar era plata ath patron deth horn, en tot dider-li: "Que vierè a cercar-lo en ua ora!" E se n'anèc.

Alavetz se didec er esclau deth kadí: "Que ja è hèt negòci!" E ath cap de cèrt temps, entrèc en horn e didec: "Salutacions, *ya hagg Mustafà*!" E eth patron deth horn arreconeishec ar esclau deth kadí, que non auie vist de hège fòrça temps, pr'amor qu'ena casa deth kadí jamès i auie arren entà enviar ath horn, e contestèc: "Salutacions, ò frair mèn Mubarak! Com ei qu'ès aciu? Que hè ja temps qu'eth mèn horn non s'alugue entath nòste patron eth kadí. En qué posqui servir-te e qué me hès a vier?" E didec er esclau: "Arren mès que çò qu'as, donques que vengui a recuélher eth lit farcit qu'ei en horn." E contestèc eth hornèr: "Mès aguest lit, ò amic mèn, non ei tòn!" Er

esclau didec: “Non parles atau, ò jeique! Com pòs díder que non ei mèn aguest lit? Que sò jo que lo vedec gésser deth ueu, eth que l’a neurit, eth que l’a esgorjat, eth que l’a farcit e eth que la premanit!” E didec eth hornèr: “Per Allà que non ac dobti! Mès qué l’è de díder quan arribe eth que me la hèt a vier?” Er esclau contestèc: “Non me pensi que torne. Mès, plan, s’ac hè, li dideràs simplament, coma trufaria, donques qu’ei un òme plan trufaire e li shauten fòrça es facècies: “*Ualaah*!, ò frair mèn! en moment que botaua en huec era plata, deishèc anar, de pic, eth lit, un crit estrident e se metec a volar…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quatau net

Era didec:

“…*Ualaah*!, ò frair mèn! en moment que botaua en huec era plata, deishèc anar, de pic, eth lit, un crit estrident e se metec a volar!” E higec: “Balha-me ara eth lit, que ja deu èster pro codut!” E eth hornèr, en tot arrir-se’n d’aqueres paraules que venguie d’enténer, treiguec eth lit deth horn e l’ac autregèc damb tota era confiança ar esclau deth kadí, que s’esdeguèc a amiar-lo ath sòn patron e a minjar-se-lo damb eth, en tot lecar-se es dits.

Mentretant, eth qu’auie amiat et lit ar horn, tornèc e reclamèc era sua plata, dident: “Que ja deu èster a punt eth lit, ò mèstre! E eth hornèr contestèc: “*Ualaah*! en moment que lo botaua en horn a deishat anar un crit estrident e s’a metut a volar!” E er òme, qu’en realitat non auie arren de trufaire, se metec furiós en convencer-se de qué eth hornèr se’n volie burlar d’eth, e exclamèc: “Com gauses, ò malerós! arrir-te’n enes mies barbes?” E de paraula en paraula, e d’injúria en injúria, es dus òmes s’embolhèren a còps. E non se tardèc era gent a amolonar-se dehòra, en enténer es crits, e invadiren eth horn de seguit. E se didien es uns as auti: “Eth *hagg* Mustafà ei en tot picar-se damb un òme per çò dera resurreccion d’un lit farcit!” E era majoritat se metie a favor deth patron deth horn, qu’era sua bona fe e aunestetat èren proverbiaus des de hège temps, mentre que d’auti se permetien eméter bèth dobte sus aquera resurreccion.

E vaquí qu’entre era gent que s’smolonauen ar entorn des dus òmes qu’èren en tot picar-se, se trapaue ua hemna prenhs qu’eth curiosèr l’auie amiat enquiara prumèra fila. Mès que siguec entath sòn malastre, pr’amor que quan arreculaue eth hornèr entà arribar damb mès fòrça ath sòn adversari, recebec en vrente, era hemna, eth patac terrible qu’ère destinat ar aute qu’arren auie a veir damb era. E queiguec en solèr, deishant anar un sorriscle de garia violentada, e avortèc en aquera ora e en aqueth instant.

E vaquí qu’er espós dera hemna, qu’abitaue en ua fruteria deth vesiat, siguec avisat de seguit, e acodic damb un pau enòrme exclamant: “Que vau a traucar ath hornèr, e ath pair deth hornèr, e ath sòn pairin e li vau a trèir era sua existéncia!” E agotat ja pera prumèra luta e vedent que se li lançaue ath dessús aqueth òme furiós e armat damb un

pau terrible, eth hornèr non se podec tier mès temps, e se metec a córrer, gessent en pati. E en veir que lo perseguien, escalèc un mur, pugèc en ua terrasa proxima e des d'aquiu se deishèc quèir en solèr. E volec eth Destin que queiguesse precisament sus un maghrebin que dormie ena planta baisha dera casa caperat de hlaçades. E coma qu'eth hornèr pesaue molt e queiguie de plan naut, li trinquèc totes es costelhes. E eth maghrebin expirèc sense mès ne mès. E acodiren toti es sòns parents, e es auti magrebins deth mercat, e agarrèren ath hornèr, en tot mòler-lo a còps, e se premaniren a amiar-lo entath kadí. E eth patron deth lit, en veir detengut ath hornèr, s'esdeguèc, dera sua part, a amassar-se as maghrebins. E acompanhada de crits e de votzes, tota aquera gentada se filèc de cap ath divan de justícia.

Mès en aqueth moment eth sirvent deth kadí, que ja s'auie avalat eth lit, auie tornat a veir se qué se passaue, barrejant-se entre era gent, e les didec as querelhants: "Seguitz-me ò brava gent! que jo vos mostrarè eth camin!" E les amièc ena casa deth sòn patron.

E eth kadí, damb un anament digne, comencèc en tot hèr pagar drets dobles a toti es querelhants. Dempús les acarèc damb er acusat, ath quau senhalauen toti es dits, e li didec: "Qué as de respóner sus çò que hè ath lit, ò hornèr?" E eth brave òme, comprenent que, en cas present, valie mès mantier era prumèra afirmacion, per çò der esclau deth kadí, contestèc: "Per Allà, ò patron nòste kadí! qu'er animau a deishat anar un sorriscle estrident e, tot farcit, s'a quilhat d'entre es ornaments que lo ornauen e s'a metut a volar." E en enténer aguestes paraules, exclamèc eth patron deth lit: "A, hilh de gosset! enquia e tot gauses díder aquerò dauant deth kadí?" E eth kadí, cuelhent ua actitud d'indignacion, li didec ath que l'interrompie: "E tu, ò descreigut, ò impiu! com gauses non creir qu'Aqueth qu'a de ressuscitar a totes es creatures eth Dia dera Retribucion, hènt que s'amassen es sòns uassi esparjudi per tota era superfícia dera tèrra, non li posque entornar era vida a un lit qu'a sancers es uassi e que solet li manquen es plumes?" E en enténer aguestes paraules, exclamèc era gentada: "Glòria a Allà, que ressuscite as mòrts!" E se meteren a burlar-se'n deth malerós proprietari deth lit, que se n'anèc empenaït pera sua manca de fe.

Dempús d'aquerò, eth kadí s'acarec damb et marit dera hemna qu'auie avortat, e li didec: "E qué te cau díder a tu contra aguest òme?" E quan auec escotat era quèisha, didec: "Qu'era causa ei clara, e non i cap de de dobte. Cèrtament, eth hornèr ei colpable der avortament. E s'a d'aplicar contra eth era lei deth talion de manèra estricta!" E s'acarèc damb eth marit, e li didec: "Era lei te balhe era rason e jo t'autregi eth dret d'amiar ara hemna ena casa deth colpable, damb era fin de qué te la torne a deishar prenhs. E serà a cargue d'eth pendent sies mesi, donques qu'er avortament auec lòc en siesau mes!" E en enténer aguesta senténcia, exclamèc eth marit: "Per Allà, ò senhor kadí! me hèsqui enlà dera mia querelha, e qu'Allà perdone ath mèn adversari!" E se n'anèc.

Alavetz eth kadí les didec as parents deth maghrebin mòrt: "E vosati, ò maghrebins! quin motiu de quèisha auetz contra aguest òme, hornèr de mestièr?" E es maghrebins expausèren era sua querelha, en tot hèr molti gèsti e deishant anar un deluvi de paraules,

e li mostrèren eth còs inanimat deth parent, reclamant eth prètz dera sua sang. E eth kadí les didec: “Cèrtament, ò maghrebins! vos correspon eth prètz dera sang, donques que son abondoses es pròves contra eth hornèr. Atau, donc, non vos cau que dider-me se voletz que se vos pague naturaument damb aguest prètz, ei a díder, sang per sang, o damb ua indemnizacion!”

E es maghrebins, hilhs d’ua raça erotja, contestèren a cor: “Sang per sang, ò senhor kadí!” E les didec aguest: “Que sigue atau, donc! Cuelhetz ath hornèr caperatz-lo damb es hlaçades deth vòste parent mòrt, e botatz-lo dejós deth minaret dera mesquita deth sultan Hassan. E hèt aquerò, que puge en minaret eth frair dera victima e que se dèishe quèir de naut de tot sus eth hornèr, pr’amor d’estronhar-lo coma eth estronhèc ath sòn frair!” E higec: “A on ès, ò frair dera victima?” En enténer aguestes paraules, gessec d’entre es maghrebins un maghrebin, e exclamèc: “Per Allà, ò senhor kadí! Dèishi de cornèr era mia querelha contra aguest òme! E qu’Allà lo perdone!”

E era gent qu’auie assistit a toti aguesti debats se retirèc meravilhada dera sciéncia juridica deth kadí, deth sòn esperit d’equitat, dera sua competéncia e dera sua sagacitat. E quan eth rumor d’aquera istòria arribèc enes aurelhes deth sultan, eth kadí tornèc ara gràcia, e siguec repausat enes sues foncions, mentre qu’aqueth que lo remplaçaue ère destituit, sense auer dat cap motiu, solet per èster mancat d’un engenh tan fertil coma eth d’aqueth que se mingèc eth lit.”

E eth pescador avalador de haschisch, en veir qu’eth rei seguie escotant-lo damb era madeisha atencion afogada, se sentec extrèmament vantat en sòn amor propri, e condèc encara:

Era leçon deth coneishedor de hemnes

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué i auie en Eth Caire dus joeni, un maridat e er aute fradin, que les amassaue ua bona amistat. Eth maridat se cridaue Ahmad e eth que non n’ère se cridaue Mahmud. E vaquí qu’Ahmad, qu’ère dus ans mès gran que Mahmud, s’aprofitaue dera ascendéncia que li balhaue aguesta diferéncia d’edat entà actuar coma educador e mèstre damb eth sòn amic, mès que mès en aquerò que hège ath coneishement des hemnes. E contunhament li parlaue sus aquerò, en tot condar-li mil cassi degudi ara sua experiéncia, e dident-li tostemp: “Ara, ò Mahmud! ja pòs díder qu’as tractat damb quauqu’un qu’a experiéncia damb aguestes creatures malicioses. E as d’èster erós de compdar damb un amic entà previer-te contra aguesti params!” E cada dia ère Mahmud mès meravilhat dera sciéncia deth sòn amic, e ère convençut de qué jamès cap hemna, per astuta que siguesse, lo poirie enganhar e ne tansevolh evitar era sua vigilància. E li didie soent: “Ò Ahmad, be n’ès d’admirable!” E Ahmad se vantaue damb mina protectora, en tot balhar-li copets ena espatla deth sòn amic, e dident-li: “Que ja t’ensenharè jo a èster coma jo!”

Mès un dia qu'Ahmad li repetie: "Ja t'ensenharè a èster coma jo! Pr'amor que s'intruís damb er experiment, e non damb aqueth qu'ensenhe sense auer experiéncia!" E eth joen Mahmud li didec: "Per Allà, ò amic mèn! abans d'ensenhar-me a encuedar-me'n dera malícia des hemnes, non me poiries ensenhar era manèra de meter-me en relacion damb quauqu'ua?"…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cincau net

Era didec:

"…non me poiries ensenhar era manèra de meter-me en relacion damb quauqu'ua?" E Ahmad contestèc damb eth sòn ton de mèstre d'escòla: "Per Allà, qu'ei era causa mès simpla! Non te cau que vier deman ena hèsta que se balhe enes botigues de Muled-el-Nabi e observar ben as hemnes qu'aquiu i aurà. E n'alistaràs a ua que vage acompanhada damb un mainatge petit e qu'age ath madeish temps portadura e uelhs ludents jos eth vel dera sua cara. E dempús de hèr era tua eleccion, cromparàs datils e cedes esposcadi de sucre, e les aufriràs ath mainatge, e jogaràs damb eth, tient compde de non lheuar es tòns uelhs entara sua mair, e l'amorassaràs amablament e lo punaràs. E solet quan t'ages guanhat era simpatia deth mainatge, li demanaràs ara sua mair, encara que sense guardar-la, eth favor de her-te a vier ath mainatge. E pendent tot eth camin haràs enlà es mosques dera cara deth mainatge, e li parlaràs ena sua lengua, en tot condar-li mil lhocaries. E era mair acabarà en tot dirigir-te era paraula. E s'ac hè, ne pòs èster segur de qué ès ja eth poth!" E l'abandonèc dempús de parlar-li atau, e Mahmud, ath limit dera admiracion entath sòn amic, se passèc tota era net repetint-se era leçon que venguie d'escotar.

E vaquí qu'a londeman, plan d'ora, s'esdeguèc a vier en Muled, a on botèc en practica eth conselh dera vesilha damb ua precision que demostraue guaire confiaue ena experiéncia deth sòn amic. E damb grana meravilha dera sua part, eth resultat depassèc es sues esperances. E volec era sòrt qu'era hemna qu'acompanhèc ena sua casa, e qu'eth sòn mainatge amièc ena espatla, siguesse precisament era esposa deth sòn amic Ahmad. E quan anaue entara casa d'era, ère luenh de pensar que tradie ath sòn amic, pr'amor que, d'un costat, jamès auie estat ena sua casa, e de un aute, coma que jamès l'auie vist descaperada ne caperada, non podie endonviar qu'aquera hemna ère era esposa d'Ahmad. Per çò dera joena, s'alegraue fòrça de poder, fin finau, saber eth grad de perspicàcia deth sòn marit, que tanben la perseguie damb era sua sciéncia des hemnes e damb eth coneishement des sues malícies.

Ath delà, aqueth prumèr encontre entre eth joen Mahmud e era esposa d'Ahmad siguec molt agradiu entàs dus. E eth joen, qu'encara ère vèrge, saborèc ena sua plenitud eth plaser de senter-se cuelhut pes braci e cames d'ua egipcia versada en mestièr. E quedèren tant contents er un der aute, qu'enes dies a vier repetiren diuèrsi còps era manòbra. E era hemna s'alegraue d'umiliar atau, sense qu'eth se'n sabesse, ath

presomptuós deth sòn espós; e er espós s'estonaue de non trapar ja ath sòn amic Mahmud pendent es ores qu'auie eth costum de trapar-lo, e se didie: "Qu'aurà trapat a ua hemna, en tot profitar-se'n des mies leçons e des mèns conselhs."

Ça que la, ath cap de cèrt temps, anant un diuendres ena mesquita, vedec ath sòn amic Mahmud en pati, ath costat des hònts des ablucions. E s'apressèc ada eth, e dempús des salutacions, li preguntèc plan compladut s'auie capitat enes sòns calinhatges e s'ère beròia era hemna. E Mahmud, extrèmament erós de poder confiar-se ath sòn amic, exclamèc: "*Ya Allà*! Que s'ei beròia? De boder e de lèit! E grassa e blanca! De musc e de gensemin! E quina intelligéncia! E com codine entà complimentar-me en cada un des nòsti encontres! Mès me semble, ò amic mèn Ahmad! qu'eth marit ei un pèc irremediable e un furgaire!" E Ahmad se metec a arrir, e didec: "Per Allà! era majoritat des marits son atau! Plan, donc, ja veigui que t'an servit es mèns conselhs. Seguís en tot amiar-te dera madeisha manèra, ò Mahmud!" E entrèren amassa ena mesquita pr'amor de pregar era pregària e se perderen de vista dempús.

E vaquí qu'Ahmad, quan gessec dera mesquita aqueth diuendres, sense saber com passar eth temps, donques qu'es botigues èren barrades, anèc a tier-li ua visita a un vesin qu'abitaue ena casa pròxima ara sua e pugèc a sèir-se damb eth ena hièstra que daue tath carrèr. E còp sec vedec arribar ath sòn amic Mahmud, ada eth madeish, damb era sua persona e es sòns uelhs, que de seguit entrèc ena casa sense picar, çò qu'ère ua pròva que laguens lo demorauen. E Ahmad, estupefacte de çò que vedie, pensèc prumèr en precipitar-se ena sua casa e suspréner ar amic damb era sua hemna e castigar-les a ambdús. Mès pensèc qu'en enténer eth bronit que harie era pòrta, era sua esposa, qu'ere ua tafurèla, podie plan ben amagar ath sòn amic e deishar-lo escapar pera terrassa; e decidic entrar ena sua casa de ua auta manèra, sense cridar era atencion.

Efectivament, i auie ena sua casa ua cistèrna dividida en dues mitats, ua d'eres pertanhie ath vesin, qu'ena sua casa ere ara seigut, e anaue a desembocar en sòn pati. E Ahmad se didec: "Per Allà, ò vesin! Ara me'n brembi qu'aguest maitin è deishat quèir era mia borsa en potz. Damb eth tòn permís, vau a baishar ath potz entà cercar-la. E ja pujarè ena mia casa peth costat que da tath mèn pati!" E contestèc eth vesin: "Que non i a cap inconvenent! Vierè a alugar-te, ò frair mèn!" Mès Ahmad non volec acceptar aqueth servici, preferint baishar ena escurina pr'amor qu'era lum non avisèsse as dera sua casa en gésser deth potz. E dempús de dider-se adiu deth sòn amic, baishèc entath potz.

Es causes anèren ben pendent era baishada, mès quan li calec pujar per aute costat era fatalitat s'opausèc d'ua manèra singulara. Efectivament, ja auie pujat Ahmad, damb era ajuda de braci e cames, enquiara mitat deth pòtz, quan era sirventa nera, que venguie a trèir aigua, pistèc e entenec un bronit en horat. E vedec aquera forma nera que se botjaue ena escurina, e luenh d'arreconéisher ath sòn patron, se sentec cuelhuda de terror, e deishant anar des sues mans era còrda deth farrat, hugec cridant coma ua hòla: "Er efrit! er efrit que ges deth potsz! ò musulmans, ajuda! E coma qu'auie deishat eth farrat, queiguec a plomb sus eth cap d'Ahmad, en tot deishar-lo miei mòrt.

Quan era nera dèc era votz d'alarma d'aquera manèra, era esposa d'Ahmad s'esdeguèc a hèr húger ath sòn aimant e baishèc en pati, e pistant peth marge preguntèc: "Qui i a en potz?" E arreconeishec alavetz era votz deth sòn marit que, a maugrat deth sòn accident, auie fòrces entà lançar injúries espaventoses contra eth potz e contra es proprietaris deth potz e contra es que baishen en potz e contra es que trèn aigua deth potz. E li preguntèc era: "Per Allà e peth Nabi! Qué hèges ath hons deth potz?" E contestèc eth: "Cara-te ja, ò maudida! que cercaua era borsa que deishè quèir aguest maitin! En lòc de hèr-me preguntes, que serie milhor que m'ajudèsses a gésser d'aciu!" E arrint ath sòn laguens, pr'amor qu'auie comprenut era vertadèra rason dera baishada en potz, era joena anèc a cridar as vesins, qu'acodiren a trèir damb còrdes ath praube Ahmad, que non podie botjar-se de tant que l'auie herit eth farrat. E se hec transportar en sòn lhet sense badar boca, donques que sabie qu'en aqueres circonstàncies çò mès prudent ère dissimular era sua rancura. E se sentie molt umiliat, non solet ena sua dignitat, senon sustot ena sua experiéncia damb es hemnes e en coneishement des sues malícies. E decidic èster mès escarrabilhat eth pròplèu viatge, e se metec a reflexionar sus era manèra que tierie entà suspréner ara maligna.

Atau, donc, quan ath cap de bèth temps podec lheuar-se, non auec cap auta preocupacion que resvenjar-se. E un dia qu'ère amagat darrèr dera cantoada deth carrèr, vedec ath sòn amic Mahmud, que venguie d'esguitlar-se ena sua casa, qu'era sua pòrta miei duberta se barrèc tanlèu auec entrat eth. E Ahmad se precipitèc aquiu e comencèc a fóter còps repetits ara pòrta…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes siesau net

Era didec:

… E Ahmad se precipitèc aquiu e comencèc a fóter còps repetits ara pòrta. E era sua hemna, sense trantalhar, li didec a Mahmud: "Lhèua-te, e seguis-me!" E baishèc damb eth, e dempús de deishar-lo en un cornèr darrèr dera madeisha pòrta deth carrèr, dauric ath sòn espós, en tot dider-li: "Per Allà! Qué se passe entà que crides d'aguesta manèra?" Mès Ahmad, agarrant-la dera man e arrossegant-la viuament en interior, correc, cridant, entara cramba de naut pr'amor de suspréner a Mahmud que, mentretant, auie dubèrt tranquillament era pòrta, que s'auie amagat ath sòn darrèr, e se n'anèc. E en veir guaire en bades èren es sues investigacions, Ahmad siguec a man de morir-se de ràbia, e decidic repudiar ara sua hemna ath moment. Dempús pensèc que valie mès auer paciéncia pendent bèth temps encara, e s'avalèc en silenci era sua rancura.

E vaquí qu'era ocasión que cercaue non se tardèc a arribar quauqui dies dempús d'aguest incident. Efectivament, eth soèr d'Ahmad e pair dera sua esposa, balhaue ua hèsta per çò dera circonscicion d'un mainatge que venguie d'auer ena vielhesa. e Ahmad e era sua esposa sigueren convidadi a passar eth dia e era net ena sua casa. E alavetz pensèc a méter en execucion eth projècte qu'auie imaginat. Anèc, donc, ara

cèrca deth sòn amic Mahmud, que seguie estant eth solet en ignorar qu'enganhaue ath sòn amic, e quan lo trapèc lo convidèc a acompanhar-lo entà paticipar ena hèsta deth soèr. E se seigueren toti, dauant des plates cargades de minjar, ath miei deth pati illuminat e penjat de tapissi, e ornat damb bandères d'estandarts. E es hemnes podien veir atau, des deth hièstres deth harem, sense èster vistes, eth pati e enténer aquerò que se didie. E pendent eth minjar, Ahmad amièc era convèrsa peth camin des anecdòtes licensioses, que shautauen plan particularament ath pair dera sua esposa. E quan cada un auec condat çò que sabie sus aqueth motiu alègre, Ahmad didec, mostrant ath sòn amic Mahmud: "Per Allà, eth nòste frair Mahmud, qu'auetz aciu, me condèc ua cèrta anecdòta vertadèra, que d'era ne siguec eròi eth madeish, e qu'ei mès alègra, era soleta, que tot çò que viem d'enténer." E exclamèc eth soèr: "Conda-mo-la, ò *saied* Mahmud!" e didec Ahmad: "Ja sabes que me referisqui ara joena gròssa e blanca coma eth boder!" E Mahmud, per èster objècte de toti es precs, se metec a condar era sua prumèra entrevista damb era joena qu'anaue acompanhada deth sòn mainatge enes botigues deth Muled. E comencèc a balhar detalhs tan preciosi sus era joena e sus era sua casa, qu'eth soèr de Ahmad non se tardèc a encuedar-se'n que se tractaue dera sua pròpria hilha. E Ahmad ère ar arràs dera alegria, convençut qu'ara fin artenherie demostrar dauant de testimònis era infedelitat dera sua esposa e repudiar-la privant-la de toti es sòns drets ath dòt deth matrimòni. E ja s'anaue a lheuar eth soèr damb es celhes arroncilhades entà hèr sabi pas qué, quan s'entenec un sorriscle estrident e dolorós, coma eth d'un mainatge que l'an pecigat. E tornat ena realitat Mahmud per aqueth sorriscle, auec pro animositat entà cambiar eth hiu dera narracion, acabant d'aguesta manèra: "E botant jo enes mies espatles ath mainatge dera joena, volí, un còp entrè en pati, pujar en harem damb eth mainatge. Mès (aluenhat sigue eth Maligne!) auia trapat, entath mèn malastre, ua joena aunèsta que, quan comprenec era mia audàcia, m'agarrèc des braci ath mainatge e me fotec un cop de punh ena cara qu'encara n'è eth senhau. E me hec enlà, en tot menaçar-me de cridar as vesins! Allà la maudide!"

E eth soèr, pair dera joena, en enténer aguest finau dera istòria, s'estarnèc en arridalhades, madeish que toti es presents. Mès solet Ahmud non auie talents d'arrir, e se preguntaue, sense poder compréner eth motiu, se per qué auie cambiat Mahmud eth finau dera sua istòria. E acabada era taulejada, s'apressèc ada eth, e li preguntèc: "Per Allà sus tu! me vòs díder se per qué non as condat era causa tau que se passèc?" E contestèc Mahmud: "Escota! per aguest crit de mainatge que toti auem entenut, è comprenut qu'aqueth mainatge e era sua mair èren en harem, e que, per tant, tanben deuie èster eth marit entre es convidadi. E è hèt lèu a hèr tornar innocenta ara hemna pr'amor de non her-mos a vier sus es dus ua aventura desagradiua! Mès, non ei cèrt, ò frair mèn! que, a maugrat dera rectificacion, era istòria a divertit fòrça ath tòn soèr?"

Mès Ahmad, plan auriò, abandonèc ath sòn amic sense badar boca. E a londeman repudièc ara sua hemna, e partic entara Meca, pr'amor de santificar-se damb es peregrins, e d'aguesta sòrta podec Mahmud maridar-se, dempús d'un tèrme de temps legau, damb era sua aimant e víuer erós damb era, donques que non presumie, ne peth

mau de morir, de conéisher as hemnes ne d'èster coneishedor en art de suspréner estratagèmes e previer enganhes. Mès Allà ei eth solet sabent!"

E dempús de condar atau aguesta istòria, se carèc eth pescador avalador de haschisch, que s'auie convertit en camarlenc.

E exclamèc eth sultan, ar arràs der entosiasme: "Ò camarlenc mèn! ò lengua de mèu! te nomenti gran visir!" E coma en aguest moment precisament entrauen ena sala des audiéncies dus querelhants reclamant ath sultan justícia, eth pescador, convertit en gran visir, quedèc encargat, ara seguida, d'escotar era sua querelha, d'apraiar era sua diferéncia, e de dictar senténcia en litigi. E eth nauèth gran visir revestit damb es insignies deth sòn cargue, les didec a ambdús querelhants: "Apressatz-vos e condatz et motiu que vos amie entre es mans deth nòste senhor eth sultan."

E vaquí era sua istòria:

Era sentència der avalador de haschisch

Quan eth nauèth gran visir, ò rei afortunat! (seguic er agricultor que s'auie hèt a vier es cornishons) ordenèc as querelhants que parlèssen, eth prumèr didec: "Ò senhor mèn! qu'è quèisha d'aguest òme!" E eth visir preguntèc: "E quina ei era tua quèisha?" E er interpelat didec: "Ò senhor mèn! Baish, ena pòrta deth divan, è ua vaca damb eth sòn vedèth. E vaquí qu'aguest maitin, anaua jo damb eri entath mèn prat de samfoèn entà que peishèssen; e era mia vaca anaue dauant de jo, e eth vedèth la seguie, hènt viroletes, quan vedí que venguie en direccion nòsta, aguest òme que ves aciu, montant en ua ègua qu'anaue acompanhada dera sua cria, ua polina mauhèta e digna de pietat, un vertadèr avortament.

En veir ara polina, eth mèn vedèth corrèc a jogar damb era, e comencèc a sautar ath sòn entorn e a amorassar-la ena pancha damb eth sòn morro, a flairar-la e a jogar damb era de mil manères, ja aluenant-se, ja apressant-se mimosament, ja quilhant en aire damb es sues pautes es calhaus deth camin.

E de pic, ò senhor mèn! aguest òme que ves aciu, qu'ei un bèstia, aguest proprietari dera ègua, baishèc der animau e s'apressèc ath mèn vedèth, jogaire e beròi, e li metec ua còrda en còth, en tot dider-me: "Me lo hèsqui a vier! Pr'amor que non voi qu'eth mèn vedèth se pervertisque jogant damb aguesta miserabla polina, hilha dera tua vaca e descendéncia tua!" E a maugrat des mèns crits d'estonament e des mies protèstes, se hec a vier eth mèn vedèth, en tot deishar-me ara miserabla polina, qu'ei baish damb era sua mair, e menaçant-me en tot aucir-me se sajaua jo de recuperar çò que me pertanh e ei dera mia proprietat dauant d'Allà que mos ve e dauant des òmes."

Alavetz eth nau gran visir, qu'ère eth pescador avalador de haschisch, s'acarèc damb er aute litigant, e li didec: "E tu, ò òme! qué te cau díder dempús des paraules que vies

d’enténer?” E er òme contestèc: “Ò senhor mèn! qu’ei evident, de vertat, qu’eth vedèth ei producte dera mia ègua e qu’era polina n’ei dera vaca d’aguest òme!”

E didec eth visir: “Dilhèu ara es vaques parissen polines e es ègües vedèths? Se tracte d’ua causa qu’enquia aué non se podie admèter per un òme dotat de sen!” E contestèc er òme: “Ò senhor mèn! Non sabes qu’arren ei impossible entà Allà, que cree çò que vò e seme çò que vò, e qu’era creatura non li cau que someter-se, laudar-lo e glorificar-lo?” E didec eth gran visir: “Plan que òc, plan que òc!, qu’ei vertat, ò òme! e arren ei impossible entath poder deth Plan Naut, que pòt hèr que vedèths venguen d’ègües e polins de vaques!” Dempús higec: “Mès abans de deishar-te eth vedèth, hilh dera tua ègua e d’entornar ad aqueth que se querelhe contra tu çò que li pertanh, voi tanben botar-vos a ambdús coma testimònis de un aute efècte dera omnipoténcia deth Plan Naut!”

E eth visir ordenèc que li hessen a vier un arrat e ua saca grana de horment. E les didec as dus querelhants: “Guardatz damb atencion çò que se va a passar, e non prononcietz ua soleta paraula!” Dempús s’acarèc damb eth dusau litigant, e li didec: “Tu, ò patron deth vedèth hilh dera ègua! cuelh aguesta saca de horment e carga-la a lombs d’aguest arrat!” E exclamèc er òme: “Ò senhor mèn! com vau a botar aguesta saca tan grana sus aguest arrat sense que s’estronhe?” E eth visir li didec: “Ò òme de pòca fe! com gauses dobtar dera omnipoténcia deth Plan Naut, qu’a hèt néisher dera tua ègua un vedèth?” E ordenèc as gardes que s’apoderèssen d’aqueth òme, e coma castig ara sua ignorància e ara sua impietat, li fotessen ua bona repassada. E li hec tornar ath prumèr querelhant eth vedèth damb era sua mair, e tanben li balhèc era polina damb era sua mair.”

E tau ei, ò rei deth temps!, seguic er agricultor qu’auie amiat eth tistèr de frutes, era istòria complèta der avalador de haschisch, convertit en gran visir deth sultan. E aguest darrèr detalh servís entà demostrar guaire grana ère era sua sabença, com sabie trèir era vertat mejançant er absurd, e guaira rason auie auut eth sultan en nomentar-lo gran visir, e en auer-lo coma convidat, e en aumplir-lo d’aunors e prerogatives. Mès Allà ei mès generós e mès prudent, e mès magnanim e mès benfactor!”

Quan eth sultan auec entenut des pòts der agricultor aguesta sòrta d’anecdòtes, se lheuèc sus ambdús pès, ar arras dera alegria, e exclamèc: “Ò jeique des òmes deliciosi! ò lengua de sucre e de mèu! Qui, donc, merite èster gran visir milhor que tu, que sabes pensar damb precision, parlar damb armonia e condar damb gràcia, delícies e perfeccions?” E de seguit lo nomentèc gran visir, e lo hec eth sòn convidat intim, e non se separèc ja d’eth enquiara arribada dera Separadora d’amics e Destructora de societats.

E aciu qu’as, seguic Schahrazada parlant damb eth rei Schahriar, guaire è liejut, ò rei afortunat! en “Divan des facils donaires e dera alègra sabença!”

E era sua fraia Doniazada exclamèc: “Ò fraia mia! be ne son de doces e saboroses e delitoses e alègres e delicioses es tues paraules!” E didec Schahrazada: “Donques qué ei aquerò en comparèr damb çò que condarè deman ath rei sus **Era beròia princessa**

Nurennahar, s'ei qu'encara sò viua e m'ac permet eth nòste senhor rei?" E eth rei Schahriar li didec: "Plan que t'ac vau a perméter, donques que voi escotar aguesta istòria que non coneishi!"

Mès quan arribèc era ueit centes setau net

Era didec:

Era petita Doniazada li didec ara sua fraia: "Ò fraia mia" Hè lèu a començar era istòria prometuda, donques que t'ac permet eth nòste senhor, aguest rei dotat de bones manères!" E didec Schahrazada: "Damb còr amistós e coma omenatge degut ath rei ben elevat!"

E condèc:

Ìstòria dera princessa Nurennahar e dera beròia Gennia

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'ena ancianitat deth temps e eth passat des edats e des moments, i auie un rei valerós e poderós, que siguec dotat per Allà eth Generós damb tres hilhs coma lues, e que se cridauen: eth màger, Alí; eth dusau, Hassan, e eth petit, Hossein. E aguesti tres princes s'elevèren en palai deth sòn pair damb era hilha deth sòn oncle, era princessa Nurennahar, qu'ère orfanèla de pair e de mair, e que non auie parièr en beresa, en engenh, en encantaments e en perfeccions entre es hilhes des òmes, pr'amor que pes uelhs ère comparabla ara gasèla espaurida; pera boca as corones des ròses e as pèrles; pes caròles as narcisi e as anemònes, e pera cintura ara flexibla rama der arbe ban. E creishec damb es tres princes, hilhs deth sòn oncle, entre alegries e felicitats, jogant damb eri, minjant damb eri e dormint damb eri.

E eth sultan, oncle de Nurennahar, auie pensat totstemp autrejar-la en matrimòni a bèth hilh deth rei, entre es sòns vesins, quan arribèsse era, a pubèra. Mès quan cuelhec era princessa eth vel dera pubertat, non se tardèc en avertir eth, qu'es sòn hilhs, es tres princes, l'estimauen apassionadament damb un amor parièr e desirauen conquistar-la e possedir-la. E se li trebolèc fòrça era anma e quedèc plan perplèx, e se didec: "S'autregi era princessa Nurennahar a un des sòns cosins, damb preferéncia as auti dus, aguesti non seràn contents e mormolharàn dera mia decision; e eth mèn còr non poirà tier veder-les entristidi e doludi; e se la maridi damb bèth aute prince estrangèr, es mèns tres hilhs arribaràn ar arràs dera pena e dera angonia, e se les ennerirà e resentirà era anma e qui sap s'en aguest cas non s'auciràn de desesperacion, o non hugeràn dera nòsta casa entà bèth país luenhan en guèrra. De vertat qu'er ahèr ei claufit de trebucs e de perilhs e non ei bric aisit de resòler!"

E eth sultan siguec en tot reflexionar sus era qüestion fòrça temps, e de ressabuda, lheuèc eth cap e didec: "Per Allà, que tot ei resolut!" E cridèc, ara seguida, as tres princes Alí, Hassan e Hossein, e les didec: "Ò hilhs mèns! Dauant des mèns uelhs auetz exactament es madeishi merits, e non posqui determinar-me a preferir a un de vosati, en

detriment des auti frairs, autrejant-li en matrimòni ara princessa Nurennahar, e tanpòc la posqui maridar damb es tres ath còp. Mès qu'è trapat ua manèra de satisfèr-vos as tres parièr, sense herir a degun, e de mantier entre vosati era concòrdia e era afeccion. A vosati, donc, vos cau ara escotar-me atentiuament e executar çò que vatz a enténer. Vaquí eth plan qu'è pensat: "Que cada un de vosati se'n vage a viatjar per un país desparièr, e que me hèsque a vier d'aquiu era causa estranha que li semble mès singulara e mès extraordinària. E li balharè era princessa, hilha deth vòste oncle, ad aqueth que torne damb era meravilha mès estonanta! E se consentitz en executar aguest plan que someti ara vòsta opinion, çò prèst a balhar-vos guaire aur sigue de besonh entath vòste viatge e entara crompa der objècte dera vòsta eleccion."

Es tres princes, que tostemp sigueren hilhs aubedients e respectuosi, sigueren d'acòrd damb aqueth projècte deth sòn pair, convençut cada un de qué serie eth eth qu'amièsse era causa estranha mès meravilhosa e arribarie a èster eth marit dera sua cosia Nurennahar. E en veder-les eth sultan tan ben dispausadi, les amièc entath tresòr, e les balhèc guaires saques d'aur volèren. E dempús de recomanar-les que non se tardèssen massa, se didec adiu d'eri en tot abraçar-les e invocar sus eri es benediccions. E desguisadi de mercadèrs ambulants, e seguidi d'un solet esclau cada un, gesseren dera sua casa ena patz d'Allà, montadi enes sòns shivaus de nòbla raça.

E comencèren amassa eth sòn viatge, anant a parar en un khan plaçat en un lòc qu'en eth eth camin se dividie en tres. E dempús de gaudir d'un minjar que les premaniren es esclaus, acordèren entre eri qu'era sua abséncia se tardarie un an, ne un dia mès ne un dia mens. E se citèren en madeish khan entara tornada, damb era condicion de qué aqueth qu'arribèsse prumèr demorarie as sòns frairs, pr'amor de presentar-se es tres amassa dauant deth sòn pair eth sultan. E quan acabèren eth dinar, dempús d'abraçar-se e desirar-se reciprocament ua tornada erosa, montèren a shivau, e cada un cuelhec un camin desparièr.

Eth prince Alí, qu'ère eth màger des tres frairs, dempús de tres mesi de viatge per planhères e montanhes, pradères e desèrts, arribèc en un país dera India maritima, qu'ère eth règne de Bischangar. E s'anèc a lotjar en khan principau des mercadèrs, e loguèc era cramba màger e mès neta entada eth e eth sòn esclau. E quan repausèc des fatigues deth viatge, gessec entà examinar era ciutat qu'auie tres muralhes, e ère d'ua extension de dus *parasangues* (6 km) ara redona.

E sense demora se filèc de cap ath mercat, que li semblèc admirable, format per diuèrsi carrèrs importants que desbocauen en ua plaça centrau damb un beròi estanh de marme ath miei. E toti aqueri carrèrs èren vòutadi e fresqui e ben illuminadi pes dubertures qu'auien ena part nauta. E cada carrèr l'ocupauen mercadèrs de diuèrsa classa, encara qu'auien mestièrs parièrs. Pr'amor qu'en un non se vedien que teles fines des Indies, mòbles pintadi de colors vius e purs damb diboishi que representauen animaus, paisatges, bòsqui, jardins e flors, brocats de Persia e sedes de China. Mentre qu'en un aute se vedien beròies porcelanes, lauses ludentes, vèires de formes polides, plates trabalhades e tasses de totes es mides. Mentre qu'en deth costat se vedien grani chals de

Cachemira, que plegadi caberien en paumet dera man, de tan fin e delicat qu'ère eth teishut; tapissi entara pregària e tapissi de totes es mides. E mès entara quèrra i auie eth carrèr des platèrs e joièrs, que ludie de peireries, de diamants e de filigranes d'aur e de plata en prodigiosa confusion. E en tot passejar-se per aqueri mercats enludenants, vedec tot estonat qu'entre era multitud d'indis e d'indies que s'amolonauen dauant des veirines des botigues, autanplan es hemnes deth pòble amiauen colhars, e ornaments enes cames, enes pès, enes aurelhes, e enquia e tot en nas, e que coma mès blanc ère eth color des hemnes, mès naut ère eth sòn reng e mès precioses e esplendides es sues jòies, encara qu'eth color nere des autes auesse er auantatge de hèr mercar mès era ludentor des jòies e era blancor des pèrles.

Mès çò que mès encantèc ath prince Alí siguec era grana quantitat de joenets que venien ròses e gensemins, e era potèla insinuanta que damb era aufrien aguestes flors, e era fluidesa que s'esguitlauen entre era compacta multitud des carrèrs. E admirèc era predileccion singulara des indis pes flors, qu'arribaue enquiath punt de qué non solet les amiauen en peu e ena man, senon tanben enes aurelhes e en nas. E ath delà, totes es botigues èren aprovedides de vasi plei de ròses e de gensemins; E eth mercat ère embaumat en aguesta flaira, e se passejaue un per aquiu coma per un jardin penjant.

Quan eth prince Alí alegrèc d'aguesta manèra es uelhs damb er espectacle de totes aqueres causes beròies, volec repausar un shinhau, e acceptèc era invitacion d'un mercadèr qu'ère seigut dauant dera sua botiga e damb eth gèst e er arridolet l'ahiscaue a entrar entà descansar. E tanlèu entrèc, eth mercadèr li deishèc eth lòc d'aunor, e l'aufric refrèsqui, e non li hec cap pregunta ociosa o indiscreta, e non lo compremetèc a hèr cap crompa, que tan plen de cortesia e dotat de bones manères ère. E eth prince Alí aprecièc ar extrèm tot aquerò, e se didec: "Quin país mès encantador! e quini abitants tan deliciosi!" E volec crompar-li de seguit tot çò qu'auie ena botiga, de tant coma l'auie sedusit era finesa e eth don de gents deth mercadèr. Mès dempús pensèc que non saberie se qué hèr damb totes aqueres causes, e se limitèc, alavetz, a establir ua ampla convèrsa damb eth mercadèr.

E vaquí que, mentre parlaue damb eth, e li preguntaue sus es usatges e costums des indis, vedec passar per dauant dera botiga a un subastador qu'amiaue en braça un tapís de sies pès quadrats. E en tot arturar-se còp sec, eth venedor aqueth, virèc eth cap a dreta e quèrra, e cridèc: "Ò gent deth mercat! ò crompadors! que non perderà arren aqueth que crompe! a trenta mil dinnars d'aur eth tapís! Eth tapís de pregària, ò crompadors! a trenta mil dinnars d'aur! Que non perderà arren aqueth que crompe!"

En enténer aguest pregon, eth prince Alí se didec: "Quin país tan prodigiós! Un tapís de pregària per trenta mil dinnars d'aur! Vaquí ua causa coma jamès l'auia entenut! Non volerà hèr trufaria aguest venedor?" Dempús, en veir qu'eth venedor repetie eth sòn pregon guardant entada eth, coma qui parle seriosament, li hec un senhau de qué s'apressèsse e li didec que li mostrèsse eth tapís mès d'apròp. E eth venedor estenec eth tapís sense badar boca; e eth prince Alí l'examinèc atentiuament, e acabèc dident: "Ò venedor! Per Allà que non veigui se per qué pòt valer aguest tapis eth prètz exorbitant

que crides!” E eth venedor arric, e didec: “Ò senhor mèn! Non t’estones tan lèu d’aguest prètz, que non ei excessiu en comparèr damb aquerò que reaument vau aguest tapís! E encara serà màger eth tòn estonament quan te diga que m’an ordenat hèr pujar eth prètz ena subasta enquia quaranta mil dinnars d’aur, e de non autrejar eth tapís que ad aqueth que me pague aguesta soma a truca truquet!” E eth prince Alí exclamèc: “Vertadèrament , ò venedor! ei de besonh, per Allà! qu’entà que valgue aguest prètz, aguest tapís a d’èster admirable per bèra causa que jo non coneishi o que non veigui…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes ueitau net

Era didec:

“…Vertadèrament , ò venedor! ei de besonh, per Allà! qu’entà que valgue aguest prètz, aguest tapís a d’èster admirable per bèra causa que jo non coneishi o que non veigui.” E didec eth venedor: “Plan que òc, senhor! Te cau saber, plan, qu’aguest tapís ei dotat d’ua vertut invisibla que hè qu’en sèir-se en eth, sigue un transportat immediatament en lòc que vò anar, e damb tanta velocitat, que se hè en mens temps deth que se tarde en clucar un uelh e daurir er aute! E cap obstacle ei capable d’arturar-lo ena sua marcha, pr’amor que dauant d’eth s’aluenhe era tempèsta, hug era tormenta, se daurissen es montanhes e es muralhes, e plan per aquerò, son inutiles e vanes es sarralhes mès solides. E aguesta ei, ò senhor mèn! era vertut invisibla d’aguest tapís de pregària!”

E dempús de parlar atau, sense híger ua paraula mès, e eth venedor començaue a plegar eth tapís coma se se n’anèsse, exclamèc eth prince Alí, ar arràs dera alegria: “Ò venedor de benediccion! s’aguest tapís ei reaument tant extraordinari coma diden es tues paraules, sò prèst a pagar-te non solet es quaranta mil dinnars d’aur que demanes, senon d’auti mil mès coma present entà tu peth corretatge! Mès m’ac cau veir abans damb es mèns pròpris uelhs e m’ac cau tocar damb es mies mans!” E eth venedor contestèc sense immutar-se: “A on son aguesti queranta mil dinnars d’aur, ò senhor mèn? e a on son aguesti mil que me promet era tua generositat?” E contestèc eth prince Alí: “Que son en khan principau des mercadèrs, a on me lòtgi damb eth mèn esclau. E aquiu vierè damb tu entà compdar-les, un còp ac aja vist e tocat.” E contestèc et venedor: “Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs! Mès eth khan principau des mercadèrs ei plan luenh e arribaram mès lèu damb aguest tapís que damb es nòsti pès!” E en tot acarar-se damb eth patron dera botiga, li didec: “Damb eth tòn permís!” E se metec ena reirebotiga, e estirant et tapís, li preguèc ath prince que se seiguesse en eth. E eth se seiguec ath sòn costat, e didec: “Ò senhor mèn! desira mentaument que te transpòrte ath tòn khan e ath tòn pròpri domicili!” E eth prince Alí formulèc eth sòn desir ath sòn laguens. E abans de qué auesse temps de dider-se adiu deth patron dera botiga, que l’auie recebut tan finament, se vedec transportat ena sua pròpria cramba, sense secodides e sense incomoditats, ena madeisha postura que se trapaue; e sense encuedar-se’n s’auie anat pes aires o aiuie passat per dejós dera tèrra. E eth venedor seguie ath sòn costat,

arridolent e satisfèt. E ja auie vengut entre es sues mans er esclau entà meter-se as sues ordes.

En comprovar era vertut meravilhosa deth tapís, eth price Alí li didec ath sòn esclau: "Compda-li de seguit ad aguest òme benedit quaranta borses de mil dinnars e bota-li ena auta man ua borsa de mil dinnars." E er esclau executèc era orde. E deishant-li eth tapís ath prince Alí, li didec eth venedor: "Qu'as hèt ua bona crompa, ò senhor mèn!" E se n'anèc peth sòn camin.

Per çò deth prince Alí, en èster d'aguesta manèra eth patron deth tapís magic, arribèc ar arràs dera satisfaccion e dera alegria pensant qu'auie trapat ua causa estranha tant extraordinària, sonque arribar en aquera ciutat e en aqueth règne de Bischangar. E exclamèc: "*Maschalah! Alhamdu lillah*! Vaquí que sense cap esfòrç è artenhut çò que volia en mèn viatge, e ja ne sò segur de qué guanharè as mèns frairs! e serè jo er espós dera hilha deth mèn oncle, era princessa Nurennhar! e ath delà, be ne serà de content eth mèn pair e estonadi es mèns frairs quan jo les hèsca comprovar es causes extraordinàries que pòt hèr aguest tapís! Pr'amor qu'ei impossible qu'es mèns frairs, per mès favorable que sigue eth sòn destin, artenhen trapar un objècte que d'apròp o de luenh posque comparar-se damb aguest!" E pensant atau, se didec: "E se partissa de seguit entath mèn país, ara qu'entà jo non i a distàncies?" Dempús, en reflexionar, se'n brembèc deth tèrme d'un an qu'auien acordat damb es sòns frairs, e comprenec que, se partie de seguit, les aurie de demorar fòrça temps en khan des tres camins, lòc dera cita. E se didec: "Entre demorar en un lòc o en aute, m'estimi mès quedar-me aciu e non en desèrt khan des tres camins. Vau, donc, a esvagar-me en aguest país admirable, e ath còp a instruir-me damb çò que coneishi." E des deth dia a vier, tornèc a hèr es sues visites enes mercats e es sòns passegi pera ciutat de Bischangar.

E d'aguesta manèra podec admirar es curiositats vertadèrament singulares d'aqueth país dera India. Entre d'autes causes notables, vedec, plan, un temple d'idòls, tot de bronze, damb ua copòla plaçada en ua terrassa a cinquanta codes de nautada, e escoltada e colorejada damb tres franges de pintures molt animades e de gust delicat. E tot eth temple ère ornat damb relèus d'un trabalh esquist e damb diboishi entrelaçadi; e se trapaue bastit ath miei d'un vast jardin plantat de ròses e de d'autes flors entà flairar e admirar. Mès qu'er atractiu mès important d'aqueth temple d'idòls (siguen confonudi e trincadi!) ère ua estatua d'aur massís, dera nautada d'un òme, qu'auie coma uelhs dus robins que se botjauen, e botadi damb tanta adretia, que semblauen dus uelhs damb vida e guardauen ad aqueth que se metie dauant d'eri, seguint toti es sòns movements. E peth maitin e pera net es prèires des idòls celebrauen en temple es ceremònies deth sòn culte descreigut, en tot hèr-les seguir de jòcs, de concèrts d'esturments, de concors de mims, de cants de joglars, de dances de joenes e de hestaus. E ath delà, aqueri prèires solet s'alimentauen des ofrenes que contunhament les aufrien era multitud de peregrins des païsi mès luenhants.

E pendent era sua estança en Bischangar, eth prince Alí podec tanben ester espectador d'ua gran hèsta que se celebraue cada an en aqueth país, e qu'ada era venguien es walís

de totes es províncies, es caps dera armada, es brahmans, que son es prèires des idòls, e es caps deth culte descreigut e ua multitud innombrabla de pòble. E tota aquera assemblada s'amassaue en ua planhèra immensa, dominada per un edifici d'ua nautada prodigiosa, que lotjaue ath rei e ara cort, e ère sostengut per ueitanta colomnes e pintat per dehòra damb paisatges, animaus, audèths, insèctes e enquia e tot mosques e mosquits, e tot ath naturau. E ath costat d'aguest edifici i auie tres o quate estrades d'ua extension considerabla, a on se seiguie eth pòble. E çò de singular d'aguestes construccions s'estaue en qu'èren mobibles e se les transformaue en un moment, en tot cambiar-les de façada e de decorat. E comencèc er espectacle damb un concors d'equilibristes d'un engenh extremat, e damb jòcs de mans e dances de fakirs. Dempús se vederen auançar en orde de batalha, alinhadi a pòca distànciaes uns des auti, a mil elefans ornadi somptuosament e cargat cada un damb ua tor quadrada de husta daurada, damb dançaires e tocaires d'esturments en cada tor. E aqueri elefants auien era trompa e es aurelhes pintades de ròi e de cinabre, es ulhals dauradi completament, e enes sòns còssi i auie diboishadi, damb colors vius, figures qu'auien milèrs de cames e de braci en contorsions terrorifiques e grossières. E quan aquera vegada formidabla arribèc as espectadors, dus elefans, que non anauen cargadi damb tors e qu'èren es mès grani deth milenat, gesseren des files e auancèren entath centre deth cercle que formauen es estrades. E un d'eri, ath son des esturments, se metec a dançar, en tot tier-se de pès sus es sues pautes, deth darrèr uns còps e deth dauant d'auti. Dempús pugèc aisidament ena part nauta d'un pau clauat en tèrra perpendicularament, e en tot agarrar-se ar extrèm damb es quate pautes ath còp, se metec a agitar er aire damb era sua trompa e a estirar es aurelhes e a botjar eth cap entà toti es costats ath compàs des esturments, mentre qu'er aute elefan se balancejaue agarrat ar extrèm de un aute pau plaçat orizontaument mejançat un supòrt e damb ua pèira d'ua mida prodigiosa estacada ar aute extrèm entà servir de contrapés ar animau, que pujaue e baishaue mercant damb eth cap eth ritme dera musica.

E eth prince Alí que quedèc meravilhat de tot aquerò e de moltes d'autes causes. Atau, donc, decidic estudiar damb interès es costums d'aqueri indis, tan desparièrs ara gent deth sòn país, e seguic passejant e visitant as mercadèrs e as notables deth règne. Mès, coma qu'ère tormentat de contunh peth sòn amor ara cosia Nurennahar, encara que non s'auie passat un an, non podec estar-se aluenhat deth sòn país pendent mès temps e decidic abandonar era India pr'amor d'apressar-se ar objecte des sòns pensaments, convençut de qué serie mès erós en non senter-se separat d'era per ua distància tan longa. E quan eth sòn esclau s'auec apraiat damb eth portèr sus eth prètz dera casa, se seiguec damb eth en tapís encantat e se recuelhec en eth madeish desirant damb veeméncia èster transportat entath khan des tres camins. E coma que dauric es uelhs, que l'auie calut barrar pendent un instant entà abstrèir-se, vedec que ja auie arribat en khan. E se lheuèc deth tapís e entrèc en khan damb era sua ròba de mercadèr, e se premanic a demorar aquiu tranquillament era tornada des sòns frairs. E aquerò ei tot çò que hè ada eth!

Per çò deth prince Hassan, dusau des tres frair, vaquí se qué l'arribèc!

Tanlèu se metec en camin, se trapèc damb ua caravana qu'anaue entà Persia. E se higec ad aquera caravana e dempús d'un viatge per planhères e montanhes, arribèc damb era ena capitau deth règne de Persia, qu'ère era ciutat de Schiraz. E per indicacion des mercadèrs dera caravana, que damb eri auie establit grana amistat, anèc a parar en khan principau dera ciutat. E a londeman dera sua arribada, mentre es sòns companhs de viatge daurien es sòns hardèus e installauen es sues mercaderies, eth s'esdeguèc a gésser entà veir çò que s'auie de veir. E se hec amiar entath mercat, qu'eth d'aqueth país se cridaue Bazistan, en tot meravilhar-se dera poderosa quantitat de causes beròies que decurbie enes botigues. E pertot se vedien corredors e pregonèrs qu'anauen e venguien entà toti es costats desembolhant beròies pèces de seda, beròis tapissi e d'autes causes bones que venien en subasta.

E vaquí qu'eth prince Hassan vedec, entre toti aqueri òmes tant ocupadi, a un qu'amiaue ena man un canon d'evòri d'ua longada d'un pè e d'un dit de gròs. E aqueth òme, en sòrta d'auer ua mina avida e desirosa coma es auti pregonèrs e corredors, se passejaue tot doç e damb gravetat tient eth canon d'evòri dera madeisha manèra qu'un rei tierie eth sceptre deth sòn empèri, e encara mès majestuós…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes nauau net

Era didec:

… E aqueth òme, en sòrta d'auer ua mina avida e desirosa coma es auti pregonèrs e corredors, se passejaue tot doç e damb gravetat tient eth canon d'evòri dera madeisha manèra qu'un rei tierie eth sceptre deth sòn empèri, e encara mès majestuós. E eth prince Hassan se didec: "Vaquí un corredor que m'inspire confiança!" E ja s'anaue a acarar damb eth pr'amor de pregar-li que li mostrèsse eth canon qu'amiaue de manèra tan respectuosa, quan l'entenec cridar, mès damb era votz impreganada d'un gran orgullh e d'un enfasi magnific: "Ò crompadors! Que non perderà qui lo crompe! Trenta mil dinnars d'aur peth canon d'evòri! Que ja ei mòrt aqueth que lo hec, e jamès se deisharà veir! Aciu qu'auetz eth canon d'evòri! Que hè veir aquerò que hè veir! Non perderà aqueth que lo crompe! Aqueth que volgue veir, pòt veir! Hè veir çò que hè veir! Aciu qu'auetz eth canon d'evòri!"

En enténer aguest pregon, eth prince Hassan, que ja auie hèt un pas entath venedor, arreculèc estonat, e en tot acarar-se damb eth mercadèr qu'ère eth emparat ena sua botiga, li didec: "Per Allà sus tu, ò senhor mèn! ditz-me s'aguest òme qu'a tant exorbitant prètz pregone aguest canon d'evòri, ei pro senat, o a perdut eth sen, o se solet per trufaria actue atau." E contestèc eth patron dera botiga: "Per Allà, ò senhor mèn! te posqui atestar qu'aguest òme ei eth mès aunèst e eth mès senat des nòsti subastadors; e ei eth qu'es mercadèrs tien mès soent, per çò dera confiança que les inspire, e perque ei eth mès ancian en mestièr! E responi deth sòn bon sen, se non ei que l'age perdut aguest maitin, mès que non m'ac pensi! Que deu, donc, valer aguest canon d'evòri es trenta mil

dinnars e encara mès entà que lo pregone ad aguest prètz! E ac deu valer per bèra causa que non se ve! Ath delà, se vòs, posqui cridar-lo, e tu madeish l'interrogaràs! Per tant, te prègui que puges a sèir-te ena mia botiga e descanses un moment!"

E eth prince Hassan acceptèc era ofèrta deth mercadèr, e tanlèu siguec seigut eth joen, s'apressèc ena botiga eth venedor qu'auie estat cridat peth sòn nòm. E eth mercadèr didec:

"Ò subastador amic! eth senhor mercadèr que ves aciu ei molt estonat d'entener-te pregonar en trenta borses aguest petit canon d'evòri; e jo madeish seria parièr d'estonat se non t'auessa per un òme dotat d'exacta probitat. Contèsta-li, donc, ad aguest senhor, pr'amor que non seguisque formant-se de tu ua mala opinion!" E eth venedor s'acarèc damb eth prince Hassan e li didec: "De vertat, ò senhor mèn! qu'ei permetut eth dobte ad aqueth que non a vist! Mès quan ages vist ja non dobtaràs mès! Per çò deth prètz deth canon, non ei de trenta mil dinnars, prètz solet entara dubertura dera subasta, senon de quaranta mil. E è era orde de non deishar-lo per mens, e de non autrejar-l'ac qu'a qui lo pague a truca truquet!" E eth prince Hassan didec: "Que voleria creder-te jos era tua paraula, ò venedor! mès encara me cau saber era causa de qué aguest canon merite tau consideracion e quina singularitat li hè cridar era atencion!" E didec eth venedor: "Te cau saber, ò senhor mèn! que se guardes damb aguest canon per extrèm qu'ei aprovedit d'aguest cristau, sigue quina sigue era causa que desires veir, quedaràs satisfèt ath còp, e la veiras!" E didec eth prince Hassan: "S'ei vertat çò que dides, ò venedor de benediccion! non solet te pagarè eth prètz que demanes, senon mil dinnars mès peth corretatge entà tu!" E higec: "Hè lèu a mostrar-me per quin extrèm me cau guardar!" E eth venedor l'ac mostrèc. E eth prince guardèc, en tot desirar veir ara princessa Nurennahar. E de pic la vedec, seiguda ena banhèra deth sòn hammam entre es mans des sues esclaues, que li hègen eth sòn pientat. E arrie era, jogant damb era aigua, e se guardaue en sòn miralh. E en veder-la tan beròia e tant apròp d'eth, eth prince Hassan, ar arràs dera emocion, non podec mens que deishar anar un sorriscle agudent, e siguec a man de deishar escapar dera man eth canon.

E dempús de veir atau era pròva de qué aqueth canon ère era causa mès meravilhosa que i auie en mon, non dobtèc ne un solet instant entà crompar-lo, convençut de qué jamès traparie ua causa estranha semblabla entà hèr-se-la a vier coma frut deth sòn viatge, encara qu'aguest se tardèsse dètz ans e recorresse tot er Univèrs. E hec un senhau ath venedor entà que lo seguisse. E dempús de dider-se adiu deth mercadèr, anèc en khan a on se lotjaue e hec qu'eth sòn esclau li compdèsse ath venedor es quaranta borses, en tot higer-ne ua auta entath corretatge. E se convertic en possessor deth canon d'evòri.

E quan eth prince Hassan auec hèt aguesta preciosa aquisicion, non dobtèc dera sua superioritat sus es sòns frairs, ne dera sua victòria dauant d'eri, ne dera conquista dera sua cosia Nurennahar. E plen d'alegria, coma qu'auie pro temps, pensèc en tier-se a estudiar es usatges e es costums des perses, e a veir es curiositats dera ciutat de Schiraz. E se passèc es dies guardant, passejant e escotant. E coma qu'ère dotat d'engenh e auie ua anma sensibla, freqüentèc eth tracte des òmes instruits e des poètes, e aprenec de

memòria es poèmes perses mès beròis. E solet alavetz decidic tornar en sòn país; e en tot profitar era gessuda dera madeisha caravana, se higec as mercadèrs que la formauen e se metec en camin. E Allà l'ecriuec era seguretat, e arribèc sense contratemps ath khan des tres camins, qu'ère eth lòc de cita. E se trapèc aquiu damb eth sòn frair eth prince Alí. E s'estèc damb eth, demorant era tornada deth tresau frair. E aquerò ei çò que tanh ada eth!

Per çò deth prince Hossein, qu'ère eth mès joen des tres princes, te prègui, ò rei afortunat! qu'aprèsses a jo era tua aurelha, pr'amor que vaquí çò que l'arribèc.

Dempús d'un long viatge que non auec arren d'extraordinari reaument, arribèc en ua ciutat que li dideren qu'ère Samarcanda. E plan que òc, ère Samarcansa al-Ajam, era pròpria ciutat qu'ara règne eth tòn gloriós frair Schahzaman, ò rei deth temps! E a londeman dera sua arribada, eth prince Hossein se presentèc en mercat, qu'ena lengua deth país se cride Bazar. E aqueth bazar li semblèc plan beròi. E mentre se passejaue guardant entà un costat e entar aute, vedec de ressabuda, a dus passi d'eth, un venedor qu'amiaue ena man ua poma. E ère tant admirabla aquera poma, ròia per un costat e daurada per aute, e gròssa coma un melon d'aigua, que de seguit desirèc crompar-la, e li preguntèc ad aqueth que l'amiaue: "Guaire vau aguesta poma, ò venedor?" E didec eth venedor: "Eth prètz de gessuda, ò senhor mèn! ei de trenta mil dinnars d'aur. Mès qu'è era orde de non deishar-la que per quaranta mil dinnars, e a truca truquet!" E eth prince Hossein exclamèc: "Per Allà, ò òme! qu'aguesta poma ei molt beròia e jamès n'è vista cap de parièra! Mès solide te'n burles quan demanes un prètz tant exorbitant!" E contestèc et venedor: "Non, ò senhor mèn! e per Allà qu'aguest prètz que demani non ei arren en comparèr damb eth valor reau d'aguesta poma. Pr'amor que per mès beròia e admirabla que sigue ara vista, arren ei en comparèr damb era sua flaira. E per mès bona e deliciosa que sigue era sua flaira arren ei en comparèr damb es sues vertuts! E per mès meravilhoses que siguen es sues vertuts, ò corona deth mèn cap! ò beròi senhor mèn! arren son en comparèr damb es efèctes benefics qu'autrege as òmes!" E didec eth prince Hossein: "Ò venedor, donques qu'ei atau, hè lèu a hèr-me alendar prumèr era sua flaira. E dempús me dideràs se quines son es sues vertuts e efèctes!" E estirant era man, eth venedor apressèc era poma ath nas deth prince, que la flairèc. E tan penetranta e tan suau li semblèc era sua flaira qu'exclamèc: "*Ya Allà*, se m'a passat tot eth cansament deth viatge, e sò ara coma s'arribèssa de gésser deth vrente dera mia mair! A! quina flaira mès inefabla!" E didec eth venedor: "Plan, donc, senhor, donques que tu madeish vies d'experimentar es efèctes dera flaira d'aguesta poma, te cau saber qu'era tau poma non ei naturau senon fabricada pera man der òme, e non ei frut d'un arbe cèc e insensible, senon frut der estudi e des cauhades d'un gran sabent, d'un filosòf, molt celèbre, que se passèc tota era vida hènt investigacions e experiments sus es vertuts des plantes e des mineraus. E artenhec era composicion d'aguesta poma, qu'embarre en era madeisha era quintaesséncia de toti es còssi simples, de totes es plantes utiles e de toti es mineraus guaridors. Efectivament, que non i a cap malaut, quinsevolh que sigue era calamitat que l'afligisque, encara que se tracte dera pèsta, dera febre ròia o dera lepra, que non recupere era salut en flairar-la, encara que ja sigue moribond. E tu madeish vies

de sénter enquia un cèrt punt eth sòn efècte, donques que damb era sua flaira s'a esbugassat eth cansament deth viatge. Mès, entà mès seguretat, voi que damb era guarisque dauant des tòns uelhs a un malaut cuelhut d'un mau incurable, pr'amor que ne sigues segur des sues vertuts e proprietats, coma ne son toti es abitants d'aguesta ciutat. Non te cau, plan, que preguntar as mercadèrs que s'an amassat aciu, e era majoritat d'eri te dideràn que, se son encara vius, ei solet gràcies ara poma que ves!"

E vaquí que, mentre parlaue eth venedor, diuèrses persones s'auien arturat e les auien enrodat, dident: "Òc, per Allà! que tot aquerò ei vertat! Aguesta poma ei era reina des pomes e eth mès excellent des remèdis! E trè des pòrtes dera mòrt as malauts mès desesperadi!" E coma qu'entà confirmar tot aquerò que didien d'era, passèc per aquiu un òme cèc e paralitic, qu'eth sòn mosso amiaue enes espatles laguens d'un tistèr. E eth venedor s'apressèc ada eth de seguit e li botèc era poma en nas. E en un virament de uelhs eth malaut gessec deth tistèr e sautant coma un gat per dessús deth cap deth mosso, se metec a córrer, daurint uns uelhs coma tidons. E toti ac vederen e balhèren fe d'aquerò.

Alavetz, convençut dera eficàcia d'aquera poma meravilhosa, eth prince Hossein li didec ath venedor: "Ò ròstre de bon auguri, te prègui que me seguisques entath mèn khan!" E l'amièc en khan que se lotjaue e li paguèc es quaranta mil dinnars e li balhèc ua borsa de mil dinnars coma present peth corretatge. E convertit en possessor dera poma meravilhosa, demorèc damb paciéncia era gessuda de ua caravana entà tornar en sòn país. Pr'amor que n'ère segur de qué damb aquera poma trionfarie aisidament sus es sòns dus frairs e serie er espós dera princessa Nurennahar. E quan era caravana siguec prèsta, partic de Samarcanda, e dempús des fagigues d'un long viatge, arribèc damb seguretat, en khan des tres camins, a on lo demorauen es sòns dus frairs Alí e Hassan.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes dètzau net

Era didec:

… e dempús d'abraçar-se damb trendesa e de felicitar-se mutuament pera sua erosa arribada, es tres princes se seigueren a dinar amassa. E dempús deth dinar cuelhec era paraula eth prince Alí, qu'ère eth màger, e didec: "Ò frairs mèns! Qu'auem per dauant tota era vida entà condar-mos es particularitats deth viatge. Ara sonque se tracte de mostrar-mos es uns as auti era causa estranha trapada, motiu e frut dera nòsta empresa, pr'amor de que pogam hèr-mos justícia per auança e veir apruprètz a qui balharà era preferéncia eth nòste pair eth sultan respècte ara nòsta cosia, era princessa Nurennahar!"

E se carèc pendent un moment, e higec: "Dera mia part, coma que sò eth vòste frair màger, vau a revelar-vos era mia trobalha. Vos cau saber qu'eth mèn viatge siguec entara India maritima, en règne de Bischangar. E tot çò que m'è hèt a vier ei aguest tapís de pregària que sus eth me vedetz seigut, e qu'ei de lan normau e d'ua aparença

sense somptuositat. Mès, gràcies ad aguest tapís, demori conquistar ara nòsta cosia!" E les condèc as sòns frairs tota era istòria deth tapís volador. E es sues vertuts, e com s'auie servit d'eth entà, en un virament de uelhs, tornar deth règne de Bischangar. E entà balhar mès valor as sues paraules, les preguèc as sòns frairs que se seiguessen damb eth en tapís, e les hec efectuar pes aires un viatge, que se tardèc madeish qu'eth temps de clucar un uelh, e qu'en condicions normaus s'aurie tardat mesi. Dempús higec: "Ara supausi que me dideratz se çò que vos auetz hèt a vier se pòt comparar damb eth mèn tapís!" E quan auec acabat de laudar d'aguesta manèra er objècte que possedie, se carèc.

Alavetz cuelhec era paraula eth prince Hassan, e didec: "De vertat, ò frair mèn! qu'aguest tapís volador ei ua causa prodigiosa, e ena mia vida è vist arren de parièr. Mès encara que sigue plan admirable, ambdús seratz d'acòrd damb jo en que i pòt auer en mon d'autes causes dignes d'atencion. E entà demostrà'c, vaquí aguest canon d'evòri, qu'a prumèr còp de uelh non semble ua causa estranha massa extraordinària. Ça que la, podetz creir que m'a costat çò que m'a costat e que, a maugrat dera sua aparença modèsta, ei un objècte çò de mès meravilhós. E non dobtaratz en creder-me quan ajatz calat un uelh en extrèm d'aguest canon, a on i a aguest cristau. Guardatz dera manèra que vos vau a ensenhar."

E apressèc eth canon d'evòri ath sòn uelh dret, barrant eth uelh quèrre, e dident: "Ò canon d'evòri! hè-me veir de seguit ara princessa Nurennahar!" E guardèc a trauèrs deth cristau. E es dus frairs, qu'auien tachat es uelhs en eth, arribèren ath limit der estonament en veir que de pic se li cambiaue eth ròstre e se metie auriò, coma cuelhut per ua grana afliccion! E abans de qué auessen temps entà interrogar-lo, exclamèc: "Que non i a fòrça ne recorsi qu'en Allà! Ò frairs mèns! En vaganaut siguec qu'es tres héssem un viatge tan penible ara demora dera felicitat! Ai! En quinsevolh moment era nòsta cosia serà ja sense vida, donques que vengui de veder-la en sòn lhet enrodada de hemnes plorant e d'eunucs desesperadi. Vosati madeishi jutjaratz, per cèrt, sus er estat lamentable que se ve redusida, entath nòste malastre!" E dident aquerò, autregèc eth canon d'evòri ath prince Alí, en tot indicar-li que formulèsse eth desir de veir ara princessa. E eth prince guardèc a trauèrs deth cristau e arreculèc tant afligit coma eth sòn frair. E eth prince Hossein li treiguec des mans eth canon, e vedec eth madeish espectacle trist. Mès, luenh de mostrar-se tant afligit coma es sòns frairs, se metec a arrir, e didec: "Ò frairs mèns! Refrescatz es vòsti uelhs e padegatz era vòsta anma, pr'amor que, encara que per çò qu'auem vist, ei pro grèu era malautia dera nòsta cosia, non poirà resistir es proprietats d'aguesta poma que vedetz aciu, e qu'era sua soleta flaira resuscite as mòrts ath hons deth sòns sepulcres!" E en pòques paraules les condèc era istòria dera poma e des sues vertuts e des efèctes des sues vertuts, e les assegurèc que sense cap de dobte guaririe ara sua cosia.

En enténer aguestes paraules, exclamèc eth prince Alí: "En aguest cas, ò frair mèn! non mos cau que transportar-mos ath mès córrer en nòste palai, tient entad aquerò eth mèn tapís. E provaràs ena nòsta plan estimada cosia, era vertut sauvadora d'aguesta poma."

E es trés princes balhèren era orde as sòns esclaus de montar a shivau entà amassar-se damb eri mès tard, e les dideren adiu. Dempús, en tot sèir-se en tapís, formulèren ath sòn torn eth madeish desir d'èster transportats en apartament dera princessa Nurennhar. E en un virament de uelhs se trapèren ath miei dera cramba dera princessa seigudi en tapís.

Atau, donc, quan es hemnes e es eunucs de Nurennahar vederen de pic ena estança as tres princes, sense saber se com auien arribat, se senteren cuelhudi de terror e d'estonament. E es eunucs non les arreconeisheren ara prumeria, en tot cuelher-les per estrangèrs, e ja èren a man de lançar-se contra eri, quan vederen eth sòn error. E es tres frairs se lheuèren deth tapís de seguit; e eth prince Hossein s'apressèc rapidament ath lhet que jadie Nurennahar agonizant, e l'apropèc en nas era poma meravilhosa. E era princessa dauric es uelhs, botgèc eth cap d'un costat en aute, guardant damb uelhs estonadi as persones que l'enrodauen, e s'incorporèc. E hec un arridolet as sòns cosins e les dèc a punar era man, en tot desirar-les era benvenguda, e s'informèc deth sòn viatge. E eri li heren saber guaire erosi èren d'auer arribat a temps entà contribuir ara sua garison, damb era ajuda d'Allà. E es hemnes li dideren se com auien arribat es tres frairs, e com l'auie entornat ena vida eth prince Hossein, en tot hèr-li alendar era flaira dera poma. E Nurennahar les balhèc es gràcies a toti, e mès que mès ath prince Hossein. Dempús, coma ordenesse era que la vestissen, es sòns cosins se dideren adiu, hènt vòts per ua longa durada dera sua vida, e se retirèren.

E deishant ara cosia ath suenh des hemnes, es tres frairs aneren a lançar-se as pès deth pair sultan, e li presentèren es sòn repèctes. E eth sultan, que ja auie estat avisat pes eunucs dera arribada e dera garison dera princessa, se lheuèc e les abracèc e s'alegrèc de veder-les arribar en bona santat. E dempús de deishar anar d'aquera manèra era mutuau afeccion, es tres princes li presentèren ath sultan era causa estranha que s'auien hèt a vier cada un d'eri. E dempús que l'aueren explicat çò que l'auien d'explicar sus er ahèr, li preguèren que balhèsse era sua opinion e que manifestèsse era sua preferéncia.

Quan eth sultan auec entenut tot çò qu'es sòns hilhs voleren dider-li entà laudar çò qu'auien amiat, e quan auec escotat sense interromper-les çò que li condauen sus era garison dera sua cosia, se quedèc en silenci pendent bèth temps reflexionant prigondament. Dempús, lheuèc eth cap, e les didec: "Ò hilhs mèns! Er ahèr qu'ei molt delicat, e encara ei mès dificil de resòlver qu'abans dera vòsta partida. Pr'amor que, d'un costat, trapi qu'es causes estranhes que me hètz a vier, son parières damb tota justícia, e per aute costat, veigui que, cada un dera sua part, auetz contribuit de forma parièra ara garison dera vòsta cosia. Efectivament, eth canon d'evòri siguec eth prumèr a descurbir çò que l'arribaue ara princessa; e eth tapís vos transportèc rapidament ena sua preséncia; e era poma l'a guarit. Mès que non s'aurie passat, damb eth consentiment d'Allà, tan meravilhós resultat s'auesse mancat quauqu'ua d'aguestes causes estranhes. Atau, donc, ara vedetz ath vòste pair mès perplèx encara qu'abans entà hèr era causida. E vosati madeishi, qu'ètz dotats deth sens dera justícia, deuetz tanben èster perplèxi e dobtosi coma ne sò jo!"

E en auer parlat d'aguesta manèra, damb sabença e imparcialitat, eth sultan se metec a reflexionar sus era situacion. E ath cap d'ua ora exclamèc: "Ò hilhs mèns! sonque me rèste ua manèra de gésser d'aguest trebuc. E vo'la vau a díder. S'està, ò hilhs mèns! en aquerò que seguís: coma que vos quede temps encara enquiara net, cuelhetz cada un un arc e ua flècha, e gessent dera ciutat, anatz entath *meidan* a on se celèbren es jòcs de cavalièrs e jo vierè damb vosati. E declari qu'autrejarè per esposa ara princessa Nurennahar ad aqueth que lance era flècha mès luenh!" E es tres princes contestèren damb era audida e era aubediéncia. E anèren amassa entath *meidan*, seguidi de nombrosi oficiaus de palai.

E coma qu'eth prince Alí ère eth màger, cuelhec eth sòn arc e era flècha e disparèc eth prumèr; e eth prince Hassan disparèc eth dusau, e era sua flècha queiguec mès luenh qu'era deth sòn frair màger. E eth tresau a disparar siguec eth prince Hossein, mès degun des oficiaus plaçadi de trait en trait vedec quèir era sua flècha, que henec es aires en linha dreta e se perdec ena luenhor. E correren e la cerquèren; mès a maugrat de totes es cèrques e dera atencion que se botèc en aquerò, non siguec possible trapar era flècha.

Alavetz, dauant de toti es oficiaus amassadi, eth sultan les didec as princes: "Ò hilhs mèns! Ja vedetz qu'era sòrt ei lançada! Encara que semble que tu, ò Hossein! ès qui l'a lançat mès luenh, non ès eth vencedor, donques que mos cau trapar era flècha entà qu'era victòria sigue cèrta e evidenta. E me veigui ena obligacion de declarar vencedor ath mèn dusau hilh Hassan, qu'era sua flècha a queigut mès luenh qu'era deth sòn frair màger. Atau, donc, ò hilh mèn Hassan! ès tu, sense discusion, eth que serà er espós dera hilha deth tòn oncle, era princessa Nurennahar. Pr'amor qu'aguest ei eth tòn destin!"

E en tot auer cuelhut era decision d'aguesta manèra, eth sultan balhèc de seguit era orde entàs preparatius e es ceremònies des nòces deth sòn hilh Hassan damb era princessa Nurennahar. E pòqui dies dempús se celebrèren es nòces damb grana magnificéncia. E vaquí çò que hè ath prince Hassan e ara sua esposa Nurennahar.

Per çò deth prince Alí, non volec assistir as ceremònies deth matrimòni, e coma qu'ère molt viua era sua passion pera sua cosia, non podec decidir-se a viuer en palai, e en session publica renoncièc ara succession deth tron deth sòn pair. E se vestic er abit de derviche e anèc a botar-se jos era direccion espirituau d'un jeique reputat pera sua santetat, era sua sciéncia e era sua vida exemplara ath hons dera mès retirada des solituds. E aquerò ei çò que tanh ada eth!

Per çò deth prince Hossein, qu'era sua flècha s'auie perdut ena luenhor, vaquí çò que l'arribèc…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes onzau net

Era didec:

… Per çò deth prince Hossein, qu'era sua flècha s'auie perdut ena luenhor, vaquí çò que l'arribèc.

Atau coma eth sòn frair Alí s'auie abstengut d'assistir as nòces deth prince Hassan e era princessa Nurennahar, tanben eth s'abstenguec de cuélher partida en eres. Mès que non se vestic, coma eth sòn frair, er abit de derviche, e luenh de renonciar ara vida deth mon, decidic averar se qué ère çò que lo privèc deth sòn present, e entad aquerò, se tenguec a cercar era flècha, que non se pensaue que siguesse irremediablament despareishuda. E mentre en palai seguien damb es hèstes damb motiu des nòces, gessec sense demora, e sense que se n'encuedèssen es sòns sirvents, e se n'anèc en lòc deth *meidan* qu'auec lòc era experiéncia. E des d'aquiu se metec a caminar en linha dreta, ena direccion seguida pera flècha guardant a dreta e quèrra damb grana atencion en cada pas. E atau arribèc fòrça luenh sense desnishar arren. Mès, en sòrta de descoratjar-se, seguic caminant mès e mès, tostemp en linha dreta, enquia qu'arribèc en ua paret de ròques que talhauen complètament er orizon. E se didec que s'era flècha auie d'èster en bèth lòc, non podie trapar-se qu'aquiu, donques que non s'aurie pogut clauar en aqueth mur de ròques. E a penes auec acabat de formular aguest pensament, quan vedec en tèrra, queiguda damb era punta entà dauant e non clauada en solèr, era flècha mercada damb eth sòn nòm, era madeisha que lancèc damb era sua pròpria man. E se didec: "Ò prodigi! *Ualaaah*! Ne jo ne arrés en mon poiríem, solet damb eth nòste esfòrç disparar tan luenh ua flècha. E eth cas ei que non solet a arribat en aguesta distància incredibla, senon qu'enquia e tot a degut rebotar damb fòrça contra era ròca, que l'a refusat damb era sua resisténcia. Vaquí ua causa extraordinària! E qui sap quin mistèri i a en tot aquerò?"

E quan, dempús de recuélher era flècha, ère autant contemplant-la coma guardant era ròca qu'auie rebotat, vedec en aquera ròca un uet talhat en forma de pòrta. E s'apressèc ada eth e vedec que, plan que òc, ère ua pòrta dissimulada, sense clau ne sarralha, talhada a còps ena ròca, e que solet se vedie pera leugèra separacion que l'enrodaue. E damb un movement plan normau en cassi semblables, la possèc, sense poder creir que s'anèsse a daurir damb aquera pression. E s'estonèc fòrça en veir qu'era pòrta cedie jos era sua man e viraue sus era madeisha, madeish que se siguesse sus es gahons qu'auessen estat onhudi recentament. E sense pensar massa en aquerò que hège, entrèc eth joen, damb era sua flècha ena man, en ua galaria de baishada suau ara quau daue accès aquera pòrta. Mès, tanlèu auec passat eth lumedan, coma botjada peth sòn pròpri esfòrç, era pòrta tornèc a virar sus era madeisha e barrèc complètament era entrada dera galaria. E eth prince se trapèc negat en denses tenèbres. E per mès que sagèc de daurir era pòrta un aute còp, solet artenhèc herir-e es mans e trincar-se es ungles.

Alavetz, coma que ja non podie pensar en gésser, e coma qu'ère valerós, non trantalhèc en aventurar-se pes tenèbres seguint eth penent leugèr dera galaria. E de seguit vedec lúder ua lum, qu'entada era se filèc ara prèssa; e se trapèc ena gessuda dera galaria. E de seguit se vedec jos eth cèu, dauant d'ua planhèra verda, ath miei dera quau se quilhaue un palai magnific. E abans de qu'auesse temps d'admirar era arquitectura d'aqueth palai, gessec d'eth ua dauna qu'auancèc entath joen enrodada per un grop de d'autes daunes, que d'eres, solide, n'ère patrona, en veir era sua beresa miraculosa e era sua

portadura majestuosa. E anaue vestida damb ròba sense costures e amiaue esperluada era cabeladura, que li queiguie enquias pès. E s'auancèc damb pas leugèr entara entrada dera galaria, e en tot esténer era man damb un gèst de cordialitat, didec: "Planvengut sigues aciu, ò prince Hossein!"

E eth joen prince, que s'auie inclinat prigondament en veder-la, arribèc ar arràs der estonament quan entenec cridar-lo peth sòn nòm ua dauna qu'eth jamès auie vist e que demoraue en un país qu'eth jamès auie entenut a parlar-ne, encara que siguesse tant apròp dera capitau deth sòn règne. E coma ja auie daurit era boca entà mostrar eth sòn estonament, era meravilhosa joena li didec: "Non me preguntes! Jo madeisha vau a satisfèr eth tòn curiosèr legitim quan sigam en palai!" E arrint, lo cuelhec dera man e l'amièc pes avengudes entara sala de recepcion, que se daurie per un portau de marme que daue tath jardin. E lo hec sèir ath sòn costat en divan que i auie ath miei d'aquera sala esplendida. E en tot cuelher-li ua man entre es sues, li didec: "Ò encantador prince Hossein! Eth tòn estonament cessarà tanlèu te'n sàpies de qué te coneishi des de que neisheres e de qué t'arrí en tòn breç. E eth mèn destin ei escrit sus tu. E siguí jo que hi méter ara venda en Samarcanda era poma miraculosa que crompères, e en Mischangar eth tapís de pregària que se hec a vier eth tòn frair Alí, e en Schiraz eth canon d'evòri que trapèc eth tòn friair Hassan. E aquerò ei pro entà hèr-te compréner que non ignòri arren de çò que tanh a tu. E donques qu'eth mèn destin ei junhut ath tòn, m'a semblat qu'ères digne d'ua felicitat màger qu'era d'èster espós dera tua cosia Nurennahar. E plan per aquerò hi desparéisher era flècha e l'amiè enquia aciu, damb er in de qué venguesses tu madeish. E de tu solet depen ara deishar escapar era felicitat d'entre es tòns dits!"

E dempús de prononciar aguestes darrères paraules damb un ton impregnat de grana trendesa, era beròia princessa gennia baishèc es uelhs e se rogic tota. E era sua trenda beresa siguec atau mès esquista. E eth prince Hossein, que sabie pro ben qu'era sua cosia Nurennahar non poirie ja pertanher-li, en veir guaire superiora ada era ère era princessa gennia en beresa, en atractius, en engenh, e en riquesa, aumens per çò que vedie eth en aqueth moment, non auec que benediccions entath sòn destin, que l'auie amiat, coma dera man, enquia aqueri lòcs tan proxims e tan ignoradi; e en tot inclinar-se dauant dera beròia gennia, li didec: "Ò princessa des gen! ò dauna dera beresa! ò sobeirana! era felicitat d'èster esclau des tòns uelhs e de veder-me estacat as tues perfeccions, sense cap merit dera mia part, ei capabla d'agarrar era rason a un èsser uman coma jo! A! Com ei possible qu'ua hilha des genn posque tachar era sua guardada en un adamita inferior e preferir-lo as reis invisibles que govèrnen es païsi der aire e des parçans sosterranhs? Dilheu ei, ò princessa! qu'ès emmaliciada damb es tòns pairs, e, per çò de bèth desengust, as vengut a abitar en aguest palai que me recebes, sense eth consentiment deth tòn pair, eth rei des genn, e dera tua mair, era reina des genn, e de toti es auti parents? E dilhèu, en aguest cas, serè jo entà tu causa de trebucs e motiu de molèsties e malastres!" E parlant atau, eth prince Hossein s'inclinèc enquiara tèrra e punèc era òrla deth vestit dera princessa gennia, que li didec, lheuant-lo e cuelhent-li era man: "Te cau saber, ò prince Hossein! que jo sò era mia soleta patrona e que hèsqui

tostemp çò que voi o pensi hèr, sense deishar jamès qu'arrés, entre es genn, se cale en çò que hèsqui o pensi hèr. Que pòs èster tranquil en aguest sens, e arren mos arribarà que non sigue agradiu!" E higec: " Vòs èster eth mèn espós e estimar-me fòrça?" E eth prince Hossein exclamèc: "*Ya Allà*! Balharia era mia vida sancera per èster un solet dia, non ja eth tòn espós, senon eth darrèr des tòns esclaus!" E dempús de parlar atau, se lancèc as pès dera beròia gennia, que lo lheuèc e li didec: "Donques qu'ac vòs atau, t'accèpti coma espós e sò era tua esposa a compdar d'ara!" E higec: "E ara, coma ja deues auer hame, anem a préner amassa eth nòste prumèr minjar!"

E l'amièc en ua dusau sala, encara mès esplendida qu'era prumèra, illuminada per ua infinitat de halhes perhumades d'ambre, plaçades damb ua simetria que daue gust veder-les. E se seiguec damb eth dauant d'ua admirabla plata d'aur cargada de minjars d'un aspècte admirable entath còr. E se deishèc enténer de seguit, ath son des esturments d'armonia, un cor de votzes de hemnes que semblaue baishat deth madeish cèu. E era beròia gennia se metec a mestrar damb es sues pròpries mans ath sòn nauèth espós, en tot aufrir-li es tròci mes delicadi, qu'es sòns nòms l'anaue dident. E ath prince li semblaue esquista aquera parva que jamès auie vist, atau coma es vins, es frutes, es pastissi e es confitures, causes totes eres que jamès les auie tastat enes hèstes e nòces des èssers umans.

E quan acabèc eth minjar, era beròia gennia e eth sòn espós anèren a sèir-se en ua tresau sala, coronada per ua copòla e mès beròia encara qu'era anteriora. E emparauen era esquia en coishins de seda damb flors de colors desparièrs, hèti damb agulha e damb ua delicadesa meravilhosa. E de seguit entrèren ena sala joenes dançaires, hilhes de genn, e dancèren damb era leugeresa des audèths. E ath madeish temps se deishaue enténer ua musica invisibla, mès presenta, que venguie de naut. E seguic era dança enquia que se lheuèren era beròia gennia e eth sòn espós. E damb un ritme mès armoniós, gesseren dera sala es joenes dançaires coma ua volada d'audèths, marchant dauant des nauèth maridadi enquiara pòrta dera cramba, qu'en era i auie premanit eth lhet noviau. E se meteren en fila entà qu'entrèssen eri, e se retirèren dempús, deishant-les en libertat d'ajaçar-se o de dormir.

E es dus joeni esposi s'ajacèren en un lhet perhumat, e non ac heren entà dormir, senon entà gaudir…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes dotzau net

Era didec:

… E es dus joeni esposi s'ajacèren en un lhet perhumat, e non ac heren entà dormir, senon entà gaudir. E d'aguesta manèra podec eth prince Hossein provar e comparar. E trapèc en aquera gennia vèrge ua excelléncia qu'ada era jamès s'auien aproximat, ne peth mau de morir, es mès meravilhoses joenes hilhes des umans. E quan de nauèth

volec gaudir damb es sòns atractius incomparables, trapèc eth *lòc* tant intacte coma se non l'auessen tocat. E alavetz comprenec qu'enes hilhes de genn era virginitat se reconstituie indefinidament. E s'alegrèc ar arràs dera alegria, per aquera trobalha. E cada viatge se felicitaue mès peth sòn destin, que l'auie amiat dera man entad aquera istòria inesperada. E se passèc aquera net, e d'autes moltes nets, e dies, enes delícies des predestinadi. E luenh d'amendrir eth sòn amor damb era possession, s'aumentaue damb es naui descurbiments que de contunh hège ena sua beròia princessa gennia, madeish enes encantaments deth sòn esperit qu'enes perfeccions dera sua persona.

E vaquí que, ath cap de sies mesi d'aquera vida erosa, eth prince Hossein, que tostemp auie sentut grana afeccion peth sòn pair, pensèc qu'era sua prolongada abséncia deuie hèr-lo negar en un dolor sense limits, mès que mès en èster inexplicabla, e lo cuelhec un desir arderós de tornar a veder-lo. E l'ac didec sense trebucs ara sua esposa era gennia, qu'ath principi s'alarmèc d'aquera decision, pr'amor que cranhie que siguesse ua desencusa entà abandonar-la. Mès eth prince Hossein l'auie balhat e seguic balhant-li tantes pròves d'adesion, e tantes pròves de violenta passion, e li parlèc deth sòn ancian pair damb tanta trendesa e tau eloqüéncia, que non volec era opausar-se ara expansion filiau. E li didec abraçant-lo: "Ò plan estimat mèn! de vertat que se solet escotèssa ath mèn còr, non poiria decidir-me a veder-te partir dera nòsta casa, encara que solet siguesse per un dia o mens ecara. Mès ne sò tan convençuda dera tua adesion a jo, e è tanta confiança ena fermetat deth tòn amor e ena vertat des tues paraules, que non voi remir-te eth permís d'anar a visitar ath tòn pair eth sultan. Mès damb era condicion de qué era tua abséncia non s'alongue massa e de qué atau m'ac jures, pr'amor de tranquillizar-me!" E eth prince Hossein se lancèc enes pès dera sua esposa era gennia pr'amor de demostrar-li guaire plen d'arregraïment ère pera sua bontat damb eth, e li didec: "Ò sobeirana mia! ò dauna dera beresa! que sai tot çò que vau eth favor que m'autreges, e per mès que diga entà balhar-te es gràcies, non serà pro. E peth mèn cap te juri qu'era mia abséncia serà de cuerta durada. E ath delà, en estimar-te coma t'estimi, te penses que poiria estar-me mès temps deth de besonh entà vier a veir ath mèn pair e tornar? Padega, donc, era tua anma, e refresca es tòns uelhs, pr'amor que tot eth temps serè pensant en tu e non m'arribarà arren desagradiu, *inschalah*!"

E aguestes paraules acabèren de padegar era emocion dera encantadora gennia, que contestèc, abraçant de nauèth ath sòn espós: "Vè-te'n, donc, ò plan estimat mèn! jos era custòdia d'Allà! e torna entà jo en bona santat. Mès abans me cau pregar-te que non te'n hèsques de qué te balha quauques indicacions per çò dera manèra qu'as de comportar-te en palai deth tòn pair mentre se tarde era tua abséncia d'aciu. E sustot me pensi que non as de parlar deth nòste matrimòni ath tòn pair eth sultan o as tòns frairs, ne dera mia qualitat de hilha deth rei des gen, ne deth lòc qu'abitam, ne deth camin qu'amie entada eth. Ditz-les solet a toti que se contenten en saber qu'ès totafèt erós, que toti es tòns desirs s'an satisfèt, que non desires arren mès que víuer ena benaurança que viues e qu'eth solet motiu que t'amie ath sòn costat ei simplament eth hèth de padegar es inquietuds que podesse auer sus era tua situacion!"

E en auer parlat atau, era gennia li balhèc ath sòn espós vint cavalièrs gen ben armadi, ben montadi e ben equipadi, e hec que li hessen a vier un shivau tan beròi coma non l'auie en palai ne en règne deth sòn pair. E quan ja tot siguec prèst, eth prince Hossein se didec adiu dera sua esposa era gennia princessa, punant-la e renauïnt era promesa que l'auie hèt de tornar de seguit. Dempús s'apressèc ath beròi shivau inquiet, l'amorassèc damb era man, li parlèc ara aurelha, lo punèc e sautèc ena sera damb gràcia. E era sua esposa lo vedec e l'admirèc. E dempús de dider-se eth darrèr adiu, partic eth, ath cap des sòns cavalièrs.

E coma que non ère long eth camin qu'amiaue entara capitau deth sòn pair, eth prince Hossein non se tardèc a arribar ena entrada dera ciutat. E quan l'arreconeisheren, eth pòble s'alegrèc fòrça de veder-lo, e lo recebec damb aclamacions e l'acompanhèc damb crits d'alegria entath palai deth sultan. E eth sòn pair, en veder-lo, se sentec molt erós e l'abracèc, plorant e lamentant damb era sua trendesa pairau eth dolor e era afliccion que lo neguèc era sua abséncia tan prolongada e inexplicabla. E li didec: "Ò hilh mèn! me pensaua que ja non te tornaria a vier! Donques qu'auia tants motius entà crànher que, per çò dera decision dera sòrt auantatjosa entath tòn frair Hassan, t'auesses deishat arrossegar entà quinsevolh acte de desesperacion!" E contestèc eth prince Hossein: "Cèrtament, ò pair mèn! siguec molt crudèu entà jo era pèrta dera mia cosia era princessa Nurennahar, qu'era sua conquista auie estat eth solet objècte des mèns desirs. E er amor ei ua passion que non s'abandone de bon voler, mès que mès quan ei un sentiment que mos senhorege, que mos martirize e que non mos balhe temps entà recórrer as conselhs dera rason. Mès, ò pair mèn! supausi que non auràs desbrembat qu'en disparar era mia flècha, quan acodí damb es mèns frairs ath concors deth *meidan*, m'arribèc ua causa extraordinària e inexplicabla: a maugrat de totes es cèrques que se heren, non se podec trapar era mia flècha, disparada en ua planhèra plan unifòrma. E vaquí que, vençut de tau sòrta peth destin advèrs, non volí pèrder temps en planhs sense auer satisfèt complètament eth mèn curiosèr en aquera aventura que non comprenia. E m'aluenhè pendent es ceremònies des nòces, sense qu'arrés se n'encuedèsse, e tornè jo solet entath *meidan* pr'amor de veir se trapaua era flècha. E me metí a cercar-la caminant en linha dreta, ena direccion que me semblaue qu'auie seguit, e guardant pertot, a dreta e querra. Mès que sigueren en bades toti es escorcolhs, encara que non me descoratgè. E seguí era mia marcha, tostemps tachant es uelhs en un costat e en aute e examinant era mendre causa que d'apròp o de luenh podesse retirar-se a ua flècha. E d'aguesta manèra recorrí ua longa distancia, e acabè pensant que non ère possible qu'ua flècha, encara que la disparèsse un braç mil còps mès fòrt qu'eth mèn, podesse arribar tan luenh, e preguntar-me se non auia perdut tot eth mèn sen ath còp qu'era flècha. E ja me premania a abandonar era empresa, mès que mès en veir qu'arribaua en un mur de ròques que tapauen complètament er orizon, quan de pic, ath pè madeish d'aqueres ròques, vedí era mia pròpria flècha, non clauada en solèr pera punta, senon queiguda a cèrta distància deth lòc qu'auie, solide, rebotat. E aqueth descurbiment me neguèc en ua perplexitat grana en sòrta d'alegrar-me. Pr'amor que rasonablament jo non me podia imaginar que siguessa capable de lançar era flècha tan luenh. E alavetz, ò pair mèn! auí era explicacion d'aqueth mistèri e de guaire m'auie arribat en mèn viatge a Samarcanda.

Mès qu'ei un secret que non posqui, ai! revelar-te, sense mancar a un jurament. E tot çò que posqui dider-te ò pair mèn! ei que, des d'aqueth moment, me'n desbrembè dera mia cosia, e dera mia derròta, e de totes es mies tribulacions, e entrè en camin planèr dera felicitat. E comencèc entà jo ua vida de delícies, que non an estat trebolades que per aluenhament que me trapaua d'un pair qu'estimi mès qu'arren en mon, e peth sentiment qu'auia en pensar ena inquietud que pera mia sòrt se deuie trapar eth. E alavetz credí qu'ère un déuer de hilh vier a veder-te e padegar-te. E aguest ei, ò pair mèn! eth solet motiu dera mia arribada!"

Quan eth sultan auec entenut aguestes paraules deth sò hilh, e solet comprenec per eres qu'ère plan erós, contestèc: "Ò hilh mèn! Qué mès poirie desirar entath sòn hilh un pair afectuós? Plan que òc que m'aurie agradat mès veder-te gaudir d'aguesta felicitat ath mèn costat, enes mèns darrèrs ans, qu'en un lòc qu'era sua situacion e existéncia ignòri encara. Mès, non me pos díder aumens, ò hilh mèn! a on me cau dirigir-me entà auer soent notícies tues e non estar-me en estat d'inquietud que me neguèc era tua absència?" E contestèc eth prince Hossein: "Te cau saber, entara tua tranquillitat, ò pair mèn! que jo madeish m'encargarè de vier a veder-te tant soent, qu'enquia e tot cranhi que siga inoportun!. Mès per çò deth lòc que se posque auer notícies mies, te supliqui que me desencuses per non revelar-te-lo, donques que se tracte d'un mistèri dera fe qu'è jurat e dera promesa que me cau mantier." E sense voler persutar mès sus er ahèr, eth sultan li didec ath prince Hossein: "Ò, hilh mèn! Allà me desliure d'entrar mès en secret, a maugrat tòn. Quan volgues ja pòs tornar en aguest lòc de delícies que t'estàs. solet me cau demanar-te que tanben a jo, pair tòn, li hèsques ua promesa, qu'ei era de tornar a veder-me un còp ath mes, sense cap pòur d'importunar-me, coma dides, ne de shordar-me. Pr'amor que, quina ocupacion mès agradiua pòt auer un pair qu'era d'escauhar-se eth còr damb era preséncia des sòns hilhs e alegrar-se es uelhs damb era sua contemplacion?" E eth prince Hossein responec damb ara audida e era aubediéncia, e dempús de prestar-li eth jurament demanat, s'estèc en palai tres dies sancers; ath cap des quaus se didec adiu deth sòn pair, e a londeman deth quatau dia, ena aubada, partic ath cap des sòns cavalièrs, hilhs de gen, dera madeisha manèra qu'auie vengut…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes tretzau net

Era didec:

… e eth prince Hossein responec damb ara audida e era aubediéncia, e dempús de prestar-li eth jurament demanat, s'estèc en palai tres dies sancers; ath cap des quaus se didec adiu deth sòn pair, e a londeman deth quatau dia, ena aubada, partic ath cap des sòns cavalièrs, hilhs de gen, dera madeisha manèra qu'auie vengut.

E era sua esposa, era beròia gennia, lo recebec damb ua alegria infinita e damb un plaser molt viu pr'amor que non se demoraue que tornèsse tan lèu. E celebrèren amassa aquera tornada erosa, en tot estimar-se fòrça des manères mès agradiues e diuèrses.

E a compdar d'aqueth dia, arren deishèc d'autrejar-li ath sòn espós entà hèr-li çò mès erosa possibla era sua estança ena casa encantada. E sigueren formes contunhes desparières d'alendar er aire, de passejar-se, de minjar, de béuer, de divertir-se, de veir dançar as joenes, d'entener-les cantar, d'escotar es esturments de musica, de recitar poesies, de flairar eth perhum des ròses, d'ornar-se damb es flors deth jardin, de cuélher a tot plen enes rames es beròies frutes madures e de jogar ar incomparable jòc des aimants, qu'ei eth jòc de gambit deth lhet, en tot tier en compde totes es variacions sabentes que d'eres ei susceptible aguest jòc tan delicat. E ath cap d'un mes d'amiar aquera vida deliciosa, eth prince Hossein, que ja auie botat ara sua esposa ath pas dera promesa que li hec ath sòn pair eth sultan, se vedec obligat a interrómper es sòns plasers e a dider-se adiu dera entristida gennia. E equipat e ornat damb mès magnificéncia qu'eth prumèr viatge, montèc en sòn beròi shivau e se metec ath cap des sòns cavalièrs, es hilhs des genn, pr'amor de tier-li ua visita ath sòn pair eth sultan.

E vaquí que des de que partic eth darrèr viatge deth palai deth sòn pair, es conselhèrs favorits deth sultan, que se'n sabien deth poder deth prince Hossein e des sues desconeishudes riqueses pes pròves que d'aquerò n'auie balhat eth, pendent es tres dies que s'estèc en palai, non deishèren, pendent era sua abséncia, d'abusar dera libertat qu'eth sultan les autrejaue entà parlar-li e dera influéncia que sus eth auie aquerit, entà sajar de hèr néisher ena sua anma sospeches contra eth sòn hilh, e hèr-li creir qu'eth prince li hège ombra. E li dideren qu'era prudéncia mès elementau exigie que se'n sabesse, aumens, en quin lòc abitaue eth sòn hilh e d'a on treiguie tot er aur que calie entàs despenes qu'auie hèt pendent era sua estança, sonque damb era intencion, didien, d'umiliar ath sòn pair e de demostrar que non auie cap besonh des sues liberalitats ne dera sua tutèla entà víuer coma un prince. E li dideren qu'ère perilhós que se hesse popular e que revoutèsse as subdits fidèus contra eth sòn sobeiran pr'amor de meter-se en sòn lòc.

Mès, encara qu'aguestes paraules deishèren bèth dobte en eth, eth sultan non volec creir qu'eth sòn hilh Hossein, eth preferit, siguesse capable de conspirar contra eth, tramant un projècte tan perfid coma aqueth. E les contestèc as sòns conselhèrs fovorits: "Ò vosati qu'era vòsta lengua segrègue eth dobte e era sospecha! Dilhèu ignoratz qu'eth mèn hilh Hossein m'estime e que ne sò tan segur dera sua trendesa e dera sua fidelitat pr'amor que non l'é balhat jamès un motiu entà que sigue descontent de jo?" Mès eth mès gausat des favorits responec: "Ò rei deth temps! qu'Allà t'autrege longa vida! Mès, te penses qu'eth prince Hossein se n'a desbrembat tan lèu de çò qu'ada eth li semble ua injustícia dera tua part per çò que hè ara decision dera sòrt respècte ara princessa Nurennahar? E non se t'acodís, encara que tot ei plan clar, qu'eth prince Hossein non a volut acceptar damb submission eth decret deth Destin a exemple deth sòn frair màger, que, abans de revoutar-se contra era causa escrita, a preferit vestir er abit de derviche e meter-se jos era direccion espirituau d'un sant jeique versat en coneishement deth Libre? E ath delà, ò patron nòste!, non vederes abans que nosati que, quan arribèc eth prince Hossein, eth e era sua gent èren descansadi e es sòns vestits e es ornaments e es montures des sòn shivaus auien era madeisha ludentor que se venguessen de gésser dera

man deth fabricant? E no te n'as encuedat qu'enquia e tot es shivaus auien eth peu sec e ludent e non èren mès fatigadi que se venguessen d'un passeg? Donques tot aquerò ò rei! servirà entà provar-te qu'eth prince Hossein a establit era sua residéncia secreta apròp dera capitau entà poder executar ath sòn gust es sòns plans perniciosi, e fomentar disturbis en pòble e autrejar-se ara sua propaganda subversiva! Qu'auríem, donc, mancat ath nòste déuer, ò gran rei! se non auéssem cuelhut era crudèu obligacion de desvelhar era tua atencion en un ahèr tan delicat coma important e grèu, pr'amor que te decidisques a velhar pera tua pròpria conservacion e peth ben des tòns subdits fidèus!"

Quan eth favorit auec acabat aguest discors plen de malicia e suspicàcia, eth sultan didec: "De vertat que sabi pas se me cau creir o non aguestes causes estonantes. Ça que la, vos agraïsqui eth vòste avertiment, e aurè es uelhs dubèrts en avier!" E les didec adiu, sense hèr-les veir guaire l'auien impressionat e alarmat damb es sues paraules. E damb era intencion de poder-les confóner bèth dia o balhar-les es gràcies pes conselhs ben intencionadi, decidic susvelhar es actes e es passi deth sòn hilh Hossein ena sua proxima tornada.

E vaquí que non se tardèc a arribar eth prince, complint era sua promesa. E eth sòn pair eth sultan lo recebec damb era madeisha alegria e satisfaccion qu'eth prumèr viatge, tient compde de non deishar-li veir es sospeches que desvelhèren en sòn esperit es visirs interessadi ena perdicion deth joen. Mès a londeman cridèc a ua vielha, famosa en palai pera sua bruisheria e malícia, e qu'ère capabla de des.hilar sense trincar-les, es hius d'ua telaranha. E quan siguec era entre es sues mans, li didec: "Ò vielha de benediccion! Qu'ei arribat eth dia que vas a poder provar era tua abnegacion en interès deth tòn rei. Te cau saber, donc, que des de qu'è tornat a veir ath mèn hilh Hossein non è pogut trèir d'eth que me digue eth lòc que s'a establit. E non l'è volut shordar ne hèr valer era mia autoritat entà obligar-lo revelar, a maugrat sòn, eth sòn secret. Atau, donc, t'è manat cridar, ò reina des bruishes! pr'amor que me pensi qu'ès pro abila entà satisfèr eth mèn curiosèr sense qu'eth mèn hilh ne arrés en palai se'n sàpie. Me cau demanar-te, donc, que botes en jòc tota era tua perpicàcia e era tua intelligéncia, que non a parièr, entà observar ath mèn hilh des deth moment dera sua partida, que serà deman a punta de dia. O dilhèu serà milhor que vages aué madeish, sense pèrta de temps, ath lòc que trapèc eth era sua flècha, apròp dera linha de ròques que limite era planhèra per Orient. Pr'amor qu'aquiu a trapat eth sòn Destin ath còp qu'era flècha!" E era vielha bruisha contestèc damb era audida e era aubediéncia e gessec entà vier enes proximitats des ròques e amagar-se aquiu de sòrta que podesse veir tot çò que se passèsse sense èster vista.

E vaquí qu'a londeman abandonèc eth palai eth prince Hossein damb es sòns cavalièrs, a punta de dia, pr'amor de non cridar era atencion des caminaires e des oficiaus. E quan arribèc ena excavacion qu'ère plaçada era pòrta de pèira, despareishec damb toti es que l'acompanhauen. E era vielha bruisha vedec tot aquerò e s'estonèc enquiath limit der estonament.

E quan se remetec dera emocion gessec deth sòn amagader, e anèc de dret entara cavitat per a on auie vist desparéisher persones e shivaus. Mès a maugrat dera sua diligéncia, e per mès que guardèc en totes es direccions, enes sòns diuèrsi va-e-veni, non trapèc cap dubertura ne cap entrada. Pr'amor qu'era pòrta de pèira, qu'auie estat visibla entath prince Hossein des de qu'arribèc per prumèr viatge aquiu, solet apareishie a quauqui òmes qu'era sua preséncia ère agradiua ara beròia gennia, mès jamès ne en cap cas s'apareishie aquera pòrta as hemnes, sustot as vielhes lèges e òrres ara vista. E rabiosa per non poder amiar entà dauant es sues investigacions, era bruisha non podec ventar-se que deishant anar un pet, que hec sautar es calhaus e lheuar povàs. E damb eth nas alongat enquias pès, tornèc ath costat deth sultan, e li condèc tot çò qu'auie vist, higent: "Ò rei deth temps! que non è perdut era esperança d'èster mès afortunada eth pròplèu viatge. E solet te demani qu'ages un shinhau de paciéncia e non t'informes des mejans que pensi tier!" E eth sultan, que ja ère pro satisfèt damb aqueth resultat, li didec ara vielha: "Qu'ès en complèta libertat d'accion! Vè-te'n damb era proteccion d'Allà e jo demorarè aciu damb paciéncia eth resultat des tues promeses." E entà ahiscar-la li balhèc coma present un meravilhós diamant, e li didec: "Accèpta aquerò coma pròva dera mia satisfaccion. Mès te cau saber que non ei arren en comparèr damb çò que te vau a recompensar s'as capitada en tòn trabalh!" E era vielha punèc era tèrra entre es sues mans, e se n'anèc peth sòn camin.

E vaquí qu'un mes dempús, gessec pera pòrta de pèira, coma eth darrèr viatge, eth prince Hossein damb era sua acompanhada de vint cavalièrs supèrbament equipadi. E quan passèc es ròques aubirèc a ua vielha qu'ère estirada en solèr e gemegaue de manèra lamentabla, coma ua persona cuelhuda per un mau violent. E anaue vestida damb pelhòts e ploraue. E eth prince Hossein, cuelhec pietat e arturèc eth sòn shivau, e li preguntèc doçament ara vielha qué l'auie arribat e se podie hèr, eth, bèra causa entà aleugerir-la. E era vielha bruisha, qu'auie anat aquiu entà obtier çò que volie, contestèc, sense lheuar eth cap, damb votz entrebracada e damb gemiments: "Ò pietós senhor mèn! Allà ei qui t'envie entà cavar-me era hòssa, donques que vau a morir-me! A, era anma se m'escape! Ò senhor mèn! qu'auia jo gessut deth pòble entà vier ena ciutat, e peth camin me cuelhc ua febre ròia, que m'a deishat sense fòrces aciu, luenh de tòt èsser uman, e sense esperança de qué m'ajudèssen!" E eth prince Hossein, qu'auie un còr pietós, li didec ara vielha: "Permet-me, brava senhora! que te lhèuen dus des mèns òmes e que te hèsquen a vier en lòc a on jo madeish tornarè entà que te suenhen!" E hec un gèst a dus des sòns acompanhants entà qu'incorporèssen ara vielha. E atau ac heren; e un d'eri lo metec ena gropa deth sòn shivau. E eth prince hec repè, e arribèc damb es sòns cavaliuèrs ena pòrta de pèira, que se dauric entà deishar-les entrar…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes catorzau net

Era didec:

… E eth prince hec repè, e arribèc damb es sòns cavalièrs ena pòrta de pèira, que se dauric entà deishar-les entrar.

E en veder-les tornar d'aguesta manèra, e sense compréner eth motiu que les auie obligat ad aquerò, era princessa gennia s'esdeguèc a gésser ar encontre deth sòn espós eth prince Hossein, que, sense baishar deth shivau, li senhalèc damb eth dit ara vielha, que semblaue qu'agonizaue e que dus cavalièrs auien deishat en solèr, tient-la per dejós des braci, e li didec: "Ò sobeirana mia! Allà botèc en nòste camin ad aguesta vielha en lamentable estat que se trape, e mos cau ajudar-la e assistir-la. Te recomani, donc, que li prodigues guairi suenhs siguen de besonh!" E era gennia princessa qu'auie tachadi es sòns uelhs ena vielha, dèc era orde as hemnes de qué la cuelhessen des mans des cavalièrs e l'amièssen entà ua cramba reservada, en tot tractar-la damb es madeishes consideracions e era madeisha atencion qu'aurien damb era sua pròpria persona. E quan s'aluenhèren damb era vielha es joenes, era beròia gennia li didec ath sòn espós, en votz baisha: "Allà prèmie era tua pietat, que ven d'un còr generós! Mès a compdar d'ara pòs èster tranquil per aguesta vielha, que non ei mès malauta qu'es mèns uelhs, e sabi pas era causa que l'amie aciu e quines son es persones que l'an ahiscat ad aquerò e çò que se prepausèc quan gessec en tòn camin. Mès non te cau pòur per aquerò, e ne pòs èster segur de qué, tramen çò que sigue contra tu, damb era intencion de mortificar-te e damnatjar-te, jo saberè defener-te, en tot hèr fracassar guaires emboscades te premanisquen!" E abraçant-lo de nauèth, li didec: "Vè-te'n damb era proteccion d'Allà!" E eth prince Hossein, acostumat ja a non demanar-li explicacions ara sua esposa gennia, se didec adiu d'era e un aute còp partic entara capitau deth sòn pair, a on non se tardèc a arribar damb era sua acompanhada. E eth sultan lo recebec coma de costum, sense deishar aubirar dauant d'eth ne dauant des sòns conselhèrs es sentiments que l'embargauen.

Per çò dera vielha bruisha, es dues joenes dera beròia gennia l'amièren, donc, entà ua beròia cramba reservada e l'ajudèren a ajaçar-se en un lhet damb matalassi de satin brodat, linçòs de seda fina e hlaçades de teishut d'aur. E ua d'eres l'aufric ua tassa plia d'aigua dera Hònt des Leons, en tot dider-li: "Vaquí ua tassa d'aigua dera Hònt des Leons, que guarís es malauties mès tenaces e entorne era salut as moribonds!" E era vielha beuec eth contengut dera tassa, e uns instants dempús exclamèc: "Quin licor mès admirable! Me senti guarida, coma se m'auessen trèt eth mau damb estenalhes! Se vos platz, hètz lèu a amiar-me ena preséncia dera vòsta patrona, pr'amor de que posca balhar-li es gràcies pera sua bontat e hèr-li patenta era mia gratitud!" E se lheuèc ara seguida, simulant trapar-se remetuda d'un mau que non auie patit. E es dues joenes l'amièren per diuèrsi apartaments, qui mès beròi, enquiara sala que se trapaue era sua patrona.

E vaquí qu'era beròia gennia ère seiguda en un tron d'aur massís, enriquit de peireries, e enrodada per moltes des sues daunes d'aunor, qu'èren totes encantadores e anauen vestides de manèra tan meravilhosa coma era sua senhora. E era vielha bruisha, enludernada damb tot aquerò que vedie, s'ajulhèc as pès deth tron, gasulhant es gràcies. E li didec era gennia: "M'alègri, ò brava hemna! que t'ages guarit. E ara ès liura d'estar-

te en mèn palai tot eth temps que volgues. E es mies hemnes se meteràn ara tua disposicion entà mostrar-te eth mèn palai!" E era vielha, dempús de punar eth solèr per dusau viatge, se lheuèc e se deishèc guidar pes dues joenes, que li mostrèren tot eth palai damb toti es sòns detalhs meravilhosi. E quan acabèren de recorrer-lo complètament, se didec era que valerie mès anar-se'n, pr'amor que ja auie vist çò qu'auie de veir. E les expausèc aguest desir as dues joenes, dempús de balhar-les es gràcies pera sua amabilitat. E la heren gésser pera pòrta de pèira, en tot desirar-li un erós viatge. E tanlèu se vedec era ath miei des ròques arreculèc entà observar era situacion dera pòrta e poder trapar-la; mès coma qu'era pòrta ère invisibla entàs hemnes dera sua espècia, la cerquèc en bades. E se vedec obligada a tornar sense trapar eth camin.

E quan arribèc ena preséncia deth sultan li condèc tot çò qu'auie hèt, auie vist e era impossiblitat de trapar era entrada en palai. E eth sultan, pro satisfèt damb aqueres explicacions, convoquèc as sòns visirs e as sòns favorits e les metec ath pas dera situacion, en tot demanar era sua opinion.

E uns li conselhèren que condemnèsse a mòrt a Hossein, en tot dider-li que conspiraue contra eth sòn tron, e d'auti opinèren que serie milhor apoderar-se d'eth e embarrar-lo entara rèsta dera sua vida. E eth sultan s'acarèc damb era vielha, e li preguntèc: "E tu qué ne penses?" Era didec: "Ò rei deth temps! me semble que serie milhor utilizar es relacions qu'a eth tòn hilh damb aguesta gennia entà demanar e obtier d'era meravilhes coma es que i a en sòn palai. E se se remís eth o se remís era, solet alavetz s'aurà de pensar ena actuacion violenta que vien d'indicar-te es visirs." E didec eth rei: "Que non i a cap inconvenent!" E hec partir ath sòn hilh e li didec: "Ò hilh mèn! donques qu'ès mès ric e mès poderós qu'eth tòn pair, me poiràs hèr a vier eth pròplèu viatge, bèra causa que m'agrade, per exemple, ua tenda beròia que posca tier entara caça e entara guerra?" E eth prince Hossein contestèc coma li calie, en tot hèr-li veir ath sòn pair era alegria qu'aurie en complader-lo.

E quan siguec de tornada ath costat dera sua esposa era gennia, li didec eth desir deth sòn pair, e contestèc era: "Per Allà, çò que mos demane eth sultan qu'ei ua fotesa!" E cridèc ara sua tresorèra, e li didec: "Hètz-me a vier era màger tenda que i age en mèn tresòr. E didetz-li ath vòste garda Schaibar que me l'amie!" E era tresorèra s'esdeguèc a executar era orde. E tornèc uns instants dempús acompanhada deth garda deth tresòr qu'ère un genni d'aspècte molt particular. Efectivament, ère d'un pè e miei de nautada, auie ua barba de trenta pès, ua mostacha espessa e pujada enquias aurelhes, e uns uelhs coma es uelhs d'un porcèth, plan caladi en cap, qu'ère tan gròs coma eth sòn còs; e amiaue ena espatla ua barra de hèr que pesaue cinc còps mès qu'eth, e ena auta man amiaue un petit paquet estropat. E era gennia li didec: "Ò Schaibar! vas a acompanhar de seguit ath mèn espós, eth prince Hossein, entara preséncia deth sòn pair eth sultan. E haràs çò que te cau hèr!" E Schaibar contestèc damb era audida e era aubediéncia, e preguntèc: "E me cau tanben, ò senhora mia! que me hèsca a vier era tenda qu'è ena man?" Era didec: "Plan que òc! mès abans la desenvoloparàs entà que la veigue eth prince Hossein!" E Schaibar anèc en jardin e despleguèc eth paquet qu'amiaue. E d'eth gessec ua tenda que, complètament desplegada, poirie lotjar en era a tota ua armada, e

qu'auie era proprietat d'agranir-se e d'amendrir-se segontes çò qu'auesse de curbir. E dempús de mostrar-l'ac, la tornèc a plegar e hec damb era un paquet que cabie en paumet dera man. E didec eth prince Hossein: "Vam a veir ath sultan!"

E quan teh prince Hossein, damb Schaibar de lacai, arribèc ena capitau deth sòn pair, toti es caminaires correren a amagar-se enes cases e enes botigues, qu'es sues pòrtes s'esdeguèren a barrar, cuelhudi d'espant ara vista deth genni nanet, qu'anaue damb era sua barra de hèr ena espatla. E quan arribèren en palai, es portèrs, es eunucs e es gardes se meteren en hujuda, deishant anar crits de terror. E entrèren es dus en palai e se presentèren ath sultan, qu'ère enrodat des sòns visirs e des sòns favorits e parlaue damb era vielha bruisha. E en tot auançar entàs gradons deth tron, Schaibar demorèc qu'eth prince Hossein auesse saludat ath sòn pair, e didec: "Ò rei deth temps! Te hèsqui a vier era tenda!" E la despleguèc ath miei dera sala e se metec a agranir-la e a amendrir-la, en tot tier-se a ua cèrta distància. Dempús brandic de pic era barra de hèr, e la descarguèc en cap deth gran visir e l'aucic deth còp. Dempús aucic dera madeisha manèra as auti visirs e a toti es favorits, que, quiets d'espant, non auien fòrces ne entà lheuar un braç entà defener-se. E aucic dempús ara vielha bruisha, en tot dider-li: "Entà qu'aprenes a hèr-te era agonizanta!" E quan aucic a toti es qu'auie d'aucir, tornèc a botar-se era barra ena espatla, e li didec ath rei: "Les è castigat entà qu'expien es sòns maus conselhs! Per çò que hè a tu, ò rei! encara qu'as estat feble de volontat, coma quan pensères en aucir o embarrar ath prince Hossein, solet possat per eri, te perdoni dera madeisha pena. Mès te despossedisqui dera tua reialesa. E se bèth un ena ciutat pense protestar, l'aucirè! e enquia e tot aucirè a tota era ciutat, se se remís a arreconéisher coma rei ath prince Hossein! E ara baisha ja det tron e vè-te'n, o t'aucisqui!" E eth rei s'esdeguèc a aubedir, e baishant deth sòn tron gessec deth sòn palai e se n'anèc a víuer ena solitud damb eth sòn hilh Alí, en tot someter-se ara aubediéncia deth sant derviche.

Per çò deth prince Hassan e dera sua esposa Nurennahar, coma que non auien intervengut era conspiracion, quan eth prince Hossein siguec rei les autregèc coma fèu era província mès beròia deth règne e tenguec damb eri es relacions mès coraus. E eth prince Hossein viuec damb era sua esposa, era beròia gennia, ath miei de delícies e prosperitats. E deishèren ambdús nombrosa descendéncia, que, ara mòrt d'eri, regnèren pendent ans e ans. Mès Allà ei eth mès sabent!

E dempús de condar atau aguest istòria, Schahrazada se carèc. E li didec era sua fraia Doniazada: "Ò fraia mia! Be ne son de doces e saboroses e deleitoses es tues paraules!"

E Schahrazada arric e didec: "Mès que non ei arren en comparèr de çò que vos vau a condar encara, s'eth rei m'ac permet!" E eth rei Schahriar se didec: "Qué me poirà condar ja que non coneisha?" E li didec a Schahrazada: "Qu'as permís entad aquerò!"

E Schahrazada didec:

Istòria de Cordada-de-Pèrles

Enes annaus des sabents e enes libres deth passat se conde qu'er Emir des Credents Al-Motazid Bi'llah, setzau califa dera casa des Abbas, arrèhilh de Al-Mota-Wakkil arrèhilh de Harun Al-Raschid, ère un prince dotat d'anma superiora, de còr valent e de sentiments elevats, plen de distincion e d'elegància, de noblesa e de gràcia, de valentia e de galhardia, de majestat e d'intelligéncia, egalant as leons en fòrça e en valor, e ath delà, damb un engenh tan fin, qu'ère considerat coma eth poèta mès gran deth sòn temps. E en Bagdad, era sua capitau, auie, entà ajudar-lo a amiar es ahèrs deth sòn immens empèri, seishanta visirs plei d'ua atencion infatigabla, que susvelhauen es interèssi deth pòble damb era madeisha incansabla activitat qu'eth sòn senhor. E plan per aquerò non i auie amagat entada eth arren de çò que se passaue en sòn règne, ne enes païsi que s'estenien des deth desèrt de Scham enquias confinhs deth Maghreb, e dès es montanhes de Khorassan e eth mar occidentau enquias limits prigonds dera India e d'Afghanistan, ne tansevolh eth hèt aparentament mès subtil.

E vaquí qu'un dia que se passejaue damb Ahmad ibn-Hamdun eth narrador, eth sòn intim e preferit companh de copa, e eth madeish ath quau li deuem era transmission orau de tantes beròies istòries e poèmes meravilhosi des nòsti pairs ancians, arribèc dauant d'ua casa d'aparença senhoriau, deliciosament plaçada entre jardins, e qu'era sua armonica arquitectura pregonaue es gusti deth sòn proprietari damb molta mès delicadesa de çò qu'auesse hèt era lengua mès eloqüenta. Pr'amor que, entad aqueth, coma eth califa, qu'a es uelhs sensibles e era anma atentiua, aquera casa ère era eloqüéncia madeisha.

E en èster ambdús seigudi en banc de marme que daue tara casa, e mentre descansauen aquiu deth sòn passeg, alendant era suau brisa qu'arribaue embaumada damb era anma des liris e des gensemins, vederen aparéisher dauant d'eri, gessent dera ombra deth jardin, a dus joeni beròis coma era lua en sòn catorzau dia. E parlauen entre eri, sense encuedar-se'n dera preséncia des dus estrangèrs seigudi en banc de marme. E un d'eri li didie ath sòn interlocutor: "Hèsque eth cèu, amic mèn! qu'en aguest dia d'esplendor arriben a visitar ath nòste patron òstes der edart! Pr'amor que l'entristís qu'age arribat era ora deth minjar sense que i age aquiu arrés entà hèr-li companhia, quan, normaument, i a tostemp ath sòn costat amics e estrangèrs qu'autrege es sues delícies e qu'ostatge magnificament!" E contestèc er aute joen: "Qu'ei vertat qu'ei eth prumèr còp que se passe semblabla causa e se trape solet eth nòste patron ena sala des hestaus. Qu'ei estranh, qu'a maugrat dera doçor d'aguest dia de primanuèra, cap passejaire s'age arturat, entà descansar, enes nòsti jardins, tan beròis, que normaument vien a visitar-les des der interior des províncies."

En enténer aguestes paraules des dus joeni, Al-Motazid quedèc extrèmament estonat de saber que non solet existie ena sua capitau un senhor de tan naut reng, qu'era sua casa l'ère desconeishuda, senon qu'aqueth senhor amiaue ua vida tan singulara e non li shautaue era solitud enes minjars. E pensèc: "Per Allà! A jo, que sò eth califa, soent m'agrade estar-me solet damb jo madeish, e me moriria lèu lèu se me calesse sénter entà tostemp ua vida estranha ath mèn costat! E be n'ei d'inestimabla a viatges era solitud!"

Dempús li didec ath sòn fidèu convidat: “Ò Ibn-Hamdun! ò narrador de lengua de mèu! tu, que coneishes totes es istòries deth passat e arren ignòres des eveniments actuaus, te’n sabies dera existéncia der òme proprietari d’aguest palai? E non te semble que mos cau hèr coneishença damb un des nòsti subdits, qu’era sua vida ei tan desparièra dera des auti òmes, e tant estonanta de felicitat solitària? E ath delà, non aurè en aquerò, era escadença d’exercir damb un des mèns subdits nòbles ua generositat que jo voleria que siguesse encara mès magnifica qu’aquera que deu tractar eth as sòns òstes fortuits?” E contestèc eth narrador Ibn-Hamdun: “Qu’ei clar qu’er Emir des Credents non se n’aurà d’empenaïr dera sua visita ad aguest senhor desconeishut entà nosati. Vau, donques qu’ei aguest eth tòn desir, a cridar ad aguesti dus encantadors joeni e a anonciar-les era nòsta visita ath proprietari d’aguest palai!” E se lheuèc deth banc, atau coma Al-Motazid, qu’anaue desguisat de mercadèr, segontes eth sòn costum. E campèc dauant des dus joeni, que les didec: “Per Allà sus vosati dus! Anatz a previer ath vòste patron de qué ena porta i a dus mercadèrs estrangèrs que solliciten era entrada ena sua casa e reclamen er aunor de presentar-se entre es sues mans.”

E tanlèu enteneren, es dus, aguestes paraues, volèren, gaujosi, entara casa, qu’ath sòn lumedan non se tardèc a aparéisher eth patron en persona, e ère un òme de ròstre clar, de faccions fines e delicades, d’aspècte elegant e d’anament plen de simpatia…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quinzau net

Era didec:

… e ère un òme de ròstre clar, de faccions fines e delicades, d’aspècte elegant e d’anament plen de simpatia. E anaue vestit damb ua tunica de seda de Nischabur, amiaue enes espatles un mantèl de velot damb franges d’aur, e en un dit ostentaue un anèth de robins. E s’auancèc entada eri damb un arridolet de planvenguda enes sòns pòts e hènt-se a vier era man quèrra en còr, les didec: “Salutacions e cordialitat entàs senhors benevòls que mos hèn eth favor suprèm dera sua arribada!”

E entrèren ena casa, e en veir es visitaires era sua meravilhosa disposicion, la crederen un tròç deth madeish Paradís, pr’amor qu’era sua beresa interiora depassaue fòrça ara sua beresa extèrna, e solide harie pèrder ar enamorat torturat eth rebrembe dera sua estimada.

E ena pila d’alabastre dera sala de reünions, a on cantaue un sortidor de diamant, se vedie un petit jardin qu’ère ua delícia de frescor e un encantament. Pr’amor qu’encara qu’eth jardin gran enrodaue era casa damb totes es flors e tot eth huelhatge qu’ornen era tèrra d’Allà, e encara que per çò deth sòn esplendor ère ua lhocaria de vegetacion, eth petit jardin ère ua senada sense cap de dobte. E es plantes que lo compausauen èren quate flors, òc, solet quate flors, de vertat, mès coma non les auien contemplat es umans senon enes prumèrs dies dera tèrra.

Era prumèra flor ère ua ròsa inclinada sus era tija e absoludamernt soleta, non era des rosèrs, senon era ròsa originau, qu'era sua fraia auie florit en Eden abans dera baishada furiosa der àngel. E ère ua ahlama d'aur ròi alugada per era madeisha, un huec d'alegria ahiscat des de laguens, ua auròra magnifica, viua, envelotada, fresca, virginau, immaculada, enludernadora. E i auie ena coròla er porpra de besonh entara tunica d'un rei. Per çò dera sua flaira hège daurir en un batec es ventalhs deth còr, e li didie ara anma: "Embriaga-te!" E li prestaue ales ath còs, en tot dider-li: "Vòla!"

E era dusau flor ère ua tulipa quilhada ena sua tija e absoludament soleta, non ua tulipa de quinsevolh pertèrra reau, senon era tulipa anciana, adaiguada damb sang de dragons, qu'era sua essència, abolida, florie en Iram-des-Colomnes, e qu'eth sòn color se retiraue ara copa deth vin ranci: "Jo embriagui sense que me toquen es pòts!" E ath tidon alugat: "Jo uscli, mès que non me consumisqui!"

E era tresau flor ère un gensemin quilhat ena sua tija e absoludament solet, non eth des jardins, senon eth gensemin pair des liris, eth qu'a un color blanc blos, eth delicat, eth flairós, eth fragil, eth candid gensemin que didie ath cigne quan gessie dera aigua: "Que sò mès blanc que tu!"

E era quatau flor ère un clavèl inclinat sus era sua tija e absoludament solet, non, ò! non eth clavèl des terrasses qu'adaigüen pes nets es joenes, senon un glòb incandescent, ua particula de solei que s'en.honse per Cogant, un nhòc de flaira embarrant era anma volatila deth pèber, eth pròpri clavèl qu'eth sòn frair li siguec aufrit peth rei des genn a Soleiman entà que damb eth s'ornèsse era cabeladura de Balkis e premanisse er Elixir de longa vida, eth Baume espirituau, er Alcali reau e era Triaca.

E sonque damb tocar aguestes quate flors, encara que non siguesse que damb era imatge, era aigua dera pila auie nombroses estrementides d'emocion, enquia e tot quan se caraue eth sotirdor musicau e cessaue era ploja de diamant. E coma que sabien qu'èren tan beròies, es quate flors s'inclinauen arridolentes sus es sues tijes e se guardauen damb atencion.

E exceptat d'aguestes quate flors que i auie ena pila, arren ornaue aquera sala de marme blanc e de frescor. E repausaue aquiu satisfèta era guardada, sense pèrder arren mès.

Quan eth califa e eth sòn companh se seigueren en divan, caperat damb un tapís de Khorassan, er ostejaire, dempús de naui desirs de planvenguda, les convidèc a compartir damb eth eth minjar, compausat de causes esquistes que venguien d'amiar en plates d'aur es sirvents, que plaçauen en tamborets de bambó. E era minjada se celebrèc damb era cordialitat que tien es amics, e s'animèc damb era entrada que, a un senhau der ostejaire, heren quate joenes de ròstre de lua, qu'èren, era prumèra ua tocaira de laüt, era dusau ua tocaira de tambors, era tresau ua cantaira e era quatau ua dançaira. E mentre damb era musica, eth cant e era gràcia des movements completauen entre es quate era armonia d'aquera sala e encantauen er aire, er ostejaire e es sòns dus convidadi tastauen es vins enes copes que s'adocien damb es frutes cuelhudes ena rama, tan beròies, que solet podien procedir d'arbes deth Paradís.

E eth narrador Ibd-Hamdun, encara qu'ère acostumat a que lo tractèsse somptuosament eth sòn senhor, se sentec damb era anma tant exaltada pes vins generosi e per tantes bereses amassades, que se virèc entath califa damb es uelhs inspiradi, e damb era copa ena man recitèc un poèma que venguie d'acodir-se en eth en rebrembar a un joen amic qu'auie.

E didec damb votz beròia e ritmica:

Ò tu, qu'era tua caròla ei modelada ena ròsa silvestra e emmotlar coma era d'un idòl dera China!

Ò joenet de uelhs de lignit, de formes de hurí! abandona es tues postures guiteroses, sarra-te es arnelhs e hè arrir ena copa aguest vin de color de tulipa naua!

Pr'amor que i a ores entre era prudéncia e d'autes entara holia! Met-me aguest vin aué! Pr'amor que ja sabes que me shaute era sang trèta dera gòrja des tonèls quan ei blossa coma eth tòn còr!

E en acabar d'improvisar aguest poèma, eth narrador lheuèc es uelhs entath califa pr'amor de veir en sòn ròstre er efècte costat per aguesti vèrsi. Mès en sòrta dera satisfaccion que demoraue veir, notèc tau expression de contrarietat e de colèra reprimida, que deishèc escapar dera sua man era copa de vin. E tremolèc damb tota era sua anma, e s'aurie creigut perdut sense remèdi, se non auesse vist tanben qu'eth califa non semblaue auer entenut es vèrsi recitadi, e l'auie vist damb es uelhs perdudi e coma pensant ena solucion d'un problèma insondable. E se didec: "Per Allà! que hè un instant auie eth ròstre satisfèt e vaquí qu'ara ei nere de contrarietat e tant tempestuós coma jamès l'auia vist! E ça que la, encara que sò acostumat a liéger es sòns pensaments ena expression des sues faccions e a endonviar es sòns sentiments, sabi pas a qué atribuir aguest cambiament sobtat! Allà aluenhe eth Maligne e mos sauve des sòns maleficis!"

E mentre eth se torturaue de tau sòrta er esperit pr'amor d'arribar a endonviar eth motiu d'aquera colèra, eth califa li lancec de pic ar ostejaire ua guardada cargada de maufidança, e contrariant totes es normes dera ospitalitat e a despièt deth costum qu'exigís que jamès er ostejaire e er òste se pregunten es sòns nòms e qualitats, li preguntèc ath patron dera casa damb votz que sajaue de reprimir: "Qui ès, ò òme?"

Er ostejaire, qu'en enténer aguesta pregunta auie cambiat de color e se sentie ar extrèm mortificat, non volec, totun, remir-se a contestar, e didec: "Me criden generaument Abul Hassan Alí ben-Ahmad Al-Khorassani."

E higec eth califa: "E sabes se qui sò jo?" E contestèc er ostejaire, mès esblancossit encara: "Non, per Allà, que non è aguest aunor, ò senhor mèn!"

Alavetz, en veir se guaire penibla se hège era situacion, Ibd-Hamdun se lheuèc, e li didec ath joen: "Ò ostejaire nòste! qu'ès ena preséncia der Emir des Credents, eth califa Al-Motazid Billah, arrèhilh de Al-Motawakki Ala'llah."

En entéener aguestes parules, eth patron dera casa se lheuèc ar arràs dera emocion, e punèc era tèrra: “Ò Emir des Credents! pes vertuts des tòns generosi ancessors, te prègui que perdones ath tòn esclau es errors que, solide sense voler, age pogut cométer damb era tua persona augusta, o era manca de cortesia o era manca de consideracions o era manca de generositat!” E contestèc eth califa: “Ò òme! Que non è de repotegar-te arren de tot aquerò. Peth contrari, as balhat pròves entà jo d’ua generositat qu’envejarien es mès generosi entre es reis. E se t’è preguntat, que siguec per ua causa molt grana que m’ahisquèc ad aquerò còp sec, quan jo non pensaua qu’en balhar-te es gràcies per tot aquerò de beròi que i a ena tua casa!”

E didec er ostejaire, aclapat: “Ò senhor mèn sobeiran! se te platz non hèsques pesar era tua colèra sus eth tòn esclau sense auer-lo convençut deth sòn crim abans!” E didec eth califa: “Ath prumèr còp de uelh è notat, ò òme! qu’ena tua casa, tot, des des mòbles enquiara ròba que tu madeish amies, ostente eth nòm deth mèn pairin Al-Motawakki Ala’llah! Me pòs explicar aguesta circonstància tant estranha? E non è de pensar en bèth sacatge clandestin en palai des mèns pairins? Parla sense trebucs, o demora era mòrt de seguit!”

E en sòrta de trebolar-se, er ostejaire recuperèc era sua mina afabla e eth sòn arridolet e damb era sua votz mès apacibla didec: “Siguen damb tu es gràcies e era proteccion deth Totpoderós, ò senhor mèn! Cèrtament, parlarè sense reticéncies pr’amor qu’era vertat ei era tua ròba interior, era sinceritat eth tòn vestit exterior, e ena tua preséncia arrés poirie exprimir-se de ua auta manèra…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setzau net

Era didec:

“…Cèrtament, parlarè sense reticéncies pr’amor qu’era vertat ei era tua ròba interiora, era sinceritat eth tòn vestit exterior, e ena tua preséncia arrés poirie exprimir-se de ua auta manèra!”

E eth califa li didec: “Alavetz, sè-te e parla!”

“Te cau saber, ò Emir des Credents! que non sò, coma poirie pensar-se, ne un hilh de rei, ne un cherif, ne un hilh de visir, ne arren que d’apròp o de luenh age arren a veir damb era noblesa de neishement. Mès era mia istòria ei ua istòria tant estranha, que se s’escriuesse damb agulha en angle interior deth uelh, servirie d’ensenhament ad aqueth que lo liegesse damb respècte e atencion. Pr’amor que, encara que jo non siga nòble, hilh de nòble, o de familha nòbla, me pensi que li posqui díder ath mèn senhor, sense animositat de mentir, qu’era tau istòria lo satisfarà, se me vò escotar, e padegarà era sua colèra amolonada contra er esclau que li parle.”

E Abul'Hassan deishèc de parlar pendent un moment, ordenèc es sòns rebrembes, les precisèc en sòn pensament e seguic d'aguesta sòrta:

"Qu'è neishut en Bagdad, ò Emir des Credents! d'un pair e d'ua mair que solet m'auien a jo coma descendéncia. E eth mèn pair ère un simple mercadèr, encara qu'ère eth mès ric entre es mercadèrs e eth mès respectat. E non ère mercadèr d'un solet mercat, senon qu'en cada mercat auie ua botiga qu'ère era mès beròia, madeish ena plaça des cambistes qu'ena des droguèrs o ena des mercadèrs de teles. E en cada ua des sues botigues auie un representant adreit enes operacións de crompa e de venda. E en pis de dessús de cada reirebotiga possedie un quarto reservat qu'en eth podie estar-se comòde, a despart des va-e-veni, hèr era meddiada en temps de calor, mentre que, entà refrescar-se pendent eth saunei, un esclau hège es sues foncions de hèr-li aire damb un ventalh, en tot ventar-li es testicles de manèra especiau. Pr'amor qu'eth mèn pair auie es testicles sensibles ath calor, e arren l'anaue tan ben coma er aire deth ventalh.

E coma que jo èra eth sòn solet hilh, m'estimaue damb trendesa, non me privaue d'arren e non s'estaue de cap despena entara mia educacion. E ath delà, cada an s'aumentaue era sua riquesa, gràcies ara benediccion, e ja ère dificil de mesurar-la. E siguec alavetz quan, en arribar era ora deth sòn Destin, moric (Allà capère damb era sua Misericòrdia, era sua Patz e alongue damb es dies que perdec eth defuntat, era vida der Emir des Credents).

Per çò que hè a jo, en auer eretat deth mèn pair immenses riqueses, seguí en tot hèr anar, coma ena sua vida, es negòcis deth mercat. E plan que òc, non me privaua d'arren, minjant, beuent e divertint-me ena mida des mies fòrces damb es mèns amics preferits. E me semblèc qu'era vida ère excellenta, e sagè de hèr-se-la as auti tant agradiua coma n'ère entà jo. Plan per aquerò, era mia felicitat ère complèta e sense amarums, e non desiraua jo arren milhor qu'era vida mia de cada dia. Pr'amor que tot aquerò qu'es òmes criden ambicion, e qu'es vantariòus criden glòria, e qu'es praubi d'esperit criden renòm, es aunors e eth rambalh, èren un sentiment insuportable entà jo. E m'estimaua mès a jo qu'a tot aquerò. E m'estimaua mès era tranquillitat dera mia existéncia qu'es satisfaccions de dehòra, e era mia simpla felicitat amagada entre es mèns amics de ròstre doç, qu'eres fausses graneses.

Mès, ò senhor mèn! per mès simpla e neta que sigue ua vida, jamès ei liura de complicacions. E jo madeish ac auia d'experimentar damb es mèns coneguts. E siguec dera manèra mès encantadora qu'entrèc ena mia vida era complicacion. Pr'amor que, i a ena tèrra encantament comparable ath dera beresa quan, entà manifestar-se, aliste eth ròstre e es formes d'ua adolescenta de catorze ans? E i a, ò senhor mèn! adolescenta mès seductora que non se demore, entà usclar-mos eth còr, qu'eth ròstre e es formes d'ua joeneta de catorze ans? Pr'amor que, jos aguest aspècte, e non jos cap aute, siguec coma se m'apareishec, ò Emir des Credents! era qu'entà tostemp auie de sagerar-me era rason damb eth sagèth deth sòn empèri.

Efectivament, èra jo un dia seigut dauant dera mia botiga, e parlaua d'ues causes e de d'autes damb es mèns amics de costum, quan vedí arturar-se dauant de jo ua

encantadora e arridolenta joena, ornada de uelhs babilonics, que me tachèc ua guardada, ua soleta guardada, e arren mès. E coma se se m'auesse clauat ua flècha agudenta, m'estrementí ena mia anma e ena mia carn, e sentí que se voludaue tot eth mèn èsser coma se siguessa dauant dera arribada madeisha dera mia felicitat. E ath cap d'un instant auancèc entà jo era joena, e me didec: "Ei aciu, per edart, era botiga reservada deth senhor Abu'l Hassan Alí ben-Ahmad Al-Khorassani?" E me preguntèc aquerò, ò senhor mèn! damb ua votz coma era aigua correnta; e se quilhaue dauant de jo, eleganta e flexibla ena sua gràcia; e jos eth vel de mosselina, era sua boca de mainada vèrge ère ua coròlla de porpra daurint-se sus dues hilères umides de granissa. E contestè, en tot lheuar-me en aunor sòn: "Òc, ò senhora mia! aguesta qu'ei era botiga deth tòn esclau." E es mèns amics, per discrecion, se lheuèren toti e se n'anèren.

Alavetz era joena entrèc ena botiga, ò Emir des Credents! arrossegant era mia rason darrèr dera sua beresa. E se seiguec en divan, coma ua reina, e me preguntèc: "E a on ei eth?" Plan trebolat e embolhant-se d'emocion era mia lengua, contestè: "Que sò jo madeish, *ya setti*!" E arric era damb un arridolet dera sua boca, e me didec: "Ditz, donc, ad aguest dependent tòn que me compde tres cents dinnars d'aur." E de seguit m'acarè damb eth mèn prumèr compdable, e li balhè era orde de pesar tres cents dinnars, e autrejar-les ad aquera dauna subernaturau. E cuelhec era era saca d'aur que l'autrejaue eth mèn emplegat, e lheuant-se se n'anèc, sense auer ua soleta paraula d'agraïment ne cap gèst de comjat. E de vertat, ò Emir des Credents! qu'era mia rason non podec hèr ua auta causa que seguir ath sòn darrèr, estacada as sòns pes.

E vaquí que, quan era beròia joena auec despareishut, eth mèn dependent me didec respectuosament: "Ò senhor mèn! a nòm de qui me cau inscríuer era soma auançada?"

Jo contestè: "A! dilhèu jo ac sai? E des de quan inscriuen es umans enes libres de compdes es nòms des hurís? Se vòs, escriu: Auançada era soma de tres cents dinnars ara Uscladora-de-Còrs."

Quan eth mèn compdable entenec es mies paraules, se didec: "Per Allà! Eth mèn patron, que normaument ei tant atentiu, non actue damb jo d'ua manèra tan inconseqüenta se non ei entà botar a pròva era mia sagacitat e eth mèn déuer. Vau, donc, a córrer darrèr dera desconeishuda e a preguntar-li eth sòn nòm!" E sense consultar-me sus er ahèr, gessec dera botiga, plen d'ansietat, e se metec a córrer darrèr dera joena, que ja s'auie perdut de vista. E ath cap de cèrt temps tornèc ena botiga, mès damb era man botada en sòn uelh quèr e damb eth ròstre banhat en lèrmes. E se n'anèc, damb eth cap clin, a ocupar eth sòn lòc ena caisha, en tot netejar-se es caròles. E li preguntè: "Qué te cau?" E me contestèc: "Aluenhat sigue eth Maligne, ò senhor mèn! Que me pensè qu'actuaua ben seguint ara joena senhora qu'ère aciu, damb era intencion de preguntar-li eth sòn nòm. Mès tanlèu se n'encuedèc de qué la seguien se virèc bruscament entà jo, e me fotec en uelh quèr un còp de punh que lèu me trinque eth cap. E aciu que sò damb un uelh estronhat per ua man mès fòrta qu'era d'un haure!"

E aquerò siguec tot!

Laudances a Allà, ò senhor mèn! qu'amague tanta fòrça enes mans des gasèles e autrege tanta velocitat as sòn movements!

E tot aqueth dia m'estè damb er esperit encadenat peth rebrembe d'aqueri uelhs d'assassina, e damb era anma torturada, ath còp que refrescada peth pas dera que me panèc era rason.

E vaquí qu'a londeman ara madeisha ora, mentre jo èra en.honsat en sòn amor, vedí de pès dauant dera mia botiga ara encantadora, que me guardaue arrint. E dauant d'era siguec a man d'anar-se'n de jo era poca rason que me restaue. E quan dauria jo era boca pr'amor de desirar-li era planvenguda, me didec era: "Solide, *ya Abu'l Hassan*, auràs dit entath tòn laguens, pensant en jo: "Quina tafurèla deu èster, en auer agarrat çò qu'a agarrat e auer partit tan tranquilla?"

Mès jo responí: "Eth nòm d'Allà sus tu e sus eth tòn entorn, ò sobeirana mia! Que non as hèt que cuélher çò que te pertanhie, donques qu'aciu tot ei dera tua proprietat, autant eth recipient coma eth contengut! Per çò que hè ath tòn esclau, era sua anma ja non ei d'eth des de que vengueres, e se trape ja en molon d'objèctes sense valor d'aguesta botiga!" E en enténer aquerò, era joena se lheuèc eth vel deth ròstre, e s'inclinèc coma ua ròsa ena tija d'un liri, e se seiguec arrint, damb un bronit de braçalets e de sedes. E entrèc damb era ena botiga era flaira balsamica de toti es jardins.

Dempús me didec: "S'ei atau, *ya Abu'l Hassan*, compda-me cinc cents dinnars!" E contestè: "Escoti e aubediqui!" E dempús de hèr-li pesar es cinc cents dinnars, les ac autregè. E les cuelhec e se n'anec. E aquerò siguec tot. E coma era vesilha, seguí en tot senter-me presoèr des sòns encantaments e captiu dera sua beresa. E sense saber quin sortilègi ère eth que m'auie deishat sense pensament e sense rason, non podí tier-me a cuélher ua decision o a hèr un esfòrç que me treiguesse der estat de lordera que m'auia negat.

Mès a londeman, en èster jo mès esblancossit e inactiu que jamès, apareishec era dauant de jo, damb era sua longa cabeladura e eth sòn arridolet holador. E sense badar boca aqueth còp, metec eth dit en un tapís de velot que d'eth penjauen jòies inestimables, e se limitèc a accentuar eth sòn arridolet…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes dètz-e-setau net

Era didec:

… E sense badar boca aqueth còp, metec eth dit en un tapís de velot que d'eth penjauen jòies inestimables, e se limitèc a accentuar eth sòn arridolet. E de seguit, ò Emir des Credents! separè eth tapís de velot, lo pleguè damb tot aquerò que contenguie, e l'ac autregè ara bruisha, que lo cuelhec e se n'anèc sense mès.

Mès en veder-la desparéisher aqueth còp, non podí tier-me immobil, e vencent era mia timiditat, que me hège crànher ua ofensa semblabla ara qu'auie patit eth mèn compdable, me lheuè e seguí es sues tralhes, e caminant atau darrèr d'era, arribè ara vòra deth Tigris, a on la vedí embarcar-se en un petit vaishèth, que, damb rems rapids guanhèc eth palai de marme der Emir des Credents Al-Motawakkil, pairin tòn, ò senhor mèn! E en veir aquerò, arribè ath limit dera inquietud e pensè entara mia anma: "Vaquí ara, *ya Abu'l Hassan* qu'ès metut en aventures e amiat ena mòla dera complicacion!"

E a maugrat mèn, meditè aguesta frasa deth poèta:

Tie compde e examina ben eth braç blanc e doç dera planestimada, que te semble mès mòfle, entà emparar en eth eth tòn front, qu'eth plumalh des cignes!.

E m'estè cogitós ua bona estona, guardant sense veder-la era aigua der arriu, e tota era mia vida, passada sense trebucs e tan doçament monotòna, desfilèc dauant des mèns uelhs, seguint eth corrent d'aquera aigua, en diuèrses barques e totes parières. E de pic tornèc a aparéisher dauant des mèns uelhs era barca penjada de porpra qu'era hemna utilizèc e qu'alavetz ère amarrada ath pè dera escala de marme e sense remèrs. E exclamè: "Per Allà, non te cau vergonha dera tua vida somnolenta, *ya Abu'l Hassan*? E com gauses trantalhar entre aguesta prauba vida e era vida arderosa qu'amien aqueri que non cranhen era complicacion? Per çò que semble, non coneishes aguesta auta frasa deth poèta:

Lhèua-te, amic, e hè enlá era tua guitèra! Era ròsa dera felicitat non florís en saunei! Non dèishes passar sense usclar-les es instants d'aguesta vida! Que ja auràs pro sègles entà dormir!

E encoratjat damb aguesti vèrsi e damb eth rebrembe dera emocionanta joena, alavetz, que ja sabia a on s'estaue, decidí non perdonar arren entà arribar enquia era. E alimentant aguest projècte, tornè entà casa e entrè en apartament dera mia mair, que m'estimaue damb trendesa, e sense amagar-li arren li condè çò que l'auie arribat ara mia vida. E era mia mair, espaurida, me sarrèc contra eth sòn còr, e me didec: "Allà te sauve, hilh mèn! e sauve era tua anma dera complicacion. A, hilh mèn Abu'l Hassan, solet laç que m'estaque ara vida! A on vas a comprométer eth tòn repaus e eth mèn? S'aguesta joena abite en palai der Emir des Credents, com t'entestes en voler trapar-la de nauèth? Non ves er abisme que te vas a calar, se gauses dirigir-te, encara que sigue solet damb eth pensament, ena casa deth nòste senhor eth califa? Ò hilh mèn! Pes nau mesi que t'incubè, te supliqui qu'abandones eth projècte de tornar a veir ad aguesta desconeishuda e non dèishes qu'en tòn còr se cale ua passion funèsta!" E contestè, sajant de padegar-la: "Ò mair mia! padega era tua anma e refresca es tòns uelhs. Que non se passarà arren que non s'age de passar. E Allà ei eth mès gran!"

E a londeman, qu'auia anat jo ena mia botiga deth mercat des joièrs, recebí era visita deth mèn representant qu'ère ath cap des negòcis dera mia botiga deth mercat des droguèrs. E ère un òme d'edat, qu'eth mèn defuntat pair l'auie ua confiança illimitada e ath quau consultaue toti es ahèrs dificils e complicadi. E dempús des salutacion de rigor,

me didec: “*Ya sisi!* a qué ei degut aguest cambi que veigui ena tua fesomia e aguest pallitge e aguesta mina preocupada? Allà mos sauve des maus negòcis e des clients de mala fe! Mès sigue quin sigue eth malastre que t’age pogut arribar, non ei irremediable, donques qu’ès en bona santat!” E li didí: “Non per Allà, ò venerable oncle! que non è maus negòcis ne sò victima dera mala fe de un aute. Mès era mia vida a cambiat complètament de romb. E a entrat en jo era complicacion quan passèc ua joeneta de catorze ans.”

E li condè tot çò que m’auie arribat, sense deishar cap detalh. E li descriuí, coma se se trapèsse aquiu era, ara panaira deth mèn còr.

E dempús d’auer reflexionat un moment, me didec eth venerable jeique; “Cèrtament, er ahèr ei complicat. Mès que non ei per dessús dera experiéncia deth vielh esclau, ò senhor mèn! Efectivament, entre es mies coneishences è a un òme que se lòtge en madeish palai deth califa Al-Motawakkil, donques qu’ei eth sarte des foncionaris e des eunucs. Per tant, te vau a presentar ada eth; e l’encargaràs bèth trabalh, en tot remunerar-lo esplendidament. E alavetz eth te serà de grana utilitat!” E sense tardar-se, m’amièc entath palai e entrèc damb jo a veir ath sarte, que mos recebec amablament. E entà començar es mèns encargues de ròba, li mostrè ua des mies pòches, que peth camin auia auut suenh de descóser, e li preguè que me lo tornèsse a cóser urgentament. E eth sarte ac hec de bon voler. E entà remunerar eth sòn trabalh, l’esguitlè ena man dètz dinnars d’aur, en tot desencusar-me per çò de pòc qu’ère, e prometer-li indemnizar-lo esplendidament en pròplèu encargue. E eth sarte non sabec se qué pensar dera mia manèra d’amiar-me; mès, guardant-me damb estonament, me didec: “Ò senhor mèn! Vestisses coma un mercadèr e ès luenh d’auer es sues formes. Generaument, un mercadèr tie compde des despenes e non trè un dracma se non ei segur de qué ne guanharà dètz. E tu, per un trabalh insignificant, me balhes eth prètz d’un vestit d’emir!”

Dempús higec: “Solet es enamoradi son tan magnifics! Per Allà sus tu!, ò senhor mèn! dilhèu es enamorat?” Jo contestè, baishant es uelhs: “Com non estar-ne dempús d’auer vist çò qu’è vist?” Eth me preguntèc: “E qui ei er objècte des tòns torments? Ei un cèrvi o ua gasèla?” Jo responí: “Ua gasèla!” Eth me didec: “Plan ben. Aciu m’as, prèst a servir-te de guida, ò senhor mèn! s’eth sòn abitatge ei en aguest palai, donques que se tracte d’ua gasèla, e aciu se trapen es mès beròies d’aguesta espècia!” Jo didí: “Òc, qu’ei aciu a on demore.” Eth didec: “E quin ei eth sòn nòm?” Jo didí: “Solet Allà se’n sap, e dilhèu tu madeish!” Eth didec: “Descriu-me-la alavetz!” E l’ac descriuí çò milhor que podí, e exclamèc eth: “Per Allà, qu’ei era nòsta senhora Cordada-de-Pèrles, era tocadora deth laüt der Emir des Credents Al-Motawakkil Ala’ Ilah! E higec: “Vaquí precisament ath sòn petit eunuc, que se file entà nosati. Non dèishes escapar era ocasión de subornar-lo, ò senhor mèn! entà que te servisque d’introductor dauant de Cordada-de-Pèrles!”

E efectivament, ò Emir des Credents! vedí entrar en talhèr deth sarte a un petit esclau blanc, tan beròi coma era lua deth mes de Ramadan. E dempús de saludar-mos damb

amabilitat, li didec ath sarte, en tot senhalar-li ua petita tunica de brocat.”Guaire vau aguesta tunica de brocat, ò jeique Alí? Precisament è besonh d’era entà acompanhar ara mia patrona Cordada-de-Pèrles!” E còp sec despengè jo era tunica deth lòc que se trapaue, e l’ac autregè dident: “Que ja ei pagada, e te pertanh!”

Eth mainatge me guardèc arrint de reuelh, madeish qu’era sua patrona, e me didec cuelhent-me dera man e amiant-me a despart: “Solide deus ester tu Abu’l Hassan ben-Ahmad Al-Khorassani!” E ar arràs der estonament, en veir jo tanta sagacitat en un mainatge e en enténer que me cridaue peth mèn nòm, li botè en dit un anèth de naut prètz, que me treiguí, e contestè: “Qu’ei vertat, ò encantador joenet! Mès qui t’a revelat eth mèn nòm?” Eth didec: “Per Allà, com non l’è de saber quan era mia patrona lo prononcie tanti còps ath dia dauant de jo, dès qu’ei encamardada d’Abu’l Hassan Alí, eth magnific senhor? Pes merits deth Profèta (damb eth era gràcia e es benediccions!), que s’ès tant enamorat dera mia patrona coma n’ei era de tu, me traparàs prèst a ajudar-te pr’amor d’arribar entada era!”

Alavetz, ò Emir des Credents!, li jurè ath mainatge, damb es juraments mès sagrats, qu’èra hòlament encamardat dera sua patrona, e que solide me moriria se non la vedessa de seguit…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes dètz-e-ueitau net

Era didec:

… Alavetz, ò Emir des Credents!, li jurè ath mainatge, damb es juraments mès sagrats, qu’èra hòlament encamardat dera sua patrona, e que solide me moriria se non la vedessa de seguit. E eth mainatge eunuc me didec: “Donques qu’ei atau, ò senhor mèn Abu’l Hassan! te pertanhi absoludament. E non me voi tardar mès a ajudar-te pr’amor d’auer ua entrevista damb era mia senhora!” E me deishèc, en tot dider-me: “Que torni de seguit!”

E plan que òc, non se tardèc a tornar ena casa deth sarte ara mia cèrca. E amiaue un paquet, que desvolopèc; e treiguec d’eth ua tunica de lin brodada d’aur fin e un mantèl, qu’ère un des mantèls deth pròpri califa, coma podí veir pes senhaus que lo distinguien e peth nòm inscrit ena trama damb letres d’aur, e qu’ère eth nòm de Al-Motawakkil Ala’l Ilah. E me didec eth petit eunuc: “Te hèsqui a vier, ò senhor mèn! era ròba que se vestís eth califa quan va de net en harem!” E m’obliguèc a botar-me-la, e me didec: “Tanlèu ages arribat ena longa galaria interiora, qu’en era i a es crambes reservades as favorites, tie compde en passar, d’anar cuelhent grans de musc deth flascon que ves aciu, e de deishar-ne un ena pòrta de cada cramba, pr’amor qu’eth califa acostume a hèr aquerò cada net quan trauèsse era galaria deth harem. E un còp ages arribat ena pòrta qu’a eth lumedan de marme blu, la dauriràs sense picar, e te traparàs enes braci dera mia

senhora!” Dempús higec: “E per çò dera tua gessuda d’aquiu dempús dera entrevista, Allà provedirà!”

Dempús d’auer-me balhat aguestes instruccions, me deishèc, en tot desirar-me sòrt, e despareishec.

Alavetz jo, ò senhor mèn! encara que non èra acostumat ad aquera sòrta d’aventures e se tractaue dera mia entrada ena complicacion, non dobtè en vestir-me damb era ròba deth califa, e coma se tota era mia vida auessa abitat en palai e auessa neishut aquiu, me metí en marcha decididament, trauessant patis e colomnades, e arribè ena galaria des crambes reservades entath harem. E de seguit treiguí dera pòcha eth flascon que contenguie es grans de musc, e d’acòrd damb es instruccions der eunuc, en arribar ena pòrta de cada favorita deishaua un gran de musc en platet de porcelana qu’ère aquiu entad aquerò. E d’aguesta sòrta arribè ena pòrta de marme blu. E ja me premania a possar-la entà entrar fin finau ena cramba dera tan desirada, en tot felicitar-me de qué enquia alavetz non m’auie arreconeishut arrés, quan de pic entení un rumor plan prononciat, e en madeish moment me cuelhec era claror d’un gran nombre de halhes. E vaquí qu’arribaue eth califa Al-Motawakkil en persona, enrodat pera multitud de cortesans e pera sua acompanahada abituau. E solet auí temps de hèr repè, en tot sénter qu’eth còr me sautaue d’emocion. E mentre hujia pera galaria, entenia es votzes des favorites, que de laguens estant, lançauen exclamacions, dident: “Per Allà quina causa tant estonanta! Vaquí qu’er Emir des Credents passe aué pera galaria per dusau viatge. Que siguec eth, plan que òc, eth que passèc hè un moment, lançant en platet eth gran de musc acostumat. E ath delà, l’auem arreconeishut peth perhum dera sua ròba!”

E seguí hugent ara prèssa; mès me calec arturar, en non poder auançar mès pera galaria sense eth perilh d’èster desnishat. E entenia tostemp eth rumor dera escòrta, e vedia apressar-se es halhes. Alavetz, sense voler èster cuelhut en aquera situacion e damb aqueth desguisament, possè era prumèra pòrta que se l’aufric ara mia man, e me calè laguens, desbrembant qu’anaua desguisat de califa e tot çò d’aute. E me trapè ena preséncia d’ua joena de uelhs espauridi, que, en tot lheuar-se deth tapís qu’ere estirada, deishèc anar un crit estrident de terror e de confusion, e damb un gèst rapid se lheuèc era òrla deth sòn vestit de mosselina e se caperèc damb era eth ròstre e es peus.

E dauant d’era me quedè plan empeguit, plan perplèx, e desirant damb tota era mia anma, entà escapar d’aquera situacion, que se daurisse era tèrra jos es mèns pès e se m’avalèsse. A!, de vertat qu’ac desiraua arderosament, e ath delà maudidia era confiança qu’auí en aqueth eunuc de perdicion, que, solide, anaue a èster era causa dera mia mòrt per estofament o per empalament. E tient er alend, demoraua veir gésser des pòts d’aquera joena espaurida es crits d’alarma que harien de jo un motiu de desgràcia e un exemple de castig reservat as afeccionats as complicacions.

E vaquí que darrèr dera òrla de mossolina se botgèren es pòts joeni, e era votz que gessie d’aquiu ère encantadora, e me didie: “Plavengut sigues ena mia cramba, ò Abu’l Hassan! donques qu’ès eth qu’estime era mia fraia Cordada-de-Pèrles e ei estimat per era!” E en enténer aguestes paraules inesperades, ò senhor mèn! me lancè de bocadents

en tèrra entre es mans dera joena, e li punè eth plec des sòns vestits e me caperè eth cap damb eth sòn vel protector. E me didec era: “Planvengut e longa vida as òmes generosi, ò Abu’l Hassan! Damb era tua manèra de hèr, as depassat ara mia fraia Cordada-de-Pèrles! E guaire auantatjós gesseres de totes es pròves que te sometec era! De sòrta que non dèishe de parlar-me de tu e dera passion que l’as inspirat! Que pòs, donc, benedir eth tòn destin, que t’a amiat entà jo, quan t’aurie pogut amiar entara perdicion, desguisat coma vas damb aguesta ròba deth califa. E pòs èster tranquil ad aguest respècte, pr’amor qu’ac vau a apraiar tot de sòrta que non se passe arren mès que çò qu’ei mercat damb eth sagèth de prosperitat!”

E sense saber se com balhar-li es gràcies, seguí punant-li en silenci eth plec dera sua tunica. E higec era: “Solet, *ya Abu’l Hassan*! voleria, abans d’intervier ena tua ajuda, èster segura des tues intencions sus era mia fraia. Pr’amor que non voi que i age embolhs en aguest ahèr!” E contestè lheuant es braci: “Allà te sauve e te conserve en camin dera rectitud, ò caritatiua senhora mia! Per vida tua! Te penses dilhèu qu’es mies intencions non son pures e desinteressades? Non desiri, plan, qu’ua causa, e ei tornar a veir ara tua fraia Cordada-de-Pèrles, simplament entà qu’es mèns uelhs s’alègren damb era sua vista e eth mèn mofle còr torne ara vida. Solet aquerò desiri e arren mès! E boti coma testimòni des mies paraules a Allà, er Omnivident, qu’arren ignòre des mèns pensaments!”

Alavetz me didec era: “En aguest cas, *ya Abu’l Hassan*, arren perdonarè entà hèr-te arténher eth mobil licit des tons desirs!”

E dempús de parlar atau, hec un còp de mans, e li didec a ua petita esclaua qu’acodic ad aqueth senhau: “Vè-te’n a cercar a Cordada-de-Pèrles e ditz-li: “Era tua fraia Pasta-de-Amelhes te mane era salutacion e te prègue que vengues a veder-la sense demora, donques que se trape aguesta net damb eth pièch sarrat e solet era tua preséncia l’ac pòt dilatar. E ath delà, entre tu e era i a un secret!”

E era esclaua gessec de seguit a complir era orde.

Ath cap d’un moment, ò senhor mèn! la vedí entrar damb era sua beresa, ena plenitud dera sua gràcia. E anaue caperada per un vel gran de seda blua coma tot vestit, e amiaue es pès descauci e era cabeladura esperluada.

E vaquí qu’ara prumeria non me vedec, e li didec ara sua fraia Pasta-de-Amelhes: “Que sò aciu, estimada mia! Gesqui deth hammam e encara non e pogut vestir-me. Mès hè lèu a dider-me eth secret que i a entre tu e jo!”

E coma tota responsa, era mia protectora me mostrèc damb eth dia a Cordada-de-Pèrles, en tot hèr-me un gèst entà que m’apressèssa. E gessí dera ombra que m’estaua.

En veder-me, era plan estimada non hec veir vergonha ne aclapament, senon que venguec entà jo, e se lancèc enes mèns braci coma un mainatge enes braci dera sua mair. E me pensè qu’auia en mèn còr totes es huris deth Paradís. E non sabia, ò senhor mèn! s’ère era un rotlèu de boder o ua pasta d’amelhes, de tan trenda e fragila que la

notaua pertot. Que sigue benedit Aqueth que l'a format! Es mèns braci non gausauen sarrar aqueth còs mainadenc. E en punar-la entrèc en jo ua naua vida de cent ans.

E atau siguérem entrelaçadi sabi pas guaire temps. Pr'amor que me pensi que deuí quèir en extasi o en bèra causa semblabla…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes dètz-e-nauau net

Era didec:

… E atau siguérem entrelaçadi sabi pas guaire temps. Pr'amor que me pensi que deuí quèir en extasi o en bèra causa semblabla.

Mès quan tornè ena realitat, l'anaua a condar tot çò qu'auia patit, e vaquí qu'entenérem ena galaria un rumor creishent. E ère eth pròpri califa, que venguie a veir ara sua favorita Pasta-de-Amelhes, fraia de Cordada-de-Pèrles. E solet auí temps de lheuar-me e meter-me en un còfre gran, que barrèren eres ath mèn dessús coma se non s'auesse passat arren.

E eth tòn pairin eth califa Al-Motawakkil, ò senhor mèn! entrèc ena cramba dera sua favorita, e en veir a Cordada-de-Pèrles, li didec:

"Per vida mia, ò Cordada-de-Pèrles! que m'alègri de trapar-te aué damb era tua fraia Pasta-de-Amelhes. A on ères aguesti darrèrs dies, que non te vedia jo en nunlòc peth palai ne entenia era tua votz que tant m'agrade?" E higec, sense demorar era responsa: "Cuelh ja eth laüt que ties abandonat e canta-me ua causa apassionada, en tot acompanhar-te damb eth."

E a Cordada-de-Pèrles, que sabie qu'eth califa ère ar extrèm enamorat d'ua joena esclaua cridada Benga, non li costèc guaire trapar era cançon avienta; pr'amor que, coma era madeisha ère encamardada, se deishèc amiar simplament des sòns sentiments, e afinant eth sòn laüt, s'inclinèc dauant de califa e cantèc:

Eth planestimat qu'estimi, a! a!

Damb era sua caròla velotada, ò net!

Depasse en doçor, ò es uelhs!

Ara caròla lauada des ròses, ò net!

Eth planestimat qu'estimi, a! a!

Ei un elegant joenet, ò net!

Qu'era sua amorosa guardada, a! a!

Aurie encantat, ò es uelhs!

As reis de Babilonia, ò net!

E tau ei, a! a!

Eth planestimat qu'estimi!

Quan eth califa Al-Motawakkil auec entenut aguest cant, quedèc extrèmament emocionat e en tot acarar-se damb Cordada-de-Pèrles, li didec: "Ò joena benedida! Ò boca de rossinhòl! entà dar-te ua pròva dera mia satisfaccion, voi que me formules un desir. E damb es merits des mèns gloriosi ancessors, te juri que t'autrejarè encara que sigue era mitat deth mèn règne!"

Cordada-de-Pèrles contestèc, baishant es uelhs: "Allà alongue era vida deth nòste senhor!, mès que non desiri arren mès, qu'era continuacion dera gràcia der Emir des Credents sus eth mèn cap e eth cap dera mia fraia Pasta-de-Amelhes!" E didec eth califa: "Mès te cau, Cordada-de-Pèrles, que me demanes bèra causa!" Alavetz era didec: "Donques que m'ac mane eth nòste patron li vau a demanar que me desliure e me dèishe, coma tota eréncia, es mòbles d'aguest apartament e guaire contie aguest apartament!" E li didec eth califa: "Que ja ès patrona de tot, ò Cordada-de-Pèrles! E era tua fraia Pasta-de-Amelhes aurà en avier coma abitatge eth pabilhon mès beròi de palai. E coma que ja ès liura, te pòs demorar o anar-te'n!" E en tot lheuar-se, deishèc eth quarto dera sua favorita entà anar ara cèrca dera joena Benga, favorita deth moment.

E quan se n'anèc eth, era mia amiga ordenèc ath sòn eunuc qu'avisèsse as messatgèrs e as cargadors, e hec transportar ena mia casa toti es mòbles der apartament, es tapissaries, es còfres e es tapissi. E eth còfre que jo èra embarrat gessec prumèr, a espatles des mossi, e gràcies ara Seguretat, arribèc sense cap de trebuc ena mia casa. E aqueth madeish dia, ò Emir des Credents! me maridè, dauant d'Allà, damb Cordada-de-Pèrles, en preséncia deth kadi e des testimònis. E tot çò d'aute pertanh ath mistèri dera fe musulmana!

E tau ei, ò senhor mèn! era istòria d'aguesti mòbles, d'aguestes tapissaries e d'aguesta ròba mercada damb eth nòm deth tòn gloriós pairin eth califa Al-Motawakkil Ala'Ilah. E, ac juri peth mèn cap!, non è hijut ad aguesta istòria ua soleta sillaba, ne l'è amendrit ua soleta sillaba. E er Emir des Credents ei era hònt de tota generositat e era mina de toti es beneficis.!"

E dempús de parlar atau Abu'l Hassan se carèc. E eth califa Al-Motazid Bi'Ilah exclamèc: "Era tua lengua a segregat eloqüéncia, ò òstejaire nòste! e era tua istòria ei ua istòria meravilhosa! Atau, donc, entà mostrar-te era alegria qu'experimenti, te prègui que me hèsques a vier ua pluma e ua huelha de papèr!" E quan Abu'l Hassan l'amièc era pluma e eth papèr, eth califa les autregèc ath narrador Ibn-Hamdun, e li didec: "Escriu çò que te vau a dictar!"

E li dictèc: “En nòm d’Allà eth Clement, eth Misericordiós! Per aguest document, signat de nòste punh e sagerat damb eth nòste sagèth, eximim d’impòsti pendent tota era sua vida ath nòste fidèu subdit Abu’l Hassan Ali ben-Ahmad Al-Khorassani. E lo nomentam eth nòste principau camarlenc!” E dempús de sagerar eth document, l’ac autregèc, e li didec: “Que desiri veder-te en mèn palai coma fidèu convidat e amic mèn!”

E des d’alavetz Abu’l Hassan siguec eth companh inseparable deth califa Al-Motazid Bi’Ilah. E viueren toti entre delícies enquiara inevitabla separacion que hè abitar es hòsses as madeishi qu’abitauen es palais mès beròis. Glòria ath Plan Naut qu’abite un palai per dessús de toti es nivèus!

E dempús de condar aguesta istòria, Schahrazada non volec deishar passar aquera net sense començar era

Istòria des dues vides deth sultan Mahmud

Es dues vides deth sultan Mahmud

Schahrazada li didec ath rei Schahriar:

Mè n’e sabut, òr rei afortunat! de qué eth sultan Mahmud, que siguec un des mès senats e mès gloriosi entre es sultans d’Egipte, soent se seiguie solet en sòn palai, cuelhut d’accèssi de tristesa sense cap motiu, pendent es quaus eth mon sancer s’ennerie dauant deth sòn ròstre. E en aqueri moments era vida li semblaue insipida e sense cap significacion. E ça que la, non li mancaue deguna des causes que hèn era felicitat des creatures; pr’amor qu’Allà l’auie balhat sense mida era salut, era joenessa, eth poder e era glòria, e coma capitau deth sòn empèri l’auie autrejat era ciutat mès deliciosa der Univèrs, que, entà alegrar era anma e es sensi, auie era beresa dera sua tèrra, era beresa deth sòn cèu e era beresa des sues hemnes, daurades coma es aigües deth Nil. Mès tot aquerò se delie des sòns uelhs pendent es moments de tristesa; e envejaue alavetz era vida des *felahs* inclinadi sus es soquèrs dera tèrra, e era des nomades perdudi enes desèrts sense aigua.

Un dia que, damb es uelhs negadi ena escurina des sues preocupacions, se trapaue calat en un aclapament mès accentuat que normaument, refusant minjar, béuer e tier-se as ahèrs deth règne e sense desirar ua auta causa que morir, eth gran visir entrèc ena estança qu’er sobeiran ère estirat, damb eth cap entre es mans, e dempús des omenatges degudi, li didec: “Ò patron mèn sobeiran! Ena pòrta se trape, sollicitant audiéncia, un vielh jeique qu’a vengut des païsi der extrèm Occident, deth hons deth Maghreb luenhant. E d’acòrd damb era convèrsa qu’è auut damb eth e pes escasses paraules qu’entení dera sua boca, solide ei eth sabent mès prodigiós, eth mètge mes extraordinari e eth mag mès estonant qu’a viscut entre es òmes. E coma que sai qu’eth sobeiran ei cuelhut pera tristesa e per aclapament, voleria qu’aguest jeique obtenguesse eth permís

entà entrar, damb era esperança de qué era sua proximitat hèsque húger es pensaments que pesen sus es visions deth nòste rei!”

E eth sultan Mahmud hec damb eth cap un gèst d’assentiment, e de seguit eth gran visir hec passar ena sala deth tron ath jeique estrangèr…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vintau net

Era didec:

… e de seguit eth gran visir hec passar ena sala deth tron ath jeique estrangèr.

E de vertat qu’er òme qu’entrèc mèsalèu ère era ombra de un òme qu’ua creatura viua entre es creatures. E supausant que se li podesse endonviar ua edat, s’aurie de calcular en centenats d’ans. Coma tot vestit flotaue sus era sua grèu nudesa ua barba prodigiosa, mentre un ample cinturon de cuer mofle cenhie era sua cintura pergaminada. E se l’aurie cuelhut per un ancian còs semblable as qu’a viatges trèn des sepultures granitiques es lauradors d’Egipte, se non l’usclèssen ena cara, per dejós des sues celhes terribles, uelhs qu’en eri viuie era intelligéncia.

E er ancian, sense inclinar-se dauant deth sultan, didec damb votz sorda, qu’arren auie a veir damb ua votz dera tèrra: “Era patz sigue damb tu, ò sultan Mahmud! Me manen a tu es mèns frairs, es santons der extrèm Occident. Que vengui entà que te n’encuedes des beneficis deth Retribuidor sus eth tòn cap!”

E sense hèr un solet gèst, auancèc entath rei damb un pas solemne, e cuelhent-lo dera man l’obliguèc a lheuar-se e a acompanhar-lo enquia ua des hièstres des sales deth tron.

Aquera sala deth tron auie hièstres, e cada ua d’eres auie desparièra orientacion. E eth vielh jeique li didec ath sultan: “Daurís era hièstra!” E eth sultan aubedic coma un mainatge, e dauric era prumèra hièstra. E eth vielh jeique li didec simplament: “Guarda!”

E eth sultan Mahmud treiguec eth cap pera hièstra e vedec a ua immensa armada de cavalièrs que, damb era espada desgainada, se precipitauen ara prèssa des des nautades dera ciutadelha deth mon Makattam. E es prumères colomnes d’aquera armada, que ja auie arribat ath pè madeish deth palai, baishèren des shivaus e comencèren a escalar es muralhes, deishant anar crits de guerra e de mòrt. E en veir aquerò comprenec eth sultan qu’es sues tropes s’auien revoutat e venguien a destronar-lo. E cambiant de color, exclamèc: “Que non i a mès Diu qu’Allà! A arribat era ora deth mèn destin!”

Ara seguida barrèc era hièstra eth jeique, mès entà daurir-la de nauèth, eth madeish, un instant dempús. E auie despareishut tota era armada. E solet era ciutadelha se quilhaue pacificament ena luenhor, traucant damb es sòns minarets eth cèu de meddia.

Alavetz, sense dar-li temps ath sultan entà remeter-se dera sua emocion, l'amièc ena dusau hièstra, que d'era s'aubiraue era ciutat immensa, e li didec: "Daurís e guarda!" E eth sultan Mahmud dauric era hièstra, e er espectacle que s'aufric ara sua vista lo hec arrecular damb orror. Es quate cents minarets que dominauen es mesquites, es copòles des mesquites, es copòles des palais e es terrasses que s'estenien per milèrs enquias confinhs der orizon, non èren qu'un brasèr usclant, que d'eth partien, entà desplegar-se ena region mieja der aire, bromes neres que cegauen eth uelh deth solei entre sorriscles d'espant. E un vent sauvatge possaue es ahlames e es cendres entath pròpri palai, que de seguit se trapèc enrodat per un mar de huec, que d'eth non ère separat que damb eth fresc umerau des sòns jardins. E ar arràs deth dolor, en veir anequelida era sua beròia ciutat, eth sultan deishèc quèir es braci, e exclamèc: "Solet Allà ei gran! Es causes qu'an eth sòn destin, coma totes es creatures! Deman eth desèrt s'amassarà damb eth desèrt a trauèrs des planhères sense nòm qu'un dia sigueren illustres entre totes! Glòria ath solet Viuent!" E plorèc pera sua ciutat e per eth madeish. Mès eth jeique barrèc era hièstra de seguit, e la dauric de nauèth ath cap d'un instant. E auie despareishut tota tralha der encendi. E era ciutat de Eth Caire s'estenie ena sua glòria intacta, ath miei des sòns jardins e des sues palmères, mentre es quate centes votzes des *muezins* anonciauen as credents era ora dera pregària e se confonien en ua madeisha ascension entath Senhor der Univèrs.

E de seguit eth jeique, en hèr-se a vier ath rei, l'amièc entara tresau hièstra, que daue tath Nil, e hec que la daurisse. E eth sultan Mahmud vedec qu'er arriu gessie de mair e es sues ondades invadien era ciutat, negant de seguit es terrasses mès nautes, e tumauen damb fòrça contra es muralhes deth palai. E ua ondada mès fòrta qu'es anteriores esbaucèc d'un còp toti es obstacles que s'oposauen ath sòn pas, e se metec en estatge inferior deth palai. E er edifici, esbauçant-se coma un tròç de sucre ena aigua, s'en.honsèc d'un costat e ja ère lèu esbauçat, quan eth jeique barrèc de pic era hièstra e la dauric de nauèth. E siguec coma se non i auesse auut era mendre creishuda. Eth beròi arriu seguie passejant-se damb majestat, coma abans, entre es infinits camps de peishèus e dormint en sòn lhet.

E eth jeique hec que daurisse eth rei era quatau hièstra, sense balhar-li temps a remeter-se dera sua suspresa. En aguesta quatau hièstra i auie vistes entara admirabla planhèra verda que s'esten pes pòrtes dera ciutat enquia perder-se de vista, plia d'aigua correnta e de vegades beròies; era qu'an cantat toti es pòetes des d'Omar; a on es plantèrs de ròses, d'alfafrega, de narcisi e de gensemins alternauen damb petits bòsqui d'irangèrs; a on enes arbes abiten tortores e rossinhòls e plantes amoroses; a on era tèrra ei tan fertila e ei tant ornada coma enes ancians jardins deth Iram-des-Colomnes, e tant embaumada coma es pradères der Eden. E en sòrta de prats e de bòsqui d'arbes frutèrs, eth sultan Mahmud non vedec qu'un òrre desèrt ròi e blanc, usclat per un solei inexorable, un desèrt peiregós e arenós, que servie de refugi a iènes e chacals e de camp d'accion as sèrps e animaus sauvatges. E aquera sinistra vision non se tardèc a esfaçar-se, coma es anteriores, quan eth jeique, damb era sua pròpria man, barrèc e tornèc a daurir era

hièstra. E de nauèth era planhèra se hec magnifica a arric eth cèu damb totes es flors des sòns jardins.

Aquerò siguec tot, e eth sultan Mahmud non sabie se dormie, se velhaue o s'ère jos era accion de bèth sortilègi o de bèra alucinacion. Mès eth jeique, sense deishar que se padeguèsse dempús de totes es violentes impressions que venguie d'experimentar, de nauèth lo cuelhec dera man, sense qu'er aute pensèsse en botar bèra resisténcia, e l'amièc entà un petit estanh que refrescaue era sala damb eth sòn mormolh d'aigua. E li didec: "Inclina-te sus er estanh e guarda!" E eth sultan Mahmud s'inclinèc sus er estanh entà guardar, e vaquí que, damb un movement brusc, eth jeique li metec eth cap complètament ena aigua.

E eth sultan Mahmud se vedec naufragant ath pè d'ua montanha que dominaue eth mar. E encara, coma enes temps deth sòn esplendor, ère revestit damb es sòns atributs reiaus e damb era sua corona en cap. E non luenh d'aquiu lo guardauen uns *felahs* coma se siguesse un objècte estranh, e se lo mostrauen es uns as auti en tot arrir-se'n fòrça. En veir aquerò, eth sultan Mahmud sentec ua ràbia sense limits, encara mès contra eth jeique que contra es *felahs*, e exclamèc: "A! maudit mag, causant deth mèn naufragi! Pro que m'amièsse Allà en mèn règne entà castigar-te d'acòrd damb eth tòn crim! Per qué m'enganhères tan covardament?" Dempús, en un rapte, s'apressèc as *felahs* e les didec en ton solemne: "Que sò eth sultan Mahmud! Anatz-vo'n!" Mès eri seguiren arrint damb es sues boques dubèrtes enquias aurelhes. A, quines boques! qu'èren tutes! e entà evitar que se l'avalèssen viu, volec húger; mès eth que semblaue eth cap des *felahs* s'apressèc ada eth, li treiguec era sua corona e es sòns attributs e les lancèc en mar, dident: "Ò praube! per qué amies ath dessús tant de hèr? Que hè massa calor entà caperar-se d'aguesta manèra! Tè, ò praube! aciu qu'as vestits coma es nòsti!" E despolhant-lo, li botèc un vestit de coton blu, li metec es pès en un parelh de baboches vielhes, auriòles, damb sòla de cuèr d'ipopotam, e li botèc en cap ua casqueta de feutre de color marron clar. E li didec: "Au, ò praube òme! vene a trabalhar damb nosati, se non vòs morir-te de hame aquiu a on toti trabalhen!" Mès didec eth sultan Mahmud: "Que non sai trabalhar!" E eth *felah* didec: "Alavetz mos serviràs de mosso de carga e de saumet ath còp…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-unau net

Era didec:

"…mos serviràs de mosso de carga e de saumet ath còp!" E coma que ja auien acabat era sua jornada de trabalh, les semblèc plan ben cargar sus ua espatla autrú eth pes des sòns utisi de trabalh. E eth sultan Mahmud, doblegat jos era carga d'aishades, arrastets, aishadons e sanfoèn, e sense poder arrossegar-se a penes, se vedec obligat a seguir as *felahs*. E cansat e lèu sense poder alendar, arribèc damb eri en pòble, a on siguec victima dera persecucion des mainatges, que corrien despolhats darrèr d'eth, en tot hèr-

li mil vexacions. E entà que podesse passar era net lo meteren en un estable abandonat, a on li balhèren, entà que mingèsse, un pan dur e ua ceba. E a londeman s'auie convertit en saumet de vertat, en saumet damb coa, pautes e aurelhes. E li botèren ua còrda en còth e ua aubarda en lomb e se lo heren a vier ath camp pr'amor de que arrosseguèsse er arair. Mès coma se mostraue contrari, lo confièren ath molinèr deth pòble, que de seguit lo hec entrar en rason, en tot obligar-lo a hèr torns ara pèira de mòla, sense descansar mès qu'eth temps entà minjar-se era sua racion de habes e beuer-se un farrat d'aigua. E sigueren cinc ans de còps de pau, de ponchades, d'injúries umiliantes e de privacions. e ja non li quedaue mès consolament e aleugeriment qu'era sèria de pets que des deth maitin enquiara net deishaue anar coma responsa as injúries, hènt torns ara pèira de mòla. E vaquí que de pic s'esbaucèc era mòla, e de nauèth se vedec eth jos era sua forma d'òme e non de saumet. E se passejaue pes mercats d'ua ciutat que non coneishie; e non sabie entà on anar. E coma que ja ère cansat de caminar, cercaue damb era vista un lòc entà repausar, quan un mercadèr vielh, que pera sua portadura comprenec qu'ère estrangèr, lo convidèc educadament a entrar ena sua botiga. E en veder-lo tan fatigat, lo hec sèir en un banc, e li didec: "Ò estrangèr! qu'ès joen e non seràs malerós ena nòsta ciutat, a on es joeni son molt apreciats e cercats, mès que mès quan son boni mossos coma tu. Ditz-me, donc, s'ès prèst a abitar ena nòsta ciutat, qu'es sòns costums son molt favorables entàs estrangèrs que se vòlen establir en era." E contestèc eth sultan Mahmud: "Per Allà que non demani arren milhor que víuer aciu, damb era condicion de que trapa aciu entà minjar ua auta causa que non siguen habes que damb eres m'è neurit pendent cinc ans!" E eth vielh mercadèr li didec: "Com parles de habes, ò praube! Aciu minjaràs causes esquistes e salutoses entath prètzhèt que te cau complir! Escota-me, donc, damb atencion, e seguís eth mèn conselh!"

E higec: "Hè lèu a calar-te ena pòrta deth hammam dera ciutat, qu'ei aquiu, ena cantoada. E abordant a cada hemna que gesque, li preguntaràs s'a marit. E aquera que te digue que non, serà era tua esposa de seguit, segontes eth costum deth país! E sustot, tie compde de hèr-les era pregunta a totes es hemnes sense excepcion que veigues gésser deth hammam, pr'amor que se non ac hès atau correries eth perilh de qué te hessen enlà dera nòsta ciutat.!" E eth sultan Mahmud anèc a calar-se ena pòrta deth hammam, e non hège massa estona qu'ère aquiu, quan vedec gésser a ua esplendida joeneta de tretze ans. E en veder-la pensèc: "Per Allà! que damb aguesta me consolaria pro ben de toti es malastres!" E l'arturèc e li didec: "Ò senhora mia! Ès maridada o celibatària?" Era contestèc: "Que sò maridada des der an passat." E vaquí que gessie deth hammam ua vielha d'ua lejor espaventosa. E ara sua vista s'estrementic d'orror eth sultan Mahmud, e pensèc: "Cèrtament, m'estimi mès morir-me de hame e tornar a èster un saumet o un mosso de carga abans que maridar-me damb aguesta anticalha! Mès, donques qu'eth vielh mercadèr m'a dit que li hèsca era pregunta a totes es hemnes, vau a interrrogar tanben ara calamitosa!" E l'abordèc e li didec, virant eth cap: "Ès maridada o celibatària?" E era espaventosa vielha contestèc bauejant: "Que sò maridada, ò còr mèn!" A! quin pes se treiguec deth dessús! E didec: "Me n'alègri tant, o senhora mia!" E pensèc: "Allà age ena sua misericòrdia ar estrangèr malerós que m'a precedit!" E era vielha seguic eth sòn camin, e vaquí que gessec deth hammam ua hemna plan mès

desagradiua qu'era anteriora e plan mès òrra. E eth sultan Mahmud s'apressèc ada era tremolant, e li preguntèc: "Ès maridada o celibatària?" E contestèc era picant damb es dits: "Que sò celibatària, ò uelhs mèns!" E eth sultan exclamèc: "Vai, vai, donques jo que sò un saumet, ò senhora mia! sò un saumet! Guarda-me es aurelhes, e era coa e era verga! Que son es aurelhes, era coa e era verga d'un saumet. Es persones non se mariden damb es saumets!"

Mès era òrra vielha s'apressèc ada eth e volec punar-lo. E eth sultan Mahmud, ar arràs dera repugnància e deth terror, se metec a cridar: "Non, non, que sò un saumet, *ya setti*, que sò un saumet! Se te platz, non te marides damb jo, que sò un praube saumet de mòla! Ai! ai! E en hèr un esfòrç subernaturau, treiguec eth cap der estanh.

E eth sultan Mahmud se vedec ath miei dera sala deth tron deth sòn palai, damb eth sòn gran visir ena dreta e eth jeique estrangèr ena quèrra. E ua des sues favorites li presentaue en ua plata d'aur ua copa de sorbet qu'auie demanat uns instants abans dera entrada det jeique. Vai, vai, atau, donc, seguie en tot èster sultan? Seguie en tot èster sultan? E non podie arribar a creder-se semblable prodigi. E se metec a guardar ath sòn entorn, en tot paupar-se e heregar-se es uelhs. Vai, vai, ère beròi e ère sultan, eth pròpri sultan Mahmud e non eth praube naufrag, ne eth mosso de carga, ne eth saumet de mòla, ne er espós dera formidabla galapiana. A! Per Allà, qu'ère agradiu tornar-se a trapar coma sultan dempús d'aqueres tribulacions! E quan daurie era boca entà demanar era explicacion de tant estranh fenomèn, se quilhèc era votz sorda deth blos ancian, que li didie:

"Sultan Mahmud! qu'è vengut entà tu, manat pes mèns frairs es santons der extrèm Occident, entà que te n'encuedes des beneficis deth Retribuidor qu'a hèt quèir sus eth tòn cap!"

E dempús de parlar atau, despareishec eth jeique maghrebin, sense que se sabesse s'auie gessut pera pòrta o auie volat pera hièstra. E quan s'auec caumat era sua emocion, eth sultan Mahmud comprenec era leçon qu'auie recebut deth sòn senhor. E comprenec qu'era sua vida ère bona e qu'aurie pogut èster eth mès malerós des òmes. E comprenec que totes es desgràcies qu'auie aubirat, jos era guardada dominadora der ancian, aurien pogut èster reaus ena sua vida s'eth Destin ac auesse volgut. E queiguec de jolhs, banhat en lèrmes. E des d'alavetz hec enlà era tristesa deth sòn còr. E viuent ena felicitat, repartic felicitat ath sòn entonr. E tau ei era vida reau deth sultan Mahmud, e tau auta aurie estat era vida qu'aurie pogut amiar damb un simple cambiament deth Destin. Pr'amor qu'Allà ei eth solet patron Totpoderós.

Dempús de condar atau aguesta istòria, Schahrazada se carèc. E exclamèc eth rei Schahriar: "Quin ensenhament sauve entà jo aquerò qu'as condat, ò Schahrazada!"

E era hilha deth visir arric, e didec: "Donques aguest ensenhament, ò rei! non ei arren en comparèr de çò qu'embarre **Eth tresòr sense hons**!" E didec Schahriar: " Sabi pas se quin ei aguest tresòr, ò Schahrazada!"

Eth tresòr sense hons

E didec Schahrazada:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! ò dotat de bones manères! de qué eth califa Harun Al-Raschid qu'ère eth prince mès generós dera sua epòca e eth mès magnific, a viatges auie era feblesa (solet Allà non a febleses) de vantar-se, ena convèrsa, de qué cap òme entre es vius competie damb eth en generositat e en man dubèrta.

E vaquí qu'un dia, mentre eth se vantaue atau des dons que, a tot darrèr, non l'auie autrejat eth Retribuidor qu'entà que les tenguesse precisament damb generositat, eth gran visir Giafar, anma delicada, non volec qu'eth sòn senhor seguisse pendent mès temps mancant ath déuer dera umilitat dauant d'Allà.

E decidic cuelher-se era libertat de daurir-li es uelhs.

S'ajulhèc, donc, entre es sues mans, e dempús de punar tres còps era tèrra, li didec:

"Ò Emir des Credents! ò corona des nòsti caps! perdona ath tòn esclau se gause lheuar era votz ena tua preséncia pr'amor d'avertir-te qu'era principau vertut deth credent ei era umilitat dauant d'Allà, era soleta causa dera que pòt èster orgulhosa era creatura. Pr'amor que toti es bens dera tèrra, e toti es dons der esperit, e totes es qualitats dera anma non son entar òme qu'un simple prèst deth Plan Naut (sigue exaltat!) E er òme non s'a de vantar d'aguest prèst mès qu'er arbe per èster cargat de fruts o eth mar de recéber es aigües deth cèu.

Per çò des laudances que se merite era tua generositat, qu'ei milhor que dèishes que les hèsquen es tòns subdits que de contunh balhen gràcies ath cèu per auer-les hèt néisher en tòn empèri, e que non an cap aute gust que prononciar eth tòn nòm damb gratitud."

E dempús higec: "Ça que la, ò senhor mèn! non te penses qu'ès eth solet qu'Allà a caperat damb es sòns inestimables dons! Te cau saber, plan, qu'ena ciutat de Bassra i a un joen que, encara qu'ei un simple òme, viu damb mès faust e magnificéncia qu'es reis mès poderosi. Se cride Abulcassem, e cap prince en mon, enquia e tot eth madeish Emir des Credents, l'egale en man dubèrta e en generositat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-dusau net

Era didec:

"…Se cride Abulcassem, e cap prince en mon, enquia e tot eth madeish Emir des Credents, l'egale en man dubèrta e en generositat!"

Quan eth califa auec entenut aguestes paraules deth sòn visir, se sentec extrèmament mespredat, e se rogic tot e se li holèren es uelhs; e guardant a Giafar camb orgulh, li didec: “Maudit sigues! ò gosset entre es visirs! Com gauses mentir dauant deth tòn senhor, desbrembant que semblabla conducta costarà era tua mòrt sense remèdi?” E contestèc Giafar: “Per vida deth tòn cap, ò Emir des Credents! qu’es paraules que gausè prononciar ena tua preséncia son paraules de vertat! E s’è pèrdut tota era confiança ena tua animositat, pòs comprovar-les e castigar-me dempús se te semble que son mentida. Per çò que hè a jo, non cranhi afirmar-te qu’en mèn darrèr viatge en Bassra è estat er òste enludernat deth joen Abulcassem. E encara non an desbrembat es mèns uelhs çò qu’an vist, es mies aurelhes çò qu’an entenut, e eth mèn esperit çò que l’a encantat! Plan per aquerò, enquia e tot damb eth risc de hèr-me a vier era desgràcia deth mèn senhor, non posqui mens de proclamar qu’eth joen Abulcassem ei er òme mès magnific deth sòn temps!”

E dempús de parlar atau, carèc Giafar.

Eth califa, ar arràs dera indignacion, hèc un senhau ath cap des gardes entà qu’agarrèsse a Giafar. E de seguit s’executèc era orde. E dempús d’aquerò, Al-Raschid gessec dera sala, e sense saber com deishar anar era sua ràbia, venguec en apartament dera sua esposa Sett Zobeida, que s’esblancossic en veder-lo damb eth ròstre des dies neri.

E damb es celhes arroncilhades e damb es uelhs dilatadi, Al-Raschid se metec en divan, sense badar boca. E Sett Zobeida, que sabie com abordar-lo en aguesti moments de mala encolia, se sauvèc molt de shordar-lo damb preguntes vanes; mès cuelhent ua mina d’extraordinària inquietud, li hec a vier ua copa plia d’aigua perhumada de ròsa, e en tot aufrir-se-la, li didec:

“Eth nòm d’Allà sus tu, ò hilh deth mèn soèr! Qu’aguesta beuenda te refresque e te padegue! Era vida qu’ei formada de dus colors: blanc e nere. Pro que mèrque es tòns longui dies solet eth blanc!”

E didec Al-Raschid: “Pes merits des nòsti ancessors, es gloriosi, que mercarà era mia vida eth nere, ò hilha deth mèn soèr! Mentre sigue dauant des mèns uelhs eth hilh deth Barmecida, aguest Giafar de malediccion, que se complatz criticant es mies paraules, comentant es mies accions e balhant preferéncia sus jo as escurs individús d’entre es mèns subdits!” E li hec saber ara sua esposa çò que venguie d’arribar, e se planhèc ada era deth sòn visir mejançant paraules que li heren compréner qu’eth cap de Giafar ère aqueth còp en un gran perilh. Atau, donc, ara prumeria non deishèc era d’abondar enes sentiments d’eth, en tot mostrar era sua indignacion per çò qu’eth visir se permetesse taus libertats damb eth sòn sobeiran. Dempús, damb gran abiletat, li hec veir qu’ère preferible ajornar eth castig solet eth temps de besonh entà enviar a Bassra a quauqu’un que dèsse fe dera causa.

E higec: “Alavetz poiràs èster segur dera vertat o dera mentida de çò que t’a condat Giafar e tractar-lo en conseqüéncia.! E Harun, ath quau auien padegat un shinhau es paraules senades dera sua esposa, contestèc: “Qu’ei vertat, ò Zobeida! Cèrtament, li

deui aguesta justícia a un òme coma eth hilh de Yahia. E coma non posqui auer ua confiança absoluda ena relacion que me hèsque er enviat a Bassra, vierè jo madeish en aguesta ciutat entà comprovar era causa. E visitarè ad aguest Abulcassem. E te juri que li costarà eth cap a Giafar se m'a exagerat era generositat d'aguest joen o se m'a mentit!"

E sense mès demora, se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant, e sense voler escotar çò que li didie Sett Zobeida, pr'amor de hèr-lo decidir a non hèr aqueth viatge solet, se desguisèc de mercadèr d'Irak, li recomanèc ara sua esposa que pendent eth sòn viatge susvelhèsse es ahèrs deth règne, e gessent deth palai per ua pòrta secreta, abandonèc Bagdad.

E Allà l'escriuec era seguretat; e arribèc sense contratemps en Bassra, e s'arturèc en khan principau des mercadèrs. E sense tier temps entà descansar e avalar ua bocada, s'esdeguèc a interrogar ath portèr deth khan sus çò que l'interessaue, en tot preguntar-li, dempús des formules de salutacion: "Ei cèrt, ò jeique! qu'en aguesta ciutat i a un òme cridat Abulcassem que depasse as reis en generositat, en man dubèrta e en magnificéncia?"

E contestèc eth vielh portèr, botjant eth cap damb mina satisfèta: "Allà hèsque baishar sus eth es sues benediccions! Qui ei que non age sentut es efèctes dera sua generositat? Per çò que hè a jo, *ya sidi*! encara qu'auessa mil boques ena mia cara e en cada ua cent lengües e en cada lengua un tresòr d'eloqüéncia, non poiria parlar-te coma ei degut dera admirabla generositat deth senhor Abulcassem!"

E dempús, coma qu'arribèren de viatge damb es sòns hardèus d'auti mercadèrs, eth portèr deth khan non auec temps d'èster mès explicit. E Harun se vedec obligat a aluenhar-se, e pugèc entà reméter es sues fòrces e entà descansar un shinhau aquera net.

A londeman, plan d'ora, gessec deth khan e anèc a passejar-se pes mercats. E quan es mercadèrs aueren daurit es sues botigues, s'apressèc a un d'eri, que li semblèc eth mès important, e li preguèc que l'indiquèsse eth camin qu'amiaue ena casa d'Abulcassem. E eth mercadèr, plan estonat, li didec: "De quin país luenhant arribes qu'ignòres era casa deth senhor Abulcassem? Aciu ei mès coneishut de çò que ne siguec jamès un rei en sòn pròpri empèri!" E Harun manifestèc que, plan que òc, venguie de plan luenh; mès qu'er objète deth sòn viatge ère precisament parlar damb eth senhor Abulcassem. Alavetz eth mercadèr ordenèc a un des sòns vailets que hesse de guida ath califa, en tot dider-li: "Amia ad aguest aunorable estrangèr en palai deth nòste magnific senhor!"

E vaquí qu'eth tau palai ère un palai admirable. E ère totafèt bastit damb pèires de marme jaspejat, damb pòrtes de jade verd. E Harun quedèc meravilhat dera armonia dera sua construccion; e en entrar en pati vedec a ua multitud de petiti esclaus blancs e neri, elegantament vestidi, que se divertien jogant, ara demora des ordes deth sòn patron. E abordèc a un d'eri e li didec: "Ò joen, te prègui que vages a dider-li ath tòn senhor Abulcassem: "Ò senhor mèn! en pati i a un estrangèr qu'a hèt eth viatge de Badgag a Bassra damb eth solet prepaus d'alegrar-se es uelhs damb eth tòn ròstre

benedit!” E eth joen esclau de seguit vedec en lenguatge e en aspècte d’aqueth que se dirigie ada eth, que non ère un òme vulgar. E correc a avisar ath sòn patron, que venguec en pati entà recéber ar òste estrangèr. E dempús des salutacions e desirs de planvenguda, lo cuelhec dera man e l’amièc entà ua sala qu’ère beròia per era madeisha e pera sua perfècta arquitectura.

E quan sigueren seigudi en ample divan de seda brodada d’aur qu’enrodaue era sala, entrèren dotze esclaus blanqui, joeni e plan beròis, cargadi damb veires d’agata e de cristau de ròca. E es veires èren enriquidi de gemes e de robins e plei de licors esquisti. Dempús entrèren dotze joenes coma lues, qu’amiauen plates de porcelana plies de frutes e de flors es ues, e es autes copes d’aur plies de sorbets de nhèu d’un sabor excellent. E aqueri joeni esclaus e joenes esclaues guardauen s’èren ath punt es licors, es sorbets, e es auti refrèsqui abans de presentar-les ar òste deth sòn senhor. E tastèc Harun aqueres diuèrses begudes, e encara qu’ère acostumat as causes mès delicioses de tot Orient, li calec coheissar que jamès auie begut arren comparable ada eres. Dempús d’aquerò, Abulcassem hec passar ath sòn convidat en ua dusau sala, a on i auie premanida ua taula caperada de plats d’aur massís damb es minjars mès delicadi. E damb es sues pròpries mans l’aufric es bocades mès selèctes. E a Harun li semblèc extraordinari er acompanhament de taus minjars.

Dempús, acabada era minjada, eth joen cuelhec dera man a Harun e l’amièc entà ua tresau sala, moblada damb mès riquesa qu’es autes dues. E uns esclaus, mès beròis qu’es anteriors, se heren a vier ua quantitat prodigiosa de veires d’aur incrustadi de peireries e plei de tota sòrta de vins, coma tanben tasses de porcelana pies de confitures seques e plates caperades de pastissi delicadi. E mentre Abulcassem mestraue ath sòn convidat, entrèren cantaires e jogaires d’esturments, en tot començar un concèrt qu’aurie esmoigut ath madeish granit. E se didie Harun ath limit deth sòn entosiasme: “En mèn palai i a, cèrtament, cantaires de votzes admirables, e enquia e tot cantaires coma Ishak, que non ignòren cap resòrt der art; mès cap d’eri se poirie comparar damb aguestes! Per Allà! com s’ac a pogut hèr un simple particular, un abitant de Bassra, entà amassar semblable nhòc de causes perfèctes?”

E mentre Harun ère perfèctament atentiu ara votz d’ua dançaira, qu’era sua doçor l’encantaue, Abulcassem gessec dera sala e tornèc de seguit amiant en ua man ua vergueta d’ambre e ena auta un petit arbe damb eth tronc de plata, es rames e es huelhes d’esmeraldes e es fruts de robins. E ena copa d’aqueth arbe i auie acimelat un pavon reiau d’ua beresa que glorificaue ad aqueth que l’auie fabricat. E deishant aqueth arbe as pès deth califa, Abulcassem toquèc damb era sua vergueta eth cap de pavon reiau. E de seguit eth beròi audèth dauric es sues ales e despleguèc er esplendor dera sua coa, e se metec a virar rapidament sus era madeisha. E a mida que viraue espargie per toti es costats emanacions teunhes de perhums d’ambre, de *nadd*, d’alòe e d’autes flaires qu’amiaue e qu’embaumauen era sala.

Mès, en èster Harun tengut a observar er arbe e eth pavon reiau, Abulcassem cuelhec bruscament a un e ar aute e se les hec a vier. E Harun se’n hec fòrça d’aqueth acte

inesperat, e didec entada eth: “Per Allà! Quina causa mès estranha! E qué vò díder tot aquerò? Ei atau coma se compòrten es ostejaires damb es sòns convidadi? Me semble qu’aguest joen non sap hèr es causes tan ben coma Giafar me hec presumir. Me trè er arbe e eth pavon reiau quan precisament sò ocupat en guardar-les. Solide deu crànher que li demana que me les autrege. A! que non me sap degrèu d’auer vengut jo madeish a comprovar aguesta famosa generositat que, segontes eth visir, non a parièr en mon!”

Mentre assautauen er esperit deth califa aguesti pensaments, eth joen Abulcassem tornèc ena sala. E l’acompanhaue un joen esclau tan beròi coma eth solei. E aqueth amable gojat amiaue un vestit de brocat d’aur ennautit damb pèrles e diamants. E auie ena man ua copa hèta d’un solet robin e plia d’un vin de porpra. E s’apressèc a Harun, e dempús de punar era tèrra entre es sues mans li presentèc era copa. E Harun la cuelhec e se la hec a vier enes pòts. Mès, quin serie eth sòn estonament quan, dempús de beuer-se eth contengut, se n’encuedèc, quan l’ac entornèc ar esclau, qu’encara ère plia ar arràs. Atau, donc, la cuelhec un aute viatge des mans deth gojat, e en tot hèr-se-la a vier ena boca la uedèc enquiara darrèra gota. Dempús l’ac autregèc ath petit esclau, observant que de nauèth s’aumplie sense qu’arrés vessèsse arren ath laguens.

En veir aquerò, Harun arribèc at limit der estonament…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-tresau net

Era didec:

… En veir aquerò, Harun arribèc at limit der estonament e non podec mens que preguntar a qué ère degut. E Abulcassem contestèc: “Senhor, que non ei arren d’estonant! Aguesta copa ei òbra d’un ancian sabent que possedie toti es secrets dera tèrra!” E en auer prononciat aguestes paraules, cuelhec dera man ath mainatge e gessec dera sala ara prèssa. E er impetuós Harun s’indignèc. E pensèc: “Per vida deth mèn cap! o aguest joen a perdut era rason, o çò qu’encara ei pejor, non a coneishut jamès es compliments que li cau ar òste, e es bones manères. Me hè a vier totes aguestes curiositats sense que les demana, les aufrís as mèns uelhs, e quan se n’encuede de qué m’agraden se les hè a vier. Per Allà, que jamès è vist ad arrés tan mau educat e tan grossièr! Maudit sigue Giafar! Ja l’ensenharè jo, s’Allà vò, a jutjar as òmes e a remenar era lengua ena boca abans de parlar!”

Mentre Al-Raschid se hège aguestes reflexions sus eth caractèr deth sòn ostejaire, lo vedec entrar ena sala per tresau viatge. E darrèr d’eth lo seguie ua joena coma non se’n traparie deguna enes jardins der Eden. E ère tota caperada de pèrles e de peireries e encara mes ornada damb era sua beresa que damb es jòies. E en veder-la, Harun, se’n desbrembèc der arbe, deth pavon e dera copa inagotabla, e sentec qu’er encantament li penetraue era anma. E dempús de hèr-li ua prigonda reveréncia, era joena se seiguec entre es sues mans, e en un laüt hèt de husta d’aloè, d’evòri, de santal e d’ebèn, se metec

a tocar de vint-e-quate manères desparières, damb un art tan perfècte, qu'Al Raschid non podec tier era sua admiracion, e exclamèc: "Ò joeneta! guaire digna d'enveja ei era tua sòrt!" Mès quan Abulcassem notèc qu'eth sòn convidat ère encantat damb era joena, la cuelhec dera man de seguit e se la hec a vier dera sala ath mès córrer.

Quan eth califa vedec aquera conducta deth sòn ostejaire, quedèc plan mortificat, e cranhent deishar crebar eth sòn resentiment, non volec estar-se mès temps en ua casa a on se lo recebie d'ua manèra tant estranha. Atau, donc, tanlèu eth joen tornec ena sala, li didec, en tot lheuar-se: "Ò generós Abulcassem! que sò plan confonut, de vertat, dera manèra que m'as tractat, sense conéisher eth mèn reng ne era mia condicion. Permet-me, donc, que me retira e que te dèisha tranquil, sense abusar mès temps dera tua generositat!" E cranhent shordar-lo, non volec eth joen opausar-se ath sòn desir, e en tot hèr-li ua graciosa reveréncia, l'amièc entara pòrta deth sòn palai, en tot demanar-li perdon per non auer-lo recebut tan magnificament coma se meritaue.

E Harun tornèc de nauèth entath sòn khan, pensant damb amarum: "Quin òme tan plen d'ostentacion ei aguest Abulcassem! Se complatz en botar de manifèst es sues riqueses as uelhs des estranhs entà satisfèr eth sòn orgulh e era sua vanitat. S'era sua generositat s'està en aquerò, jo serè un insensat e un cèc. Mès non! Ath hons, aguest òme non ei qu'un avar dera espècia mès detestabla. E lèu saberà Giafar çò que còste enganhar a un sobeiran damb era mès vulgara mentida!"

E reflexionant d'aguesta sòrta, Al-Raschid arribèc ena pòrta deth sòn khan. E vedec en pati dera entrada ua grana seguida en forma de mieja lua, formada per un nombre considerable de joeni esclaus blanqui e neri, es blanqui en un costat e es neri en aute. E en centre dera mieja lua s'estaue era beròia joena deth laüt que l'auie encantat en palai d'Abulcassem, amiant ena sua dreta ar amable mainatge cargat damb era copa de robins e ena quèrra a un aute gojat, non mens simpatic e beròi, damb er arbe d'esmeraldes e eth pavon reiau.

Tanlèu Al-Raschid auec passat era pòrta deth khan, toti es esclaus s'ajulhèren en solèr, e era esquista joena auancèc entre es sues mans e li presentèc en un coishin de brocat un rotlèu de papèr de seda. E Al-Raschid, plan estonat per tot aquerò, cuelhec era huelha, la desvolopèc, e vedec que contenguie aguestes linhes:

"Era patz e era benediccion entar òste encantador qu'era sua visita aunorèc era nòsta casa e la perhumèc. E ara, ò pair des convidadi graciosi! digna-te tachar era tua guardada enes escassi objèctes sense valor que t'envie era nòsta man de pòca capacitat, e admeter-les de part nòsta coma umil omenatge dera nòsta leiautat damb aqueth qu'a illuminat eth nòste tet. Qu'auem notat, plan, qu'es diuèrsi esclaus que formen era seguida, es dus gojats e era joena, atau coma er arbe, era copa e eth pavon, non l'an desagradat ath nòste convidat; e plan per aquerò li suplicam que les considère coma se tostemps l'auessen pertanhut. Ath delà, tot que ven d'Allà e tot entorne ada Eth! *Uasalaaah!"*

Quan Al-Raschid auec acabat de liéger aguesta carta e auec comprenut tot eth sòn contengut, quedèc extrèmament meravilhat de semblabla generositat, e exclamèc: “Pes merits des mèns ancessors! que sò d’acòrd qu’è jutjat mau ath joen Abulcassem! Qué ès tu, ò generositat d’Al-Raschid, ath costat de semblabla generositat? Que quèiguen sus eth tòn cap es benediccions d’Allà, ò visir mèn Giafar! qu’ès era causa de qué jo m’aja guarit deth mèn faus orgulh e dera mia vantaria! Vaquí, plan, que sense era mendre pena e sense que semble shordar-lo bric, un simple particular ven de depassar en generositat ath monarca mès ric dera tèrra!” Dempús, reflexionant de pic, pensèc: “Plan; mès, per Allà! com pòt un simple particular aufrir taus presents, e a on a pogut trapar taus riqueses? E com ei possible qu’un òme amie enes mèns estats ua vida mès fastuosa qu’era des reis sense que sàpia jo de quina manèra a artenhut semblabla riquesa? Me cau, sense demora, e encara que sigue a risc de semblar inoportun, que vaja a comprometer-lo entà que me digue com a pogut amassar ua fortuna tan prodigiosa!”

E de seguit, senhorejat pera impaciécnia de satisfèr eth sòn curiosèr, deishant en khan as sòns naui esclaus e tot aquerò qu’amiauen, Al-Raschid tornèc en palai d’Abulcassem. E quan siguec ena preséncia deth joen, li didec, dempús des salutacions:

“Ò generós senhor mèn! Allà aumente sus tu es sòns beneficis e hèsque durar es favors que t’a aumplit. Mès que son tan considerables es presents que m’a hèt era tua man benedida, que cranhi, en acceptar-les, abusar dera mia qualitat de convidat e dera tua generositat sense parièr. Permet-me, donc, que sense crànher ofensar-te, te les posca entornar, e que, encantat dera tua ospitalitat, vaja entà Bagdad, era mia ciutat, a publicar era tua magnificéncia.”

Mès Abulcassem contestèc damb mina molt afligida: “En parlar atau, senhor, solide as bèth motiu de quèisha per çò deth mèn recebement, o dilhèu perque es mèns presents t’an desagradat pera sua pòca importància. Se non siguesse atau non auries tornat deth tòn khan entà hèr-me patir aguest ofensa.” E Harun, desguisat tostemp de mercadèr, didec: “Allà me desliure de respóner ara tua ospitalitat damb semblabla actuacion, ò mès que generós Abulcassem! Era mia tornada ei deguda solet ar escrupul que m’assaute en veder-te prodigar atau objèctes tant estranhs a estrangèrs qu’as vist per prumèr viatge, e ath mèn temor de veir agotar-se, sense que recuelhes d’aquerò era satisfaccion que te merites, un tresòr que, per mès gran que sigue, deu auer un hons!”

En enténer aguestes paraules d’Al-Raschid, Abulcassem non podec mens qu’arrir, e contestèc: “Padega es tòns escrupuls, ò senhor mèn! se reaument ei aguest eth motiu dera tua visita. Te cau saber, plan, que toti es dies d’Allà pagui es deutes qu’è damb eth Creador (sigue glorificat e exaltat!) en tot hèr-les as que piquen ena mia pòrta un, dus o tres presents parièrs as qu’as entre es tues mans. Pr’amor qu’eth tresòr que m’autregèc eth Distribuidor de riqueses ei un tresòr sense hons!” E coma vedec un gran estonament en ròstre deth sòn òste, higec: “Ja veigui, ò senhor mèn! que me cau hèr-te confident de cèrtes aventures dera mia vida e condar-te era istòria d’aguest tresòr sense hons, qu’ei ua istòria tant estonanta e tan prodigiosa, que se s’escriuesse damb agulhes en angle interior deth uelh servirie d’ensenhament ad aqueth que la liegesse damb atencion.”

E dempús de parlar atau, eth joen Abulcassem cuelhec dera man ath sòn òste e l'amièc en ua sala plia de frescor, a on perhumauen er aire diuèrsi pevetèrs agradius e a on se vedie un ample tron d'aur damb rics tapissi entàs pès. E eth joen hec pujar a Harun en tron, se seiguec ath sòn costat e comencèc atau era sua istòria: "Te cau saber, ò senhor mèn! que sò hilh d'un gran joièr, procedent de Eth Caire, que se cridaue Abdelaziz, Mès, encara que neishut en Eth Caire, coma eth sòn pair e eth sòn pairin, eth mèn pair non auie viscut tota era sua vida ena sua ciutat natau. Pr'amor que auie tantes riqueses, que, cranhent era enveja e era cobesença deth sultan d'Egipte, qu'alavetz ère un tiran sense remèdi, se vedec obligat a deishar eth sòn país e a establir-se en aguesta ciutat de Bassra, ara ombra tutelara des Bani-Abbas. E eth mèn pair non se tardèc a maridar-se damb era soleta hilha deth mercadèr mès ric dera ciutat. E jo neishí d'aguest matrimòni benedit. E abans de jo e dempús de jo non venguec a aumentar era genealogia cap aute frut. De sòrta que, en apropriar-me de toti es bens deth mèn pair e dera mia mair dempús dera sua mòrt (Allà les autrege era sauvacion!) me calec administrar, plan joen encara, ua grana fortuna de bens de tota sòrta e de riqueses…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-quatau net

Era didec:

"…me calec administrar, plan joen encara, ua grana fortuna de bens de tota sòrta e de riqueses. Mès, coma que me shautaue eth degalhatge e era prodigalitat, me tenguí a víuer damb tant profusion, qu'en mens de dus ans se vedec acabat tot eth mèn patrimòni. Pr'amor que, ò senhor mèn! tot mos vie d'Allà e tot va entà Allà! Alavetz, en veder-me en un estat de complèta misèria, me botè a reflexionar sus era mia conducta passada. E pensant ena vida e en papèr qu'auia hèt en Bassra, decidí deishar era mia ciutat natau pr'amor de vier a passar en un aute lòc es dies miserables: donques qu'era praubetat ei mès suportabla dauant de uelhs estranhs. Vení, donc, era mia casa, soleta proprietat que me restaue, e me higí a ua caravana de mercadèrs, que damb eri anè prumèr entà Mosul e dempús entà Damasc. Dempús d'aquerò trauessè eth desèrt pr'amor d'anar en peregrinacion ara Meca; e d'aquiu tornè en Eth Caire, breç dera nòsta raça e dera nòsta familha.

E vaquí que, en èster jo en aquera ciutat de beròies cases e de mesquites innombrables, m'en brembè qu'aquiu ère a on auie neishut Abdelaziz, eth ric joièr, e quan me'n brembè non podi mens de lançar prigondes alendades e de plorar. E m'imaginè eth dolor deth mèn pair s'auesse vist era deplorabla situacion deth són solet hilh e eretèr. E calat en aguesti pensaments que m'aclapauen, arribè, passejant, pera vòra deth Nil, darrèr deth palai deth sultan. E vaquí qu'en ua hièstra apareishec ua cara desrabaira que me deishèc immobil en tot guardar-la. Mès de ressabuda se retirèc e non vedí arren mès. E m'estè aquiu damb beatitud enquiara net, demorant en bades ua naua aparicion. E acabè retirant-me, a maugrat mèn, a passar era net en khan a on paraua.

Mès a londeman, coma que s'aufrien de contunh ath mèn esperit es faccions dera joeneta, non deishè d'arturar-me dejós dera hièstra sabuda. Mès sigueren en vaganaut era mia paciéncia e era mia esperança, pr'amor que non campèc eth deliciós ròstre, encara que se botgèc un shinhau era cortina dera hièstra, e credí endonviar darrèr deth hiestron un parelh de uelhs babilonics. E aquera abstencion m'aclapèc fòrça, sense descoratjar-me, totun, donques que non deishè de tornar en madeish lòc a londeman.

E quina serie era mia emocion quan vedí daurir-se eth hiestron e passar era cortina entà deishar aparéisher era lua plia deth sòn ròstre! E m'esdegué a botar-me damb eth ròstre contra era tèrra, e lheuant-me dempús, didí: "Ò dauna sobeirana! que sò un estrangèr arribat hè pòc en Eth Caire e qu'a inaugurat era sua entrada en aguesta ciutat damb era contemplacion dera tua beresa. Pro qu'eth Destin, que m'a amiat dera man enquia aciu, acabe era sua òbra d'acòrd damb es desirs deth tòn esclau!" E me carè, demorant era responsa. E en sòrta de contestar-me, era joena mostrèc ua actitud tant espaurida, que non sabí se me calie estar-me aquiu o gésser ath mès córrer. E decidí estar-me en madeish lòc, insensible as perilhs que podessen arribar. Que hi ben, pr'amor que de pic era joena s'inclinèc sus era parabanda dera sua hièstra, e me didec damb votz tremolosa: "Torna tara mieja net. Mès hug ara ath mès córrer!" E dempús d'aguestes paraules, despareishec damb precipitacion e me deishèc ath limit der estonament, der amor e deth gòi. E de seguit desbrembè es mèns malastres e era mia penuria. E m'esdegué a tornar en mèn khan pr'amor de hèr cridar ath barbèr public, que m'arrasèc eth cap, es eisheres e es engues e m'apraièc e m'emberic. Dempús anè en hammam des praubi, a on, per pòques monedes, cuelhí un banh perfècte e me perhumè e me refresquè enta gésser d'aquiu complètament apraiat e damb eth còs leugèr coma ua pluma.

Atau, donc, quan arribèc era ora indicada, protegit pes tenèbres me botè dejós dera hièstra deth palai. E trapè ua escala de seda que penjaue d'aquera hièstra enquiath solèr. E coma qu'alavetz non auia arren a pèrder, senon ua vida qu'ada era non m'estacaue ja cap laç e que non auie cap sens entà jo, pugè pera escala e entrè pera hièstra en apartament. Trauessè rapidament dues crambes e arribè en ua auta, a on, sus un lhet de plata, i auie estirada, arrint, aquera que jo demoraua. A, senhor mercadèr, òste mèn, quin encantament en aquera òbra deth Creador! Quins uelhs e quina boca! Dauant d'era sentí qu'era rason hugie de jo, e non podí prononciar ua soleta paraula. Mès s'incorporèc era un shinhau, e damb ua votz mès doça qu'eth sucre, me didec que m'acomodèssa ath sòn costat en lhet de plata. Dempús me preguntèc damb interès se qui èra. E li condè era mia istòria damb sinceritat des deth principi enquiath finau, sense deishar cap detalh. Mès que non mos cau repetir-la.

E vaquí qu'era joena, que m'auie escotat damb molta atencion, semblèc reaument esmoiguda pera situacion que m'auie redusit eth Destin. E en veir jo aquerò, exclamè: "Ò senhora mia! per mès malerós que siga, dèishi jo de queishar-me, donques qu'ès pro brava entà cuélher pietat des mies desgràcies!" E era auec era responsa avienta, e sense voler mos embolhèrem en ua convèrsa que cada còp se hec mès trenda e intima. E acabèc era en tot declarar-me que, dera sua part, auie sentut cèrta inclinacion entà jo en veder-me. E exclamè: "Laudat sigue Allà qu'atrendís es còrs e adocís es uelhs des

gasèles!" E entad aquerò tanben auec era ua responsa oportuna, e didec: "Donques que m'as hèt saber se qui ès, Abulcassem, non voi que sigues ignorant se qui sò jo!"

E dempús d'un moment de silenci, didec: "Te cau saber, ò Abulcassem! que sò era esposa favorita deth sultan e que me cridi Sett Labiba. Mès, a maugrat de tot eth luxe que viui aciu, non sò erosa. Pr'amor que, ath delà d'èster enrodada de rivaus geloses e prèstes a perder-me, eth sultan, que m'estime, non me pot satifèr, pr'amor qu'Allà, que les balhe era poténcia as pothi, non se'n brembèc d'eth quan hec era distribucion. E plan per aquerò, en veder-te jos era mia hièstra, plen de valor e mespredant eth perilh, me semblèc qu'ères un òme potent. E t'è cridat entà hèr era experiéncia. De tu, donc, depen ara demostrar-me que non m'enganhè ena mia causida e qu'era tua elegància ei parièra ara tua temeritat!"

Alavetz, ò senhor mèn! jo, que non calie que m'ahisquèssen a obrar, donques que non auia vengut aquiu senon entad aquerò, non volí pèrder un temps preciós cantant vèrsi, coma ei costum en taus circonstàncies, e m'esdeguè ar assaut. Mès en madeish moment qu'es nòsti braci s'entrelaçauen, piquèren fòrtament ena pòrta dera cramba. E era beròia Labiba me didec plan espaurida: "Arrés a eth dret a picar aciu senon ei eth sultan: qu'èm vençudi e perdudi sese remèdi!"

De seguit pensè ena escala dera hièstra enta escapar-me per a on auia pujat. Mès volèc era sòrt que precisament arribèsse eth sultan per aqueth lòc, e non me restaue cap auta possibilitat de hujuda. Atau, donc, cuelhent era soleta decision que me quedaue, m'amaguè dejós deth lhet de plata, mentre era favorita deth sultan se lheuaue entà daurir.

E quan era pòrta siguec dubèrta, entrèc eth sultan seguit des sòns eunucs, e abans de qué jo auessa temps enta encuedar-me'n de çò que s'anaue a passar, me sentí cuelhut dejós deth lhet per vint mans terribles e neres, que me treigueren coma un hardèu e me lheuèren deth soler. E aqueri eunucs correren cargadi damb jo enquiara hièstra, mentre que d'auti eunucs neri, cargadi damb era favorita, executauen era madeisha manòbra ena auta hièstra. E totes es mans ath còp deishèren anar era sua carga, en tot precipitar-mos ambdús de naut de tot deth palai en Nil.

E vaquí qu'ère escrit en mèn destin que jo m'auia d'escapar dera mòrt per estofament. Plan per aquerò, encara qu'aclapat pera queiguda, dempús d'anar a parar ath hons der arriu artenhí gésser ara superfícia dera aigua e arribar, protegit pera escurina, ena arriba opausada ath palai. E liure ja d'un perilh tan gran, non volí partir sense sajar de trèir ad aquera qu'era sua pèrta siguec deguda ara mia imprudéncia, e entrè en arriu damb mès fòrça qu'era qu'auie gessut, e me submergí e me tornè a submergir diuèrsi viatges pr'amor de veir se la trapaua. Mès que sigueren en bades es mèns prepausi, e coma que me mancauen es fòrces, me vedí obligat a vier ena vòra un aute còp pr'amor de sauvar era mia anma. E plan trist, me planhí pera mòrt d'aquera encantadora favorita, en tot dider-me que non deuí apressar-me ada era en èster jos era influéncia dera mala sòrt, donques qu'era mala sòrt ei contagiosa.

Atau donc, ar arràs deth dolor, e aclapat de racacòrs, m'esdegué a húger de Eth Caire e d'Egipte e cuélher un aute còp eth camin de Bagdad, era ciutat de patz.

E vaquí qu'Allà m'escriuec era seguretat e arribè en Bagdad sense contratemps, encara qu'en ua situacion plan trista, pr'amor qu'èra sense sòs e sonque me quedaue un dinnar d'aur en mèn cinturon. E tanlèu arribè en mercat des cambistes, escambiè eth mèn dinnar en monedes petites, e entà guanhar-me era vida crompè ua plata de vime e confitures, pomes flairoses, baumes, doci secs e ròses. E me metí a pregonar era mia mercaderia ena pòrta des botigues, venent cada dia e guanhant pro entà passar eth dia a vier.

E vaquí qu'aguest petit comèrç me balhaue boni resultats, pr'amor que jo auia ua votz beròia e non pregonaua era mia mercaderia coma es mercadèrs de Bagdad, senon cantant, en sòrta de cridar. E un dia que cantaua damb ua votz mès clara encara que de costum, un venerable jeique, proprietari dera botiga mès beròia deth mercat, me cridèc, alistèc ua poma flairosa dera mia plata, e dempús d'alendar eth sòn perhum repetidament, en tot guardar-me damb atencion, me convidèc a sèir-me ath sòn costat. E me seiguí, e me hec diuèrses preguntes, volent saber se qui èra e com me cridaua. Mès jo, molt aclapat pes sues preguntes, contestè: "Ò senhor mèn!, desencusa-me de parlar de causes que non posqui brembar-me'n sense ahiscar herides qu'eth temps ja comence a barrar. Pr'amor qu'eth solet hèt de prononciar eth mèn nòm ei entà jo un patiment!" E deuí prononciar aguestes paraules alendant e damb un accent tan trist, qu'er ancian non volec pressar-me mès entad aquerò. E de seguit cambièc de convèrsa, en tot limitar-se a preguntar sus era venda e crompa des mies confitures; dempús, en dider-se adiu de jo, treiguec dera sua borsa dètz dinnars d'aur, que me botèc entre es mans damb molta delicadesa, e m'abracèc coma un pair abraçarie ath sòn hilh…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-cincau net

Era didec:

… treiguec dera sua borsa dètz dinnars d'aur, que me botèc entre es mans damb molta delicadesa, e m'abracèc coma un pair abraçarie ath sòn hilh.

E vaquí que laudè damb tota era mia anma ad aqueth venerable jeique, qu'era sua generositat resultaue entà jo mès preciosa per çò dera mia penuria, e pensè qu'es senhors mès dignes de consideracion, qu'ada eri jo auia eth costum de presentar-les era mia plata de vime jamès m'auien balhat era centèsima part de çò que venguia de recéber d'aquera man que non deishè de punar damb respècte e gratitud. E a londeman, encara que non n'èra massa segur des intencions deth mèn benfactor dera vesilha, non deishè tanpòc de vier en mercat. E quan me vedec, me hec un senhau entà que m'apressèssa, e cuelhec un shinhau d'encens dera mia plata. Dempús me hec sèir ath sòn costat e dempús de quauques preguntes e respòstes, me convidèc damb tan d'interès a condar-li

era mia istòria, qu'aqueth còp no podí defener-me sense que s'anugèsse. Li hi saber, donc, se qui èra, e tot çò que m'auie arribat, sense amagar-li arren. E quan l'auí hèt aguesta confidéncia, me didec, damb ua grana emocion dera sua votz: "Ò hilh mèn!, en jo traparàs a un pair mès ric qu'Abdelaziz (Allà sigue satisfèt damb eth!) e que no senterà per tu mens afeccion. Coma que non è hilhs ne esperança d'auer-les, t'ahilhi. Atau, donc, ò hilh mèn! padega era tua anma e refresca es tòns uelhs, pr'amor que, s'Allà ac vò, vas a desbrembar ath mèn costat es tòns maus passadi!"

E auent parlat atau, me punèc e me sarrèc contra et sòn còr. Dempús m'obliguèc a lançar era plata de vime damb eth sòn contengut, barrèc era sua botiga, e cuelhent-me dera man m'amièc ena sua casa, a on me didec: "Deman partiram entara ciutat de Bassra, que tanben ei era mia ciutat, e a on voi víuer damb tu en avier, ò hilh mèn!"

E efectivament, cuelhérem amassa eth camin de Bassra, era mia ciutat natau, a on arribèrem sense cap contratemps, gràcies ara seguratat d'Allà. E guairi me trapauen e m'arreconeishien s'alegrauen de veder-me convertit en hilh adoptiu d'un mercadèr tan ric.

Per çò que hè a jo, non me cau dider-te, ò senhor mèn! que botè tota era mia intelligéncia e tota era mia sabença en complàder ar ancian. E ère eth encantat des mies atencions damb era sua persona, e me didie soent: "Abulcassen, quin dia tan benedit siguec eth nòste encontre en Bagdad! Guaire beròi ei eth mèn destin, que te metec en mèn camin, ò hilh mèn! E guaire digne ès tu dera mia afeccion, dera mia confiança e de çò qu'è hèt per tu e pensi hèr en avier!" E èra jo tant esmoigut damb es sòns sentiments, que, a maugrat dera diferéncia d'edat, l'estimaua vertadèrament e m'auançaua a tot aquerò que podie complader-lo. Atau, per exemple, en sòrta d'anar a divertir-me damb es joeni dera mia edat, li hèja companhia, en tot saber-me'n de qué l'aurie autrejat gelosia era mendre causa o eth mendre gèst que non siguesse destinat ada eth.

E vaquí que, ath cap d'un an, eth mèn protector se sentec cuelhut, per orde d'Allà, d'ua malautia molt grèu, enquiath punt que toti es mètges desesperèren de guarir-lo. Atau, donc, s'esdeguèc a cridar-me ath sòn costat, e me didec: "Sigue damb tu era benediccion, ò hilh mèn Abulcassem! Que m'as hèt erós pendent un an sancer, mentre qu'era majoritat des òmes a penes pòden compdar un dia erós en tota era sua vida. Que ja ei eth moment, donc, abans de qué era Separadora vengue a arturar-se en mèn cabeç, de qué te paga jo es molti deutes qu'è cuelhut damb tu. Te cau saber, donc, hilh mèn, qu'è de revelar-te un secret qu'era sua possession te harà mès ric que toti es reis dera tèrra. Pr'amor que, se non auessa jo coma proprietat qu'aguesta casa damb es riqueses que contie, me semblarie que te deishaua ua fortuna petita; mès toti es bens qu'è apilerat pendent toti es dies dera mia vida, encara que considerables entà un mercadèr, non son arren en comparèr damb eth tresòr que voi desnishar-te. Non te vau a díder des de quan, ne per qui, ne de quina manèra se trape ena nòsta casa eth tresòr, donques qu'ac ignòri. Tot çò que sai ei qu'ei molt ancian. Eth mèn pairin, en morir, l'ac desnishèc ath mèn pair, que tanben me hec era madeisha confidéncia pòc abans dera sua mòrt!"

E dempús de parlar atau, er ancian s'inclinèc ena mia aurelha, mentre jo ploraua en veir que se l'escapaue era vida, e me hec saber eth lòc dera casa que i auie eth tresòr. Dempús m'assegurèc que per gran que siguesse era idia que jo podessa formar-me des riqueses qu'embarraue, me semblarien mès considerables encara de çò que m'imaginaua. E higec: "E vaquí, ò hilh mèn! qu'ès eth patron absolut de tot aquerò. Tie era man plan dubèrta, sense crànher arribar a agotar jamès çò que non a hons. Sigues erós! *Uasalaaaah*!" E en auer prononciat aguestes darrères paraules, moric en patz (qu'Allà l'age ena sua misericòrdia e estene entada eth es sues benediccions!)

E vaquí que, dempús d'auer complit damb eth es darrèrs deuers, coma solet eretèr, cuelhí possession de toti es sòns bens, e anè a veir eth lòc deth tresòr sense demora. E enludernat, podí comprovar qu'eth mèn defuntat pair adoptiu non auie exagerat era sua importància, e me premani a hèr de tot aquerò eth milhor usatge possible.

Per çò que hè a toti es que me coneishien e auien assistit ara mia prumèra roïna, èren convençudi que de seguit tornaria a arroïnar-me un aute còp. E se dideren entre eri: "Encara qu'eth prodig Abulcassem auesse toti es tresòrs der Emir des Credents, les degalharie sense trantalhar." Atau, donc, quin siguec eth sòn estonament quan, en sòrta de veir enes mens negòcis eth mendre desorde, vederen, peth contrari, qu'èren mès importants cada dia. E non podien imaginar-se com podien créisher es mies proprietats, mès que mès quan vedien que cada còp hèja jo mès despenes extraordinàries, e qu'auia ath mèn cargue a toti es estrangèrs que passauen per Bassra, en tot ostajar-les coma a reis.

Atau, donc, lèu correc pera ciutat eth rumor de qué jo auia trapat un tresòr, e aquerò tirèc sus jo era cobesença des autoritats. Efectivament, non se tardèc eth cap de policia a cercar-me un dia, e dempús de reflexionar pendent bèth temps, me didec: "Senhor Abulcassem, es mèns uelhs ven e es mies aurelhes entenen! Mès coma que hèsqui es mies foncions entà víuer, mentre molti d'auti viuen entà exercir es sues foncions, non vengui a demanar-te compdes dera vida fastuosa qu'amies ne a interrogar-te per un tresòr que tant interès as en sauvar. Vengui a dider-te simplament que se sò un òme escarrabilhat l'ac deui a Allà e non me vanti d'aquerò. Mès eth pan ei de naut prètz e era vaca ja non da lèit." E en compréner jo eth motiu deth pas que balhaue, li didí: "Ò pair des òmes d'engenh! Guaire te cau entà crompar pan ara tua familha e remplaçar era lèit que ja non da era tua vaca?" Eth contestèc: "Dètz dinnars d'aur cada dia, ò senhor mèn!" Jo didí: "Aquerò non ei pro, e te'n vau a dar cent cada dia. E entad aquerò non te calerà que vier aciu a principis de cada mes, e eth mèn tresorèr te condarà es tres mil dinnars de besonh entara tua subsisténcia." En enténer aquerò, me volec punar era man, mès me defení d'aquerò, sense desbrembar que toti es dons son un prèst deth Creador. E se n'anèc, invocant sus jo es benediccions.

E vaquí que, a londeman dera visita deth cap de policia, eth kadí me hec cridar ena sua casa e me didec: "Ò joen! Allà ei eth patron des tresòrs e li correspon per dret era cincau part d'eri. Paga, donc, era cincau part deth tòn tresòr e seràs eth tranquil possessor des autes quate parts!" Jo contestèc: "Sabi pas se qué li vò díder eth nòste patron eth kadi

ath sòn servidor. Mès me comprometi a balhar-li cada dia, entàs praubi d'Allà, mil dinnars d'aur, damb era condicion de qué me dèishen tranquil." E eth kadí aprovèc es mies paraules e acceptèc era mia prepausa.

Mès, quauqui dies mès tard, venguec un garda a cercar-me de part deth wali de Bassra. E quan siguí ena sua preséncia, eth walí, que m'auie acuelhut damb ua actitud benevòla, me didec: "Me cres pro injust entà trèir-te eth tòn tresòr se me lo mostrèsses?" E jo contestè:

"Allà alongue mil ans es dies deth nòste patron eth walí. Mès, encara que m'arringuen era carn damb estenalhes, non desnisharè eth tresòr qu'ei efectivament en poder mèn. Ça que la, sò d'acòrd en pagar cada dia ath mèn patron eth walí dus mil dinnars d'aur entàs necessitadi que coneishe." E dauant d'ua oferta que li semblèc tan considerabla, eth walí non trantalhèc a acceptar era mia prepausa, e me didec adiu dempús d'aumplir-me d'atencions.

E des d'alavetz les pagui fidèument ad aguesti tres foncionaris eth tribut diadèr que les è prometut. E d'aguesta manèra me dèishen eri qu'amia era vida de generositat qu'entada era è neishut. E aguest ei, ò senhor! era origina dera mia fortuna que ja veigui que t'estone e qu'era sua quantitat non conenish arrés senon tu."

Quan eth joen Abulcassem auec acabat de parlar, eth califa, ar arràs deth desir de veir eth meravilhós tresòr, li didec ath sòn ostejaire: "Ò generós Abulcassem! ei reaument possible que i age en mon un tresòr qu'era tua generositat non sigue capabla d'agotar? Non, per Allà, que non m'ac posqui creir, e se non siguesse exigir-te massa, te pregaria que me lo mostrèsses, en tot jurar-te pes drets sagrats dera ospitalitat, sus eth mèn cap e jos jurament, que non abusarè dera tua confiança e que tard o lèu saberè correspóner ad aguest favor unic."

En enténer aguestes paraules deth califa, a Abulcassem se le cambièc eth color dera cara, e contestèc damb un accent trist: "Que me hè fòrça dò, qu'ages aguest curiosèr que non posqui satisfèr senon damb condicions molt desagradiues, encara que tanpòc voi que te'n vages dera mia casa damb un desir concentrat e ua abramadura sense satisfèr. Atau, donc, calerà que te benda es uelhs e que t'amia, tu sense armes e damb eth cap descubèrt, e jo damb era simitarra ena man, prèst a descargar-la sus tu se sages de violar es leis dera ospitalitat. Ça que la, pro que sai que, enquia e tot obrant atau, cometi ua grana imprudéncia e non auria de cedir ara tua pretension. En fin, que sigue coma ei escrit entà nosati en aguest dia benedit. Ès prèst a acceptar es mies condicions?"

Eth califa contestèc: "Que sò prèst a seguir-te e accèpti es tues condicions e d'autes mil de semblables. E te juri peth Creador deth cèu e dera tèrra, que non te n'empenaïràs d'auer satisfèt eth mèn curiosèr. Per çò d'aute, sò d'acòrd enes tues precaucions e ne peth mau de morir m'anugi per eres."

Ara seguida Abulcassem li bendèc es uelhs, e cuelhent-lo dera man lo hec baishar per ua escala dissimulada en un jardin de vasta extension. E aquiu, dempús de diuèrsi torns pes

avengudes que se crotzauen, lo hec entrar en un prigond e espaciós sosterranh qu'era sua entrada caperaue ua gran pèira en solèr. E passsèren entà un long correder en forma de baishada, que se daurie en ua gran sala sonora. E Abulcassem li treiguec era benda ath califa, que vedec meravilhat aquera sala illuminada solet damb eth resplendor des robins incrustadi enes parets e en tet. E ath miei d'aquera sala se vedie un estanh d'alabastre blanc de cent pès de circonferéncia plen de monedes d'aur e totes es jòies que pòt soniar eth cervèth mès exaltat. E ar entorn d'aqueth estanh brotoauen, coma flors que gessen d'un jardin miraculós, dotze colomnes d'aur que sostenguien d'autes estatues de gemes de dotze colors.

E Abulcassem amièc ath califa ara vòra der estanh, e li didec: "Ja ves aguest molon de dinnars d'aur e de jòies de totes es formes e colors. Plan, donc, encara non as baishat que dus dits quan era prigondor der estanh ei insondabla! Mès que non auem acabat!" E l'amièc en ua auta sala semblabla ara prumèra pera ludentor des parets, mès encara mès grana, damb un estanh ath miei plen de pèires talhades e de pèires precioses, e ombrejat per dues files d'arbes parièrs ath que l'auien autrejat. E pera vòuta d'aquera sala corrie en letres ludentes aguesta inscripcion:

"Non cranhe eth patron d'aguest tresòr agotar-lo; non poirie trapar era fin. Qu'ei milhor que lo tengue entà amiar ua vida agradiua e entà hèr amics, pr'amor que sonque i a ua vida e non torne; e vida sense amics non ei vida!"

Dempús d'aquerò, Abulcassem encara li hec visitar ath sòn òste diuèrses sales mès, qu'arren podien envejar as anteriores. Dempús, en veir que ja ère fatigat de contemplar tantes causes enludernadores, l'amièc entà dehòra deth sosterranh, dempús de bendar-li es uelhs, plan…

Un còp tornèren en palai, eth califa li didec ath sòn guida: "Ò senhor mèn…

En aguest moment dera sua narracion, Scharazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-siesau net

Era didec:

… Un còp tornèren en palai, eth califa li didec ath sòn guida: "Ò senhor mèn! dempús de çò que vengui de veir, e per çò dera joena esclaua e des dus amables gojats que m'as autrejat, compreni que non solet deus èster er òme mès ric dera tèrra, senon sense dobte er òme mès erós. Pr'amor qu'en tòn palai deus auer es hilhes mès beròies d'Orient e es joenes mès beròies des isles deth mar!" E contestèc tristament eth joen: "Plan que òc, ò senhor mèn! qu'ena mia casa è esclaues d'ua beresa notabla; mès, dilhèu posqui estimar-les jo, qu'era mia memòria ei plia dera despareishuda estimada, era doça, era encantadora, era que per tòrt mèn siguec precipitada enes aigües deth Nil? A!, que m'estimaria mès non auer coma fortuna senon era que cap en cinturon d'un messatgèr de Bassra e possedir a Labiba, era sultana favorita, que víuer sense era damb toti es mèns tresòrs e tot eth mèn harem!" E eth califa admirèc era constància de sentiments

deth hilh d'Abdelaziz, mès l'exortèc a hèr tot çò que podesse entà superar es sues penes. Dempús li balhèc er gràcies pera magnifica recebuda que l'auie hèt, e se didec adiu d'eth entà tornar en khan, en tot auer-se'n assegurat atau, per eth madeish, dera vertat des afirmacions deth sòn visir Giafar, ath quau auie hèt embarrar en un croton. E entamenèc a londeman eth camin entà Bagdad damb toti es sòns sirvents, era joena, es dus gojats e toti es presents que li deuie ara generositat sense parièr d'Abulcassem.

E vaquí que, tanlèu tornèc en palai, Al-Raschid s'esdeguèc a deishar en libertat ath sòn gran visir Giafar, e entà demostrar-li guaire sentie auer-lo castigat de manèra preventiva, li balhèc eth present des dus gojats e l'entornèc tota era sua confiança. Dempús, en auer-li condat eth resultat deth sòn viatge, li didec: "E ara, ò Giafar! ditz-me se qué me cau hèr entà correspóner ath bon comportament d'Abulcassem! Ja sabes qu'er arregraïment des reis a de superar eth ben que se les hèsque ada eri. Se me tenguessa a enviar-li ath magnific Abelcassem çò mès estranh e mès preciós qu'è en mèn tresòr, serie pòca causa entada eth. Com lo posqui véncer, donc, en generositat?"

E Giafar contestèc: "Ò Emir des Credents! era soleta manèra que dispauses entà pagar eth tòn deute d'arregraïment ei nomentàr a Abulcassem rei de Bassra!" E Al-Raschid contestèc: "Qu'ei vertat, ò visir mèn! qu'ei era soleta manèra de correspóner a Abulcassem. E de seguit te calerà partir entà Bassra pr'amor d'autrejar-li eth nomentament, en tot hèr-te-lo a vier dempús aciu entà que pogam aunorar-lo en palai!" E Giafar contestèc damb era audida e era aubediéncia, e partic sense demora entà Bassra. E Al-Raschid anèc a cercar a Sett Zobeida ena sua cramba, e l'autregèc era joena, er arbe e eth pavon, sense sauvar-se entada eth qu'era copa. E era joena li semblèc a Zobeida tant encantadora, que li didec ath sòn espós, arrint, que l'acceptaue damb mès gust encara qu'es auti presents. Dempús hec que li condèsse es detalhs d'aqueth viatge estonant.

Per çò de Giafar, non se tardèc a tornar de Bassra damb eth joen Abulcassem, ath quau auie botat ath pas de tot çò que s'auie passat e dera identitat der òste qu'auie ostatjat ena sua casa.

E quan entrèc eth joen ena sala deth tron, eth califa se lheuèc en aunor sòn, auancèc entada eth, arrint, e lo punèc coma a un hilh. E volec anar eth madeish, damb eth, en hammam, aunor qu'encara non auie autrejat ad arrés des de qu'ère en tron. E dempús deth banh, mentre les mestrauen es sorbets, gelats d'amelhes e frutes, venguec aquiu a cantar ua joena arribada en palai recentament. Mès tanlèu l'auec guardat Abulcassem era cara, deishèc anar un sorriscle e queiguec estavanit. E Al-Raschid, acodic de seguit a ajudar-lo, e lo cuelhec enes sòns braci e l'anèc remetent pòc a pòc.

E vaquí qu'era joena cantaira non ère ua auta qu'era anciana favorita deth sultan de Eth Caire, ara quau un pescador l'auie trèt deth Nil e l'auie venut a un mercadèr d'esclaus. E aqueth mercadèr, dempús de tier-la amagada en sòn harem pendent fòrça temps, l'auie amiat en Bagdad e l'auie venut ara esposa der Emir des Credents.

E atau ei se com Abulcassem convertit en rei de Bassra, recuperèc ara sua planestimada e podec en avier víuer damb era entre delícies, enquiara arribada dera Destructora de plasers, era Constructora inexorabla de hòsses!

“Mès, que non sabes ò rei! seguic Schahrazada, qu’aguesta istòria non ei, en absolut, tant estonanta e tan plia de utilitat morau coma era **Istòria complicada deth bastard simpatic**.”

E preguntèc eth rei Schahriar, arroncilhant es celhes: “De quin bastard vòs parlar, Schahrazada?”

E era hilha deth visir contestèc: “D’aqueth precisament qu’era sua vida agitada, ò rei! te vau a condar!”

E didec:

Istòria complicada deth bastard simpatic

Se conde, mès Allà ei eth mès sabent, qu’en ua ciutat entre es ciutats des nòsti pairs arabs i auie tres amics qu’èren genealogistes de mestièr. Que ja s’explicarà aquerò, s’Allà ac vò.

E es taus tres amics èren ath còp escarrabilhats entre es escarrabilhats. E ère tanta era sua astúcia, que per diversion li podien trèir era borsa a un avar sense que se n’encuedèsse. E auien eth costum d’amassar-se cada dia en ua cramba d’un khan isolat, qu’auien logat entad aquerò, e a on, sense que les shordèssen, podien tramar ath sòn gust era mala passada que projectauen jogar-les as abitants dera ciutat o era hèta qu’auien en preparacion entà passar eth dia alègrament. Mès tanben mos cau díder que normaument es sòns actes e gèsti èren desaprovedidi de malesa e plei d’oportunitat, pr’amor qu’es sues manères èren cèrtament distinguides e simpatic eth sòn ròstre. E coma les amassaue ua amistat totafèt de frairs, amolonauen es sòns guanhs e se les repartien equitativament, siguessen considerables o petits. E tostemp despenien era mitat des sòns guanhs en crompar haschisch entà embriagar-se pendent era net, dempús d’un dia de trabalh. E era sua embriaguesa dauant des halhes alugades ère tostemp de bona lei e jamès degeneraue en peleges ne en paraules impròpries, senon ath contrari. Pr’amor qu’eth haschisch exaltaue mès que mès es sues qualitats fondamentaus e ahiscaue era sua intelligéncia. E en aqueri moments trapauen idies meravilhoses que, de vertat, aurien hèt es delícies des que les escotèssen.

Un dia, quan eth haschisch auie fermentat en sòn cervèth, les suggeric cèrta estratagèma d’ua audàcia sense precedents. Atau, donc, un còp acabat eth sòn plan, se n’anèren plan d’ora enes proximitats deth jardin qu’enrodaue eth palai deth rei. E aquiu se meteren a armar rambalh e a dirigir-se insults d’ua manèra ostensibla, en tot lançar-se mutuaument, contra eth sòn costum, es imprecacions mès violentes, e menaçant-se, damb molti gèsti e uelhs injectadi, a aucir-se o aumens, a atacar-se peth darrèr.

Quan eth sultan, que se passejaue peth jardin, entenec aqueri crits e eth rambalh que se formaue, didec: “Que me hèsquen a vier ad aguesti individús que hèn tot aguest rambalh!” E de seguit correren camarlencs e eunucs entà apoderar-se d’eri, e les arrosseguèren, a fòrça de còps, entre es mans deth sultan.

E vaquí que, tanlèu sigueren ena sua preséncia, eth sultan, qu’auie estat shordat pendent eth sòn passeg maitiau, damb aqueri aqueri crits intempestius, les preguntèc emmaliciat: “Qui ètz, ò marridi!? E per qué armatz rambalh sense cap vergonha jos es murs deth palai deth vòste rei?” E contestèren: “Ò rei deth temps! Nosati qu’èm mèstres deth nòste art. E cada un de nosati exercís un mestièr desparièr. Per çò dera causa dera nòsta peleja, que mos desencuse eth nòste senhor!, ère precisament eth nòste art. Pr’amor que discutíem era excelléncia des nòsti mestièrs, e coma qu’auem eth nòste art ara perfeccion, cada un de nosati volie èster superior as auti dus. E de man en man mos auem deishat anar de colèra; e auem passat des insults as grossieretats. E atau siguec com, desbrembant era preséncia deth nòste patron eth sultan, mos auem tractat mutuaument de pederastes e de hilhs de vop e d’avaladors de penis! Aluenhat sigue eth Maligne! Era colèra qu’ei mala conselhèra, ò patron nòste! E hè pèrder ara gent mau educada eth sentiment dera sua dignitat! Quina vergonha sus eth nòste cap! Solide mos meritam èster tractadi sense cleméncia peth nòste patron eth sultan!”

E eth sultan les preguntèc: “Quini son es vòsti mestièrs?” E eth prumèr des tres amics punèc era tèrra entre es mans deth sultan, e lheuant-se, didec: “Per çò que hè a jo, ò senhor mèn! sò genealogista de pèires fines, e normaument sò considerat coma un sabent dotat deth talent mès distinguit ena sciéncia des genealogies lapidàries!” E li didec eth sultan, molt estonat: “Per Allà, que vedent era tua guardada trauessada, te retires mès a un brigand qu’a un sabent. E serie eth prumèr còp que vedessa amassades en madeish òme era sciéncia e era coquinaria! Mès sigue coma sigue, me pòs díder, aumens, en qué s’està era genealogia lapidària…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-setau ne

Era didec:

“…Mès sigue coma sigue, me pòs díder, aumens, en qué s’està era genealogia lapidaria?” E contestèc er interpelat: “Qu’ei era sciéncia que tracte dera origina e dera raça des pèires precioses, e er art de diferenciar-les, a prumèr còp de uelh, des pèires fausses, e de distinguir ues des autes ara vista e ath tacte.

E eth sultan exclamèc: “Quina causa mès estranha! Mès que ja meterè a pròva era sua sciéncia e jutjarè eth sòn talent!” E s’acarèc damb eth dusau avalador de haschisch e li preguntèc: “E quin ei eth tòn mestièr?” E eth dusau òme, dempús de punar era tèrra entre es mans deth sultan, se lheuèc e didec: “Dera mia part, ò rei deth temps! sò genealogista de shivaus. E toti son d’acòrd en considerar-me coma er òme mès sabent

entre es arabs en coneishement dera raça e dera origina des shivaus. Pr'amor que, ath prumèr còp de uelh, sense enganhar-me jamès, posqui díder s'un shivau ven dera raça d'Anazh o dera tribú des Muteyr o des Beni-Khaled o dera tribú des Dafir o deth Habal Schammar. E posqui endonviar damb certesa se s'a elevat enes nautes planhères deth Nejed o ath miei des prats des Nefuds, e s'ei dera raça des Kehilan El-Ajuz, o des Seglawi-Jedran, o des Segrawi-Schiefy, o des Hamdani Simri, o des Kehilan El-Krusch. E posqui díder era distància exacta de pès que pòt recórrer aguest shivau ath galaup, ath pas, o ath tròt leugèr. E posqui revelar es malauties amagades der animau e es sues malauties futures, e díder de quin mau an mòrt eth pair, era mair e es ancessors enquiara cincau generacion ascendenta. E posqui guarir es malauties des shivaus reputades coma incurables, e botar de pès a un animau agonizant. E vaquí, ò rei deth temps! ua part soleta de çò que sai, pr'amor que, cranhent exagerar es mèns merits, non gausi enumerar-te es auti detalhs dera mia sciéncia. Mès Allà ei eth mès sabent!" E dempús de parlar atau, baishèc es uelhs damb modestia, en tot inclinar-se dauant deth sultan.

E en enténer e escotar, didec eth sultan: "Per Allà qu'èster sabent e brigand ath còp ei un prodigi estonant! Mès ja saberè jo comprovar çò que ditz e experimentar era sua sciéncia genealogica!"

Dempús s'acarèc damb eth tresau genealogista e li preguntèc: "E quin ei eth tòn mestièr, ò tu, tresau?"

E eth tresau avalador de haschisch, qu'ère eth mès escarrabilhat des tres, contestèc, dempús des salutacions degudes: "Ò rei deth temps! eth mèn mestièr ei eth mès nòble sense discusion e eth mès de mau hèr. Pr'amor que s'aguesti dus sabents companhs mèns son genealogistes de pèires e de shivaus, jo ne sò dera espècia umana. E s'es mèns companhs son sabents entre es mès distinguidi, jo les depassi incontestablament. Pr'amor que, ò senhor mèn e corona deth mèn cap! jo è eth poder de conéisher era vertadèra origina des mèns semblables, non era origina indirècta, senon era dirècta, era qu'era mair deth mainatge a penes pòt conéisher e eth pair ignòre generaument. Te cau saber, donc, que damb un solet còp de uelh a un òme, e damb ua soleta audida deth timbre dera sua votz, posqui dider-li sense trantalhar s'ei hilh legitim o s'ei bastard. E dider-li ath dela, s'eth sòn pair e era sua mair an estat hilhs legitims o producti de copulacion illicita e revelar-li çò legau o ilegau deth neishement des membres dera sua familha, en tot remontar-me enquiath nòste pair Ismael ben-Igrahim (damb es dus era gràcia d'Alla e es sues benediccions). E d'aguesta sòrta è pogut, gràcies ara sciéncia que m'a dotat eth Retribuidor (exaltat sigue), desenganhar a gran nombre de senhores sus era noblesa deth sòn neishement, e demostrar-les damb es pròves mès clares que non èren qu'eth resultat d'ua copulacion dera sua mair, ja damb un camelhèr, ja damb un mulatèr, ja damb un codinèr, ja damb un faus eunuc, ja damb un nere de betum, ja damb un esclau entre es esclaus o damb quinsevolh aute de parièr. E se, ò senhor mèn! era persona qu'examina ei ua hemna, tanben posqui, solet damb era guardada a trauèrs deth sòn vel, dider-li era sua raça, era sua origina e enquia e tot eth mestièr des sòns pairs. E vaquí, ò rei deth temps! ua part solet de çò que sai, donques qu'era sciéncia dera genealogia umana abaste tant, qu'entà anonciar-te sonque es sues diuèrses rames me

calerie estar-me un dia sancer damb era mia pesada preséncia dauant des uelhs deth nòste patron eth sultan. Atau, donc, ò senhor mèn! ja ves qu'era mia sciéncia ei mès admirabla, e fòrça mès, qu'era d'aguesti dus sabents amics mèns, pr'amor que cap òme senon jo possedís aguesta sciéncia sus era superfícia dera tèrra, e arrés l'a possedit abans que jo. Mès que mos ven d'Allà tota sciéncia, e tot coneishement ei un prèst dera sua generositat, e eth milhor des sòns dons ei era vertut dera umilitat!"

E dempús de parlar atau, eth tresau genealogista baishèc s uelhs damb modestia, en tot inclinar-se de nauèth, e arreculèc enquiath miei des sòns companhs botadi en fila dauant deth rei.

E eth rei se didec ar arràs der estonament: "Per Allà, quina enormitat! Se son cèrtes es afirmacions d'aguest darrèr, solide ei eth sabent mès extraordinari d'aguest temps e de toti es tempsi. Vau, donc, a quedar-me damb aguesti tres genealogistes en palai enquia que se presente ua ocasión que mos permete experimentar era sua estonanta sabença. E se se demòstre que non an cap fondament es sues pretensions, les demore era horca!"

E dempús d'auer parlat atau damb eth madeish, eth sultan s'acarèc damb eth sòn gran visir, e li didec: "Que non se dèishe de uelh ad aguesti tres sabents, autreja-les ua cramba en palai, atau coma ua racion de pan e de carn ath dia e aigua a discrecion."

E en aquera ora e en aqueth instant s'executèc era orde. E es tres amics se guardèren en tot dider-se damb es uelhs: "Quina generositat! Jamès auem entenut a díder qu'un rei siguesse tan generòs es sagaç coma aguest. Mès nosati, per Allà, non èm genealogistes en vaganaut. E mès tard o mès d'ora mos arribarà era nòsta ora."

Mès, tornant ath sultan, non se tardèc a arribar-li era ocasión que desiraue. Efectivament, un rei vesin li manèc uns presents plan estranhs, qu'entre eri i auie ua pèira preciosa de meravilhosa beresa, blanca e transparenta e d'ua aigua mès blosa qu'eth uelh d'un poth. E en tot brembar-se'n des paraules deth genealogista lapidari, eth sultan ordenèc cercar-lo, e dempús que l'auec mostrat era pèira, li demanèc que l'examinèsse e que li didesse se qué ne pensaue d'era. Mès eth genealogista lapidari contestèc: "Per vida deth nòste patron eth rei, que non me cau examinar aguesta pèira en toti es sòns aspèctes, ja per transparéncia, ja per reflexion, ne de cuelher-la ena mia man, ne tansevolh de guardar-la. Pr'amor que, per çò deth sòn valor e dera sua beresa, sonque me cau tocar-la damb eth dit ponin dera mia man quèrra, damb es uelhs clucadi."

E eth rei, mès estonat encara qu'eth prumèr viatge, se didec: "Vaquí fin finau eth moment que mo'n vam a saber se son cèrtes es sues pretencions!" E presentèc era pèira ath genealogista lapidari, que, damb es uelhs clucadi, estenec eth dit ponin e la hereguèc. E de seguit arreculèc rapidament, e secodic era sua man coma se l'ac auessen mossegat o usclat, e didec: "Senhor mèn! aguesta pèira non a cap de valor senon qu'a un verme en sòn còr!"

En enténer aguestes paraules, eth sultan que se l'aumplie de rabia eth nas, exclamèc: "Qué dides, ò hilh de nassejaire!? Non sabes qu'aguesta pèira ei de ua aigua admirabla, transparenta enquia non poder mès e plia de ludentor, que me l'a regalat un rei entre es reis?" E non entenent qu'era sua indignacion, cridèc ath foncionari deth pau e li didec: "Poncha eth cu d'aguest indigne mentidèr!"

E eth foncionari deth pau, qu'ère un gigant extraordinàri, cuelhec ath genealogista e lo quilhèc coma un audèth, e se premanic a meter-li, en tot ponchar-li çò que l'auie de ponchar, quan eth gran visir, qu'ère un ancian plen de prudéncia e moderacion e plan senat, li didec ath sultan: "Ò rei deth temps! qu'ei clar qu'aguest òme a degut exagerar es sòns merits, e era exageracion ei condemnabla en tot.

Mès dilhèu non sigue totafèt mancat de vertat aquerò qu'a gausat díder, e en aguest cas era sua mòrt non serie pro justificada dauant deth Patron der Univèrs. Ath delà, ò senhor mèn! era vida d'un òme, quinsevolh que sigue, ei mès preciosa qu'era pèira mès preciosa, e pese mès ena balança deth Pesador! Plan per aquerò ei milhor ajornar eth suplici d'aguest òme enquia dempús dera pròva. E era pròva solet se pòt obtier trincant aguesta pèira en dues. E alavetz, se se trape eth vèrme en còr d'aguesta pèira, er òme aurà rason; mès s'era pèira ei intacta e sense lesca intèrna, eth castig d'aguest òme serà prolongat e accentuat peth foncionari deth pau."

E comprenent eth sultan era justícia que i auie enes paraules deth gran visir, didec: "Qu'esmiegen aguesta pèira!" E de seguit trinquèren era pèira. E eth sultan e toti es presents arribèren ath limit der estonament en veir gésser un vèrme blanc deth pròpri còr dera pèira. E tanlèu siguec en aire, aguest vèrme se consumic en sòn pròpri huec en un virament de uelhs, sense deishar era mendre tralha dera sua existéncia.

Quan eth sultan se remetec dera sua emocion, li preguntèc ath genealogista: "Com te n'as sabut entà veir en còr dera pèira era existéncia d'aguest vèrme que degun de nosati podec veir?" E eth genealogista contestèc damb modestia: "Qu'a estat pro era finesa de uelh qu'è ena punta deth dit ponin e era sensibilitat d'aguest dit entath calor e eth hered d'aguesta pèira!"

E eth sultan, meravilhat dera sua sciéncia e dera sua sagacitat, li didec ath foncionari deth pau: "Dèisha-lo anar!" E higec: "Que li balhen aué dobla racion de pan e de carn e tota era aigua que volgue."

E vaquí çò que tanh ath genealogista lapidari.

Mès vam a veir ara çò que hè ath genealogista de shivaus! Bèth temps dempús d'aqueth eveniment dera gema abitada peth vèrme, eth sultan recebec der interior dera Arabia, coma pròva de leiautat d'un poderós cap de tribú, un shivau baiard escur d'ua beresa admirabla. E encantat d'aqueth present, se passaue es dies guardant-lo en estable, e coma non desbrembaue era preséncia deth genealogista de shivaus en palai, manèc que se presentèsse dauant d'eth. E quan siguec entre es sues mans li didec: "Ò òme! seguisses afirmant que sabes de shivaus tot aquerò que mos dideres non hè guaire

temps? E te trapes prèst a provar-mos era tua sciéncia sus era origina e era raça des shivaus?" E eth dusau genealogista contestèc: "Plan que òc, ò rei deth temps!" E eth sultan exclamèc: "Pera vertat de Qui me placèc coma sobeiran per dessús des còthi des sòns servidors e les ditz as èssers e as causes: "Sigatz!" entà que siguen! Coma i a age eth mendre error, fausetat o confusion ena tua declaracion, te harè morir damb era pejor des mòrts!" E er òme contestèc: "Compreni e me someti!" E eth sultan didec alavetz: "Que hèsquen a vier eth shivau dauant d'aguest genealogista!"

E quan siguec ath sòn dauant aqueth nòble shivau, eth genealogista li tachèc ua guardada, ua soleta, arroncilhèc es sues faccions, arric, e didec en tot acarar-se ath sultan: "Que l'è vist e me n'è sabut!"

E eth sultan li preguntèc: "Qué as vist, ò òme! e qué as sabut…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-ueitau net

Era didec:

… eth genealogista li tachèc ua guardada, ua soleta, arroncilhèc es sues faccions, arric, e didec en tot acarar-se ath sultan: "Que l'è vist e me n'è sabut!" E eth sultan li preguntèc: "Qué as vist, ò òme! e qué as sabut?" E eth genealogista contestèc: "È vist, ò rei deth temps, qu'aguest shivau ei, efectivament, d'ua beresa estranha e d'ua raça excellenta, qu'es sues proporcions son armoniques e eth sòn aspècte ei plen d'arrogància, qu'eth sòn poder ei molt gran e era sua accion ideau; qu'a era esquia plan fina, era estampa supèrba, eth lomb naut, es pautes d'acèr, era coa quilhada e formant un arc perfècte, e es crins pesadi, espèssi e escampant eth solèr. Per çò deth cap, qu'a toti es senhaus qu'indiquen qu'ei eth cap d'un shivau deth país des arabs: ei ample, e non petit, desvolopat enes regions nautes, damb ua grana distància entre es aurelhes e es uelhs, ua grana distància d'un uelh ar aute, e ua distància plan petita d'ua aurelha ara auta; e era part deth dauant ei convèxa; e es uelhs son a flor deth cap e beròis coma es uelhs des gasèles; e er espaci qu'ei ath sòn entorn non a peus e ei nud; eth cuer nere, fin e lustrós. E eth uas deth dentat ei gran e prim, e eth dera maishèra quède en relèu; e era cara s'estretís per dejós e acabe lèu en punta ar extrèm deth morro; e es nasaus, quan son quiets, queden a nivèu dera cara e solet semblen dues henerecles hètes en era; e era boca a eth pòt inferior mès ample qu'eth pòt superior, e es aurelhes son amples, longues, fines e talhades delicadament coma es aurelhes d'un antilòp; en fin, qu'ei un animau totafèt esplendid. E eth sòn color baiard escur ei eth rei des colors. E solide aguest shivau poirie èster eth prumèr dera tèrra, e en cap aute lòc se'n poirie trapar un de parièr, se non auesse ua tara que vien de desnishar es mèns uelhs, ò rei deth temps!"

Quan eth sultan auec entenut aguesta descripcion deth shivau, que tant li shautaue, quedèc de còp meravilhat, mès que mès tient en compde era simpla guardada lançada negligentament ar animau peth genealogista. Mès quan entenec parlar d'ua tara usclèren

es sòn uelhs e se li sarrèc eth pièch, e damb ua votz qu'era colèra hège tremolar preguntèc ath genealogista: "Se qué dides, ò maudit tafurèl! E per qué parles de tares sus un animau tan meravilhós e qu'ei eth solet hilh dera raça mès nòbla d'Arabia?"

E eth genealogista contestèc sense hèr-se'n bric: "Deth moment qu'eth sultan s'emmalície pes paraules deth sòn esclau, er esclau non diderà arren mès."

E exclamèc eth sultan: "Ditz çò qu'ages de díder!"

E er òme contestèc: "Non parlarè se non me balhe eth rei libertat entad aquerò!"

E didec eth rei: "Parla, donc, e non m'amagues arren!"

Alavetz didec eth: "Per Allà, ò senhor mèn! qu'era mair d'aguest shivau supèrb ei d'ua raça d'animau absoludament desparièra. Pr'amor que non ei ua ègua, senon ua femèla de bufle marin!"

En enténer aguestes paraules der genealogista, eth sultan s'emmalicièc enquiar extrèm dera colèra e se holèc e se des.holèc dempús, e non podec prononciar ua soleta paraula ath principi. E acabèc exclamant: "Ò goset des genealogistes! qu'ei preferibla era tua mòrt ara tua vida!" E li hec un gèst ath foncionari deth pau, dident-li: "Poncha eth cu d'aguest genealogista!" E eth gigant deth pau cuelhec en braça ath genealogista, e metent-li eth cu sus era sabuda puncha traucadora, l'anaue a deishar quèir sus era damb tot eth sòn pes, quan eth gran visir, qu'ère un òme dotat de sens dera justícia, supliquèc ath rei qu'arreculèsse eth castig, en tot dider-li: "Ò senhor mèn sobeiran! qu'ei clar qu'aguest genealogista ei cuelhut d'un esperit imprudent e d'un rasonament feble entà preténer atau qu'aguest shivau blos ven d'ua mair femèla de bufle marin. Atau, donc, entà provar que se merite eth castig, serie milhor hèr vier aciu ar encargat que s'a hèt a vier aguest shivau de part deth cap des tribús arabes. E eth nòste patron eth sultan l'interrogarà en preséncia d'aguest genealogista, e li demanarà que mos autrege era borsa que contie era acta de neishement d'aguest shivau e balhe fe dera sua raça e dera sua origina, pr'amor que ja sabem que quinsevolh shivau de sang nòbla li cau amiar estacada ath sòn còth ua petita borsa, a manèra d'estug, que contengue es sòns titols e era sua genealogia!"

E didec eth sultan: "Que non i a cap inconvenent!" E dèc era orde d'amiar ena sua preséncia ar encargat en qüestion.

Quan er encargat de shivaus entrèc entre es mans deth sultan e auec entenut e comprenut tot çò que se li demanaue, contestèc: "Escoti e aubedisqui! E aciu qu'auetz er estug!" E en tot trèir-se deth vrente ua petita borsa de cuèr trabalhat e incrustat de turqueses, l'autregèc ath sultan, que de seguit desliguèc es cordons e treiguec un pergamin, qu'en eth i auie estampadi es sagèths de toti es caps dera tribú qu'auie neishut eth shivau e es declaracions de toti es testimònis presents en acte de curbir eth pair ara mair. E aqueth pergamin didie a tot darrèr qu'eth potro auie auut coma pair a un sementau de pura sang des Seglavi-Jedran e coma mair a ua femèla de bufle marin, qu'eth sementau auie trapat un dia que viatjaue pera vòra deth mar, e que l'auie caperat

tres viatges, endilhant sus era d'ua manèra que non deishaue cap dobte. E didie tanben qu'aquera femèla de bufle marin siguec capturada pes cavalièrs, e auie jasilhat aqueth potro baiard escur, e l'auie elevat era madeisha pendent un an ath miei dera tribú. E aguest ère eth resumit deth contengut deth pergamin.

Quan eth sultan auec entenut aguesta lectura que l'auie hèt deth document eth pròpri gran visir, e era enumeracion des nòms de jeiques e testimònis que l'auien sagerat, quedèc extrèmament confonut de tant estranh hèt, ath còp que molt meravilhat dera sciéncia endonviaira e infalibla deth genealogista de shivaus. E s'acarèc damb eth foncionari deth pau, e li didec: "Trè-lo deth dessús dera placa deth virabiqui.

E un còp siguec eth genealogista de pès entre es mans deth sultan, li preguntèc aguest: "Com poderes jutjar en un soler còp de uelh, era origina, es qualitats e eth neishement d'aguest potro? Pr'amor qu'es tues afirmacions, per Allà, qu'an estat cèrtes e s'an provat de manera irrefutabla. Hè lèu, donc, a illuminar-me sus es senhaus pes quaus as arreconeishut era tara d'aguest animau esplendid!" E contestèc eth genealogista: "Qu'ei plan aisit, ò senhor mèn! Non m'a calut que guardar es cascos der animau. E eth nòste patron pòt hèr madeish qu'è hèt jo." E eth rei guardèc es cascos deth shivau e vedec qu'èren henudi e èren pesadi e longui coma es des bufles, en sòrta d'èster junhudi e èster leugèrs e redons coma es des shivuas. E en veir aquerò, exclamèc eth sultan: "Allà ei Totpoderós!"

E s'acarèc damb es sirvents, e les didec: "Que li balhen aué ad aguest sabent genealogista dobla racion de carn, atau coma pan e aigua a discrecion!"

E vaquí çò que hè ada eth!

Per çò deth genealogista dera espècia umana, era causa siguec plan desparièra.

Efectivament, quan eth sultan auec vist aqueri dus descurbiments tant extraordinaris, damb era gema que contenguie un vèrme e damb eth potro neishut d'un sementau de pura sang e d'ua femèla de bufle marin, e quan auec botat a pròva per eth madeish era sciéncia prodigiosa d'ambdús òmes, se didec: "Per Allà, que non ac sai! mès me pensi qu'eth tresau brigand deu èster un sabent mès prodigiós encara! E sabi pas se va a desnishar bèra causa que non sabem!" E lo hec vier ena sua preséncia, e li didec: "Te cau brembar, ò òme! de çò que me dideres ena mia preséncia sus era tua sciéncia dera genealogia sus era espècia umana, que te permet desnishar era origina dirècta des òmes, çò que non pòt a penes conéisher era mair deth mainatge, e ac ignòre eth pair, generaument. E tanben te'n deues brembar de qué dideres bera causa semblabla sus es hemnes. Desiri, donc, saber per tu se persutes enes tues afirmacions, e s'ès prèst a demostrar-les dauant des nòsti uelhs." E eth genealogista dera espècia umana, qu'ère eth tresau avalador de haschisch, contestèc: "Atau parlè, ò rei deth temps! e persuti enes mies afirmacions. E Allà ei eth mès gran!"

Alavetz eth sultan se lheuèc deth sòn tron, e li didec ar òme: "Camina dauant de jo!" E er òme se metec a caminar dauant deth sultan, que l'amièc entath sòn harem, en contra

de çò qu'ei eth costum, encara qu'abans auie prevengut as hemnes mejançant es eunucs entà que se caperèssen damb es sòns vels era cara. E tanlèu arribèren en apartament reservat ara favorita deth moment, eth sultan s'acarèc damb eth genealogista, e li didec: "Puna era tèrra en preséncia dera tua senhora e guarda-la entà dider-me çò qu'ages vist!"

E er avalador de haschisch didec ath sultan; "Que ja l'è examinada, ò rei deth temps!" E vaquí que non auie hèt que tachar en era ua guardada, ua soleta, e arren mès.

E eth sultan li didec: "Alavetz, camina darrèr de jo!"

E gessec, e eth genealogista se metec a caminar darrèr d'eth, e arribèren ena sala deth tron. E dempús de hèr evacuar era sala, eth sultan se quedèc solet damb eth genealogista e eth sòn gran visir, e preguntèc: "Qué as desnishat ena tua senhora?" E contestèc er interpelat: "Ò senhor mèn! qu'è vist en era ua hemna ornada de gràcies, d'encantaments, d'elegància, de joenessa; de modestia e de toti es atributs e totes es perfeccions dera beresa. E solide non se poirie desirar arren mès en era, pr'amor qu'a toti es dons que pòden encantar eth còr e refrescar es uelhs, e de quinsevolh costat que se la guarde ei plia de proporcions e armonia. E se me cau jutjar peth sòn aspècte exterior e pera intelligéncia qu'illumine era sua guardada, solet deu possedir en sòn interior totes es qualitats desirables d'intelligéncia e comprension. E vaquí çò qu'è vist en aguesta dauna sobeirana, ò senhor mèn! Mès Allà ei Omniscient!"

Eth sultan li didec: "Que non se tracte d'aquerò, ò genealogista! senon de qué me digues qué as desnishat respècte ara origina dera tua senhora, era mia aunorabla favorita…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes vint-e-nauau net

Era didec:

"…e vaquí çò qu'è vist en aguesta dauna sobeirana, ò senhor mèn! Mès Allà ei Omniscient!" E eth sultan didec: "Que non ei aquerò, ò genealogista! se non que voi que me digues se qué as desnishat sus era origina dera tua senhora, era mia aunorabla favorita!" E cuelhent de pic, ua actitud reservada e discrèta, eth genealogista contestèc: "Qu'ei ua causa delicada, ò rei! e sabi pas se me cau parlar o cara-me!" E eth sultan exclamèc: "Per Allà! que non t'è hèt vier senon entà que me parles! Au! trè tot çò qu'amies sauvat, e mesura es tues paraules, ò brigand!" E eth genealogista, sense immutar-se, didec: "Per vida deth nòste patron, qu'aguesta dauna serie er èsser mès perfècte entre es creatures se non auesse un defècte originau que deslutz es sues perfeccions personaus!"

En enténer aguestes darrères frases e era paraula "defècte", eth sultan, arroncilhant es celhes e cuelhut pera ràbia, treiguec de pic era sua simitarra e sautèc entath genealogista pr'amor de talhar-li eth cap, cridant: "A, hilh de gosset! per çò que semble me vas a

díder qu'era mia favorita ven de bèth bufle marin o qu'a un vèrme en un uelh o en bèth aute lòc! A! Hilh des mil cornuts dera impudícia, atau aguesta huelha te dèishe mès ample que long!" E d'ua gorjada l'aurie hèt avalar era mòrt infaliblament, se non s'auesse trapat aquiu eth gran visir, prudent e senat, entà desviar eth sòn braç e dider-li: "Ò senhor mèn!, non li treigues era vida ad aguest òme sense èster convençut deth sòn crim!"

E eth sultan li didec ar òme, qu'auie amorrat en solèr e qu'auie jos es sòns jolhs: "Plan, donc, parla! Quin ei eth defècte qu'as trapat ara mia favorita?"

E eth genealogista dera espècia umana contestèc damb eth madeish accent tranquil d'abans: "Ò rei deth temps! era mia senhora, era tua aunorabla favorita, ei un arràs de beresa e de perfeccions; mès era sua mair ei ua dançaira publica, ua hemna liura, dera tribú erranta des Ghazzyas, ua hilha de prostituta!"

En enténer aguestes paraules, se hec tant intens eth furor deth sultan que se li quedèren es crits ath hons dera sua gòrja. E solet ath cap d'un moment podec expressar-se, en tot dider-li ath sòn gran visir: "Vè-te'n de seguit e hè-me a vier ath pair dera mia favorita, qu'ei er intendent deth mèn palai!" E seguic sarrant jos es sòns jonhs ath genealogista, qu'ère eth tresau avalador de haschisch. E quan arribèc eth pair dera favorita, li cridèc: "Vès aguest pau? Plan, donc, se non vòs veder-te seigut ena sua punta, hè lèu a dider-me era vertat sus eth neishement dera tua hilha, era mia favorita." E er intendent de palai, pair dera favorita, contestèc: "Escoti e aubedisqui!"

E didec: "Te cau saber, ò senhor mèn sobeiran! que vau a dider-te era vertat, donques qu'aguesta ei era soleta gessuda que me rèste. Ena mia joenessa viuia jo era vida liura deth desèrt, e viatjaua en tot escortar as caravanes, que me pagauen eth tribut deth passatge peth territòri dera mia tribú. E vaquí qu'un dia qu'auíem acampat ath costat des potzi de Zobeida (siguen damb era es gràcies e era misericòrida d'Allà!) , passèc un grop de hemnes dera tribú erranta des Ghaziyas, qu'es sues hilhes, quan arriben ena pubertat, se prostituissen damb es òmes deth desèrt, viatjant d'ua tribú en auta e d'un campament en aute, en tot aufrir es sues gràcies e era sua sciéncia der amor as caucadors joeni. E aqueth grop se demorèc damb nosati pendent uns dies, e mos deishèc dempús entà anar a cercar as òmes dera tribú vesia. E vaquí que dempús dera sua partida, quan ja les auíem deishat de uelh, descurbí arraulida dejós d'un arbe, a ua petita de cinc ans, qu'era sua mair, ua Ghaziya, l'auie perdut o desbrembat en oasi, ath costat des potzi de Zobeida. E de vertat, ò senhor sobeiran mèn! qu'aquera mainada, bruna coma eth datil madur, ère tan petita e beròia, qu'ara seguida declarè que la cuelhia a cargue mèn. E encara qu'ère espaurida coma un cabiròl joen ena sua prumèra gessuda peth bòsc, artenhí adondar-la, e l'ac fidè ara mair des mèns hilhs, que l'elevèc coma se siguesse era sua pròpria hilha. E creishec entre nosati e se desvolopèc tan ben, que, quan arribèc ena pubertat, cap hilha deth desèrt, per mès meravihosa que siguesse, se li podie comparar. E jo, ò senhor mèn! sentia qu'en mèn còr èra cuelhut per era, e sense voler junher-me ada era de manèra illicita, la cuelhí coma hemna legitima, en tot maridar-me a maugrat dera sua origina inferiora. E gràcies ara benediccion, me balhèc era, era hilha

que t’as dignat alistar coma favorita tua, ò rei deth temps! E aguesta ei era vertat sus era mair dera mia hilha, e sus era sua raça e era sua origina. E juri per vida deth nòste Profèta Mohammad (damb Eth era pregària e era patz) que non m’è deishat ua soleta sillaba. Mès Alla`ei eth mès veridic e eth solet infalible!”

Quan eth sultan auec entenut aguesta declaracion sense embuts, se sentec aleugerit d’ua preocupacion torturadora e d’ua inquietud dolorosa. Pr’amor que s’auie imaginat qu’era sua favorita ère hilha d’ua prostituta entre es Ghaziyas, e venquie de saber-se’n precisament de çò contrari, donques que, encara qu’ère Ghaziya, era mair s’auie estat vèrge enquiath sòn matrimòni damb er intendent deth palai. E alavetz se deishèc anar dera suspresa que li costaue era sciéncia deth perspicaç genealogista. E li preguntèc: “Com t’ac as hèt entà endonviar, ò sabent! qu’era mia favorita ère ua hilha de Ghaziya, hilha de dançaira, era quau ère hilha de prostituta?” E eth genealogista avalador de haschisch contestèc: “Escota! Prumèr, era mia sciencia (Allà ei eth mès abent) me botèc en camin d’aguest descurbiment. e dempús me fixè ena circonstància de qué es hemnes de raça Ghaziya an totes, coma era tua favorita, es celhes molts espèsses e amassades entre era entrecelha, e tanben, coma era, an es uelhs mès intensament neri d’Arabia!”

E eth rei, meravilhat de çò que venguie d’enténer, non volec dider-se adiu deth genealogista sense autrejar-li ua pròva de satisfaccion. S’acarèc, donc, damb es sirvents, que ja auien entrat de nauèth, e les didec: “Balhatz aué ad aguest distinguit sabent ua dobla racion de carn e dus pans deth dia, atau coma aigua a discrecion!”

E vaquí çò que hè ath genealogista dera espècia umana! Mès que non ei tot, donques qu’encara non s’a acabat.

Efectivament, a londeman, eth sultan, que s’auie passat era net reflexionant sus aquerò qu’auien hèt es tres companhs e sus era prigondor dera sua sciéncia enes diuèrses rames dera genealogia, se didec entada eth: “Per Allà, dempús de çò que m’a dit aguest genealogista dera espècia umana sus era origina dera raça dera mia favorita, non me rèste que declarar-lo er òme mes sabent deth mèn règne. Mès voleria saber abans se qué me ditz sus era mia origina, era d’aguest sultan, qu’ei descendent autentic de tanti reis!”

E de seguit metec en practica eth sòn pensament, e se hec a vier de nauèth entre es sues mans ath genealogista dera espècia umana, e li didec: “Ara, ò pair dera sciéncia! que ja non è cap motiu entà dobtar des tues paraules, voleria entener-te parlar sus era mia origina e sus era origina dera mia raça reiau.” E contestèc er aute: “Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs, ò rei deth temps! mès non sense qu’abans m’ages prometut era seguretat. Pr’amor que ditz eth provèrbi: “Bota distància entre era colèra deth tòn sultan e eth tòn còth, e milhor ei que hèsques que t’executen per contumàcia!” E jo, ò senhor mèn! sò sensible e delicat, e m’estimi mès eth pau per contumàcia qu’eth pau eficaç qu’afuste e se cale peth trauc, per ua question de raça!”

E li didec eth sultan: “Eth mèn cap que t’autrege era seguretat, e que, sigue çò que sigue çò que digues, ès perdonat per auança!” E li lancèc eth mocador dera seguretat. E eth genealogista lo recuelhec e didec: “En aguest cas, ò rei deth temps! te prègui que non

dèishes estar-se en aguesta sala qu'a nosati dus." E eth rei preguntèc: "Per qué, ò òme?" Er aute didec: "Perque, ò senhor mèn! Allà Totpoderós possedís entre es sòns nòms benedits eth fausnòm de "Velhador" pr'amor que l'agrade velhar damb es vels deth mistèri es causes qu'era sua divulgacion serie damnatjosa!"

E eth sultan ordenèc gésser a toti.

Alavetz, en trapar-se solet damb eth sultan, eth genealogista auancèc entada eth, e inclinant-se ena sua aurelha, li didec: "Ò rei deth temps! tu non ès qu'un hilh d'adultèr, e de mala qualitat!"

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trentau net

Era didec:

… Alavetz, en trapar-se solet damb eth sultan, eth genealogista auancèc entada eth, e inclinant-se ena sua aurelha, li didec: "Ò rei deth temps! tu non ès qu'un hilh d'adultèr, e de mala qualitat!"

En enténer aguestes terribles paraules, qu'era sua audàcia ère inusitada, eth sultan se metec auriò e cambièc d'anament, e es sòns membres queigueren deishadi d'anar; e perdec era audida e era vista; e quedèc coma un embriac que non auesse begut vin; e trantalhèc, damb esgluma enes pòts; e acabèc en tot quèir estavanit en solèr, e s'estèc en aquera posicion fòrça temps, sense qu'eth genealogista sabesse exactament s'ère mòrt dera impression, o miei mòrt, o viu encara. Mès eth sultan acabèc en tot remeter-se, e lheuant-se e, recuperat eth sens complètament, s'acarèc damb eth genealogista e li didec: "Ara, ò òme! se se demòstre qu'es tues paraules son vertadères e cuelha jo era sua certesa damb pròves positives, juri pera vertat d'Aqueth que me placèc per dessús des còthi des Sòns servidors, qu'abdicarè d'un tron que d'eth seria indigne e deisharè eth mèn poder reiau en favor tòn. Pr'amor qu'ès aqueth que milhor s'ac merite, e arrés coma tu saberà hèr-se digne d'aguesta posicion. Mès se veigui era mentida enes tues paraules, t'esgorjarè!"

E eth genealogista contestèc: "Escoti e aubedisqui! Que non i a cap inconvenent!"

Alavetz eth sultan se quilhèc sus es dus pès sense mès dilacion ne demora, se precipitèc damb era espada ena man ena cramba dera sultana mair, e entrèc en era, e li didec: "Per aqueth que lheuèc eth cèu e lo separèc dera aigua, se tu non me respones damb era vertat a çò que vau a preguntar-te te talharè a bocins damb aquerò!" E brandic era sua arma, virant uns uelhs alugadi e bauejant de ràbia. E era sultana mair, espaurida e aclapada ath còp per un lenguatge tan pòc normau, exclamèc: "Eth nòm d'Allà sus tu e sus eth tòn entorn! Padega-te, hilh mèn! e interròga-me sus tot aquerò que desires saber, que non te responerè que d'acòrd damb es precèptes deth Veridic!" E eth sultan li didec: "Hè lèu a dider-me, alavetz, sense preambuls ne d'autes explicacions, se sò hilh deth

mèn pair eth sultan e se pertanhi ara raça reiau des mèns ancessors. Pr'amor que solet tu m'ac pòs revelar!"

E contestèc era: "Te vau a díder, donc, sense preambuls, qu'ès hilh autentic d'un codinèr. E se vòs saber com, vaquí:

"Quan eth tòn ancessor eth sultan, qu'enquia ara te pensaues qu'ère eth tòn pair, me cuelhec coma esposa, coabitèc damb jo coma ei de rigor. Mès Allà non lo favoric damb era fecondacion, e non podí balhar-li ua descendéncia que l'amièsse alegria e l'assegurèsse eth tron ara sua raça. E quan vedec que non aurie hilhs, quedèc negat en ua tristesa que li treiguec er apetís, eth saunei e era salut. E era sua mair non lo deishaue tranquil, ahiscant-lo a cuélher ua auta esposa. E cuelhec ua dusau esposa. Mès Allà non li favoric era feconditat. E de nauèth li conselhèc era mair ua tresau esposa. Alavetz, en veir que m'anaua a demorar acornerada, decidí botar dehòra de perilh era mia influéncia, en tot botar ath còp dehòra de perilh era eréncia deth tron. E demorè era escadença avienta entà realizar tau excellenta intencion.

Un dia, eth sultan, que seguie sense apetís e aprimant-se, lo cuelhec eth desir d'avalar-se un poret farcit. E li dèc era orde ath codinèr d'esgorjar un des audèths qu'èren embarradi en gàbies enes hièstres de palai. E venguec er òme entà cuélher er audèth ena sua gàbia. Alavetz jo, en tot examinar ben ad aqueth codinèr, lo trapè fòrça avient entara òbra projectada, donques qu'ère un elegant joen corporent e gigantesc. E pistant pera hièstra, li hi senhaus entà que pugèsse pera pòrta secreta. E lo recebí ena mia cramba. E çò que se passèc entre eth e jo se tardèc solet eth temps precís, pr'amor que tanlèu auec acabat era sua mission l'en.honsè en còr un punhau. E queiguec de bocadents, mòrt, damb eth cap abans que damb es pès. E hi qu'es mèns fidèus sirventes lo cuelhessen e l'acoguèssen en secret en ua hòssa cavada per eres en jardin. E aqueth dia non mingèc eth sultan poret farcit, e s'emmalicièc ar arràs per çò dera desaparicion inexplicabla deth sòn codinèr. Mès nau mesi mès tard, te lancè en mon damb bon aspècte coma seguisses auent ara. E eth tòn neishement siguec causa d'alegria entath sultan, que se remetec complètament, e aumplic de favors e de presents as sòns visirs, as sòns favorits e a toti es abitants de palai. E dèc grani hestaus publics, que se tardèren quaranta dies e quaranta nets. E aguesta ei era vertat sus eth tòn neishement, era tua raça e era tua origina. E te juri peth Profèta (damb Eth era pregària e era patz) que non è dit senon aquerò que sabia. E Allà ei Omniscient!"

En enténer aguest relat, eth sultan se lheuèc e gessec dera cramba dera sua mair plorant. E entrèc ena sala deth tron, e se seiguec en solèr, dauant deth tresau genealogista, sense badar boca. E seguien baishant es lèrmes des sòns uelhs, e s'esguitlauen pera sua barba qu'ère molt longa. E ath cap d'ua ora lheuèc eth cap e li didec ath genealogista: "Per Allà sus tu, ò boca de vertat! Ditz-me se com as pogut saber que jo èra hilh d'un adultèr de mala qualitat!" E eth genealogista contestèc: "Ò senhor mèn! quan cada un de nosati tres auec provat es talents que possedie, e que d'èri quedères extrèmament satisfèt, ordenères que mos balhèssen coma recompensa dobla racion de carn e de pan e d'aigua a discrecion. E per çò dera mesquinaria de semblable present e dera natura madeisha

d’aguesta generositat, pensè que non podies èster que hilh d’un codinèr, descendencia d’un codinèr e sang d’un codinèr. Pr’amor qu’es reis hilhs de reis non an eth cotum de respóner ath merit damb distribucion de carn o de d’autes causes semblables, senon que recompensen es merits damb magnifics presents, tuniques d’aunor e riqueses abondoses. Atau, donc, non podí mens qu’endonviar era tua baisha extraccion adultèra damb aquera pròva incontestabla. E non i a cap de merit en aguest descurbiment!”

Quan eth genealogista auec acabat de parlar, eth sultan se lheuèc e didec: “Trè-te era ròba!” E eth genealogista aubedic, e eth sultant, en tot trèir-se era sua ròba e es sòns atributs reiaus, les ac botèc ar aute damb es sues pròpries mans. E lo hec pujar en tron. E inclinant-se dauant d’eth, punèc era tèrra entre es sues mans e li rendec es omenatges d’un subdit ath sòn sobeiran. E en aquera ora e en aqueth instant hec entrar ath gran visir, as auti visirs e as grani deth règne, e lo hec arreconéisher per eri coma eth sòn legitim sobeiran. E eth nauèth sultan envièc de seguit a cercar as sòn amics, es auti dus genealogistes avaladors de haschisch, e a un lo nomentèc garda dera sua dreta e ar aute garda dera sua quèrra. E conservèc enes sues foncions ar ancian gran visir, per çò deth sòn sentiment dera justícia.

E siguec un gran rei.

E vaquí çò que hè as tres genealogistes!

Mès, tornant entar ancian sultan, era sua istòria non hè que començar. Pr’amor qu’aciu l’auetz!...

En aguest moment dera sua narracion Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

E era sua fraia, era petita Doniazada, que cada dia e cada net se tornaue mès beròia e mès desvolopada e mès comprensiua e mès atentiua e mès silenciosa, se lheuèc un shinhau deth tapís qu’ère arraulida e li didec: “Ò fraia mia, be ne son de doces e saborores e alègres es tues paraules!” E Schahrazada li hec un arridolet, la punèc e li didec: “Òc, mès, se qué ei aquerò en comparèr damb çò que vos vau a condar era pròplèu net, s’ei que m’ac permet eth nòste senhor rei?”

E didec eth sultan Schahriar: “Ò Schahrazada, non ac dobtes! Plan que mos pòs díder deman era seguida d’aguesta istòria prodigiosa que non hè que començar. E se non ès fatigada, pòs condar-la aguesta madeisha net, pr’amor que tant desiri saber-me’n de çò que l’arribarà ar amic sultan, ad aguest hilh d’adultèr. Allà maudide as hemnes execrables!

Ça que la, me cau díder ara qu’era esposa deth sultan, mair deth hilh d’adultèr, cauquèc damb eth codinèr per un motiu excellent. Allà l’age ena sua misericòrdia! Mès per çò que hè ara maudida, ara desvergonhada, ara hilha de gosset que hec çò que hec damb eth nere Massaud, non sajaue d’assegurar eth tron as mèns descendents, era maudida! Pro que non l’age jamès Allà ena sua compassion!”

E dempús de parlar atau, eth rei Schahriar, arroncilhant es celhes e guardant damb es uelhs en blanc e de reuelh, higec: “Per çò de tu, Schahrazada, comenci a pensar que dilhèu non sigues coma totes aguestes desvergonhades que les è hèt talhar eth cap!”

E Schahrazada s’inclinèc dauant deth rei foreno, e didec: “Qu’Allà alongue era vida deth nòste senhor e m’autrege viuer enquia deman pr’amor de condar-li çò que l’arribèc ath simpatic hilh d’adultèr.” E dempús de parlar atau, se carèc.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta unau net

Era didec:

E era petita Doniazada li didec a Schahrazada: “Per Allà sus tu, ò fraia mia! se non as saunei, hè lèu a condar-mos, se te platz, çò quel’arribèc ar ancian sultan, hilh der adultèr codinèr!”

E didec Schahrazada: “Coraument e en omenatge degut ath nòste senhor, eth rei magnanim!”

E seguic era istòria damb aguesti tèrmes:… Mès, tornant entar ancian sultan, era sua istòria non a hèt que començar. E aciu que l’auetz!

Un còp auec abdicat eth sòn tron e eth sòn poder enes mans deth tresau genealogista, er ancian sultan se vestic er abit de derviche peregrin, e sense entretier-se en adius que ja non auien cap importànica entada eth, e sense hèr-se a vier arren damb eth, se metec en camin entath país d’Egipte, a on se pensaue víuer desbrembat e en solitud, reflexionant sus eth sòn destin. E Allà l’escriuec era seguretat, e dempús d’un viatge plen de fatigues e de perilhs arribèc ena esplendida ciutat de Eth Caire, immensa ciutat plan desparièra des ciutats deth sòn país, e que balhar-li eth torn ara ciutat exigís tres dies e miei de marcha, aumens. E vedec que reaument ère ua des quate meravilhes deth mon, compdant eth pònt de Sanja, eth faro d’Al-Iskandaria e era mesquita des Ommiades de Damasc. E li semblèc qu’ère luenh d’auer exagerat es bereses d’aquera ciutat e d’aqueth país qu’eth poèta a dit:

“*Egipte! tèrra meravilhosa qu’eth sòn povàs ei d’aur, eth sòn arriu ei ua benediccion e es sòns abitants son deliciosi; pertanhes ath victoriós que sap conquistar-te*!”

E passejant-se, e guardant, e meravilhant-se sense cansar-se, er ancian sultan, jos es sòns abits de derviche praube, se sentie molt erós de poder admirar ath sòn gust e caminar e arturar-se segontes era sua volontat, desliurat des trebucs e cargues dera soberania. E pensaue: “Laudat sigue Allà eth Retribuidor! Eth balhe a uns eth poder damb es trebucs e preocupacions, e a d’auti era praubetat damb era despreocupacion e era leugeresa de còr. E aguesti darrèrs son es mès afavorits! Benedit sigue!” E d’aguesta sòrta arribèc, ric de visions encantadores, dauant deth pròpri palai deth sultan de Eth Caire, qu’alavetz ère eth sultan Mahmud.

E se posèc jos es hièstres deth palai, e emparat en sòn baston de derviche, se metec a reflexionar sus era vida que deuie amiar en aqueth palai immens eth rei deth país, e sus eth molon de preocupacions, inquietuds e trebucs diuèrsi que serie negat de contunh, sense compdar era responsabilitat dauant deth Plan Naut, que ve e jutge es accions des reis. E s'alegraue ena sua anma d'auer deishat ua vida tan pesada e tan complicada, e per auer-la cambiat, gràcies ara revelacion deth sòn neishement, per ua vida d'aire liure e de libertat, sense auer coma tota proprietat e tota renda qu'era sua camisa, era sua capòta de lan e eth sòn baston. E sentie ua grana serenitat que li refrescaue era anma e li hège desbrembar es sues emocions passades.

En aqueth precís moment eth sultan Mahmud, que tornaue de caça, entraue en sòn palai. E vedec ath derviche emparat en sòn baston, sense veir çò que l'enrodaue e damb era guardada perduda ena contemplacion de causes luenhanes. E quedèc esmoigut pera portadura nòbla d'aqueth derviche e pera sua actitud distinguida e era sua mina distrèta. E se didec: "Per Allà, vaquí ath prumèr derviche que non alongue era man quan passen senhors rics! Solide deu èster era sua istòria ua istòria singulara!" E hec vier entada eth a un des senhors dera sua seguida entà que lo convidèsse a entrar en palai, pr'amor que desiraue parlar damb eth. E eth derviche non podec mens qu'aubedir ath prec deth sultan. E aquerò siguec entada eth un dusau cambiament de destin.

E despús de descansar un shinhau des fatigues dera caça, eth sultan Mahmud hec entrar ath derviche ena sua presencia, e lo recebec damb afabilitat, e li preguntèc bontadosament sus eth sòn estat, en tot dider-li: "Sigues planvengut, ò venerable derviche d'Allà! Per çò deth tòn aspècte deues èster hilh de nòbles Arabs de Hedjaz o deth Yemen!" E contestèc eth derviche: "Solet Allà ei nòble, ò senhor mèn! Jo non sò qu'un praube òme, un mendicant." E eth sultan persutèc: "Plan que òc! Mès quin ei eth motiu dera tua venguda en aguest país e dera tua preséncia jos es murs d'aguest palai, ò derviche? Cèrtament que deu èster ua istòria estonanta!" E higec: "Per Allà sus tu, ò derviche benedit! conda-me era tua istòria sense amagar-me arren!" E en enténer aguestes paraules deth sultan, eth derviche non podec mens que deishar anar des sòns uelhs ua lèrma, e li sarrèc eth còr ua grana emocion. E contestèc: "Non t'amagarè arren dera mia istòria, senhor, encara que sigue entà jo un rebrembe plen d'amarum e de doçor. Mès, permet-me que non te la conda en public!" E eth sultan se lheuèc deth sòn tron, baishèc enquia a on ère eth derviche, e cuelhent-lo dera man l'amièc en ua sala separada, a on s'embarrèc damb eth. Dempús li didec: "Que ja pòs parlar sense pòur, ò derviche!"

Alavetz er ancian sultan didec, seigut en tapís dauant deth sultan Mahmud: "Allà ei eth mès gran! vaquí era mia istòria!" E condèc çò que l'auie arribat, des deth principi enquiath finau, sense desbrembar un solet detalh, e com auie abdicat deth tron e s'auie desguisat de derviche entà viatjar e sajar de desbrembar es sòns malastres. Mès que non mos cau repeti'c.

Quan eth sultan Mahmud auec entenut es aventures deth presumpte derviche, se lancèc en sòn còth e lo punèc damb efusion, e li didec: "Glòria ath qu'esbauce e bastís, umilie

e aunore damb es decrets dera sua sabença e dera sua omnipoténcia!” Dempús higec: “De vertat, ò frair mèn! qu’era tua istòria ei ua grana istòria e er ensenhament qu’embarre ei un ensenhament gran! Te balhi es gràcies, donc, per auer-me ennoblit es aurelhes e enriquit eth pensament. Eth dolor, ò frair mèn! qu’ei un huec que purifique, e es còps deth temps guarissen es uelhs cècs de neishement!”

Dempús didec: “E ara qu’era sabença a alistat coma destin eth tòn còr, e era vertut dera umanitat damb Allà t’a balhat mès titols de noblesa qu’a toti es òmes pendent un milenat de dominacion, me deisharàs exprimir-te un desir, ò magne?” E er ancian sultan didec: “Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs!, ò rei magnanim!” E eth sultan Mahmud didec: “Que voleria èster amic tòn!”

E dempús de parlar atau, abracèc de nauèth ar ancian sultan convertit en derviche, e li didec: “Quina vida tant admirabla serà era nòsta en avier, ò frair mèn! Gesseram amassa, entraram amassa, e de net, desguisadi, recorreram es diuèrsi barris dera ciutat entà beneficiar-mos moraument damb aguesti passegi! E tot, en aguest palai, te pertanherà a mieges damb tota cordialitat. Se te platz, non me refuses, pr’amor qu’era negativa ei ua des formes dera mesquinaria!”

E quan eth sultan derviche auec acceptat damb eth còr esmoigut era ofrenda amistosa, eth sultan Mahmud higec: “Ò frair mèn e amic mèn! Te cau saber que tanben jo è ua istòria ena mia vida. E aguesta istòria ei tan estonanta que, se s’escriuesse en angle interior deth uelh damb agulhes, servirie de leçon saludabla ad aqueth que la liegesse damb interès. E non me voi tardar a condar-te-la, pr’amor que des deth principi dera nòsta amistat te’n sàpies de qui sò jo e qui è estat!”

E eth sultan Mahmud, arremassant es sòns rebrembes, li didec ath sultan derviche, que ja ère amic sòn:

Istòria deth monard joenet

“Te cau saber, ò frair mèn! qu’eth començament dera mia vida a estat lèu en tot semblabla ath finau dera tua corsa, pr’amor que se tu comencères en èster sultan entà dempús vestir es abits de derviche, a jo m’a arribat precisament çò de contrari. Pr’amor que prumèr siguí derviche, e eth mès praube des derviches, entà arribar dempús a èster rei e a sèir-me en tron deth sultanat d’Egipte.

Qu’è neishut, plan, d’un pair molt praube qu’exercie pes carrèrs eth mestièr d’aiguadèr. E cada dia amiaue ena esquia un oire de pèth de craba plen d’aigua, e acorbaishat sus eth sòn pes, adaiguaue es cases per ua petita remuneracion. E jo madeish, quan siguí en edat de trabalhar, l’ajudaua en sòn prètzhèt, e amiaua ena esquia un oire d’aigua proporcionat as mies fòrces, e enquia e tot mès pesant de çò convenent. E quan moric eth mèn pair ena misericòrdia deth Senhor, me quedèc coma tota eréncia, er oire gran de pèth de craba que servie entà adaiguar. E pr’amor de poder atier era mia subsisténcia,

me vedí obligat a exercir eth mestièr deth mèn pair, qu'ere molt estimat pes mercadèrs qu'adaiguaue dauant des sues botigues, e pes portèrs des senhors rics.

Mès, ò frair mèn! era esquia deth hilh jamès ei tan resistenta coma era deth pair, e lèu me calec abandonar eth trabalh penible der adaiguatge pr'amor de non trincar-me es uassi dera esquia o quedar-me irremediablament gibós, de tant que pesaue aqueth oire pairau. E coma que non auia bens, ne rendes, ne tansevolh era flaira d'aguestes causes, me calec hèr derviche mendicant e alongar era man as caminaires en pati des mesquites e enes lòcs publics. E quan arribaue era net m'estiraua ena entrada dera mesquita deth mèn barri, e m'esclipsaua dempús d'auer-me avalat era pòca renda deth dia, en tot dider-me, coma toti es malerosi dera mia espècia: "Eth dia de deman, s'Allà ac vò, serà mès prospèr qu'eth dia d'aué!" E tanpòc desbrembaua que toti es òmes an fataument era sua ora sus era tèrra, e qu'era mia arribarie, tard o d'ora, volessa jo o non. E plan per aquerò non deishaua de pensar en era e la susvelhaua coma eth gosset, ara demora, susvelhe ara lèbe.

Mès, mentretant, viuia era vida deth praube, ena indigéncia e ena penuria, e sense conéisher cap des plasers dera existéncia. De sòrta qu'eth prumèr viatge qu'auí entre es mies mans cinc dracmes de plata, present inesperat d'un generós senhor, qu'ara sua pòrta auia anat jo a demanar caritat eth dia des sues nòces, e me vedí possessor d'aquesta soma, me prometí complimentar-me e pagar-me bèth plaser delicat. E sarrant ena mia man es mentadi cinc dracmes, me metí a córrer entath mercat principau, guardant damb es mèns uelhs e flairant damb eth mèn nas, pertot, entà alistar çò que m'anaua a crompar.

E vaquí que de pic entení granes arridalhades en mercat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta dusau net

Era didec:

"…E vaquí que de pic entení granes arridalhades en mercat, e vedí ua multitud de persones de cara satisfèta e boca dubèrta que s'auien amolonat ar entorn d'un òme qu'amiaue damb ua cadia un monard joen de cu rosat. E mentre caminaue, aqueth monard hège damb es uelhs, damb era cara e damb es mans, nombrosi senhaus as que l'enrodauen, damb er in de divertir-se a cargue d'eri e de hèr que li lancèssen pistaches, cedes e auerassi.

E jo, en veir aqueth monard, me didí: "*Ya Mahmud*, qui sap s'eth tòn destin non ei estacat ath còth d'aguest monard? Te penses qu'ès ric, damb cinc dracmes de plata que te vas a despéner, entà balhar-li eth gust ath tòn vrente, coma molt un, dus o tres còps! Non serie milhor, auent aguesti sòs, crompar-li ath sòn patron aguest monard pr'amor de mostrar-lo ara gent e guanhar atau eth tòn pan de cada dia, en sòrta de seguir amiant aguesta vida de mendicitat ara pòrta d'Allà?"

E pensant atau, me profitè d'un espaci entre era gent pr'amor d'apressar-me ath proprietari deth monard, e li didí: "Me vòs véner aguest monard, damb era sua cadia, per tres dracmes de plata?" E me contestèc: "Que m'a costat dètz dracmes a truca truquet; mès, per èster entà tu, te lo vau a deishar en ueit!" Jo didí: "Quate!" Eth didec: "Sèt!" Jo didí: "Quate e miei!" Eth didec: "Cinc, era darrèra paraula! e prègui peth Profèta!

E contestè: "Damb eth es benediccions, era pregària e era patz d'Allà! Qu'accèpti eth tracte, e vaquí es cinc dracmes!" E daurint es mèns dits, qu'amiauen es cinc dracmes embarradi en paumet dera mia man de forma mès segura qu'en ua arca d'acèr, l'autregè era soma, qu'ère tot çò qu'auia coma capitau, e cuelhí eth monard, e me hi a vier era cadia.

Mès alavetz pensè que non auia ua casa entà sauvar-lo, e ne peth mau de morir lo podia hèr entrar en pati dera mesquita damb jo, pr'amor qu'eth garda m'aurie hèt enlà en tot acarnissar-se, damb jo e damb eth, damb injúries. E alavetz me filè entà ua casa vielha que non auie de pès que tres murs e m'installè aquiu entà passar era net damb eth mèn monard. E era hame me començaue a torturar crudèument, e ad aquera hame se higie eth desir concentrat de lecaries deth mercat que non auia pogut satisfèr e que me serie impossible satisfèr en avier, donques qu'era aquisicion deth monard s'ac auie hèt a vier tot. E era mia perplexitat, ja extrèma, se duplicaue alavetz damb era preocupacion d'alimentar ath mèn companh, eth mèn portaire deth futur. E ja començaua a empenaïr-me dera mia crompa, quan, còp sec, vedí qu'eth monard hège ua secodida, en tot hèr diuèrsi movements singulars. E en madeish moment, sense qu'a penes podessa jo encuedar-me'n, en lòc deth repulsiu animau de cu ludent, vedí a un gojatet coma era lua en sòn catorzau dia. E ena mia vida auia jo vist ua creatura que se podesse comparar damb eth en beresa, en gràcies e en elegància. E ahiscat en ua actitud encantadora, se filèc entà jo, damb ua votz doça coma eth sucre, en tot dider-me: "Mahmud, vies de despéner en tot crompar-me a jo, es cinc dracmes de plata qu'èren tot eth tòn capitau e tota era tua fortuna. E ara non sabes se qué hèr entà cuélher bèth aliment que sigue pro entà tu e entà jo."

E contestè: "Per Allà que dides vertat, ò gojatet! Mès, com ei aquerò? Se qui ès? e d'a on vies? e qué vòs?" E me didec arrint: "Mahmud, non me hèsques preguntes. Que serà milhor que cuelhes aguest dinnar d'aur e crompes tot çò que mos cau entà nosati. E sabe-te'n, ò Mahmud! que, plan que òc, eth tòn destin, coma pensères, ei estacat ath mèn còth, e vengui entà tu pr'amor de hèr-te a vier era bona sòrt e era felicitat!" Dempús higec: "Hè lèu, Mahmud, a crompar eth minjar, donques qu'auem fòrça hame tu e jo." E de seguit executè es sues ordes, e non mos tardèrem a minjar d'ua manèra excellenta, eth prumèr minjar d'aguesta qualitat entà jo, des deth mèn neishement. E coma que ja ère auançada era net, mos ajacèrem un ath costat der aute. E en veir que, plan que òc, eth ère mès delicat que jo, lo caperè damb era mia vielha capòta de lan de camelh. E s'esclipsèc plan sarrat a jo, coma se non auesse hèt ua auta causa ena sua vida. E jo non gausaua hèr eth mendre movement per pòur de shordar-lo o que pensèsse en taus o quaus intencions dera mia part, e veder-lo alavetz recuperar era sua forma de

monard, damb eth cu rosigat. E per vida mia que, entre aqueth contacte deliciós d'aqueth còs de joen e era pèth de craba des oires que m'auien servit de coishins des deth naishement, reaument i auie fòrça diferéncia! E m'esclipsè jo tanben, en tot pensar que dormia ath costat deth mèn destin. E benedí ath Donaire, que me l'autrejaue jos eth sòn aspècte tan beròi e seductor.

A londenan, eth joenet, que se lheuèc mès lèu que jo, me desvelhèc e me didec: "Mahmud, que ja ei ora, dempús d'aguesta net passada de quinsevolh manèra, de qué vages a logar ath nòste nòm un palai que sigue eth mès beròi entre es palais d'aguesta ciutat. E non cranhes que te manque sòs entà crompar es mòbles e es tapissi mès caros e mès preciosi que trapes en marcat." E contestè damb era audida e era aubediéncia, e executè es sues ordes sense pèrder temps.

Vaquí, donc, que quan siguèrem installadi en nòste abitatge, qu'ère eth mès esplendid de Eth Caire, logat ath sòn proprietari mejançant dètz saques de mil dinnars d'aur, eth joenet me didec: "Mahmud! Non te hè vergonha apressar-te a jo e víuer ath mèn costat, vestit damb pelhòts e damb eth còs que servís de refugi a totes es varietats de piudes e de pedolhs? A qué demores entà vier en hammam pr'amor de purificar-te e milhorar eth tòn estat? Pr'amor que, per çò des sòs, n'as mès des que les calerien as sultans patrons d'emperis. E per çò dera ròba, sonque te cau hèr eth trabalh d'alistar-la!" E contestè damb era audida e era aubediéncia, e m'esdeguè a cuélher un banh estonant, e gessí deth hammam leugèr, perhumat e emberit.

Quan eth joenet me vedec aparéisher dauant d'eth, transformat e vestit damb era ròba de màger riquesa, me guardèc atentiuament e quedèc satisfèt dera mia portadura. Dempús me didec: "Mahmud! qu'ei atau coma jo volia veder-te. Sè-te ara ath mèn costat!" E me seiguí ath sòn costat, en tot pensar ath mèn laguens: "Vai! Me semble qu'ei arribat eth moment!" E me premaní a non èster darrèr de cap manèra ne de cap estil.

E vaquí que, ath cap d'un moment, eth joenet me toquèc amigablament era espatla, e me didec: "Mahmud!" E contestè: "*Ya sidi*!" Eth me didec: "Qué te semblarie s'arribèsse a èster era tua esposa ua joeneta hilha de rei, mès beròia qu'era lua deth Ramadan?" Jo didí: "Que l'auria coma planvenguda, ò senhor mèn!" Eth didec: "Alavetz, lhèua-te, Mahmud, cuelh aguest paquet e vè-te'n a demanar en matrimòni ara hilha màger deth sultan de Eth Caire! Pr'amor qu'era ei escrita en tòn destin! E quan te veigue comprenerà eth sòn pair que tu ès eth qu'a d'èster er espós dera sua hilha. Mès, quan entres, non te'n desbrembes d'aufrir-li ath sultan, coma present, aguest paquet, dempús des salutacions!" E contestè: "Escoti e aubedisqui!" E sense trantalhar un solet moment, donques que tau ère eth mèn destin, cuelhí damb jo a un esclau entà que m'amièsse eth paquet pendent eth camin, e me presentè en palai deth sultan.

E en veder-me vestit damb tau magnificéncia, es gardes de palai e es eunucs me preguntèren respectuosament se qué desiraua. E quan s'informèren de qué jo desiraua parlar damb eth sultan e amiaua un present entà autrejar-l'ac dera mia pròpria man, non meteren cap dificultat entà hèr, a nòm mèn, ua demana d'audiéncia e hèr-me passar ena sua preséncia de seguit. E jo, sense pèrder era serenitat, coma se tota era mia vida

auessa estat convidat de reis, dirigí era salutacion ath sultan damb grana deferéncia, encara que sense ridiculeses, e eth me l'entornèc damb ua actitud graciosa e benevòla. E cuelhí eth paquet des mans der esclau, e l'ac aufrí, dident: "Digna-te acceptar aguest modest present, ò rei deth temps! encara que sigue inferior as tòns merits per çò dera mia umila incapacitat!" E eth sultan ordenèc veir se qué i auie. E vedec jòies e ornaments d'ua magnificéncia tant incredibla coma jamès auie vist abans. E meravilhat, s'estarnèc en exclamacions sus era beresa d'aqueth present, e me didec: "Que l'accèpti! Mès hè lèu a manifestar-me se qué desires e qué posqui autrejar-te a cambi. Pr'amor qu'es reis non s'an de quedar darrèr en liberalitats e atencions!" E sense demorar mès, contestè: "Ò rei deth temps! eth mèn desir ei arribar a èster contacte e parent tòn a trauèrs dera tua hilha màger, aguesta pèrla amagada, aguesta flor de calitz, aguesta vèrge sagerada e aguesta dauna amagada enes sòns vels!"

Quan eth sutan auec entenut es mies paraules e comprenut era mia demana, me guardèc pendent ua ora de temps e me contestèc: "Que non i a cap inconvenent!" Dempús s'acarèc damb eth sòn visir, e li didec: "Qué te semble era demana d'aguest eminent senhor? En bèri senhaus dera sua fesomia veigui que ven enviat peth Destin entà èster eth mèn gendre." E contestèc eth visir interrogat: "Es paraules deth rei son per dessús des nòsti caps! E non ei eth senhor ua connexion indigna deth nòste patron entà refusar-la. Arren mès luenh d'aquerò! Mès dilhèu serie milhor, a maugrat d'aguest present, demanar-li ua pròva deth sòn poder e dera sua capacitat!" E eth sultan li didec: "Qué me cau hèr entad aquerò? Conselha-me, ò visir!"

E er aute didec: "Ena mia pensada, ò rei deth temps! te calerie mostrar-li eth diamant mès beròi deth tresòr e non l'autreges en maridatge ara tua hilha era princessa se non damb era condicion de qué, coma present de nòça, te hèsque a vier un diamant deth madeish valor."

Alavetz jo, encara qu'èra plan emocionat ath mèn laguens per tot aquerò, preguntè ath sultan: "Se te hèsqui a vier ua pèira que sigue fraia d'aguesta e totafèt parièr, me balharàs ara princessa?"

Eth me contestèc: "Se reaument me hès a vier ua pèira identica ad aguesta, era mia hilha serà era tua esposa." E examinè era pèira, la virè entà toti es costats e la cuelhí ena mia imaginacion. Dempús l'ac entornè ath sultan e me didí adiu d'eth, en tot demanar-li permís pr'amor de tornar eth dia a vier.

E quan arribè en nòste palai me didec eth joenet: "Com va er ahèr?" E lo botè ath pas de çò que s'auie passat, en tot descriuer-li era pèira coma se l'auessa entre es dits. E me didec: "Era causa qu'ei aisida! Aué, ça que la, ei ja tard; mès deman, *inschalah*! te balharè dètz diamants totafèt parièrs as que m'as descrit…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta tresau net

Era didec:

"…Aué, ça que la, ei ja tard; mès deman, *inschalah!* te baharè dètz diamants totafèt parièrs as que m'as descrit."

E efectivament, a londeman peth maitin, eth joenet gessec en jardin deth palai, e ath cap d'ua ora m'autregèc es dètz diamants, toti parièrs en beresa ath deth sultan, talhadi en forma de ueu de paloma e purs coma et uelh deth solei. E anè a presentar-les ath sultan, en tot dider-li: "Ò senhor mèn! Desencusa-me era petitesa. Mès que non m'a semblat ben hèr-te a vier un solet diamant e è pensat que n'auia d'amiar dètz. Que pòs alistar e lançar dempús es que non t'agraden." E eth sultan ordenèc ath gran visir que daurisse eth petit còfre d'esmalt que sauvaue aqueres pèires, e quedèc meravilhat dera sua ludentor e dera sua beresa, e molt estonat de qué en realitat n'auesse dètz, toti exactament parièrs ath qu'eth auie.

E quan tornèc deth sòn estonament s'acarèc damb eth gran visir, e sense dirigir-li era paraula li hec un gèst damb era man que volie díder: "Que me cau hèr?" E eth visir, dera madeisha manèra, contestèc damb un gèst que volie díder: "L'as d'autrejar era tua hilha!"

E ara seguida se dèren es ordes entà que se hessen toti es preparatius deth nòste matrimòni. E ordenèren ath kadi e as testimònis que redigissen eth contracte de matrimòni ara seguida. E quan siguec escrita aguesta acta legau me l'autregeren, sivans eth ceremoniau de rigor. E coma que jo auia volut qu'assistisse ara ceremònia eth joenet, que presentè ath sultan coma parent pròche mèn, m'esdeguè a mostrar-li eth contracte damb era intencion que lo liegesse per jo, donques que jo non sabia liéger ne escríuer. E dempús de lieger-lo en votz nauta des deth principi enquiath finau, me l'entornèc, en tot dider-me: "Qu'ei d'acòrd damb çò establit e acostumat. E vaquí que ja ès maridat legaument damb era hilha deth sultan."

Dempús me cridèc a despart e me didec: "Qu'ei plan ben tot aquerò, Mahmud; mès ara exigisqui de tu ua promesa!" E contestè: "Ò per Allà! Quina promesa me pòs demanar qu'era de balhar-te era mia vida, donques que ja te pertanh?" E arric e me didec: "Mahmud! Non voi qu'arribes a consumar eth matrimòni enquia que jo non te balha eth permís de penetrar en era. Pr'amor qu'abans me cau hèr ua causa!"

E contestè: "Enténer qu'ei aubedir!"

Atau, donc, quan arribèc era net dera penetracion, entrè ena cramba dera hilha deth sultan. Mès, en sòrta de hèr çò que hèn es esposi en aguest cas, me seiguí luenh d'era, en un cornèr, a maugrat deth desir que m'aclapaue. E m'estè en tot guardar-la de luenh, observant damb es mèns uelhs es sues perfeccions. E me comportè dera madeisha manèra era dusau net, e era tresau, encara que cada maitin, coma ei costum, venguie era mair dera mia esposa a preguntar-li com auie passat era net, dident-li: "Demori per Allà que non i aurà agut cap contratemps e que s'aurà verificat era pròva dera tua virginitat!"

Mès era mia esposa contestaue: “Encara non m’a hèt arren!” E atau, eth maitin dera tresau net, era mair dera mia esposa s’afligic fòrça enquiath limit dera afliccion, e exclamèc: “Ò quina calamitat entà nosati! Per qué mos tracte eth tòn espós d’ua manèra tan umilianta e persute en abstier-se dera tua penetracion? E qué ne pensaràn d’aguesta conducta tant injuriosa es nòsti parents e es nòsti esclaus? E non pensaràn qu’aguesta abstencion ei deguda a bèth motiu inconfessable o a bèra rason tortuosa?” E plia d’inquietud, eth maitin deth tresau dia anèc a condar-li era causa ath sultan, que li didec: “S’aguesta net non li trè era virginitat l’esgorjarè!”

E aguesta notícia arribèc as aurelhes dera mia esposa, que venguec a condar-me-la.

Alavetz non trantalhè ja a méter ath pas de tot ath joenet. E me didec: “Mahmud! Qu’a arribat eth moment oportun! Mès abans de trèir-li era virginitat te cau tier en compde ua condicion, e ei que, quan te trapes solet damb era, li demanes un braçalet qu’amie en braç dret. E lo cuelheràs e me lo haràs a vier de seguit. Dempús d’aquerò ja t’ei permetut amiar a tèrme era penetracion e complàder ara sua mair e ath sòn pair!”

E contestè: “Escoti e aubedisqui!”

E quan m’amassè damb era pera net, li didí: “Per Allà sus tu, as reaument eth desir de qué aguesta net te balha jo gust e alegria?” E me contestèc: “Qu’è aguest desir, de vertat!” E higí: “Balha-me, donc, eth braçalet qu’amies en braç dret!” E exclamèc era: “Te lo balharè, mès sabi pas se qué se pòt passar s’abandoni enes tues mans aguest braçalet, qu’ei un amulet que me balhèc era mia hilhuquèra quan jo èra ua mainada.” E dident aquerò, se lo treiguec deth braç e me l’autregèc. E de seguit anè a balhar-l’ac ath mèn amic eth joenet, que me didec: “Aquerò ère çò que me calie! Ara ja pòs tornar entà tier-te ara penetracion!”

E m’esdeguè a tornar ena cramba noviau entà complir era mia promesa per çò que hège ara cuelhuda de possession e agradar d’aguesta manèra a toti.

E vaquí que, a compdar deth moment que penetrè ara mia esposa, que me demoraue complètament premanida en sòn lhet, ignòri, ò frair mèn! çò que m’arribèc. Tot çò que sai ei que de pic vedí qu’era mia cramba e eth mèn palai se delien coma sauneis, e me vedí ajaçat ar aire liure ath miei dera casa en roïnes qu’auia jo amiat ath monard qu’auia crompat. E èra desaprevedit des mèns rics vestits e miei despolhat entre es pelhòts dera mia anciana misèria. E arreconeishí era mia vielha tunica plia de pedaci de toti es colors, e eth mèn pau de derviche mendicant, e eth mèn turbant damb traucs coma un crivèl de mercadèr de grans.

En veir aquerò, ò frair mèn! non me ne’encuedè exactament de çò que significaue, e me preguntè: “*Ya Mahmud*! qu’as estat soniant? Sónies o ès reaument Mahmud eth derviche mendicant?” E quan acabè de remeter-me me lheuè e me fotí ua secodida, coma auia vist hèr ath monard bèth còp. Mès que seguí estant aqueth qu’èra, un praube hilh de praube e arren mès.

Alavetz, damb era anma adolorida e er esperit trebolat comencè a caminar sense romb, pensant ena inimaginabla fatalitat que m'auie amiat en aquera situacion. E vagant d'aguesta sòrta, arribè en un carrèr pòc soentejat, a on vedí a un maghrebin deth Barbar seigut en un tapís e auent ath sòn dauant un petit tapís caperat de papèrs escrits e de diuèrsi objèctes endonviaires.

E jo, content per aqueth encontre, m'apressè ath maghrebin damb er in de qué me didesse era sòrt e me hesse eth mèn oroscòp, e li dirigí ua salutacion que m'entornèc. E me seiguí en solèr damb es cames arropides, m'arrauli dauant d'eth e li preguè que consultèsse ar Invisible sus tot aquerò que hè a jo.

Alavetz eth maghrebin, dempús de guardar-me damb uelhs que semblauen huelhes de guinhauet, exclamèc: "Ò derviche! Ès tu qui a estat victima de tan execrabla fatalitat, que t'a separat dera tua esposa?" E exclamè: " *A, ualah, a ualah*! que sò jo madeish!" Eth me didec: "Ò praube! Eth monard que crompères per cinc dracmes de plata, e que tan sobtament se transformèc en un joenet plen de gràcia e de beresa, non ei un èsser uman entre es hilhs d'Adam, senon un genni de mala qualitat. Que s'a servit de tu entà arténher es sòns objectius. Pr'amor que te cau saber que de hè ja fòrça temps ei enamorat apassionadament dera hilha deth sultan, era madeisha que damb era t'a hèt maridar. Mès, coma qu'a amaugrat de tot eth sòn poder, non artenhie apressar-se ada era, pr'amor qu'amiaue un braçalet talisman, s'a servit de tu entà obtier eth braçalet e hèr-se damb era princessa impunidament. Mès demori non tardar-me guaire a destruir eth poder perilhós d'aguest mau individú, qu'ei un des genis adultèrs que se revoutèren contra era lei deth nòste senhor Soleiman (damb eth era pregària e era patz!)"

E dempús de parlar atau, eth maghrebin cuelhec ua huelha de papèr, tracèc en era caractèrs complicadi, e me l'autregèc en tot dider-me: "Ò derviche! non dobtes dera granesa deth tòn destin, esdèga-te e vè-te'n en lòc que te vau a indicar. E aquiu demoraràs que passe un grop de personatges, que guardaràs atentiuament. E quan veigues ad aqueth que semble eth sòn cap, l'autrejaràs aguest papèr, e satisfarà es tòns desirs!" Dempús me balhèc es instruccions de besonh entà arribar en lòc que se tractaue, e higec: "Per çò dera remuneracion que me deues, ja me la balharàs quan se complisque eth tòn destin."

Alavetz, dempús de balhar es gràcies ath maghrebin, cuelhí eth papèr e me metí en camin entath lòc que m'auie indicat. E atau, caminè tota era net e tot eth dia a vier e part dera dusau net. E arribè alavetz en ua planhèra desèrta, a on era soleta preséncia ère eth uelh invisible d'Allà e era èrba silvèstra. E me seiguí e demorè damb impaciéncia çò qu'anaue a arribar. E escotè ath mèn entorn coma ua volada d'audèths que non vedia. E eth caudheired dera solitud comencèc a hèr tremolar eth mèn còr, e er espant dera net negaue era mia anma. E vaquí que còp sec aubirè ena luenhor un gran nombre de tèdes que semblaue que caminauen soletes. E lèu podí distinguir es mans que les amiauen; mès es persones as quaus pertanhien aqueres mans seguien invisibles ath hons dera net, e non les vedien es mèns uelhs. E d'aguesta sòrta passèren per dauant de jo de dus en dus un nombre infinit de tèdes amiades per mans sense proprietari. E a tot darrèr, vedí

enrodat d'un gran nombre de lums a un rei en sòn tron, revestit d'esplendor. E quan arribèc dauant de jo, me guardèc e me contemplèc, mentre es mèns jolhs tumauen entre eri de terror, e me didec: "A on ei eth papèr deth mèn amic eth maghrebin?" E li balhè eth papèr, que despleguèc, mentre s'arturaue era processon. E cridèc a quauquarrés que jo non vedia: "*Ya Atrasch*, vene aciu!" E de ressabuda, gessent dera ombra, auancèc un messatgèr totafèt equipat, que punèc era tèrra entre es mans deth rei. E eth rei li didec: "Vè-te'n de seguit entà Eth Caire pr'amor d'encadenar ath genni Fulano, e hè-me-lo a vier sense demora!" E eth messatgèr aubedic e despareishec de seguit.

E vaquí que, ath cap d'ua ora, tornèc damb eth joenet encadenat, que s'auie tornat òrre de guardada e ère desfigurat enquiath punt de hèr hastic. E eth rei li cridèc: "Per qué, ò maudit! l'as trèt era bocada dera boca ad aguest adamita? E per qué t'as minjat tu era bocada?" E er aute contestèc: "Era bocada qu'ei encara intacta, e non sò jo qui l'a premanit." E eth rei didec: "Te cau entornar de seguit eth braçalet talisman ad aguest hilh d'Adam, donques que se non ac hès atau, t'acararàs damb jo!" Mès eth genni, qu'ère un porcèth temardut, contestèc damb vantaria: "Eth braçalet que l'è jo, e non l'aurà arrés mès!" E parlant atau, dauric era boca coma un horn, e metec en era eth braçalet, que despareishec laguens.

En veir aquerò, eth rei nueitiu, alonguèc eth braç, e en tot inclinar-se, agarrèc ath genni peth cogòt, e hènt-lo virar coma se siguesse ua gorona, lo lancèc contra eth solèr, dident-li: "Entà que t'en sàpies!" E deth còp que li fotec lo deishèc mès ample que long. Dempús ordenèc a ua des mans amiaires de tèdes que treiguesse eth braçalet de laguens d'aqueth còs sense vida e que me l'entornèsse. Çò que siguec executat de seguit.

E quan auí entre es mies mans aqueth braçalet, ò frair mèn! eth rei e tota era sua acompanhada…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin,e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta quatau net

Era didec:

… E quan auí entre es mies mans aqueth braçalet, ò frair mèn! eth rei e tota era sua acompanhada despareisheren e me trapè vestit damb era mia ròba rica ath miei deth mèn palai, en madeish apartament dera mia esposa. E la trapè negada en un saunei prigond. Mès, tanlèu li botè eth braçalet se desvelhèc e deishèc anar un crit d'alegria quan me vedec. E coma se non s'auesse passat arren, m'estirè ath sòn costat. E tot çò d'aute ja ei mistèri dera fe musulmana, ò frair mèn!

A londeman, eth sòn pair e era sua mair arribèren ar arràs dera alegria en saber-se'n que jo auia tornat dera mia abséncia, e non m'interroguèren sus er ahèr, de tanta alegria coma les costaue en saber-se'n que l'auia trèt ara sua hilha era virginitat. E des d'alavetz viuérem toti en patz, concòrdia e armonia.

E bèth temps dempús deth mèn matrimòni, eth mèn soèr eth sultan, pair dera mia esposa, moric sense deishar hilh baron, e coma que jo èra maridat damb era sua hilha màger, me leguèc eth sòn tron. E arribè a èster çò que sò, ò frair mèn! E Allà ei eth mès gran, e d'Eth viem e entada Eth tornaram!"

E eth sultan Mahmud, quan acabèc de condar era sua istòria ath sòn nau amic eth sultan derviche, lo vedec extrèmanent estonat d'ua aventura tan singulara, e li didec: "Non t'estones, ò frair mèn! pr'amor que tot aquerò qu'ei escrit s'a de passar, e arren ei impossible entara volontat d'Aqueth qu'ac a creat tot! E ara que m'è mostrat a tu damb tota era vertat, sense crànher amendrir-me dauant des tòns uelhs, per çò de revelar-te era mia umila origina, e precisament entà qu'eth mèn exemple te servisque de consolacion e non te penses qu'ès inferior ath mèn reng e ath mèn valor individuau, pòs èster amic mèn damb tota tranquillitat, pr'amor que, dempús de çò que t'è condat, jamès me creirè damb eth dret a vantar-me dera mia posicion dauant de tu, ò frair mèn!" Dempús higec: "E entà qu'era tua situacion sigue mès regulara, ò frair mèn d'origina e de reng! te nomenti eth mèn gran visir. e atau seràs eth mèn braç dret e eth conselhèr des mèns actes; e non se harà arren en règne sense era tua intervencion e sense qu'era tua experiéncia ac age aprovat per auança."

E sense mès demora, eth sultan Mahmud convoquèc as emirs e as grani deth sòn règne, e hec reconéisher ath sultan derviche coma eth sòn gran visir, e li botèc, eth madeish, ua magnifica tunica d'aunor, e li fidèc eth sagèth deth règne.

E eth nau gran visir celebrèc divan aqueth madeish dia, e atau seguic enes dies a vier, complint es deuers deth sòn cargue damb tant d'esperit de justícia e d'imparcialitat, qu'era gent, en saber-se'n d'aqueth nau estat de causes, venguien de çò mès luenh deth país entà reclamar es sòns decrets e autrejar-se as sues decisions, en tot cuelher-lo coma ath jutge suprèm en totes es sues diferéncies. E botaue eth tanta prudéncia e moderacion enes sòns judicis, qu'obtenguie era gratitud e era aprovacion d'aqueri contra es quaus prononciaue es sues senténcies. Per çò des sues estones d'esvagament, les passaue ena intimittat damb eth sultan, que d'eth s'auie convertit en companh inseparable e amic a tota pròva.

Un dia, en tot senter-se eth sultan Mahmud damb er esperit aclapat, s'esdeguèc a vier ara cèrca deth sòn amic, e li didec: "Ò frair e visir men! Aué me pese eth còr e è er esperit sarrat." E eth visir, qu'ère er ancian sultan d'Arabia, contestèc: "Ò rei deth temps! En nosati i a alegries e penes, e eth nòste còr ei qui les segrègue. Mès soent era contemplacion de causes extèrnes pòt influir en nòste umor. As sajat aué de contemplar damb es tòns uelhs causes extèrnes?" E contestèc eth sultan: "Ò visir mèn! Qu'è sajat de contemplar damb es mèns uelhs es peireries deth mèn tresòr, e è cuelhut un darrèr der aute entre es mèns dits es robins, es esmeraldes, es safirs e es gemes de tota sòrta de colors, mès que non m'an ahiscat ath plaser, e era mia anma a estat melancolica e eth mèn còr sarrat. E dempús è entrat en mèn harem, e è passat revista a totes es hemnes, as blanques, as brunes, as ròies, as rogenques, as neres, as gròsses e as primes. Mès cap d'eres a artenhut esbugassar era mia tristesa. E dempús è visitat es mèns estables, e è

guardat as mèns shivaus, as mies ègües e as mèns pòtros; mès a maugrat de tota era sua beresa non an artenhut lheuar eth vel qu'ennerís eth mon ara via vista. E ara, òs visir plen de sabença!, vengui a cercar-te entà que me balhes un remèdi e me digues es paraules que guarissen."

E contestèc eth visir: "Ò senhor mèn! qué te semblarie ua visita ar asil de lhòcos, que tanti còps volérem veir amassa, sense qu'encara i auéssem anat? Pr'amor que me pensi qu'es lhòcos son persones dotades d'un enteniment desparièr ath nòste, e se trapen entre eri relacions e causes qu'es que non son lhòcos jamès distinguissen, e que son visitadi per esperit. E dilhèu aguesta visita lhèue aué era tristesa que pese sus era tua anma e dilhèu dilate eth tòn còr!" E contestèc eth sultan: "Per Allà, ò visir mèn! anem a visitar as lhòcos deth manicòmi!"

Alavetz eth sultan e eth sòn visir, er ancian sultan derviche, gesseren de palai, sense hèr-se a vier cap seguida, e caminèren sense arturar-se, enquiar espitau qu'ère era casa de lhòcos. E entrèren e la visitèren per laguens; mès, damb gran estonament, non trapèren aquiu mès abitants qu'eth portèr màger e es sòns zeladors; per çò des lhòcos, non i auie ne ombra ne flaira d'eri. E eth sultan li preguntèc ath portèr màger: "A on son es lhócos?" E er interpelat contestèc: "Per Allà, ò senhor mèn! que des de hè fòrça temps non les auem ja, e eth motiu d'aguesta penuria s'està solide en que s'aflaquís era intelligéncia enes creatures d'Allà." Dempús higec: "A maugrat de tot, ò rei deth temps! podem mostrar-te a tres lhòcos que son aciu des de hè un cèrt temps, e que mos sigueren amiadi, un darrèr der aute, per persones de naut reng, damb era proïbicion de mostrar-les a qui que siguesse, petit o gran. Mès entath nòste patron eth sultan arren i a amagat!" E higec: "Solide son grani sabents, donques que se passen eth temps liegent libres." E amièc ath sultan e ath visir entà un pabilhon reservat, a on les hec entrar, entà aluenhar-se eth dempús, respectuosament.

E eth sultan Mahmud e eth visir vederen encadenadi en mur a tres joeni, qu'un d'eri liegie, tant qu'es auti escotauen atentiuament. E es tres èren beròis, ben formadi, non aufrien cap aspècte de deméncia o de holia. E eth sultan s'acarèc damb eth sòn acompanhant, e li didec: "Ò, per Allà, visir mèn! aguesti tres joeni que deuen èster un cas molt estonant, e era sua istòria, ua istòria estonanta!" E se virèc entada eri, e les didec: "Ei reaument per çò dera holia qu'auetz estat embarradi en aguest manicòmi?"

E contestèren: "Non, per Allà, que non èm lhòcos ne dements, ò rei deth temps! e ne tansevolh èm pècs o estupids. Mès es nòstes aventures son tan singulares e es nòstes istòries tan extraordinàries, que se s'escriuessen damb agulhes en angle interior deth uelh serien ua leçon saludabla entad aqueri que siguessen capables de deschifrar-les!" E dauant d'aguestes paraules, eth sultan e eth visir se seigueren en solèr dauant des tres joeni encadenadi, dident: "Era nòsta aurelha qu'ei dubèrta, e lèu eth nòste enteniment!"

Alavetz eth prumèr, eth que liegie eth libre, didec:

Istòria deth prumèr lhòco

“Eth mèn mestièr, ò senhors mèns e corona deth mèn cap! ère eth de mercadèr en mercat de sederies, coma ne sigueren abans que jo eth mèn pair e eth mèn pairin. E non venia que mercaderies e objèctes indis de tota sòrta e de toti es colors, mès tostemp a pretz molt nauti. E venia e crompaua damb molt de profit e benefici, segontes eth costum des grani mercadèrs.

Un dia èra jo seigut ena mia botiga, coma ère normau en jo, quan passèc ua dauna vielha que me balhèc eth bon dia e me gratifiquèc damb ua salutacion. E en entornar-li jo es salutacion e compliments, se seiguec era ath cant dera mia veirina, e me preguntèc: “Ò senhor mèn! as teles selèctes originàries dera India?” Jo contestèc: “Ò senhora mia!, ena mia botiga te posqui satisfèr.” E didec era: “Hè que treiguen ua d’aguestes teles entà que la veiga!” E me lheuè e treiguí entada era, der armari de resèrves, ua pèça de tela india deth màger prètz, e la botè entre es sues mans. E la cuelhec, e dempús d’examinar-la quedèc molt satisfèta dera sua beresa, e me didec: “Ò senhor mèn, guaire vau aguesta tela?” E jo contestè: “Cinc cents dinnars.” E de seguit treiguec era dera sua borsa cinc cents dinnars d’aur; dempús cuelhec era pèça de tela, e se n’anèc peth sòn camin. E d’aguetsa sòrta, ò sultan nòste! li vení per aquera soma ua mercaderia que non m’auie costat que cent cinquanta dinnars. E balhè gràcies ath Retribuidor pes sòns beneficis.

A londeman tornèc a cercar-me era vielha dauna, e me demanèc ua auta peça, e me la paguèc tanben a cinc cents dinnars, e se n’anèc dempús dera crompa. E de nauèth tornèc eth dia a vier pr’amor de crompar-me ua tela india, que paguèc a truca truquec; e pendent quinze dies seguidi, ò senhor sultan mèn! actuèc d’aguesta sòrta, crompant e pagant damb era madeisha regularitat. E tath setzau dia la vedí arribar coma de costum e alistar ua naua pèça. E ja ère a mand de pagar-me, quan se n’encuedèc de qué s’auie desbrembat era sua borsa, e me didec: “*Ya Khawaga*, que m’aurè desbrembat era borsa en casa!” E contestè: “*Ya seti*, non te cau prèssa! se vòs me pòs hèr a vier es sòs deman, e seràs benvenguda, e se non, tanben ne seràs de benvenguda!” Mès era protestèc, dident que jamès consentirie hèr-se a vier ua mercaderia sense auer-la pagat, e jo, dera mia part, persutè diuèrsi còps: “Que te la pòs hèr a vier per amistat e simpatia!” E entre nosati auec lòc ua luta de generositat mutuau, era refusant e jo aufrint. Pr’amor que, ò senhor mèn! ère convenent que, dempùs d’auer-me beneficiat jo autant damb era, actuèssa jo educadament, e enquia e tot que siguessa prèst, en cas de besonh, a balhar-li a gratis ua o dues pèces de tela. Mès fin finau didec era: “*Ya khawaga*! veigui que non mos vam a enténer jamès se seguim d’aguesta manèra. Atau, donc, çò mès simple serie que m’acompanhèsses entà casa pr’amor de pagar-te aquiu er impòrt dera tua mercaderia.” Alavetz, sense voler contrariar-la, me lheuè, barrè era botiga e la seguí.

E caminèrem, era dauant e jo darrèr, enquia qu’arribèrem ena entrada deth carrèr que se trapaue era sua casa. Alavetz s’arturèc, e en tot trèir-se deth pièch un mocador, me didec: “Cau que te dèishes bendar es uelhs damb aguest mocador.” E jo, plan estonat per aquera singularitat, li preguè educadament que me didesse se per qué aquerò: e me didec: “Qu’ei pr’amor que per aguest carrèr qu’anem a passar i a cases damb es pòrtes

dubèrtes qu'enes sòns lumedans se trapen hemnes damb era cara destapada; de sòrta que s'era tua guardada se calèsse en ua d'eres, maridada o celibatària, alavetz poiries comprométer eth còr en un ahèr d'amor, e series tormentat pendent tota era tua vida, pr'amor qu'en aguest barri dera ciutat i a mès d'un ròstre de hemna maridada o vèrge, tan beròi, que sedusirie ar ascèta mès religiós. E cranhi fòrça pera patz det tòn còr…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta cincau net

Era didec:

"…pr'amor qu'en aguest barri dera ciutat i a mès d'un ròstre de hemna maridada o vèrge, tan beròi, que sedusirie ar ascèta mès religiós. E cranhi fòrça pera patz det tòn còr."

E en escotar-la pensè: "Per Allà! qu'ei de bon conselh aguesta vielha." E acceptè çò que me demanaue. Alavetz era me bendèc es uelhs damb eth mocador, e d'aguesta manèra m'empedic veir. Dempús me cuelhec dera man, e caminèc damb jo enquia qu'arribèrem en ua casa qu'ena sua pòrta piquèc damb eth picapòrt. E mos dauriren de laguens de seguit. E tanlèu entrèrem era mia vielha menaira me treiguec era benda, e vedí que me trapaua en ua casa decorada e moblada damb tot eth luxe des palais des reis, e per Allà! ò senhor sultan nòste, qu'ena mia vida auia vist jo arren de semblable ne soniat causa tan meravihosa.

Per çò dera vielha, me preguèc que la demorèssa ena cramba que me trapaua, e que daue entà ua sala mès beròia encara e damb galaria. E en tot deishar-me solet en aquera cramba, que d'era podia jo veir se qué se passaue ena auta, se n'anèc.

E vaquí que, des dera pòrta dera dusau sala, vedi, amolonades negligentament en un cornèr, totes es precioses teles que l'auia venut jo ara vielha. E còp sec entrèren dues joenes coma dues lues, cada ua des quaus amiaue un farrat plen d'aigua de ròses. E deishèren es sòns farrats enes rajòles de marme blanc, e en tot apressar-se ath molon de teles precioses, ne cuelheren ua, ar edart, e l'esmiegèren, coma aurien hèt damb ua baieta de codina. Cada ua se filèc alavetz entà on ère eth sòn farrat, e rebussant-se es braci enquias eishères metec eth tròç de tela preciosa en farrat d'aigua de ròses, e se metec a umitejar e a lauar es rajòles e secar-les dempús damb d'auti retalhs des mies teles precioses pr'amor de heregar-les e trèir-les ludentor, fin finau, damb aquerò que restaue des pèces qu'auien costat cinc cents dinnars cada ua. E quan aqueres joenes aueren acabat eth trabalh e eth marme quedèc coma era plata, caperèren eth solèr damb teishuts tan beròis qu'eth producte dera venda dera mia botiga sancera non serie pro entara aquisicion deth mens ric d'eri. E sus aguesti teishuts esteneren un tapís de peu de craba e coishins plei de plumes d'estruci. Dempús d'aquerò se heren a vier cinquanta petiti tapissi de brocat d'aur, e les placèren ordenadament ar entorn deth tapís centrau; dempús se retirèren.

E vaquí qu'entrèren, de dues en dues, e cuelhudes dera man, ues joenes qu'anèren a plaçar-se cada ua en un des petits tapissi de brocat; e coma qu'èren cinquanta, se placèren per orde dauant des sòns petits tapissi respectius.

E vaquí que, jos un pali amiat per dètz lues de beresa, apareishec ena pòrta dera sala ua joena tan enludernadora ena sua blancor e damb tanta ludentor enes sòns uelhs neri, qu'es mens uelhs se barrèren eri solets. E quan les daurí vedí ath men costat ara mia menaira, ara vielha dauna, que me convidaue a acompanhar-la entà presentar-me ara joena, que ja ère guiterosament ajaçada en tapís centrau, ath miei des cinquanta joenes quilhades sus es sòns tapissi de brocat. Mès, m'estonèc fòrça en veder-me convertit en blanc des guardades d'aqueri cinquanta un parelhs de uelhs neri, e me didí: "Que non i a poder ne recors qu'en Allà eth Gloriós, eth Plan Naut! Qu'ei evident que desiren era mia mòrt!"

Quan siguí entre es sues mans, era reiau joena me hec un arridolet, me desirèc era benvenguda e me convidèc a sèir-me ath sòn costat en tapís. E plan confonut e aclapat, me seiguí entà aubedir-la, e me didec era: "Ò joen! Qué ne penses de jo e dera mia beresa? Penses qu'è es condicions entà èster era tua esposa?"

En enténer aguestes paraules contestè estonat, ar arràs der estonament: "Ò senhora mia! Com gausaria creder-me digne de tau favor? de vertat que non sò pro entà vier a èster eth tòn esclau, e mens encara, èster entre es tues mans!" Mès era repliquèc: "Non, per Allà, ò joen! es mies paraules non contien cap enganha, e arren d'evasiu i a en men lenguatge, qu'ei sincèr. Contesta-me, donc, damb tota sinceritat e hè enlà quinsevolh temor deth tòn esperit, pr'amor qu'eth mèn còr se desbòrde d'amor per tu!"

En enténer aguestes paraules, ò senhor sultan nòste! comprení, sense cap de dobte, qu'era joena auie reaument era intencion de maridar-se damb jo, mès sense que me siguesse possible endonviar eth motiu peth quau m'auie escuelhut entre milèrs e milèrs de joeni, e com ère que me coneihie. E acabè en tot dider-me: "Ò! çò qu'ei inconcebible a er auantatge de non costar pensaments torturadors. Non sages, donc, de compréner arren, e dèisha qu'es causes seguisquen eth sòn cors." E contestè: "Ò senhora mia! s'en realitat non parles entà que se n'arrisquen de jo aguestes aunorables joenes, bremba-te'n deth provèrbi que ditz:

"Quan era placa ei rosenta, qu'ei a mand entath martèth!"

Ath delà, me semble qu'eth mèn còr ei alugat de desir, que ja ei ora de realizar era nòsta union. Ditz-me, donc, per vida tua, qué me cau amiar coma dòt, e era viduïtat que me cau senhalar-te!" E contestèc era arrint: "Dòt e viduïtat que ja son pagades e non te cau preocupar-te d'aquerò." E higec: "Donques qu'ei aguest tanben eth tòn desir, vau de seguit a cercar ath kadí e as testimònis pr'amor de qué mos pogam júnher sense dilacion."

E efectivament, ò senhor mèn! non se tardèren a arribar eth kadí e es testimònis. E mos maridèrem licitament. E dempús dera ceremònia se n'anèren toti. E me preguntè: "Ò! sò

desvelhat o soniant?" E encara m'estonè mès quan vedí qu'era ordenèc as sues beròies esclaues que premanissen eth hammam entà jo e m'amièssen entà aquiu. E es joenes me heren entrar en ua sala de banh perhumada damb aloè de Comorin, e me confièren as banhaires, que me despolhèren, e me heregueren e me balhèren un banh que me deishèc mès leugèr qu'es audèths. Dempús vessèren sus jo es perhums mès esquisti, me caperèren damb un ric vestit e me presentèren refresqui e sorbets de tota sorta. E dempús d'aquerò me deishèren abandonar eth hammam e m'amièren entara cramba dera mia nauèra esposa, que me demoraue vestida solet damb era sua beresa.

E de seguit venguec era entà jo, e se botèc ath mèn dessús, e se hereguèc damb jo damb un ardor estonant. E jo, ò senhor mèn! sentí qu'era mia anma se calaue totafèt a on tu ja sabes, e complí era òbra qu'entada era se m'auie requerit e entath prètzèth que se me demanaue, e vencí aquerò qu'enquia alavetz pertanhie ath domèni de çò invencible, e abatí çò que s'auie d'abàter, e desrabè çò qu'ère entà desrabar, e cuelhí çò que podí e balhè çò que calie, e me lheuè, e me lancè, e carguè, e descarguè, e clauè, e forcè, e aumpli, e barriné, e reforcè, e excitè, e sarrèr, e esbaucè, e auancè e tornè començar, e d'aguesta sòrta, ò sultan! aquera net aqueth que tu ja sabes siguec reaument eth valent que criden er anhèth, eth haure, er estronhador, eth calamitós, eth long , eth de hèr, eth ploraire, eth dauridor, eth traucador, eth heregador, er irresistible, eth pau deth derviche, era aisina prodigiosa, er explorador, eth guèrch atacador, era simitarra deth guerrèr, eth nadador infatigable, eth rossinhòl cantaire, eth pair de còth gròs, eth pair deth turbant, eth pair cauvet, eth pair des estrementides, eth pair des delícies, eth pair des terrors, eth poth sense cresta ne votz, eth hilh deth sòn pair, era eréncia deth praube, eth muscle capriciós e eth gròs nèrvi doç. E me pensi, ò senhor mèn sultan! qu'aquera net cada fausnòm siguec acompanhat dera sua explicacion, cada qualitat dera sua pròva e cada atribut dera sua demostracion. E mos interrompérem en nòste trabalh solet pr'amor que ja auie passat era net e mos calie lheuar entara pregària deth maitin.

E seguírem viuent amassa d'aguesta sòrta, ò rei deth temps! pendent vint nets seguides, ar arràs dera embriaguesa e dera felicitat. E ath cap d'aguest temps venguec ena mia memòria eth rebrembe dera mia mair, e li didí ara mia esposa, era joena: "*Ya setti*! Que hè fòrça temps que sò absent dera mia casa, e era mia mair, que non a notícies de jo, deu sénter grana inquietut per jo. Ath delà, es negòcis deth mèn comèrç auràn patit per çò d'auer-se estat era mia botiga barrada toti aguesti dies."

E me contestèc era: "Non te'n hèsques per aquerò! De boni talents consentisqui que vages a veir ara tua mair pr'amor de padegar-la. E enquia e tot i pòs anar cada dia e tier-te as tòns negòcis, s'aquerò t'agrade; mès t'exigisqui que t'amie aquiu e te hèsque vier aciu era vielha dauna." E contestè: "Que non i a cap inconvenent!"

Alavetz, venguec era vielha, me bendèc es uelhs, m'amièc en lòc que m'auie bendat eth prumèr viatge, e me didec: "Torna aciu aguesta net ara ora dera pregària e me traparàs en aguest lòc entà amiar-te ena casa dera tua esposa." E dites aguestes paraules me treiguec era benda e me deishèc.

E m’esdegué a córrer entara mia casa, a on trapè ara mia mair negada ena desolacion e banhada en lèrmes de desesperacion, en tot tier-se a cóser ròba de dòu. E quan me vedec se lancèc entà jo e me sarrèc enes sòns braci, plorant d’alegria, e li didí: “Non plores, ò mair mia! e refresca es tòns uelhs, pr’amor qu’aguesta abséncia m’a amiat a gaudir d’ua felicitat que jamès auria gausat aspirar.” E li hí saber era mia erosa aventura e exclamèc era en un transpòrt: “Volgue Allà protegir-te e sauvar-te, ò hilh mèn! Mès, promet-me que vieràs a visitar-me cada dia, donques qu’era mia trendesa li cau èster pagada damb era tua afeccion.” E jo non me remí a prometer-l’ac, donques qu’era mia esposa m’auie deishat en libertat de gésser. Dempús d’aquerò, me tenguí era rèsta dera jornada as mèns negòcis de venda e crompa ena botiga deth mercat, e quan arribèc era ora, tornè en lòc indicat, a on trapè ara vielha que me bendèc coma de costum, e m’amièc en palai dera mia esposa, en tot dider-me: “Que te vau mès aquerò, pr’amor que, coma t’è dit ja, hilh mèn, en aguest carrèr i a moltes hemnes, maridades e celibatàries, que son seigudes en lumedan dera sua casa e que non an cap aute desir qu’aspirar er amor que passe coma s’aspire er aire e coma se beu era aigua correnta! E qué serie deth tòn còr se queiguesses enes sòns hilats?”

Quan arribèrem en palai que jo abitaua alavetz, era mia esposa me recebec damb transpòrts indecibles, e jo responí coma er enclutge respon ath martèth. E eth mèn poth sense cresta ne votz non siguec mens qu’aquera garia apetitosa e non amendric era sua reputacion de valent traucador, pr’amor que, per Allà! ò senhor mèn! er anhèth non balhèc aquera net mens de trenta còps ad aquera oelha lutadora, e non cessèc era luta enquia qu’era sua contrincanta li demanèc gràcia, en tot dar-se per vençuda.

E pendent tres mesi seguí viuent aquera vida tan activa, plia de combats nueitius, de batalhes maitiaus e d’assauts de dia. E eth mèn interior se meravilhaue cada dia dera mia sòrt, en tot dider-me: “Quina sòrt era mia que m’a hèt trapar ad aguesta arderosa joena e que m’a balhat coma esposa! E quin destin tan estonant aqueth que, ath còp qu’aguest rotlèu de boder fresc, m’a autrejat un palai e riqueses coma non les possedissen es reis!” E non se passaue cap dia sense que me sentessa temptat d’informar-me, pes esclaues, deth nòm e qualitat dera que s’auie maridat damb jo sense coneisher-la jo, e sense saber de qui ère hilha o parenta. Mès un dia entre es dies, en tot trapar-me solet damb ua joena nera d’entre es esclaues neres dera mia esposa, li preguntè sus er ahèr, en tot dider-li: “Per Allà sus tu, ò joena benedida! ò blanca peth laguens! ditz-me çò que sàpies sus era tua senhora, e sauvarè prigondament es tues paraules en cornèr mès escur dera mia memòria!” E tremolant de pòur, me contestèc era joena nera: “Ò senhor mèn! era istòria dera mia senhora qu’ei ua causa de çò mès extraordinària; mès cranhi, se te la revèli, èster condemnada a mòrt sense remission ne dilacion. Tot çò que posqui díder ei qu’era tachèc es sòns uelhs en tu, un dia en mercat, e t’a alistat coma blos amor!” E non li podí trèir qu’aguestes paraules. E coma que jo persutaua, enquia e tot me menacèc damb condar-li ara sua senhora era mia temptatiua de provocar paraules indiscrètes. Alavetz la deishè hèr eth sòn camin, e tornè ath costat dera mia esposa entà començar ua escaramossa sense importància.

E se passaue era mia vida de tau sòrta, entre plasers violents e tornègi d'amor, quan tà meddia, en tot èster jo ena botiga, damb eth permís dera mia esposa, lancè ua guardada en carrèr e vedí a ua joena tapada damb eth vel…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta siesau net

Era didec:

… E se passaue era mia vida de tau sòrta, entre plasers violents e tornegi d'amor, quan tà meddia, en tot èster jo ena botiga, damb eth permís dera mia esposa, lancè ua guardada en carrèr e vedí a ua joena tapada damb eth vel, qu'auançaue entà jo d'ua manèra clara. E quan arribèc dauant dera mia botiga me balhèc era mès graciosa salutacion, e me didec: "Ò senhor mèn! guarda aguest poth d'aur ornat de diamants e de pèires precioses, qu'è aufrit en bades, peth prètz de còst, a toti es mercadèrs dera plaça. Mès que son gent sense gust ne delicadesa ena sua apreciacion, donques que m'an contestat qu'ua jòia atau non ei de venda aisida e no la porien plaçat auantatjosament. Plan per aquerò te l'aufrisqui a tu, qu'ès òme de gust, peth prètz que volgues aufrir-me tu madeish."

E contestè: "Tanpoc jo è cap besonh d'aguesta jòia. Mès, entà dar-te gust, t'aufrirè per eth, cent dinnars, ne un mès ne un mens." E contestèc era joena: "Cuelh-lo, donc, e que sigue entà tu ua crompa auantatjosa!" E encara que jo non auia eth mendre desir d'aquerir aqueth poth d'aur, pensè, totun, qu'aquera figura l'agradarie ara mia esposa per çò de rebrembar-li es mies qualitats fondamentaus, e anè en mèn armari e cuelhí es cent dinnars deth tracte. Mès quan les anaua a aufrir ara joena, les refusèc, en tot dider-me: "De vertat que non a cap utilitat entà jo, e non desiri cap aute pagament que dar-te un solet punet ena caròla. E aguest ei eth mèn solet desir, ò joen!" E me didí entà jo: "Per Allà, qu'un solet punet ena caròla per ua jòia que vau mès de mil dinnars d'aur ei un prètz tan singular coma barat!" E non trantalhè en balhar eth mèn consentiment.

Alavetz era joena, ò senhor mèn! auancèc entà jo, e lheuant-se eth vel deth ròstre me balhèc un punet ena caròla (pro que li resultèsse deliciós!); mès ath còp, coma se se l'auesse dubèrt er apetís de tastar era mia pèth, clauèc ena mia carn es sòns dents de tigre joen, e me fotec ua nhacada qu'era sua creta sauvi encara. Dempús s'aluenhèc arrint de satisfaccion, tant que jo me netejaua era sang que corrie pera mia caròla. E pensè: "Eth tòn cas, qu'ei un cas estonant! E lèu veiràs se com totes es hemnes deth mercat vieràn a demanar-te, qui ua mòstra dera tua caròla, qui ua mòstra deth tòn menton, qui ua mòstra de çò que tu ja sabes, e dilhèu valerà mès, en aguest cas, acornerar es tues mercaderies entà non véner ja que bocins de tu madeish!"

E quan arribèc era net, miei content, miei furiós, gessí ar encontre dera vielha, que me demoraue, coma de costum, ena cantoada deth nòste carrèr, e que, dempús de bendar-me es uelhs, m'amièc entath palai dera mia esposa. E peth camin l'entení que gasulhaue

entre dents paraules confuses que me semblèren menaces; mès pensè: “Es vielhes son persones que les agrade mormolhar e que passen es sòns dies decrepits mormolhant de tot e repapiant!”

Quan entrè ena casa dera mia esposa la trapè seiguda ena sala de recepcion, damb es paupetes barrades e vestida de cap a pès de color ròi escarlata, coma eth qu’amien es reis enes sòn moments de ràbia. E amiaue ua mina agressiua e eth ròstre esblancossit. E en veir aquerò didí entà jo: “Ò Conservador, ajuda-me!” E sense saber a qué ère deguda aquera actitud ostila, m’apressè ara mia hemna, que, contra eth sòn costum, non s’auie lheuat entà receber-me e me viraue eth cap; e en tot aufrir-li eth poth d’aur que venguia d’aquerír, li didí: “Ò, senhora mia! accèpta aguest preciós poth, qu’ei un objècte vertadèrament admirable, e qu’ei curiós de guardar; pr’amor que l’è crompat entà que te divertisques damb eth.” Mès en enténer aguestes paraules s’escuric eth sòn front e es sòns uelhs s’enneriren, e abans de qué jo auessa temps d’escapar-me, recebí un bohet tan terrible que me hec virar coma ua gaudrofa e lèu me trinque era maishèra quèrra. E me cridèc: “Ò gosset hilh de gosset! se reaument as crompat aguest poth, a qué ei deguda aguesta nhacada qu’as ena caròla?”

E jo, anequelit pera secodida deth violent bohet, me sentí en perilh, e me calec hèr grani esfòrci sus jo madeish entà no quèir tau long coma èra. Mès aquerò non ère qu’eth començament, ò senhor mèn! non ère, ai! qu’eth començament deth començament. Pr’amor que vedí qu’a un senhau dera mia esposa, se daurien es cortines deth hons e entrauen quate esclaues amiades pera vielha. E amiauen eth còs d’ua joena damb eth cap talhat e plaçat ath miei deth sòn còs. E de seguit arreconeishí aqueth cap dera joena que m’auie balhat era jòia a cambi d’ua nhacada. E en veir aquerò acabè de delir-me, e rodè peth solèr sense coneishement. Quan me remetí, ò senhor sultan! me vedí encadenat en aguest manicòmi. E es zeladors me heren saber que m’auia tornat lhòco. E non me dideren arren mès.

E tau ei era istòria dera mia presompta holia e deth mèn empresoament en aguesta casa de lhòcos. E Allà ei qui vos envie a vosati, ò senhor mèn sultan! e tu ò prudent e senat visir! entà trèir-me d’aciu. E pera logica o era incoeréncia des mies paraules poiratz jutjar se reauement sò possedit per esperit, o se sò atacat de delèri, de mania o de peguesa, o se sò, a tot darrèr, san d’enteniment.”

Quan eth sultan e eth sòn visir, qu’ère er ancian sultan derviche hilh d’adultèr, enteneren era istòria deth joen, quedèren cogitosi, damb eth cap clin e es uelhs tachadi en solèr pendent ua ora. Dempús, eth sultan siguec eth prumèr que lheuèc eth cap, e li didec ath sòn acompanhant: “Ò visir mèn! pera vertat d’Aqueth que me hec governador d’aguest règne, juri que non aurè repaus, ne minjarè ne beuerè enquia que trapa ara joena que se maridèc damb aguest joen. Hè lèu, donc, a dider-me se qué mos cau hèr entad aquerò!” E contestèc eth visir: “Ò rei deth temps! Qu’ei de besonh que mos hescam a vier sense demora ad aguest joen, en tot abandonar de moment as auti dus joeni encadenadi, e que recorrem damb eth es carrèrs dera ciutat, d’orient a occident e de dreta a quèrra, enquia que trape eth era entrada deth carrèr a on era vielha acostumaue a bendar-li es uelhs. E

alavetz li bendaram es uelhs, e se'n brembarà eth deth nombre de passi que hège en companhia dera vielha, e d'aguesta manèra arribaram dauant dera pòrta dera casa, qu'ena sua entrada se treiguie era benda. E aquiu mos illuminarà Allà sus era conducta que mos cau amiar en tan delicat ahèr."

E didec eth sultan: "Que se hèsque d'acòrd damb eth tòn conselh, ò visir mèn plen de sagacitat!" E se lheuèren ambdús de seguit, li treigueren es cadies ath joen e se lo heren a vier dehòra deth manicòmi. E tot se passèc d'acòrd damb es previsions deth visir. Pr'amor que, dempús de recórrer gran nombre de carrèrs de diuèrsi barris, arribèren ena entrada deth carrèr sabut, qu'arreconeishec sense cap dificultat eth joen. E damb es uelhs bendadi coma d'auti còps, calculèc es sòns passi, e hec que s'arturèsse dauant d'un palai qu'era sua vista neguèc ath sultan ena consternacion. E exclamèc: "Aluenhat sigue eth Maligne, ò visir mèn! Aguest palai ei abitat per ua esposa entre es esposes der ancian sultan de Eth Caire, eth que m'a legat eth tron a manca de hilhs barons ena sua descendécia. E aguesta esposa der ancian sultan, pair dera mia hemna, s'està aciu damb era sua hilha, que solide deu èster era joena que s'a maridat damb aguest joen. Allà ei eth mès gran, ò visir! Per çò que semble, ei escrit en destin de totes es hilhes de reis que se mariden damb quinsevolh, coma nosati madeishi ac auem hèt. Es decrets deth Retribuidor tostemp son justificadi, encara qu'ignorem es motius qu'aubedissen!" E higec: "Esdeguem-mos a entrar entà saber-mo'n dera seguida d'aguest ahèr!" E piquèren ena pòrta damb eth picapòrt de hèr, que ressonèc. E didec eth joen: "Pro m'en brembi d'aguest bronit!" E de seguit dauriren era pòrta uns eunucs, que se quedèren abstrèti quan arreconeisheren ath sultan, ath gran visir e ath joen, espós dera sua senhora…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta setau net

Era didec:

… E piquèren ena pòrta damb eth picapòrt de hèr, que ressonèc. E didec eth joen: "Pro m'en brembi d'aguest bronit!" E de seguit dauriren era pòrta uns eunucs, que se quedèren abstrèti quan arreconeisheren ath sultan, ath gran visir e ath joen, espós dera sua senhora. E un d'eri se metec a córrer entà avisar ara sua senhora dera arribada deth sultan e des sòns companhs.

Alavetz era joena s'apraièc, se ornèc e gessec deth harem, e venguec ena sala de recepcion enta rénder er omenatge ath sultan, espós dera fraia de pair, mès non de mair, e punar-li era man. E eth sultan l'arreconeishec, plan, e li hec un gèst d'intelligéncia ath sòn visir. Dempús li didec ara princessa: "Ò hilha deth soèr! Allà me desliure de hèr-te repotecs per çò dera tua conducta, pr'amor qu'eth passat pertanh ath Patron deth cèu, e solet eth present mos pertanh. Plan per aquerò desiri en present que hèsques es patzes damb aguest joen, espós tòn, qu'ei un joen de moltes qualitats fondamentaus e que, sense sauvar-te cap racacòr, non demane que tornar ena tua gràcia. Ath delà, te juri peth

mèn defuntat soèr eth sultan, eth tòn pair, qu'eth tòn espós non a cometut cap fauta grèu contra eth pudor conjugau. E ja a pagat plan durament era feblesa d'un moment!" E contestèc era joena: "Es desirs deth nòste senhor sultan son ordes e son per dessús deth nòste cap e des nòsti uelhs!" E eth sultan s'alegrèc fòrça d'aquera solucion, e didec: "Atau, donc, ò hilha deth mèn soèr! nomenti ath tòn espós eth mèn prumèr camarlenc. E a compdar d'ara serà eth mèn convidat e eth mèn companh de copa. E te lo vau a hèr a vier entà tu aguesta net, pr'amor que hescatz es dus, sense testimònis shordaires, era reconciliacion prometuda. Mès permet-me que de moment me lo hèsca a vier, pr'amor que mos cau escotar amassa es istòries des sòns dus companhs de cadia!" E se retirèc en tot híger: "Plan que òc, demore acordat entre vosati dus qu'en avier lo deisharàs gésser e vier liurament, sense bendar-li es uelhs, e dera sua part eth te promet que ne peth mau de morir se tornarà a deishar punar per ua hemna, sigue maridada o celibatària."

E aguest ei, ò rei afortunat!, seguic Schahrazada, eth finau dera istòria que condèc ath sultan e ath sòn visir eth prumèr joen, eth que liegie eth libre en manicòmi. Mès per çò que hè ath dusau joen, un des dus qu'escotauen era lectura, vaquí çò que tanh ada eth!"

Quan eth sultan, atau coma eth sòn visir e eth nau camarlenc, tornèren en manicòmi, se seigueren en solèr dauant det dusau joen, dident: "Ara te tòque a tu!" E eth dusau joen didec:

Istòria deth dusau lhòco

"Ò senhor nòste sultan e tu, senat visir, e tu, ancian amic mèn de cadia! Vos cau saber qu'eth motiu deth mèn empresoament aciu ei encara mès estonant qu'eth que ja coneishetz, pr'amor que s'aguest companh mèn siguec embarrat coma lhòco sense èster-ne, siguec per tòrt sòn e per çò dera sua credulitat e confiança en eth madeish. Mès se jo è pecat a estat precisament peth contrari, coma veiratz, s'ei que me permetetz seguir damb orde!" E eth sultan e eth visir e eth nau camarlenc, qu'ère er ancian lhòco prumèr, contestèren toti ath còp: "Plan que òc!" E eth visir higec: "Per cèrt, que coma mès orde botes en tòn relat demoraram mès prèsti a considerar qu'ès calat injustament en nombre des lhòcos e des dements."

E eth joen comencèc era istòria d'aguesta sòrta:

"Vos cau saber, ò senhors mèns e corona deth mèn cap! que tanben jo sò un mercadèr hilh de mercadèr, e qu'abans que me metessen en aguest lòc auia en mercat ua botiga, a on venia braçalets e ornaments de tota sòrta as hemnes des senhors rics. E ena epòca que comence aguesta istòria non auia jo que setze ans d'edat, e ja èra reputat en mercat pera mia gravetat, era mia onestetat, eth mèn cap pesant e era mia seriositat enes negòcis. E jamès sajaua jo de establir convèrsa damb es hemnes clientes mies; e non les didia qu'es paraules precises entà amiar a tèrme es tractes. E ath delà, practicaua es precèptes deth Libre, e jamès lheuaua es uelhs entà guardar a ua hemna entre es hilhes des musulmans. E es mercadèrs me citauen coma exemple dauant des sòns hilhs quan les amiauen damb eri per prumèr viatge en mercat. E mès d'ua mair s'auie ja botat a parlar damb era mia mair, en tot pensar en jo entà un matrimòni aunorable. Mès era mia

mair se sauvaue era responsa entà ua milhor escadença, e evitaue era qüestion, metent coma desencusa era mia pòca edat e era mia qualitat de solet hilh e eth mèn temperament delicat.

Un dia èra jo seigut dauant deth mèn libre de compdes e repassaua eth sòn contengut, quan vedí entrar ena mia botiga a ua menganosa nereta, que, dempús de saludar-me respectuosament, me didec: “Ei aguesta era botiga deth senhor mercadèr Fulano?” E jo didí: “Qu’ei aguesta, de vertat!” Alavetz era, damb precaucions infinites e guardant prudentament a dreta e quèrra damb es sòns uelhs de nera, se treiguec deth pièch ua nòta, que me balhèc, dident: “Aquerò qu’ei de part dera mia senhora. E demore eth favor d’ua responsa.” E en tot autrejar-me eth papèr se tenguec a cèrta distància demorant era mia responsa.

E jo, dempús de desplegar era nòta, la liegí, e me trapè que contenguie ua òda escrita en vèrsi alugadi en laudances e aunor entà jo. E es vèrsi finaus formauen damb era sua trama eth nòm dera qu’ère encamardada de jo.

Alavetz, ò sultan mèn! me mostrè extrèmament emmaliciat per aquera audàcia, e pensè qu’ère un atemptat grèu contra era mia bona conducta, o dilhèu ua temptativa entà arrossegar-me entà bèra aventura perilhosa e complicada. E cuelhí aquera declaracion, e la trinquè, e la cauishiguè. Dempús auancè entara nereta, e la cuelhí d’ua aurelha, e li balhè quauqui bohets e quauqui retortilhades ben balhades. E acabè eth castig fotent-li un còp de pè que la hec rodar entà dehòra dera mia botiga. E l’escopí en ròstre plan ostentiuament, damb era finalitat de qué vedessen es mèns vesins era mia accion e non podessen dobtar dera mia onestetat e dera mia vertut, e li cridè: “A, hilha de mil cornuts dera impudícia, vè-te’n a condar-li tot aquerò ara tua senhora, era hilha de pachocaires!” E en veir aquerò toti es mèns vesins mormolhèren entre eri damb admiracion, e un d’eri me mostrèc damb eth dit ath sòn hilh, dident-li: “Qu’era benediccion d’Allà queigue sus eth cap d’aguest joen vertuós! Pro que, ò hilh mèn! podesses tu refusar ara sua edat es ofertes des malignes e des pervèrsi que son ara demora des joeni beròis!”

E vaquí, ò senhors mèns! çò que hi tàs setze ans. E solet ara ei quan veigui damb luciditat tot çò qu’era mia conducta auec de grossièra, desaprovedida de distincions, plia d’estupida vanitat e d’amor pròpri dehòra de lòc, ipocrita, covarda e brutau. E encara que mès tard experimentè copacaps, coma conseqüéncia d’aguesta pegaria, considèri que meritè encara mès causes, e qu’aguesta cadia, qu’actuaument amii en còth per un motiu absoludament desparièr, m’aurie d’auer estat botada per çò d’aqueth prumèr acte insensat. Mès, totun aquerò, non voi confóner eth mes de Chaban damb eth mes de Ramadan, e vau a seguir per orde eth relat dera mia istòria.

Plan, donc, ò senhors mèns! dempús d’aqueth incident se passèren dies e mesi, e me convertí ja en un òme. E me calec conéisher hemnes e tot aquerò, encara qu’èra celibatari; e sentia qu’auie arribat de vertat eth moment d’alistar a ua hemna que siguesse era mia esposa dauant d’Allà e mair des mèns hilhs. Per cèrt, que seria plan ben servit, coma poiratz enténer. Mès que non auançarè arren, e seguirè damb er orde.

Efectivament, pendent ua meddiada vedí apressar-se ena mia botiga, entre cinc o sies esclaues blanques que servien d'acompanhada a ua joena d'amor, ornada damb es jòies mès precioses, es mans tintades de *henné* e es trenes des sòns peus flotant sus es sues espatles, qu'auancèc damb gràcia, en tot botjar-se damb noblesa e flataria…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament

Mès quan arribèc era ueit centes trenta ueitau net

Era didec:

"… a ua joena d'amor, ornada damb es jòies mès precioses, es mans tintades de *henné* e es trenes des sòns peus flotant sus es sues espatles, qu'auancèc damb gràcia, en tot botjar-se damb noblesa e flataria. E coma ua reina, entrèc ena mia botiga, seguida des sues esclaues, e se seiguec dempús de hèr-me ua salutacion graciosa. E me didec: "Ò joen! as un bon assortit d'ornaments d'aur e de plata?" E contestè: "Ò senhora mia! que les è de tota sòrta possibla e mès encara!" Alavetz me demanèc que li mostrèssa anèths d'aur entà cauilhars. E li hi a vier es mès beròis e mès pesants qu'auia, d'anèths d'aur, entà cauilhars. E les tachèc ua guardada distrèta e me didec: "Pròva-me-les!" E de seguit baishèc ua des sues esclaues e en tot lheuar-li era òrla deth sòn vestit desnishèc dauant des mèns uelhs eth cauilhar mès fin e mès blanc que gessec des mans deth Creador. E li provè es anèths. Mès que non ne podí trapar cap ena mia botiga que siguesse pro estret entara finesa des sues cames emmotlades en motle dera perfeccion. E en veir eth mèn aclapament, era arric e didec: "Qu'ei parièr, ò joen! ja cuelherè ua auta causa. Mès qu'ei eth cas que m'an dit ena mia casa que jo auia es cames d'elefant. Ei vertat aquerò? E exclamè: "Eth nòm d'Allà sus tu e sus es tòns entorns e sus era perfeccion des tòs cauilhars, ò senhora mia! En veder-les se moririe d'enveja era gasèla!" Alavetz me didec era: "Mòstra-me braçalets!" E damb es uelhs plei encara dera vision des sòns cauilhars adorables e des sues cames de perdicion, cerqué çò mès fin e estret qu'auia en braçalets d'aur e d'esmalt, e se les hi a vier. Mès me didec era: "Pròva-me-les tu madeish. Aué que sò cansada!"

E de seguit se precipitèc ua des sues esclaues a rebussar es manges dera sua senhora. E dauant des mèns uelhs apareishec un braç, ai! ai! coma un còth de cigne, mès blanc e mès lis qu'eth cristau e acabat per un punhet e ua man e uns dits ai! ai! de sucre candi, ò senhor mèn! de datils confitadi, ua alegria entara anma, ua delícia, ua pura delícia suprèma. E en tot inclinar-me, provè es mèns braçalets en aqueth braç miraculós. Mès es mès estrets, es confeccionadi entà mans de mainatge, dançauen vergonhosament enes sòns fini punhets trasparents; e m'esdegué a retirar-les, cranhent qu'eth sòn contacte lastimèsse aquera pèth candida. E arric era de nauèth en veir era mia confusion, e me didec: "Qué as vist, ò joen!? Dilhèu sò manca, o è mans de lit, o dilhèu un braç d'ipopotam?" E exclamè: "Eth nòm d'Allà sus tu e sus es tòns entorns, e sus era rondor deth tòn braç blanc, e sus era forma des tòns dits de hurí, ò senhora mia!" E me didec era: "Vertat qu'ei atau? Donques, totun, en casa m'afirmen çò de contrari plan soent."

Dempús higec: “Mòstra-me colhars e pendolhs d’aur!” E tremolant, sense auer tastat eth vin, m’esdeguè a mostrar-li çò mès ric e leugèr qu’auia en colhars e pendolhs d’aur.

E de seguit, damb religiós suenh, ua des sues esclaues desnishèc, ath còp qu’eth còth dera sua patrona, ua part deth sòn pièch. E es dus pitraus, a! a! es dus ath còp, ò senhor mèn! es dus pièchs d’evòri ròsa, apareisheren redons, e quilhadi sus era nhèu enludernadora deth pièch; e semblauen penjadi deth còth de marme pur, coma dus beròis mainatges bessons penjadi en còth dera sua mair. E en veir aquerò non podí mens que cridar, virant eth cap: “Tapa! Tapa! Qu’Allà passe es sòns vels!”

E me didec era: “Qu’ei que non me vas a provar es colhars e es pendolhs? Mès non te’n hèsques! Que ja cuelherè ua auta causa. Ça que la, ditz-me abans se sò defòrma, o mameluda coma era hemna deth bufle, e nera e velotada. O dilhèu sò tan flaca e seca coma un peish salat, e tan lisa coma eth banc d’un hustèr?” E exclamè: “Eth nòm d’Allà sus tu e sus es tòns entorns, e sus es tues carns amagades, e sus es tòns fruts amagadi, e sus tota era beresa amagada, ò senhora mia!” E didec era: “Alavetz m’an enganhat es que m’afirmèren soent que non podie trapar-se arren mès lèg qu’es mies formes amagades?” E higec: “Plan ben; mès coma que non gauses, ò joen, provar-me aguesti colhars d’aur e aguesti pendolhs, poiries, aumens, provar-me cinturons?”

E dempús de hèr-li a vier çò de mès flexible e leugèr qu’auia de cinturons de filigrana d’aur, les botè as sòns pès discrètament. Mès me didec era: “Non, non, per Allà; prova-me-les tu madeish!” E jo, ò senhor sultan mèn! me calec respóner damb era audida e era aubediéncia, e endonviant per auança quina serie era finesa d’aquera gasèla, escuelhí eth cinturon mès petit e mès estret, e per dejós des sòns vestits e des sòns vels l’ac cenhí ena cintura. Mès aqueth cinturon confeccionat per encargue entà ua princessa mainada, resultaue massa ample entad aquera cintura tan fina que non projectaue ombra en solèr, e tan dreta qu’auirie costat era desesperacion d’un escrivan dera letra alef, e tan flexibla qu’aurie hèt secar-se de despièit ar arbe ban, e tan trenda qu’aurie hèt delir-se d’enveja a un rotlèu de boder fin, e tan graciosa qu’aurie metut en hujuda, avergonhat, a un trende pavon, e tant ondulanta qu’aurie hèt perder-se ara rama de bambó. E en veir que non artenhia eth mèn prepaus, me quedè plan perplèx e non sabí se com desencusar-me.

Mès me didec era: “Per çò que veiguie, que sò mauhèta, damb ua giba dobla per darrèr e ua giba dobla per dauant, damb un vrente de forma innòble e ua esquia de dromedari!” E exclamè: “Eth nòm d’Allà sus tu e sus es tòns entorns, e sus era tua cintura, e sus aquerò que la precedís, e sus aquerò que l’acompanhe e sus tot aquerò que seguís, ò senhora mia!” E era me didec: “Que sò estonada, ò joen! pr’amor qu’en casa m’an afirmat soent ua opinion desauantatjosa sus jo madeisha. Mès a maugrat de tot, donques que non pòdes trapar cap cinturon entà jo, me pensi que non te serà impossible trapar plendengues d’anèra e un frontau d’aur entà tier-me es peus!” E parlant atau, se lheuèc era madeisha eth vel deth rostre, e hec aparéisher ara mia vista era sua cara, qu’ère era lua plia ena sua catorzau net. E en veir aqueres dues pèces precioses des sòns uelhs babilonics, e es sues caròles d’anemòna, e era sua boqueta, estug de corau, qu’embarraue un braçalet de pèrles, e tot eth sòn ròstre encantador, se m’arturèc era

respiracion e non podí hèr cap movement entà agarrar çò que me demanaue. E arric era, e me didec: “Compreni, ò joen! qu’era mia lejor t’age estonat. Que ja sai, donques que m’ac an repetit diuèrsi viatges, qu’eth mèn ròstre ei d’au lejor espaventosa, gravat de picòta e pergaminat, que sò guèrcha deth uelh dret e guenha deth uelh quèrre, qu’è un nas gròs e òrre, e ua boca pudesenca, damb es dents desencaishadi e berugadisi, e, a tot darrèr, que sò mutilada e tonuda d’aurelhes. E non cau que parlar dera mia pèth, qu’ei ronhosa, ne des mèns peus que son lisi e copadisi, ne de toti es orrors invisibles deth mèn interior!”

E exclamè: “Eth nòm d’Allà sus tu e sus es tòns entorns, ò senhora mia! e sus era tua beresa invisibla, ò revestida d’esplendor! e sus era tua puretat, ò hilha des liris! e sus era tua flaira, ò ròsa! e sus era tua ludentor e era tua blancor, ò gensemin! e sus guaire en tu se pòt veir, flairar o tocar! E erós aqueth que posque veder-te, tocar-te e flairar-te!

E me quedè anequelit d’emocion, embriagat damb ua embriaguesa mortau.

Alavetz era joena d’amor me guardèc damb un arridolet des sòns uelhs esquinçadi, e me didec: “Ai! ai! per qué, donc, me detèste eth mèn pair enquiath punt d’atribuir-me totes es lejors que t’è nomentat? Pr’amor qu’ei eth mèn propri pair, e non un aute, que m’a hèt creir tostemp en toti aguesti orrors dera mia persona. Mès laudat sigue Allà, que me mòstre cò de contrari mejançant tu! Pr’amor qu’ara sò convençuda de qué non m’a enganhat eth mèn pair, senon qu’ei cuelhut per ua allucinacion que li hè veir totes es causes lèges ath mèn entorn. E entà trèir-me dera sua vista, que li pese, ei prèst a vener-me coma a esclaua en mercat d’esclaues de pòca categoria.” E jo, ò senhor mèn! exclamè: “E qui ei eth tòn pair, ò sobeirana dera beresa!?” Era me contestèc: “Eth jeique Al-Islam en persona!”

E exclamè alugat: “Alavetz, per Allà, milhor que vener-te en mercat des esclaues, non serie d’acòrd en maridar-te damb jo?”

Era didec: “Eth mèn pair ei un òme intègre e de consciéncia. E coma que se pense qu’era sua hilha ei un montre hastigós, non volerà amiar sus era sua consciéncia era union d’era damb un joen coma tu! Mès que pòs, a maugrat de tot, hèr era tua peticion. E entad aquerò, te vau a indicar era manèra que poiràs auer mès possibilitats de convencer-lo!”

E dempús de parlar atau, era joena der amor perfècte reflexionèc un shinhau, e me didec: "Escota! Quan te presentes dauant deth mèn pair, qu’ei eth Jeique Al-Islam, e li hèsques era tua peticion de matrimòni, te diderà segurament: “Ò hilh mèn! cau que daurisques es uelhs. As de saber qu’era mia hilha ei ua empedida, ua lisiada, ua gibosa, ua…” Mès tu l’interromperàs entà dider-li: “Que m’agrade! que m’agrade!” E seguirà eth: “Ò praube! era mia hilha ei antipatica, viciosa, petaira, mocosa…” Mès tu l’interromperàs entà dider-li: “Que m’agrade! que m’agrade!” E contunharà eth: “Mès qu’ei que non sabes, ò praube! qu’era mia hilha ei mostachuda, panchuda, mameluda, manca, mauhèta d’un pè, guenha deth uelh quèrre, damb nas gròs e oliós, damb era cara gravada de picòta, damb era boca pudesenca, damb es dents desencaishadi e botjadisi,

mutilada peth laguens, cauveta, espaventosament ronhosa, un orror absoludament, ua abominabla malediccion!”

E dempús de deishar-li qu’acabe de vessar sus jo aguest orrible farrat d’escarnis, li dideràs: “Vai, per Allà, que m’agrade, que m’agrade…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes trenta nauau net

Era didec:

“…E dempús de deishar-li qu’acabe de vessar sus jo aguest orrible farrat d’escarnis, li dideràs: “Vai, per Allà, que m’agrade, que m’agrade!”

E jo, ò senhor mèn! en enténer aguestes paraules, sonque de pensar que se podessen aplicar taus apellatius ad aquera joena deth perfècte amor peth sòn pròpri pair, sentia qu’era sang me pujaue en cap per çò dera indignacion e dera colèra. Mès, a tot darrèr, coma que me calie passar per aguesta pròva entà arribar a maridar-me damb aqueth modèu de gasèla, li didí: “Qu’ei dura era pròva, ò senhora mia! e dilhèu me morisaca jo en enténer parlar atau ath tòn pair. Mès Allà me balharà fòrces e eth valor de besonh!” Dempús li preguntè: “E quan me poirè presentar entre es mans deth tòn pair eth venerable Jeique Al-Islam entà hèr-li era mia peticion?” Era me contestèc: “Deman tà meddia sense manca!”

Dempús d’aguestes paraules, se lheuèc e m’abandonèc, seguida des sues joenes esclaues, en tot saludar-me damb un arridolet. E era mia anma seguic es sues tralhes e quedèc estacada as sòn passi, encara que jo seguissa ena mia botiga cuelhut pes angónies dera abséncia e dera passion.

Atau, donc, a londeman, ara ora indicada, non deishè de córrer entara residéncia deth Jeique Al-Islam, ath quau demanè audiéncia, en tot díder qu’ère entà un negòci urgent de grana importància. E me recebec de seguit, e m’entornèc era mia salutacion damb consideracion, e me preguèc que me seiguessa. E vedí qu’ère un ancian d’aspècte venerable, de barba blanca immaculada e d’ua actitud plia de noblesa e granesa; mès en sòn ròstre e enes sòns uelhs i auie ua ombra de tristesa sense esperança e de dolor sense remèdi. E pensè: “Que ja a campat aquerò! Qu’a era alucinacion dera lejor. Pro que lo guarisque Allà!”

Dempús, sense sèir-me enquia que me convidèc per dusau viatge, per respècte e deferéncia ara sua edat e ara sua nauta dignitat, de nauèth li hi es mies salutacions e compliments, e les repetí per tresau viatge, en tot lheuar-me tostemp. E en auer mostrat d’aguesta manèra era mia cortesia e es mies formes, me tornè a sèir, mès en madeish bord dera cagira, e demorè que comencèsse eth era convèrsa e que m’interroguèsse sus aquerò que m’amiaue aquiu.

E efectivament, dempús de qué eth *agha* de servici mos auec aufrit es refrèsqui de rigor, e eth jeique Al-Islam auesse escambiat quauques paraules sense importància damb jo sus era calor e era sequèra, me didec:

“Ò joen mercadèr! en qué te posqui servir?” E contestè: “Ò senhor mèn! me sò presentat entre es tues mans entà implorar-te e sollicitar-te, respècte ara dauna amagada darrèr dera cortina de castetat dera tua aunorabla casa, era pèrla sagerada damb eth sagèth dera conservacion e era flor amagada en calitz dera modèstia, era tua hilha sublima, era vèrge insigna ara quau jo, indigne, desiri junher-me mejançant laci licits e un contracte legau!”

Dauant d’aguestes paraules, vedí ennerir-se eth ròstre deth venerable ancian e inclinar-se eth sòn front entath solèr, damb tristesa. E se quedèc pendent un moment negat en penibles reflexions estacades ara sua hilha, plan que òc. Dempús lheuèc eth cap tot doç e me didec damb ua tristesa infinita: “Allà sauve era tua joenessa e te favorisque tostemp damb es sues gràcies, ò hilh mèn! Mès era hilha qu’è ena mia casa darrèr dera cortina de castetat ei ua calamitat! E arren se pòt hèr damb era, e arren se pòt trèir d’era. Pr’amor…”

Mès jo, ò senhor sultan mèn! l’interrompí de pic, exclamant: “Que m’agrade! que m’agrade!” E eth venerable ancian me didec: “Allà t’aumplisque damb es sues gràcies, ò hilh mèn! Mès era mia hilha non li conven a un joen tan beròi coma tu, plen d’amables qualitats, de fòrça e de salut. Pr’amor qu’ei ua prauba creatura malautissa, amainadada pera sua mair abans de temps per çò d’un incendi. E ei tan mauhèta e lèja coma beròi e plan ben format ès tu. E coma que te cau saber eth motiu que me hè remir era tua peticion, te la vau a desnishar tau coma ei, se vòs, donques qu’en mèn còr i a eth temor d’Allà, e non voleria possar-te a cométer un error!”

Mès exclamè: “Que jo l’admiri damb toti es sòns defèctes e sò satisfèt damb era, çò de mès satisfèt!” Mès eth me didec: “A hilh mèn! non obligues a un pair qu’a era dignitat dera sua vida privada a parlar-te dera sua hilha en tèrmes penibles! Mès se persutes te vau a díder que, en tot maridar-te damb era mia hilha, te maridaràs damb eth monstre mès espaventós d’aguest temps. Pr’amor qu’ei ua creatura qu’era sua soleta contemplacion…”

Mès cranhent jo era espaventosa enumeracion des orrors que se premanie a afligir era mia audida, l’interrompí entà exclamar damb un accent qu’en eth metí tota era mia anma e tot eth mèn desir: “Que m’agrade! que m’agrade!” E higí: “Per Allà sus tu, ò pair nòste! estauvia-me eth dolor d’entener-te parlar dera tua aunorabla hilha en tèrmes penibles, pr’amor que, sigue çò que sigue e per mès odiosa que sigue era descripcion que me hèsques, te la seguirè sollicitant en matrimòni, donques qu’è ua aficion especiau as orrors quan son coma es qu’afligissen ara tua hilha, e te torni a díder que la voi tau qu’ei, e que sò satisfèt, satisfèt, satisfèt!”

Quan eth jeique Al-Islam m’entenec parlar d’aguesta manèra, e comprenec qu’era mia decision ere irrevocabla e eth mèn desir immudable, se piquèc es mans ua contra era

auta damb suspresa e estonament, e me didec: “Qu’è desliurat era mia consciéncia dauant d’Allà e dauant de tu, ò hilh mèn! e solet a tu poiràs culpar deth tòn acte de lhocaria. Mès, ath delà d’aquerò, es precèptes divins m’enebissen empedir eth desir de satisfér-lo, e non posqui mens que balhar-te eth mèn consentiment.” E ar arràs dera alegria, li punè era man, e desirè que s’amièsse a tèrme eth matrimòni e se celebrèsse aqueth madeish dia. E me didec eth, alendant: “Que non i a cap inconvenent!”

E se redigic e legalizèc pes testimònis eth contracte de matrimòni; e quedèc estipulat que jo acceptaua ara mia esposa damb es sòns defèctes, es sues deformitats, es sues malauties, es sues males formes, era sua conformacion, es sues doléncies, es sues lejors e causes semblables. E tanben quedèc estipulat que se, per ua o ua auta rason, me divorciaua d’era, auria de pagar-li coma rescat deth divòrci e coma veudatge, vint borses de mil dinnars d’aur. E plan que òc, acceptè de tot còr aguestes condicions. E enquia e tot auria acceptat condicions fòrça mès desauantatjoses.

E vaquí que, dempús de redigir eth contracte, eth mèn soèr, pair dera mia hemna, me didec: “Ò joen! que serà milhor consumar ena mia casa eth matrimòni e establir aciu eth tòn domicili conjugau. Pr’amor qu’eth transpòrt dera tua esposa invalida, des d’aciu enquiara tua casa costarie grèus inconvenents!” E contestè: “Escoti e aubedisqui!”

E eth mèn laguens usclaue d’impaciéncia, e me didia: “Per Allà, ei possible que jo, er escur mercadèr, aja arribat a èster patron d’aguesta joena deth perfècte amor, era hilha deth venerable jeique Al-Islam? E sò jo vertadèrament eth que va a alegrar-se dera sua beresa, e a gaudir-la ath mèn gust, e a minjar e bèuer çò qu’era a des sòns encantaments amagadi e a adocir-me damb eri enquiara sacietat?”

E quan fin finau arribèc era net entrè ena cramba noviau, dempús de recitar era pregària dera net, e damb eth còr bategant d’emocion m’apressè ara mia esposa e lheuè eth vel que caperaue eth sòn cap e li destapè eth ròstre.

E guardè damb tota era mia anma e es mèns uelhs.

E (qu’Allà confone ath Malige, ò senhor sultan mèn! e jamès te hèsque testimòni d’un espectacle semblable ad aqueth qu’apareishec dauant des mèns uelhs!) vedí era creatura umana mes defòrma, era mès repulsiva, era mès repellenta, era mès detestabla, era mès hastigosa e era mès pudesenca que se pòt veir en mès penible des sauneis. E de vertat qu’ère d’ua lejor fòrça mès espaventosa qu’era que m’auie descrit era joena, e un monstre de deformitat, e un pelhòt tan plen d’orror, que me serie impossible, ò senhor mèn! hèr-te era sua descripcion sense sénter nausèes e quèir estavanit as tòns pès. Qu’ei pro dider-te qu’era qu’ère esposa mia damb eth mèn pròpri consentiment embarraue ena sua persona hastigosa toti es vicis legaus e totes es abominacions illegaus, totes es impuretats, totes es fetiditats, totes es aversions, totes es atrocitats, totes es lejors, e totes es repugnàncies que pòden afligir as èssers umans que sus eri pese era malediccion. E tapant-me eth nas e virant entà darrèr eth cap, deishè anar eth vel, e m’aluenhè d’era enquiath cornèr mès retirat dera cramba, pr’amor que, encara qu’auessa estat jo un teban

minjador de crocodils, non auria pogut ahiscar ara mia anma a realizar ua aproximacion carnau damb ua creatura qu'enquia tau punt ofensaue era patz deth sòn Creador.

E en tot sèir-me en mèn cornèr damb era cara virada entara paret, sentia jo invadir eth mèn enteniment per totes es preocupacions e pujar pes arnelhs toti es dolors deth mon. E gemeguè ath hons deth mèn còr. Mès que non auia dret a díder ua soleta paraula o a eméter ua soleta quèisha, pr'amor que l'auia acceptat coma esposa per pròpria decision. Donques que jo èra, damb es mèns pròpris uelhs, eth qu'auie interromput tostemps ath pair entà exclamnar: "Que m'agrade! que m'agrade!" E me didia; "Òc, òc! vaquí ara joena der amor perfècte! A! Moris-te! moris-te! moris-te! A, pèc! a, estupid! A, porcèth pesant!" E me mossegaua es dits e me pecigaua es braci en silenci. E còp sec me pujaue era colèra contra jo madeish, e passè de mala manèra tota aquera net deth mèn destin, coma s'auessa estat ath miei de tortures ena preson de Meda o deth Deilamita…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quarantau net

Era didec:

… e passè de mala manèra tota aquera era net deth mèn destin, coma s'auessa estat ath miei de tortures ena preson de Meda o deth Deilamita.

Atau, donc, quan arribèc era auba, m'esdeguè a húger dera cramba noviau e córrer entath hammam pr'amor de purificar-me deth contacte d'aquera esposa d'orror. E dempús de hèr es mies ablucions d'acord damb aquerò qu'establís entàs cassi d'impuretat eth ceremoniau deth Ghosl, m'esclipsè un moment. Dempús tornè ena mia botiga e me seiguí aquiu damb eth cap clin, embriagat sense auer begut vin.

E de seguit es mèns amics e es mercadèrs que me coneishien e es particulars mès distinguidi deth mercat, comencèren a presentar-se dauant de jo, uns solets e d'auti de dus en dus, o de tres en tres o en diuèrsi grops ath còp, e venguien a felicitar-me e a aufrir-me es sòns respèctes. E me didien: "Ò benediccion! Era alegria sigue damb tu!" E d'auti me didien: "Ep, vesin, non sabíem qu'ères tan pòc esplendid! A on ei eth hestau, es lecaries, es sorbets, a on son es pastissi, a on son es plats de *halawa*, a on ei tau causa, a on ei tau auta? Per Allà, vam a pensar qu'es encantaments dera tua joena esposa t'an capvirat eth cervèth e t'an hèt desbrembar as tòns amics e pèrder era memòria des tues obligacions elementaus! Mès non te'n hèsques! Qu'era alegria sigue damb tu!"

E jo, ò senhor mèn! sense poder encuedar-me'n de se se trufauen de jo o me felicitauen reaument, non sabia quina actitud cuélher, e me contentaua en tot hèr quauqui gèsti evasius e contestar damb paraules vagues. E sentia que se m'engorgaue de ràbia eth nas e qu'es mèns uelhs èren a punt de trincar-se en lèrmes de desesperacion.

E d'aguesta manèra se tardèc eth mèn suplici des deth maitin enquiara ora dera pregària de meddia, e ja se n'auien anat entara mesquita era majoritat des mercadèrs, o dormien era meddiada, quan vaquí que, a quauqui passi de jo, surgente era joena der amor perfècte, era vertadèra, era qu'ère autora deth mèn malastre e causa des mies tortures. E auançaue enta jo arrint ath miei des sues cinc esclaues, e s'inclinaue doçament, e se botjaue de dreta a quèra voluptuosament, damb es sues coes e sedes, flexibla coma ua trenda rama de *ban* ath miei d'un jardin de flaira. E ère ornada encara mès somptuosament qu'eth dia anterior, e tant esmovent ère eth sòn anament, que, entà veder-la milhor, es abitants deth mercat se meteren en fila ath sòn pas. E damb ua mina mainadenca entrèc ena mia botiga, e me dirigic era mes graciosa salutacion, e me didec, en tot sèir-se: "Sigue entà tu aguest dia de benediccion, ò senhor mèn Ola-Ed-Din, e qu'Allà sostengue eth tòn benèster e era tua felicitat e amie ar arràs era tua alegria! E qu'era jòia sigue damb tu! Era joia damb tu!"

Tanlèu l'entení, ò senhor mèn! arroncilhè es celhes e gasulhè malediccions ath mèn laguens. Mès quan vedí damb quina audàcia se divertie era damb jo e com me provocaue dempús de perpetuar era sua hèta, non podí tier-me pendent mès temps; e tota era mia grossièretat d'antan, quan èra vertuós, venguec enes mens pòts; e m'estarnè en injúries, en tot dider-li: "Ò caudèr plen de peish! Ò caceròla de betum! Ola de perfícia! Qué te hi entà que me tractèsses damb aguesta neror e me neguèsses en un abisme sense gessuda? Allà te maudide e maudide eth moment deth nòste encontre e ennerisque eth tòn ròstre entà tostemp, ò desvergonhada!"

Mès era, sense hèr-se'n bric, contestèc arrint: "Plan, donc, ò estupid! as desbrembat ja es tues incorreccions damb jo, e eth tòn mesprètz pera mia òda en vèrs, e eth mau tracte que li heres patir ara mia messatgèra, era nereta, e es injúries que li heres, e eth còp de pè que li foteres, e es insults que me heres a vier a trauèrs d'era?" E dempús de parlar atau, era joena recuelhec es sòns vels e se lheuèc entà partir.

Mès jo, ò senhor mèn! comprení que non auia recuelhut senon aquerò qu'auia semiat, e sentí tot eth pes dera mia brutalitat passada, e com ère d'odiosa era vertut aspra, e com de detestabla ère era ipocresia dera religiositat.

E de ressabuda me lancè as pès dera joena deth perfècte amor, e li preguè que me perdonèsse, en tot dider-li: "Que sò empenaït! sò empenaït! de vertat que sò molt empenaït!"

E li didí paraules tan doces e tan trendes coma gotes de ploja en un desèrt arderós. E acabè en tot hèr-li decidir a quedar-se; e se dignèc perdonar-me, e me didec: "Aguest viatge te vau a perdonar, mès non ac tornes a hèr!" E exclamè punant-li era òrla deth sòn vestit e caperant-me damb era eth front: "Ò senhora mia! que sò jos era tua susvelhança e sò eth tòn esclau que demore era sua liberacion d'aquerò que tu ja sabes!" E era me contestèc arrint: "Que ja è pensat en aquerò. E madeish que sabí meter-te enes mèns hilats, saberè trèir-te d'eri!" E exclamè: "*Yalah! yalah*! hè lèu! hè lèu!"

Alavetz me didec: "Escota es mies paraules e seguís es mies instruccions. E poiràs veder-te desliurat dera tua esposa sense cap de trabalh!" E m'inclinè: "Ò rosada! Ò refresc!" E seguic era: "Escota! Lhèua-te e vè-te'n ath pè dera ciutadèla ara cèrca de sautimbanquis, comediant, charlatans, bufons, dançaires, conductors de monards, exibidors d'ossi, tamborinaires, clarinistes, flaütistes e d'auti comediants, e te meteràs d'acòrd damb eri entà que, sense tardar-se, venguen a cercar-te ath palai deth jeique Al-Islam, pair dera tua esposa. E quan arriben, tu seràs seigut prenent refrèsqui damb eth enes gradons deth pati. E quan entren te felicitaràn e s'alegraràn, en tot exclamar: "Ò hilh deth nòste oncle! ò sang nòsta, ò benda des nòsti uelhs! compartim era tua alegria en aguest dia benedit des tues nòces! De vertat, ò hilh deth nòste oncle! que mos alegram per tu deth reng qu'as artehut. e encara que t'avergohes de nosati, auem er aunor de pertanher-te; e encara que, en tot desbremar-te'n des tòns parents, mos hèsques enlà, e mos digues adiu, non te deisharam donques qu'ès hilh deth nòste oncle, sang nòsta e benda des nòsti uelhs!"

E alavetz tu simularàs èster molt confonut dauant dera divulgacion deth tòn parentiu damb taus individús, e entà desliurar-te'n d'eri començaràs a balhar-les, a sarpats, dracmes e dinnars. E en veir aquerò eth jeique Al-Islam te preguntarà sense cap de dobte; e tu li contestaràs inclinant eth cap: "Me cau díder era vertat, donques que son aciu es mèns parents entà tradir-me. Eth mèn pair ère, plan, un dançaire, exibidor d'ossi e de monards, e tau ei eth mestièr dera mia familha e era sua origina. E mès tard dauric eth Retribuidor entà nosati era pòrta dera fortuna e auem aquerit era consideracion des mercadèrs deth mercat e deth sòn sindic."

E eth pair dera tua esposa te diderà: "Atau, donc, ès hilh d'un dançaire dera tribú des comediants e des exibidors de monards?" E tu contestaràs: "Que non posqui renegar dera mia origina ne dera mia familha per amor ara tua hilha e en aunor sòn. Pr'amor qu'era sang non renègue dera sang ne er arriuet dera sua hònt!" E te diderà eth, segurament: "En aguest cas, ò joen! i a auut illegalitat en contracte de matrimòni, donques que mos as amagat era tua origina e eth tòn reng. E te cau que non seguisses estant era esposa dera hilha deth jeique Al-Islam, cap suprèm des kadís, que se sè en tapís dera lei, e ei un cap e un *saied* qu'era sua genealogia se remonte as pairs der apostòl d'Allà! E non ei convenent qu'era sua hilha, per mès desbrembada que se trape des beneficis deth Retribuidor, sigue jos eth hilh d'un comediant!"

E tu responeràs: "Plan ben, plan ben, que ja ac è comprenut! Era tua hilha ei era mia esposa legau e cada peu sòn vau mil vides. E per Allà! non me separarè d'era, encara que m'autregesses toti es règnes deth mon!" Mès pòc a pòc de deisharàs convéncer, e quan se pronóncie era paraula divòrci consentiràs, a racacòr, separar-te dera tua esposa. E per tres còps prononciaràs, en preséncia deth jeique Al-Islam e dus testimònis, era formula deth divòrci. E d'aguesta sòrta, desliurat, tornaràs a cercar-me aciu. E Allà apraiarà çò qu'age d'apraiar!"

Alavetz jo, en enténer aguest discors dera joena deth perfècte amor, sentí que se me dilatauen es ventalhs deth còr, e exclamè: “Ò reina dera intelligéncia e dera beresa! Que sò prèst a aubedir-te per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta unau net

Era didec:

“…en enténer aguest discors dera joena deth perfècte amor, sentí que se me dilatauen es ventalhs deth còr, e exclamè: “Ò reina dera intelligéncia e dera beresa! Que sò prèst a aubedir-te per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs!” E dempús de dider-me adiu d’era, deishant-la ena mia botiga, anè ena plaça que i a ath pè dera ciutadèla e me metí a parlar damb eth cap dera corporacion de comediants, sautimbaquis, charlatans, bofons, dançaires, exibidors de monards, exibidors d’ossi, tamborilèrs, flautistes, timbalèrs e d’auti; e acordè damb aqueth cap que m’ajudèsse en mèn projècte, en tot prometer-li ua remuneracion considerabla. E dempús d’auer obtengut d’eth era promesa dera sua ajuda, lo precedí entath palai deth jeique Al-Islam, pair dera mia esposa, qu’ath sòn costat pugè a sèir-me ena estrada deth pati.

E non amiaua encara ua ora parlant damb eth, beuent sorbets, quan de pic, pera pòrta principau que jo auia deishat dubèrta, entrèc, precedit des quate sautimbanquis qu’anauen dauant, e pes quate comediants que caminauen damb era punta des pès, e pes quate mariotaires que caminauen damb es mans, ath miei d’un sarabat extraordinari de tamborilèrs, dançaires dera comparsa que s’auien seigut ath pè dera ciutadèla. I èren toti: es exibidors de monards damb es sòns animaus, es exibidors d’ossi damb es sòns milhors exemplars, es bofons, es charlatans e es esturmentistes damb es sòns rambalhosi esturments, que hègen un rambalh immens. E se meteren en fila, per orde, en pati, es monards e es ossi ath miei, e cada un hènt aquerò qu’auie de hèr. Mès còp sec ressonèc un violent còp de tambor, e tot er estrepit cessèc en un moment. E eth cap dera tribú s’auancèc entàs gradons deth palai, e en nòm de toti es mèns parents amassadi m’arenguèc damb ua magnifica votz, en tot desirar-me prosperitat e longa vida e deishant anar eth discors que jo l’auia ensenhat.

E efectivament, ò senhor mèn! tot arribèc coma auie previst era joena. Pr’amor qu’eth jeique Al-Islam, en auer, per boca deth pròpri cap dera tribú, era explicacion d’aqueth tarrabastalh, me demanèc era sua confirmacion. E l’assegurè, plan, qu’èra cosin de part de pair e de mair, de toti aqueri individús, e que jo madeish èra hilh d’un comediant exibidor de monards; e li repetí totes es paraules deth papèr que m’auie ensenhat era joena, e que ja coneishes, ò rei deth temps! E eth jeique Al-Islam, en tot botar-se esblancossit e plan indignat, me didec: “Non pòs estar-te en aguesta casa e ena familha deth jeique Al-Islam, pr’amor que cranhi que t’escopisquen ena cara e te tracten damb mens miraments qu’a un gosset cristian o a un porcèth judiu!”

E comencè responent: “Per Allà que non me divorciarè dera mia esposa encara que m’aufrisques eth règne d’Irak.” E eth jeique Al-Islam, que pro sabie qu’eth divòrci ara fòrça ère proïbit pera Schariat, me cridèc a despart, e me supliquèc, damb tota sòrta de paraules conciliadores, que consentissa en aqueth divòrci, en tot dider-me: “Velha eth mèn aunor e Allà velharà eth tòn!”

E acabè acceptant eth divòrci, e prononciè dauant de testimònis, en tot referir-me ara hilha deth jeique Al-Islam: “La repúdii un còp, dus còps, tres còps, la repúdii.” Aguesta ei era formula deth divòrci irrevocable. E dempús de prononciar-la, dauant des requeriments deth pair, me trapè, ath còp, exent deth tribut de rescat e de veudatge e liure dera mès espaventosa malajadilha qu’a pesat jamès sus eth pièch d’un èsser uman.

E sense pèrder temps saludant ath pair d’aquera que pendent ua net siguec era mia esposa, gessí corrent, sense guardar entà darrèr, e arribè sense alend ena mia botiga, a on seguie demorant-me era joena deth perfècte amor. E damb eth sòn mès doç lenguatge me desirèc era benvenguda, e damb tota era cortesia des sues manères, me felicitèc pera capitada, e me didec: “Ara qu’a arribat eth moment dera nòsta union. Qué te semble, ò senhor mèn?” E contestè: “Serà ena mia botiga o ena tua casa?”

E era arric e me didec: “Ò praube! qu’ei que non sabes guaire li cau suenhar era sua persona ua hemna entà hèr es causes coma ei degut? Qu’a d’èster ena mia casa!” E contestè: “Per Allà, ò sobeirana mia! Des de quan es liris van en hammam e era ròsa en banh? Era mia botiga ei pro grana entà que càpies en era, liri o ròsa. E s’usclèsse era mia botiga quedarie eth mèn còr!” E me contestèc era arrint: “Reaument ès en tot progressar! E vaquí que ja ès guarit des tues ancianes manères, tan ordinàries! E sabes ja entornar un compliment perfèctament.” E higec: Ara lhèua-te, barra era tua botiga e seguis-me.”

Jo, que non demoraua qu’aguestes paraules, m’esdeguè a contestar: "Escoti e aubedisqui!” E gessent dera botiga eth darrèr, la barrè damb clau, e seguí a dètz passi de distància ath grop format pera joena e es sues esclaues. E d’aguesta sòrta arribèrem en un palai qu’era sua pòrta se dauric en apressar-mos. E tanlèu entrèrem vengueren entà jo dus eunucs, e me preguèren que les acompanhèssa en hammam. E decidit a hèr tot çò que siguesse sense demanar explicacions, me deishè amiar pes eunucs entath hammam, a on me heren cuélher un banh entà netejar-me e refrescar-me. Dempús, vestit damb ròba fina e perhumat damb ambre chinès, siguí amiat entàs departaments interiors, a on me demoraue, guiterosament estirada en un lhet de brocat, era joena des mèns desirs e deth perfècte amor.

Tanlèu mos quedèrem solets, me didec era: “Vene aciu, vene, estupid! Per Allà que s’a d’èster pèc, enquiath limit dera pegaria, entà auer refusat de hèr temps ua net coma aguesta! Mès, entà non aclapar-te, non te rebrembarè eth passat!” E jo, ò senhor mèn! ara vista d’aquera joena despolhada ja, e tan blanca e tan fina, e dera riquesa des sues parts, era grossesa deth sòn cu, e dera excellenta qualitat des sòns diuèrsi atributs, sentí qu’ath mèn laguens se reparauen toti es errors anteriors e arreculè entà sautar. Mès era me retenguec damb un gèst e un arridolet, e me didec:

“Abans deth combat, ò jeique! me cau saber se coneishes eth nòm deth tòn adversari. Com se cride?” E contestè: “Era hònt des gràcies!” Era didec: “Non!” Jo didí: “Eth pair dera blancor!” Era didec: “Non!” Jo didí: “Eth doç peisheu!” Era didec: “Non!” Jo didí: “Eth sesam desruscat!” Era didec: “Non!” Jo didí: “Era alfabrega des pònts!” Era didec: “Non!” Jo didí: “Eth mul temardut!” Era didec: “Non!” Jo didí: “Donques per Allà, ò senhora mia! que non coneishi ja qu’un nòm e ei eth darrèr: “Era aubèrja deth mèn pair Mansur!” Era didec: “Non!” E higec: “Ò estupid! Qué t’an ensenhat alavetz es sabents teològs e es mèstres de gramatica?” Jo didí: “Absoludament arren!” Era didec: “Escota, donc! Vaquí quauqui uns des sòns nòms: er estornèl mut, eth moton gròs, era lengua silenciosa, er eloqüent sense paraules, era ròsca adaptabla, era grapa ara mida, eth nhacador rabiós, eth secodidor infatigable, er abisme magnific, eth potz de Jacob, eth breç deth mainatge, eth nin sense ueu, er audèth sense plumes, eth colom sense taca, eth gat sense mostacha, eth poret sense votz e eth conilh sense aurelhes.”

E en auer acabat d’ornar d’aguesta manèra eth mèn enteniment e d’aclarar eth mèn sen, me cuelhec entre es sues cames e es sòns braci, e me didec: “*Yalah yalah*, ò malerós! Sigues rapid en assaut, e pesant ena baishada, e leugèr en pes, e fòrt en braç, e nadador de hons, e tap ermetic, e sautador sense pòsa. Pr’amor qu’eth detestable ei aqueth que se lhèue un còp o dus còps entà sèir-se de nauèth, e eth que lhèue eth cap entà abaishar-lo dempús, e eth que se bote de pès entà quèir. Fòrça, donc, ò valent!” E jo, ò senhor mèn! contestè: “Escota, pera tua vida, ò senhora mia! actuem damb orde, actuem damb orde!” E higí: “Per qui anem a a començar?” Era contestèc: “Ath tòn gust, ò tafurèl!” Jo didí: “Alavetz vam prumèr a dar-li eth minjar ar estornèl mut!” Era didec: “Qu’ei ja en tot demorar!”

Alavetz, ò senhor sultan mèn! li didí ath mèn *mainatge*: Satisfè ar estornèl!” E eth *mainatge* contestèc damb era audida e era aubediéncia, e siguec prodig e generós ena parva der estornèl mut, que, còp sec, comencèc a exprimir-se en lenguatge des estornèls, dident: “Allà aumente era tua isenda! Allà aumente era tua isenda!”

E li didí ath *mainatge*: “Ara hè-li ua salutacion ath moton gròs, qu’ei demorant!” E eth *mainatge* li hec ath mentat moton era salutacion mès prigonda. E eth moton contestèc en sòn lenguatge: “Allà aumente era tua isenda! Allà aumente era tua isenda!”

E li didí ath *mainatge:* “Parla-li ara ara lengua silenciosa!” E eth *mainatge* hereguec eth sòn dit contra era lengua silenciosa, que de seguit contestèc damb armoniosa votz: “Allà aumente era tua isenda! Allà aumente era tua isenda!”

E li didí ath nhacador rabiós: “Adonda ath nhacador rabiós!” E eth *mainatge* se metec a amorassar damb moltes precaucions ath nhacador mentat, e ac hec de manèra que gessec dera sua gòrja sense mau e sense ràbia, e eth nhacador, satisfèt deth sòn valor e dera sua òbra, li didec: “Te rendi omenatge! Vai quina racion m’as autrejat!”

E li didí ath *mainatge*: “Aumplis eth potz de jacob, ò tu!, mès pacient que Jacob!” e eth *mainatge* contestèc de seguit: “Que se m’avale! que se m’avale!” E eth potz mentat s’aumplic sense fastiga ne objeccion e quedèc caperat ermeticament.

E li didí ath *mainatge*: “Escauha ar audèth sense plumes!” E eth *mainatge* contestèc coma eth martèth ara harga; e er audèth, caud, contestèc: “Ja dèishe anar hum! ja dèishe anar hum!”

E li didí ath *mainatge*: “Ò excellent! balha minjar ara ath poret sense votz!” E er excellent *mainatge* non didec que non, e balhèc minjar abondosament ath poret mentat, que se metec a cantar, dident: “Benediccion! benediccion!”

E li didí ath *mainatge*: “Non te’n desbrembes d’aqueth conilh sense aurelhes, e trè-lo deth sòn saunei, ò pair de vista sense parièr!” E eth *mainatge*, tostemp desvelhat, parlèc ath conilh, encara qu’aguest non auie aurelhes e li dèc tan boni conselhs, qu’exclamèc er aludit: “Quina meravilha! quina meravilha…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta dusau net

Era didec:

… e eth *mainatge*, tostemp desvelhat, parlèc ath conilh, encara qu’aguest non auie aurelhes e li dèc tan boni conselhs, qu’exclamèc er aludit: “Quina meravilha! quina meravilha!”

E seguí, ò senhor mèn, animant ath *mainatge* a conversar d’aquera manèra damb eth sòn adversari, cambiant cada còp de motiu de convèrsa, e hènt-lo alludir a cada tribut, cuelhent e balhant, sense desbrembar ath gat sense mostacha, ne ath colom sense taca, ne ath breç, qu’ère molt caud, ne ath nin sense ueu, qu’ère plan nau, ne ara grapa a mida, qu’encaishèc sense rosigar-se, ne ar abisme magnetic, a on se submergic oblicuament entà estar-se pudic, e li hec demanar gràcia ara sua proprietària, dident: “Qu’abdiqui! qu’abdiqui! A! quin garròt!”, ne ara ròsca adaptabla, que d’era gessec mès invulnerable e mès considerable, ne, fin finau, ara aubèrja deth mèn pair Mansur, mès caud qu’un horn, e deth quau gessec mès gròs e mès pesat qu’un topinambor.

E non cessèrem ena luta, ò sultan mèn! enquiara aparicion deth maitin, que mos calec recitar era pregària e anar entath banh.

E quan gessérem deth hammam e mos amassèren entath minjar deth maitin, era joena deth perfècte amor me didec: “Per Allà, ò tafurèl! que reaument a subergessut, e me favoric era sòrt que me hec recuperar-te! Ara mos cau hèr licita era nòsta union. Qué te semble? Vòs seguir damb jo d’acòrd damb era lei d’Allà, o vòs renonciar entà tostemp a tornar a veder-me?” E contestè: “Abans patir era mòrt ròia que non tornar a alegrar-me damb aguest ròstre de blancor, ò senhora mia!” E era me didec: “Alavetz que venguen damb nosati eth kadi e es testimònis!” E ordenèc cridar, ara seguida, ath kadi e as testimònis e redigir sense tardança eth nòste contracte de matrimòni. Dempús d’aquerò prenérem amassa eth nòste prumèr dinar, e demorèrem a hèr era digestion e evitar cap

mau de vrente, entà recomençar es nòsti calinhatges e diversions e amassar era net damb eth dia.

E pendent trenta dies e trenta nets, ò senhor mèn! viuí aquera vida damb era joena deth perfècte amor, brossant çò que s'auie de brossar, limant çò que s'auie de limar e aumplint çò que s'auie d'aumplir, enquia qu'un dia, victima d'ua sòrta de vertige, se m'escapèc eth dider-li ara mia contrincanta: "Sabi pas se per qué; mès per Allà! qu'aué non posqui clauar eth dotzau clau!" E era contestèc: "Com? Se qué dides? Qu'ei que precisament eth dotzau clau ei eth mès de besonh! Es auti non valen arren!" E li didí: "Impossible! impossible!"

Alavetz era se metec a arrir, e me didec: "Te cau repaus! Ja te l'ac autrejaram!" E non entení arren mès, pr'amor que m'abandonèren es fòrces, *ya sidi*! e rodè peth solèr coma un saumet sense cabeste.

E quan me remetí me vedí encadenat en aguest manicòmi, en companhia d'aguesti dus aunorables joeni, companhs mèns. E interrogadi es zeladors, me dideren: "Qu'ei entà que repauses! ei entà que repauses!" E per vida tua, ò senhor mèn! que ja me trapi plan descansat e remetut, e demani ara tua generositat qu'apraie era mia reünion damb era joena deth perfècte amor. Per çò de dider-te eth sòn nòm e era sua qualitat, ei mès enlà des mèns coneishements. E t'è condat tot çò que sabia."

Per çò deth sultan Mahmud e eth sòn visir, er ancian sultan derviche, enteneren aguesta istòria deth dusau joen, se meravilhèren enquiath limit dera meravilha per çò der orde e dera claretat que les auie estat condada. E eth sultan li didec ath joen: "Per vida mia, qu'encara que non auesse estat illicit eth motiu deth tòn empresoament, jo t'auria desliurat dempús d'entener-te." E higec: "Mos poiries amiar entath palai dera joena?" Er interpelat contestèc: "Damb es uelhs clucadi ac poiria hèr!" Alavetz eth sultan, eth visir e eth camarlenc, qu'ère eth prumèr lhòco, se lheuèren; e eth sultan li didec ath joen, dempús de trèir-li es cadies: "Camina dauant entara casa dera tua esposa!" E ja se premanien a gésser es quate, quan eth tresau joen, qu'encara auie es cadies en còth, exclamèc: "Ò senhors mèns! Per Allà sus toti nosati, escotatz era mia istòria abans de partir, donques qu'ei tant extraordinària coma era des mèns dus companhs!"

E li didec eth sultan: "Refresca eth tòn còr, e padega eth tòn esperit, donques que non mos tardaram a tornar."

E caminèren, precedidi peth joen,enquia arribar ena pòrta d'un palai, qu'ara sua vista exclamèc eth sultan: "*Alahu akbar*! Que sigue confonut Eblis eth Temptador! pr'amor qu'aguest palai, ò amics mèns! ei era casa dera tresau hilha deth mèn soèr eth defuntat sultan! E eth nòste destin ei un destin prodigiós. Laudat sigue Aqueth qu'amasse çò qu'ère separat e rebastís çò qu'ère dissòlvut!" E entrèc en palai, seguit des sòns companhs, e hec anonciar era sua arribada ara hilha deth sòn soèr, que s'esdeguèc a presentar-se entre es sues mans.

E vaquí que, efectivament, ère era joena deth perfècte amor. E punèc era man deth sultan, espós dera sua fraia, e se declarèc sometuda as sues ordes. E eth sultan li didec: “Ò hilha deth soèr! te hèsqui a vier ath tòn espós, aguest excellent gojat, que nomenti ara madeish eth mèn dusau camarlenc, e qu’en avier serà et mèn convidat e eth mèn companh de copa. Pr’amor que coneishi era sua istòria e era enganha que s’a passat entre vosati dus. Mès a compdar d’ara non se repetirà era causa, donques qu’eth ei ja descansat e remetut.”

E era joena contestèc: "Escoti e aubedisqui! E donques que m’afirmes qu’ei totafèt remetut, consentisqui en víuer de nauèth damb eth!” E eth sultan li didec: “Fòrça gràcies, ò hilha deth soèr! Me très deth còr un pes molt gran!” E higec: “Permet-mos que mo’lo hescam a vier damb nosati pendent ua ora!” E se didec adiu d’era e gessec damb eth joen, convertit en dusau camarlenc, damb eth visir e damb eth prumèr camarlenc.

E quan arribèren en manicòmi se seigueren en sòn lòc dauant deth tresau joen qu’ère nerviós en tot demorar-les, e que, damb era cadia en còth, comencèc de seguit era sua istòria d’aguesta manèra:

Istòria deth tresau lhòco

“Te cau saber, ò sobeiran senhor mèn! e tu, ò visir de bon conselh! e vosati, ò aunèsti camarlencs, ancians companhs mèns de cadies, qu’era mia istòria non a cap relacion damb es que vien de condar-mos, pr’amor que s’es mèns dus companhs an estat victimes d’ues joenes, a jo m’a arribat ua causa plan desparièra. Ac vatz a comprovar vosati madeishi.

Qu’ei eth cas ò senhors mèns! qu’èra jo un mainatge encara quan eth mèn pair e era mia mair moriren ena misericòrdia deth Retribuidor. E siguí cuelhut per uns vesins misericordiosi, praubi coma nosati, que non podien despéner ena mia instrucción per çò de non auer çò de besonh, e me deishauen vagar pes carrèrs, damb eth cap ar aire e es cames nudes, en tot amiar per vestit ua camisa de coton blu. E non deuia jo èster desagradiu ara vista, pr’amor qu’es caminaires que me vedien cauhar-me jos eth solei, soent s’arturauen entà exclamar: “Allà sauve deth mau de uelh ad aguest mainatge! Qu’ei tan beròi coma un tròç de lua.” E a viatges quauqui uns d’eri me crompauen *halawa* damb cedes o lecaries flexibles, d’aqueres que s’estiren coma ua goma de mastegar, e quan me lo balhauen m’amorassauen era cara, o me passauen era man peth cap, o m’estirauen amorosament ua mècha de peu qu’auia ath miei deth mèn cap pelat. E jo dauria ua boca enòrma e m’avalaua d’ua bocada tota era lecaria. Çò que hège estarnar-se en exclamacions d’admiracion as que me guardauen e daurir es uelhs d’enveja as tafurèls que jogauen damb jo. E d’aguesta sòrta arribè as dotze ans d’edat.

Un dia entre es dies, jo auia anat damb es mèns companhs abituaus a cercar nins d’esparvèr e de corbàs enes losats des cases roïnoses, quan aubirè laguens d’ua barraca caperada damb ramatges de palmèra, ath hons d’un pati abandonat, era forma trantalhanta e immobila d’un èsser viu. E coma que sabia qu’es *genn* e es *mareds* visiten

es cases desabitades, pensè: “Aguest qu’ei un *mared*!” E cuelhut d’espant, baishè ath mès córrer deth losat roïnós e me metí a córrer pr’amor d’aluenhar-me deth *mared*. Mès dera barraca gessec ua votz plan doça, que me cridèc, dident: “Per qué huges, beròi mainatge? Vene a provar era sabença! Vene entà jo sense pòur. Que non sò ne un *genn* ne un *efrit*, senon un èsser uman que viu ena solitud e ena contemplacion. Vene, hilh mèn, que t’ensenharè era sabença…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta tresau net

Era didec:

“…Vene, hilh mèn, que t’ensenharè era sabença.” E arturat còp sec per ua fòrça irresistibla, hi repè e me filè entara mia cabana, mentre era votz doça contunhaue dident-me: “Vene, beròi mainatge, vene!” E entrè ena cabana e vedí qu’era forma immobila ère un vielh plan ancian que deuie auer un nombre incalculable d’ans. E a maugrat dera sua edat, eth sòn ròstre ère coma eth deth solei. E me didec: “Benvengut sigue er orfanèl que ven a eretar eth mèn ensenhament!” E me didec encara: “Jo que serè eth tòn pair e era tua mair.” E me cuelhec dera man e me didec. “E tu seràs eth mèn escolan.” E dempús d’auer parlat atau me balhèc eth punet dera patz, e me hec sèir ath sòn costat, e comencèc de seguit era mia instrucción. E me quedè aclapat damb era sua paraula e damb era beresa deth sòn ensenhament, e per era renonciè as mèns jòcs damb es mèns companhs. E siguec eth entà jo, un pair e ua mair. E li mostrè un respècte prigond, ua trendesa extrèmada e ua submission sense limits. E se passèren cinc ans, pendent es quaus aquerí ua instrucción admirabla. E eth mèn esperit s’alimentèc damb eth pan dera sabença.

Mès, ò senhor mèn! tota sabença ei en bades se non se sémie en un terren qu’eth sòn hons sigue propici. Pr’amor que se delís dauant deth prumèr fregament der arrastèth dera holia, e rosigue era capa fertila. E dejós sonques quèden era sequera e era esterilitat.

E lèu auia d’experimentar per jo madeish era fòrça des instints victoriosi des precèptes.

Un dia, efectivament, en auer-me enviat eth mèn mèstre, er ancian sabent, a demanar caritat entara nòsta subsisténcia en pati dera mesquita, me tenguí ad aguest prètzhèt; e, dempús d’èster afavorit damb era generositat des credents, gessí dera mesquita e me n’anè entara nòsta residéncia. Mès peth camin, ò senhor mèn! me crotzè damb un grop d’eunucs qu’ath miei des quaus se trapaue ua joena caperada, qu’es sòns uelhs darrèr deth vel me semblèren embarrar eth cèu sancer. E es eunucs anauen armadi damb longui paus, que damb eri foetauen es espatles des caminaires pr’amor d’aluenhar-les deth camin dera sua senhora. E pertot entenia jo gasulhar ara gent: “Era hilha deth sultan! Era hilha det sultan!”

E tornè ath costat deth mès mèstre, ò senhor mèn! damb era amna esmoiguda e eth cervèth capvirat.

E de pic desbrembè es ensenhaments deth mèn mèstre, e es mèns cinc ans de sabença, e es precèptes de renonciacion. E eth mèn mèstre me guardèc tristament, tant que jo ploraua. E passèrem tota era net un ath costat der aute sense badar boca. E peth maitin, dempús de punar-li era man, coma auia per costum, li didí: "Ò pair mèn e mair mia, perdona ath tòn indigne escolan! Mès me cau qu'era mia anma torne a veir ara hilha deth sultan, encara que solet sigue entà tachar ua soleta guardada en era. E eth mèn mèstre me didec: "Hilh deth tòn pair e dera tua mair! ò mainatge mèn! donques qu'ac desire era tua anma, tornaràs a veir ara hilha deth sultan. Mès pensa ena distància que i a entre es solitaris dera sabença e es reis dera tèrra! Ò hilh deth tòn pair e dera tua mair, alimentat damb era mia trendesa! Desbrembes guaire incompatible ei era sabença en tracte des hilhes d'Adam, mès que mès quan son hilhes de reis? E as renonciat, dilhèu, ara patz deth tòn còr? E vòs que me morisca jo convençut de qué dempús dera mia mòrt despareisherà eth darrèr observaire des precèptes dera solitud? Ò hilh mèn! arren ei tan plen de riquesa coma era renonciacion, e arren tan satisfactòri coma era solitud!" Mès jo contestè: "Ò pair mèn e mair mia! se non veigui ara princèssa, encara que non sigue qu'entà tachar en era ua soleta guardada, me morirè."

Alavetz, en veir era mia tristesa e era mia afliccion, eth mèn mèstre, que m'estimaue, me diec: "Hilh. Satisfarie toti es tòns desirs ua soleta guardada que tachèsses ena princessa?" E contestè: "Plan que òc!" Alavetz eth mèn mèstre s'apressèc entà jo alendant, hereguèc es mies celhes damb ua sòrta de engüent, e en madeish moment despareishec ua part deth mèn còs e non restèc visibla dera mia persona qu'era mitat d'un òme, un tronc dotat de movement. E eth mèn mèstre me didec: "Vè-te'n ara entara ciutat. E aquiu demoraràs d'aguesta manèra çò que desires." E contestè damb era audida e era aubediéncia, e me filè en un virament de uelhs entara plaça publica, a on, quan arribè, me vedí enrodat d'ua multitud innombrabla. E toti me guardauen damb estonament. E de toti es costats acodien entà contemplar a un èsser tan singular que solet auie d'òme era mitat e que se botjaue damb grana velocitat. E de seguit s'espargèc pera ciutat eth rumor de tant estranh fenomèn, e arribèc enquiath palai que s'estaue era princessa damb era sua mair. E ambdues desirèren satisfèr eth sòn curiosèr damb jo, e manèren as eunucs entà que me agarrèssen e m'amièssen ena sua preséncia. E siguí amiat en palai e introdusit en harem, a on era princessa e era sua mair satisfèren eth desir de veder-me, mentre jo guardaua. Dempús d'aquerò me cuelheren es eunucs, e me deishèren en lòc que m'auien trèt. E damb era anma mès tormentada que jamès e er esperit mès capvirat tornè ena barraca deth mèn mèstre.

E me lo trapè estirat en tapís, damb eth pièch sarrat e eth ròstre auriò, coma se siguesse en tot agonizar. Mès qu'auia jo alavetz, massa cuelhut eth còr entà tormentar-me per eth. E me preguntèc damb votz febla: "As vist, ò hilh mèn! ara hilha deth sultan?" E contestè: "Òc, mès qu'aurie estat milhor non auer-la vist. E en avier non poirà auer repaus ena mia anma se non arténhi sèir-me ath sòn costat e assadorar es mèns uelhs deth plaser de guardar-la!" E me didec eth, alendant prigondament: ""Ò plan estimat

escolan mèn! Que tremoli fòrça per çò dera patz deth tòn còr! A! Quina relacion poirà auer entre es dera Solitud e es deth Poder?" E contestè: "Ò pair mèn! mentre non repause eth mèn cap ath costat deth d'era, mentre non la guarda e non toca damb era mia man eth sòn còth encantador, me pensarè que sò ar arràs deth malastre e me morirè de desesperacion!"

Alavetz eth mèn mèstre, que m'estimaue, preocupat pera mia rason ath còp que pera patz deth mèn còr, me didec, mentre lo secodien dolorosament es darrèrs badalhs: "Ò hilh deth tòn pair e dera tua mair! Ò mainatge qu'amies en tu era vida e desbrembes guaire treboladora e corruptora ei era hemna! Ve-te'n a satisfèr toti es tòns desirs; mès coma darrèr favor te supliqui que hotges aciu era mia hòssa e m'acògues sense botar cap pèira qu'indique eth lòc deth mèn repaus. Aprèssa-te, hilh mèn! entà que t'autreja es mejans entà arténher eth tòn prepaus."

E jo, ò senhor mèn! m'inclinè sus eth mèn mèstre, que me hereguèc es paupetes damb ua sòrta de kohl en povàs nere molt fin, e me didec: "Ò ancian escolan mèn! Qu'ès hèt ja invisible entàs uelhs des òmes, gràcies as vertuts d'aguest kohl. E qu'era benediccion d'Allà sigue sus eth tòn cap e te protegisque, ena mesura de çò possible, des emboscades des maudits que sémien era confusion entre es escuelhudi dera Solitud!"

E dempús de parlar atau, eth mèn venerable mèstre quedèc coma se no auesse existit jamès. E m'esdeguè a acogar-lo en ua hòssa que hotgè ena cabana a on auie demorat eth. Allà l'age ena sua misericòrdia e li balhe un lòc escuelhut! Dempús hi lèu a córrer entath palai dera hilha deth sultan.

E vaqui que, coma que jo èra invisible a toti es uelhs, entrè en palai sense èster vist, e seguint eth mèn camin entrè en harem e anè de dret entara cramba dera princessa. E la trapè ajaçada en sòn lhet, dormint era meddiada, e sense amiar ath dessús mès vestit qu'ua camisa de teishut de Mossul. E jo, qu'ena mia vida auia auut encara era ocasión de veir era nudesa d'ua hemna, ò senhor mèn! siguí cuelhut d'ua emocion qu'acabèc en tot hèr-me desbrembar totes es sabences e toti es precèptes. E exclamè: "Allà! Allà!"

E ac hi en votz tan auta, qu'era joena dauric es uelhs, deishant anar ua alendada, miei desvelhada e hènt mieja virada en sòn lhet. Mès aquerò siguec tot, erosament. E jo, ò senhor mèn! vedí alavetz çò que non se pòt explicar! E me quedè estonat de qué ua hemna tan fragila e tan fina auesse un darrèr tan gròs. E plan meravilhat, m'apressè mès, en saber-me'n de qué èra invisible, e plan doçament botè eth dit en aqueth darrèr entà temptar-la e satisfèr aqueth desir deth mèn còr. E observè qu'ère redon e dur e greishós e granulat. Mès encara èra estonat per çò deth sòn volum, e me preguntè: "Entà qué tan gròs? Entà qué tan gròs?" E dempús de reflexionar sus aquerò, sense trapar ua responsa satisfactòria, m'esdeguè a meter-me en contacte damb era joena. E ac hi damb precaucions infinites entà non desvelhar-la. E quan me semblèc qu'auie passat eth prumèr moment de perilh m'aventurè a hèr bèth movement. E pòc a pòc, pòc a pòc, eth *mainatge* que tu ja sabes, ò senhor mèn! entrèc en jòc. Mès que non siguec grossièr ne se tenguec a cap procediment reprobable; e tanben *eth* se limitèc a començar a conéisher

aquerò que non coneishie. E arren mès, ò senhor mèn! E a ambdús mos semblèc que, per èster eth prumèr viatge, auíem vist pro entà cuélher ua opinion.

Mès vaquí que, en madeish moment que m'anaua a lheuar, eth Temptador me possèc a pecigar ara joena, precisament en ua d'aqueres rodondetats estonantes qu'eth sòn volum me tenguie perplèx, e non podí resistir ara temptacion, e ja ves, peciguè ara joena ath miei d'aquera rodondetat. E (aluenhat sigue et Maligne!) siguec tan viua era impression qu'experimèc era, que sautèc deth lhet, totafèt desvelhada, deishant anar un sorriscle espaventós, e cridèc ara sua mair damb granes votzes…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta quatau net

Era didec:

… siguec tan viua era impression qu'experimèc era, que sautèc deth lhet, totafèt desvelhada, deishant anar un sorriscle espaventós, e cridèc ara sua mair damb granes votzes.

En enténer es senhaus d'alarma dera sua hilha e es sòns crits de terror e es sues votzes demanant ajuda, acodic era mair en tot embolhar-se es pès damb era ròba e seguida d'apròp pera vielha hilhuquèra dera joena e pes eunucs. E era joena seguie cridant, en tot hèr-se a vier era man en lòc dera pecigada: "En Allà me refugi deth Cheitan lapidat!"

E era sua mair e era sua hilhuquèra li preguntèren amassa: "Qué te cau? Qué te cau? E per qué t'amies era man en *aunorable*? E qué li passe ar *aunorable*? Mòstra-mos er *aunorable*!" E era hilhuquèra s'acarèc damb es eunucs, en tot tachar-les ua guardada trauessada, e les cridèc: "Hètz-vos enlà un shinhau!" E es eunucs s'aluenhèren, maudident entre dents ara vielha calamitosa.

E aquerò siguec tot! E jo vedia sense èster vist, gràcies ath kohl deth mèn defuntat mèstre (qu'Allà l'age ena sua gràcia!)

Eth cas ei que, en senter-se assetjada pes preguntes urgentes qu'en un moment li heren era sua mair e era hilhuquèra, alongant eth còth entà veir se qué ère era causa, era joena, rogida e adolorida, acabèc en tot díder: "Qu'ei aquerò, qu'ei aquerò! era pecigada! era pecigada!" E es dues hemnes guardèren e vederen en *aunorable* era tralha ròia e ja holada deth mèn dit pòdo e deth mèn dit guinhaire. E arreculèren espaurides e ath còp indignades, exclamant: "Ò maudida! Qui t'a hèt aquerò? Qui t'a hèt aquerò?" E era joena se metec a plorar, dident: "Sabi pas! Sabi pas!" E higec: "Que m'an pecigat mentre soniaua que me minjaua un cornishon plan gròs!" E en enténer aguestes paraules, es dues hemnes s'inclinèren ath còp, e guardèren darrèr des cortines e dejós des tapissi e deth mosquetèra; e coma que non trapèren arren sospechós, li dideren ara joena: "N'ès segura que non t'as pecigat tu madeisha mentre dormies?"

Era responec: “Abans me moriria que pecigar-me tan crudèument!”

Alavetz dèc era sua opinion era vielha hilhuquèra, dident: “Que non i a recors ne poder qu’en Allà eth Plan Naut, er Omnipotent. Qui a pecigat ara nòsta hilha ei un innombrable entre es innombrables qu’abiten er aire! E aurà entrat per aguesta hièstra dubèrta, e quan a vist ara nòsta hilha damb er *aunorable* ar aire non a pògut tier eth desir de pecigar-li aquiu madeish. E aquerò ei çò que s’a passat probablament.” Dempús de parlar atau correc a barrar era hièstra e era pòrta, e higec: “Abans de botar-li ara nòsta hilha ua compressa d’aigua fresca e vinagre, cau que mos esdeguem a hèr hùger ath Maligne. E non i a qu’un remèdi eficaç, e s’està en usclar ena estança hiems de camelh. Pr’amor qu’es hiems de camelh son incompatibles damb era flaira des genn, des mareds e de toti es innombrables. E jo sai es paraules que s’an de prononciar ath còp qu’aguesta fumigacion!”

E de seguit cridèc as eunucs qu’èren amassadi darrèr dera pòrta: “Hètz-mos a vier un tistèr damb hiems de camelh!”

E mentre es eunucs anauen a executar era orde, era mair s’apressèc ara hilha, e li preguntèc: “N’ès segura, ò hilha mia! de qué eth Maligne non t’a hèt arren mès? E non as sentut arren que t’indique çò que voi dider-te?”

Era joena didec: “Sabi pas!” Alavetz era mair e era hilhuquèra baishèren eth cap e examinèren ara joena. E vederen, ò senhor mèn! tau que te didí, que tot ère com cau e que non i auie cap tralha de violéncia ne per dauant ne per darrèr. Mès eth nas dera maudida hilhuquèra, qu’ère perspicaça, li hec díder: “Qu’è sentut ena nòsta hilha era flaira d’un genni mascle!” E cridèc as eunucs: “A on son es hiems, ò maudits!” E en aqueth moment arribèren es eunucs damb eth tistèr, e s’esdeguèren a autrejar-l’ac ara vielha a trauèrs dera pòrta miei dubèrta.

Alavetz, dempús de trèir es tapissi que caperauen eth solèr, era vielha hilhuquèra vessèc es hiems deth tistèr enes rajòles de marme e les aluguèc. E tanlèu se lheuèc eth hum se metec a gasulhar sus eth huec paraules desconeishudes, traçant en aire senhaus magics.

E vaquí qu’eth hum des hiems uscladi, qu’aumplie era cramba, ataquèc as mèns uelhs d’ua manèra tan insuportabla que se m’aumpliren d’aigua, e me vedí obligat a secar-me-les diuèrsi còps damb era mia ròba. E non se m’acodic, ò senhor mèn! que damb aguesta manòbra, m’anaua treiguent eth kohl, qu’es sues vertuts me hègen invisible e que non auia auut era prevision de hèr-me’n a vier un bon sarpat abans dera mòrt deth mèn mèstre.

E efectivament, entení qu’es tres hemnes lancèren còp sec tres crits d’espant, senhalant damb eth dit eth lòc a on jo me trapaua: “Qu’ei aquiu er efrit! ei aquiu er efrit!” E demanant ajuda as eunucs, que de seguit invadiren era cramba e se lancèren contra jo e voleren aucir-me. Mès les cridè damb era votz mès terribla que podí: “Se me hètz eth mendre mau cridarè ena mia ajuda as mèns frairs es genn, que vos exterminaràn e haràn que s’esbauce aguest palai sus eth cap des sòns abitants!”

Alavetz s'espauriren e se contentèren en tot subjectar-me. E me cridèc era vielha: "Es cinc dits dera mia man en tòn uelh quèr!" E jo didí: "Cara-te, ò maudida bruisha! o cridi as mèns frairs genn, que te deisharàn mès ampla que longa!" Alavetz era cuelhec pòur e se carèc. Mès que siguec entà exclamar ath cap d'un moment: "Coma qu'ei un efrit non lo podem aucir. Mès lo podem encadenar entara rèsta dera sua vida!"

E les didec as eunucs: "Agarratz-lo e amiatz-lo en manicòmi, e metetz-li ua cadia en còth e clauatz era cadia en mur! E didetz-les as zeladors que, se lo dèishen escapar, era sua mòrt serà segura!"

E ara seguida, ò senhor mèn! m'amièren es eunucs en tot alongar-se-me eth nas, e me meteren en aguest manicòmi, a on trapè as mèns dus companhs ancians, qu'ara son es tòns aunorables camarlencs. E tau ei era mia istòria! E tau ei, ò senhor sultan mèn! eth motiu deth mèn embarrament en aguesta preson de lhòcos e d'aguesta cadia qu'amii en còth. E ja t'ac è condat tot des deth principi enquiath finau, e plan per aquerò demori d'Allà e de tu, èster perdonat pes mèns errors, e qu'era tua bontat me desliure d'aguestes sarralhes entà amiar-me entà on sigue, mès treiguent-me aguest anèth. E çò de milhor serie que jo arribèssa a èster er espòs dera princessa que per era sò lhòco. E eth Plant Naut ei per dessús de nosati!"

Quan eth sultan Mahmud auec entenut aguesta istòria s'acarèc damb eth sòn visir, er ancian sultan derviche, e li didec: "Vaquí se com a estacat eth Destin es eveniments dera nòsta familha! Pr'amor qu'era princessa qu'ei enamorat aguest joen ei era darrèra hilha deth defuntat sultan, pair dera mia esposa! E ja non mos rèste que hèr senon dar-li ad aguest eveniment era continuacion corresponenta."

E s'acarèc damb eth joen, e li didec. "De vertat qu'era tua istòria ei ua istòria estonanta, e encara que non m'auesses demanat en matrimòni ara hilha deth mèn soèr, jo te l'auria autrejat entà demostrar-te era alegria que me còsten es tues paraules. E hec quèir es sues cadies de seguit, e li didec: "En avier seràs eth mèn tresau camarlenc, e te vau a dar es ordes entara celebracion des tues nòces damb era princessa qu'es sòns auantatges ja coneishes."

E eth joen punèc era man deth generós sultan. E gesseren deth manicòmi toti e se presentèren en palai, a on se heren grani hestaus e granes celebracions publiques per çò des reconciliacions anteriores e deth matrimòni deth joen damb era princessa. E toti es abitants dera ciutat, petiti e grani, sigueren convidadi as hestaus, que se tardèren quaranta dies e quaranta nets, en aunor deth matrimòni dera hilha deth sultan damb er escolan deth sabent e dera amassada d'aqueri qu'era sòrt les auie separat.

E viueren toti enes delícies intimes e enes alegries dera amistat enquiara inevitabla separacion.

E tau ei, ò rei afortunat!, seguic Schahrazada, era istòria complicada deth hilh d'adultèr simpatic, qu'ère sultan, e que se convertic en derviche errant entà èster alistat dempús per Mahmud eth sultan, e de çò que l'arribèc damb eth sòn amic e damb es tres joeni

embarradi coma lhòcos en manicòmi. Mès Allà ei eth mès gran e eth mès generós e eth mès sabent!" Dempús, higec sense interromper-se: "Mès non te penses qu'aguesta istòria ei mès admirabla o mès instructiva qu'es **Paraules jos es nauanta nau caps talhadi**!"

E eth rei Schahriar exclamèc: "Quines son aguestes paraules, Schahrazada, e aguesti caps talhadi, que d'eri non sai arren?"

E didec Schahrazada:

Paraules jos es nauanta nau caps talhadi

Se conde, mès Allà sap distinguir çò reau de çò irreau, e ac sap diferenciar infaliblament!, que, ena ancianitat deth temps, i auie, en ua ciutat entre es ciutats des Rums (cristians) ancians, un rei de naut reng e de senhalat merit, senhor de vides e de proprietats, de fòrces e d'armades. E aguest rei auie en mès afeccion qu'a toti es sòns tresòrs, a un hilh adolescent qu'ère extremadament beròi. E eth tau adolescent, hilh de rei, non solet ère beròi ara perfeccion, senon qu'ère dotat d'ua sabença que meravilhaue ara tèrra. E, plan que òc, aguesta istòria non serà qu'era confirmacion dera sabença mès admirabla e dera beresa deth joen prince.

E entà botar a pròva es sues qualitats, Allà eth Plan Naut hec qu'eth temps se virèsse entat costat nefast, entàs dies deth rei e dera reina, pair e mair deth joen. E rei e reina, qu'auien arribat ar arràs deth poder e des riqueses, se desvelhèren un dia en sòn palai uet, mès praubi e mès miserables qu'es mendicants en camin dera generositat. Pr'amor qu'arren mès aisit entath Plan Naut que hèr desplombar-se es trons mès solids e hèr qu'es animaus rapinaires e es audèths nueitius abiten es palais…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta cincau net

Era didec:

… e mès miserables qu'es mendicants en camin dera generositat. Pr'amor qu'arren mès aisit entath Plan Naut que hèr desplombar-se es trons mès solids e hèr qu'es animaus rapinaires e es audèths nueitius abiten es palais.

E vaquí que, dauant d'aqueth atac ofensiu deth Destin e d'aqueth còp inesperat dera sòrt, eth joen sentec qu'eth còr li tremolaue coma era plancha humejant ena aigua, e cuelhec ath sòn cargue eth prètzhèt de lheuar era animositat as sòs pairs e de trèir-les der estat que se trapauen. E li didec ath rei praube: "Ò pair mèn! per Allà, ditz-me se vòs inclinar era tua aurelha entath tòn hilh, que desire parlar-te." E contestèc eth rei lheuant eth cap: "Ò hilh mèn, donques qu'ès er escuelhut dera intelligéncia, parla e t'aubediram!" E didec eth joen: "Lhèua-te, ò senhor mèn! e partim entà tèrres que d'eres

ignòri enquia e tot eth nòm. Mès, entà qué planher-se dauant d'aquerò qu'ei irreparable quan encara èm patrons deth present? En d'auti lòcs traparam ua vida naua e alegries renauides!" E eth vielh rei contestèc: "Ò admirable hilh mèn, pietós e plen de deferéncia! eth tòn conselh qu'ei ua inspiracion deth Patron dera Sabença. E que sigue entà Allà e entà tu eth suenh d'aguest ahèr!"

Alavetz se lheuèc eth joen, e dempús de premani'c tot entath viatge, cuelhec ath sòn pair e ara sua mair dera man e gessec damb eri entath camin deth Destin. E viatgèren trauessant planhères e desèrts, e non cessèren de caminar enquia que vederen ua ciutat grana e ben bastida. E eth joen deishèc ath sòn pair e ara sua mair descansant ara ombra des muralhes, e entrèc solet en aquera ciutat. E es caminaires que preguntèc l'informèren de qué aquera ciutat ère era capitau d'un sultan just e magnanim que hège es aunors as reis e sultans. Alavetz hec, eth, eth sòn plan e eth sòn projècte, e de seguit entornèc ath costat des sòns pairs, que les didec: "Qu'è era intencion de vener-vos ath sultan d'aguesta ciutat, qu'ei un gran sultan. Qué vos semble, ò pairs mèns?" E contestèren eri: "Ò hilh nòste! tu sabes milhor que nosati çò que mos conven o non mos conven, pr'amor qu'eth Plan Naut a botat era trendesa en tòn còr e era intelligéncia en tòn esperit. E non podem mens qu'aubedir-te damb seguretat e confiança, donques qu'auem botat era nòsta confiança en Allà e en tu, ò hilh nòste! E tot aquerò qu'a tu te semble ben serà agradiu entà nosati!" E de nauèth cuelhec eth joen dera man as sòns pairs e se filèc damb eri entath palai deth sultan. E les deishèc en pati deth palai e demanèc que lo hessen passar ena sala deth tron entà parlar-li ath rei. E coma qu'auie ua portadura nòbla e beròia, de seguit lo heren passar ena sala des audiéncies. E presentèc es sòns omenatges ath sultan, que, quan lo guardèc, comprenec que, solide, ère hilh de grani dera tèrra, e li didec: "Qué desires, ò joen illustre?" E eth joen, dempús de punar per dusau viatge era tèrra entre es mans deth rei, contestèc: "Ò senhor mèn! Que me è hèt a vier damb jo a un captiu pietós e temerós deth Senhor, un modèu d'aunestetat e d'estimacion pròpria, e tanben m'è hèt a vier damb jo a ua captiva, agradiua de caractèr, doça de manères e graciosa de lenguatge, e plia de totes es qualitats requerides entà èster esclaua. E ambdús an coneishut dies milhors, e ara se trapen perseguidi peth Destin. Plan per aquerò desiri vener-te-les a tu, pr'amor de que siguen servidors entre es tòns pès e esclaus ara tua disposicion, dera madeisha manèra qu'es tres èm bens immobiliaris tòns."

Quan eth rei auec entenut dera boca deth joen aguestes paraules, prononciades damb un deliciós accent, li didec: "Ò joen sense parièr, que vies entà jo, queigut deth cèu, dilhèu! En èster dera tua proprietat es dus captius que me parles, non pòden mens que complader-me. Hè lèu, donc, a hèr-me-les a vier, pr'amor de que poga veder-les e crompar-les!" E eth joen tornèc ath costat des sòns pair, es reis praubi, e cuelhent des mans as dus, que se prestèren a aubedir-lo, les amièc ena preséncia deth rei.

E eth rei, ath prumèr còp de uelh que li tachèc ath pair e ara mair deth joen, se meravilhèc enquiath limit dera admiracion, e didec. "S'aguesti son esclaus, com seràn es reis?" E les preguntèc: "Ètz es dus esclaus e proprietat d'aguest joen?" E contestèren eri: "Qu'èm, de vertat, esclaus sòns e dera sua proprietat en toti es sensi, ò rei deth

temps!" Alavetz eth rei s'acarèc damb eth joen, e li didec: "Bota tu madeish eth prètz que te convengue entara venda d'aguesti dus captius, que non an parièr ena casa des reis." E didec eth joen: "Ò senhor mèn! que non i a tresòr que posque indemnizar-me dera pèrta d'aguesti dus captius. Plan per aquerò non te les vau a cedir a pes d'aur e de plata, senon que te les deisharè entre es tues mans en depaus enquia que decidisque era sòrt. E coma prètz d'aguesta cession temporau non voi demanar-te qu'ua causa, tan preciosa coma ne son es dus entre es creatures d'Allà. Efectivament, coma prètz deth captiu te demani eth shivau mès beròi des tòns estables, complètament enserat, bridat e garnit, e pera cession dera captiva te demani ua vestimenta coma era qu'amien es hilhs des reis. E boti coma condicion qu'eth dia que t'entorna eth shivau e era vestimenta m'entornes tu as dus captius, qu'auràn estat entà tu e entath règne ua benediccion." E contestèc eth sultan: "Que sigue atau!" E en aquera ora e en aqueth instant hec que treiguessen des estables e l'ac autregessen ath joen eth shivau mès beròi qu'auesse endilhat jos era guardada deth solei, un shivau torrid, de nassi paupitants, de uelhs a flor deth cap, que ventaue er aire e pataquejaue eth solèr, prèst entara corsa e entà volar. E hec trèir deth vestuari e autrejar-l'ac ath joen, que se lo botèc de seguit, er equipament mès beròi qu'auie amaiat jamès un cavalièr enes tornegi de lutadors. E ère tan beròi damb tot aquerò eth nau cavalièr, qu'eth rei exclamèc: "Se vòs demorar-te damb jo, ò cavalièr! t'aumplirè de beneficis!" E didec eth joen: "Qu'Allà alongue es tòns dies, ò rei deth temps! Mès que non ei aciu eth mèn destin. E me cau anar a cercar-lo a o me demore."

E dempús de parlar atau se didec adiu des sòns pairs e deth rei e partic a tot galaup. E trauessèc planhères e desèrts, arrius e torrents, e non cessèc de viatjar enquia qu'arribèc dauant de ua auta ciutat màger e milhor bastida qu'era prumèra.

E quan entrèc en aquera ciutat se lheuèc ath sòn pas un mormolh d'estonament, e cada un des sòns passi siguec acuelhut damb exclamacions de suspresa e de pietat. E entenie que didien es uns: "Quin malastre entara sua joenessa! Per qué ven un cavalièr tan beròi a expausar-se ara mòrt sense cap de motiu?" E didien d'auti: "Que serà eth centau! serà eth centau! Ei eth mès beròi de toti! Qu'ei un hilh de rei!" E didien d'auti: "Un joen tan trende non poirà auer capitada a on an fracassat tanti sabents!" E eth mormolh e es exclamacions s'aumentauen tanlèu auançaue pes carrèrs dera ciutat. E acabèc en tot èster tan gran er amolonament ath sòn entorn e ath sòn dauant, que non podec hèr auançar ath sòn shivau sense hèr a cuélher a bèth abitant. E plan perplèx, se vedec obligat a arturar-se, e preguntèc as que tapauen eth sòn camin: "Per qué, ò brava gent! empeditz qu'un estrangèr e eth sòn shivau venguen a descansar des sues fatigues? E per qué me refusatz era ospitalitat tan unanimament?"

Alavetz gessec deth miei dera multitud un ancian, que s'auancèc entath joen, cuelhec deth cabeste ath shivau, e didec: "Ò beròi joen! Pro que te sauve Allà dera calamitat! Arrés pòt evitar eth sòn destin, qu'amiam toti penjat en còth e que cap òme senat poirà remir-lo jamès; mès qu'ath miei d'ua joenessa en flor vage quauquarrés a lançar-se contra era mòrt, sense cap de motiu, ei causa que se trape en domèni dera deméncia. Te pregam, donc, e jo t'ac supliqui en nòm de toti es abitants, ò nòble estrangèr! que

hèsques repè e non expauses era tua anma d'aguesta manèra a ua perdicion sense remèdi!" E contestèc eth joen: "Ò venerable jeique! que non entri en aguesta ciutat damb era intencion de morir! Quin ei, donc, er eveniment singular que semble menaçar-me, e quin ei aguest perilh de mòrt que vau a acarar?" E contestèc er ancian: "Plan, donc, s'ei cèrt coma acaben d'indicar-mos es tues paraules, qu'ignòres era calamitat que te demore en cas que seguisques aguest camin, te la vau a revelar." E ath miei deth silenci dera multitud, didec: "Te cau saber, ò hilh de reis! ò beròi joen sense parièr en mon! qu'era hilha deth nòste rei ei ua princessa joena que, solide, ei era mès beròia entre totes es hemnes d'aguest temps. E vaquí qu'a decidit non maridar-se senon damb aqueth que respone de manèra satisfactòria a totes es preguntes qu'era li hèsque; mès a condicion de qué era mòrt serà eth castig d'aqueth que non posqui endonviar eth sòn pensament o dèishe passar bèra pregunta sense contestar-la degudament. E ja a hèt talhar eth cap a nauanta nau joeni, toti hilhs de reis, d'emirs o de grani personatges, qu'entre eri n'auie qu'èren instruidi en totes es rames des coneishements umans. E era hilha deth nòste rei abite pendent eth dia naut de tot d'ua tor que se ve tota era ciutat, e des d'aguesta nautada hè es preguntes as joeni que se presenten entà resòlver-les. Atau, donc, ara ja ès avisat! E per Allà sus tu, cuelh pietat dera tua joenessa e hè lèu a tornar damb eth tòn pair e era tua mair, que t'estimen, non se passe qu'era princessa entene parlar dera tua arribada e te cride ena sua preséncia! E Allà te protegisque de tot malastre, ò beròi joen!"

En enténer aguestes paraules der ancian, eth joen hilh de rei didec: "Ath costat d'aguesta princessa ei a on me demore eth mèn destin. Ò vosati toti! Mostratz-me eth camin!" Alavetz s'exalèren de tota aquera multitud alendades e gemiments, quèishes e planhs. E ar entorn deth joen se lheuèren crits que didien: "Que va entara mòrt! Va entara mòrt! Qu'ei eth centau! eth centau!" E se metec en marcha damb eth, tot eth revolum de gent. E l'escortèren milèrs de persones qu'auien barrat es sues botigues e auien deishat es sòn ahèrs entà seguir-lo. E d'aguesta sòrta auancèc peth camin qu'amiaue entath sòn destin.

E non se tardèc a arribar dauant dera tor, e ena terrassa d'aquera tor aubirèc ara princessa, qu'ère seiguda en sòn tron, revestida de porpra reiau e enrodada des sues esclaues vestides de porpra coma era. E deth ròstre dera princessa, caperat damb un vel ròi, non se distinguien que dues gemes ombriues, qu'èren es sòns uelhs, semblables a dus lacs neri alugadi peth laguens. E enrodant tota era terrassa, penjades ara madeisha distància ues des autes per dejós dera princessa, se balancejauen es nauanta nau caps talhadi.

Alavetz eth joen prince arturèc eth sòn shivau a cèrta distància dera tor, de sòrta que podesse veir ara princessa e èster vist per era, enténer e èster entenut. E dauant d'aqueth espectacle carèc eth rambalh dera multitud. E ath miei d'aqueth silenci s'entenec era votz dera princessa, que didie: "Donques qu'ès eth centau, ò temerari joen! serà pr'amor que solide ès prèst a respóner as mies preguntes." E eth joen, orgulhosament quilhat sus eth sòn shivau, contestèc: "Que sò prèst, ò princessa!"

E se hec mès complèt eth silenci, e didec era princessa: “Començа alavetz dident-me, sense trantalhar, ò joen! dempús de tachar es tòns uelhs en jo e enes que m’enròden, a qui me retiri e a qui se retiren eres, seigudes naut de tot dera tor!”

E dempús de tachar es sòns uelhs ena princessa e enes que l’enrodauen, eth joen contestèc sense trantalhar:

“Ò princessa! tu te retires a un idòl, e aqueres que t’enròden se retiren as sirventes der idòl. E tanben te retires ath solei, e aqueres que t’enròden as arrais deth solei. E tanben te retires ara lua, e aguestes joenes as esteles que servissen de seguida ara lua. E fin finau, te compari damb eth mes de Nissan, qu’ei eth mes des flors e a totes aguestes joenes damb es flors qu’eth vivifique damb eth sòn alend!”

Quan era princessa auec entenut aguesta responsa, qu’era multitud auie acuelhut damb un mormolh d’admiracion, se mostrèc satisfèta, e didec: “Qu’ac as acertat, ò joen! e era tua prumèra responsa non merite era mòrt. Mès, donques qu’as endonviat era mia prumèra pregunta, en tot comparar-mos, a jo e as joenes, prumèr damb un idòl e damb es sirventes der idòl e damb es esteles qu’acompanhen ara lua, e fin finau, damb eth mes de Nissan e damb es flors que neishen en mes de Nissan, non te vau a hèr preguntes massa complicades ne massa dificiles de resòlver. E per tant, te vau a exigir que me digues ath pè dera letra çò que signifiquen aguestes paraules:

“Balha ara maridada d’Occident eth rei d’Orient, e neisherà d’eri un mainatge que serà sultan des cares beròies.”

E eth joen, sense trantalhar un instant, contestèc: “Ò princessa! aguestes paraules embarren tot eth secret dera pèira filosofau, e vòlen díder misticament aquerò que seguís:

“Hè corrómper damb era humiditat que ven d’Occident era tèrra sana adamica que ven d’Orient, e d’aguesta corropcion gesserà eth mercuri filosofic, qu’ei totpoderós ena natura, e s’engendrarà eth solei, e er aur hilh deth solei, e era lua, e era plata hilha dera lua, que convertirà es calhaus en diamants…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta siesau net

Era didec:

“…eth solei, e er aur hilh deth solei, e era lua, e era plata hilha dera lua, que convertirà es calhaus en diamants!”

En enténer aguesta responsa era princessa hec un gèst d’assentiment, e didec: “Donques qu’as sabut, ò joen! explicar eth sens amagat deth matrimòni deth hilh d’Orient damb era hilha d’Occident, tanben aguest còp evites era mòrt suspenuda sus eth tòn cap. Mès, me poiries díder ara qué ei çò que balhe es sues vertuts as talismans?”

E eth joen contestèc des deth sòn shivau: “Ò princessa! es talismans deuen es sues vertuts sublimes e es sòns efèctes meravilhosi as letres que les compausen, pr’amor qu’es letres se restaquen damb es esperits. E se me preguntèsses se qué ei un esperit, te dideria qu’ei un arrai o ua emanacion des vertuts dera omnipoténcia e des atributs deth Plan Naut. E es esperits que demoren en mon inteligible manen sus aqueri que son en mon de dejós dera lua. E es letres formen es paraules, e es paraules frases; e solet es esperits representadi pes letres e amassadi enes frases escrites sus es talismans son es que hèn aguesti prodigis qu’estonen as òmes vulgars, mès que non trebolen as sabents, que non ignòren eth poder des paraules e saben qu’es paraules govèrnen eth mon, e qu’es frases escrites o parlades pòden esbauçar as reis e arroïnar es sòns empèris!”

En entèner aguesta responsa deth joen, qu’era multitud auie acuelhut damb expressions d’admiracion e d’alegria, era princessa didec. “Qu’as acertat, ò joen! en explicar-me eth poder des paraules e des frases que govèrnen ath mon e son mès poderoses que toti es reis. Mès sabi pas se me poiràs respóner ad aguesta pregunta! Me saberàs díder, plan, quini son es dus enemics etèrns?”

E eth joen, sus eth sòn shivau, responec: “Ò princessa! non diderè qu’es dus enemics etèrns son eth cèu e era tèrra, pr’amor qu’era distància que les separe non ei reau, e er espaci que se daurís entre eri non ei un espaci reau, donques qu’aguesta distància e aguest espaci, que semblen abismes, se pòden aumplir en un moment, e eth cèu se pòt amassar damb era tèrra en un virament de uelhs; e entà arténher aguesta union non calen armades de genn ne d’èssers umans, ne milèrs d’ales, senon solet ua causa mès poderosa que totes es fòrces des genn e umanes, e mès leugèra e dotada de vertut qu’es ales dera agla o dera paloma, e ei era pregària!

E non te diderè, ò princessa! qu’es dus enemics etèrns son eth dia e era net, pr’amor que les amasse eth maitin e les separe eth crepuscul respectivament. E non te diderè qu’es dus enemics etèrns son eth solei e era lua, pr’amor qu’illuminen era tèrra e son amassadi pes madeishi beneficis. E non te diderè qu’es dus enemics etèrns son era anma e eth còs, pr’amor que se coneishem a un, ignoram complètament ar aute, e non se pòt opinar d’aquerò que non se coneish! Mès òc qu’afirmi, ò princessa! qu’es dus enemics etèrns son era mòrt e era vida, pr’amor que tan nefàsta ei ua coma era auta, donques que se servissen der èsser creat coma d’ua jogalha que se discutissen contunhament, e era jogalha ei era qu’acabe en tot èster era vertadèra victima d’aguest jòc, mentre qu’eres non hèn que créisher e prosperar. De vertat, vaquí as dus enemics etèrns, enemics d’eri madeishi e enemics des creatures.”

En enténer aguesta responsa deth joen, era multitud sancera exclamèc damb ua soleta votz: “Aunors ad Aqueth que t’a dotat de tanta prudéncia e er a ornat eth tòn esperit damb tant de rasonament e sabença!” E era princessa, seiguda ena tor, ath miei des joenes vestides, coma era, de porpra reiau, didec: “Qu’as acertat, ò joen! ena tua responsa sus es dus enemics etèrns, enemics d’eri madeishi e enemics des creatures. Mès que sabi pas se poiràs contestar era pregunta que te vau a hèr. Pòs dider-me, plan,

quin ei er arbe de dotze rames qu'amien cada ua dus arradims, un format per trenta fruts blanqui e un aute per trenta fruts neri?"

E eth joen contestèc sense trantalhar: "Aguesta pregunta, ò princessa! que la pòt resòlver un mainatge. Pr'amor qu'aguest arbe non ei un aute qu'er an, qu'a dotze mesi, compausat cada un de dues parts: es dus arradims; donques que cada arradim a trenta nets, que son es trenta fruts neri, e trenta dies, que son es trenta fruts blanqui!"

E aguesta responsa, acuelhuda damb admiracion, coma es anteriores, li hec exclamar ara princessa: "Qu'as acertat, ò joen! Mès te penses que me poiràs díder quina ei era tèrra que non a vist eth solei senon un solet còp?"

E contestèc: "Eth hons deth mar Ròi quan passèren per eth es hilhs d'Israel per orde de Moisés! (damb eth era pregària e era patz!)"

Era didec: "Qu'ei vertat. Mès me pòs díder qui a inventat eth gong?"

Eth contestèc: "Eth qu'a inventat eth gong, non ei un aute que Noé, quan anaue a bòrd dera arca."

Era didec: "Qu'està ben! Mès me saberàs díder quina ei era accion illegau, se hèsque o non se hèsque?"

Eth contestèc: "Era pregària d'un òme embriac."

Era preguntèc: "E quin ei eth lòc dera tèrra qu'ei mès apròp deth cèu? Ei ua montanha o ua planhèra?"

Eth didec: "Era Kaaba santa, ena Meca!"

Era didec: "Acertères! Mès pòs revelar-me quina ei era causa amara que mos cau tier amagada?"

E contestèc: "Era praubetat, ò princessa! Pr'amor que, encara que joen, ja è tastat era praubetat, e encara que sò hilh de rei, è experimentat eth sòn amarum. E m'a semblat qu'ei mès amara qu'era mirra e qu'er absenti! E la cau amagar a toti es uelhs, donques qu'es prumèrs que se n'arririen d'era serien es amics e es vesins. E es lamentacions sonque amien en eres eth mesprètz!"

Era didec: "Qu'as parlat damb precision e d'acòrd damb eth mèn pensament. Mès, me vòs díder quina causa ei mès preciosa dempús dera salut?"

Eth contestèc: "Era amistat quan ei trenda. Mès entà trapar ar amic capable de trendesa mos cau botar-lo a pròva prumèr e alistar-lo dempús. E un còp s'a escuelhut aguest prumèr amic, non s'a de renonciar ada eth jamès, pr'amor qu'eth dusau non se convervarà pendent massa temps. Plan per aquerò, abans d'alistar-lo, cau examinar-lo ben entà veir s'ei sabent o ignorant, pr'amor que serie mès aisit que se tornèsse blanc eth corbàs que hèr qu'er ignorant comprenesse era sabença; pr'amor qu'es paraules deth sabent, encara que mos pique damb un pau, son preferibles as laudances e as flors

der ignorant, donques qu'eth sabent non dèishe escapar dera sua boca ua soleta paraula sense auer-la consultat damb eth sòn còr."

Era preguntèc: "E quin ei er arbe mès dificil d'adretir?" E eth joen contestèc sense trantalhar: "Eth mau caractèr! Conden que i auie un arbe plantat ath costat dera aigua, en un terren avient, e non daue fruts. E dempús de prodigar-li tota sòrta de suenhs, sense eth mendre resultat, eth sòn patron lo volec talhar, e er arbe li didec: "Transpòrta-me en un aute lòc e te darè fruts!" E eth patron li didec: "Qu'ès aciu ath costat dera aigua e non as produit arren. Coma vas a èster fecond se te transpòrti en un aute lòc?" E lo talhèc. E eth joen s'interrompec un moment, e didec: "Conden tenben qu'un dia se hec entrar a un lop en ua escòla entà ensenhar-li a lièger. E entà ensenhar-li es elements dera lengua eth mèstre li didie: "Alef, B, Ta…" Mès eth lop contestaue: "Moton, mardan, oelha…" pr'amor qu'ère aquerò çò qu'auie en sòn pensament e ena sua natura. E tanben conden que se hec acostumar a un saumet entà que siguesse net e entà inspirar-li gusti delicadi. E lo heren entrar en hammam, e li balhèren un banh, e lo perhumèren e lo meteren en ua sala magifica, e lo heren sèir sus eth ric tapís. E vaquí qu'eth hec tot çò d'estranh que pòt hèr un saumet en un peisheu, des d'es bronits mès inconvenents enquias exibicions mens delicades. Dempus d'aquerò hec quèir en tapís era estofa de coeire qu'ère plia de cendre, e se metec a heregar-se damb es quate pautes ar aire, e es aurelhes entà darrèr. E eth sòn patron les didec as esclaus qu'auien acodit entà corregir-lo." Deishatz-lo que se heregue, dempús agarratz-lo e deishatz-lo liure en sòn estable. Pr'amor que non poiríetz cambiar-li eth sòn anament. E fin finau, conden qu'un dia didien a un gat: "Tè-te de panar, e te haram un colhar d'aur, e cada dia te balharam de minjar hitge e paumon e arnelhs e ueus de garia e arrats." E eth gat responec: "Se panar a estat eth mestièr deth mèn pair e deth mèn pairin, com voletz que renoncia jo ada eth entà balhar-vos gust?"

Aquerò siguec tot…!

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta setau net

Era didec:

E eth joen prince, dempús de parlar atau sus eth caractèr der òme e sus era sua natura, didec: "Ò princessa! que non è arren mès entà higer!"

Alavetz, deth sen d'aquera multitud apilerada ath pè dera tor, se lheuèren entath cèu crits d'admiracion. E didec era princessa: "De vertat, ò joen! qu'as capitat. Mès que non s'an acabat es preguntes, e entà complir es condicions me cau interrogar-te enquiara ora dera pregària dera tarde!" E eth joen didec: "Ò princessa! encara me poiràs hèr preguntes que te semblaràn insolubles mès jo les dissolerè damb era ajuda deth Plan Naut. Plan per aquerò te demani que non te canses era votz en tot interrogar-me d'aguesta manèra, e permet-me que te diga que, sense cap de dobte, serie preferible que te hessa jo madeish ua pregunta. E se respones ada era que me talhen eth cap coma as

mèns predecessors; mès se non respones ada era se celebrarà sense tardança eth nòste matrimòni!" E didec era princessa: "Hè-me era pregunta, donques qu'accèpti era condicion!"

E eth joen preguntèc: "Pòs dider-me, ò princessa! com ei possible que jo, esclau tòn, mentre sò a shivau en aguest nòble animau, siga a shivau sus eth mèn pròpri pair, e com ei possible que, mentre me hèsqui visible as uelhs de toti, siga caperat damb era ròba dera mia mair?"

E era princessa reflexionèc pendent ua ora de temps: mès que non sabec balhar cap responsa. E didec: "Explica'c tu madeish!"

Alavetz eth joen, dauant de tot eth pòble amassat, li condèc ara princessa tota era sua istòria, des deth principi enquiath finau, sense deishar cap detalh. Mès que non mos cau repetir-la. E higec: "E vaquí se com, en auer cambiat peth shivau ath mèn pair eth rei, e per aguest equipament ara mia mair era reina, me trapi a shivau sus eth mèn pròpri pair e revestit damb era ròba dera mia mair!"

E aquerò siguec tot!

E atau siguec se com eth hilh deth rei praube e dera reina prauba, arribèc a èster espós dera princessa des enigmes. E atau siguec com, convertit en rei ara mòrt deth pair dera sua esposa, podec restituir eth shivau e er equipament ath rei dera ciutat, que les ac auie prestat, e hèr vier ath sòn costat ath sòn pair e ara sua mair entà víuer damb eri e damb era sua esposa ar arràs des plasers e des delícies. E tau ei era istòria deth joen que didec paraules avientes dejós des nauanta nau caps talhadi. Mès Allà ei eth mès sabent!

E Schahrazada, dempús de condar atau aguesta istòria, se carèc. E didec eth rei Schahriar: "Que me shauten, Schahrazada, es paraules d'aguest joen. Mès hè ja temps que non me condes anecdòtes cuertes e delicioses, e cranhi qu'ages agotat es tòns coneishements sus aquerò."

E Schahrazada contestèc viuament: "Es anecdòtes cuertes son es que milhor coneishi, ò rei afortunat! e per cèrt, que t'ac vau a demostrar de seguit!"

E didec alavetz:

Era malícia des esposes

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'ena cort de cèrt rei viuie un òme qu'auie eth mestièr de bofon e er estat de celibatari. Un dia entre es dies eth sòn patron eth rei li didec: "Ò pair dera sabença, qu'ès celibatari, e desiri tu per tu veder-te maridat!" E eth bofon responec: "Ò rei deth temps! pera tua vida, desliura-me d'aguesta benaurança! Que sò celibatari, e cranhi fòrça ath sèxe contrari. Òc, de vertat, cranhi fòrça quèir damb quauqua libertina, adultèra o fornicaira de mala espècia. Pr'amor que, alavetz, se qué m'arribarie a jo? Se

te platz, ò rei deth temps! non m'obligues a èster benaurat a maugrat des mèns vicis e dera mia indignitat!"

Eth rei, dauant d'aguestes paraules, se metec a arrir de tau sòrta que queiguec de cu. E didec: "Que non i a mès remèdi! aué madeish t'as de maridar!" E eth bofon cuelhec ua actitud reservada, joquèc eth cap, crotzèc es mans sus eth pièch, e contestèc alendant: "*Taieb!* Qu'està ben! Ben!"

Alavetz eth rei hec cridar ath sòn gran visir, e li didec: "Te cau cercar entad aguest fidèu servidor nòste que ves aciu, ua esposa que sigue beròia e de conducta irreprochabla e plia de decéncia e de modestia." E eth visir contestèc damb era audida e era aubediéncia, e de seguit anèc ara cèrca d'ua anciana provedidora de palai, e li dèc era orde de facilitar de seguit entath bofon deth sultan ua esposa que complisque es condicions mentades. E era vielha non ère ua ignoranta; e se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant e l'autregèc ath bofon coma esposa a ua hemna joena qu'amassaue taus e quaus condicions. E se celebrèc eth matrimòni eth madeish dia. E eth rei ère content, e no deishèc d'aumplir ath bofon de presents e de favors damb era ocasión des sues nòces.

E vaquí qu'eth bofon viuec en patz damb era sua esposa pendent miei an, o dilhèu sèt mesi. Dempús d'aquerò se passèc çò que s'auie de passar, donques qu'arrés s'escape deth sòn destin.

Efectivament, era hemna que l'auie maridat eth rei, ja auie auut temps entà cercar entath sòn plaser a quate òmes, ath delà deth sòn espós, quate exactament e de quate varietats. E eth prumèr d'aguesti aimants entre es aimants, ère pastissèr de mestièr; e eth dusau ère verdulaire e eth tresau carnissèr de carn de moton; e eth quatau ère eth mès distinguit, donques qu'ère eth clarinetista màger dera orquèstra deth sultan e jeique dera corporacion de clarinetistes, un personatge important.

E un dia eth bofon, ancian celibatari e nau pair des còrnes, en auer estat cridat ath costat deth rei, e plan d'ora, deishèc ara sua esposa encara en lhet e s'esdeguèc a presentar-se en palai. E se passèc, per edart, qu'aqueth maitin eth pastissèr se sentec damb talents de copular, e anèc, en tot profitar era gessuda der espós, a picar ena pòrta dera joena. E lo dauric era e li didec: "Aué vies mès d'ora que de costum." E contestèc eth: "Òc, *ualaaah*! qu'as rason. Mès se passe qu'aguest maitin auia ja premanit era massa entà hèr es mèns plats de pastisseria, quan me n'encuedè de qué ère plan d'ora e encara non vierien es crompadors. Alavetz me didí a jo madeish: "Ò, lhèua-te e desempovassa-te era haria e presenta-te aguest fresc maitin ena casa dera tua estimada, e alegra-te damb era, donques qu'està entà alegrar!" E contestèc era joena: "Plan ben pensat, per Allà!" E ara seguida era anèc de dret entada eth coma ua massa jos eth corron, e eth siguec entada era coma era farça d'un pastís. E encara non auien acabat eth sòn *trabalh*, quan enteneren picar ena pòrta. E eth pastissèr li preguntèc ara joena: "Qui deu èster?" E era contestèc: "Sabi pas; mès, per s'un cas, amaga-te en lavabo." E eth pastissèr, entà mès seguretat, hec lèu a embarrar-se a on era l'auie dit.

E venguec era a daurir era pòrta, e vedec qu'auie ath dauant ath sòn dusau aimant, eth verdulaire, que l'amiaue coma present un manat de verdures, es prumères dera sason. E era didec. "Qu'as vengut massa d'ora, e aguesta ora non ei era tua ora." E didec eth: "Per Allà, qu'as rason! Mès aguest maitin, quan tornaua jo deth mèn uart, me didí a jo madeish: "Ò! vertadèrament ei massa d'ora entà anar en mercat, e çò milhor serie qu'anèsses a amiar-li aguest manat de verdures fresques ara tua estimada, qu'alegrarà eth tòn còr, donques qu'ei molt amabla." E didec era: "Que sigues, donc, planvengut!" E l'*alegrèc* eth còr, e eth li balhèc ada era çò que l'agradaue mès, *un cornishon* eroïc e ua *carbassa* de valor. E encara non auien acabat eth sòn trabalh d'ortalan, quan enteneren picar ena pòrta, e preguntèc eth: "Qui deu èster?" E contestèc era: "Sabi pas, mès amaga-te de seguit en lavabo." E hec lèu eth a embarrar-se aquiu laguens. E se trapèc que ja ère ocupat eth lòc peth pastissèr, e li didec: "Qué ei aquerò? e que hès aciu?" E er aute contestèc: "Que sò çò que tu ès e hèsqui çò que tu madeish vas a hèr." E se meteren un ath costat der aute, eth verdulaire amiant ena esquia eth manat de verdures, qu'era joena l'auie recomanat que se les hesse a vier entà non hèr sospechar era sua preséncia ena casa.

Mentretant, era joena auie anat a daurir era pòrta. E se trapèc qu'auie ath dauant ath tresau aimant, eth carnissèr, qu'arribaue en tot amiar-li coma present ua beròia pèth de moton, ara quau l'auien deishat es còrnes. E li didec era: "Qu'ei massa d'ora! ei massa d'ora!" E contestèc eth: "Òc, per Allà! mès que ja auia esgorjat as motons dera venda, e ja èren penjadi ena mia botiga, quan me didí a jo madeish: "Ò! encara son uets es mercats, e çò milhor que pòs hèr ei anar-li a amiar coma present ara tua estimada aguesta beròia pèth de moton damb es sòns còrnes, que li servirà de mofle tapís. E coma qu'era ei tant agradiua, harà que sigue entà tu eth maitin mès blanc que de costum." E contestèc era: "Entra, donc!" E siguec entada eth mès trenda qu'era coa d'un moton dera classa des gròssi, e eth li balhèc çò qu'er anhèth li balhe ara oelha. E encara non auien acabat de *cuélher* e de *balhar* quan enteneren picar ara pòrta. E didec era: "Au! hè lèu! cuelh era tua pèth damb es còrnes e amaga-te en lavabo!" E eth hec çò qu'era li didie. E se trapèc qu'eth lavabo ja ère ocupat peth pastissèr e peth verdulaire; e les dirigic ua salutacion e eri l'entornèren era salutacion; e les preguntèc: "Quin ei eth motiu dera vòsta preséncia aciu?"

E li contestèren: "Eth madeish que t'amie a tu!" Alavetz eth se metec ath costat d'eri en lavabo.

Mentretant, era hemna, qu'auie gessut a daurir, vedec qu'auie ath dauant ath sòn quatau amic, eth clarinetista màger dera orquèstra deth sultan. E lo hec entrar, en tot dider-li: "De vertat qu'arribes mès d'ora que de costum aguest maitin." E contestèc eth: "Per Allà, qu'as rason! Mès eth cas ei que, en gésser aguest maitin entà ensenhar as musics deth sultan, me n'encuedè de qué ère massa d'ora encara, e me didí a jo madeish: "Ò! çò milhor que pòs hèr ei anar a demorar era ora ena casa dera tua estimada, qu'ei encantadora e te harà passar es moments mès deliciosi!" E contestèc era: "Era idia qu'ei excellenta." E *toquèren eth clarinet*; e encara non auien acabat eth prumèr temps dera cançon, quan enteneren ena pòrta còps fòrts. E eth clarinetista màger li preguntèc ara

hemna: “Qui deu èster?” Era contestèc: “Allà ei omniscient. Dilhèu sigue eth mèn espós. E vau mès que te’n vages a amagar-te en lavabo damb eth tòn clarinet.” E eth s’esdeguèc a aubedir, e en lòc sabut se trapèc damb eth pastissèr, eth verdulaire e eth carnissèr. E les didec: “Era patz sigue damb vosati, ò companhs! Qué hetz plaçadi en fila en aguest lòc?” E eri contestèren: “Era patz d’Allà e es sues benediccions siguen damb tu! Que hèm aciu çò que vies a hèr tu madeish!” E eth se metec en fila, eth quatau, ath costat des auti.

E vaquí qu’eth cincau qu’auie picat ara pòrta ère, plan, eth bofon deth sultan, espós dera joena. E se tenguie eth vrente damb es dues mans, e didie: “Aluenhat sigue eth Maligne, eth Perniciós! Balha-me lèu ua infusion d’anís e de fenolh, ò hemna! Que se me botge eth vrente! se me botge eth vrente! Non m’a estat possible estar-me mès temps ath costat deth sultan, e torni entà ajaçar-me! Balha-me era infusion e eth fenolh, ò hemna!” E correc dret de cap ath lavabo, sense encuedar-se’n deth terror dera sua hemna, e quan dauric era pòrta vedec as quate òmes arraulidi en orde, enes rajòles, dessús deth horat, un dauant der aute…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta ueitau net

Era didec:

… e correc dret de cap ath lavabo, sense encuedar-se’n deth terror dera sua hemna, e quan dauric era pòrta vedec as quate òmes arraulidi en orde, enes rajòles, dessús deth horat, un dauant der aute.

En veir aquerò, eth bofon deth sultan non podec dobtar dera realitat deth sòn malastre. Mès, coma qu’ère plen de prudéncia e de sagacitat, se didec: “Se les menaci m’auciràn sense remèdi. Atau, donc, çò milhor serà simular pegaria.”

E en auer pensat atau, se metec de jolhs ara pòrta deth lavabo, e les cridèc as quate mossos arraulidi: “Ò sants personatges d’Allà! que vos coneishi. Tu qu’ès caperat de taques de lepra blanca, ath quau es uelhs profans des ignorants cuelherien per un pastissèr, ès, solide, eth sant patriarca Job eth nafrat, eth leprós, eth caperat de crospes! E tu, ò sant òme! qu’amies ena esquia aguest manat de verdures excellentes, ès, plan que òc, eth gran Khizr, garda des jardins e des uarts, eth que revestís de verdes corones as arbes, hè córrer es aigües hujutiues, desplegue eth tapís verdós des pradères, e, caperat damb eth mantèl verd, pera tarde combine es tintes leugères que damb eres se colorège eth cèu en crepuscul! E tu, ò gran guerrèr! qu’amies enes tues espatles aguesta pèth de leon e en tòn cap aguestes dues còrnes de moton, ès, solide, eth gran Iskandar qu’a dues còrnes! E tu, fin finau, àngel benaurat qu’amies ena tua man dreta aguest clarinet gloriós, ès, sense cap de dobte, er àngel deth Judici finau!”

En enténer aguest discors deth bofon deth sultan, es quate enamoradi se peciguèren mutuaument es cueishes, e se dideren en votz baisha es uns as auti, mentre eth bofon

seguie a bèra distància, de jolhs, punant era tèrra: “Era sòrt qu’ei damb nosati! E donques que se pense qu’èm personatges sants, vam a confirmar-lo ena sua credença. Pr’amor qu’aguesta ei entà nosati era soleta probabilitat de sauvacion.”

E se lheuèren de seguit, e dideren: “Òc, per Allà, non t’enganhes, ò òme! Qu’èm, de vertat, es qu’as nomentat. E auem vengut a visitar-te, entrant peth lavabo, pr’amor qu’aguest ei et solet lòc dera casa qu’ei a cèu descubèrt.” E eth bofon les didec, tostemp ajulhat: “Ò sants e illustri personatges, Job eth lepròs, Khizr pair des sasons, Iskandar eth des dues còrnes, e tu, messatgèr anonciador deth Judici! Donques que me hètz er aunor de visitar-me, permetetz-me qu’exprimisca un desir entre es vòstes mans!”

E contestèren eri: “Parla! parla!” E didec eth: “Hètz-me eth favor d’acompanhar-me en palai deth sultan d’aguesta ciutat, qu’ei eth mèn patron, pr’amor de qué age coneishement de vosati, e alavetz, sigue eth obligat damb jo, e me tengue ena sua gràcia!”

E encara que trantalhant, contestèren: “T’autrejam aguest favor!”

Alavetz eth bofon les amièc ena preséncia deth sultan, e didec: “Ò sobeiran patron nòste! Permet ath tòn esclau que te presente as quate personatges que ves aciu! Aguest prumèr, qu’ei tacat de haria, ei nòste senhor Job eth leprós; e aguest qu’amie ena espatla aguest manat de verdures, ei nòste senhor Khizr, garda des hònts, pair dera verdor; e aguest qu’amie ena esquia aguesta pèth d’animau que lo tòque damb dues còrnes, ei eth gran guerrèr Iskandar eth des dues còrnes; e fin finau, aguest darrèr, qu’amie ena man un clarinet, ei eth nòste senhor Israfil, er anonciador deth Judici finau.” E higec mentre eth sultan arribaue ar arràs der estonament; “E vaquí, ò senhor sultan mèn! qu’è eth gran aunor dera visita d’aguesti personatges sublimes ara insigna santetat dera esposa que m’autregeres generosament. Que les è trapat, plan, arraulidi un darrèr der aute, en lavabo deth mèn harem privat; e eth prumèr arraulit ère eth profèta Job (damb eth era pregària e era patz) e eth darrèr arraulit ère er àngel Israfil (damb eth era patz e es favors deth Plan Naut).”

En enténer aguestes paraules deth sòn bofon guardèc damb atencion as quate personatges mentadi; e còp sec lo cuelhec tau arridalhada, que hec convulsions e queiguec de cu. Dempús exclamèc: “Mès qu’ei que me vòs hèr morir d’arrir, ò perfid!? O dilhèu t’as tornat lhòco?”

E didec eth bofon: “Per Allà, ò senhor mèn! te condi çò qu’è vist, e t’è condat tot çò qu’è vist.”

E eth rei exclamèc arrint: “Mès qu’ei que no vès qu’eth que crides profèta Khizr non ei qu’un verdulaire, e eth que crides profeta Job non ei qu’un pastissèr, e eth que crides gran Iskandar non ei qu’un carnissèr e eth que crides àngel Irafil non ei qu’eth clarinetista màger, director dera mia orquestra?” E eth bofon didec: “Per Allà, ò senhor mèn! te condi çò qu’è vist, e t’è condat tot çò qu’è vist.”

Alavetz comprenec eth rei tota era magnitud deth malastre deth sòn bofon; e s'acarèc damb es quate associats dera esposa libertina, e les didec: "Ò hilhs de mil cornuts! Condatz-me era vertat dera causa, o harè que vos talhen es testicles!" E es quate, tremolant, li condèren ath rei era vertat, sense mentir, per çò dera pòur de qué les talhèssen era eréncia deth sòn pair. E eth rei, meravilhat, exclamèc: "Qu'Allà extermine ath sèxe perfid e ara raça de fornicaires e de traïdores!"

E s'acarèc damb eth sòn bofon, e li didec: "T'autregi eth divòrci dera tua esposa, ò pair dera sabença! pr'amor de que tornes a quedar-te celibatari!" E li botèc ua magnifica tunica d'aunor. Dempús s'acarèc damb es quate companhs, e les didec: "Per çò que hè a vosati, ei tan enòrme eth vòste crim, que non vos desliuraratz deth castig que vos demore!"

E li hec un gèst ath sòn pòrta simitarra entà que s'apressèsse, e li didec. "Talha-les es testicles, pr'amor de que se convertisquen en eunucs ath servici deth nòste fidèu servidor, aguest aunorable celibatari!"

Alavetz, eth prumèr des copuladors colpables, eth pastissèr, cridat tanben Job eth leprós, s'auancèc e punèc era tèrra entre es mans deth rei e didec: "Ò gran rei! Ò eth mès magnanim des sultans! se te condi ua istòria mès prodigiosa qu'aguesta des nòsti amors damb era anciana esposa d'aguest aunorable celibatari, me balharàs era gracia des mèns testicles?"

E eth rei s'acarèc damb eth sòn bofon e li preguntèc damb senhaus se qué li semblaue era prepausa deth pastissèr. E coma qu'eth bofon didie que òc damb eth cap, eth rei li didec ath pastissèr: "Plan que òc, pastissèr! Se me condes aguesta istòria e la trapi extraordinària e meravilhosa, te balharè era gràcia de çò que tu sabes!"

E didec eth pastissèr:

Istòria condada peth pastissèr

"Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué i auie ua cèrta hemna que per natura ère ua fornicadora estonanta e ua companha de calamitat. E ère maridada (atau ac auie volut eth Destin) damb un aunèst kayem-makan, governador dera ciutat en nòm deth sultan. E aqueth aunèst foncionari non auie era mendre idia (atau ac auie volut eth destin) dera malícia des hemnes e des sues perfidies, mès ne era mendre idia, ne era mendre. E ath delà, hège fòrça temps que non podie hèr arren damb aqueth tidon qu'auie coma esposa, absoludament arren, absoludament arren. Atau, donc, era hemna se desencusaue ada era madeisha pes sues leugerèses e fornicacions, en tot dider-se: "Que cuelhi eth pan aquiu a on lo trapi, e era carn aquiu a on la veigui penjada."

E vaquí qu'eth qu'era estimaue entre toti es que s'usclauen per era, ère un joen saiss, un palafrenèr deth sòn espós eth kayem-makan. Mès coma que de hège un cèrt temps eth marit non se botjaue de casa, es entrevistes des dus aimants se hègen cada còp mès rares

e dificultoses. Mès que non se tardèc a trapar ua desencusa entà auer mès libertat, e li didec alavetz ath sòn marit: “Ò senhor mèn! vengui de saber-me’n que s’a mòrt era vesia dera mia mair, e entà complir damb es convenences e es deuers de bon vesiat, voleria anar a passar es tres dies des funeralhes ena casa dera mia mair.” E eth kayem-makan contestèc: “Allà repare aguesta mòrt alongant es tòns dies! Que pòs anar ena casa dera tua mair pr’amor de passar es tres dies des funeralhes.” Mès era didec: “Plan ben, senhor mèn! mès que sò ua hemna joena e timida, e me he pòur caminar soleta pes carrèrs entà arribar ena casa dera mia mair, qu’ei luenh.” E eth kayem-makan didec: “E per qué te cau anar soleta? Qu’ei que non auem en casa un saiss, plen de vam e bona volontat, entà que t’acompanhe en ahèrs coma aguest? Hè-lo vier e ditz-li que bote era aubarda en saumet entà que puges tu en era e t’acompanhe, anant ath tòn costat e amiant era brida deth saumet. E ditz-li que non ahisque ath saumet damb es paraules o damb eth foet, non sigue qu’estramunque e queigues!” E contestèc era: “Plan ben, ò senhor mèn! mès crida-lo tu madeish entà hèr-li aguestes recomanacions, donques que jo non saberia.” E er aunèst kayem-makan hec cridar ath saiss, qu’ère un joen elegant, de poderosa musculatura, e li dèc es instruccions. E eth tafurèl, en enténer aqueres paraules deth sòn patron, quedec extrèmament satisfèt.

E hec pujar ara sua senhora, qu’ère era esposa deth kayem-makan, en saumet, qu’era sua montura auie estat caperada damb ua aubarda ròia, e gessec damb era. Mès, en sòrta d’anar entara casa dera sua mair entàs funeralhes mentades, es dus partiren entà un jardin que coneishien, amiant damb eri provisions de boca e vins esquisti. E se meteren a gaudir dera ombra e dera fresca, e eth saiss, qu’eth sòn pair l’auie dotat d’ua *eréncia voluminosa*, treiguec generosament tota era *mercaderia* e l’ac mostrèc ara joena, que la cuelhec entre es sues mans e la furguèc entà examinar era sua qualitat. E en trapar-la de prumèra qualitat, l’agarrèc, sense mès ne mès, damb er assentiment deth proprietari…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes quaranta nauau net

Era didec:

… E en trapar-la de prumèra qualitat, l’agarrèc, sense mès ne mès, damb eth assentiment deth proprietari. E era sua longada e era sua amplada se l’adaptauen admirablament, milhor encara que se se tractèsse d’ua mercaderia encargada a mida. E plan per aquerò apreciaue autan, era, ath proprietari dera *mercaderia*. E atau s’explique que, sense experimentar un moment de repaus, non la deishèsse era enquia que non vedec ja en.hilar eth hiu dera agulha.

Alavetz se lheuèren ambdús; e eth saiss hec qu’era joena se seiguesse ena aubarda deth saumet. E partiren amassa entara casa deth saiss, a on dempús de balhar era sua racion ath saumet, se meteren en postura de préner eri tanben era sua racion. E s’assadorèren mutuaument e s’esclipsèren pendent ua ora. Dempús se desvelhèren entà padegar de

nauèth eth sòn apetís e non cessèren enquiara maitiada. Mès que siguec solet entà vier en jardin e tornar a començar es manipulacions dera vesilha e es madeishes diversions.

E pendent tres dies actuèren d'aguesta sòrta, sense pòsa ne repaus, hènt virar era ròda dera aigua, e endilhar sense interrupcion eth fus deth joen, e dar-li era popa dera sua mair ar anhèth, e entrar eth dit en anèth, e repausar eth *mainatge* en sòn breç, e abraçar-se es dus bessons, e méter er avitz ena ròsca, e alongar eth còth deth camelh, e picotejar eth parrat ara parrata, e piular en sòn nin caud eth beròi audèth, e escanar-se de gran eth colom, e brostar eth conilhet, e romiar eth vedèth, e trescar eth crabòt, e pegar-se pèth damb pèth, enquia qu'eth pair des assauts, que jamès quedaue mau, cessèc per eth madeish de tocar era calamèla.

E a londeman deth quatau dia eth saiss li didec ara joena esposa deth kayem-makam: "Que ja s'an passat es tres dies d'esvagament. Lheuem-mos e anem entara casa deth tòn espós." Mès era contestèc: "Tè! Quan un a tres dies d'esvagament li cau cuelher-se'n tres mès! Ath delà, encara non auem auut pro temps entà alegrar-mos vertadèrament, jo per çò d'auer-te tot mèn, e tu d'auer-me tota tua. Per çò que hè ad aguest absurd oishinaire, dèisha que se constipe solet ena casa, damb eth madeish coma companhia e coma edredon, e plegat sus eth madeish, coma hèn es gossets, damb eth cap calat entre es sues cames."

Atau didec, e atau heren. E se passèren amassa encara tres dies fornicant e copulant ath limit dera alegria e dera jòia. E tath maitin deth setau dia partiren entara casa deth kayem-makam, que trapèren seigut e plan preocupat, en tot auer ath sòn dauant a ua nera vielha que li parlaue. E eth malerós praube òme, qu'ère luenh de sospechar es excèssi dera perfida, la recebec coraument e damb afabilitat, e li didec: "Benedit sigue Allà, que te hè tornar sana e en bona santat! Per qué t'as tardat tant? Qu'èrem plan preocupadi!" E contestèc era: "Ò senhor mèn! en casa dera defuntada me confièren ath mainatge entà que lo consolèssa e li hèssa mès tolerable eth hèt de deishar era popa. E coma que me m'a calut suenhar ad aguest mainatge, m'è tardat enquia ara." E didec eth kayem-makam: "Eth motiu qu'ei important, e me cau creder-lo, e m'alègri fòrça de tornar-te a veir." E tau ei era mia istòria, ò rei plen de glòria!"

Quan eth rei auec entenut aguesta istòria deth pastissèr, se metec a arrir de tau manèra, que queiguec de cu.

Mès eth bofon exclamèc: "Eth cas deth kayem-makam ei mens enòrme qu'eth mèn. E aguesta istòria ei mens extraordinària qu'era mia." Alavetz eth rei s'acarèc damb eth pastissèr e li didec: "Donques qu'ac ditz er ofensat, non posqui hèr-te era gràcia, ò crapulós! mès que d'un testicle."

E eth bofon que capitaue e se resvenjaue d'aguesta manèra, didec sentenciosament: "Qu'ei eth just castig ara ferula des escrapolosi que tòquen e copulen eth *ticolet* d'ua mula qu'apilère sense escrupul entà que li capèren eth darrèr."

Dempús higec: “Ò rei deth temps! autreja-li, a maugrat de tot, era gràcia deth dusau testicle!”

En aqueth moment s’auancèc eth dusau fornicador, qu’ère eth verdulaire, e punèc era tèrra entre es mans deth sultan, e didec: “Ò gran rei! ò eth mès generós des reis! me haràs gràcia de çò que tu ja sabes, se te meravilhe era mia istòria?” Eth rei s’acarèc damb eth bofon, que hec un gèst de consentiment. E li didec eth rei ath verdulaire: “S’ei meravihosa t’autrejarè çò que demanes!”

Alavetz eth verdulaire, qu’auie passat coma Khizr, eth profèta verd, didec:

Istòria condada peth verdulaire

“Conden, ò rei deth temps! que i auie un òme qu’auie eth mestièr d’astronòm, e sabie liéger en ròstre e endonviar es pensaments ena fesomia. E aqueth astronòm auie ua esposa qu’ère d’ua insigna beresa e d’un encantament singular. E era tau esposa tostemp e pertot laudaue es sues pròpries vertus en tot vantar-se des sòns merits, dident: “Ò òme! que non i a en mèn sèxe qui m’egale en puretat, en noblesa de sentiments e en castetat.” E er astronòm, qu’ère un gran fesomista, non dobtèc des sues paraules; autant de candor e d’innocéncia reflectie, plan, eth ròstre d’era. E se didie eth: “*Ualaah*! que non i a cap òme qu’age ua esposa comparabla ara mia esposa, veire de totes es vertuts.” E anaue proclamant pertot es vertuts dera sua esposa, cantant es sues laudances, e meravilhant-se deth sòn anament e dera sua decéncia, encara qu’era vertadèra decéncia, dera sua part, aurie estat non parlar jamès deth sòn harem dauant d’estranhs. Mès es sabents, ò senhor mèn! e es astronòms en particular, non seguissen es costums de toti. Plan per aquerò es aventures que les arriben non son coma es aventures de toti es auti.

Un dia, en tot èster eth proclamant, coma acostumaue a hèr, es vertuts dera sua esposa dauant d’ua assemblada de persones estranhes, se lheuèc un òme que li didec: “Qu’ès un mentidèr, ò astronòm!” E eth se botèc auriò, e damb era votz agitada pera colèra, preguntèc: “E a on ei era pròva dera mia mentida?” Er aute didec: “Qu’ès un mentidèr, o se non, un pèc, donques qu’era tua hemna non ei qu’ua prostituta!”

En enténer aguesta injúria suprèma, er astronòm se lancèc sus aqueth òme entà estofar-lo e shurlar-li era sang. Mès es presents les separèren e li dideren ar astronòm: “Se non pròve era sua afirmacion, te l’autrejaram entà que li shurles era sang.” E er ofensaire didec: “Ò òme! lhèua-te, donc, e vè-te’n a dider-li ara tua esposa vertuosa que te’n vas pendent quate dies. E ditz-li adiu, e ges dera tua casa e amaga-te en un lòc a on ac posques veir tot sense èster vist. E veiràs çò que veiràs. *Uassalam*!”

E dideren es presents: “Ò per Allà, compròva es sues paraules d’aguesta manèra. E se son fausses, li shurlaràs era sang!”

Alavetz er astronòm, damb era barba tremolant de ràbia e d’emocion, anèc ara cèrca dera sua vertuosa esposa, e li didec: “Ò hemna! lhèua-te e premanis-me provisions entà

un viatge de quate dies o dilhèu de sies.” E exclamèc era esposa: “Ò senhor mèn! vòs negar era mia anma ena desolacion e hèr-me perir de pena? Per qué non m’amies damb tu entà que viatja ena tua companhia e te servisca e te suenha peth camin se te trapesses fatigat o malaut? E per qué abandonar-me aciu soleta damb eth dolor dera tua abséncia?”

En enténer aguestes paraules, er astronòm se didec: “Per Allà! qu’era mia esposa non a parièr entre es escuelhudes dera espècia femenina!” E contestèc ara sua esposa: “Ò lutz des mèn uelhs! non te’n hèsques per aguesta abséncia que solet se tardarà quate dies o dilhèu sies. E non penses qu’en suenhar-te e estar-te ben.” E era esposa comencèc a plorar e a gemegar, dident: “Ò quin patiment! be ne sò de malerosa, e guaire abandonada e pòc estimada me veigui!” E er astronòm sagèc de padegar-la çò milhor que podec, dident-li: “Padega era tua anma e refresca es tons uelhs, que quan torna te harè a vier fòrça presents!” E en tot deishar-la negada en lèrmes, estavanida enes braci des neres, se n’anèc peth sòn camin.

Mès ath cap de dues ores tornèc e entrèc silenciosament pera pòrta deth jardin, e se metec en un lòc que coneishie, e des d’a on podie veir tot çò que se passèsse ena casa sense èster vist…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquantau net

Era didec:

… en un lòc que coneishie, e des d’a on podie veir tot çò que se passèsse ena casa sense èster vist.

E non hège qu’ua ora qu’ère en amagader, quan vaquí que vedec entrar a un òme qu’arreconeishec de seguit coma ath vendeire de canes de sucre establit dauant dera casa. E amiaue ena man ua cana de sucre escuelhuda. E en madeish moment vedec qu’era sua esposa li gessie ar encontre, en tot balancejar-se, e li didie: “Ei aguesta era cana de sucre que me hès a vier, ò pair des canes de sucre?” E didec er òme: “Ò patrona mia! era cana de sucre que ves non ei arren en comparèr damb *aquera* que non ves!”

E era didec: “Balha-me-la! balha-me-la!

E didec eth: “Cuelh-la! cuelh-la!” Dempús higec: “Plan ben; a on ei eth furgaire deth mèn cu, eth tòn marit er astronòm?” Era didec: “Pro qu’Allà li trinque es cames e es braci! Se n’a anat de viatge pendent quate dies o dilhèu sies! Pro que l’estronhe un minaret!”

E er òme treiguec era sua *cana* de sucre e l’autregèc ara joena, que sabec pelar-la e exprimir-la e hèr damb era çò que se hè damb totes es *canes* d’aguesta espècia. E la punèc eth e lo punèc era; e l’abracèc eth e tanben l’abracèc era, e la carguèc eth damb

ua carga pesada e inexorabla. E gaudic des sòns encantaments enquia que la hec tota sua.

Dempús la deishèc e seguic eth sòn camin.

Aquerò siguec tot! E er astronòm vedie e entenie. E vaquí que, ath cap d'uns instants, vedec entrar a un aute òme, qu'arreconeishec coma eth galinaire deth barri. E era joena li gessec ar encontre, botjant es anques, e li didec: "Salutacions, ò pair des porets! Qué me hès a vier aué?" Eth contestèc: "Un *poret*, ò patrona mia! qu'ei un excellent animalet presumit e gordet, joenet e rambalhaire, fòrt de pautes, e ornat damb ua cresta que non a parièr entre es *porets*, e que te l'aufrisqui, se m'ac permetes!" E didec era joena: "Que t'ac permeti! t'ac permeti!" E didec eth: " Que te lo meti! que te lo meti!"

E damb eth *poret* deth galinaire, ò senhor mèn! heren exactament madeish que s'auie hèt abans damb era *cana* de sucre des batalhes. Dempús se lheuèc er òme, estirèc es sues cames e se n'anèc peth sòn camin.

E aquerò siguec tot!

E er astronòm vedie e entenie. E vaquí qu'ath cap de quauqui instants entrèc un òme qu'arreconeishec coma eth traginèr màger deth barri. E era joena correc entada eth, e l'abracèc, en tot dider-li: "Qué li hès a vier aué ath tòn lit, ò pair des saumets?" Eth didec: "Ua *banana* ò patrona mia! ua *banana*!" Era didec arrint: "Allà te condemne, ò porcèth! A on ei aguesta *banana*?" Eth didec: "Qu'ei ua fruta, ò sultana! que s'espaurís dauant dera vista profana e que s'amague per pòur que la matracassen. Mès guarda se com se quilhe! guarda se com se quilhe!"

E aquerò siguec tot!

Mès abans de qué se mingèsse era era *banana*, ò senhor mèn! er astronòm, qu'ac auie vist e entenut tot, deishèc anar un sorriscle estrident e queiguec convertit en un còs sense vida. Sigue damb eth era misericòrdia d'Allà!

E era joena que s'estimaue mès era *banana* qu'era *cana* de sucre e qu'eth *poret*, se maridèc, dempús deth tèrme legau, damb eth traginèr màger deth barri.

E tau ei era mia istòria, ò rei plen de glòria!

E eth rei, en enténer aguesta istòria deth verdulaire, trantalhèc de satisfaccion e se botgèc de gòi. E li didec ath sòn bofon: "Aguesta istòria, ò praube dera sabença! ei mès enòrma qu'era tua istòria. E l'auem d'autrejar ad aguest verdulaire era gràcia des dus testicles." E didec ar òme: "Ara, entara fila!"

E eth verdulaire arreculèc entara fila des sòns companhs e s'auancèc eth tresau fornicador, qu'ère eth carnissèr de carn de moton. E demanèc eth madeish favor, e eth sultan, coma qu'ère just, non podec remir-l'ac, encara qu'en tot impausar-li es madeishes condicions qu'as auti. Alavetz eth carnissèr, que tanben siguec eth bicòrna Iskandar, didec:

Istòria condada peth carnissèr

En Eth Caire i auie un cèrt òme, e aqueth òme auie ua esposa plan coneishuda pera sua gentilesa, eth sòn bon caractèr, era sua leugeresa de sang, era sua aubediéncia e eth sòn temor ath Senhor. E auie ena sua casa un parelh de lits ben alimentadi e gròssi damb un greish deliciós; e tanben auie, mès ath hons dera sua astúcia e dera sua casa, un aimant que per eth ère totafèt lhòca.

E se passèc qu'eth tau aimant venguec un dia a tier-li ua visita en secret, e vedec as dus meravilhosi lits damb era. E de ressabuda lo cuelhèc er apetís; e li didec ara hemna: "Ò estimada mia! Qu'auries de fregir aguesti dus lits, e farcir-les dera manèra mès excellenta, pr'amor de que podéssem balhar-mos gust ara gòrja damb eri. Pr'amor qu'era mia anma desire arderosament carn de lit." E era contestèc: "Arren mès simple, e eth mèn gust qu'ei satifèr es tòns desirs. E per vida tua, ò estimat mèn! que vau a esgorjar as dus lits e vau a farcir-les; e te les autrejarè es dus. E les cuelheràs e te les haràs a vier en çò de tòn, e te les minjaràs entà delícia e satisfaccion deth tòn còr. E d'aguesta manèra non poirà saber-se'n quin gust an ne a qué flairen eth funèst nassejaire deth mèn espós."

E preguntèc eth: "E com t'ac vas a hèr?" Era contestèc: "Li harè ua mala jogada entà que se'n sàpie; e t'autrejarè a tu es dus lits, donques qu'arrés m'ei mès estimat que tu, ò lum des mèns uelhs! E atau aguest nassejaire non se'n saberà d'a qué flairen ne de quin gust an aguesti lits." E ara seguida s'abracèren mutuaument. E mentre se condimentauen es lits, eth joen seguic eth sòn camin. E vaquí çò que hè ada eth.

Mès, tornant ara joena, quan, en cogar-se eth solei, tornèc eth sòn marit deth trabalh, era li didec: "De vertat, ò òme! com aspires ad aguesta qualificacion d'òme, en èster de tau manèra desaprovedit dera vertut dera generositat, qu'ei era que hè as òmes vertadèrament dignes d'aguest nòm? Pr'amor que jamès as convidat ad arrés ena tua casa, ne m'as dit cap dia entre es dies: "Ò hemna, aué qu'è un òste en casa!" E tanpòc t'as dit jamès a tu madeish: "Se seguisqui viuent damb tanta avarícia, era gent acabarà dident que sò un miserable ignorant des vies dera ospitalitat!" E er òme contestèc: "Ò hemna! arren mès aisit que reparar aguest desbrembe! E deman, *inschalah*! te cromparè carn d'anhèth e arròs e codinaràs entà dinar o sopar quinsevoloh causa que sigue deth tòn gust, pr'amor de que jo posca convidar a quauqu'un des mèns amics intims!" E didec era: "Non, per Allà, ò òme! En sòrta d'aguesta carn m'estimi mès que crompes picadís de carn, pr'amor de que posca hèr un farcit que me servirà entàs dus lits dempús de qué tu les esgòrges. E jo les codinarè. Pr'amor qu'arren mès saborós qu'es lits codinadi e farcidi, e arren pòt blanquejar mès qu'es lits eth ròstre der ostejaire dauant deth sòn convidat." E contestèc eth: "Per dessús deth mèn cap e des mens uelhs! Que sigue atau!"

E a punta de dia er òme esgorgèc as dus lits, e anèc a crompar picadís de carn, e un rail d'arròs, e ua onza d'espècies picantes e d'auti condiments. E s'ac hec a vier tot en casa,

e li didec ara sua esposa: “Saja d’auer a punt es lits farcidi entà meddia, pr’amor que vierè ad aguesta ora damb es mèns convidadi.” E seguic eth sòn camin.

Alavetz se lheuèc era e plumèc as lits, e les netegèc, e les farcic damb ua farça meravilhosa compausada de picadís de carn, arròs, pistaches, amelhes, arradims, pinhons e espècies fines, e calculèc era coccion enquia que siguec perfèctament ath punt. E envièc ara sua nereta a cridar ath sòn estimat joen, qu’acodic de seguit. E l’abracèc era, e l’abracèc eth, e dempús d’adocir-se e satisfèr-se mutuaument, l’autregèc era es dus lits sancers, continent e contengut. E les cuelhec eth e seguic eth sòn camin.

E aquerò ei fin finau çò que tanh ada eth…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta unau net

Era didec:

… l’autregèc era es dus lits sancers, continent e contengut. E les cuelhec eth e seguic eth sòn camin.

E aquerò ei fin finau çò que tanh ada eth.

Per çò der espós dera joena non deishèc d’èster exacte ena ora. E arribèc ena sua casa tà meddia, acompanhat d’un amic, e piquèc ena pòrta. E se lheuèc era e venguec a daurir-les, e les convidèc a entrar, e les recebec coraument. Dempús cridèc a despart ath sòn marit, e li didec: “Auem aucit as dus lits ath còp, e se passe que non t’as hèt a vier qu’un convidat? Qu’encara poirien vier quate convidadi mès entà her-mos er aunor ara mia codina. Au, ges e vè-te’n de seguit a cercar a d’auti dus amics tòns, o enquia e tot tres, pr’amor de minjar-mos es lits.” E er òme gessec doçament entà hèr çò qu’era l’ordenaue.

Alavetz anec era ara cèrca deth convidat, e se presentèc dauant d’eth damb eth ròstre esblancossit, e li didec damb votz tremolosa d’emocion: “Ò! Ai de tu, qu’ès perdut sense remèdi! Per Allà, que non deues auer hilhs ne familha, quan vies atau, cap clin, a ua mòrt segura!” E en enténer aguestes paraules, eth convidat sentec qu’eth terror li penetraue prigondament en còr. E preguntèc: “Que se passe, donc, ò hemna de ben? E quin terrible malastre me menace ena tua casa?” E era contestèc: “Per Allà! que ja non posqui sauvar eth secret! Te cau saber, donc, qu’eth mèn marit ei maucontent dera tua conducta damb eth, e t’a hèt a vier aciu solet entà privar-te des tòns testicles e redusir-te ara condicion d’eunuc castrat. E quan te veigues atau, sigues mòrt o viu, seràs digne de compassion e de pietat!” E higec: “Eth mèn marit a anat a cercar a dus amics sòns entà que l’ajuden a castrar-te.”

En enténer aguesta revelacion dera joena, eth convidat se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant e en un bot se metec en carrèr e se metec a córrer. E alavetz entrèc eth

marit, acompanhat de dus amics. E era joena les recebec exclamant: “Per qué me balhè tan maus tractes? Per qué me balhè tan maus tractes? Es lits! es lits!” E preguntèc eth marit: “Per Allà! qué se passe, e a qué vie tot aguest rambalh?” Era didec: “Entad aquerò è hèt tan boni plats? Per qué me balhè tan maus tractes? Ai, malerosa de jo! Es lits! Es lits!” Eth preguntèc: “Mès que les a arribat as lits? Per Allà, cara-te e non hèsques mès sarabat, e ditz-me se qué les a arribat as lits! Se non, m’aucisqui!” Era didec: “Non sigues pèc! Bota-li un lebrèr as lits! Eth tòn òste se les a hèt a vier, pensant que li gessien barats, e s’escapèc pera hièstra hè ja ua estona!” E higec: “Qu’auem estat uns pècs!”

En enténer aguestes paraules dera sua esposa, er òme gessec en carrèr ara prèssa, e vedec qu’eth sòn convidat corrie ath mès córrer, damb era tunica entre es dents. E li cridèc: “Per Allà sus tu, torna, torna e non t’ac treirè tot! Torna, e per Allà non te’n treirè qu’era mitat!” (Que volie díder damb aquerò, ò rei deth temps! que non se quedarie que damb un lit e li deisharie er aute lit). Mès en entener-lo cridar d’aguesta sòrta, er hujutiu, convençut de qué lo cridaue entà trèir-li un testicle en sòrta des dus, exclamèc sense deishar de húger: “Trèir-me un testicle? Non t’ac penses buèu! Cor darrèr mèn se me vòs treir un testicle!”

E tau ei era mia istòria, ò rei deth temps!”

E en enténer aguesta istòria deth carnissèr, eth rei lèu s’estavanís d’arrir. Dempús s’acarèc damb eth bofon, e li preguntèc: “Li treiguem un testicle o lo deisham damb es dus?” E didec eth bofon: “Deishem-li es testicles, donques que trèir-li es dus encara serie pòc. E a jo aquerò m’ei parièr!” E eth sultan li didec ar òme: “Hè-te enlà dera nòsta vista!”

E quan er òme se retirèc entara fila des sòns companhs, s’auancèc eth quatau fornicador, que li preguèc ath sultan que l’autregèsse eth madeish favor damb era madeisha condicion. E quan eth sultan li balhèc eth sòn consentiment, eth quatau fornicador, qu’ère eth clarinetista màger, eth madeish qu’auie passat coma er àngel Israfil, didec:

Istòria condada peth clarinetista màger

Conden qu’en ua ciutat entre es ciutats d’Egipte i auie un òme d’edat ja auançada qu’auie un hilh pubèr, galant guiterós e ladin, que non pensaue qu’en hèr fructificar era eréncia deth sòn pair. E eth tau òme d’edat, pair deth galant, auie ena sua casa, a maugrat dera edat, ua esposa de quinze ans, qu’ère beròia ara perfeccion. E eth hilh non deishaue de rondar ar entorn dera esposa deth sòn pair, damb era intencion de mostrar-li era vertadèra resisténcia deth hèr e era sua diferéncia damb era cera mofla. E eth pair, que sabie qu’eth sòn hilh ère un brigand dera pejor classa, non sabie se com hè’c entà méter ara esposa liura des hètes deth gojat. E credec fin finau, qu’era garantia mès absoluda entada eth serie cuélher ua dusau esposa ath delà dera prumèra, de sòrta que, en auer dues hemnes, ua ath costat dera auta, se protegerien mutuaument contra es

emboscades deth hilh. E alistèc ua dusau esposa mès beròia encara qu'era prumèra e mès joena, e l'ostagèc damb era prumèra. E coabitèc damb cada ua d'eres alternatiuament.

E vaquí qu'er enamoradís joen, en saber-se'n dera estratagèma deth pair, se didec: "Plan ben, per Allà, qu'ara me minjarè ua dobla bocada!" Mès l'ère plan dificil realizar eth sòn projècte, perque eth pair, cada còp que se vedie obligat a gésser, auie eth costum de dider-les as sues dues esposes: "Compde damb es temptativies deth brigand deth mèn hilh! Pr'amor qu'ei un libertin insigne que me trè era vida, e ja m'a forçat a divorciar-me de tres esposes anteriores a vosates. Compde, donc, compde!" E es dues joenes contestauen: "*Ualah*! se bèth còp sagesse de dirigir-se entà nosates damb eth mendre gèst o mos didesse era mendre paraula inconvenenta, lo foetaríem ena cara damb es nòstes baboches!"

E eth vielh persutaue dident: "Compde! Compde!" E eres contestauen: "Que mos sabem sauvar nosates soletes!" E eth brigand se didie: "Per Allà, ja veiram se me foeten era cara damb es sues baboches!"

Un dia, en auer-se agotat era provision de horment, eth vielh li didec ath sòn hilh: "Anem entath mercat pr'amor de crompar ua saca o dues de horment." E gesseren amassa, caminant eth pair dauant deth sòn hilh. E es dues esposes pugèren ena terrassa dera casa entà veder-les partir.

E vaquí que peth camin eth vielh se'n brembèc que non auie cuelhut es sues baboches, qu'auie eth costum de hèr-se-les a vier ena man pendent eth camin o de penjar-se-les ena espatla. E li didec ath sòn hilh: "Torna de seguit a casa a cercar-les." E eth tafurèl tornèc entà casa en un virament de uelhs, e aubirant as dues hemnes, esposes deth sòn pair, seigudes ena terrassa, les cridèc de baish estant: "Eth mèn pair me mane entà vosates damb ua mission!" Eres preguntèren: "Quina?"

Eth didec: "M'a ordenat que venga aciu e que puja a punar-vos tot çò que volga as dues, as dues!" E eres responeren: "Qué dides, ò gosset!? Per Allà, eth tòn pair non a pogut encargar-te jamès aguesta mission, e mentisses, ò brigand dera pejor espècia! ò porcèth!"

Eth didec: "*Ualaah*!, jo non mentisqui!" E higec: "Vos vau a demostrar que non mentisqui!" E damb tota era fòrça dera sua votz cridèc ath sòn pair, qu'ère luenh: "Ò pair mèn! ò pair mèn! Ua soleta o es dues? Ua soleta o es dues?" E eth vielh contestèc damb tota era sua votz: "Es dues, ò maudit! Es dues ath còp! E qu'Allà te maudide!" Qu'ei clar, ò senhor sultan! qu'eth vielh volie damb aquerò dider-li ath sòn hilh que li hesse a vier es dues baboches e non que punèsse as sues dues esposes.

En enténer aguesta responsa deth sòn espós, es dues joenes se dideren era ua ara auta: "Eth brigand non a mentit! Deishem-lo hèr, donc, damb nosates çò qu'eth sòn pair l'a ordenat que hèsque!"

E atau siguec, ò senhor sultan! com, gràcies ad aquera astúcia des baboches, eth brigand podec pujar ena terrassa e veir as dues joenes e auer damb eres lutes extraordinàries. Dempús d'aquerò l'amièc ath sòn pair es baboches. E a compdar d'aqueth moment es joenes voleren punar-li era boca en moltes ocasions, en tot dider-li: "Escota! Escota!" E es vistons deth vielh non vederen arren.

E tau ei era mia istòria, ò rei plen de glòria!"

Quan eth rei auec entenut aguesta istòria deth sòn clarinetista màger, arribèc ar arràs dera jòia, e l'autregèc era indulgéncia plenaria que demanaue entàs sòns testicles. Dempús les didec adiu as quate fornicadors, en tot dider-les: "Prumèr de tot, punatz era man ath mèn servidor fidèu, ath quau auetz enganhat, e demanatz-li perdon!" E contestèren damb era audida e era aubediéncia, e heren es patzes damb eth bofon, e des d'alavetz viueren enes milhors relacions damb eth. E eth hec madeish.

Mès, seguic Schahrazada, ei tan longa era istòria dera malicia des esposes, ò rei afortunat! que m'estimi mès condar-te era meravihosa **Istòria d'Ali Babà e es quaranta lairons.**

Istòria d'Ali Babà e es quaranta lairons

E Schahrazada li didec ath rei Schahriar:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! que pendent es ans de hè fòrça temps e enes dies deth passat, i auie, en ua ciutat entre es ciutats de Persia, dus frairs, un des quaus se cridaue Kassim e er aute Alí Babà. Exaltat sigue Aqueth qu'ath sòn dauant s'escafen toti es nòms, apellatius e fausnòms, e que ve es anmes ena sua nudesa e es conciéncies ena sua prigondor, eth Plan Naut, eth Patron des destins! Amin!

E seguisqui!

Quan eth pair de Kassim e d'Alí Babà, qu'ère un praube òme vulgar, moric ena misericòrdia deth Senhor, es dus frairs se repartiren equitativament era pòca causa que les auie tocat en eretatge; mès que non se tardèren a hèr desparéisher era petita racion deth sòn patrimòni, e en un virament de uelhs se trapèren sense pan ne hormatge e damb eth nas e era cara alongadi. E vaquí çò que se passe quan un ei pèc ena sua prumèra edat e se'n desbrembe des conselhs des senadi!

Mès eth màger, qu'ère Kassim, en veder-se a mand de delir-se d'inanicion, se metec ara demora d'ua situacion lucrativa. E coma qu'ère escarrabilhat e fòrça astut, non se tardèc a saber-se'n d'ua entremeteira (aluenhat sigue eth Maligne!), que, dempús de botar a pròva es sues facultats de caucador e es sues vertuts de poth sautaire e era sua poténcia de copulador, lo maridèc damb ua joena qu'auie bon lhet, bon pan e muscles perfèctes, e qu'ère ua causa excellenta. Benedit sigue eth Retribuidor! E d'aguesta sòrta, ath delà de regaudir-se damb era sua esposa, auec eth ua botiga ben provisionada en centre deth

mercat des mercadèrs. Pr'amor que tau ère eth destin escrit sus eth sòn front des deth sòn neishement.

E aquerò ei çò que tanh ada eth!

Per çò deth dusau frair, qu'ère Alí Babà, vaquí çò que l'arribèc. Coma que per natura ère exemptat d'ambicion, auie gusti modesti, se contentaue damb pòca causa e no auie es uelhs uets; se hec lenhaire e se tenguec a amiar ua vida de praubetat e de trabalh. Mès, a maugrat de tot, sabec amiar ua vida damb tanta economia, gràcies as leçons dera dura experiéncia, que podec estauviar quauqui sòs, en tot tier-les prudentament en crompar-se un saumet prumèr, dempús dus saumets e dempús tres saumets. E se les hège a vier ena seuva damb eth cada dia, e les cargaue damb lenha e damb es hèishi qu'abans li calie amiar ena sua esquia.

Convertit d'aguesta manèra en proprietari de tres saumets, Alí Babà inspirèc tanta confiança ara gent dera sua corporacion, toti lenhaires praubi, qu'un d'eri auec er aunor d'aufrir-li era sua hilha en matrimòni. E en contracte dauant deth kadí e des testimònis s'inscriueren es tres saumets d'Alí Babà coma dòt e veudetat dera joena, que, plan, non l'aportaue ath sòn espós cap equipament ne arren que se li retirèsse, donques qu'ère hilha de praubi. Mès era praubetat e era riquesa non duren qu'un temps limitat, mentre qu'Allà er Exaltat ei er etèrn Viuent.

E gràcies ara sua benediccion, Allà auec dera sua esposa, era hilha de lenhaires, mainatges coma lues, que benedien ath sòn Creador. E viuie modèstament laguens dera aunestetat, ena ciutat, damb tota era sua familha, deth producte dera venda de lenha e de hèishi, sense demanar ath sòn Creador arren qu'era simpla felicitat tranquilla.

Un dia entre es dies, en èster Alí Babá tengut a talhar lenha ena espessor dera seuva, mentre es sòns saumets peishien e se voludauen non luenh d'aquiu ara demora dera sua carga de costum, se sentec en bòsc, entà Alí, era fòrça deth Destin. Mès Alí Babà non ac podie sospechar, pr'amor que se pensaue que ja seguie de hège ans eth sòn destin.

Ara prumeria siguec un bronit sord ena luenhor, que s'apressèc rapidament, enquia poder-se distinguir damb era aurelha pegada en solèr, coma un galaup multiplicat e creishent. E Alí Babá, òme pacific que detestaue es aventures e es complicacions, s'espauric fòrça en trapar-se solet sense mès companhia qu'es sòns tres saumets. E era sua prudència li conselhèc que sense demora pugèsse ena copa d'un arbe naut e gròs que se quilhaue en cim d'un ticolet e que dominaue tota era seuva. E calat e amagat atau entre es rames, podec veir se què ère.

E hec ben!

Pr'amor qu'a penes se calec aquiu, aubirèc ua tropa de cavalièrs, armadi terriblament, qu'auançauen entath costat que se trapaue eth. E per çò des sues cares neres, pes sòns uelhs de coeire nau e pes sues barbes separades en dues ales de corvàs rapinaire, non dobtèc de qué èren lairons, panaires de camins, dera mès detestabla espècia.

En aquerò non s’enganhaue Alí Babá.

Quan sigueren apròp deth ticolet a on Alí Babá, invisible mès guardant, s’auie acimelat, baishèren de shivau dempús d’un gèst deth sòn cap, qu’ère un gegant, desbridèren as sòns shivaus, les meteren en cada un ua saca de civada penjada en còth, qu’amiauen ena gropa darrèr dera sera, e les estaquèren damb eth ramau as arbes des entorns. Dempús cuelheren es borses e se les meteren ena espatla. E coma qu’aqueres borses pesauen fòrça, es bandolèrs caminèren aclapadi peth pes.

E desfilèren toti en orde per dejós d’Alí Babà, que les podec compdar aisidament e veir qu’èren quaranta: ne un mès, ne un mens…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta dusau net

Era didec:

… quaranta: ne un mès, ne un mens.

E atau, cargadi, arribèren ath pè d’ua ròca grana qu’ère ena basa deth ticolet, e s’arturèren, en tot botar-se toti en fila. E eth sòn cap, qu’anaue dauant, deishèc per un instant eth sòn morralet en solèr, se quilhèc tau qu’ère de naut dauant dera ròca, e exclamèc damb ua votz rambalhosa, en tot dirigir-se a quauquarrés o a quauquarren invisible entà totes es guardades: “Sesam, dauris-te!”

E de seguit se dauric amplament era ròca.

Alavetz eth cap des bandolèrs lairons se retirèc un shinhau entà deishar passar dauant d’eth as sòn òmes. E quan aueren entrat toti, se metec ena espatla eth morralet un aute viatge, e entrèc eth darrèr.

Dempús exclamèc damb un votz de comandament que non auie parièr: “Sesam, barra-te!”

E era ròca se barrèc ermeticament, coma se jamès era buisheria deth bandolèr l’auesse trincat damb era sua formula magica. En veir aquerò, Alí Babà s’estonèc prodigiosament ena sua anma, e se didec: “Pro que, damb era sua sciéncia e era sua bruisheria, non desnishen eth mèn amagader e me boten alavetz mès ample que long!” E se tenguec a non hèr eth mendre movement, a maugrat de tota era inquietud que sentie pes sòns saumets que seguien redolant liurament ena espessor.

Per çò des quaranta lairons, dempús d’ua estona plan prolongada ena tuta a on Alí Babà les auie vist calar-se, heren era sua reaparicion damb un rambalh sosterranh que se retiraue a un tron luenhant. E fin finau, se tornèc a daurir era ròca e gesseren es quaranta lairons damb eth sòn cap dauant e amiant enes sues mans es sòns morralets uets. E cada un s’apressèc ath sòn shivau, li metec de nauèth era brida e sautèc ath dessús dempús

d’auer estacat eth morralet ena sera. E eth cap se virèc un aute còp entara tuta e prononcièc en votz nauta era formula: “Sesam, barra-te!” E es dues mitats dera ròca s’amassèren e se sòuderen sense cap tralha de separacion. E damb es sues cares de quitran e es sues barbes de porcèth, cuelheren un aute còp eth camin qu’auien vengut. E aquerò ei çò que tanh ada eri.

Mès, tornant entà Alí Babà, era prudéncia que l’auie tocat en sòrt entre es dons d’Allà, hec que s’estèsse encara en sòn amagader, a maugrat deth desir qu’auie d’amassar-se damb es sòns saumets. Pr’amor que se didec: “Pro pòden aquesti terribles bandolèrs auer-se deishat desbrembada bèra causa ena tuta e tornar en tot trapar-me a jo aciu madeish. E alavetz, *ya Alí Babà* veiries se guaire car li ges a un praube diable coma tu meter-se en camin de tan poderosi senhors!”

Atau, donc, dempús de reflexionar d’aguesta sòrta, Alí Babà se limitèc simplament a seguir damb es uelhs as formidables cavalièrs enquia que les deishèc de uelh. E sonque fòrça temps dempús de desparéisher eri e de quedar-se era seuva negada en un silenci tranquillizador siguec quan, fin finau, se decidic a baishar der arbe, encara que damb mil precaucions e virant-se a dreta e quèrra cada còp qu’abandonaue ua rama nauta entà plaçar-se en ua de mès baisha.

Quan siguec en solèr, Alí Babà auancèc entara tuta sabuda, mès damb fòrça suenh e de puntetes, tient er alend. E pro qu’aurie volut anar prumèr a veir as sòns saumets e padegar-se respècte ada eri, donques qu’èren tota era sua fortuna e eth pan des sòns hilhs, mès en sòn còr s’auie alugat eth curiosèr per tot aquerò qu’auie vist e entenut des dera copa der arbe. E, ath delà, qu’ère eth sòn destin que lo possaue de manèra irresistibla ad aquera aventura.

Quan arribèc dauant dera ròca, Alí Babá la campèc de naut en baish, e la trapèc lisa e sense cap henerecla per a on s’auesse pogut esguitlar era punta d’ua agulha. E se didec: “Ça que la, aquiu laguens s’an calat es quaranta, e les è vist damb es mèns pròpris uelhs meter-se laguens! *Ya Allà!* Quina subtilesa! e qui sap se qué auràn hèt en aguesta tuta defenuda per tota sòrta de talismans, qu’era sua prumèra paraula ignòri!”

Dempús pensèc: “Per Allà! qu’è retengut, totun, era formula que daurís e era formula que barre! Sabi pas se sajar de provar-la un shinhau, solet entà veir s’ena mia boca an era madeisha vertut qu’ena boca d’aqueth espaventós bandit gegant!”

E desbrembant-se dera sua anciana pusillanimitat e possat pera votz deth sòn destin, Alí Babà eth lenhaire s’acarèc damb era ròca e didec: “Sesam, dauris-te!”

E tanlèu sigueren prononciades damb votz insegura es dues paraules magiques, era ròca se separèc e se dauric ampliament. E Alí Babà, cuelhut de gran espant, volec virar era esquia a tot aquerò e húger d’aquiu ath mès córrer, mès era fòrça deth sòn destin lo tenguec dauant dera dubertura e l’obliguèc a guardar. E en sòrta de veir aquiu laguens ua tuta de tenèbres e d’orror, arribèc ar arràs der estonament quan vedec daurir-se dauant d’eth ua galaria ampla que daue entà ua grana sala en forma de vòuta e recebent

fòrça lum des traucs angulars plaçadi en tet. De sòrta que se decidic a auançar un pè e entrar en aqueth lòc que, ath prumèr còp de uelh, non i auie arren d'espauridor.

Prononcièc, donc, era formula propiciatòria: "En nòm d'Allà eth Clement, eth Misericordiós!" E aquerò acabèc en tot reconfortar-lo, e auancèc decidit sense tremolar entara sala dera vòuta. E quan arribèc en era vedec qu'es dues mitats dera ròca se junhien sense bronit e tapauen complètament era dubertura; aquerò l'inquietèc un shinhau, donques qu'era constància en valor non ère era sua causa mès fòrta. Ça que la, pensèc que mès tard poirie, gràcies ara formula magica, hèr que se daurissen dauant d'eth totes es pòrtes. E alavetz se tenguec a guardar damb tranquillitat er espectacle que s'aufrie as sòns uelhs.

E vedec, plaçades ath long des parets enquiara vòuta, pilèrs e pilèrs de riques mercaderies, e hardèus de tela e de seda e de brocat, e saques damb provisions de boca, e grani còfres plei de plata en forma de moneda, e d'auti plei de plata a lingòts, e d'auti plei de dinnars d'aur e lingòts d'aur en files alternades. E coma se toti aqueri còfres e totes aqueres saques non siguessen pro entà contier es riqueses apilerades, eth solèr ère caperat de molons d'aur, de jòies e d'orfebreries, enquiath punt que non se sabie a on botar es pès entà non estramuncar damb bèra jòia o hèr quèir bèth molon de dinnars d'aur. E Alí Babà, qu'ena sua vida auie vist eth color der aur ne coneishut era sua flaira, se meravilhèc de tot aquerò ar arràs dera meravilha. E en veir aqueri tresòrs apileradi aquiu de quinsevolh manèra, e aqueres innombrables somptuositats, qu'es mès petites aurien pogut ornar eth palai d'un rei, se didec que deuie hèr non ans senon sègles qu'aquera tuta servie de depaus, ath còp que de refugi, a generacions de lairons hilhs de lairons, descendents des saquejadors de Babilonia.

Quan Alí Babà se remetec un shinhau deth sòn estonament, se didec: "Per Allà, *ya Alí Babà!* vaquí qu'ath tòn destin se li bote eth ròstre blanc, e te transpòrte des deth costat des saumets e des tòns hèishi enquiath centre d'un banh d'aur coma non l'an vist qu'eth rei Soleiman e Iskandar eth deth dus còrnes! E ara imprevista aprenes formules magiques e te servisses des sues vertuts e te hès daurir es pòrtes de ròca e es tutes fabuloses, ò lenhaire benedit! Aguesta qu'ei ua grana gràcia deth Retribuidor, que d'aguesta manèra te hè patron des riqueses apilerades pes crims de generacions de lairons e de bandits. E se s'a passat tot aquerò, qu'ei entà qu'en avier posques trapar-te damb era tua familha protegit des besonhs, tient de bona manèra er aur deth panatòri e deth pilhatge!"

E en tot padegar-se dempús d'aguest rasonament, Alí Babà eth praube, s'inclinèc entà ua saca de provisions, la uedec deth sòn contengut e l'aumplic de dinnars d'aur e de d'autes pèces d'aur en forma de moneda, sense tocar era plata e es auti objèctes dera galaria. Dempús tornèc ena sala dera vòuta, e dera madeisha manèra aumplic ua dusau saca, dempús ua tresau e diuèrses saques mès, totes es que li semblèc que poirien amiar es saumets sense cansar-se. E hèt aquerò se virèc entara entrada dera tua e didec: "Sesam, dauris-te!" e de seguit es dues huelhes dera pòrta se dauriren de land en land, e Alí Babà correc a amassar es sòns saumets e apressar-les ara entrada. E les carguèc es

saques, que se n'encuedèc d'amagar suenhosament, en tot botar ath dessús eth ramatge. E quan auec acabat aguest trabalh prononcièc era formula de barrar, e se junheren es dues mitats dera ròca.

Alavetz Alí Babà metec en marcha as saumets dauant sòn cargadi d'aur, en tot ahiscar-les damb votz de respècte e sense aclapar-les damb es malediccions e es injúries que les dirigie normaument quan arrossegauen es pautes.

Pr'amor que s'Alí Babà, coma toti es qu'amien saumets, solajaue as animaus damb paraules coma: "Ò religion de verga" o "Istòria dera tua fraia!" o "Venda de bruisha!" qu'ère clar que non ère entà espaurir-les, donques que les estimaue parièr qu'as sòns hilhs, senon simplament entà hèr-les entrar en rason. Mès aqueth còp comprenec que non podie aplicar-les damb justícia aqueri cualificatius, donques qu'amiauen sus eri mès aur deth que i auie enes arques deth sultan. E sense ahiscar-les de cap auta manèra, se filèc de nauèth damb eri entara ciutat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta tresau net

Era didec:

… E sense ahiscar-les de cap auta manèra, se filèc de nauèth damb eri entara ciutat.

E vaquí que quan arribèc ena sua casa Alí Babà trapèc era pòrta barrada peth laguens damb era bauda grana de husta, e se didec: "Vau a sajar en era era vertut dera formula!" E didec: "Sesam, dauris-te!" E còp sec, en tot separar-se dera bauda, era pòrta se dauric de land en land. E Alí Babà, sense anonciar era sua arribada, entrèc damb es sòns saumets en petit pati dera sua casa. E didec, acarant-se damb era pòrta: "Sesam, barra-te!" E era pòrta virant sus era madeisha, s'amassèc damb era sua bauda. E d'aguesta sòrta quedèc convençut Ali Babà qu'a compdar d'ara serie eth possessor d'un incomparable secret, dotat d'un poder misteriós, qu'era sua aquisicion non l'auie costat cap torment qu'ua emocion passatgèra, deguda, mès qu'a cap auta causa, ara cara avinagrada des quaranta e ar aspècte menaçador deth sòn cap.

Quan era esposa d'Alí Babà vedec as saumets en pati e a Alí Babà prèst a descargar-les, acodic hènt còps de man pera suspresa, e exclamèc: "Ò òme! com t'ac as hèt entà daurir era pòrta, que jo madeisha auia barrat damb era bauda? Eth nòm d'Allà sus toti nosati! E qué amies aguest benedit dia en aguestes saques tan granes e tan pesades que jamès è vist ena casa?"

E Alí Babà, sense respóner ara prumèra pregunta, didec: "Aguestes saques mos vien d'Allà, ò hemna! Mès ajuda-me a amiar-les ena casa, en sòrta d'aclapar-me damb preguntes sus es pòrtes e sus es baudes." E coma qu'era les paupèsse de seguit, comprenec que contenguien monedes, e pensèc qu'aqueres monedes deuien èster monedes de coeire ancianes o quauquarren parièr. E aqueth descurbiment, encara qu'ère

plan incomplèt e per dejós dera realitat, neguèc eth sòn esperit en ua grana inquietud. E acabèc en tot convencer-se de qué eth sòn espós s'auie associat damb panaires o gent semblabla, pr'amor que se non, com podie explicar-se era preséncia de tantes saques plies de monedes? Atau, donc, quan totes es saques sigueren en interior, era non podec tier-se mès, e crebant de pic, comencèc a picar-se es maishères damb es dues mans e a esquinçar-se es vestits, exclamant: "Ò calamitat nòsta! Ò perdicion sense remèdi des nòsti hilhs! Ò poder!"

En enténer es crits e es planhs dera sua hemna, Alí Babà arribèc ar arràs dera indignacion, e li cridèc: "Poder deth tòn hilh, ò maudida!" Qué te cau entà cridar d'aguesta manèra? E per qué vòs atirar sus es nòsti caps era ira des panaires?"

Era didec: "Eth malastre entrarà en aguesta casa damb es saques de monedes, ò hilh deth soèr! Pera mia vida sus tu, hè lèu a botar-les un aute còp sus es saumets e amiar-les luenh d'aciu. Pr'amor qu'eth mèn còr non ei tranquil en saber-les ena nòsta casa!"

E contestèc: "Allà confone as hemnes mancades de sen! Pro veigui, ò hilha deth soèr! que te penses qu'è panat aguestes saques! Plan, donc; desenganha-te e refresca es tòns uelhs, donques que mos vien deth Retribuidor, que m'a hèt trapar aué eth mèn destin ena seuva. Ja te condarè se com a estat aguest encontre, mès non abans de uedar aguestes saques entà mostrar-te eth sòn contengut!"

E cuelhent es saques d'un costat, Alí Babà les uedèc sus eth tapís, ua darrèr dera auta. E queigueren arrais d'aur sonor, deishant anar milèrs de bualhs ena prauba casa deth lenhaire. E Alí Babà, satisfèt de veir ara sua hemna enludernada per aqueth espectacle, se seiguec en molon d'aur, recuelhec ath sòn dessús es cames, e didec: "Escota-me ara, ò hemna!" E li hec eth relat dera sua aventura, des deth principi enquiath finau, sense deishar-se cap detalh. Mès que non mos cau repetir-lo.

Quan era esposa d'Alí Babà auec escotat eth relat dera aventura, sentec qu'er espant s'aluenhaue deth sòn còr entà que la cuelhesse ua alegria grana, e se dilatèc, e se padeguèc, e didec: "Ò dia de lèit! Ò dia de blancor! Laudat sigue Allà, qu'a hèt entrar ena nòsta casa es bens mau aquerits per aguesti quaranta bandits panaires de camins, e que de tau sòrta a hèt tornar licit çò qu'ère illicit. Eth, qu'ei eth Generós, eth Retribuidor!"

E se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant, e se seiguec sus es sòns talons dauant deth molon d'aur, e se tenguec a compdar un per un es innombrables dinnars. Mès Alí Babà se metec a arrir e li didec: "Se qué hès, prauba? Com se t'acodis compdar tot aquerò? Çò milhor ei que te lhèues e que m'ajudes a daurir un clòt ena nòsta codina entà sauvar çò mès lèu possible aguest aur e hèr desparéisher d'aciu era sua tralha. Se non, qu'auem eth risc de tirar sus nosati era cobesença des nòsti vesins e des agents dera policia."

Mès era esposa d'Alí Babà, qu'ère partidària der orde en totes es causes, e que volie auer ua idia exacta dera quantitat de riqueses qu'entrauen en aqueth dia benedit, contestèc: "Non, plan que non voi pèrder temps compdant tot aguest aur. Mès non

posqui deishar que se sauve sense auer-lo pesat o mesurat aumens. Plan per aquerò te supliqui, ò hilh deth soèr! que me balhes temps entà anar a cercar ua mesura de husta en vesiat. E ac anarè mesurant mentre tu te ties a hèr eth clòt. E d'aguesta sòrta poiram despéner damb es nòsti hilhs çò qu'ei de besonh e çò qu'ei superflú."

E Alí Babà, encara qu'aquerò li semblaue ua pegaria, non volec contrariar ara sua hemna en ua ocasión tan plia d'alegria entà toti eri, e li didec: "Sigue atau! Mès torna de seguit! E sustot compde de condar eth nòste secret o de díder era mendre paraula sus eth!"

Quan es esposa d'Alí Babà gessec ara cèrca dera mesura mentada, pensèc, que çò de mès rapid ère demanar-ne ua ara esposa de Kassim, era rica, era que jamès se dignaue convidar ena sua casa ath praube Alí Babà ne ara sua hemna, pr'amor que non auien fortuna ne relacions, e jamès les auie convidat a cap lecaria ne a cap aniversari, ne tansevolh les auie crompat un sarpat de cedes, coma crompe era gent prauba entàs mainatges dera gent prauba. E dempús des salutacions de ceremònia li preguèc que li deishèsse ua mesura de husta pendent ues ores.

Quan era esposa de Kassim auec entenut era paraula mesura, quedèc extrèmament estonada, pr'amor que sabie qu'Alí Babà e era sua esposa èren praubi, e non podie compréner entà qué les calie aqueth utís, que d'eth non se'n servissen en generau, qu'es proprietaris de granes quantitats de gran, mentre qu'es auti se limiten a crompar eth gran de cada dia o dera setmana ena casa deth mercadèr de grans. Atau, donc, encara qu'en d'autes circonstàncies, solide, l'ac aurie remit tot damb quinsevolh desencusa, aqueth còp l'ahisquèc eth curiosèr entà non deishar escapar era ocasión de satisfèr-la.

Li didec, donc: "Allà aumente sus es vòsti caps es sòns favors! Mès, vòs ua mesura grana o petita?" Era auta contestèc: "Milhor que sigue era petita, ò senhora mia!" E era esposa de Kassim anèc a cercar aguesta.

E vaquí que non en bades aquera hemna auie estat objècte d'un tracte de pachaqueria (Allà refuse es sues gràcies as individús d'aguesta sòrta e confone a totes es astutes!), donques que, en voler saber-se'n, tu per tu, de quina classa de gran volie mesurar era sua parenta prauba, endonvièc ua de tantes enganhes que tostemp amien entre es sues mans es hilhes de vop. E efectivament, correc ara cèrca de greish e onhec damb adretia eth hons dera mesura peth dejós, per a on se sè er utís. E era hemna d'Alí Babà se des.heiguec en compliments e s'esdeguèc a tornar ena sua casa.

E comencèc plaçant era mesura ath miei deth molon d'aur. E se metec a aumplir-la e a uedar-la un shinhau mès luenh, en tot mercar ena paret damb un tròç de carbon tantes regues neres coma còps l'auie uedat. E quan auec acabat eth sòn trabalh, entrèc Alí Babà, qu'auie acabat, dera sua part, eth clòt ena codina. E era sua esposa li mostrèc es regues de carbon ena paret, exultant d'alegria, e li deishèc eth trabalh de sauvar tot er aur, entà vier çò mès rapid possible a tornar era mesura ara impacienta esposa de Kassim. E non sabie era prauba que dejós dera mesura auie quedat apegat un dinnar d'aur en greish dera perfidia.

L’autregèc, donc, era mesura ara sua parenta rica, aquera que siguec maridada per pachacaira, e li balhèc es gràcies, e li didec: “Qu’è volut èster puntuau damb tu, ò senhora mia! pr’amor que un aute còp non dèishes d’èster tant amabla damb jo!” E se n’anèc peth sòn camin. E aquerò ei çò que tanh ara esposa d’Alí Babà!

Per çò dera esposa de Kassim, solet demorèc, era tafurèla, a qu’era sua parenta virèsse era esquia, entà guardar era part de baish dera mesura de husta. E arribèc ath limit der estonament quan vedec apegat en greish ua moneda d’aur, en sòrta d’un gran de haba, de horment o de civada. E era pèth dera cara se li botèc de color de safran, e es uelhs de color de betum escur. E eth sòn còr se sentec rosigat de gelosia e d’enveja avaladora. E exclamèc: “Destruccion sus era sua casa! Des de quan aguesti miserables an er aur atau, entà auer-lo de pesar e mesurar?” E mentre la cuelhie eth furor, autant que non podec demorar era tornada deth sòn espós dera botiga, envièc ara sua sirventa entà que l’anèsse a cercar ath mès córrer.

E tanlèu Kassim, sense alend, passèc eth lumedan dera pòrta de casa, l’acuelhec damb exclamacions furibondes, coma se l’auesse trapat trissant a bèth joenet.

Dempús, sense deishar-li remeter-se d’aguesta tempèsta, se metec dejós deth nas eth sabut dinnar d’aur, e li cridèc: “Que ja ac ves! Plan, donc, aquerò no ei senon çò que les sobre ad aguesti miserables! A! te penses qu’ès ric e te felicites cada dia per auer ua botiga e clients, mentre eth tòn frair non a que tres saumets coma tota proprietat. Desvelha-te, ò jeique! Alí Babà, aguest maladret, aguest vrente uet, aguest insignificant, non se contente compdant er aur coma tu, lo mesure! Per Allà que lo mesure, coma eth mercadèr de grans ac hè damb es grans!”

E damb ua tempèsta de paraules, de crits e de votzes lo metec ath pas der ahèr e l’expliquèc era estratagèma qu’auie tengut entà hèr er estonant decurbiment dera riquesa d’Alí Babà. E higec: “Que non ei tot! ò jeique! A tu te cau ara desnishar era origina dera fortuna deth tòn miserable frair, aguest ipocrita maudit, que simule praubetat e manege er aur damb mesures e a sarpats.”

En enténer aguestes paraules dera sua esposa, Kassim non dobtèc dera realitat dera fortuna deth sòn frair. E luenh de senter-se erós de saber qu’eth hilh dera sua mair ère protegit de tota necessitat entath futur, e d’alegrar-se pera sua sòrt, alimentèc ua enveja biliosa e sentec que se li trincaue de despièch era veishiga deth heu…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta quatau net

Era didec:

… alimentèc ua enveja biliosa e sentec que se li trincaue de despièch era veishiga deth heu. E se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant, e correc entara casa deth sòn frair pr’amor de veir damb es sòns pròpris uelhs çò qu’auie de veir aquiu.

E trapèc a Alí Babà encara damb era piòisha ena man, donques que venguie de sauvar eth sòn tresòr. E en tot abordar-lo sense cap tipe de salutacion e sense cridar-lo peth sòn nòm ne peth sòn cognòm e sense ne tansevolh tractar-lo de frair, donques que se n'auie desbrembat d'un parentiu tan pròche des de que se maridèc damb eth ric producte dera pachocaira, li didec: "A! d'aguesta manèra, ò pair des saumets! te hès eth reservat e eth misteriós damb nosati? Plan ben, seguís simulant praubetat e misèria en tot hèr-te eth necessitat dauant dera gent entà mesurar dempús er aur ena tua hòssa de pedolhs e cimes, coma eth tractant de grans mesure eth sòn gran!"

En enténer aguestes paraules, Alí Babà arribèc ar arràs deth trebolament e dera perplexitat, non perque siguesse avar o interessat, senon perque cranhie era marridesa e era aviditat de uelhs deth sòn frair e dera esposa deth sòn frair, e contestèc: "Per Allà sus tu, sabi pas se qué vòs dider! Explica-te, donc, lèu, e non me mancarà entà tu era franquesa e es boni sentiments, encara que des de hè ans ages desbrembat tu es laci de sang e vires era cara quan te trapes damb era mia, era dera mia esposa e era des mèns hilhs!"

Alavetz didec er imperiós Kassim: "Que non se tracte d'aquerò ara, Alí Babà! Se tracte solet de qué non simules ignorància damb jo, pr'amor que m'en sai d'aquerò qu'as er interès de sauvar amagat!" E en tot mostrar-li eth dinnar d'aur onhut de greish encara, li didec, guardant-lo de trauèrs: "Guaires mesures de dinnars coma aguest as en tòn granèr, ò pòcvau!? E a on as panat tant d'aur, ditz-m'ac, ò vergonha dera nòsta casa!" Dempús li revelèc, en pòques paraules, com era sua esposa auie onhut per dejós era mesura que l'auie prestat, e com s'auie apegat en era aquera moneda d'aur.

Quan Alí Babà auec entenut aguests paraules deth sòn frair, comprenec qu'eth mau ja ere hèt e que non podie reparar-se. Atau, donc, sense deishar qu'alonguèsse mès encara er interrogatòri, e sense hèr dauant deth sòn frair era mendre demostracion d'estonament o de pena per çò de veder-se descubèrt, didec: "Allà ei generós, ò frair mèn! Mos envie es sòns dons abans de qué les desirem! Sigue exaltat!" E li condèc peth menut era sua aventura ena seuva, encara que sense revelar-li era formula magica. E higec: "Qu'èm, ò frair mèn! hilhs deth madeish pair e dera madeisha mair: Plan per aquerò tot çò que me pertanh a jo te pertanh a tu, e voi, se me hès eth favor d'acceptà'c, aufrir-te era mitat der aur que m'è hèt a vier dera tuta!"

Mès eth mercadèr Kassim, qu'era sua aviditat egalaue era neror dera sua anma, contestèc: "Plan que òc, d'aguesta manèra ac compreni jo tanben. Mès voi saber, ath delà, se com posqui entrar jo madeish ena ròca s'ac voi hèr. E t'avisi que, se m'enganhes sus aquerò, te denonciarè dauant dera justícia coma complice des lairons. E solide i perderàs mès damb aquerò!"

Alavetz eth brave d'Alí Babà, pensant ena sòrt dera sua henma e des sòns hilhs en cas de denóncia, e possat mès pera sua naturau complasença que pera pòur as menaces d'un frair d'anma barbara, li revelèc es dues paraules dera formula magica, autant era que servie entà daurir es pòrtes coma era que servie entà barrar-les. E Kassim, sense auer ne

tansevolh entada eth ua frasa de gratitud, lo deihèc còp sec, decidit a apoderar-se, eth solet, deth tresòr dera tuta.

Atau, donc, a londeman, abans dera auba, gessec pera seuva, en tot hèr-se a vier dètz muls cargadi damb còfres grani que se prepausaue aumplir damb eth producte dera sua prumèra expedicion. Ath delà pensaue, un còp se n'auesse sabut des provisions e dera riquesa apilerades ena tuta, hèr un dusau viatge damb un nombre màger de muls e enquia e tot un convòi de camelhs, s'ère de besonh. E seguic ath pè dera letra es indicacions d'Alí Babà, que s'auie aufrit enquia e tot a hèr-li de guida, mès siguec refusat durament pes dus parelhs de uelhs suspicaci de Kassim e dera sua esposa, era qu'auie costat tota era petòfia.

E de seguit arribèc ath pè dera ròca, qu'arreconeishec entre totes peth sòn aspècte totafèt lis e era sua nautada rematada per un gran arbe. E quilhèc es dus braci entara ròca e didec: "Sesam, dauris-te!" E era ròca, de pic, se trinquèc en dues. E Kassim, que ja auie estacat es muls as arbes, entrèc ena tuta, qu'era sua dubertura se barrèc de seguit gràcies ara formula entà barrar. Mès que non sabie eth se qué lo demoraue!

Ara prumeria quedèc enludernat damb tantes riqueses apilerades, damb tant d'aur amolonat e tantes jòies. E sentec un desir mès intens de hèr-se eth patron d'aqueth fabulós tresòr. E comprenec qu'entà hèr-se a vier tot aquerò non solet li calie ua caravana de camelhs, senon amassar a toti es camelhs que viatgen des des confinhs dera China enquiàs frontères d'Iran. E se didec qu'eth propèr viatge cuelherie es mesures necessàries entà organizar ua vertadèra expedicion que s'apoderèsse d'aguest tresòr, en tot contentar-se en aguest moment damb es dètz muls. E quan acabèc aguest trabalh tornèc ena galaria qu'amiaue entara ròca barrada, e exclamèc:

"Uerdi, dauris-te!"

Pr'amor qu'er enludernat Kassim, damb er esperit totafèt trebolat peth descurbiment d'aqueth tresòr, s'auie desbrembat complètament dera paraula qu'auie de díder. E siguec entà perder-se sense remèdi. Pr'amor que didec diuèrsi còps:"Uerdi, dauris-te!" Mès era ròca se tenguec barrada. Alavetz didec:

"Civada, dauris-te!"

E era ròca non se botgèc.

"Haba, dauris-te!"

Mès que non se costèc cap henerecla.

E Kassim comencèc a pèrder era paciéncia, e cridèc sense cuélher alend: "Segòl, dauris-te! Milh, dauris-te! Cede, dauris-te! Milhòc, dauris-te! Fajòl, dauris-te! Horment dauris-te! Arròs, dauris-te! Garròfa, dauris-te!"

Mès era pòrta de granit s'estèc barrada. E Kassim, ar arràs der espant en veir que se quedaue embarrar per çò d'auer desbrembat era formula, se metec a recitar, dauant dera

ròca impassibla, toti es nòms des cereals e des diuèrses varietats de gran qu'era man deth sembrador lancèc sus era superfícia des camps ena mainadesa deth mon. Mès eth granit s'estèc inquebrantable. Pr'amor qu'er indigne frair d'Alí Babà non se'n desbrembèc d'entre toti es grans, que d'un de solet, eth madeish que damb eth èren amassades es vertuts magiques, eth misteriós sesam. Atau ei coma tard o d'ora, e mès lèu d'ora que tard, eth Destin tape era memòria des dolents, les trè clarividéncia e les desrabe era vista e era audida per orde deth Poderós sense limits. Plan per aquerò eth Profèta (siguen damb Eth es benediccions e era mès escuelhuda des salutacions!) a dit, en tot parlar des dolents: "Allà les retirarà eth don dera clarividéncia e les deisharà a paupes enes tenèbres. Alavetz, cècs, sords e muts, non poiràn arrecular!"

E, ath delà, er enviat (Allà l'age enes sues milhors gràcies!) a dit d'eri: "Entà tostemp an estat embarradi, damb eth sagèth d'Allà, es sòns còrs e es sues aurelhes e veladi damb ua benda es sòns uelhs! Qu'ei reservat entada eri un suplici espaventós!"

Atau, donc, quan eth marrit Kassim, que ne peth mau de morir se demoraue aqueth espaventós eveniment, vedec que ja non sabie era formula virtuau, se tenguèc e trincar-se eth sen entà trapar-la, mès en vaganaut, pr'amor qu'era sua memòria ère espoliada entà tostemp deth nòm magic. Alavetz, cuelhut pera pòur e pera ràbia, deishèc es saques plies d'aur e se metec a recórrer era tuta ara cèrca de bèra gessuda. Mès que non trapèc senon parets granitiques totes lises. E dera madeisha manèra qu'ua bèstia herotja o un camelh cansat, deishaue anar era baua pera boca e se mossegaue es dits damb desesperacion. Mès que non siguec aqueth, tot eth sòn castig, donques qu'encara li quedaue era mòrt. Çô que non s'auie de tardar!

Plan que òc, tà meddia, es quaranta lairons entornèren ena sua tuta, coma acostumauen a hèr cada dia…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carec discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta cincau net

Era didec:

… Plan que òc, tà meddia, es quaranta lairons entornèren ena sua tuta, coma acostumauen a hèr cada dia. E vaquí que vederen estacadi as arbes es dètz muls cargadi damb grani còfres. E de seguit, damb un gèst deth sòn cap, desgainèren es sues terribles armes e lancèren a tot galaup as sòns shivaus entara entrada dera tuta. E baishèren, e comencèren a hèr torns ara ròca pr'amor de trapar ar òme ath quau podien pertanher-li es muls. Mès coma qu'es sues investigacions non artenhien cap resultat, eth cap se decidic a entrar ena tuta. Lheuèc, donc, era sua simitarra entara pòrta invisibla, prononciant era formula, e era ròca se trinquèc en dues mitats, que vierèren en sens invèrs.

E vaquí qu'er embarrat Kassim, qu'auie entenut es shivaus e es exclamacions de suspresa e de colèra des bandolèrs lairons, non dobtèc dera sua perdicion irremediabla.

Ça que la, coma que l'ère plan estimada era sua anma, sagèc de meter-la dehòra de perilh. E s'arraulic en un cornèr, prèst a lançar-se entà dehòra tanlèu podesse. Atau, donc, quan s'auec prononciat era paraula "sesam" e eth l'auec entenut, maudident era sua flaca memòria, e quan vedec hèr-se era dubertura, se lancèc entà dehòra coma un moton, damb eth cap clin, e ac hec tan violentament e damb tan pòc discerniment, qu'estramunquèc damb eth madeish cap des quaranta, que queiguec en solèr tan long coma ère. Mès ena sua queiguda, eth terrible gegant arrosseguèc damb eth a Kassim, e li fotec ua man ena boca e era auta en vrente. E en madeish moment es auti bandolèrs, que venguien en ajuda deth sòn cap, cuelheren ar agressor, ath violador, e talhèren damb es sues espades tot çò qu'agarrèren. E atau ei se com, en un virament de uelhs, Kassim siguec mutilat de cames e braci, de cap e tronc, e expirèc era sua anma abans de consultar-se. Pr'amor que tau ère eth sòn destin. E aquerò ei çò que tanh ada eth!

Per çò des lairons, tanlèu aueren netejat es sues espades entrèren ena sua tuta e trapèren alinhades ua darrèr dera auta es saques qu'auie premanit Kassim. E s'esdeguèren a uedar-les aquiu a on auien estat aumplides, e non se n'encuedèren dera quantitat que mancaue e que s'auie hèt a vier Alí Babà. Dempús se seigueren en rondèu entà celebrar conselh, e discutiren ampliament sus er eveniment. Mès, ignorant qu'auien estat espiadi per Alí Babà, non poderen arribar a compréner se com auie artenhut quauquarrés entrar ena sua tuta, e ja non voleren pensar pendent mès temps sus ua causa que non auie solucion. E dempús de descargar es sues naues aquisicions e descansar un shinhau, decidiren abandonar era sua tuta e montar de nauèth a shivau pr'amor de gésser pes camins e assautar caravanes. Perque qu'èren òmes actius que non les agradauen es discorsi longui e es paraules.

Mès que ja les tornaram a trapar quan sigue eth moment.

Vam a seguir eth relat damb orde. E anem, prumèr de tot, damb era esposa de Kassim! Aquiu! Era maudida siguec era causa dera mòrt deth sòn marit, que, dera sua part, s'auie meritat pro eth sòn finau! Pr'amor qu'era perfidia d'aquera hemna endonviaira dera estratagèma deth greish, auie estat eth punt de partida der esgorjament finau. Atau, donc, sense dobtar que de seguit serie eth de tornada, auie premanit un minjar especiau entà flatar-lo. Mès quan vedec qu'arribèc era net e non tornaue Kassim, ne era ombra de Kassim, ne era flaira de Kassim, s'espauric ar arràs, non perque l'estimèsse d'ua manèra grana, senon perque l'ère necessari ena sua vida e entara sua cobesença. Per tant, quan era sua inquietud arribèc as darrèrs limits, se decidic a vier a cercar a Alí Babà, era, que jamès enquia alavetz auie volut acceptar passar eth lumedan dera casa der aute. Hilha de vop! Entrèc damb eth ròstre capvirat, e li didec a Alí Babà: "Salutacions sus tu, ò frair preferit deth mèn espós! Es frairs se deuen as frairs, e es amics as amics; atau, donc, vengui a demanar-te que me padegues sus era sòrt que l'age pogut arribar ath tòn frair, que se n'a anat entara seuva, coma ja sabes, e maugrat de çò de tard qu'ei, encara non a tornat. Per Allà sus tu, ò ròstre de benediccion! Hè lèu a veir se qué l'a arribat en aguesta seuva!"

E Alí Babà, qu'ère dotat d'ua anma plan compassiva, compartic era alarma dera esposa de Kassim, e li didec: "Qu'Allà aluenhè es malastres deth cap deth tòn espós, fraia mia! A! Se Kassim auesse escotat eth mèn conselh frairau m'aurie auut damb eth coma guida! Mès non t'espaurisques pera sua tardança, pr'amor que solide l'aurà semblat convenent, entà non cridar era atencions des caminaires, non entrar ena ciutat enquia ben auançada era net!"

E aquerò podie èster atau, encara que, de vertat, Kassim ja non ère Kassim, senon tres tròci de Kassim, dus braci e dues cames; un tronc e un cap, que deishèren es lairons laguens dera galaria, darrèr dera pòrta rocosa, pr'amor de que espaurissen damb era sua vista e refusessen damb era sua flaira pudesenca a quinsevolh qu'auesse era audàcia de passar eth lumedan proïbit.

Atau, donc, Alí Babà padeguèc coma podec ara hemna deth sòn frair, e li hec compréner que d'arren servirien es investigacions pendent era net nera. E la convidèc a passar era net damb eri coraument. E era esposa d'Alí Babà la hec ajaçar en sòn pròpri lhet, mentre qu'Alí Babà l'asseguraue qu'en hèr dia anarie entara seuva.

E efectivament, quan arribèc era auba, er excellent Alí Babà ja ère en pati dera sua casa damb es sòns tres saumets. E partic damb eri sense tardança, dempús de recomanar-li ara esposa de Kassim que se padeguèsse e ara sua pròpria esposa que la suenhesse e non la deishèsse mancada d'arren.

Quan s'apressèc ara ròca, Alí Babà se vedec obligat a pensar, en no veir es muls de Kassim, que s'auie passat bèra causa, sustot pr'amor que ne per edart les auie vist ena seuva. E aumentèc era sua inquietud quan vedec tacat de sang eth solèr deth costat dera ròca. Atau, donc, non sense grana emocion, prononcièc es dues paraules magiques que daurien era pòrta, e entrèc ena tuta.

E er espectacle des sies fragments de Kassim espauric era sua guardada e hec tremolar es sues cames. E siguec a mand d'estavanir-se. Mès es sentiments frairaus li heren superar era sua emocion, e non trantalhèc a hèr tot çò de possible entà complir es darrèrs deuers damb eth sòn frair, qu'a tot darrèr ère musulman, e hilh deth madeish pair e dera madeisha mair. E s'esdeguèc a cuélher dera tuta dues saques granes, qu'en eres metec es rèstes deth sòn frair, eth tronc en ua e eth cap e es quate membres ena auta. E damb aquerò hec ua carga entà un saumet, en tot caperar-lo suenhosament de lenha e de ramatge. Dempús se didec que, donques que ja ère aciu, valie mès profitar era ocasión entà cuélher quauques saques d'aur, pr'amor de non tornar uets es saumets. Carguèc, donc, as auti dus saumets damb es saques plies d'aur, botant lenha e huelhes per dessús, coma eth prumèr viatge. E dempús d'ordenar que se barrèsse era pòrta, se metec de camin entara ciutat, deplorant ath hons dera sua anma eth trist finau deth sòn frair.

E quan auec arribat en pati dera sua casa, Alí Babà cridèc ara esclaua Lum Nueitiua entà que l'ajudèsse a descargar es saumets.

Era esclaua Lum Nueitiua ère ua joena qu'Alí Babà e era sua esposa auien recuelhut de mainada e l'auien elevat damb es madeishi suenhs e era madeisha sollicitud que s'auessen estat es sòns pairs. E auie creishut en casa damb eri, ajudant ara sua mair adoptiva enes trabalhs dera casa e hènt eth trabalh de dètz persones. Ath delà, ère agradiua, doça, escarrabilhada e feconda en invencions entà resòlver es questions mès diciles e arténher capitada enes causes de mès mau hèr.

Atau, donc, tanlèu baishèc era, comencèc punant era man deth sòn pair adoptiu e li desirèc era benvenguda, coma auie eth costum de hèr cada còp qu'entraue eth ena casa. Alí Babà li didec: "Ò Lum Nueitiua! aué ei eth dia que m'as de demostrar era tua intelligéncia, era tua abnegacion e era tua discrecion!" E li condèc eth funèst finau deth sòn frair, e higec: "E ara, aciu que l'as, damb sies tròci en tresau saumet. E te cau que, mentre pugi jo a anonciar-li era funèbra notícia ara sua prauba veuda, penses ena manèra que pogam acogar ath mèn frair coma se s'auesse mòrt de forma naturau, sense qu'arrés posque sospechar era vertat!"

E era contestèc: "Escoti e aubedisqui!" E Alí Babà, deishant-la pensar ena situacion, pugèc a veir ara veuda de Kassim.

E vaquí qu'amiaue eth ua cara tan compungida que, quan lo vedec entrar era esposa de Kassim, comencèc a deishar anar sorriscles a mès non poder. E se premanit e rosigar-se es maishères, a chinar-se es peus, e a esquinçar-se es vestits. Mès Alí Babà li condèc es eveniments damb tau de tacte, qu'artenhèc amortar es crits e planhs qu'aurien atirat as vesins e costat un tarrabastalh en barri. E sense dar-li temps entà saber s'auie de cridar o sorrisclar, higec: "Allà ei generós, e m'a autrejat mès riquesa dera que n'è besonh. Per tant, se laguens deth malastre sense remèdi que t'afligís i a bèra causa que posque consolar-te, jo t'aufrisqui amassar es bens qu'Allà m'a enviat damb aqueri que te pertanhen e hèr qu'en avier entres ena mia casa en qualitat dera mia dusau esposa. E atau auràs ena mair des mèns hilhs ua fraia aimanta e atentiua. E toti viueram amassa tranquillament, parlant des vertuts deth defuntat."

Dempús de parlar atau, se carèc Alí Babà, demorant era responsa. E Allà illuminèc en aqueth moment eth còr dera qu'antan siguec objècte d'un tracte de canalharia, e li treiguec es sòns defèctes. Pr'amor qu'ei Totpoderós! E comprenec era era bontat d'Alí Babà e era generositat dera sua ofèrta, e consentic en èster era sua dusau esposa. E coma conseqüéncia deth sòn matrimòni damb aqueth benedit òme, se convertic en ua hemna de ben. E aquerò ei çò que hè ada era!

Per çò d'Alí Babà, que d'aquera manèra artehèc empedir es crits e era divulgacion deth secret, deishèc ara sua naua esposa entre es mans dera sua anciana esposa, e baishèc a amassar-se damb era joena Lum Nueitiua.

E se trapèc que tornaue era deth carrèr. Pr'amor que Lum Nueitiua non auie perdut eth temps, e ja auie combinat tota ua norma de conducta entà tan dificila circonstància. Efectivament, auie anat ena botiga deth mercadèr de drògues que demoraue dauant e l'auie demanat cèrta espècia de triaca especifica entà guarir malauties mortaus. E eth

mercadèr l'auie balhat aquera triaca peth sòs qu'era li presentèc, mès non sense auer-li preguntat per auança, qui ère eth malaut ena casa deth sòn patron. E Lum Nueitiua auie responut alendant: "Ò quina calamitat era nòsta! eth mau ròi cuelh ath frair deth mèn patron Alí Babà, qu'a estat transportat ena nòsta casa pr'amor de que sigue mès ben suenhat. Mès arrés se'n sap arren dera sua malautia! Que s'està immobil, damb era cara de safran, totafèt mut, cec e sord! Pro qu'aguesta triaca, ò jeique! lo treigue d'ua situacion tan dolenta!" E dempús de parlar atau, se hec a vier era triaca mentada, que d'era, en realitat, ja non podie hèr usatge Kassim, e auie vengut a amassar-se damb eth sòn patron Alí Babà.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta siesau net

Era didec:

… se hec a vier era triaca mentada, que d'era, en realitat, ja non podie hèr usatge Kassim, e auie vengut a amassar-se damb eth sòn patron Alí Babà. E en pòques paraules lo metec ath pas de çò que pensaue hèr. E eth aprovèc eth sòn plan, e li hec veir guaira admiracion sentie pera sua abiletat.

Efectivament, a londeman, era diligenta Lum Nueitiua anèc ena casa deth mercadèr de drògues, e damb eth ròstre banhat en lèrmes e damb fòrça alendades e sanglòts qu'entrebracauen es alendades, li demanèc cèrta preparacion que normaument non se balhe qu'as moribonds sense esperança. E se n'anèc dident: "Ai de nosati! s'aquerò non a cap efècte tot s'aurà perdut." E ath madeish temps auec suenh de botar ath pas a tota era gent deth barri deth supausat cas desesperat de Kassim, frair d'Alí Babà.

Atau, donc, quan a londeman, a punta de dia, era gent deth barri se desvelhèren espauridi pes crits penetrants e lamentables, non dobtèten de qué aqueri crits èren dera esposa de Kassin, dera joena Lum Nueitiua e de totes es hemnes dera familha pr'amor d'anonciar era mòrt de Kassim.

Mentretant, Lum Nueitiua seguie botant en execucion eth sòn plan.

Plan que òc, era s'auie dit: "Hilha mia, que non s'està tot en hèr passar ua mòrt violenta per ua mòrt naturau; se tracte de conjurar un perilh màger. E s'està en non deishar qu'era gent se n'encuede de qué eth defuntat ei talhat a tròci! Sense aquerò non artenheríem arren."

E correc ara prèssa entara casa d'un vielh sabatèr deth barri, que non la coneishie, e mentre li daue es salutacions de besonh li botèc ena man un dinnar d'aur, e li didec: "Ò jeique Mustafà, era tua man mos ei de besonh aué!" E eth vielh sabatèr, qu'ère un brave òme, plen de simpatia e d'alegria, didec. "Ò dia benedit pera tua blanca arribada! ò ròstre de lua! Par-la, ò senhora mia! e te contestarè per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs!" E Lum Nueitiua didec: "Ò oncle Mustafà! desiri simplament que te lhèues e

vengues damb jo. Mès, abans, se te platz, cuelh guaire te calgue entà cóser cuèr!” E quan auec hèt eth, çò que li demanaue era, cuelhec era ua benda e li bendèc es uelhs, en tot dider-li: “Qu’ei ua condicion necessària aguesta! Sense era non i a arren de çò qu’auem dit!”

Mès eth se metec a cridar, dident: “Me vas a hèr renegar per un dinnar, dera fe des mens pairs, ò joena! o a obligar-me a cométer bèth panatòri o crim extraordinari?”

Mès era didec: “Aluenhat sigue eth Maligne, ò jeique! Que pòs auer era consciéncia tranquilla! Non cranhes arren d’aquerò, donques que solet se tracte d’un trabalh de costura!” E atau dident, l’esguitlèc ena man ua auta moneda d’aur, que lo hec decidir a seguir-la.

E Lum Nueitiua lo cuelhec dera man e l’amièc, damb es uelhs bendadi, en cerèr dera casa d’Alí Babà. E aquiu li treiguec era benda, e en tot mostrar-li eth còs deth defuntat, qu’auie apraiat en tot botar es tròci en lòc corresponent, li didec: “Ja ves qu’ei entà que coses es despolhes que ves aciu, que t’è hèt a vier agarrat dera man e damb es uelhs bendadi!” E coma qu’eth jeique arreculèsse espaurit, era escarrabilhada Lum Nueitiua l’esguitlèc ena man ua auta moneda d’aur e li prometec que n’aurie ua auta s’acabèsse eth trabalh lèu. Çò que hec decidir ath sabatèr a meter-se mans ara òbra. E quan auec acabat, Lum Nueitiua li bendèc es uelhs de nauèth, e dempús d’autrejar-li era recompensa prometuda, lo hec gésser deth cerèr e l’amièc entara pòrta dera sua botiga, a on lo deishèc dempús d’entornar-li era vista. E hec lèu a tornar entà casa, en tot virar eth cap de quan en quan pr’amor de veir se la guardaue eth sabatèr.

E quan arribèc lauèc eth còs reconstituit de Kassim, lo perhumèc damb encens e l’esposquèc damb aigües aromatiques, e ajudat per Alí Babà, l’estropèc en susari. Dempús, pr’amor de que non podessen sospechar arren es òmes qu’amiauen es baiards encargadi, se’n hec cargue era madeisha d’aguesti baiards, e les paguèc esplendidament. Dempús, ajudada tostemp per Alí Babà, botèc eth còs ena caisha mortuària e ac caperèc tot damb sendals e teles crompades entad aquerò.

Mentretant, arribèren er iman e es auti dignataris dera mesquita e se carguèren enes espatles eth baiard quate des vesins qu’acodiren. E er iman se botèc ath cap dera seguida, seguit pes lectors deth Koran. E darrèr des portaires se metec a caminar Lum Nueitiua, negada en plors, deishant anar crits lamentables, picant-se eth pièch damb fòrça e chinant-se es peus, mentre qu’Alí Babà barraue era marcha, acompanhat des vesins, que se separauen per torns, de quan en quan, entà substituir e balhar descans as auti portaires, e atau enquia qu’arribèren en cementèri, mentre ena casa d’Alí Babà es hemnes qu’acodiren ara ceremònia funèbra barrejauen es sues lamentacions e aumplien de crits espaventosi tot eth barri. E d’aguesta sòrta era vertat d’aquera mòrt quedèc suenhosament amagada de tota divulgacion, sense qu’arrés podesse auer era mendre sospecha sus era funèsta aventura. E aquerò ei çò que hè a toti eri!

Per çò des quaranta lairons, que per causa dera putrefaccion des sies fragments de Kassim abandonadi ena tuta, s’auien abstengut de tornar pendent un mes sancer ath sòn

amagader, quan tornèren ena tuta arribèren ar arràs der estonament quan non trapèren ne tralha de Kassim, ne arren que d'apròp o de luenh se retirèsse a semblabla causa. E aqueth còp reflexionèren seriosament sus era situacion, e eth cap des quaranta didec: "Ò òmes! que mos an descubèrt, e ja non i a cap dobte d'aquerò, e se'n saben deth nòste secret. E se non i botam remèdi de seguit, totes es riqueses qu'es nòsti ancessors e nosati madeishi auem amolonat damb tant de trabalh e fatiga mos seràn desrabadi de seguit peth complice deth lairon qu'auem castigat. Mos cau, donc, sense pèrder temps, que dempús d'auer-ne hèt perir a un hescam perir ar aute. Dit tot aquerò, non mos rèste qu'ua manèra d'arténher eth nòste objectiu, e ei que quauqu'un que sigue tan audaç coma escarrabilhat, vengue ena ciutat desguisat de derviche estrangèr, bote toti es sòns recorsi en desnishar se se parle der individú qu'auem talhat en sies tròci, e descurbisque en quina casa demoraue aguest òme. Mès totes es investigacions s'auràn de hèr damb era màger cautèla, pr'amor qu'ua soleta paraula que s'escape poirà comprométer er ahèr e perder-mos sense remèdi. Atau, donc, vos digui qu'aqueth que assumisque aguest prètzhèt li cau comprometer-se a patir era pena de mòrt se da pròves de leugeresa en compliment dera sua mission."

E de seguit exclamèc un des lairons: "Jo m'aufrisqui entara empresa e accèpti es condicions!"

E eth cap e es companhs lo felicitèren e l'aumpliren de laudances. E partic desguisat de derviche.

E vaquí qu'entrèc ena ciutat quan totes es cases e botigues èren barrades encara per çò dera ora dorieua, exceptat dera botiga deth jeique Mustafà, eth sabatèr. E eth jeique Mustafà, damb era lesna ena man, se tenguie a confeccionar ua babocha de cuèr safranat. E lheuèc es uelhs e vedec ath derviche, que vedie se com trabalhaue, e que s'esdeguèc a hèr-li era salutacion. E eth jeique Mustafà l'entornèc era salutacion, e eth derviche se meravilhèc en veder-lo, ara sua edat, damb tan boni uelhs e damb es dits tan expèrts. E eth vielh, plan encantat, se vantèc e contestèc: "Per Allà, ò derviche! qu'encara posqui en.hilar era agulha ath prumèr còp, e enquia e tot posqui cóser sies parts d'un mòrt ath hons d'un cerèr sense lum."

E eth derviche lairon, en enténer aguestes paraules, credec tornar-se lhòco d'alegria, e benedic eth sòn destin, que l'amiaue peth camin mès cuert entar objectiu desirat. Atau, donc, non deishèc escapar era ocasión, e simulant estonament, exclamèc: "Ò ròstre de benediccion! Es sies parts d'un mòrt? Qué vòs díder damb aguestes paraules? Dilhèu en aguest país an eth costum de talhar as mòrts en sies parts e de coser-les dempús? E hèn aquerò entà veir se qué i a ath laguens?"

Dauant d'aguestes paraules eth jeique Mustafà se metec a arrir, e contestèc: "Non per Allà! Aciu que non auem aguest costum. Mès jo sai çò que sai, e çò que jo sai non ac saberà arrés! E è diuèrsi motius entad aquerò, e cada un mès seriós qu'es auti. E ath delà, se m'a escuerçat era lengua aguest maitin e non aubedís ara mia memòria!" E eth derviche lairon se metec a arrir ath sòn torn, autant pera manèra qu'auie de prononciar es sues senténcies eth jeique sabatèr, coma entà atirar entada eth ath brave òme.

Dempús, simulant que li sarraue era man, l'esguitlèc en era ua moneda d'aur, dident: "Ò hilh d'òmes eloqüents! Ò oncle! Allà me desliure de voler barrejar-me en aquerò que non me tòque. Mès, s'en qualitat d'estrangèr que vò illustrar-se, podessa hèr-te un prec, serie que me didesses a on se trape era casa qu'en sòn cerèr èren es sies parts deth mòrt que coseres."

E eth vielh sabatèr contestèc: "Com ac posqui hèr, ò cap des derviches! se jo madeish non coneishi aguesta casa? Te cau saber, plan, qu'è estat amiat damb es uelhs bendadi per ua joena faitilièra qu'a hèt anar es causes damb ua rapiditat sense parièr. Plan, hilh mèn, que se me bendèssen de nauèth es uelhs, dilhèu poiria trapar era casa en tot guidar-me per cèrtes apreciacions que hi ath pas e paupant peth camin. Pr'amor que te cau saber, ò derviche! qu'er òme ve damb es sòns dits autant coma damb es sòns uelhs, mès que mès se non a era pèth tan dura coma eth lomb d'un crocodil. E dera mia part, te posqui dider que, entre es mèns clients qu'es sòns aunorables pès cauci, i a diuèrsi cècs mès clarividents, gràcies as uelhs qu'an ena punta de cada dit, qu'eth maudit barbèr que m'arrase eth cap cada diuendres en tot guinhauetejar-me eth cuer cabelut (qu'Allà lo hèsque expiar!) …

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta setau net

Era didec:

"…E dera mia part, te posqui dider que, entre es mèns clients qu'es sòns aunorables pès cauci, i a diuèrsi cècs mès clarividents, gràcies as uelhs qu'an ena punta de cada dit, qu'eth maudit barbèr que m'arrase eth cap cada diuendres en tot guinhauetejar-me eth cuèr cabelut (qu'Allà lo hèsque expiar!). E eth derviche lairon exclamèc: "Benedit sigue eth pièch que t'a aleitat, e pro que pogues, pendent fòrça temps encara, en.hilar era agulha e cauçar pès aunorables, ò jeique de bon auguri! De vertat que non desiri ua auta causa que meter-me jos es tues indicacions, damb er objècte de qué sages de cercar era casa qu'en sòn cerèr se passen causes tan prodigioses!"

Alavez eth jeique Mustafà se decidic a lheuar-se, e eth derviche li bendèc es uelhs e l'amièc dera man peth carrèr, e anaue ath sòn costat, en tot amiar-lo uns còps e guidat per eth d'auti, a paupes, enquiara madeisha casa d'Alí Babà. E didec eth jeique Mustafà: "Qu'ei aciu, segur, e non en cap aute lòc. Coneishi era casa pera flaira de hiems de saumet, qu'exale d'era e per aguest banc de pèira qu'estramunquè er aute viatge!" E eth lairon, ath limit dera alegria, abans de trèir-li era benda ath sabatèr, s'esdeguèc a hèr ena pòrta dera casa un senhau damb un tròç de greda qu'amiaue damb eth. Dempús l'entornèc era vista ath sòn acompanhant, e lo gratifiquèc damb ua naua moneda d'aur, e li didec adiu dempús de balhar-li es gràcies e de prometer-li que non deisharie de crompar baboches ena sua casa pendent era rèsta dera sua vida. E s'esdeguèc a hèr eth camin de tornada entara seuva pr'amor d'anonciar-li ath sòn cap eth sòn descurbiment.

Mès que non sabie qu'anaue de dret a hèr sautar des sues espatles eth sòn cap, coma veiram.

Efectivament, quan era diligenta Lum Nueitiua gessec entà anar a crompar, notèc ena pòrta, quan tornec deth mercat, eth senhau blanc qu'auie hèt eth derviche lairon. E l'examinèc atentiuament, e pensèc entara sua anma escrupulosa: "Aguest senhau non s'a hèt solet ena pòrta. E era man que l'a hèt non pòt èster qu'ua man enemiga. Cau conjurar, donc, es maleficis, parant eth còp!" E correc a cercar un tròç de greda, e botèc eth madeish senhau, e exactament en madeish lòc, en totes es cases deth carrèr, a dreta e quèrra. E cada còp que mercaue un senhau didie mentaument, en tot dirigir-se ar autor deth prumèr senhau: "Es mèns cinc dits en tòn uelh quèr e es mèns auti cinc en tòn uelh dret!" Donques que sabie que non i auie formula mès poderosa entà conjurar es fòrces invisibles, evitar es maleficis e hèr quèir sus eth cap deth maufactor es calamitats perpetrades o imminentes.

Atau, donc, a londeman, quan es lairons, informadi peth sòn camarada, entrèren de dus en dus ena ciutat, pr'amor d'invadir era casa qu'amiaue eth senhau, se trapèren ar arràs dera perplexitat e der embolh quan vederen que totes es pòrtes des cases deth barri auien era madeisha mèrca exactament. E a un senhau deth cap s'esdeguèren a tornar ena sua tuta pr'amor de non tirar era atencion des caminaires. E quan de nauèth sigueren amassa, arrosseguèren entath centre deth rondèu ath lairon guida que tan mau auie cuelhut es sues precaucions, lo condemnèren a mòrt ara seguida, e a un gèst deth cap l'esgorgèren.

Mès coma qu'era resvenja qu'auie de cuélher eth principau autor de tot aquerò se hège mès urgenta que jamès, un dusau lairon s'aufric a vier a informar-se. E admetuda peth cap era sua pretension, entrèc ena ciutat, se metec a parlar damb Mustafà, se hec amiar dauant dera casa que supausauen ère era casa des sies tròci cosudi, e hec un senhau ròi sus era pòrta en un lòc pòc visible. Dempús tornèc ena tuta. Mès que non sabie que quan un cap ei destinat a hèr un saut fatau, non pòt mens que hèr aguest saut e non un aute.

Efectivament, quan es lairons, guidadi peth sòn companh, arribèren en carrèr d'Alí Babà, se trapèren que totes es pòrtes èren mercades damb eth madeish senhau ròi, exactament en madeish lòc. Pr'amor qu'era astuta Lum Nueitiua, en tot sospechar quauquarren, auie cuelhut es sues precaucions, coma eth prumèr viatge. E en tornar ena tuta, eth cap deth dusau guida patic era madeisha sòrt qu'eth sòn predecessor. Mès aquerò non contribuic a hèr lum en ahèr entàs lairons, e solet servic entà rebaishar deth grop as dus gojats mès valerosi.

Atau, donc, quan eth cap auec reflexionat pendent ua bona estona sus era situacion, lheuèc eth cap e se didec: "A compdar d'ara sonque me vau a fidar de jo madeish!" E complètament solet partic entara ciutat.

E vaquí que non actuèc coma es auti. Pr'mor que, quan se hec indicar era casa d'Alí Babà, non perdec eth temps en mercar era pòrta damb greda ròia, blanca o blua. Se non que s'estèc en tot contemplar-la atentiuament pr'amor de fixar-la ena sua memòria,

donques que per dehòra auie era madeisha aparença que totes es cases vesies. E un còp acabat eth sòn examen, tornèc entara seuva, amassèc as trenta sèt lairons suberviuents, e les didec: “Que ja è descubèrt ar autor deth mau que mos a costat, donques que ja coneishi pro ben era sua casa. E per Allà qu’eth sòn castig serà un castig terrible! Per çò de vosati, ò amics mèns! hètz-me a vier aciu trenta ueit tenalhes granes de hanga, barnizades peth laguens, de còth ample e de vrente redon. E an d’èster uedes es trenta ueit tenhales, exceptat d’ua soleta, qu’aumpliratz damb òli d’oliva. E compde que non agen cap henerecla. E tornatz sense demora.” E es lairons, acostumadi a executar sense discutir-les es ordes deth sòn cap, contestèren damb era audida e era aubediéncia, e s’esdeguèren a procurar-se es tenalhes en mercat e a hèr-se-les a vier ath sòn cap de dues en dues sus es sòns shivaus.

Alavetz eth cap des lairons les didec as sòns òmes: “Treiguetz-vos era ròba e que cada un de vosati se cale en ua tenalha sense amiar damb eth ua auta causa qu’es sues armes, eth sòn turbant e es sues baboches!” E es trenta sèt lairons, sense badar boca, pugèren de dus en dus sus es lombs des shivaus qu’amiauen es tenhales. E coma que cada shivau amiaue dues tenalhes, ua ara dreta e era auta ena quèrra, cada lairon s’esguitlèc en ua tenalha, despareishent complètament. E d’aguesta sòrta se trapèren replegadi sus eri madeishi, enes tenalhes, es bots dera cama tocant damb es anques e es jolhs ara nautada deth menton, coma deuen èster es porics en ueu en dia vint-e-un. E atau installadi, tenguien ua espada damb ua man e ua estaca damb era auta, damb es baboches suenhosament sauvades jos eth cu.

E eth trenta setau lairon hège parelha e contrapés ara tenalha der òli.

Quan es lairons acabèren de plaçar-se laguens des sues tenalhes ena posicion mens incomòda, auancèc eth cap, les examinèc a un darrèr der aute e tapèc es boques des tenalhes damb fibres de palmèra, de sòrta qu’amaguèssen eth contengut e ath còp permetessen respirar as sòns òmes liurament. E entà que non auessen cap dobte deth sòn contengut es caminaires, cuelhec òli dera tenalha e hereguèc damb eth, suenhosament, es parets exteriores des autes tenalhes. E atau prèst tot, eth cap des lairons se desguisèc de mercadèr d’òli, e guidant entara ciutat as shivaus amiaires dera mercaderia improvisada, actuèc coma conductor d’aquera caravana.

E vaquí qu’Allà l’escriuec era seguretat, e arribèc eth, sense contratemps, pera tarde, ena casa d’Alí Babà. E coma se totes es causes siguessen prèstes a favorir-lo, non auec ua auta causa a hèr que picar ena pòrta pr’amor d’executar eth prepaus que l’amiaue, donques qu’en lumedan ère seigut Alí Babà en persona, que cuelhie era fresca tranquillament abans dera pregària dera tarde…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta ueitau net

Era didec:

… donques qu'en lumedan ère seigut Alí Babà en persona, que cuelhie era fresca tranquillament abans dera pregària dera tarde. E eth cap des lairons arturèc es shivaus, auancèc entre es mans d'Alí Babà, e li didec, dempús des salutacions e compliments: "Ò senhor mèn! Eth tòn esclau ei mercadèr d'òli e non sap a on lotjar-se aguesta net en ua ciutat que non coneish ad arrés. Demore, donc, dera tua generositat, que l'autreges ospitalitat enquia deman peth maitin, per Allà, ada eth e as sues bèsties en pati dera tua casa!"

En escotar aguesta peticion, Alí Babà se'n brembèc dera epòca qu'ère praube e patie era incleméncia deth temps, e de seguit se l'atrendic eth còr. E luenh d'arreconéisher ath cap des lairons, que temps endarrèr auie vist e entenut ena seuva, se lheuèc en aunor sòn e li contestèc: "Ò mercadèr d'òli, frair mèn! qu'era casa te balhe repaus, e pro que trapes en era comoditat e familha. Benaurat sigues!" E parlant atau, lo cuelhec dera man e lo hec passar en pati damb es sòns shivaus. E cridèc a Lum Nueitiua e a un aute esclau, e les ordenèc ajudar ar òste d'Allà e a descargar es tenalhes e dar minjar as animaus. E quan botèren en fila per orde es tenalhes ath hons deth pati e es shivaus quedèren estacadi ath long deth mur, damb era sua saca plia de uerdi e de civada ath còth de cada un, Alí Babà, tostemp plen de cortesia e d'amabilitat, tornèc a cuélher dera man ar òste e l'amièc en interior dera sua casa, a on lo hec sèir en lòc d'aunor, e se seiguec ath sòn costat entà préner eth minjar dera net. E quan ambdús aueren minjat e begut e balhat es gràcies a Allà, per çò des sòns favors, Alí Babà non volec shordar mès ar òste, e se retirèc en tot dider-li: "Ò senhor mèn! era casa ei era tua casa, e çò que i a ena casa te pertanh."

E vaquí que, quan ja se n'anaue, eth mercadèr d'òli, qu'ère eth cap des lairons, lo cridèc, en tot dider-li: "Per Allà sus tu, ò ostejaire mèn! mòstra-me eth lòc dera tua aunorabla casa a on me sigue possible balhar repaus ar interior des mèns intestins, e tanben pishar." E Alí Babà, mostrant-li eth lavabo, plaçat precisament en un cornèr dera casa, près deth lòc qu'èren alinhades es tenalhes, contestèc: "Qu'ei aciu!" E s'esdeguèc a deishar-lo entà non destorbar es foncions digestives deth mercadèr d'òli.

E eth cap des lairons non deishèc de hèr, plan, çò qu'auie de hèr. Ça que la, quan auec acabat, s'apressèc as tenalhes, e s'inclinèc sus cada ua d'eres, dident en votz baisha: "Ò companh! quan entenes ressonar era tenalha que t'estàs damb un còp de pèira que li lançarè des deth lòc que me lòtgi, non dèishes de gésser e de vier entà jo." E balhant d'aguesta manèra es ordes ara sua gent sus çò que les calie hèr, tornèc ena casa. E Lum Nueitiua, que lo demoraue ena porta dera codina damb ua lantèrna d'òli ena man, l'amièc entara cramba que l'auie preparat, e se retirèc. E entà èster ben prèst ara ora d'executar eth sòn projècte, s'esdeguèc, eth, a estirar-se en lhet qu'en eth pensaue dormir enquiara mieja net. E non se tardèc a roncar coma un caudèr de bugadères.

E alavetz arribèc çò qu'auie d'arribar.

Efectivament, en tot èster Lum Nueitiua ena codina, tenguda a premanir es plats e es caceròles, s'amortèc de pic era lampa, per manca d'òli. E vaquí que precisament s'auie agotat era provision d'òli dera casa, e Lum Nueitiua, que se n'auie desbrembat de

procurar-se'n ua auta pendent eth dia, se desolèc fòrça damb aqueth contratemps, e cridèc a Abdalah, eth nau esclau d'Alí Babà, ath quau li didec eth sòn problèma e eth trebuc que se trapaue. Mès Abdalah li didec en tot meter-se a arrir: "Per Allà sus tu, ò fraia mia Lum Nuetiua! Com pòs díder qu'em mancadi d'òli en casa, quan en pati i a en aguest moment, alinhades contra eth mur, trenta ueit tenalhes plies d'òli d'oliva que, per çò dera sua flaira, deu èster d'ua qualitat suprèma? A! fraia mia, aguesta net non arreconeishen es mèns uelhs ara diligenta, ara intelligenta, ara plia de recorsi Lum Nueitiua!" Dempús higec: "Me'n vau a dormir, fraia mia, pr'amor que deman me cau lheuar d'ora, pr'amor d'acompanhar entath hammam ath nòste patron Alí Babà!" E la deishèc entà anar-se'n a roncar coma un bufle des restanques apròp deth lhet que dormie eth mercadèr d'òli.

Alavetz Lum Nueitiua, un shinhau confonuda pes paraules d'Abdalah, cuelhec eth recipient der òli e se n'anèc entath pati pr'amor d'aumplir-lo en ua des tenalhes. E s'apressèc ara prumèra tenalha, la destapèc e metec eth recipient pera boca. E, ò transtorn des entralhes! ò dilatacion des uelhs! ò gòrja sarrada!, eth recipient, en sòrta de negar-se en òli, piquèc damb violéncia en ua causa resistenta. E aquera causa se botgèc; e gessec d'era ua votz que didec: "Per Allà qu'era pèira qu'a lançat ei aumens ua ròca! Au, qu'a arribat eth moment!" E secodic eth cap e contreiguec eth còs entà gésser dera tenalha.

Aquerò siguec tot!

E quina creatura umana, en trapar en ua tenalha a un èsser viu en sòrta d'òli, non s'aurie imaginat qu'auie arribat era ora fatau deth Destin? Atau, donc, era joena Lum Nueitiua, plan espaurida en prumèr moment, non podec mens que pensar: "Que sò mòrta! E toti ena casa pòden tier-se ja per mòrts sense remèdi!"

Mès vaquí qu'era violéncia dera sua emocion l'entornèc tot eth sòn valor e tota era sua preséncia d'animositat. E en sòrta de meter-se a cridar e formar un rambalh, s'inclinèc sus era boca dera tenalha e didec: "Non, non, valent! Eth tòn patron dormís encara! Demora que se desvelhe!" Pr'amor que, coma que Lum Nueitiua ère tan sagaça, ac auie endonviat tot. E entà assegurar-se'n dera gravetat dera situacion, volec inspeccionar totes es autes tenalhes, encara qu'aquerò non ère liure de perilh; e s'anèc apressant a cada ua d'eres, paupèc eth cap que gessie quan se lheuaue era tapa, e li didec a cada cap: "Paciéncia e a lèu!" E d'aguesta sòrta condèc trenta sèt caps de lairons barbuts, e se trapèc qu'era trenta ueitau tenalha ère era soleta qu'ère plia d'òli. Alavetz aumplic eth recipient damb tota tranquillitat, e correc a alugar era lampa entà tornar de seguit a mèter en execusion eth projècte de liberacion que venguie de suscitar en sòn esperit eth perilh imminent. Alavetz Lum Nueitiua aumplic damb aqueth òli borint eth màger farrat der estable, s'apressèc a ua des tenalhes, lheuèc era tapa, e d'un còp vessèc eth liquid exterminador sus eth cap deth que gessie. E eth bandit proprietari deth cap quedèc irrevocablament escaudat e s'avalèc era mòrt damb un crit que non podec gésser.

E Lum Nueitiua, damb ua man fèrma, hec patir era madeisha sòrt a toti es embarradi enes tenalhes, que moriren asfixiadi e boridi, donques que cap òme, encara que sigue embarrat en sèt tenalhes, pòt escapar-se det destin qu'amie estacat en còth.

Realizada aguesta hèta, Lum Nueitiua amortèc era lum de dejós deth caudèr, tornèc a tapar es tenalhes damb es tapes de fibra de palmèra e tornèc ena codina, a on bohèc era lantèrna, en tot demorar-se ena escurina, decidida a susvelhar era seguida des causes. E d'aguesta sorta, plaçada ara demora, non li calec demorar guaire.

Efectivament, tara mieja net, eth mercadèr d'òli se desvelhèc, treiguec eth cap pera hièstra que daue tath pati, e en non veir cap lum en nunlòc ne enténer cap bronit, se pensèc que tota era casa ère dormint. Alavetz, segontes les auie dit as sòns òmes, cuelhec ues pèires qu'amiaue damb eth e les lancèc ua darrèr dera auta contra es tenalhes. E coma qu'auie bona vista e bona punteria, acertèc a totes en tot dedusir aquerò peth son costat ena tenalha damb era pèira. Dempús demorèc, sense dobtar de qu'anaue a veir gésser des tenalhes as sòn valents, brandint es armes. Mès que non se botgèc arrés. Alavetz, en tot imaginar-se que s'aurien adormit, les lancèc mès pèires, mès que non campèc un solet cap e non se produsic cap movement. E eth cap des lairons s'irritèc extrèmament contra es sòns òmes, que se pensaue que dormien; e baishèc entada eri pensant: "Hilhs de gosset! Que non servissen entad arren!" E se lancèc contra es tenalhes, mès siguec entà arrecular, de tant espaventosa qu'ère era flaira a òli fregit e a carn fregida que gessie d'eres. Ça que la, s'apressèc ada eres, tocant-les damb era man, e notèc qu'èren tan caudes coma un horn. Alavetz cuelhec un tròç de palha, l'aluguèc e guardèc laguens des tenalhes. E vedec un darrèr der aute as sòns òmes, uscladi e humejant, damb còssi sense anma.

En veir aquerò, eth cap des lairons, comprenent de quina mòrt tant atròça auien perit es sòns trenta sèt companhs, hec un gran bot enquiath bord dera tapia deth pati, gessec en carrèr e se metec a córrer. E despareishec e se submergic ena net, avalant ath sòn pas era distància…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes cinquanta nauau net

Era didec:

… E despareishec e se submergic ena net, avalant ath sòn pas era distància. E quan arribèc ena sua tuta, se perdec en neres reflexions sus çò que li calie hèr entà resvenjar tot çò que s'auie de resvenjar.

E de moment, aquerò ei tot çò que tanh ada eth!

Per çò de Lum Nueitiua, que venguie de sauvar era casa deth sòn patron e es vides des que s'i estauen, un còp se n'encuedèc de qué eth perilh ère conjurat pera hujuda deth

faus mercadèr d'òli, demorèc tranquillament que hesse dia entà desvelhar ath sòn patron Alí Babà. E quan s'auec vestit, pensant que l'auie desvelhat tan d'ora pr'amor de vier en hammam, Lum Nueitiua li hec a vier es tenalhes, e li didec: "Ò senhor mèn! lhèua era prumèra tapa e guarda!" E quan auec guardat, Alí Babà arribèc ath limit der espant e der orror. E Lum Nueitiua s'esdeguèc a condar-li tot çò que s'auie passat, des deth principi enquiath finau, sense pèrder cap detalh. Mès que no mos ac cau repetir. E tanben li condèc era istòria des senhaus blancs e ròis enes pòrtes, que d'eri non auie jutjat convenent de parlar-li. Mès per çò que hè ad'aguesta istòria, tanpòc mos ac cau repetir-la.

Quan Alí Babà auc entenut eth relat dera sua esclaua Lum Nueitiua, plorèc d'emocion, e sarrant damb trendesa ara joena contra eth sòn còr, li didec: "Ò hilha de benediccion, benedit sigue eth vrente que t'a amiat! De vertat qu'eth pan que mingères ena nòsta casa non siguec minjat pera ingratitud. E en avier seràs ath cap dera mia casa e seràs era màger des mies hilhes!" E seguic en tot prodigar-li frases amables e balhar-li es gràcies pera sua valentia, era sua sagacitat e era sua abnegacion.

Dempús d'aquerò, Alí Babà, ajudat per Lum Nueitiua e per esclau Abdalah, se tenguec a acogar as lairons, as quaus se decidic, dempús de reflexionar, hèr-les desparéisher hotjant entada eri ua hòssa enorma en jardin, e calar-les aquiu barrejadi, sense cap ceremònia, entà non tirar era atencion des vesins. E atau ei se com acabèc de hèr-se enlà d'aquera raça maudida. Qu'ac hec pro ben!

E se passèren diuèrsi dies entre alegries e congratulacions ena casa d'Alí Babà. E non deishèren de condar-se detalhs d'aquera aventura prodigiosa, balhant gràcies a Allà pera sua liberacion e de hèr toti es comentaris convenents. E Lum Nueitiua ère mès mimada que jamès; e Alí Babà, damb es sus dues esposes, e es sòns hilhs, se les apraiaue entà demostrar-li eth sòn reconeishement e era sua amistat.

Mès un dia, eth hilh màger d'Alí Babà, qu'ère ath cap des negòcis de crompa e venda dera anciana botiga de Kassim, li didec ath sòn pair quan tornèc deth mercat: "Ò pair mèn! Sabi pas se qué hèr entà entornar-li ath mèn vesin, eth mercadèr Hussein, totes es atencions que non cèsse d'aclapar-me des dera sua installacion en mercat. Que ja hè cinc còps qu'è acceptat, sense correspóner, compartir eth sòn minjar de meddia. Atau, donc, voleria, ò pair! obesequiar-lo, encara que non siguesse qu'un còp, pr'amor d'indemnizar-lo damb era somptuositat deth hestau, solet un còp, per totes es despenes qu'eth a hèt en aunor mèn. Pr'amor que seràs d'acòrd damb jo que non serie digne tardar-se mès temps a entornar-li es consideracions qu'eth a auut damb jo!" E Alí Babà contestèc: "Plan que òc, ò hilh mèn! qu'ei eth mès normau des deuers. E ac auries d'auer pensat abans. Mès precisament deman ei diuendres, dia de repaus, e pòs profitar aguesta circonstància entà convidar a Hussein, eth tòn vesin, a compartir damb nosati eth pan e era sau dera net. E se cèrque desencuses per discrecion, non cranhes persutar e hèr-te-lo a vier ena nòsta casa, a on me pensi que traparà ua acuelhuda non molt indigna dera sua generositat."

Efectivament, a londeman, dempús dera pregària, eth hilh d'Alí Babà convidèc a Hussein, et mercadèr nauèrament installat en mercat, pr'amor que l'acompanhèsse a hèr un passeg. E comencèc eth passeg en companhia deth sòn amic precisament pera part deth barri qu'ère era sua casa. E Alí Babà, que les demoraue en lumedan, s'auancèc entada eri damb era cara arridolenta, e dempús des salutacions e es desirs mutuaus, manifestèc a Hussein era sua gratitud pes atencions prodigades ath sòn hilh, e lo convidèc, en tot persutar fòrça, a entrar a repausar ena sua casa e a compartir damb eth e damb eth sòn hilh, eth minjar dera net. E higec: "Pro que sai, que, per mès que hèsca, non poirè correspóner as bontats tues damb eth mèn hilh. Mès, au! accèpta eth pan e era sau dera nòsta ospitalitat!" Mès Hussein contestèc: "Per Allà, ò senhor mèn! era tua ospitalitat solide ei ua ospitalitat generosa; mès, com vau a acceptar-la, se de hè ja temps è jurat non tocar jamès es alimens que son assasonadi damb sau e non tastar jamès aguest condiment?" E Alí Babà responec: "Non te cau pòur, ò benedit! pr'amor que sonque me cau díder ua paraula ena codina, e te codinaràn eth minjar sense sau ne arren que se li retire!"

E tant pèrsutèc ath mercadèr, que l`obliguèc a entrar ena casa. E de seguit correc a previer a Lum Nueitiua entà qu'auesse suenh de non botar sau enes aliments e que premanisse aquera net eth minjar, es farcits e es pastissi sense era ajuda d'aqueth condiment abituau. E Lum Nueitiua, extrèmament estonada per orror qu'eth nau òste sentie pera sau, non sabec a qué podie èster degut aguest gust tant extraordinari, e se metec a reflexionar sus er ahèr. Ça que la, non deishèc d'avisar ara codinèra nera qu'auesse compde dera estranha orde deth sòn patron Alí Babà.

Quan eth minjar siguec prèst, Lum Nueitiua lo mestrèc enes plates e ajudèc ar esclau Abdalah a amiar-les ena sala de reünion. E coma que, per natura, ère curiosa, non deishèc de tachar de quan en quan ua guardada ar òste que non l'agradaue era sau. E quan acabèc eth minjar gessec Lum Nueitiua entà deishar que Alí Babà parlèsse a gust damb er òste convidat.

Mès ath cap d'ua ora, era joena tornèc a entrar ena sala. e damb gran estonament d'Alí Babà anaue vestida de dançaira, damb eth front ornat damb gemes d'aur, eth còth damb un colhar de grans d'ambre auriò, era cintura sarrada damb un cinturon de malhes d'aur, e amiaue braçalets damb cascabèls d'aur enes punhets e enes cauilhars. E deth sòn cinturon penjaue, coma ei costum enes dançaires professionaus, eth punhau de mange de jade damb ua longa huelha calada e agudenta que servie entà mimar es figures dera dança. E es sòns uelhs de gasèla enamorada, ja grani normaument e damb ua ludentor prigonda, èren durament alongadi damb khol nere enquias possi, madeish qu'es sues celhes, diboishasdes damb un arc menaçaire. E atau ornada, auancèc a passi compassadi, plan dreta e damb es pièchs quilhadi. E darrèr d'era entrèc eth joen esclau Abdalah, amiant ena sua man quèrra, ara nautada deth ròstre, ua pandereta damb es cascabèls de metau, que damb era tocaue a compàs, encara que plan doçament, en tot rimar es passi dera sua companha. E quan arribèren dauant deth patron, Lum Nueitiua s'inclinèc graciosament, e sense balhar-li temps a remeter-se complètament dera suspresa que l'auie costat aquera entrada inesperada, s'acarèc damb eth joen Abdalah e

li hec un leugèr senhau damb es uelhs. E de ressabuda s'accelerèc eth ritme dera pandereta d'ua manèra cadenciosa, e Lum Nueitiua, en tot esguitlar-se coma un audèth, dancèc.

E dancèc toti es passi, incansabla, e representèc totes es figures coma jamès ac aurie hèt enes palais des reis ua dançaira professionau. E dancèc coma solet dilhèu auie dançat eth pastor David dauant de Saul nere de tristesa.

E dancèc era dança des vels, e era deth mocador, e era deth baston. E dancèc es dances des judiues, e es des gregues, e es des etiòpes, e es des perses, e es des beduines, damb ua leugeresa tan meravilohosa, que, de vertat, solet Balkis, era reina enamorada de Soleiman, les auie pogut dançar d'aguesta manèra.

E quan auec dançat tot aquerò, quan eth còr deth sòn patron, e eth deth hilh deth sòn patron, e eth deth mercadèr convidat peth sòn patron quedèren suspenudi des sòns passi e es uelhs quedèren tachadi ena leugeresa deth sòn còs, comencèc era ondulanta dança deth punhau. Efectivament, treiguent còp sec era arma daurada dera sua gaina de plata, e plan provocadora de gràcia e d'actituds, ath ritme accelerat dera pandereta, surgentèc, damb eth punhau menaçaire, inclinada, flexibla e arderosa, ronca e sauvatja, damb uelhs coma relampits e sostenguda per ales que non se vedien. E era menaça dera arma tanlèu se dirigie a un enemic invisible en aire, coma tornaue era sua punta entàs beròis pièchs dera joena exalatada. E era concurréncia deishèc anar en aqueth moment un alongat crit d'orror, en veir tant apròp dera punta mortau eth còr dera dançaira. Mès de man en man eth ritme dera pandereta se hec mès lent e era cadéncia amendric e s'adocit enquiath silenci dera pèth sonora. E Lum Nueitiua, damb eth pièch holat coma ua ondada de mar, cessèc de dançar.

E se virèc entar esclau Abdalah, que, dauant d'un nau gèst, li lancèc era pandereta des deth sòn lòc. E era la cuelhec ath vòl, e en tot virar-la deth revés se servic d'era coma d'ua plata entà estener-la as tres espectadors e sollicitar era sua liberalitat, coma ei costum des joglaires e des dançaires. E Alí Babà, que, encara que shordat pera accion inesperada dera sua sirventa, s'auie deishat conquistar per tant d'encantament e tant d'art, deishèc un dinnar d'aur ena pandereta. E Lum Nueitiua li balhèc es gràcies damb ua prigonda reveréncia e un arridolet, e estirèc era man entath hilh d'Alí Babà, que non siguec mens generós qu'eth sòn pair.

Alavetz, damb era pandereta tostemp ena man quèrra, l'ac presentèc ar òste que non l'agradaue era sau. E Hussein treiguec era sua borsa, e ja ère prèst a trèir d'era bèth sòs entà autrejar-l'ac ara tan desirabla dançaira, quan en un virament de uelhs Lum Nueitiua, qu'auie arreculat dus passi, sautèc entà dauant coma un gat sauvatge e li clauèc en còr, enquiara empunhada, eth punhau que brandie ena man dreta. E Hussein, damb es uelhs en.honsadi de pic enes orbites, dauric era boca e la tornèc a barrar, en tot deishar anar a penes ua alendada. Dempús queiguec en tapís, arribant eth cap abans qu'es pès, e convertit ja en un còs sense anma.

Alí Babà e eth sòn hilh, ar arràs der espant e dera indignacion, se lancèren sus Lum Nueitiua, que, tremolant d'emocion, netejaue damb eth sòn chal de seda eth punhau sagnós. E coma se pensèren qu'ère cuelhuda de delèri e de holia, e l'agarrèn dera man entà arrincar-li era anma, era les didec damb votz tranquilla: "Ò patrons mèns! Laudat sigue Allà qu'a armat eth braç d'ua febla gojata pr'amor de resvenjar-vos deth cap des vòsti enemics! Guardatz, a veir s'aguest mòrt non ei eth mercadèr d'òli, eth pròpri capitan des lairons damb es sòns madeishi uelhs, er òme que non volie tastar era sau sagrada dera ospitalitat!" E parlant d'aguesta manèra, treiguec eth mantèl deth còs jadent, e les mostrèc jos era longa barba eth desguisament que s'auie calat, entara circonstància, er enemic que jurèc destruir-les.

Quan Alí Babà auec reconeishut d'aguesta sòrta, en còs inanimat de Hussein, ath mercadèr d'òli patron des tenalhes e cap des lairons, comprenec per dusau viatge que li deuie era sua sauvacion e era de tota era sua familha ara abnegacion valenta e ath valor dera joena Lum Nueitiua. E la sarrèc contra eth sòn pièch e la punèc entre es dus uelhs, e li didec, damb lèrmes enes uelhs: "Ò Lum Nueitiua, hilha mia! Vòs, entà hèr vier era mia felicitat ath limit, entrar definitivament ena mia familha, en tot maridar-te damb eth mèn hilh, aguest beròi joen qu'as aciu?"

E Lum Nueitiua punèc era man d'Alí Babà e contestèc: "Per dessús deth mèn cap e des mèns uelhs!"

E se celebrèc sense tardar-se era ceremònia de matrimòni de Lum Nueitiua damb eth hilh d'Alí Babà, dauant deth kadí e des testimònis, ath miei deth gòi e des diversions. E s'acoguèc secretament eth còs deth cap des lairons ena hòssa comuna qu'auie servit de sepultura as sòns ancians companhs.

Maudit sigue!

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishantau net

Era didec:

… e dempús deth matrimòni deth sòn hilh, Alí Babà, que s'auie tornat prudent e seguie es conselhs de Lum Nueitiua e escotaue es sòns avertiments encara se tardèc pendent bèth temps a tornar ena tuta, cranhent trapar-se aquiu as dus lairons qu'era sua sòrt ignoraue, e qu'en realitat, coma ja sabes, ò rei afortunat! auien estat executadi per orde deth sòn capitan. E solet ath cap d'un an, quan ja ère complètament tranquil d'aquerò, se decidic a visitar era tuta en companhia deth sòn hilh e dera escarrabilhada Lum Nueitiua.

E Lum Nueitiua, que pendent eth camin ac anaue observant tot, vedec, en arribar ena ròca, qu'es arbilhons e es èrbes granes tapauen complètament eth caminòu qu'amiaue aquiu, e que, ath delà, en solèr non i auie tralha de passi umans ne eth mendre vestigi de

shivaus. E treiguec coma coma conseqüéncia qu'arrés auie passat per aquiu de hège fòrça temps. E li didec a Alí Babà: "Ò soèr mèn! que non i a cap inconvenent. Podem entrar aciu sense cap de perilh."

Alavetz, Alí Babà, estirant era man entara pòrta de pèira, prononcièc era formula magica, dident: "Sesam, dauris-te!" E madeish qu'abans, aubedint as dues paraules e coma botjada per sirvents invisibles, ena pòrta se dauric ena ròca, e deishèc eth pas liure a Alí Babà, ath sòn hilh e ara joena Lum Nueitiua. E Alí Babà comprovèc que non auie cambiat arren, plan que òc, des dera sua darrèra visita ath tresòr, e se compladec en tot mostrar-li a Lum Nueitiua e ath sòn espós es fabuloses riqueses qu'a compdar d'ara ère eth solet possessor.

E quan acabèren d'examinar totes es causes ena tuta, aumpliren d'aur e peireries tres saques granes que s'auien hèt a vier, e tornèren en sua casa dempús de prononciar era formula que barraue era pòrta. E des d'alavetz viueren en patz e felicitat, en tot tier damb moderacion e prudéncia es riqueses que les auie preparat eth Donant, qu'ei eth Solet Gran, eth Generós.

E atau ei se com Alí Babà, eth lenhaire que per tota fortuna auie tres saumets, se convertic, gràcies ath sòn destin e ara benediccion, en òme mès ric e mès aunèst dera sua ciutat natau. Glòria ad Aqueth qu'autrege sense compde as umils dera tèrra!

E vaquí, ò rei afortunat! seguic Schahrazada, tot çò que sai dera istòria d'Ali Babà e des quaranta lairons. Mès Allà ei eth mès sabent!

E eth rei Schahriar didec: "Qu'ei cèrt, Schahrazada, qu'aguesta istòria ei ua istòria estonanta! E era joena Lum Nueitiua non a parièr entre es hemnes d'ara. E pro qu'ac sai jo, que m'è vist obligat a hèr que les talhen eth cap a totes es desvergonhades deth mèn palai!"

Mès Schahrazada, en veir qu'eth rei arroncilhaue ja es celhes quan l'assautèc aqueth rebrembe, e s'excitaue peniblament pes causes passades, s'esdeguèc a començar en aguesti tèrmes era istòria de:

Es encontres d'Al-Raschid en pònt de Bagdad

E vedent Schahrazada que, damb eth rebrembe des tribulacions ancianes, eth rei Schahriar arroncilhaue es celhes, s'esdeguèc a començar era naua istòria, dident:

Me n'è sabut, ò rei deth temps! ò corona deth mèn cap! que, un dia entre es dies, eth califa Harun Al-Raschid (Allà l'age ena sua gràcia!) gessec deth sòn palai en companhia deth sòn visir Giafar e Massrur, eth sòn pòrta simitarra, ambdús desguidasi, coma n'anaue eth madeish, de mercadèrs nòbles dera ciutat. E auie arribat ja damb eri en pònt de pèira qu'amasse es dues arribes deth Tigris, quan ena madeisha entrada deth pònt

vedec, seigut en tèrra damb es sues cames sarrades, a un cèc de molta edat que demanaue aumòina per Allà as caminaries en camin dera generositat. E eth califa se posèc dauant deth vielh malautís, e botèc un dinnar d'aur en paumet dera man que l'estenie eth mendicant. E aguest l'arturèc bruscament damb era man quan volec eth califa seguir eth sòn camin, e li didec: "Ò generós donant! Qu'Allà recompense damb es sues mès escuelhudes benediccions aguesta accion dera tua anma pietosa. Mès te prègui que, abans d'anar-te'n, non me remisques eth favor que te vau a demanar. Lhèua eth braç e balha-me un còp de punh o un bohet en lobul dera aurelha."

E dempús de parlar atau, se deishèc anar dera man qu'auie agarrada, pr'amor de qu'er estrangèr podesse aplicar-li eth mentat bohet. Ça que la, per pòur de qué se n'anèsse sense complader-lo, auec suenh d'agarrar-lo pera òrla dera sua longa tunica.

E en veir e enténer aquerò: "Ò oncle! Allà me desliure d'aubedir eth tòn mandat! Pr'amor qu'aqueth que balhe ua aumòina per Allà non a de esfaçar eth sòn merit mautractant ad aqueth qu'a beneficiat damb aguesta aumòina. E eth mautractament que me demanes que te hèsca ei ua accion indigna d'un credent." E dempús de parlar atau hec un esfòrç entà que lo deishèsse eth cèc. Mès que non auie auut en compde era suvelhança deth cèc, que, supausant eth movement deth califa, hec un gran esfòrç entà que non se n'anèsse. E li didec: "Ò generós senhor mèn! perdona-me era mia importunitat e era gausardaria dera mia conducta. E dèisha-me demanar-te encara, que me balhes aguest bohet en lobul dera aurelha. Se non ei atau, m'estimi mès que t'entornes era tua aumòina. Pr'amor que solet damb aguesta condicion la posqui acceptar sense perjurar dauant d'Allà e mancar ath jurament que li hi de cara ad Aqueth que te ve e me ve." Dempús higec: "Se sabesses ò senhor mèn! eth motiu deth mèn jurament non trantalhariens en balhar-me era rason."

E eth califa pensèc: "Contra era importunitat d'aguest vielh cèc non i a mès recors qu'en Allà eth Totpoderós." E coma que non volie, pendent mès temps, èster peisheu deth curiosèr des caminaires, hec lèu a realizar çò que li demanaue eth cèc, que, ara seguida de recéber eth bohet, lo deishèc, balhant-li es gràcies e lheuant es mans entath cèu pr'amor d'invocar sus eth sòn cap es benediccions.

E Al-Raschid, dempús d'aquerò, s'aluenhèc damb es sòns dus companhs, e li didec a Giafar: "Per Allà, qu'era istòria d'aguest cèc deu èster ua istòria estonanta, e eth sòn cas un cas fòrça estranh. Atau, donc, torna a on se trape eth e ditz-li que vies de part der Emir des Credents pr'amor d'ordenar-li que deman sigue en palai ara ora dera pregària de meddia." E Giafar tornèc entath cèc e li comuniquèc era orde deth sòn patron.

Dempús s'amassèc damb eth califa. E auien hèt quauqui passi, quan aubirèren ena arriba quèrra deth pònt, seigut lèu dauant deth cèc, un dusau mendicant esgarrat enes dues cames e damb era boca henuda. E a un gèst deth sòn patron, eth pòrta simitarra Massrur s'apressèc ar esgarrat des dues cames qu'auie era boca henuda, e li balhèc era aumòina qu'ère escrita ena sòrt aqueth dia. E er òme lheuèc eth cap e se metec a arrir, dident: "A, *ualaah*! Ena mia vida de mèstre d'escòla è guanhat tant coma acabi de recéber des tues mans generoses, ò senhor mèn!" E Al-Raschid, qu'auie entenut era

responsa, s'acarèc damb Giafar, e li didec: "Per vida deth mèn cap! S'ei un mèstre d'escòla e s'a vist obligat a mendicar pes camins, solide deu èster estranha era sua istòria. Hè lèu a ordenar-li que deman sigue ena pòrta deth mèn palai ara madeisha ora qu'eth cèc."

E s'executèc era orde, e seguiren eth passeg.

Mès encara non auien auut temps d'aluenhar-se der esgarrat, quan l'enteneren invocar a granes votzes es benediccions sus eth cap d'un jeique que s'auie apressat ada eth. E guardèren entà aquiu pr'amor de veir de qué se tractaue. E vederen qu'eth jeique sajaue d'evitar-lo, confonut pes benediccions e laudances qu'ère objècte. E pes paraules der esgarrat compreneren qu'era aumòina qu'eth jeique venguie d'autrejar-li ère mès considerabla encara qu'era de Massrur, e que jamès n'auie recebut ua de pairèr eth praube òme. E Harun li manifestèc a Giafar eth sòn estonament de veir qu'un simple particular balhaue ua mòstra de generositat mès considerabla encara qu'era sua pròpria, e higec: "M'agradarie conéisher ad aguest jeique e apregondir en motiu dera sua generositat. Vè, donc, a dider-li, ò Giafar! que se presente entre es mies mans deman tà meddia, ara madeisha ora qu'eth cèc e qu'er esgarrat." E s'executèc era orde.

E ja anauen a contunhar eth sòn camin, quan vederen auançar peth pònt ua magnifica acompanhada, coma que non la pòden ostentar generauent, senon es reis e es sultans. Mès les precedien a shivau uns eralds que cridauen: "Pas ath nòste patron, er espós dera hilha deth totpoderós rei dera China e dera hilha deth poderós rei deth Sind e dera India!" E dauant dera acompanhada, sus un shivau qu'eth sòn aspècte pregonaue era sua raça, se botjaue un emir o un hilh de rei, qu'auie ua portadura ludenta e plia de noblesa. E darrèr d'eth i auie dus *sais*, qu'amiauen, damb un ramau de seda blua, un camelh meravilhosament ornat e cargat damb un palanquin qu'en eth, jos un pali de brocat ròi, èren seigudes, ua ara dreta e era auta ara quèrra, es dues joenes princesses, esposes deth cavalièr, damb eth ròstre caperat per un vel de seda. E barraue era acompanhada ua orquèstra de musics que tocauen melodies indies e chineses damb es sòns esturments de formes desconeishudes.

E Harun, meravilhat, ath còp qu'estonat, les didec as sòns acompanhants: "Vaquí a un estrangèr notable, des que rarament vien ena mia capitau. E encara qu'è recebut as reis e as princes e as emirs mès importants dera tèrra, e encara qu'es caps des descreigudi d'enlà des mars, e es deth país des francs e des regions der extrèm Occident, m'an enviat embaishades e diputacions, degun d'eri podie comparar-se damb aguest en pompa e en beresa!" Dempús s'acarèc damb eth sòn pòrta simitarra Massrur, e li didec: "Hè lèu, ò Massrur a seguir ad aguesta acompanhada, damb er in de qué veigues çò qu'ages de veir, e tornes sense tardança pr'amor d'informar-me en palai, en tot auer abans suenh, totun, d'ahiscar ad aguest nòble estrangèr a presentar-se deman entre es mies mans ara madeisha ora qu'eth cèc, eth esgarrat e eth jeique generós."

E quan Massrur partic a executar era orde, eth califa e Giafar trauessèren eth pònt, fin finau. Mès a penes aueren arribat en extrèm, vederen ath miei deth *meitan* que se daurie dauant sòn, e que servie entà lutes e tornegi, ua grana multitud d'espectadors que

guardauen a un joen montat en ua beròia ègua blanca, qua lançaue a tot galaup per un e per un aute costat, en tot castigar-la a foetades e esperonades sense compassion e de manèra qu'er animau lançaue esgluma e sang e li tremolauen es pautes e tot eth còs.

En veir aquerò, eth califa, qu'ère aficionat as shivaus e non podie patir que se les mautractèsse, arribèc ath limit dera indignacion, e preguntèc as espectadors: "Per qué tracte aguest joen de manèra tan barbara ad aguesta beròia ègua docila?" E contestèren: "Que non ac sabem, e solet Allà se'n sap! Mès cada dia, ara madeisha ora, vedem arribar ath joen damb era sua ègua, e assistim ad aguest espectacle inuman!" E higeren: "A tot darrèr, ei patron legitim dera sua ègua, e la pòt tractar coma volgue." E Harun s'acarèc damb Giafar e li didec: "Te dèishi encargat, ò Giafar! d'informar-te'n, per aguest joen, dera causa que l`ahisque a mautractar d'aguesta sòrta ara sua ègua. E se se remís a revelar-te-la, li dideràs se qui ès e l'ordenaràs que se presente entre es mies mans deman tà meddia, ara madeisha ora qu'eth cèc, er esgarrat, eth jeique generós e cavalièr estrangèr."

E deishèc eth *meidan* entà tornar solet en palai aqueth dia…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta unau net

Era didec:

… E Giafar contestèc damb era audida e era aubediéncia, e eth califa lo deishèc en meidan entà tornar solet en palai aqueth dia.

E vaquí qu'a londeman, dempús dera pregària de meddia, eth califa entrèc en divan des audiéncies, e eth gran visir Giafar de seguit hec passar ena sua preséncia as cinc personatges que damb eri s'auien trapat era vesilha en pònt de Bagdad, ei a díder: eth cèc que se hège bohetejar, eth mèstre d'escòla esgarrat, eth jeique generós, eth nòble cavalièr qu'ath sòn darrèr tocauen cançons indies e chineses, e eth joen patron dera ègua blanca. E quan es cinc sigueren ajolhadi dauant deth sòn tron e aueren punat eth tèrra entre es sues mans, eth califa les hec un senhau damb eth cap entà que se lheuèssen, e Giafar les botèc en orde, un ath costat der aute, en tapís que i auie ath pè deth tron.

Alavetz Al-Raschid s'acarèc damb eth patron dera ègua blanca, e li didec: "Ò joen qu'ager te mostrères tan inuman damb ara beròia ègua blanca, tan docila, que montaues! Me pòs díder, entà que jo m'en sàpia, eth motiu que possaue era tua ama a comportar-te de manèra tan barbara damb un animau mut que non pòt respóner as injúries damb injúries e as còps damb còps? E non me digues qu'actuaues atau entà guidar o amolir ara tua ègua. Pr'amor qu'ena mia vida è amolit e guidat, jo madeish, un gran nombre de potros e potres, mès jamès m'a calut mautractar, coma tu hèges, as animaus qu'è ensenhat. E tanpoc me digues qu'foetaues atau ara tua ègua pr'amor de divertir as espectadors, donques que non sonque non les divertie aguest espectacle inuman, senon que les escandalizaue e jo tanben m'escandalizaua d'eri. E me manquèc pòc, per Allà!,

entà descurbir-me en public pr'amor de castigar-te coma meritaues e botar fin a un espectacle tan repugnant. Parla, donc, sense mentir ne amagar-me arren deth motiu dera tua conducta, pr'amor qu'ei eth solet mejan que te rèste d'escapar ara mia rancura e d'entrar ena mia gràcia. E s'eth tòn relat me satisfè e es tues paraules disculpen era tua conducta, sò prèst a perdonar-te e a desbrembar tot çò d'ofuscant que i auie ena tua manèra d'obrar."

Quan eth joen patron dera ègua blanca auec entenut aguestes paraules deth califa, se li botèc eth ròstre auriò e baishèc eth cap sauvant silenci, cuelhut visiblament d'un embolh gran e d'ua pena sense limits. E coma que seguie quilhat d'aguesta sòrta, sense poder arribar a prononciar ua soleta paraula, mentre baishauen es lèrmes des sòns uelhs e li queiguien en pièch, eth califa cambièc de ton damb eth, e mès excitat de curiosèr que jamès, li didec damb votz doça: "Ò joen! Desbremba qu'ès ena preséncia der Emir des Credents e parla damb tota libertat, coma se siguesses entre es tòns amics, pr'amor que pro veigui qu'era tua istòria deu èster ua istòria plan estranha e eth motiu dera tua conducta un motiu plan estranh. E te juri, pes merits des mèns ancessors es Gloriosi, que non te haràn cap mau."

E Giafar, dera sua part, se metec a hèr-li ath joen, damb eth cap e damb es es uelhs, senhaus indobtables d'anim que significauen clarament: "Parla damb confiança. E non te cau pòur de cap inquietud."

Alavetz eth joen comencèc a recuperar er alend perdut, e dempús de lheuar eth cap, punèc era tèrra un còp mès entre es mans deth sultan, e didec:

Istòria deth joen patron dera ègua blanca

"Te cau saber, ò Emir des Credents! que sò molt coneishut en mèn barri, a o me criden Sidi Neman. E era istòria qu'ei era mia istòria e que, per orde tua, te vau a condar, ei un mistèri dera fe musulmana. E se siguesse escrita damb agulhes en angle interior deth uelh, servirie d'ensenhament entad aqueth que la liegesse atentiuament."

E eth joen se carèc pendent un instant pr'amor d'amassar ena memòria toti es sòns rebrembes, e seguic:

"Quan moric eth mèn pair, me deishèc coma eréncia aquerò qu'Allà auie escrit. E avertí qu'es beneficis d'Allà sus eth mèn cap èren mès nombrosi e mès escuelhudi de çò que podie desirar jamès era mia anma. E ath delà vedí que de dia en dia m'anaua hènt er òme mès ric e mès respectat deth mèn barri. Mès era mia naua vida, luenh d'inspirar-me vantaria e orgulh, non hec que desvolopar es mies accentuades aficions ara tranquillitat e ara solitud. E seguí viuent fradin, en tot felicitar-me cada maitin per çò de non auer preocupacions de familha ne responsabilitats. E me didia cada net: "*Ya Sidi Neman*, be n'ei de modèsta e tranquilla era tua vida! E guaire agradiua ei era solitud deth celibat!"

Mès, un dia entre es dies, ò senhor mèn! me desvelhè damb un violent e incomprensible desir de cambiar de vida còp sec. E entrèc ena mia anma aguest desir jos era forma deth matrimòni. E en aquera ora e en aqueth instant, me lheuè, ahiscat pes movements interiors deth mèn còr, en tot dider-me:

“Non te hè vergonha, ò Sidi Neman, víuer d’aguesta manèra, solet en aguesta casa, coma un chacal ena sua tuta, sense cap preséncia doça ath tòn costat, sense un còs de hemna fresc tostemp entà refrescar-te es uelhs e sense cap afeccion que te hèsque sénter qu’en realitat viues dera bohada deth tòn Creador?

Demores, donc, entà conéisher es auantatges des nòstes joenes a qu’es ans te convertisquen en impotent e brave, coma molt, entà veir es causes sense cap conseqüéncia?”

Dauant d’aguesti pensaments tan naturaus, que venguien en mèn esperit per prumèr viatge, non dobtè ja mès en seguir es incitacions dera mia anma, pr’amor qu’era anma mos ei estimada e toti es sòns desirs meriten èster satisfèts.

Mès coma que jo non coneishia hemnes maridaires que me podessen cercar ua esposa entre es hilhes des notables deth mèn barri e des mercadèrs rics deth mercat, e coma, ath delà, èra plan decidit a maridar-me damb coneishement de causa, ei a díder, vedent damb es mèns pròpris uelhs es encantaments e es qualitats dera mia esposa, e de non seguir eth costum qu’exigís que non se veigue eth ròstre dera maridada enquia dempús de redigit eth contracte e des ceremònies des nòces, decidí alistar era mia esposa simplament entre es beròies esclaues que se venen e se crompen.

Atau, donc, gessí de seguit de casa e anè entath mercat des esclaus, en tot dider-me: “*Ya Sidi Neman*, qu’ei excellenta era tua determinacion de cuélher entre es joenes esclaues en sòrta de cercar era alliança damb es gojates notables! Pr’amor que damb aquerò evites fòrça trebucs e trabalhs, non solet evitant auer ena espatla ara familha dera tua esposa, e en tòn estomac es guardades, solide enemigues, dera mair dera tua esposa, vielha calamitosa cèrtament, e enes tues espatles era carga des frairs grani e petits dera tua esposa, e des parents vielhs e joeni dera tua esposa, e des relacions marrides e pesades deth tòn soèr, pair dera tua esposa, senon tanben aluenhant de tu es futures recriminacions dera hilha de notables, que non deisharie de hèr-te sénter tostemp qu’ère de reng superior ath tòn, e qu’entada era non auies que deuers, e que li deuies toti es compliments e totes es obligacions.

E alavetz serie quan poiries desirar era tua vida de celibatari e mossegar-te es dits enquia hèr-te sang. Mentre que s’escuelhes tu madeish ua esposa provada pes tòns uelhs e es tòns dits e que non age arren que l’estaque e s’estongue solet damb era sua beresa, simplifiques era tua existéncia, evites complicacions e as toti es auantatges deth matrimòni sense es sòns inconvenents!”

E alimentant aqueth maitin aguesti pensaments naus, ò Emir des Credents! arribè en mercat des esclaus entà alistar ua esposa agradiua e víuer damb era damb doçors de tota

sòrta, amor mutuau e benediccions. Pr'amor que coma per natura èra jo capacitat entara afeccion, desiraua damb totes es mies fòrces trapar ena hemna deth mèn gust es qualitats d'anma e còs que me permetessen consagrar ada era es resèrves amolonades de trendesa qu'encara non auia consagrat a cap aute èsser viuent.

Aqueth ère precisament dia de mercat, e auien arribat recentament en Bagdad, hège pòc, moltes gojates de Circasia, de Jonia, d'Arabia, deth país des Rums, dera arriba andoliana, de Serendib, dera India e dera China.

Quan arribè en centre deth mercat, es corredors e subastadors ja auien premanit aquiu es diuèrsi lòts separadament pr'amor d'evitar es desordes qu'auesse pogut costar era barreja d'aqueres races desparières. E en cada un d'aqueri lòts se ressautaue ben a cada joena, de sòrta que se la podesse examinar en toti es sensi e que cada tracte s'acabèsse sense cap enganha.

E eth Destin volec, arrés poirie escapar-se ath sòn destin, qu'es mèns prumèrs passi se filèssen de cap ath grop de joenes arribades des Isles der extrèm Nòrd.

Ath delà, encara qu'es mèns passi non s'auessen filat per eri madeishi entad aqueth lòc, es mèns uelhs aurien guardat aquiu immediatament. Pr'amor qu'aqueth grop se distinguie, entre es grops mès ombrius qu'èren apròp d'eth, pera sua claror e per ua cascada de pesades cabeladures, ròies coma er aur, que se voludauen sus es còssi d'ua blancor de plata vèrge. E es joenes que de pès integrauen aqueth grop se retirauen totes de manèra estranha, coma es fraies se retiren as sues fraies quan son deth madeish pair e dera madeisha mair.

E totes auien es uelhs blus coma era turquesa iranica quan encara sauve era umiditat dera ròca…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta dusau net

Era didec:

… E totes auien es uelhs blus coma era turquesa iranica quan encara sauve era umiditat dera ròca.

E jo, qu'ena mia vida, ò senhor mèn! auia auut era ocasion de veir joenes d'ua beresa tan estranha, èra meravilhat e sentia que eth còr me gessie dauant d'aqueth espectacle emocionant. E ath cap d'ua ora, sense poder arribar a hèr era eleccion en quauqu'ua d'eres, que totes èren parièr de beròies, agarrè dera man era que me semblèc qu'ère era mès joena e de seguit la crompè sense regatejar ne estauviar. Pr'amor qu'es gràcies l'enrodauen complètament, e ère coma era plata ena mina e coma era amelha pelada, clara e palla ar arràs, damb eth sòn anhís de seda auriòla, damb uns immensi uelhs magics, blus, jos ombriues pestanhes corbades coma es huelhes des simitarres e velhant

ua guardada de doçor marina. E en tot contemplar-la m'en brembè d'aguesti vèrsi deth poèta:

Ò tu, qu'eth tòn preciós ròstre ei matisat d'ambre coma eth ròstre dera ròsa chinesa e qu'era tua boca damb eth sòn contengut ei un pomèr purpurèu que florís sus dues cordades de granit!

Ò possessora de dus uelhs d'agata ombrejadi per petals de jacint e mès senhaladi qu'es dua anciana faraona!

Ò esplendida! se te comparèssa damb es mès beròies des nòstes estimades m'enganharia, donques qu'ès beròia sense comparacion!

Pr'amor qu'encara que sonque auesses eth gran de beresa que se lòtge en "clotet" amable dera comissura des tòns pòts, haries qu'es umans tremolèssen de holia!

Encara que solet auesses aguestes cames elegantes que se quilhen en tot guardar-se en miralh des tòns pès nudi, depassarien eri as joncs que se guarden ena aigua!

Encara que solet auesses aguesta cintura docila ath ritme des tòns esplendors, haries cuélher enveja as rames trendes der arbe ban!

E encara que solet auesses aguesta portadura, mès magnifica qu'era d'un vaishèth sus eth mar quan lo tripulen pirates, martirizaries damb es tòns vistons a toti es còrs!

E cuelhí, donc, era man dera joena, ò senhor mèn! e dempús de caperar damb eth mèn mantèl era sua nudesa, me la hi a vier ena mia casa. E me compladèc era damb era sua doçor, eth sòn silenci e era sua modèstia. E comprení enquia quin punt m'atiraue era sua beresa exotica, eth sòn pallitge, es sòns peus auriòs coma er aur en fusion e es sòns uelhs blus, tostemp entà baish, qu'evitauen tostemp es mèns, per çò dera timiditat, sense cap de dobte. E coma qu'era non parlaue era nòsta lengua ne jo era sua, evitè fatigar-la damb preguntes que quedarien sense responsa. E balhè es gràcies ath Donant, qu'auie amiat ena mia casa ua hemna qu'era sua contemplacion, per era soleta, ère tot un encantament.

Mès era madeisha net dera sua entrada ena casa non deishè de notar en era causes singulares. Pr'amor que tanlèu escuric eth dia, es sòns uelhs se heren mès ombrius, e era sua guardada, negada en doçor pendent eth dia, se tornèc usclanta, coma ahiscada per un huec interior. E la cuelhec ua sòrta d'exaltacion que se tradusie enes sues faccions en un pallitge màger encara, e per ua leugèra tremoladera des pòts. E de quan en quan guardaue entara pòrta, coma se desirèsse cuélher er aire. Mès coma qu'era ora nueitiua non ère favorabla entath passeg, e ath delà ja ère temps de sopar, me seiguí e la hi sèir-se ath mèn costat.

E mentre demoràuem que mos mestrèssen eth sopar, volí profitar era escadença entà hèr-li comprèner enquia quin punt era sua arribada ère ua benediccion entà jo, e es trendi sentiments que germinauen en mèn còr en contemplar-la. E l'amorassè doçament,

e sagè de mimar-la e d'adondar era sua anma estrangèra. E li cuelhí era man doçament e me la hi a vier enes pòts e en còr. E passè leugèrament es mèns dits pera seda incitanta dera sua cabeladura, damb tant de suenh coma se toquèssa ua plan anciana tela prèsta a daurir-se ath mendre contacte. E ja non desbrembarè, ò senhor mèn! çò que me hec experimentar aqueth contacte. E en sòrta de sénter era tebesa des peus viui, siguec coma s'es crins auriòs des sues trenes s'auessen trèt de bèth metau gelat, o coma s'era mia man, en amorassar aqueth peu, hereguèsse seda banhada en nhèu delida. E alavetz non dobtè de qué era sua cabeladura siguesse, des deth principi, teishuda complètament damb hius de filigrana d'aur.

E pensè damb era mia anma ena omnipotència infinita deth Patron des creatures, qu'enes nòsti climes les hè eth don as nòstes joenes des sues cabeladures neres e caudes coma era ala dera net, e corone eth front des clares hilhes deth Nòrd damb aguesta corona d'alhama congelada.

E, ò senhor mèn! non podí mens d'emocionar-me damb ua emocion entre estonament e delícies, en saber-me espós d'ua creatura tan estranha e tan desparièra des hemnes des nòsti climes. E enquia e tot auí era impression de qué era non ère dera nòsta extraccion comuna. E manquèc pòc entà que non l'atribuissa dons subernaturaus e vertuts desconeishudes. E la guardè damb admiracion e estonament.

Mès de seguit entrèren es esclaus amiant en cap es plates cargades de minjar, que botèren entre nosati. E vedí que, tanlèu campèc aqueth minjar, s'accentuaue er trebolament dera mia esposa, e que pes sues caròles de setin mat passauen alternatives de rojor e de pallitge, e se dilatauen es sòns uelhs, tachadi enes objèctes, sense veder-les.

E en tot atribuir tot aquerò ara sua timiditat e ara sua ignorància des nòsti costums, volí ahiscar-la a tastar eth minjar mestrat, e comencè damb un plat d'arròs codut damb boder, que d'eth me metí a minjar tient entad aquerò es dits, coma hèm normaument. Mès aquerò, en sòrta d'ahiscar eth sòn apetís, li deuec costar, solide, un sentiment semblable ara repulsion, senon ara nausèa. E luenh de seguir eth mèn exemple, virèc eth cap e guardèc ath sòn entorn coma cercant bèra causa. Dempús, après ua bona estona de trantalhament, coma vedie qu'era mia guardada li suplicaue que toquèsse eth minjar, se treiguec deth sen un petit estug talhat en un uas de mainatge, e treiguec d'eth ua plan fina tija de gramena, semblabla ad aguestes petites tiges que tiem entà netejar era aurelha. E cuelhec delicadament damb es dits aquera petita tija punchenta e se metec a punchar damb era, lentament, er arròs e hèr-se-lo a vier enes pòts mès lentament encara e gran a gran. E entre cada dues des sues petites bocades deishaue passar un long intervau de temps. De sòrta que ja auia acabat jo eth mèn minjar quan era non auie prenut qu'aua dotzèna de grans d'arròs. E aquerò siguec tot çò que volec minjar aquera net. E me semblèc endonviar, per un gèst vague, qu'ère assadorada. E non volí aumentar eth sòn trebolament ne shordar-la en tot hèr-li préner bèth aute aliment.

E aquerò non hec qu'afermir-me ena credença de qué era mia esposa estrangèra ère un èsser desparièr as abitants des nòsti païsi. E pensaua ath mèn laguens: "Com non a

d'èster desparièra des hemnes d'aciu aguesta joena que, entà alimentar-se, solet li cau eth minjar d'un auderèt? E s'ei atau per çò des besonhs deth sòn còs, que serà sus es besonhs dera su anma?" E decidí consagrar-me complètament a sajar d'endonviar era sua anma, que me semblaue impenetrabla.

E sajant de balhar-me a jo madeish ua explicacion avienta dera sua manèra d'actuar, m'imaginè que non aurie era eth costum de minjar damb òmes, mens encara damb eth sòn marit, que dauant d'eth l'aurien ensenhat a tier-se. E me didí: "Òc, qu'ei aquerò! Qu'a amiat era continéncia massa luenh pr'amor qu'ei simpla e innocenta. O dilhèu ja auie sopat! O, se non ac a hèt encara, se resèrve entà minjar soleta damb libertat."

E ara seguida me lheuè e la cuelhi dera man damb granes precaucions, e l'amiè entara estança que l'auia hèt preparar. E aquiu la deishè soleta, pr'amor de qué podesse actuar ath sòn gust. E me retirè discrètament.

E per pòur de shordar-la o de semblar-li inoportun, non volí entrar aquera net ena cramba dera mia esposa, coma, generaument, hèn es òmes ena net de nòces, senon que, ath contrari, pensè que damb era mia discrecion atiraria era gràcia dera mia esposa e atau li demostraria qu'es òmes des nòsti païsi son luenh d'èster bèsties e sense cortesia e saben, quan ei de besonh, èster delicadi e reservadi. Ça que la, ò Emir des Credents! per vida tua te juri qu'aquera net non me manquèc eth desir de *penetrar* ena mia clara esposa, era joena hilha d'omes deth Nòrd, qu'ère doça ara mia vista e qu'auie sabut encantar eth mèn còr damb era sua gràcia estranha e eth mistèri que l'enrodaue. Mès qu'ère massa preciós eth mèn plaser entà comprometer-me, auançant es eveniments, e eth hèt de premanir eth terren sonque podie aportar-me auantatges deishant qu'eth frut perdesse era sua aciditat e arribèsse a madurar damb era frescor convenenta. Ça que la, passè aquera net cuelhut d'insòmnia, pensant ena ròia beresa dera joena extrangèra que perhumaue era mia casa, e qu'eth sòn còs lustrós me semblaue saborós coma er albricòt cuelhut jos era rosada, e velotat coma eth, e desirable coma eth…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta tresau net

Era didec:

… pensant ena ròia beresa dera joena extrangèra que perhumaue era mia casa, e qu'eth sòn còs lustrós me semblaue saborós coma er albricòt cuelhut jos era rosada, e velotat coma eth, e desirable coma eth.

E a londeman, quan mos amassèrem entà dinar, l'acuelhí damb un ròstre arridolent e en tot inclinar-me ada era, coma auia vist hèr en d'autes ocasions as emirs d'Occident, arribadi aciu o enviadi peth rei des francs. E la hi sèir ath mèn costat dauant des plates de minjar, qu'entre eres i auie, coma era vesilha, un plat d'arròs codinat damb boder e qu'es sòns grani èren destacadi, meravihosment codinadi e perhumadi damb boder. Mès era mia esposa hec parièr qu'era vesilha, sense tocar arren senon et plat d'arròs,

excludint toti es auti minjars e punchant lentament es grani un a un damb era petita tija entà hèr-se-les a vier ena boca.

E jo, encara mès estonat qu'era vesilha, pensè: "Per Allà! a on aurà pogut apréner a minjar, era, arròs d'aguesta manèra? Dilhèu ena sua familha, en sòn país. O dilhèu ac hè atau pr'amor que minge molt pòc? O ei que vò compdar es grans d'arròs, entà non minjar un dia mès qu'er aute? Mès s'ac hè atau per esperit d'economia e entà ensenhar-me a non èster prodig, per Allà que s'enganhe, donques que non mos cau crànher arren en aguest sens, e non serà aquerò çò que mos posque arroïnar bèth dia. Pr'amor que, gràcies ath Retribuidor, podem víuer damb tranquillitat sense privar-mos de çò de besonh ne de çò superflú.

Mès, auesse o non comprenut es mèns pensaments e era mia perplexitat, era mia esposa non deishèc de minjar d'aquera manèra incomprensibla. E coma s'auesse volut aplacar-me mès encara, punchèc es grans d'arròs encara mès de quan en quan, e acabèc en tot netejar era petita tija sense dider-me ua soleta paraula ne guardar-me, en tot sauvar-se-la en estug de uas. E aquerò siguec tot çò que la vedí hèr aqueth maitin. E vaquí que, de nets, dempús de sopar, se passèc exactament madeish, atau coma eth dia a vier e guairi còps mos metérem dauant deth mantèl entà minjar amassa.

Quan me convencí de qué non ère possible qu'ua hemna viuesse damb tan pòc aliment coma era, ja non dobtè de què darrèr d'aquerò i auie un mistèri mès estranh encara qu'era existéncia dera mia esposa. E aquerò me hec decidir a demorar encara, damb era esperança de qué eth temps l'acostumarie a víuer damb jo, coma desiraue era mia anma. Mès non me tardè a encuedar-me'n de qué era mia esperança ère en bades e que, costèsse çò que costèsse, auia de trapar ua explicacion d'aquera manèra de víuer tan desparièra dera nòsta. E vaquí que se presentèc era occasion, era madeisha, quan jo mens m'ac demoraua.

Efectivament, ath cap de quinze dies de paciéncia e de discrecion dera mia part, decidí hèr ua visita per prumèr viatge ara cramba noviau. E ua net que jo me pensaua qu'era mia esposa dormie hège ja ua bona estona, venguí silenciosament ena cramba qu'ocupaue era, en un costat opausat ath mèn, e arribè ena pòrta deth sòn quarto, en tot non hèr bronit damb es mèns passi pr'amor de non trebolar eth sòn saunei. Pr'amor que non la volia desvelhar bruscament, e la volia contemplar, ath mèn gust, dormida, en tot imaginar-me-la damb es paupetes barrades e damb es sues longues pestanhes corbades, tan beròia coma es hurís deth cèu.

E vaquí que, quan arribè ena pòrta, entení laguens es passi dera mia esposa. E coma que non podia compréner qué la tenguie encara desvelhada a ua ora tan auançada dera net, m'ahisquèc eth curiosèr a amagar-me darrèr dera cortina dera pòrta entà veir se qué arribaue. E de seguit se dauric era pòrta, e era mia esposa apareishec en lumedan vestida damb es sòns vestits de carrèr e esguitlant-se pes rajòles de marme sense hèr eth mendre bronit. E la guardè quan passèc per dauant de jo ena escurina, e estonat, se me congelèc era sang en còr. Ath miei des tenèbres, era sua cara semblaue illuminada pes dus tidons des sòns uelhs, semblables as uelhs des tigres, que se ditz que usclen ena escurina e

illuminen eth camin der extermini e deth mortalatge. E se retiraue ad aguestes figures espaventoses que mos envien en sauneis es genn dolents quan volen hèr-mos pensar enes catastròfes que tramen contra nosati. Enquia e tot era me semblaue ua gennia dera espècia mès crudèu, damb era sua cara esblancossida, es sòns uelhs alugadi, es peus auriòs, que se quilhauen d'ua manera terribla en sòn cap. E jo, ò senhor mèn! sentí que se me sarrauen e se me trincauen es maishères, e que se me secaue era saliua dera boca, e que me quedaua sense alend. Ath delà, encara que m'auessa pogut botjar, m'auria sauvat fòrça de hèr eth mendre acte de preséncia darrèr d'aquera cortina, en aqueth lòc que non me corresponie.

Demorè, donc, a qu'era s'aluenhèsse, entà gésser deth mèn amagader, en tot recuperar er alend perdut. E me dirigí entara hièstra que daue tath pati dera casa, e guardè a trauèrs deth hiestron. E podí veir que daurie era era pòrta deth carrèr e gessie, cauishigant a penes eth solèr damb es sòns pès nudi. E la deishè aluenhar-se un shinhau, e corrí entara porta qu'auie deishat era miei dubèrta, e la seguí de luenh, amiant es mies sandales ena man. E dehòra, tot ère illuminat pera lua, e eth cèu sancer se desplegaue sublim, coma cada net, damb es sues lums scintillantes. E a maugrat dera mia emocion, lheuè era mia anma entath Patron des creatures e didí mentaument: "Ò Senhor, Diu d'exaltacion e de vertat! Sigues testimòni de qué è actuat damb discrecion e onestetat damb era mia esposa, aguesta hilha d'estrangèrs, encara que desconeishi tot çò que hè ada era, que dihèu pertanhe a ua raça descreiguda qu'ofense eth tòn Ròstre, Senhor! E ara sabi pas se qué va a hèr aguesta net jos era claror propicia deth tòn cèu. Mès ne d'apròp ne de lunh voi aparéisher jo coma complice des sues accions. Pr'amor que per auança les refusi se son contràries ara tua lei e ar ensenhament deth tòn Enviat (damb eth era patz e era pregària!)"

E dempús de padegar atau es mèns escrupuls, non trantalhè mès a seguir ara mia esposa entà on anèsse.

E vaquí que trauessèc era toti es carrèrs dera ciutat, caminant damb seguretat, coma s'auesse neishut entre nosati e s'auesse elevat enes nòsti barris. E jo la seguia de luenh ath revolum dera sua cabeladura, que hugie sinistrament darrèr d'era ena net. E arribèc era as darrères cases, trauessèc es pòrtes dera ciutat e entrèc enes camps desabitadi que de hège centenats d'ans servissen de casa as mòrts. E deishèc entà darrèr eth prumèr cementèri, qu'es sues hòsses èren excessiuament ancianes, e s'esdeguèc a entrar en cementèri que s'acogaue ara gent cada dia. E jo pensaua: "Que deu auer aciu a ua amiga o a ua fraia mòrta, d'aqueres que vengueren damb era de païsi estrangèrs. E vò complir es sòns deuers ath sòn costat pendent era net, ath miei dera solitud e deth silenci." Mès de ressabuda me'n brembè deth sòn aspècte terrible e des sòns uelhs alugadi, e de nauèth se m'amolonèc era sang en còr.

E vaquí que surgentèc entre es hòsses ua figura qu'era sua espècia non podia jo endonviar encara, e que gessec ar encontre dera mia esposa. E per çò dera sua òrra fesomia e peth sòn cap de ièna carnissèra, arreconeishí ua *ghula* (sòrta de dimòni de maus e pestiléncies) en aquera forma sepulcrau.

E queiguí en solèr darrèr d'ua hòssa, pr'amor qu'es cames me trantalhauen. E gràcies ad aquera circonstància, a maugrat dera suspresa espaventosa que me cuelhie, podí veir ara *ghula*, que non me vedie era, apressar-se ara mia esposa e cuelher-la dera man entà amiar-la ath cant d'ua hòssa. E se seigueren es dues, ua dauant dera auta, ath costat d'aquera hòssa. E era *ghula* s'inclinèc entath solèr e s'incorporèc amiant enes sues mans un objècte redon, qu'autregèc en silenci ara mia esposa. E en aqueth objècte arreconeishí un crani uman, recentament separat d'un còs sense vida. E era mia esposa, deishant anar un sorriscle de bèstia herotja, clauèc damb ràbia es sòns dents en aquera carn mòrta e se metec a nhacar-la d'ua manèra orrorosa.

En veir aquerò, ò senhor mèn! sentí qu'eth cèu me queiguie ath dessús. E en mèn espant deuí deishar escapar un crit d'orror que tradic era mia preséncia. Pr'amor que, còp sec, vedí ara mia esposa de pès sus era hòssa que m'amagaue. E me guardaue damb es uelhs deth tigre ahaimat quan va a quèir sus era sua presa. E ja non dobtè dera mia perdicion irremediabla. E abans de qué jo podessa hèr eth mendre movement entà defener-me o entà prononciar ua formula invocadora que me protegisse des malastres, la vedí esténer eth braç per dessús de jo e cridar cèrtes paraules en ua lengua desconeishuda qu'auie accents semblables as brams que s'entenen enes desèrts.

A penes auec vomegat era aqueres paraules diaboliques, còp sec me vedi metamorfosat en gosset…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta quatau net

Era didec:

… A penes auec vomegat era aqueres paraules diaboliques, còp sec me vedi metamorfosat en gosset. E era mia esposa se precipitèc sus jo, seguida dera espaventosa *ghula*. E tan violentament se meteren contra jo a còps de pè, que sabi pas se com non me quedè mòrt en aqueth lòc. Ça que la, eth perilh gran que me trapaua e era amor ara vida me balhèren fòrça e valor entà sautar sus es mies quate pautes e meter-me en hujuda damb era coa entre es cames, acaçat damb parièra ràbia pera mia esposa e pera *ghula*. E sonque quan me lancèren fòrça luenh deth cementèri siguec quan deishèren de mautractar-me e de córrer ath mèn darrèr, qu'udolaua de dolor e me queiguia cada dètz passi. E les vedí tornar entath cementèri. E m'esdeguè a trauessar es pòrtes dera ciutat, coma un gosset perdut e malerós.

A londeman, dempús d'ua net passada hènt torns pera ciutat e evitant es mossegades des gossets de barri, que m'acaçauen coma a un intrús, se m'acodic era idia de refugiar-me en bèth lòc pr'amor d'escapar-me des sòns atacs crudèus. E me calè rapidament ena prumèra botiga dubèrta ad aquera ora deth maitin. E m'amaguè en un cornèr entà escapar dera sua vista.

Aquera botiga ère d'un venedor de caps e pautes de moton. E eth botiguèr me protegic ara prumeria des mès agressors, que volien entrar en interior dera botiga. E artenhec hèr-les enlà e aluenhar-les. Mès que siguec entà vier ath mèn costat damb er in d'espaurir-me. E vedí, plan que òc, que non podia compdar damb eth refugi e era proteccion que demoraua. Pr'amor qu'aqueth tripèr ère ua d'aguestes persones escrupuloses a mès poder e supersticiosament fanatiques, que tien as gosset coma animaus immundi e non trapen pro aigua e sabon entà lauar era sua ròba quan, per edart, les heregue un gosset quan passe peth sòn costat. S'apressèc, donc, a jo, e me menacèc damb eth gèst e era votz entà que me n'anèssa dera sua botiga çò mès lèu possible. Mès jo me hi eth pèc, gemegant damb udòls lamentables e guardant-li es pès damb uelhs implorants. Alavetz, cuelhec un shinhau de pietat, e deishèc eth baston que me menaçáue, e coma que tu per tu volie que jo gessessa dera sua botiga, agarrèc un des admirables bocins flairosi de pautes codinades, e tient-lo damb era punta des dits de sòrta que jo lo vedessa ben, gessec en carrèr. E tirat pera flaira d'aquera bocada deliciosa, ò senhor mèn! me lheuè deth mèn cornèr e seguí ath tripèr, que me lancèc eth bocin tanlèu me veiguec dehòra dera botiga, e tornèc ena sua casa. E quan m'auí avalat aquera carn excellenta, volí tornar en mèn cornèr. Mès que non auia previst qu'eth venedor de caps, prevìent eth mèn impuls, s'estaue en lumedan, imbrandable, damb eth terrible baston de nuds ena man. E me calec guardar-lo damb actitud suplicanta, botjant era coa entà indicar-li qu'imploraua d'eth, eth favor d'aqueth refugi. Mès se tenguec inflexible, e enquia e tot comencèc a quilhar eth baston, en tot cridar-me damb ua votz que non deishaue cap lòc a dobtes sus es sues intencions: "Vè-te'n, ò proxeneta!"

Alavetz, plan umiliat e cranhent, ath delà, es atacs des gossets deth barri, que ja començauen a quèir sus jo des de toti es punts deth mercat, me metí a córrer e artenhí ara prèssa era botiga dubèrta d'un pastissèr qu'ère apròp dera deth tripèr.

E vaqui que, a prumèr còp de uelh, aqueth pastissèr me semblèc, plan ath contrari deth venedor de caps de moton, avalat d'escrupuls e dominat pes superticions, un òme alègre de bon auguri. E n'ère, plan que òc. E en moment que jo arribè dauant dera sua botiga ère eth seigut en sòn tapís prenent er esdejoar. E encara que jo non l'auia balhat cap pròva des mèns talents de minjar, era sua anma pietosa l'ahisquèc de seguit a lançar-me un tròç gran de pan banhat en sausa de tomata, en tot dider-me damb votz corau: "Tè, ò praube! minja a gust!" Mès jo, luenh de lançar-me damb aviditat e gorjaria sus eth ben d'Allà, coma hèn, generaument, es auti gossets, guardè ath generós pastissèr en tot hèr-li un gèst damb eth cap e botjar era coa coma pròva dera mia gratitud. E lo deuec emocionar era mia cortesia e la deuec veir agradiuament, pr'amor de que hec un arridolet bontadós. E encara que non me torturaue era hame e non auia talents de minjar, cuelhí damb es dents eth tròç de pan, sonque entà complader-lo, e me lo mingè lentament pr'amor de hèr-li veir qu'ac hèga en atencion ada eth e en aunor sòn. E eth ac comprenec tot, e me cridèc e me hec un senhau entà que me seiguessa ena sua botiga. E me seiguí, en tot deishar anar petits udòls de plaser e guardant eth carrèr pr'amor d'indicar-li que de moment non li demanaua ua auta causa qu'era sua proteccion. E gràcies a Allà, que l'auie dotat d'intelligéncia, comprenec totes es mies intencions, e me

hec amorasses que m'encoratgèren e me balhèren confiança; gausè, donc, entrar ena sua casa. Mès que siguí pro escarrabilhat entà hèr-li veir que solet ac haria damb eth sòn consentiment. E luenh d'opausar-se ara mia entrada, se mostrèc, ath contrari, plen d'afabilitat e me senhalèc un lòc a on poiria installar-me sense incomodar-lo. E cuelhí possession d'aqueth lòc, que des d'alavetz me sauvè pendent tot eth temps que siguí en aquera casa.

E a compdar d'aqueth moment, eth mèn patron sentec per jo ua grana afeccion e me tractèc damb benevolença extrèma. E non podie esdejoar, dinar ne sopar sense auer-me ath sòn costat e balhar-me ua racion pro abondosa. E dera mia part jo li mostraua tota era fidelitat e tota era abnegacion que pòt mostrar era milhor anma de gosset. E per çò der agraïment que sentia pes sòns suenhs, auia es uelhs tachadi de contunh en eth e non li deishaua hèr un solet pas en carrèr, sense anar ath sòn darrèr fidèument, autant mès coma que me n'encuedè de qué era mia atencion l'agradaue, e que se per edart se dispausaue a gésser sense que jo, per bèth motiu, me n'auessa sabut per auança, non deishaue de cridar-me familiarament, hènt un fiulet. E de seguit me lançaua jo en carrèr des deth mèn lòc, e sautaua e me voludaua, hènt mil torns e mil va-e-veni ena pòrta. E non cessaua en taus rambalhs enquia que gessie eth en carrèr. E alavetz l'acompanhaua entà on anèsse, en tot seguir-lo o corrent dauant d'eth e guardant-lo de quan en quan entà demostrar-li era mia alegria e eth mèn gòi.

Hège ja bèth temps qu'èra jo ena casa deth pastissèr, quan un dia entre es dies entrèc ena botiga ua hemna que crompèc un panet que venguie de gésser peth uet deth horn.

Dempús de pagar-li ath mèn patron, era hemna cuelhec eth pan e se dirigic entara pòrta. Mès eth mèn patron, que se n'encuedèc de qué era moneda ère faussa, cridèc ara hemna e li didec: "Ò Senhora, qu'Allà alongue era tua vida! mès se t'ei parièr m'estimi mès ua auta moneda qu'aguesta! E ath madeish temps, eth mèn patron l'aufric era moneda mentada. Mès era hemna, qu'ère ua vielha endurida, se remic, protestant, a cuélher era moneda, en tot díder qu'ère bona, e didec: "Ath delà, que non sò jo eth que l'a fabricat, e es monedes non se pòden escuélher coma es melons d'aigua e coma es cornishons!" E eth mèn patron non quedèc de cap manèra convençut pes arguments sense consisténcia d'aquera vielha, e li didec damb votz tranquilla encara que non sense cèrt mesprètz: "Era tua moneda ei tan visiblament faussa, qu'enquia e tot aguest gosset mèn, que ves aciu, e que solet ei un animau mut sense intelligéncia, non s'engaharie en veder-la." E simplament, damb er in d'umiliar ad aquera calamitosa, e sense creir ne peth mau de morir ena capitada der acte qu'anaue a amiar a tèrme, me didec, en tot cridar-me peth mèn nòm: "*Bakht! Bakht*! Vene, vene aciu!" E en enténer era sua votz, acodí ada eth, botjant era coa. E de seguit cuelhec eth calaish de husta a on sauvaue es sòns sòs, e lo uedèc en solèr, escampilhant dauant mèn totes es monedes que contenguie.

E me didec: "Aciu, aciu! Vès toti aguesti sòs? Guarda ben totes aguestes monedes! e ditz-me se i a entre eres ua moneda faussa!" E jo examinè atentiuament totes es monedes, ua darrèr dera auta, en tot possar-les leugèrament damb era pauta, e non me tardè en quèir sus era moneda faussa. E la deishè en un costat, separant-la deth molon e

botant ath dessús era pauta entà hèr-li compréner ath mèn patron que l'auia trapat. E lo guardè, hènt petits udòls e botjant-me fòrça.

En veir aquerò, eth mèn patron, qu'ère luenh de demorar semblabla pròva de perspicàcia en un animau dera mia espècia, arribèc ar arràs der estonament e dera meravilha, e exclamèc: "Allà ei eth mès gran! e solet en Allà i é era omnipoténcia!" E era vielha, sense poder remir ja aquerò qu'auien vist es sòns pròpris uelhs, e espaurida ath delà de çò que venguie de veir, s'esdeguèc a recuélher era sua moneda faussa e autrejar a cambi ua de bona. E gessec ara prèssa, en tot embolhar-se ena coa deth sòn vestit.

Per çò deth mèn patron, sense remeter-se encara der estonament que li costèc era mia perspicàcia, cridèc as sòns vesins e a toti es botiguèrs deth mercat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta cincau net

Era didec:

… Per çò deth mèn patron, sense remeter-se encara der estonament que li costèc era mia perspicàcia, cridèc as sòns vesins e a toti es botiguèrs deth mercat. E les condèc, damb admiracion, çò que s'auie passat, non sense exagerà eth mèn merit, que ja per eth madeish ère pro estonant.

En enténer aguest relat deth mèn patron toti es presents se'n heren dera mia intelligéncia, dident que jamès auien vist un gosset tan meravilhós. E entà comprovar eri madeishi era vertat des paraules deth mèn patron, non perque sospechèssen dera sua bona fe, senon solet damb er in de laudar-me mès, voleren botar a pròva era mia sagacitat. E anèren a cercar totes es monedes fausses qu'auien enes sues cases, e me les mostrèren amassa damb d'autes de bona lei. E en veir aquerò, pensè: "*Ya Allà*! Qu'ei estonant eth nombre de monedes fausses que i a enes cases d'aguesta gent!"

Ça que la, coma que non volia que damb era mia omission s'ennerisse eth ròstre deth mèn patron en preséncia des sòns vesins, examinè atentiuament totes es monedes que me meteren dauant des uelhs. E non n'auec ua soleta de faussa que jo non li botèssa era pauta ath dessús e la separèssa des autes.

E era mia fama s'estenec per toti es mercats dera ciutat, e arribèc enquias harems gràcies ara loquacitat dera esposa deth mèn patron. E des deth maitin enquiara net assautaue era pastisseria ua multitud de curiosi que volien experimentar era mia abiletat entà distinguir era moneda faussa. E tot eth dia èra jo tengut a complàder d'aguesta manèra as clients, cada dia mès nombrosi, que venguien ena casa deth mèn patron des des barris mès aluenhats dera ciutat. E d'aguesta sòrta, era mia reputacion l'autregèc ath mèn patron mès guanhs qu'es de toti es pastissèrs dera ciutat amassa. E non deishaue eth mèn patron de benedir era mia arribada, qu'auie estat entada eth tan preciosa coma

un tresòr. E era sua fortuna, per çò des sentiments caritatius, entristic ath venedor de caps de moton, que se mossegaue es dits de ràbia. E avalat pera enveja, non deishèc de premanir-me emboscades entà hèr-me a vier damb eth, uns còps, e d'auti entà balhar-me desengusti, ahiscant contra jo, tanlèu gessia de casa, es gossets deth barri. Mès jo non auia arren a crànher, pr'amor que, d'un costat èra plan ben protegit peth mèn patron, e der aute costat, èra tanben protegit pes botiguèrs, admiradi dera mia abiletat.

E hège ja bèth temps que viuia jo d'aguesta sòrta, enrodat dera consideracion generau; e auiria estat content dera mia vida, senon auesse assautat de contunh era mia memòria eth rebrembe deth mèn ancian estat de creatura umana. E çò que mès me hège patir non ère èster un gosset entre es gossets, senon veder-me privat der usatge dera paraula e èster redusit a exprimir-me solet damb era guardada e damb es pautes o damb udòls inarticulatdi. E a viatges, quan me'n brembaua dera terribla net deth cementèri, se me quilhauen es peus deth lomb e m'estrementia.

Un dia entre es dies, ua vielha d'aspècte respectable venguec, coma toti, a crompar pan ena pastisseria, atirada pera mia reputacion. E coma toti es auti, quan cuelhec eth pan e li calec pagar, non deishèc de lançar-me quauques monedes qu'entre eres n'auie botat, de bon voler, entà hèr era experiéncia, ua de faussa. E de seguit separè es autes dera moneda de mala lei e botè era pauta ath dessús, guardant ara vielha, entà convidar-la a comprovar s'auia acertat. E cuelhec era era moneda, dident: "Qu'as acertat!, ei era faussa!" E me guardèc damb grana admiracion, paguèc ath mèn patron eth pan qu'auie crompat, e quan se n'anèc me hec un senhau imperceptible que significaue clarament: "Seguis-me!"

E vaquí, ò Emir des Credents! qu'endonviè qu'aquera hemna s'interessaue per jo d'ua manèra particulara, donques qu'era atencion que m'auie guardat ère molt desparièra dera manèra que me guardauen es auti. Ça que la, coma mesura de prudéncia, la deishè partir, en tot contentar-me solet en guardar-la. Mès dempús de hèr uns passi, se virèc era entà jo, e en veir que jo non hèja que guardar-la sense botjar-me deth lòc, me hec un aute senhau mès ahiscant qu'eth prumèr. Alavetz, possat per un curiosèr mès fòrt qu'era mia prudéncia, en tot profitar-me'n de qué eth mèn patron ère en aute costat dera botiga tengut a còder pan, sautè en carrèr e seguí ara senhora. E me metí a caminar ath sòn darrèr, parant de quan en quan, trantalhant e botjant era coa. Mès, encoratjat per era, acabè en tot superar era mia inquietud e arribè damb era ena sua casa.

E dauric era pòrta dera casa, entrèc era prumèra, m'amièc entàs crambes interiores e dauric ua estança, qu'en era me hec passar. E vedí seiguda en un divan a ua joena coma era lua, que brodaue. E aquera joena, en veder-me, se caperèc de seguit damb eth vel, e era senhora vielha li didec: "Ò hilha mia! te hèsqui a vier eth famós gosset deth pastissèr, eth madeish que tan ben sap diferenciar es monedes bones des fausses.

E ja sabes es dobtes que te didí des de que correc eth rumor sus aguest ahèr. E aué è anat a crompar pan en aguesta botiga e è estat testimòni dera vertat des hèts; e me hi seguir per aguest gosset tant estranh que meravilhe a Bagdad. Ditz-me, donc, era tua opinion, ò hilha mia! pr'amor de que m'en sàpia se m'è enganhat enes mies

conjectures!" E de seguit contestèc era joena: "Per Allà, ò mair! que non t'as enganhat! E de seguit t'ac vau a demostrar!"

E era joena se lheuèc en aquera ora e en aqueth instant, cuelhec ua tassa de coeire ròi plia d'aigua, gasulhèc sus era cèrtes paraules que non comprení, e en tot esposcar-me damb quauques gotes d'aquera aigua, didec: "Se neisheres gosset, seguís en tot èster gosset! Mès se neisheres coma èsser uman, voluda-te e recupera era tua forma primitiva en vertut d'aguesta aigua!" E de seguit me voludè. E se trinquèc er encantament, e perdí era forma de gosset entà convertir-me en òme, qu'ère eth mèn estat naturau.

Alavetz, esmoigut d'agraïment, me lancè as pès dera mia liberadora pr'amor de balhar-li es gràcies de tan gran benefici; e punè era òrla deth sòn vestit; e li didí: "Ò joena benedida! Allà t'autrege es sòns milhors beneficis que d'eri te sò deutor e que non as trantalhat en afavorir a un òme que non coneishes, qu'ei estranh ena tua casa. Com vau a trapar paraules entà balhar-te es gràcies e benedir-te coma te merites? Te cau saber, aumens, que ja non me pertanhi donques qu'as crompat per un prètz que depasse en molt ath mèn valor. E pr'amor de que coneishes damb exactitud ar esclau qu'ara ei dera tua proprietat e possession, te vau a condar era mia istòria en pòques paraules pr'amor de non shordar ne fatigar eth tòn enteniment."

E alavetz li didí se qui èra e com, en èster celibatari, me decidí còp sec a cuélher coma esposa, non a ua d'entre es hilhes des notables de Bagdad, ena nòsta ciutat, senon entre es esclaues estrangères que se venen e se crompen. E mentre era mia liberadora e era sua mair m'escotauen atentiuament, les condè tanben se com m'auie sedusit era estranha beresa dera joena deth Nòrd, e eth mèn matrimòni damb era, e era mia complacéncia e es mèns suenhs entara sua persona, e eth mèn anament delicat, e era mia paciéncia suportant es sues manères extraordinàries.

E les hi eth relat der espaventós descurbiment nueitiu, e de tot çò d'aute, des deth principi enquiath finau e sense amagar-les arren.

Quan era mia liberadora e era sua mair enteneren eth mèn relat, arribèren ar arràs dera indignacion contra era mia esposa, era joena deth Nòrd. E era mair dera mia liberadora me didec: "Ò hilh mèn! Be n'ei d'estranha era tua conducta! Com a pogut inclinar-se era tua anma entà ua hilha d'estrangèrs, quan era nòsta ciutat ei tan rica en joenes de toti es colors, e quan tan escuelhudi e tan nombrosi son es beneficis d'Allà sus es nòstes joenes?

Cèrtament, deuies èster encantat per çò d'auer alistat d'aguesta manèra sense discerniment e auer confiat eth tòn destin enes mans d'ua persona que se diferenciaue de tu ena sang, ena raça, ena lengua e en era origina. E pro veigui que tot a estat instigacion deth Cheitan, deth Maligne, deth Lapidat. Mès, balhem gràcies a Allà que, mejançant era mia hilha, t'a desliurat dera marridesa dera estrangèra e t'a entornat ara tua forma anteriora d'èsser uman!" E dempús de punar-li es mans, contestè: "Ò mair mia benedida! m'empenaïsqui dauant d'Allà e dauant deth tòn ròstre venerable, dera mia accion desconsiderada. E non desiri ua auta causa qu'entrar ena tua familha dera

madeisha manèra qu'è entrat ena tua misericòrdia. Atau, donc, se me vòs acceptat coma espós legitim dera tua hilha d'anma nòbla, non te cau que prononciar era tua paraula de conformitat." Era contestèc: "Dera mia part, que non veigui cap inconvenent entad aquerò! Mès, qué te semble a tu, ò hilha mia? Te conven aguest excellent joen qu'Allà a botat en nòste camin?" E era mia joena liberadora contestèc: "Òc, per Allà, me conven, ò mair mia! Mès que non ei tot, aquerò. Me cau prumèr qu'en avier lo botem protegit des menaces dera marridesa dera sua anciana esposa, pr'amor que non ei pro auer trincat er encantament que per eth l'auie excludit, era, dera societat des èssers umans, e mos cau redusir-la entà tostemp dera impossiblitat de hèr-li cap mau!" Dempús de parlar atau, gessec dera abitacion que mos trapàuem, tornant ath cap d'un instant damb un flascon entre es dits. E m'autregèc aqueth flascon, qu'ère plen d'aigua, e me didec: "Sidi Nemam, es mèns libres ancians, que vengui de consultar, m'afirmen qu'era pervèrsa estrangèra non ei ena tua casa ara, e se tardarà a tornar. E tanben m'afirmen qu'era tafurèla simule, dauant des sòns sirvents, que sent grana inquietud pera tua abséncia. Hè lèu, donc, mentre era ei dehòra, a tornar ena tua casa damb eth flascon que vengui de botar enes tues mans, e a demorar-la en pati, de sòrta que quan torni se trape bruscament cara a cara damb tu. E cuelhuda d'estonament en veder-te de nauèth, virarà era esquia entà hùger. E ara seguida l'esposcaràs damb era aigua d'aguest flascon, en tot dider-li: "Abandona era tua forma umana e convertis-te en ègua!" E era de seguit se tornarà en ègua entre es ègües. E sautaràs en sòn lomb, e la cuelheràs pes crins, e sense hèr-ne cabau dera sua resisténcia, haràs que li meten ua brida dobla a tota pròva. E entà castigar-la coma se merite, li foteràs còps de foet enquia qu'eth cansament t'obligue a parar. E toti es dies d'Allà li haràs patir un tracte parièr. E d'aguesta sòrta serà com la dominaràs. E sense aquerò, era sua marridesa acabarà en tot vencer-te. E te harà patir."

E jo, ò Emir des Credents! contestè damb era audida e era aubediéncia, e m'esdeguè a anar ena mia casa pr'amor de demorar era arribada dera mia anciana esposa, en tot plaçar-me dessimuladament de sòrta que la vedessa vier de luenh e podessa presentar-me cara a cara damb era damb brusquetat. E vaquí que non se tardèc a mostrar-se. E a maugrat dera emocion que me cuelhec quan la vedí per çò dera sua beresa impressionanta, non deishè de hèr aquerò qu'auia vengut a hèr. E artenhí a satisfaccion mia, convertir-la en ègua.

E a compdar d'alavetz, dempús d'amassar-me damb laci licits damb era mia liberadora, qu'ère dera mia sang e dera mia raça, non deishè de hèr patir ara ègua que vederes en meidan, ò Emir ders Credents! eth tracte crudèu, plan que òc, qu'a herit era tua vista, mès qu'a era justificacion ena perniciosa marridesa dera estrangèra.

E aguesta ei era mia istòria!

Quan eth califa auec entenut eth relat de Sidi Neman, s'estonèc fòrça ath sòn laguens, e li didec ath joen: "Cèrtament era tua istòria ei singulara, e ei meritat eth tracte que hès patir ad aguest ègua blanca. Ça que la, me shautarie veder-te intercedir damb era tua

esposa entà que consentisse en cercar era manèra de non castigar-la cada dia damb tant de rigor, encara que sauvant ad aguesta ègua damb era sua forma d'ègua.

Mès s'era causa non ei possibla, Allà ei eth mès gran!"

E dempús de parlar atau, Al-Raschid s'acarèc damb eth dusau personatge, qu'ère eth beròi cavalièr que quan lo trapèren anaue ath cap dera acompanhada sus un shivau que damb eth sòn aspècte pregonaue era sua raça, aqueth cavalièr auie er anament d'ùn emir de rei e a sua acompanhada ère seguida per un palanquin qu'en eth i auie seigudes dues princesses joenes e uns musics que tocauen melodies indies, e les didec…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta siesau net

Era petita Doniazada exclamèc: "Ò fraia mia! se te platz, esdega-te a dider-mos se qué se passèc quan eth califa s'auec acarat damb eth joen cavalièr qu'ath sòn darrèr tocauen melodies indies e chineses!"

E contestèc Schahrazada: "Damb eth còr amistós!"

E seguic d'aguesta manèra:

"… Quan eth califa s'acarec damb eth beròi cavalièr qu'ère de pès entre es sues mans, e qu'auie trapat botjant-se sus un shivau que damb eth sòn aspècte pregonaue era sua raça, li didec: "Ò joen, per çò dera tua cara m'as semblat un nòble estrangèr, e entà facilitar-te er accès ath mèn palai t'è hèt a vier ena mia presencia pr'amor de qué era nòsta audida e era nòsta vista s'alègren damb tu. Atau, donc, s'as bèra causa entà demanar-mos, o bèra causa admirabla que condar-mos, non t'artures mès." E dempús de punar era tèrra entre es mans deth califa, eth joen s'inclinèc e contestèc: "Ò Emir des Credents! eth motiu dera mia arribada en Bagdad non ei ua embaishada o ua comission, coma tanpòc un simple curiosèr, senon simplament eth desir de tornar a veir eth pais que neishí e a on è de víuer enquiara mia mòrt. Mès era mia istòria ei tant estonanta, que no trantalhi a condar-la ath nòste patron er Emir des Credents."

Istòria deth cavalièr qu'ath sòn darrèr tocauen melodies indies e chineses

Te cau saber, ò senhor mèn e corona deth nòste cap! que per çò deth mèn ancian mestièr, que tanben siguec eth mestièr deth men pair e deth pair deth mèn pair, èra jo un lenhaire e eth mès praube entre es lenhaires de Bagdad. E ère molta era mia misèria, e cada dia ère agreujada pera preséncia, ena mia casa, dera hilha deth mèn soèr, era mia esposa, hemna de mau caractèr, aganida, orgulhosa, dotada de uelhs uets e d'esperit mesquin. Ath delà, non servie entad arren, e era escampa dera nòsta codina s'aurie pogut comparar damb era en trendesa e flexibilitat. E coma qu'ère mès tenaça qu'ua mosca de saumet e mès escandalosa qu'ua garia espaurida, auia jo decidit, dempús de

moltes discussions e trebucs, non dirigir-li era paraula jamès, e executar, sense discutir, toti es sòns capricis, damb era fin d'auer ua cèrta tranquillitat quan tornaua deth mèn trabalh fatigós deth dia. Damb aquerò, quan eth Donant retribuie es mèns trabalhs damb quauqui dracmes de plata, era maudida non deishaue d'acodir a apoderar-se d'eri, tanlèu jo passaua eth lumedan. E atau ei se com se passaue era mia vida, ò Emir des Credents!

Un dia entre es dies, en auer besonh de crompar-me ua còrda pr'amor d'estacar es hèishi, donques qu'era qu'auia ère tota desfilada, me decidí, a maugrat deth terror que m'inspiraue era idia de dirigir-li era paraula ara mia esposa, a hèr-li saber eth besonh qu'auia de crompar aquera còrda naua. E a penes gesseren dera mia boca es paraules "crompar" e "còrda", ò Emir des Credents! me pensè que sus eth mèn cap se daurien totes es pòrtes des tempèstes. E aquerò siguec ua tormenta d'injúries e recriminacions que non me cau repetir en preséncia deth nòste patron. E botèc punt finau ara peleja, dident: "A, eth pejor des tafurèls e des males persones! Solide que sonque me reclames aguesti sòs entà entà despener-les damb es prostitutes de Bagdad! Mès, tie compde, pr'amor que susvelhi era tua conducta a uelhs vedents. E se reaument vòs aguesti sòs entà ua còrda, gesserè damb tu entà que la crompes dauant de jo. E ath delà, en avier, non gesseràs de casa sense jo!"

E parlant atau, m'arrosseguèc rabiosament entath mercat, e era madeisha paguèc ath mercadèr era còrda que me calie entà guanhar-me eth pan. Mès Allà se'n sap de guairi regategi e guardades de reuelh, dirigides alternativament a jo e ath mercadèr, costèc aquera accidentada crompa.

Mès, ò senhor mèn! aquerò non ère senon eth començament deth mèn malastre d'aqueth dia. Pr'amor que, en gésser deth mercat, coma que me volia díder adiu dera mia esposa pr'amor d'anar-me'n a trabalhar, me didec era: "Com, qué te cau? Jo que vengui damb tu, e non te dèishi!" E còp sec, sautèc en lomb deth mèn saumet, e higec: "A compdar d'ara, entà poder susvelhar eth tòn trabalh, t'acompanharè ena montanha a on dides que passes eth dia."

E en escotar semblabla notícia, ò senhor mèn! vedí que s'ennerie eth mon dauant de jo, e comprení que ja non me restaue ua uata causa que morir. E me didí: "Vaquí, ò praube! qu'era calamitosa non te deisharà ja en patz.! Abans, aumens, auies era tranquillitat quan ères solet ena seuva. Mès que ja s'a acabat tot! Morís ena tua misèria e ena tua desesperacion! Que non i a recors ne poder qu'en Allà eth Misericordiós! D'Eth viem e entada Eth tornaram!" E quan auí arribat ena seuva, decidí lançar-me de morre en solèr e deishar-me morir de mòrt nera.

E atau pensant, sense contestar ua soleta paraula, me metí a caminar darrèr deth saumet qu'amiaue ath dessús eth pes que gravitaue sus era mia anma e sus era mia vida.

E vaquí que, peth camin, era anma der òme, que l'ei cara ara vida, me suggeric, damb era fin d'evitar era mia mòrt, un projècte qu'en eth non auia pensat enquia alavetz. E lo botè en execucion de seguit.

Efectivament, tanlèu arribèrem ath pè dera montanha e era mia hemna baishèc deth saumet, li didí: “Escota, ò hemna!, donques que non ei possible amagar-te arren, te vau a declarar qu’era còrda que viem de crompar non ère destinada a estacar es hèishi, senon que m’auie de servir entà enriquir-mos entà tostemp!” E en èster era mia esposa jos era impression que l’auia negat aguesta declaracion inesperada, l’amiè entara grasa d’un potz ancian, sec de hège fòrça ans, e li didí: “Ves aguest potz? Plan, donc, contie eth nòste destin! e lo vau a cuélher damb era còrda.” E coma qu’era hilha deth soèr ère cada còp mès perplèxa, higí: “Òc, per Allà! hè ja temps qu’è recebut era revelacion d’un tresòr amagat en aguest potz e qu’ei escrit en mèn destin. E aué ei eth dia que me cau baishar a cercar-lo. E plan per aquerò me decidí a demanar-te que me crompèsses era còrda!”

A penes auí prononciat era paraula “tresòr” e baishar en potz, se passèc totafèt aquerò que jo auia previst. Pr’amor qu’era mia esposa exclamèc: “Non, per Allà! que sò jo qui baisharà aquiu laguens! Pr’amor que tu jamès saberies daurir eth tresòr e apoderar-te d’eth. E ath delà, non è confiança ena tua onestetat. E ara seguida se treiguec eth vel, e me didec: “Au!, hè lèu a estacar-me damb aguesta còrda e hèr-me baishar en aguest potz!”

E jo, ò senhor mèn! dempús de botar quauques dificultats, solet per pura formula, e guanhar-me quauques injúries per çò deth mèn trantalhament, alendè: “Que se hèsque era volontat d’Allà e era tua volontat, ò hilha d’òmes de ben!” E l’estaquè fòrtament damb era còrda, en tot passar-se-la per dejós des braci, e la deishè esguitlar-se ath hons deth potz. E deishè anar ua alendada de satisfaccion coma non s’auie exalat deth mèn pièch des de qué gessí deth vrente dera mia mair. E li cridè ara calamitosa: “Ò hilha d’òmes de ben, tè-te aquiu enquia que jo torna entà trèir-te!”

E sense escotar era sua responsa, me filè tranquillament entath mèn trabalh, e me botè a hèr es hèishi cantant, causa que non m’auie arribat de hège molt de temps.

E cuelhut de felicitat, me pensè que m’auien creishut ales, donques que me sentia leugèr coma es audèths.

Desliurat atau dera causa des mèns trebucs, fin finau podí tastar eth sabor dera tranquillitat e dera patz. Mès, ath cap de dus dies, pensè ath mèn laguens: “*Ya Ahmad*, era lei d’Allà e deth sòn enviat (damb eth era pregària e era patz) non li permet ara creatura trèir-li era vida a ua auta creatura hèta ara sua imatge. E en tot abandonar ath hons deth potz ara hilha deth soèr, l’expauses a morir de hame. Qu’ei clar qu’ua creatura semblabla se merite eth pejor des tractes. Mès no cargues era tua consciéncia damb era sua mòrt e trè-la deth hons deth potz. E ath delà, sabi pas s’aguesta accion l’aurà corregit entà tostemp eth sòn mau caractèr!”

E sense poder tier aguest avís dera mia consciéncia, anè entath potz, e cridè ara hilha deth mèn soèr, en tot lançar-li ua auta còrda: “Au, hè lèu a estacar-te, que ja te trèigui! Demori qu’aguesta leçon t’aurà corregit!” E quan sentí que cuelhien era còrda en hons deth potz, demorè un moment entà balhar-li temps ara mia esposa a que s’estaquèsse

damb era fòrtament. E dempús d'aquerò, en notar que hège secodides ena còrda entà hèr-me saber que ja ère prèsta, la issè damb dificultat, per çò deth pes que i auie ar extrèm dera còrda. E quin serie eth mèn espant, ò Emir des Credents! quan vedí estacat ena còrda, en sòrta dera hilha deth mèn soèr, un genni gegant d'aspècte pòc tranquillizador…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta setau net

Era didec:

… E quin serie eth mèn espant, ò Emir des Credents! quan vedí estacat ena còrda, en sòrta dera hilha deth mèn soèr, un genni gegant d'aspècte pòc tranquillizador, que, tanlèu auec tocat era tèrra, s'inclinèc dauant de jo e me didec: "Fòrça gràcies, *ya Sidi Ahmad*, peth favor qu'acabes de hèr-me! Te cau saber, plan, que me trapi en nombre des genn que non an era facultat de volar pes aires e solet me posqui arrossegar pera tèrra, encara que d'aguesta manèra era velocitat sigue grana e me permete caminar tant ara prèssa coma as genn aerians. E vaquí que, des de hè ans jo, genni terrèstre, auia alistat aguest potz ancian entà hèr d'eth era mia casa. E aciu viuia en patz, quan hè dus dies, baishèc ena mia casa era hemna pejor der Univèrs. Que non a deishat de tormentar-me des de qué me toquèc coma companha, e pendent tot aguest temps m'a obligat a *actuar* damb era sense pòsa, a jo, que hè ans que viuia en celibat e auia perdut eth costum de copular. *Ya Allà*! guaire agraït te sò per auer-me desliurat d'aguesta calamitosa! A!, cèrtament, un servici coma aguest que non quedarà sense recompensa, donques qu'a queigut ena anma d'aqueth que se'n sap deth sòn valor. Vaquí, donc, çò que posqui e voi hèr per tu!"

E se posèc un moment entà cuélher alend, mentre que jo, tranquillizat pes sues bones intencions damb jo, pensaua: "Per Allà! aguesta hemna ei ua causa tant espaventosa, qu'enquuia e tot a artenhut espaurir as madeishi genn e ath mès gegantesc des genn. Com podí tier jo pendent tant de temps era sua malícia e marridesa?" E plen de pietat damb jo madeish e damb eth mèn companh de malastres, l'escotè alavetz, seguint eth d'aguesta sòrta: "Òc, *ya Sidi Ahmad*!, de lenhaire qu'ès te vau a hèr parièr as reis mès poderosi. E vaquí se com. M'en sai de qué eth sultan dera India a ua soleta hilha, qu'ei ua adolescenta beròia coma era lua. E ei pubèra, precisament, damb catorze ans e miei d'edat, e vèrge coma era pèrla en sòn nacar. E voi hèr que te l'autrege en matrimòni eth sòn pair eth sultan dera India, que l'estime mès qu'ara sua pròpria vida. E entà realizar aguest projècte, vau a partir, çò mès lèu possible, entath palai deth sultan, ena India, e entrarè en còs dera joena princessa e cuelherè possession deth sòn esperit momentanèament. E d'aguesta sòrta, convertida en possèssa, semblarà hòla entà guairi l'enròden, e eth sòn pair, eth sultan, sajarà que la guarisquen es mètges mès adreits dera India. Mès degun poirà endonviar era vertadèra causa deth mau, que serà era mia preséncia en còs dera joena; e toti es suenhs que damb era agen, fracassaràn jos eth mèn alend e era mia volontat. E alavetz te presentaràs tu, e seràs qui guarisque ara princessa.

E te vau a díder se com ac as de hèr!" E dempús de parlar atau, eth genni se treiguec deth pièch quauques huelhes d'un arbe desconeishut, que me les autregèc, en tot híger: "Un còp sigues ena preséncia dera princessa malauta, l'examinaràs coma s'ignorèsses complètament eth sòn mau, cuelheràs actituds d'ajocar eth cap e haràs veir que reflexiones entà impausar-te ath tòn entorn, e acabaràs en tot cuélher ua d'aguestes huelhes que banharàs en aigua e damb era heregaràs eth ròstre dera joena. E de seguit me veirè forçat a gésser deth sòn còs. E en aquera ora e en aqueth instant recuperarà era rason e tornarà ath sòn estat prumèr. E en veir aquerò, coma recompensa ara garison efectuada seràs er espós dera joena, hilha deth rei.

Aguesta ei, *ya Sidi Ahmad*, era manèra que voi correspóner ath gran servici que m'as hèt desliurant-me d'aguesta hemna terribla que m'a hèt impossible era mia estança en potz, eth tranquil lòc a on demoraua jo que se passèssen es dies. E Allà maudide ad aguesta calamitosa!"

E dempús de parlar atau, eth genni se didec adiu de jo, en tot ahiscar-me a que me metessa en camin entath país dera India; me desirèc un bon viatge e despareishec des mèns uelhs, corrent pera superfícia dera tèrra coma uan vaishèth possat pera tempèsta.

Alavetz, ò senhor mèn! en saber-me'n qu'ena India me demoraue eth mèn destin, non dobtè en seguir es instruccions deth genni e meter-me en camin entad aqueth país luenhant. E Allà m'escriuec era seguretat, e dempús d'un long viatge plen de fatigues, de privacions e de perilhs, que non mos cau relatar ath nòste patron, arribè sense cap contratemps en pais dera India, a on regnaue eth sultan, pair dera mia futura esposa era princessa.

E quan arribè ath finau d'aguest viatge, m'en sabí de qué, plan, hège ja bèth temps que s'auie declarat era holia dera princessa, qu'auie negadi ena màger consternacion ara cort e a tot eth país, e que, dempús d'auer tengut en bades era sciéncia de toti es mètges mès adreits, eth sultan l'auie prometut en matrimòni ara princessa, ad aqueth que la guarisse.

Alavetz jo, ò Emir des Credents! segur des instruccions que m'auie balhat eth genni e sense cap inquietud sus era capitada, me presentè ena audiéncia qu'autrejaue eth sultan un còp ath dia ad aqueri que volien sajar de guarir er esperit dera princessa. E entrè damb tota era confiança ena cramba a on ère embarrada era joena, e non deishè de botar en practica era leçon deth genni, cuelhent tota sòrta d'actituds entà que hessen cabau de jo. Dempús, un còp m'impausè a toti es que m'enrodauen, e sense hèr cap pregunta der estat dera malauta, banhè ua des huelhes en aigua e hereguè damb era eth ròstre dera princessa.

E de seguit, era princessa siguec cuelhuda de convulsions, deishèc anar un sorriscle estrident e queiguec estavanida. Qu'ère qu'eth genni, damb era impetuositat dera gessuda deth sòn còs, auie costat aqueth estat qu'aurie pogut espaurir a quinsevolh aute que non siguessa jo. Mès, luenh de mostrar-me alarmat, esposquè damb aigua de ròses eth ròstre dera joena e la hi remeter-se. E se desvelhèc damb tota era sua bona rason, e

se metec a parlar damb toti damb sen, doçor e seguretat, arreconeishent a toti es que l'enrodauen e cridant peth sòn nòm a cada un d'eri.

E siguec un immens gòi entàth palai e entà tota era ciutat. E eth sultan dera India, coma agraïment ath servici prestat, non reneguèc dera sua promesa, e m'autregèc ara sua hilha. E aqueth madeish dia se celebrèren es nòces damb era màger pompa, ath miei dera alegria e dera felicitat de tot eth pòble.

Per çò dera dusau princessa, que vederes seiguda en costat quèr deth palanquin, ò Emir des Credents! vaquí se qué se passèc.

Quan eth genni gegant auec abandonat eth còs dera princessa dera India, seguint eth pacte acordat entre nosati, torturèc eth sòn esperit entà saber a on anarie a víuer en futur, donques que ja non auie casa e eth potz seguie ocupat pera calamitosa hilha deth mèn soèr. Ath delà, pendent era sua estança en còs dera joena, auie acabat en tot cuélher eth gust en aquera espècia de refugi, e s'auie prometut, en gésser d'aquiu, alistar eth còs de ua auta joena. Dempús de reflexionar, donc, pendent un instant, cuelhec era sua decision, e ath mès córrer se filèc entath règne dera China coma se siguesse un gran vaishèth possat pera tempesta.

E non trapèc arren milhor que lotjar-se en còs dera hilha deth sultan dera China, ua joena princessa de catorze ans e vèrge coma era pèrla en sòn nacar. E còp sec, era princessa s'autregèc a ua sòrta de convulsions e movements desordenadi e a un desbordament de paraules incoerentes que heren creir ena sua holia. E per mès qu'eth malerós sultan dera China cridèc ara preséncia dera sua hilha as mès abils mètges chinesi, non artenhec qu'era sua hilha tornèsse en estat anterior. E eth sòn palai e eth sòn règne, quedèc negat ena desolacion e desesperacion, pr'amor qu'era princessa ère era sua soleta hilha e ère tan amabla coma encantadora e beròia. Mès fin finau Allà tenguec pietat d'era, e li hec arribar enes sues aurelhes eth rumor dera garison meravilhosa, gràcies as mèns suenhs, dera princessa india qu'auie arribat a èster era mia esposa. E de seguit manèc un embaishador ath pair dera mia esposa entà que me preguèsse qu'anèssa a guarir ara sua hilha, era princessa dera China, en tot prometer-me-la en matrimòni, s'auia capitada.

Alavetz anè ara cèrca dera mia joena esposa, hilha deth sultan dera India, e la metí ath pas dera demana e dera proposicion que me hègen. E artenhí convencer-la de qué podie plan ben acceptar coma fraia ara princessa dera China que m'aufrien coma esposa en cas de garison. E partí entara China.

Mès, ò Emir des Credents! de tot çò que vengui de condar-te sus era possession dera princessa chinesa peth genni, solet me'n sabí quan arribè en China, e a trauèrs des pòts deth pròpri genni. Pr'amor qu'enquia alavetz jo non coneishia era natura deth mau que patie era princessa, e supausaua qu'es mies huelhes guaririen quinsevolh malautia. Plan per aquerò partí tot plen de confiança, sense sospechar qu'ère eth mèn ancian amic, eth genni gegant, eth qu'auie costat eth mau en tot alistar coma domicili eth còs dera hilha deth sultan.

Atau, donc, un còp entrè ena cramba dera princessa chinesa, a on auia demanat que me deishèssen solet damb era, siguec gran eth mèn estonament en arreconéisher era votz deth mèn amic eth genni gegant, que me didie per boca dera princessa: “Tè! Ès tu, ya *Sidi Ahmad*? Ès tu, que jo è aumplit de beneficis, que vie a hèr-me enlà deth domicili qu’è alistat entara mia vielhesa? Non te hè vergonha correspóner ath ben damb eth mau? E non cranhes, que, se m’obligues a gésser d’aciu, venga jo de dret entara India entà autrejar-me, pendent era tua abséncia, a diuèrses copulacions extrèmes damb era tua esposa india, e l’aucisca dempús?”

E coma que non ère pòc er espant d’aquera menaça, se’n profitèc d’aquerò entà condar-me era sua istòria, a compdar deth dia que gessec deth còs dera mia esposa india, e entath mèn ben m’ahisquèc a que lo deishèssa víuer tranquillament en nau lotjament qu’auie alistat.

Alavetz, jo, plan perplèx, e sense voler quèir en manca de gratitud damb aqueth excellent genni, que, a tot darrèr, auie estat eth causant dera mia fortuna, ja m’anaua a decidir a tornar ath costat deth sultan dera China entà declarar-li que me sentia incapable de desliurar, damb era mia sciéncia, ara princessa deth sòn mau, quan Allà metec en mèn esperit ua estratagèma. M’acarè, donc, damb eth genni e li didí: “Ò cap des genn e corona sua, ò excellent! Que non ei entà guarir ara princessa chinesa qu’è vengut aciu, senon qu’è hèt tot aguest viatge entà pregar-te, peth contrari, que vengues ena mia ajuda. Solide t’en brembaràs d’aquera hemna que damb era passères en potz maus moments. Plan, donc; aquera hemna ère era mia esposa, era hilha deth mèn soèr. E siguí jo qui la lancè en potz entà auer patz; e vaquí qu’era calamitat me perseguís, donques que sabi pas se qui a pogut trèir d’aquiu ad aguesta hilha de gosset. Mès eth cas ei qu’ei en libertat e me perseguís. Va ath mèn darrèr pertot, e quin malastre eth nòste! en un instant serà aciu madeish! E ja l’enteni cridar damb era sua votz òrra en pati deth palai. Se te platz, ajuda-me, ò amic mèn! Que vengui a implorar era tua ajuda…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta ueitau net

Era didec:

“…E ja l’enteni cridar damb era sua votz òrra en pati deth palai. Se te platz, ajuda-me, ò amic mèn! Que vengui a implorar era tua ajuda!”

Quan eth genni auec entenut es mies paraules, sentec que lo cuelhie un terror indescriptible, e exclamèc: “Era mia ajuda, *ya Allà*! Era mia ajuda! Qu’es mèns frairs es genn me sauven de trapar-me jamès cara a cara damb semblabla hemna! Amic Ahmad, apraia-te coma pogues! Per çò que hè a jo non poiria hèr arren. E me’n vau de seguit.”

Didec, e sautèc damb estrepit deth còs dera princessa entà meter-se a córrer e avalar ath sòn pas era distància: que semblaue un vaishèth gran possat en mar pera tempèsta.

E era princessa chinesa tornèc ara rason. E arribèc a èster era mia dusau esposa.

E des d'alavetz viuí damb es dues joenes reiaus entre delícies de tota sòrta e plasers delicadi.

E alavetz pensè, abans d'èster sultan dera India o dera China e de trapar-me ena impossiblitat de viatjar, tornar a veir eth país que neishí coma lenhaire, aguesta ciutat de Bagdad, ciutat de patz.

E ja sabes, ò Emir des Credents! se per qué m'as trapat en pònt de Bagdad ath cap dera mia acompanhada, seguit deth palanquin qu'amiaue as mies dues esposes, es princesses dera India e dera China, qu'ath sòn aunor es musics tocauen damb es sòns esturments cançons indies e chineses.

Mès Allà ei eth mès sabent!"

Quan eth califa auec entenut eth relat deth nòble cavalièr, se lheuèc en aunor sòn e lo convidèc a sèir-se ath sòn costat en tron. E lo felicitèc per auer estat escuelhut pes decrets deth Totpoderós entà convertir-se, de praube lenhaire qu'ère, en eretèr deth tron dera India e dera China. E higec: "Allà sagère era nòsta amistat e te sauve e te protegisque entà delícia des tòns futurs règnes!"

Dempús d'aquerò, Al-Raschid s'acarèc damb eth tresau personatge, qu'ère eth venerable jeique de man generosa, e li didec: "Ò jeique! t'è trapat ager en pònt de Bagdad, e çò qu'è vist dera tua generositat, dera tua modèstia e dera tua umilitat dauant d'Allà m'a ahiscat a tractar-te mès d'apròp. E sò convençut de qué es camins que volec eth Retribuidor servir-se entà gratificar-te damb es sòns dons deuen èster extraordinaris. Qu'è fòrça curiosèr per saber-me'n per tu madeish; e entà balhar-me aguesta satisfaccion t'è hèt a vier. Parla-me, donc, damb sinceritat, pr'amor de que m'alègra de participar damb mès coneishement dera tua felicitat. E pòs èster segur de qué, digues çò que digues, per auança ès caperat damb eth mocador dera mia proteccion e dera mia susvelhança!"

E dempús de punar era tèrra entre es mans deth califa, contestèc eth jeique de man generosa: "Ò Emir des Credents! Te vau a hèr un relat fidèu de çò que se merite condar sus era mia vida. E s'era mia istòria ei estonanta, mès estonants son encara eth poder e era munificéncia deth Patron der Univèrs!"

E condèc era sua istòria coma seguís:

Istòria deth jeique de man generosa

"Te cau saber, ò senhor mèn e senhor de toti es beneficis! que pendent tota era mia vida exercí eth mestièr de praube cordaire, trabalhant en canam, coma ac auien hèt abans que jo eth mèn pair e es mèns ancessors. E çò que guanhaua damb eth mèn mestièr a penes ère pro entà alimentar-mos a jo, ara mia esposa e as mèns hilhs. Mès, coma non auia

capacitats entà exercir cap aute mestièr, me contentaua, sense renegar massa, damb çò de pòc que mos deparaue eth Retribuidor, e solet atribuia era mia misèra ara manca de traça e ara pesantor deth mèn esperit. E en aquerò non m'enganhaua, m'ac cau díder damb umilitat dauant deth Patron dera intelligéncia. Mès, ò senhor mèn! era intelligéncia non a estat jamès patrimòni des cordaires que trabalhen en canam e eth sòn lòc predilècte non auie d'èster dejós deth turbant d'un cordaire que trabalhèsse eth canam. Plan per aquerò, a tot darrèr, non me restaue que minjar eth pan d'Allà sense eméter aspìracions mès irrealizables que passar en un bot eth cim dera montanha Kaf.

Un dia entre es dies, en èster jo seigut ena mia botiga damb ua còrda de canam agarrada ath dit gròs deth pè e acabant de confeccionar-la, vedí apressar-se a dus rics abitants deth mèn barri qu'auien eth costum de sèir-se dauant dera mia botiga, pr'amor de parlar des sues causes, cuelhent er aire dera tarde. E aqueri dus notables deth mèn barri èren grani amics, e les agradaue discutir entre eri, autant d'ua causa coma de ua auta, en tot desgranar eth sòn rosari d'ambre. Mès jamès, ena animositat des sues convèrses, auien arribat a prononciar ua paraula mès nauta qu'era auta ne gesser-se'n dera cortesia que les cau auer as amics damb es amics enes sues relacions dera vida. Atau, donc, quan un parlaue er aute escotaue, e ath revés. E plan per aquerò es sòns discorsi èren totafèt senadi, e jo madeish, a maugrat dera mia pòca intelligéncia, treiguia bèth profit de tan bones paraules.

E aqueth dia, un còp me heren era salutacion e jo les ac entornè coma ei degut, anèren ath sòn lòc de costum, dauant dera mia botiga, e contunhèren ua convèrsa qu'auien ja començat pendent eth sòn passeg. E un d'eri, que se cridaue Si Saad, li didec ar aute, que se cridaue Si Saadi: "Ò amic mèn Saadi! que non ei entà contradider-te, mès, per Allà, un òme non pòt èster erós en aguest mon senon auent bens e granes riqueses entà víuer damb independéncia. E ath delà, es praubi non son praubi senon per çò d'auer neishut ena praubetat transmetuda de pair a hilhs, o perque, neishudi damb riqueses, les an perdut pera sua prodigalitat, pera relaxacion, per bèth mau negòci e simplament per ua d'aguestes fatalitats que contra eres ei impotenta era creatura. Ça que la, ò Saadi! ena mia pensada es praubi solet son praubi pr'amor que non pòden arribar a apilerar ua quantitat de sòs pro importanta entà permeter-les enriquir-se definitivament damb bèth negòci comerciau començat a temps. E me pensi que, s'enriquidi de tau sòrta, hènt un usatge convenent dera sua riquesa, non solet seràn rics, senon que damb eth temps arribaràn a èster opulents."

Ad aquerò responec Si Saadi, dident: "Ò amic mèn Saad! que non ei entà contradider-te; mès per Allà, que non sò dera tua pensada. Prumèr de tot, plan que vau mès, generaument, víuer damb abondància que damb praubetat. Mès era riquesa, per era madeisha, non a arren que posque temptar a ua anma sense ambicion. Coma molt, ei utila entà semiar dons, ath nòste entorn. Mès be n'a d'inconvenents! Qu'ei que non ac sabem per nosati madeishi, que cada dia mos cau patir tanti trebucs e contrarietats? E non ei, en resumit, preferibla era nòsta sòrt ara deth nòste amic Hassan eth cordaire? E ath delà, ò Saad! era manèra que prepauses entà qu'un praube se torne ric non me semble tan segura coma te semble a tu. Considèra, plan, qu'aguesta manèra ei molt

problematica, pr'amor que depen d'ua sorta de circonstàncies e coïncidéncies tan problematiques coma era madeisha, e que serie massa long de discutir. Dera mia part, me pensi qu'un praube desaprovedit de quinsevolh sòs, ara prumeria, a, aumens, tantes probabilitats de hèr-se ric coma se possedisse quauquarren; voi dider-te, donc, que sense un estauvi iniciau pòt arribar a èster immensament ric, sense cuelher-se eth mendre trabalh, simplament pr'amor qu'eth sòn destin ei aguest. Plan per aquerò me pensi qu'ei totafèt inutil de hèr economies en prevision des dies dolents, donques qu'atau es dies dolents coma es bons mos vien d'Allà, e hèm mau d'estauviar es bens que mos depare eth Retribuidor en present, sajant de separar çò que mos sobre. Aguest excès, ò Saad! s'existís, a d'anar a parar enes mans des praubi d'Allà. E eth hèt de sauvar-lo supause manca de confiança ena generositat deth Retribuidor. Per çò que hè a jo, amic mèn! non i a cap dia que non me desvelha dident-me: "Alègra-te, *ya Si Saadi*, pr'amor que qui se'n pòt saber deth benefici que te balharà aué eth tòn Senhor!" E jamès a estat defraudada era mia fe en Retribuidor. E plan per aquerò ena mia vida non è trabalhat ne m'è preocupat jamès deth deman. E aguesta ei era mia opinion."

En enténer aguestes paraules deth sòn amic, eth notable Si Saad, contestèc: "Ò Saadi! Pro veigui qu'aué serie vertadèrament inutil persutar ena mia opinion contra era tua. Qu'ei per aquerò que, en sòrta de discutir sense cap objectiu, m'estimi mès sajar ua experiéncia que posque convencer-te dera excelléncia de considerar era vida ara mia manèra. Voi, donc, sense tardar-me, cercar un òme vertadèrament praube, neishut d'un pair tan miserable coma eth, ath quau l'autrejarè, sense mès ne mès, ua soma importanta que li servisque entà un estauviament iniciau. E coma qu'er òme que vau a escuélher aurà balhat pròves d'onestetat, era experiéncia mos demostrarà qui de nosati dus a rason, se tu, qu'ac demores tot deth Destin, o jo que pensi que cada un bastís per eth madeish era sua pròpria casa."

E contestèc Si Saadi: "Plan ben, amic mèn. E entà trapar ar òme praube e aunèst que parles, non mos cau cercar massa luenh. Vaquí ath nòste amic Hassan eth cordaire, que, vertadèrament, amasse es condicions requerides. E non poirà quèir era tua liberalitat sus un cap mès digne…

En aguest moment dera sua narracion Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes seishanta nauau net

Era didec:

"…Vaquí ath nòste amic Hassan eth cordaire, que, vertadèrament, amasse es condicions requerides. E non poirà quèir era tua liberalitat sus un cap mès digne!"

E contestèc Si Saad: "Per Allà qu'ei vertat! E solet per desbrembe volí cercar dehòra d'aciu çò qu'auem ar accès dera man!"

Dempús s'acarèc damb jo e me didec: "*Ya Hassan*! Sabi qu'as ua nombrosa familha, qu'ath còp a boques nombroses e dents nombroses, e que cap des hilhs que t'autrejat eth

Donant ei encara ena edat d'ajudar-te en quinsevolh causa. Ath delà, me'n sai de qué eth canam sense trabalhar, encara que non sigue massa car en mercat, li cau èster crompat e cau, per tant, bèth sòs. E entà dispausar d'aguesti sòs te cau auer hèt estauvis. E es estauvis non son possibles en ua casa coma era tua, a on es entrades son mès petites qu'es gessudes. Atau, donc, *ya Hassan*! entà ajudar-te a gésser dera misèria, voi hèr-te eth don d'ua soma de dus cents dinnars d'aur, que te serviràn de hons iniciau entà ampliar eth tòn comèrç de cordaire. Ditz-me, donc, se damb aguesta soma de dus cents dinnars cres que poiràs amiar entà dauant eth negòci, en tot hèr fructificar es sòs damb abiletat e sagacitat!"

E jo, ò Emir des Credents! contestè: "Ò patron mèn! Qu'Allà alongue era tua vida e te hèsque recuperar eth doble de çò que m'aufrís era tua munificéncia! E donques que te dignes interrogar-me, gausi dider-te qu'ena mia tèrra eth gran què en un solèr fertil, e que, sense presumir massa des mies aptituds, ua soma plan mendre enes mies mans serie pro, non solet entà que siguessa jo ric, coma es principaus cordaires deth mèn mestièr, senon entà que siguessa mès opulent que toti es cordaires que se trapen en aguesta ciutat de Bagdad, a maugrat de çò de populosa e grana qu'ei (tostemp qu'Allà me favorisque!) *inschalah!*"

E Si Saad, plan satisfèt dera mia responsa, me didec: "M'inspires molta confiança, *ya Hassan*!" E se treiguec ua borsa que botèc enes mies mans, e me didec: "Cuelh aguesta borsa qu'a es dus cents dinnars d'aur. E pro que hèsques d'eri un usatge afortunat e prudent e trapes aquiu eth gèrme dera riquesa! E ne pòs èster segur de qué jo e eth mèn amic Si Saadi mos alegraram ar arràs se bèth dia mo'n sabem de qué ena prosperitat ès mès erós qu'enes privacions."

Alavetz, ò senhor mèn! cuelhent era borsa arribè ath limit dera alegria. E ère tau era mia emocion, que me sentí incapable de hèr-li díder ara mia lengua es paraules de gratitud que me calie prononciar en semblabla circonstància; e a penes me podí inclinar en tèrra e cuélher eth bord deth vestit deth mèn benfactor, en tot hèr-me-lo a vier enes pòts e en front. Mès eth hec lèu a retirar-lo damb modèstia e se didec adiu de jo. E acompanhat peth sòn amic Si Saadi, se lheuèc entà seguir eth sòn interromput passeg.

Per çò que hè a jo, quan s'aueren aluenhat eri, eth prumèr pensament qu'assautèc naturaument eth mèn esperit, siguec cercar un lòc a on sauvar era borsa de dus cents dinnars entà que siguesse totafèt segura. E coma ena mia prauba casa, formada d'ua soleta pèça, non i auie ne armari, ne flaira d'armari, ne calaish, ne còfre, ne arren semblable entà amagar un objècte que s'auesse d'amagar, me quedè extrèmament perplèx, e pendent un moment pensè enterrar aguesti sòs en bèth lòc deth desèrt, dehòra dera ciutat, mentre pensaua ena manèra de hèr-les fructificar. Mès alavetz pensè qu'era mia mala sòrt poirie hèr que se descurbisse er amagader o que bèth laurador lo trapèsse. E de seguit se m'acodic era idia de d'amagar era borsa enes plecs deth mèn turbant. E en aquera ora e en aqueth instant me lheuè, barrè era pòrta dera botiga, e despleguè eth mèn turbant en tota era sua extension. E comencè a trèir dera borsa dètz monedes d'aur que separè entà despener-les, e estropè era rèsta, enes plecs dera tela, en tot agarrar-la

per un extrèm. E nudant aguest extrèm ena borsa, l'amassè damb era gòrra e hi de nauèth eth turbant damb quate plecs perfèctament combinadi. E alavetz alendè tranquillament.

Acabat aguest trabalh, daurí era pòrta dera botiga, e m'esdeguè a anar en mercat entà aprovedir-me de çò que me calie. Comencè en tot crompar-me ua bona quantitat de canam, que me hi a vier ena botiga. Dempús, coma que hège fòrça temps que non auia vist carn ena mia casa, anè ena carnissaria e crompè ua espatla d'anhèth. E tornè en casa pr'amor de amiar-li ara mia hemna aquera espatla d'anhèth, pr'amor que mo'la codinèsse damb tomata. E per auança ja m'alegraua dera jòia des mainatges ara vista d'aquera parva suculenta.

Mès, ò senhor mèn! era mia presompcion ère massa evidenta entà que se quedèsse sense castig. Pr'amor que m'auia botat en cap aquera espatla, e caminaua botjant fòrça es braci, damb er esperit perdut enes mèns sauneis d'opuléncia. E vaquí qu'un esparvèr ahaimat se lancèc sus era espatla d'anhèth, e abans de qué jo podessa lheuar es braci o hèr eth mendre movement, me la desrabèc, atau coma eth turbant, damb tot çò que contenguie, e remontèc eth vòl en tot hèr-se a vier era espatla en sòn bec, e eth turbant enes sues garres.

E en veir aquerò me metí a cridar damb crits tan lhòcos, qu'es òmes, hemnes e mainatges vesins s'emocionèren e junheren es sòns crits as mèns pr'amor d'espaurir ath lairon e hèr-li deishar era presa. Mès en sòrta de costar aguest efècte, es nòsti crits non heren qu'excitar ar esparvèr e accelerar eth movement des sues ales. E lèu despareishec en aire damb era mia isenda e era mia sòrt.

E jo, despietós e entristit, me calec resignar a crompar-me un aute turbant, çò que me costèc un nau amendriment des dinnars d'aur qu'auia auut suenh de trèir dera borsa, e qu'alavetz ère tot eth mèn capitau. E vaquí que, coma qu'auia despenut ua part d'aquerò ena crompa de provisions de canam, çò que me restaue ère luenh de poder-me concéber esperances en mèn avier d'opuléncia. Mès en realitat, aquerò que me costèc mès pena e enneric eth mon dauant des mèns uelhs siguec eth pensament de qué eth mèn benfactor Si Saad se n'auesse d'empenaïr per çò d'auer escuelhut tan mau ar òme qu'auie confiat es sòns sòs e era capitada dera experiéncia projectada. E me didia jo, ath delà, que quan eth se'n sabesse dera mia funèsta aventura, dilhèu se pensarie qu'ère ua invencion dera mia part e me mespredèsse.

Ça que la, ò senhor mèn! mentre durèren es escassi dinnars que me quedèren dempús deth panatòri der esparvèr, non auérem en casa guaire motius de quèisha. Mès quan se despenec era darrèra moneda petita, non mos tardèrem a quèir ena madeisha misèria d'abans, e me vedí jo madeish ena impossibilitat de gésser deth mèn estat. Totun aquerò, me sauvè ben de mormolhar contra es decrets deth Plan Naut, e pensè: "Ò praube! Eth Retribuidor t'a balhat bens quan mens t'ac demoraues, e te les a trèt lèu ath madeish temps, pr'amor qu'atau ac volec, e sòns èren aguesti bens! Resigna-te dauant des sòns Decrets, e tè-te ara sua volontat!"

E mentre a jo m'agitauen aguesti pensaments, era mia hemna ère desconsolada ar arràs, pr'amor que jo l'auia participat era pèrta que patí e d'a on m'auie arribat. E entà mès desgràcia, coma qu'en mèn trebolament tanben se m'auie escapat eth hèt de dider-les as mèns vesins qu'en mèn turbant se perdie eth valor de cent nauanta dinnars d'aur, es mèns vesins, que se'n sabien dera mia praubetat de hège ja temps, se n'arriren des mies paraules damb es sòn hilhs, convençudi de qué era pèrta deth mèn turbant m'auie capvirat.

E es hemnes didien quan passaua, arrint: "Vaquí eth que deishèc volar era sua rason damb eth sòn turbant!"

E aquerò siguec tot!

E vaquí, ò Emir des Credents! que ja hège uns dètz mesi qu'er esparvèr m'auie costat aquera desgràcia, quan es dus senhors amics, Si Saad e Si Saadi, pensèren vier a demanar-me compdes de çò qu'auia hèt damb era borsa de dus cents dinnars. E mentre se filauen entà jo, Si Saad li didie a Si Saadi: "Que ja hè dies que pensaua en nòste amic Hassan, e sò content dera satisfaccion qu'aurè en hèr-te testimòni dera nòsta experiéncia! Que veiràs en eth un cambiament tan gran, que te costarà trabalh arreconeisher-lo."

E coma que ja èren apròp dera mia botiga, Si Saadi contestèc arrint: "Me semble, per Allà, ò amic Saad! que t'avales eth cornishon abans de qué sigue madur. Per çò que hè a jo, damb es mèns pròpris uelhs veigui a Hassan seigut coma de costum, damb eth canam estacat ath dit gròs deth pè, mès que non veigui cap cambiament notable ena sua persona. Pr'amor que, guarda-lo, vestit tan praube coma abans, e era soleta diferéncia que trapi ei qu'eth sòn turbant ei mèns lèg e greishós qu'eth qu'auie hè dètz mesi. Ath delà, guarda-lo tu madeish, e veiràs que çò qu'è dit ei vertat."

Alavetz Si Saad, que ja auie arribat dauant dera botiga, m'examinèc e vedec tanben qu'en mèn estat non auie cambiament, ne milhora en mèn aspècte. E entrèren ena mia casa es dus amics, e dempús des salutacion de rigor, Si Saad me didec: "Plan ben, Hassan, a qué ei deguda aguesta cara esblancossida e aguesta mina compungida? Per çò que semble, es tòns negòcis t'estaquen e eth cambiament de vida t'entristís un shinhau!"

E damb es uelhs baishi, contestè: "Ò senhors mèns! Allà alongue era vòsta vida; mès eth Destin tostemp ei enemic mèn e es tribulacions deth present son pejores qu'es deth passat. Per çò dera confiança qu'eth mèn senhor Si Saad a botat en sòn esclau, se ve defraudada, non cèrtament per tòrt deth tòn esclau senon per tòrt dera ostilitat deth Destin!" E les condè era mia aventura damb toti es detalhs, tau coma te l'è condat, ò Emir des Credents! Mès non mos cau repetir-la.

Quan auí acabat eth mèn relat, vedí que Si Saadi arrie maliciosament, guardant a Si Saad, qu'ère plan aclapat. E i auec un moment de silenci, ath cap deth quau me didec Si Saad: "De vertat qu'era capitada non ei coma jo me demoraua. Mès non te vau a repotegar arren, encara qu'era istòria der esparvèr sigue un shinhau estranha, e

m’ahisque, en usatge deth mèn dret, a non creder-la e a supausar que t’as divertit, t’as regalat e as estat de taulejada en taulejada damb es sòs que te balhè entà que ne hesses un usatge plan desparièr. Ça que la, voi sajar era experiéncia un còp mès e autrejar-te ua soma parièr ara prumèra. Pr’amor que non voi qu’eth mèn amic Saadi me guanhe dempús d’ua soleta temptativa dera mia part.”

E dempús de parlar atau, me compdèc dus cents dinnars, en tot dider-me: “Voi pensar qu’aguest viatge non sauvaràs aguesta soma en tòn turbant…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setantau net

Era didec:

“…Voi pensar qu’aguest viatge non sauvaràs aguesta soma en tòn turbant.! E quan ja li cuelhia jo es mans entà her-me-les a vier enes pòts, me deishèc e se n’anèc damb eth sòn amic.

Per çò que hè a jo, non tornè a començar eth mèn trabalh quan se n’anèren, e hi lèu a barrar era botiga e entrar en casa, en tot saber que pendent aquera ora non traparia ara mia hemna ne as mainatges. E botè a despart dètz dinnars d’aur des dus cents, e estropè es auti cent nauanta en ua tela. E ja solet me restaue trapar un lòc segur entà amagar aguesti sòs. Atau, donc, dempús d’auer reflexionat fòrça temps, se m’acodic botar-lo ath hons d’un tonèl plen de bren, a on m’imaginaua, plan, qu’arrés pensarie en anar a cercar-lo. E dempús de plaçar un aute còp eth tonèl en sòn lòc, gessí, mentre era mia hemna entraue entà premanir eth minjar. E en tot deishar-la soleta, li didí qu’anaua a crompar canam, mès que tornaria ara ora de dinar. E vaquí que, mentre jo èra en mercat entà hèr aquera crompa, passèc peth mèn carrèr un venedor d’aguesta tèrra que netege es peus e que d’era se servissen es hemnes en hammam, e s’anoncièc damb un pregon. E era mia hemna, que de hège fòrça temps non s’auie netejat eth peu, cridèc ath venedor. Mès coma que non auie sòs ath dessús, non sabie se què hèr entà pagar-li, e pensèc, en tot dider-se ada era madeisha: “Aguest tonèl de bren que hè tant de temps qu’ei aciu, non mos hè ua bèra manca. Vau, donc, a autrejar-l’ac ath venedor, a cambi dera tèrra entà netejar es peus.”

E atau ac hec.

E dempús de consentir eth venedor en cambiament, quedèc barrat eth tracte. E se hec a vier eth tonèl damb eth sòn contengut.

Per çò que hè a jo, ara ora de dinar arribè cargat de guaire canam podí hèr-me a vier ath dessús. E lo botè ena barbacana qu’entad aquerò ère prèsta ena casa. Dempús m’esdeguè a balhar un còp de uelh ath tonèl que contenguie era mia fortuna. E vedí çò que vedí. E preguntè damb precipitacion ara mia hemna se qué s’auie passat damb eth tonèl. E me contestèc en tot condar-me tranquillament eth cambiament sabut. E damb

era impression entrèc era mòrt ròia ena mia anma. E queiguí en solèr coma un òme atacat de vertige. E exclamè: “Aluenhat sigue eth Lapidat, ò hemna! Acabes de cambiar eth mèn destin, eth tòn destin e eth destin des nòsti hilhs per un shinhau de tèrra de netejar peus. Aguest còp qu’èm perdudi sense remèdi!” E en pòques paraules la botè ath pas dera causa.

E era comencèc a planher-se, a picar-se eth pièch, a chinar-se es peus e a estarnar-se es vestits damb desesperacion. E exclamèc: “Ò, quin malastre per tòrt mèn! È venut era fortuna des mainatges ad aguest venedor de tèrra de netejar, que non coneishi. Q u’ei eth prumèr viatge que passe peth nòste carrèr, e ja non lo tornarè a trapar mès, sustot ara qu’aurà descubèrt era borsa.”

Dempús, après era reflexion, me repoteguèc era mia manca de confiança en era entà un ahèr de tanta importància, en tot dider-me que segurament s’aurie evitat aqueth malastre se jo l’auessa revelat eth mèn secret. E plan que òc, serie massa long condar-te, ò senhor mèn!, tot aquerò qu’eth dolor li botèc ena boca. E jo non sabia se qué hèr entà padegar-la. Li didia: “Ò hilha deth soèr! modera-te se te platz! Non ves que vas a atirar damb es tòns somics as vesins, e reauament non cau que se’n sàpien d’aguest dusau malastre, quan ja non les rèste pro arridolets burlesqui entà burlar-se’n de nosati e umiliar-mos damb aquerò der esparvèr? E ara qu’aurien doble gust de burlar-se’n dera nòsta innocéncia.

Atau, donc, ei preferible entà nosati, que ja auem suportat es sues badinades, amagar aguesta pèrta e tier-la pacientament en tot someter-mos as decrets deth Plan Naut. Encara mos cau benedir-lo per non auer-mos trèt que cent nauanta monedes, deishant-ne dètz, qu’eth sòn empleg non deisharà de balhar-mos bèth aleugeriment.” Mès, per mès bones que siguessen es mies rasons, ara mia hemna li costèc fòrça trabalh render-se ada eres. E sonque artenhi consolar-la pòc a pòc, dident-li: “Ei vertat qu’èm praubi. Mès, en resumit, se qué an, mès que nosati, en aguesta vida es rics? Non alendam eth madeish aire? Non gaudim deth madeish cèu e dera madeisha lum? E non se morissen eri madeish que nosati?” E parlant atau, ò senhor mèn! non solet acabè convencent-la, senon que me convencí a jo madeish. E tornè en mèn trabalh, damb er esperit tan liure coma se non mos auessen arribat aqueres dues aventures aflictives.

Ua soleta causa, totun, seguie apenant-me: me sentia inquiet quan me preguntaua com resistiria era preséncia de Si Saad, eth mèn benfactor, quan venguesse a demanar-me compdes sus er emplec des dus cents dinnars. E aguesta idia ennerie dauant deth mèn ròstre eth mon e era vida.

Fin finau arribèc eth dia tan temut que me botèc en preséncia des dus amics. E en tot felicitar-se per çò d’auer-se tardat tant a vier a saber-se’n de jo, Si Saad li deuie díder a Si Saadi: “Non mos esdeguem a vier ara cèrca de Hassan eth cordaire. Pr’amor que coma mès arreculem era nòsta visita, mès s’aurà enriquit, e serà màger era satifaccion que jo aja.” E Si Saadi supausi que responerie: “Per Allà, que non desiri ua uata causa qu’èster d’acòrd damb tu. Ça que la, cranhi qu’eth praube Hassan encara age de passar

molt de temps abans d'arribar en lòc a on lo demore era opuléncia. Mès que ja auem arribat. E eth madeish mos diderà se com l'an anat es negòcis."

E jo, ò Emir des Credents! èra tan confonut, que non auia qu'un desir, e ère eth d'amagar-me ara sua vista; e damb totes es mies fòrces desiraua que se daurisse era tèrra e que se m'avalèsse. Atau, donc, quan sigueren dauant dera botiga, hi veir que non les vedia, e simulè èster ocupat en mèn trabalh de cordaire. E solet lheuè es uelhs entà guardar-les quan me balhèren era salutacion e me vedí obligat a entornar-se-la. E entà que non se tardèsse guaire eth mèn suplici e eth mèn aclapament, non volí demorar que me preguntèssen, e m'acarè decididament damb Si Saad e li condè, sense cuélher alend, era dusau desgràcia que m'auie arribat, ei a díder, eth cambiament que hec era mia hemna deth tonèl de bren, a on auia amagat era borsa, per un shinhau de tèrra entà netejar es peus. E en tot auer-me aleugerit atau un shinhau, baishè es uelhs, tornè entath mèn lòc e seguí damb eth mèn trabalh, tient de nauèth era madèisha de canam damb eth dit gròs deth pè quèr.

E pensè: "Que ja è dit çò qu'auia de díder. E solet Allà sap se qué arribarà!"

Mès, luenh d'emmaliciar-se damb jo o d'injuriar-me, tractant-me de mentidèr e d'òme de mala fe, Si Saad sabec tier-se, sense mostrar de cap manèra eth despièch que sentie en veir qu'eth Destin li treiguie era rason damb tanta persisténcia. E se contentèc en tot dider-me: "A maugrat de tot, ei possible que çò que me condes sigue vertat, e que vertadèrament s'age esbugassat era dusau borsa, coma ac hec era sua fraia. Ça que la, ei un shinhau estonant, de vertat, qu'er esparvèr e eth venedor de tèrra de neteja, s'agen presentat, precisament, en moment que te trapaues distrèt o absent. De quinsevolh manèra, renóncii a sajar naues experiéncies en avier." Dempús s'acarèc damb Si Saadi, e li didec: "Mès, ò Saadi! non me cansi de pensar que sense sòs arren ei possible, e qu'un praube s'estarà estant praube mentre damb eth sòn trabalh non fòrce ath Destin entà que li sigue favorable."

Mès Si Saadi contestèc: "Quin error eth tòn, ò generós Saad! Entà que guanhèsse era tua opinion, non as trantalhat en lançar quate cents dinnars, en tot hèr-se'n a vier era mitat un esparvèr e era auta mitat un venedor de tèrra de netejar peus. Plan, donc, dera mia part, non serè tan generòs coma n'as estat tu, senon que solet voi, ath mèn torn, sajar de provar-te qu'era marcha deth Destin ei era soleta norma dera nòsta vida, e qu'es decrets deth Destin son es solets elements de bona o mala sòrt que podem condar." Dempús s'acarèc damb jo, e mostrant-me un gran tròç de plomb que venguie d'agarrar deth solèr, me didec: "Ò Hassan, que de tu a hujut era sòrt enquiath moment, voleria ajudar-te, coma ac a hèt eth mèn generós amic Si Saad. Mès Allà non m'a favorit damb tantes riqueses, e tot çò que posqui balhar-te ei aguest tròç de plomb, que solide aurà perdut bèth pescador en recuélher es sòns hilats."

Dauant d'aguestes paraules de Si Saadi, eth sòn amic Si Saad se metec a arrir, en tot pensar que volie hèr-me ua badinada. Mès Si Saadi non ne hec cabau d'aquerò, e damb un gèst grèu m'aufric eth tròç de plomb, en tot dider-me: "Cuelh-lo e dèisha que se

n’arrisque Si Saad. Pr’amor qu’arribarà eth dia qu’aguest tròç de plomb te serà mès util, se tau ei eth tòn destin, que tota era plata des mines.”

E sabent enquia quin punt ère òme de ben Si Saadi, e guaire grana ère era sua sabença, non volí hèr cap observacion. E cuelhí eth tròç de plomb que m’aufrie, e me lo sauvè suenhosament en mèn cinturon, uet de tota moneda. E non deishè de balhar-li es gràcies plan coraument per çò des sòns bons desirs e bones intencions. E ara seguida es dus amics me deishèren entà contunhar eth sòn passeg, mentre que jo de nauèth me tenguia ath mèn trabalh. E quan, de nets, tornè ena mia casa, e dempús de sopar me despolhè entà ajaçar-me, sentí que quauquarren queiguie de pic en solèr. E ac cerquè e ac recuelhí, en tot trapar-me qu’ère eth tròç de plomb que m’auia botat en cinturon. E sense balhar-li era mendre importància, lo botè a on prumer se m’acodic, e m’estirè en matalàs, non tardant-me a esclipsar…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher et maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setanta unau net

Era didec:

… e m’estirè en matalàs, non tardant-me a esclipsar.

E vaquí qu’aquera net, quan se desvelhèc mès d’ora que de costum un pescador deth mèn vesiat, se n’encuedèc, en repassar es sòns hilhats abans de cargar-se-les ena espatla, que les mancaue un tròç de plomb precisament en lòc qu’era manca de plomb ère un defècte grèu entath foncionament d’aquerò que li balhaue eth pan. E coma que non auie a man cap aute plomb de recambi e non ère ora d’anar a crompar-lo en mercat, donques que totes es botigues èren encara barrades, sentec ua grana perplexitat quan pensèc que non podie anar a pescar dues ores abans de hèr-se dia e non aurie arren entà alimentar ara sua familha a londeman. E alavetz se decidic a dider-li ara sua hemna que, a maugrat de çò d’intempestiu dera ora e deth trebuc qu’aquerò comportaue, anèsse a desvelhar as sòns vesins mès proxims e a expausar-les era situacion, en tot pregar-les que li balhèssen un tròç de plomb que suplise ath que mancaue en sòn hilat.

E coma que precisament èrem nosati es vesins mès proxims ath pescador, era hemna piquèc ena nòsta pòrta, mentre, solide, deuie pensar: “Vau a demanar-li plomb a Hassan eth cordaire, encara que pro me’n sai de qué ena sua casa i cau anar quan un non a besonh d’arren.” E seguic picant ara pòrta enquia que me desvelhè. E cridè: “Qui i a ena pòrta?” Era responec: “Que sò jo, era hilha deth soèr deth tòn vesin eth pescador! Ò Hassan! que se m’a ennerit eth ròstre per çò de trebolar eth tòn saunei; mès que se tracte de çò que balhe eth pan as nòsti hilhs e obligui ara mia anma a hèr aguest acte de mala educacion. Se te platz, desencusa-me, e entà que non sigues lheuat mès temps, ditz-me se dispauses d’un tròç de plomb que prestar-li ath mès espós entà qu’apraie es sòns hilats:”

E de seguit me'n brembè deth plomb que m'auie autrejat Si Saadi, e pensè: "Per Allà, que non poirè tier-lo milhor que prestant aguest servici ath mèn vesin pair des sòns hilhs!" E contestè ara vesia que precisament auia un tròç de plomb que poirie servir-li e l'anè a cercar a paupes eth tròç sabut, e l'ac autregè ara mia hemna entà que l'ac balhèsse ara vesia.

E era prauba hemna, satisfèta de non auer caminat en bades e de non tornar ena sua casa sense cap resultat, li didec ara mia hemna: "Ò vesia nòsta! Be n'ei de gran eth servici que mos autrege aué eth jeique Hassan! Atau, donc, coma pagament, tot eth peish que cuelhe eth mèn marit ena prumèra hilada serà escrit entara vòsta salut, e vo'lo haram a vier deman, per dessús des nòsti caps!" E s'esdeguèc a vier a autrejar-li eth tròç de plomb ath nòste vesin eth pescador, que damb aquerò apraièc es sòns hilats, e gessec a pescar dues ores abans de hèr-se de dia, coma de costum.

E vaquí qu'era prumèra hilada, ara nòsta salut, non balhèc qu'un solet peish. Mès aqueth peish ère de mès d'un code de long e gròs en proporcion. E eth pescador lo separèc deth sòn tistèr e seguic era sua pesca. Mès, de tot çò que pesquèc, ne un solet peish egalaue ath prumèr en beresa e en mesura. Atau, donc, quan eth vesin acabèc de pescar, çò prumèr que hec, abans d'anar en mercat a véner eth producte dera sua pesca, siguec botar eth peish separat enrodat en un huelhatge flairós, e hèr-mo-lo a vier ena nosta casa, en tot dider-mos: "Allà hèsque que vos semble deliciós e agradiu!" E higec: "Vos prègui qu'acceptetz aguest don encara que non sigue pro ne massa avient. E desencusatz-me era sua escassesa, ò vesins! Mès qu'era sòrt a hèt qu'era prumera hilada sigue tot aquerò."

E contestè: "Vaquí un tracte que d'eth i gesses perdent, ò vesin! Pr'amor qu'aguest ei eth prumèr viatge que se ven un peish tan beròi e tant de valor per un tròç de plomb qu'a penes vau ua petita moneda de coeire. Mès qu'ac recebem coma present dera tua part, entà non shordar-te, e perque ac hès damb còr amistós e generós!" E encara escambièrem quauqui compliments, e se n'anèc.

E l'autregè ara hemna eth peish deth pescador, dident-li: "Ja ves, ò hemna! que non ère enganhat Si Saadi quan me didie qu'un troç de plomb me podie èster mès util, s'Allà volesse, que tot er aur deth Sudan. Vaquí un peish coma jamès l'an auut enes plates es emirs e es reis." E encara que s'alegraue de veir aqueth peish, non deishèc de replicar-me era mia esposa: "Òc, per Allà! Mès com m'ac vau a hèr entà codinar-lo? Non auem grasilhes ne tanpòc auem ua ola pro grana entà codinar-lo en era sancer." E contestè: "Non te cau pòur per aquerò, mo l'avalaram damb molt de gust sancer e a tròci. Non te'n hèsques dera sua presentacion, e non cranhes talhar-lo a bocins entà codinar-lo!" E en tot talhar-lo pera mitat, era mia hemna li treiguec es entralhes, e vedec ath miei d'aqueres entralhes ua causa que ludie damb viu resplendor. La cuelhec, la lauèc en farrat e vedérem qu'ère un tròç de veire dera mida d'un ueu de paloma e transparent coma era aigua de ròca. E dempús de contemplar-lo pendent cèrt temps, l'ac autregèrem as nòsti hilhs entà que les servisse de jogalha e non shordèssen ara sua mair,que premanie er excellent peish.

E vaquí que de nets, ara ora de sopar, era mia hemna vedec que, encara que non auie alugat cap lum d'òli, illuminaue era estança ua lum qu'era non auie amiat. E guardèc pertot entà veir d'a on venguie aquera lum, e vedec que la projectaue eth ueu de veire abandonat en solèr pes mainatges. E cuelhec aqueth ueu e lo botèc ath costat dera veirina, en lòc ordinari dera lampa. E arribèrem ar arràs der estonament en veir era vivacitat dera lum que gessie d'eth, e exclamè: "Per Allà, ò hemna! vaquí qu'eth tròç de plomb de Si Saadi non solet mos alimente senon que mos alugue e mos evitarà, en avier, auer de crompar òli entath lum!"

E ara claror meravilhosa d'aqueth ueu de veire, mos mingèrem eth deliciós peish, en tot comentar eth doble profit d'aqueth dia benedit e glorificant ath Retribuidor pes sòns beneficis. E aquera net mos ajacèrem satisfèts dera nòsta sòrt e sense desirar arren milhor qu'era continuacion d'aqueth estat de causes.

E vaquí qu'a londeman, gràcies ara lengua longa dera hilha deth mèn soèr, non se tardèc a córrer per tot eth barri eth rumor de qué en vrente deth peish auiem trapat aqueth veire luminós. E de seguit recebec era mia hemna era visita d'ua judiua, vesia nòsta, qu'eth sòn marit ère joièr deth mercat. E dempús des salutacions de ua e ua auta part, era judiua, dempús de contemplar pendent ua longa estona eth ueu de veire, li didec ara mia esposa: "Ò vesia mia Aischah! balha gràcies a Allà, que m'a amiat ena tua casa! Pr'amor que, coma me shaute aguest tròç de veire, e n'è un aute de parièr que damb eth me orni a viatges e me hè parelha damb aguest, voleria crompar-te-lo, e t'aufrisqui per eth, sense regatejar, era enòrma soma de dètz dinnars d'aur!"

Mès es nòsti hilhs qu'enteneren parlar dera venda dera sua jogalha, se meteren a plorar pregant-li ara sua mair que la sauvèsse entada eri. E entà padegar-les, e tanben perque aqueth ueu mos servie de lampa, era refusèc era ofèrta temptadora, damb gran despièch dera judiua que se n'anèc damb eth cap clin.

Alavetz tornè jo deth trabalh e era mia hemna me botèc ath pas de çò que venguie d'arribar. E li contestè: "De vertat, ò hilha deth mèn soèr! que s'aguest ueu de veire non auesse cap valor, aguesta hilha de judius non mos aurie aufrit era soma de dètz dinnars. Supausi, donc, que tornarà un aute còp entà aufrir-mos mès sòs. Mès que ja veirè jo era manèra de hèr pujar era ofèrta." E aquerò me hec pensar de seguit enes paraules de Si Saadi, que m'auie predit qu'un tròç de plomb segurament poirie hèr era fortuna a un òme, se tau ère eth sòn destin. E demorè damb tota confiança a que se mostrèsse fin finau eth mèn destin, dempús de húger de jo pendent tant de temps.

Aquera madeisha net, d'acòrd damb es mèns pressentiments, era judiua, esposa deth joièr, venguec a tier-li ua dusau visita ara mia esposa; e dempús des salutacions de rigor, li didec: "Ò vesia mia Aischalah! Com pòs mespredar es dons deth Retribuidor? E en mespredar-lo refuses eth pan que t'aufrisqui per un tròç de veire! Mès donques que se tracte deth ben des tòns hilhs, te cau saber qu'è parlat d'aguest ueu damb eth mèn marit, e coma que sò prenhs e non ei convenent qu'eth desir des hemnes embarassades non se complisque, a consentit en deishar-me que t'aufrisca vint dinnars d'aur a cambi deth tòn tròç de veire!"

Mès era mia hemna, qu'auie recebut instruccions mies sus er ahèr, contestèc: "*Ai, Ualah*! ò vesia! que me hès tornar en jo. Mès que non è vòt en casa, donques qu'eth hilh deth mèn soèr ei eth patron dera casa e deth sòn contengut, e ei ada eth que te cau dirigir. Demora, donc, a que torne entà hèr-li aguesta ofèrta!"

E quan tornè, era judia me repetic çò que l'auie dit ara mia hemna, e higec: "Te hèsqui a vier eth pan des tòns hilhs, ò òme! per un tròç de veire. Pr'amor que s'a de satisfèr eth desir dera hemna embarassada, e eth mèn espós non vò auer sus era sua consciéncia eth pes deth desir des hemnes prenhs. Plan per aquerò a consentit deishar-me proposar-te aguest cambi e aguesta venda, damb grana pèrta entada eth!"

E jo, ò senhor mèn! deishant qu'aquera judiua me didesse çò que me volie balhar, me cuelhí temps entà responer-li e acabè en tot guardar-la, sense dirigir-li era paraula, botjant eth cap coma tota responsa.

E en veir aquerò, era hilha de judius s'esblancossit tota, me guardèc damb uelhs de maufidança e me didec: "Prèga ath tòn Profèta, ò musulman!" E contestè: "Damb Eth era pregària e era patz, ò descreiguda! E es mès escuelhudes benediccions deth solet Diu!"

E era repliquèc: "A qué vien aguesti uelhs uets, ò pair des tòns hilhs! e aguest gèst negatiu entàs beneficis deth Retribuidor sus era tua casa mejançant nosati?" E contestè: "Es beneficis d'Allà sus es sues creatures, ò hilha de descreiguts! son ja incalculables! Sigue glorificat, sense era ajuda d'aqueri que se separen deth camin dret!" E era me didec: "Alavetz refuses es vint dinnars d'aur?" E dempús de tornar a hèr jo eth gèst negatiu, me didec era: "Plan, donc, ò vesin! t'aufrisqui peth tòn veire cinquanta dinnars d'aur! Ès satisfèt?" E damb eth mèn gèst mès indiferent, de nauèth hi un gèst negatiu damb eth cap. E me metí a campar entà un aute costat…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setanta dusau net

Era didec:

… E damb eth mèn gèst mès indiferent, de nauèth hi un gèst negatiu damb eth cap. E me metí a campar entà un aute costat.

Alavetz era hemna deth joièr recuelhec es sòns vels coma entà hèr veir que se n'anaue, se filèc entara pòrta, hec un senhau de daurir-la, e coma en tot decidir-se de pic, s'acarèc damb jo e didec: "Era darrèra paraula! Cent dinnars d'aur! E aquerò que no sai s'eth mèn marit volerà dar-me tan formidabla soma!"

E alavetz accedí a respóner, e li didí, non sense ua mina de prigonda indiferéncia: "Non ei entà que te'n vages desengustada, ò vesia! mès qu'ès molt luenh de botar-te en rason. Pr'amor qu'aguest ueu de veire, que per eth m'aufrisses eth prètz ridicul de cent dinnars

ei ua causa meravilhosa, e era sua istòria ei tan meravilhosa coma eth madeish. Plan per aquerò, e solet entà balhar-te gust a tu e ath nòste vesin, e non entà hèr que se complisque eth desir d'ua hemna prenhs, me limitarè a reclamar, coma prètz d'aguest ueu luminós, era soma de cent mil dinnars d'aur, ne un mès ne un mens. E se vòs ac cuelhes, e se non ac dèishes, pr'amor que m'aufriràn mès d'auti joièrs que son mès ath pas qu'eth tòn marit deth valor reau des causes beròies e uniques! Per çò que hè a jo, dauant d'Allà er Omniscient, juri que non cambiarè era mia taxacion ne entà aumentar-la ne entà amendrir-la. *Uassalam*!"

Quan era hemna deth judiu auec entenut aguestes paraules e comprenut eth sòn significat, non sabec replicar arren, e me didec, en tot anar-se'n: "Jo ne veni ne crompi, qiu'ei eth mèn marit eth que mane. S'era causa li conven, ja t'ac diderè. Promet-me, totun, auer paciéncia e demorar, abans d'entrar en contacte damb d'auti joièrs, entà qu'eth veigui per eth madeish aguest ueu de veire!"

E l'ac prometí.

E se n'anèc.

Dempús d'aquera discussion, ò Emir des Credents! ja non dobtè de qué eth tau ueu, que jo credia de veire, ère ua gema entre es gemes deth mar, desprenuda dera corona de bèth rei marin. E ath delà, jo sabia, coma toti, qu'enes prigondors jaden tresòrs que damb eri s'ornen es hilhes deth mar e es reines deth mar. E aquera trobada servic entà confirmar-me ena mia credença. E glorifiquè ath Retribuidor, que, mejançant eth peish deth pescador, auie botat enes mies mans aquera neravilhosa mòstra des ornaments des joenes marines. E decidí non desdider-me'n dera chifra de cent mil dinnars qu'auia dit ara hemna deth judiu, en tot pensar qu'aurie estat milhor non esdegar-me a fixar d'aquera manèra era taxacion, quan dilhèu n'auria pogut obtier mès deth joièr judiu. Mès, coma qu'auia fixat aguesta chifra solemnament, non volí hèr repè, e me prometí mantier-me en aquerò qu'auia dit.

E tau que jo auia previst, non se tardèc a presentar-se ena mia casa et joièr judiu en persona. E amiaue ua mina d'astut que non m'anonciaue arren de bon, senon que vedia qu'eth hilh de porcèths anaue a tier tota era sua astúcia entà cuelher-me era gema coma eth que non vò era causa. E dera mia part, me metí ara demora, en tot adoptar era actitud mès arridolenta e amabla, e li preguè que cuelhesse sèti en tapís. E dempùs des salutacions de rigor, me didec eth: "Demori, ò vesin! que non estarà eth canam massa car en aguesti tempsi e qu'es negòcis dera tua botiga van ben!" E jo contestè en madeish ton: "Era benediccion d'Allà non les manque as sòns credents, ò vesin! e demori qu'a tu te serà favorabla en mercat des joièrs!" E me didec eth: "Per vida d'Ibrahim e de Yacub, ò vesin! cre-me que perilhen, cre-me que perilhan! E a penes auem entà minjar un bocin de pan e de hormatge." E pendent ua bona estona seguírem parlant d'aguesta sòrta, sense abordar era soleta qüestion que mos interessaue, enquia qu'eth judiu, en veir que non ne treiguie arren de jo d'aguesta manèra, acabèc en èster eth prumèr en dider-me: "Era hilha deth mèn soèr, ò vesin! m'a parlat de cèrt ueu de veire, sense gran valor per çò d'aute, que servís de jogalha entàs tòns hilhs, e ja sabes que quan ua hemna ei

embarassada, coma n'ei era mia, a desirs estranhs e extravagants. Mès, malerosament, mos vedem ahiscadi a satisfèr es sòns desirs, enquia e tot quan son irrealizables, a truca de qué er objècte desirat non arribe a imprimir-se en còs deth mainatge e deformar-lo. E en cas actuau, coma qu'eth desir dera mia hemna s'a tachat en aguest ueu de veire, cranhi que, se non lo satisfèsqui, se reproduisque aguest ueu de mida naturau sus eth nas deth nòste hilh, quan neishe, o sus quinsevolh auta part encara mès delicada e qu'era decéncia m'empedís nomentar. Te prègui, donc, ò vesin! que me mòstres, prumèr de tot, aguest ueu de veire, e se veigui qu'ei impossible d'aquerir-ne un de semblable en mercat, me lo volgues autrejar mejançant un prètz rasonable que tu me dideràs, sense profitar-te'n massa dera mia situacion."

E ad aguestes paraules deth judiu, contestè: "Escoti e aubedisqui!"

E me lheuè e anè entàs mèns hilhs, que jogauen en pati damb eth ueu sabut e lo treiguí des sues mans, a maugrat des sòns crits e protèstes. Dempús tornè ena estança a on me demoraue eth judiu seigut en tapís, e barrè era pòrta e es hièstres, de sòrta que siguesse complèta era escurina, en tot desencusar-me per obrar atau. E hèt aquerò, me treiguí dera pòcha eth ueu e lo botè ben ara vista, sus un tamboret, dauant deth judiu.

E de seguit s'illuminèc era cramba coma se i auessen en era quaranta halhes. E en veir aquerò, eth judiu non podec mens qu'exclamar: "Qu'ei ua des gemes qu'ornen era corona de Soleiman Ben Daub!" E dempús d'estonar-se de tau sòrta, comprenec qu'auie parlat massa, e se remetec, dident: "Mès que ja n'è auut de parières enes mies mans. E coma que non ère causa aisida eth hèt de vener-les, m'esdeguè a revener-les damb pèrtes. A! per qué serà prenhs ara, era hilha deth mèn soèr entà obligar-me a aquerir ua causa que non se pòt véner?"

Dempús me didec: "Guaire demanes, ò vesin! per aguest ueu marin?"

Jo contestè. "Que non ei ara venda, ò vesin! mès te l'autrejarè entà non hèr que se concentre eth desir dera hilha deth tòn soèr. E ja è mercat eth prètz d'aguesta cession. Allà ei testimòni de qué non vau a hèr repè!" E me didec eth: "Sigues rasonable, ò hilh de gent de ben! E non arroïnes era mia casa! Encara que venessa era mia casa, era mia botiga e jo madeish en mercat des subastadors, damb era mia hemna e es mèns hilhs, non arribaria a ua chifra tan exorbitanta que m'a semblat de trufaria, solide! Cent mil dinnars d'aur, *ya Allà*! Cent mil dinnars d'aur, ò jeique! ne un mès ne un mens. Qu'ei era mia mòrt çò que demanes!"

E dempús de tornar a daurir era pòrta e es hièstres, contestè tranquillament: "Cent mil dinnars d'aur, ne un mès ne un mens! Ac cuelhes o ac dèishes"! E higí: "E guarda que se me n'auessa sabut abans de qué aquerò ère ua gema entre es gemes marines dera corona de Soleiman ben Daub (damb eth era pregaria e era patz) non auria demanat cent mil dinnars, senon dètz viatges mès, e ath delà, quauqui colhars e jòies dera tua botiga coma present entara mia hemna, qu'a premanit eth negòci en tot escampilhar eth nòste descurbiment. Pòs, donc, èster content de pagar aguest prètz ridicul, ò òme! e vè-te'n a cercar eth tòn aur!"

E eth joièr judiu, damb eth nas mès alongat quan vedec que non podie hèr arren, se concentrèc un instant, me guardèc damb decision, e didec, deishant anar ua alendada: “Er aur qu’ei ena pòrta! Autreja-me era gema!” E atau dident, treiguec eth cap pera hièstra e cridèc a un esclau nere que s’estaue parat en carrèr e tenguie peth ramau a un mul cargat damb diuèrses saques: “Òla Mubarak! Puja aciu es saques e era balança!”

E eth nere pugèc ena mia casa es saques plies de dinnars, e eth judiu les dauric ua darrèr dera auta e me pesèc es cent mil dinnars, coma jo l’auia demanat, ne un mès ne un mens. E era hilha deth mèn soèr treiguec deth nòste còfre gran de husta, eth solet qu’auíem, tota era ròba que contenguie, e l’aumplírem damb er aur deth judiu. E solet alavetz me treiguí dera ccintura, a on l’auia sauvat entà que siguesse segura, era gema salomonica, e l’ac autregè ath judiu, en tot dider-li: “Pro que la revengues dètz còps mès cara de çò que vies de crompar-la!” E eth se metec a arrir damb ua boca que l’arribaue enes aurelhes, en tot dider-me: “Per Allà, ò jeique! que non ei en venda! La destini a satisfèr eth desir dera mia hemna embarassada."

E se didec adiu de jo e me hec veir era amplada dera sua espatla.

E aquerò ei tot çò que hè ada eth!

Mès vaquí ara, çò que tanh a Si Saad, a Si Saadi e ath destin que me hec a vier eth peish…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setanta tresau net

Era didec:

… Mès vaquí ara, çò que tanh a Si Saad, a Si Saadi e ath destin que me hec a vier eth peish!

Quan en un virament de uelhs me vedí mès ric de çò que jamès auie desirat era mia anma, e enrodat d’aur e d’opuléncia, non desbrembè, qu’a tot darrèr, solet èra un ancian cordaire praube, hilh de cordaire, e balhè es gràcies ath Retribuidor pes sòns beneficis e me botè a pensar en usatge qu’en avier auria de hèr des mies riqueses. Mès qu’auria volut prumèr de tot punar era tèrra entre es mans de Si Saadi, entà demostrar-li era mia gratitud e hèr madeish damb Si Saad, que, fin finau, li deuia eth hèt d’èster qui èra, encara qu’eth non vedesse realizades, coma Si Saadi, es sues bones intencions damb jo. Mès m’ac empedic era mia timiditat; e ath delà, jo non sabia exactament a on demorauen. Plan per aquerò m’estimè mès demorar que siguessen eri per pròpri impuls es que venguessen a cuèlher notícies deth praube cordaire Hassan.

E mentretant, decidí hèr eth milhor usatge possible dera fortuna que m’auie estat escrita. E çò prumèr que hi, non siguec crompar-me vestits rics ne causes somptuoses, senon anar a cercar a toti es cordaires praubi de Bagdad, que s’estauen en madeish estat

de misèria qu'auia viscut jo tant de temps, e en tot amassar-les a toti, les didí: "Vaquí qu'eth Retribuidor m'a escrit eth benèster e m'a manat es beneficis, a maugrat d'èster eth darrèr en meritar-les. E plan per aquerò, ò frairs musulmans! desiri qu'es favors deth Plan Naut non s'amolonen sus eth madeish cap e voi que vo'on profitetz d'eri segontes es vòstes necessitats, Atau, donc, a compdar d'ara, cos cuelhi a toti ath mèn servici, trabalhant entà jo ena òbra de cordelaria, damb era seguretat de qué vos pagarè leberaument, d'acòrd ara vòsta abiletat, ath finau dera jornada. D'aguesta manèra auratz era seguretat de guanhar abondosament eth pan dera vòsta familha sense auer de preocupar-vos deth dia de deman. E ja sabetz se per qué vos è amassat en aguest locau. E aquerò ei çò que vos auia de díder. Mès Allà eu mès generós e mès magnanim!"

E es cordaires me balhèren es gràcies e laudèren es mies bones intencions damb eri, e acceptèren aquerò que les prepausè. E des d'alavetz seguissen trabalhant peth mèn compde, damb tranquillitat, contents d'auer assegurada era sua vida e era des sòns hilhs. E jo, gràcies ad aguesta organizacion, cada còp aumenti mès es mies riqueses e assolidi era mia situacion.

Ja hège bèth temps qu'auia abandonat era mia prauba casa vielha, pr'amor d'establir-me en ua auta, que m'auia hèt bastir ath mèn còst entre jardins, quan Si Saad e Si Saadi vengueren a saber notícies deth praube cordaire Hassan, coneishut d'eri. E siguec gran eth sòn estonament quan es nòsti ancians vesins, as quaus preguntèren en veir era mia botiga barrada coma se siguessa mòrt, les assegurèren que non solet èra viu encara senon qu'èra un des mercadèrs mès rics de Bagdad, que demoraua en un magnific palai enrodat de jardins e que ja non me cridaua Hassan eth cordaire, senon Si Hassan eth Magnific. Alavetz, dempús de preguntar era adreça a on se trapaue eth mèn palai, vengueren aquiu e non se tardèren a arribar ena pòrta principau que daue accès as jardins. E eth portèr les hec passar per un bòsc d'irangèrs e de citronèrs cargadi de fruts e qu'es sues arraïcs se refrescauen ena aigua que de contunh corrie per ua canalet que dividie er arriu. E quan arribèren ena sala de recepcion, èren ja encantadi dera frescor, dera ombra, deth mormolh d'aigua e deth cant des audèths.

E tanlèu m'anoncièc era sua arribada un des esclaus, les gessí ar encontre rapidament e volí cuelher-les era òrla deth vestit entà punar-la. Mès m'ac empediren e m'abracèren coma se siguessa eth sòn frair, e les convidè a entrar en quiòsc que i auie en jardin, en tot pregar-les que se seiguessen en lòc d'aunor que les corresponie. E me seiguí jo un shinhau mès luenh, coma ère degut.

E dempús de hèr que les mestrèssen sorbets e refresqui, les condè peth menut tot çò que m'auie arribat, sense desbrembar cap detalh. Mès que non mos ac cau repetir. E Si Saadi, ar arràs dera satisfaccion, s'acarèc damb eth sòn amic, e li didec: "Que ja ac ves, Si Saad!" E non li didec arren mès.

E encara non s'auien remetut deth sòn estonament, quan dus des mèns hilhs, que se divertien en jardin, entrèren ara imprevista, amiant enes sues mans un nin d'audèth que venguie de cuélher entada eri un esclau que susvelhaue es sòns jòcs. E mos estonèrem fòrça en veir aqueth nin, qu'auie porics d'esparvèr e ère hèt damb un turbant. E quan

examinè mès d'apròp eth turbant, observè, sense cap tipe de dobte, qu'ère eth madeish qu'en d'auti tempsi s'auie hèt a vier er esparvèr lairon. E m'acarè damb es mèns òstes, e les didí: "Ò senhors mèns! vo'n brembatz encara deth turbant qu'amiaua jo eth dia que Si Saad m'autregèc es prumèrs dus cents dinnars?" E contestèren: "Non per Allà, non mo'n brembam exactament.!" E Si Saad ahigec: "Mès, l'arreconeisheria solide se son en eth es cent nauanta dinnars!" E contestè: "Ò senhors mèns! non ac dobtetz!" E treiguí es audèths en tot balhar-se-les as mainatges, e des.heiguí eth nin, e despleguè eth turbant en tota era sua longitud. E dera punta penjaue intacta, e estacada coma jo l'auia estacat, era borsa de Si Saad damb es dinnars que contenguie.

E encara non s'auien remetut deth sòn estonament es mèns dus òstes, quan entrèc un des palafrenèrs amiant enes sues mans un tonèl de bren que de seguit arreconeishí coma eth qu'era mia hemna l'auie cedit en d'auti tempsi ath mercadèr de tèrra entà netejar eth peu. E me didec: "Ò senhor mèn! aguest tonèl, qu'è crompat aué en mercat, pr'amor que me n'auia desbrembat de cuélher bren de ressega entath shivau que montaua, contie ua saca estacada que te hèsqui a vier entre es tues mans." E arreconeishérem era dusau borsa de Si Saad.

E des d'alavetz, ò Emir des Credents! es tres viuem coma amics, convençudi entà tostemp deth poder deth Destin, e meravilhadi des camins que tie entà amiar a tèrme es sòns decrets.

E coma qu'es bens d'Allà an de tornar entàs sòns praubi, non deishè d'invertir-les en hèr es dons e es aumòines prescrites. E plan per aquerò m'as vist balhar aguesta aumòina ath mendicant deth pònt de Bagdad.

E tau ei era mia istòria!

Quan eth califa auec entenut aguest relat deth jeique generós, li didec: "Cèrtament, ò jeique Hassan! es camins deth Destin son meravilohosi, e coma pròva de çò que m'as condat, te vau a ensenhar quauquarren!"

E s'acarèc damb eth visir deth Tresòr e li didec ues paraules ara aurelha. E eth visir gessec entà tornar ath cap d'ua estona damb un estug ena man. E eth califa lo cuelhec, e lo dauric, e li mostrèc eth contengut ath jeique, que de seguit arreconeishec era gema salomonica cedida ath judiu joièr. E Al-Raschid li didec: "Aguesta gema entrèc en mèn tresòr eth madeish dia que l'ac veneres ath judiu."

Dempús s'acarèc damb eth quatau personatge, qu'ère eth mèstre d'escòla esgarrat e damb era boca henuda, e li didec: "Conda çò que mos ages de condar!"

E dempús de punar era tèrra entre es mans deth califa, er òme didec:

Istòria deth mèstre d'escòla esgarrat e damb era boca henuda

“Te cau saber, ò Emir des Credents! que, dera mia part, comencè a guanhar-me era vida coma mèstre d’escòla, e auia jos era mia man a ueitanta mainatges. E era istòria de çò que m’arribèc damb aguesti gojats ei prodigiosa.

Me cau començar dident-te, ò senhor mèn! que jo èra sevèr damb eri enquiath limit dera severitat, e inflexible e rigorós, enquiath punt d’exigir que, autanplan enes ores de recreacion, seguissen trabalhant, e non les manaua enes sues cases enquia ua ora dempús de cogar-se eth solei. E enquia e tot alavetz non deishaua de susvelhar-les, en tot seguir-les pes places e pes barris, pr’amor d’empedir-les que joguèssen damb tafurèls que les pervertirien.

E vaquí que siguec precisament eth mèn rigor qu’atirec sus eth mèn cap es calamitats, coma vas a veir, ò Emir des Credents!. Plan que òc, en entrar un dia entre es dies ena sala de lectura en moment que toti es mèns alumnes èren amassadi, les vedí de pic quilhar-se sus es sues cames a toti e exclamar damb ua soleta votz: “Ò mèstre, be n’as d’auriò aué eth ròstre!” E m’estonèc fòrça aquerò, mès coma que non sentia cap dolor intèrn que me podesse afectar eth ròstre, non ne hi cabau d’aquera notícia, en tot cridar-les: “Començatz, tafurèls! qu’a arribat era ora de trabalhar.” Mès vaquí qu’er alumne monitor auancèc entà jo damb mina preocupada, e me didec: “Per Allà, ò mèstre! qu’as auriò eth ròstre aué, e Allà aluenhe eth tòn mau! S’ès plan malaut, jo balharè era classa ath tòn lòc.” E ath madeish temps toti es alumnes, mostrant grana inquietud, me guardauen plei de compassion, coma se ja siguessa jo a mand de rénder era mia anma. E acabè en tot impressionar-me fòrça, e me didí a jo madeish: “Ò!, per çò que semble deues èster molt mau sense saber-te’n. E es pejores malauties son es qu’entren en còs subrepticiament, sense qu’era sua preséncia se revele per granes molèsties.” E me lheuè en aquera ora e en aqueth instant, li confiè era direccion dera classa ar alumne monitor, e entrè en mèn harem, a on m’ajacè tan long coma èra, en tot dider-li ara mia esposa: “Premanis-me contra era ictericia!” E l’ac didí alendant e planhent-me, coma se ja siguessa jos era accion de totes es pèstes e malauties ròies.

Alavetz, er alumne monitor piquèc ara pòrta e demanèc permís entà entrar. E m’autregec era soma de ueitanta dracmes, en tot dider-me: “Ò mèstre! es bravi alumnes acaben de hèr ua collècta entre eri pr’amor de hèr-te aguest present, entà qu’era nòsta mèstra te posqui suenhar ben sense reparar en despenes.”

E m’emocionè molt damb aqueth detalh des alumnes, e entà demostrar-les era mia satisfaccion, les balhè un dia de descans, sense sospechar que s’auie tramat tot entad aguest solet objectiu. Mès qui pòt endonviar tota era malícia que s’amague en pièch des mainatges?

Per çò que hè a jo, passè tot aqueth dia fòrça aclapat, encara qu’era vista des sòs que m’auien arribat de manèra tant inesperada me balhaue un cèrt gust. E a londeman tornèc a veder-me er alumne monitor, e quan se trapèc damb jo me didec: “Allà aluenhe de tu quinsevolh mau, ò mèstre! Encara as eth ròstre auriò, e mès qu’ager! Descansa! Descansa! e non te’n hèsques des auti…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setanta quatau net

Era didec:

"… Allà aluenhe de tu quinsevolh mau, ò mèstre. Encara as eth ròstre auriò, e mès qu'ager. Descansa! Descansa! e non te'n hèsques des auti!" E plan impressionat damb es paraules deth maligne gojat, me didí a jo madeish: "Suenha-te, ò mèstre! Suenha-te ben a còsta des tòns alumnes." E pensant atau, li didí ath monitor: "Hè tu era classa coma se jo siguessa aquiu!" E comencè a gemegar e a planher-me de jo madeish. E en tot deishar-me en aqueth estat, eth gojat s'esdeguèc a amassar-se damb es auti alumnes entà meter-les ath pas dera situacion.

E aqueth estat de causes se tardèc ua setmana, ath cap dera quau er alumne monitor me hec a vier ua soma de ueitanta dracmes, en tot dider-me: "Qu'ei era collècta qu'an hèt es bravi des tòns alumnes, pr'amor de que era nòsta mèstra te posque suenhar ben." E encara m'emocionè mès qu'eth prumèr viatge, e me didí: "Ò! de vertat qu'era tua malautia ei ua malautia benedida, que te balhe sòs sense cap esfòrç ne trabalh, e que, a tot darrèr, non te hè patir. Pro que se tarde fòrça temps encara, entà màger ben tòn!"

E des d'aqueth moment decidí simular que seguia malaut, convençut, ara longa, de qué eth mèn organisme non ère reaument atacat, e dident-me: "Jamès es tues leçons te produïràn tant coma era tua malautia."

E a compdar d'aqueth moment, me toquèc a jo hèr creir çò que non existie. E cada còp qu'er alumne monitor venguie a veder-me, li didia: "Me vau a morir d'inanicion, pr'amor qu'eth mèn estomac refuse es aliments!" Mès que non ère vertat, pr'amor que jamès auia jo minjat damb tant d'apetís ne m'auia trapat milhor.

E seguí viuent d'aguesta sòrta pendent bèth temps, quan vaquí qu'un dia entrèc er alumne en precís moment que me dispausaua a minjar-me un ueu. E en veder-lo, eth mèn prumèr impuls siguec amagar eth ueu ena boca, cranhent que, en trapar-me minjant, sospechèsse era vertat e se n'encuedèsse dera mia faussetat. E coma qu'eth ueu cremaue, me costaue dolors intolerables. E er maudit gojat, que solide deuie saber a qué tier-se en aguesta situacion, en sòrta d'anar-se'n persutèc en tot guardar-me damb mina pietosa e dident-me: "Ò mèstre! be ne son d'inflamades es caròles e guaire deues de patir! Que deu èster aquerò segurament un abscès maligne." Dempús, coma qu'ena mia tortura me gessien es uelhs deth cap e non li contestaua, me didec: "Cau daurir-lo! Cau daurir-lo!"

E auancèc entà jo rapidament, e volec clauar-me ena maishèra ua agulha gròssa. Mès alavetz sautè sus es mèns dus pès, e corrí entara codina, a on lancè eth ueu que ja m'auie cremat grèument es maishères. E per çò d'aquera cremada, ò Emir des Credents! se me declarèc enes caròles un vertadèr abscès e me hec veir era mòrt roia. E me hec anar

entath barbèr, que me treiguèc era maishèra entà uedar-me er abscès. E per çò d'aquera operacion se me quedèc era boca henuda e deformada.

E vaquí eth perqué dera esquinçada e dera deformacion dera mia boca. Per çò que tanh ath perqué dera mia lesion, qu'ei aguest:

Quan, ath cap de bèth temps, me remetí des conseqüéncies dera herida, tornè ena escòla, a on siguí mès rigorós e sevèr que jamès damb es mèns alumnes, qu'era sua turbuléncia me calie reprimir. E quan era conducta d'un d'eri non ere adequada, lo corregia a còps. Atau acabè a ensenhar-les a respectar-me de tau sòrta que, quan se m'acodie esternudar abandonauen de seguit es sòns libres, se quilhauen sus es sòns pès damb es braci crotzadi e s'inclinauen entà jo, exclamant toti d'acòrd: "Benediccion! Benediccion!" E jo contestaua: "E damb vosati eth perdon! E damb vosati eth perdon!" E tanben les ensenhaua d'autes mil causes, quina mès profitosa e instructiva. Pr'amor que non volia qu'es sòns pairs despenèssen en bades es sòns sòs que me balhauen pera sua educacion. E d'aguesta manèra demoraua hèr des gojats excellentes persones e comerciants respectables.

Un dia, qu'ère dia de gessuda, les amiè de passeg un shinhau mès luenh que normaument. E coma qu'auíem caminat fòrça, auíem set. E coma que precisament auíem arribat ath costat d'un potz, decidí baishar en eth entà padegar era mia set damb era aigua fresca que i auie e cuelher-ne un farrat entàs mainatges.

E quan vedí que non i auie cap còrda, cuelhí es turbants des alumnes, e en tot hèr damb eri ua còrda longa, me l'estaquè ena cintura e ordenè as mens alumnes que me baishèssen en potz. E de seguit aubediren. E me vedí penjat en horat deth potz. E baishèren suenhosament entà que non piquèssa eth cap contra era pèira. E vaquí qu'eth pas deth calor ath hered e dera lum ara escurina me hec esternudar. E non me podí reprimir. E sigue sense voler, sigue per costum, sigue per malícia, es mèns alumnes deishèren anar era còrda damb un gèst unanim, se crotzèren es braci e exclamèren toti ath còp, coma ac hègen ena escòla: " Benediccion! Benediccion!" Mès que non podí contestar-les en aquera circonstància, pr'amor que queiguí pesadament ath hons deth potz. E coma qu'era aigua non auie massa prigondor, non m'estofè, mès me trinquè es cames e era clavicula, mentre es mainatges, espauridi non sai se pera sua hèta o peth sòn estabordiment, hugeren ath mès córrer.

E jo lançaua taus crits de dolor, qu'uns caminaires, que d'eri les cridè era atencion, me treigueren deth potz. E coma me trapaua en un estat lamentable, me botèren en un saumet e m'amièren entà casa, a on siguí ajaçat pendent un temps considerable. Mès jamès me guarí der accident. E non podí tornar a hèr de mèstre d'escòla.

E plan per aquerò, ò Emir des Credents! me vedí obligat a demanar caritat entà balhar-les minjar ara mia hemna e as mens hilhs. E atau ei coma m'as vist e ajudat generosament en pònt de Bagdad.

E tau ei era mia istòria!

E quan eth mèstre d'escòla esgarrat e damb era boca henuda acabèc de condar d'aguesta manèra era causa dera sua lesion e dera sua deformitat, Massrur, eth pòrta simitarra, lo hec tornar ena fila. E eth cèc que se hège bohetejar en pònt auancèc a paupes entre es mans deth califa, e aubedint era orde que l'auie balhat, condèc atau çò qu'auie de condar.

Didec:

Istòria deth cèc que se hège bohetejar en pònt

Te cau saber, ò Emir des Credents! que, per çò que hè a jo, enes tempsi dera mia joenessa jo èra conductor de camelhs. E gràcies ath mèn trabalh e ara mia perseverància, acabè en tot èster proprietari de ueitanta camelhs. E les logaua as caravanes que comerciauen d'un pais en aute, e ena epòca de peregrinacion, çò que me produïe fòrça beneficis e me hège aumentar cada an eth mèn capitau e es mèns interèssi. E damb es mèns beneficis s'aumentaue de dia en dia eth mèn desir d'èster mès ric encara, e non pensaua en arren mès qu'en èster eth mès ric des conductors de camelhs d'Irak.

Un dia entre es dies, tornant jo de Bassra, sense cap carga, damb es mèns ueitanta camelhs, qu'auia amiat en aquera ciutat cargadi de mercaderies destinades ara India, e en tot auer hèt ua arturada en un pòtz d'aigua pr'amor de balhar-les eth béuer e deishar-les pèisher enes entorns, vedí qu'auançaue entà jo un derviche. E eth tau derviche m'abordèc damb mina corau, e dempús des salutacions d'un e un aute costat, se seiguec ath mèn costat. E amassèrem es nòstes provisions, e d'acòrd damb es costums deth desèrt, prenérem amassa era nòsta parva. E dempús mos metérem a parlar de moltes causes e mos preguntèrem mutuaument sus eth nòste viatge e sus eth punt de destin. E eth me didec que se filaue entà Bassra e jo li didí qu'anaua entà Bagdad. E quan regnèc era intimitat entre nosati, li parlè des mèns negòcis e des mèns guanhs e li balhè compdes des mèns projèctes de riqueses e d'opuléncia.

E en tot deishar-me parlar enquia qu'acabè, eth derviche me guardèc arrint e me didec: "Ò senhor mèn Babà-Abdalah, guaire trabalh te cuelhes entà arribar a un resultat tan pòc proporcionat, quan a viatges sonque cau un replec deth camin entà qu'eth destin vos hèsque, en un virament de uelhs, non solet mès ric que toti es conductors de camelhs d'Irak, senon mès poderós que toti es reis dera tèrra amassa!" Dempús higec: "Ò senhor mèn Babà-Abdalah! As entenut bèth còp parlar de tresòrs amagadi e de riqueses sosterranhes?" E contestè: "Plan que òc, ò derviche! è entenut a parlar soent de tresòrs amagadi e de riqueses sosterranhes. E toti sabem que cada un de nosati pòt, s'ei aguest eth sòn destin, desvelhar-se un dia mès opulent que toti es reis. E non i a cap laurador que, quan laure era sua tèrra, non pense qu'arribarà bèth dia que queirà sus era pèira sagerada de bèth tresòr meravilhós, e non i a cap pescador que, en lançar es sòns hilats ena aigua, non pense que traparà quauque dia era pèrla o era gema marina que l'amiarà ath limit dera opuléncia. Jo que non sò un ignorant, ò derviche! e ath delà, sò convençut de qué es òmes dera tua corporacion s'en saben de secrets e de paraules de gran poder!"

E en enténer aguest discors, eth derviche cessèc de botjar era arena damb eth sòn baston, me guardèc de nauèth, e me didec: “Ò senhor mèn Babà-Abdalah! me pensi qu’aué non as auut un mau encontre en trapar-te damb jo, e me pensi qu’aguest dia ei entà tu eth dia que començarà eth camin que t’amie ath tòn destin.” E li didí: “Per Allà, ò derviche! qu’acuelherè eth mèn destin damb fermetat e damb es uelhs plei, e me balhe çò que sigue, ac acceptarè damb còr agraït!” E me didec eth: “Alavetz, lhèua-te, ò praube! e seguis-me!”

E se quilhèc sus es dus pès, e se metec a caminar dauant de jo. E lo seguí pensant: “Plan que òc aué ei eth dia deth mèn destin, dempús de tant de temps que lo demori!” E ath cap d’ua ora de marcha arribèrem en ua petita val pro espaciosa, qu’era sua entrada ère tan estrèta qu’es mèns camelhs a penes podie passar per era un a un. Mès non se tardèc a ampliar-se eth camin a mida qu’entràuem ena val, e mos vedérem ath pè d’ua montanha tant impracticabla, que non se podie pensar qu’ua creatura umana auesse arribat aquiu abans que nosati. E eth derviche me didec: “Vaquí qu’èm arribat a on auíem d’arribar. Per çò que hè a tu, artura as tòns camelhs e hè que se seiguen, pr’amor que, quan arribe eth moment de cargar-les damb aquerò que vas a veir, non mos còste massa trabalh de hè’c.” E contestè damb era audida e era aubediéncia, e me tenguí a hèr sèir a toti es camelhs, un darrèr der aute, en ample espaci que s’estenie ath pè d’aquera montanha, e dempús m’amassè damb eth derviche e lo trapè damb ua pèira de huec ena man calant huec a un molon de lenha seca. E quan s’aluguèc eth molon de lenha, eth derviche lancèc en eth un sarpat d’encens mascle, prononciant paraules qu’eth sòn significat non comprení. E de seguit se lheuèc per aire ua colomna de hum qu’eth derviche trinquèc en dues damb eth sòn baston. E ara seguida, ua ròca grana, qu’ère dauant de nosati, se separèc pera mitat e mos deishèc veir ua ampla dubertura en lòc a on un instant abans i auie ua muralha lisa e verticau…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setanta cincau net

Era didec:

… E ara seguida, ua ròca grana, qu’ère dauant de nosati, se separèc pera mitat e mos deishèc veir ua ampla dubertura en lòc a on un instant abans i auie ua muralha lisa e verticau. E ath laguens i auie molons d’aur en moneda e peireries, coma aguesti molons de sau que se ven ara vòra deth mar. E ara vista d’aqueth tresòr, me lancè sus eth prumèr molon de monedes d’aur, damb era rapiditat deth falcon que què sus era paloma, e comencè a aumplir ua saca que ja m’auia aprovedit. Mès eth derviche se metec a arrir, e me didec: “Ò praube! qu’ès en tot hèr un trabalh pòc productiu! Non ves que s’aumplisses era saca de monedes d’aur, pesaràn massa entà cargar-les enes tòns camelhs? Aumplis-les mèsalèu damb es peireries que i a un shinhau mès enlà, e qu’ua soleta des quaus vau mès que cada un d’aguesti molons d’aur, en èster, ath delà, cent còps mès leugèra qu’ua monèda d’aguest metau!”

E contestè: “Que non i a cap inconvenent, ò derviche!” Pr’amor que comprení qu’ère justa era sua observacion. E ua darrèr dera auta aumplí es saques damb aqueres peireries, e les carguè de dues en dues enes lombs des mèns camelhs. e quan acabè de cargar as mèns ueitanta camelhs, eth derviche, que m’auie deishat trabalhar, arrint sense botjar-se deth sòn lòc, se lheuèc e me didec: “Que ja non mos cau que barrar eth tresòr e anar-mo’n.” E dempús de parlar atau, entrèc ena ròca, e lo vedí que se filaue entà ua tenalha ornada qu’ère sus un sòcle de husta de santal. E ath mèn laguens me didia jo: “Per Allà, qu’ei malastre non auer damb jo ueitanta mil camelhs entà cargar damb aguestes peireries e aguestes monedes d’aur e aguestes orfebreries, en sòrta des ueitanta solet que son dera mia proprietat.”

E vaquí que vedí ath derviche apressar-se ara tenalha preciosa e lheuar era tapa. E treiguèc d’era un flascon d’aur que se metec ena cintura. E coma que jo lo guardaua damb ua sòrta d’interrogacion enes uelhs, me didec: “Que non ei arren! Un shinhau de pomada entàs uelhs!” E non me didec arren mès. E coma que, ahiscat de curiosèr, volia jo tanben auançar-me entà cuélher aquera pomada entàs uelhs, m’ac empedit, en tot díder: “Qu’ei pro aué, mos cau gésser ja d’aciu.” E me possèc entara gessuda, e prononcièc cèrtes paraules que non comprení. E de seguit s’amassèren es dues parts dera ròca, e ath sòn lòc apareishec ua muralha lisa coma s’acabèssen de talhar-la ena madeisha pèira dera montanha.

E eth derviche s’acarèc alavetz damb jo e me didec: “Ò Babà-Abdalah! vam a gésser ara d’aguesta val. E quan arribem en paratge que mos trapèrem, mos repartiram aguest butin a parts egales, e amistosament.”

E de seguit hi lheuar-se as mèns camelhs. E desfilèrem en orde per a on auíem entrat ena val, e anèrem amassa enquiath camin des caravanes, a on mos auíem de separar entà seguir cada un eth sòn camin, jo entà Bagdad e eth derviche entà Bassrra. Mès pendent eth camin m’auia dit jo, pensant en repartiment: “Per Allà! aguest derviche demane massa per çò qu’a hèt. Qu’ei vertat qu’eth m’a revelat eth tresòr, e l’a daurit, gràcies ara sua sciéncia dera bruisheria, qu’eth Libre Sant refuse! Mès qué aurie passat sense es mèns camelhs? E enquia e tot sense era mia preséncia non aurie auut cap exit ena causa, donques qu’eth tresòr sense cap de dobte ei destinat ath mèn nòm, ara mia sòrt e ath mèn destin! Me pensi, donc, que se li balhi quaranta camelhs cargadi damb aguestes peireries, jo pèrdi en ahèr, donques que m’è fatigat cargant es saques mentre eth repausaue arrint; e a tot darrèr, jo que sò eth patron des camelhs. Non ei convenent, donc, que li dèisha hèr eth repartiment ath sòn caprici. E ja saberè meter-lo en rason.”

Atau, donc, quan arribèc eth moment deth repartiment, li didí ath derviche: “Ò sant òme! tu que, segontes es principis dera tua corporacion, te cau preocupar-te pòc des bens d’guest mon, qué vas a hèr damb aguesti quaranta camelhs damb era sua carga, que tan tranquillament me reclames coma prètz des tues indicacions?” E luenh d’escandalizar-se damb es mies paraules e d’emmaliciar-se, coma jo me pensaua, eth derviche me contestèc damb votz repausada: “Babà-Abdalah, qu’ei vertat quan dides que me cau èster òme que se preocupe pòc des bens d’aguest mon. Te cau saber, donc,

que non ei entà jo que reclami era part que me correspon en un repartiment equitatiu, senon entà distribuir-la peth mon entà toti es praubi e toti es malerosi. E per çò que tu crides injustícia, pensa, *ya Babà-Abdalah*, que damb cent còps mens de çò que t'è autrejat series ja er òme mès ric de Bagdad. E desbrembes qu'arren m'obligaue a parlar-te d'aguest tresòr, e que m'auria pogut sauvar entà jo solet eth secret. Hè enlà, donc, era aviditat e contenta-te damb aquerò que t'a balhat Allà, sense sajar de trincar eth nòste acòrd!"

Alavetz, encara que convençut dera marridesa des mies pretensions, e segur dera mia manca de drets, cambiè era qüestion d'aspècte e de forma, e contestè: "Ò derviche, que m'as convençut des mèns errors. Mès permet-me que te rebremba qu'ès un excellent derviche qu'ignòre er art d'amiar camelhs e non sap senon servir ath Plan Naut. Per çò que semble desbrembes er embolh que te traparies en voler amiar a tanti camelhs, acostumadi ara votz deth sòn patron. Se me vòs creir, cuelh çò de mens possible, donques que pòs tornar ath tresòr e cargar de nauèth es peireries, donques que pòs daurir e barrar ath tòn gust era entrada ena tuta. Escota, donc, eth mèn conselh e non expauses era tua anma as copacaps que non ei acostumada." E eth derviche, coma se non podesse refusar-me arren, contestèc: "Que sò d'acòrd, ò Babà-Abdalah! qu'ara prumeria non i auia pensat en çò que vies de recordar-me; e vaquí que ja sò inquièt ar arràs, pes conseqüéncies d'aguest viatge, jo solet, damb aguesti camelhs. Alista, donc, des quaranta camelhs que me corresponen as vint que volgues, e dèisha-me es auti vint. Dempús vè-te'n jos era proteccion d'Allà!"

E jo, plan estonat en trapar en derviche tanta facilitat entà deishar-se convéncer, m'esdeguè a alistar prumèr es quaranta que me corresponien en repartiment e dempús es auti vint que me cedie eth derviche. E dempús de balhar-li es gràcies pes sòns servicis, me didí adiu d'eth e me metí en camin entà Bagdad, mentre eth guidaue es sòns vint camelhs entà Bassra.

E vaquí que non auia jo hèt vint passes, quan eth Cheitan metec en mèn còr era enveja e era ingratitud. E comencè a planher-me dera pèrta des mèns vint camelhs, e mès encara dera riquesa qu'amiauen cargada en sòn lomb. E me didí: "Per qué m'agarre es mèns vint camelhs aguest derviche maudit, s'ei eth patron deth tresòr e pòt trèir d'aquiu tot çò que volgue?" E còp sec, arturè as animaus e me metí a córrer darrèr deth derviche, en tot cridar-lo damb totes es mies fòrces e hèr-li senhaus entà qu'arturèsse es sòns animaus e me demorèsse. E entenec era mia votz e s'arturèc. E quan l'atrapè li didí: "Ò frair mèn derviche! quan t'è deishat è començat a preocupar-me per tu, per çò der interès qu'è sus era tua tranquillitat. E non m'è volut decidir a separar-me de tu sense hèr-te considerar un aute còp guaire dificil d'amiar son aguesti vint camelhs cargadi, mès que mès, quan s'ei, coma tu, un òme que non ei acostumat ad aguest mestièr e ad aguesta sòrta d'ocupacion. Cre-me que te traparàs fòrça milhor se non te hès a vier que dètz camelhs, en tot aleugerir-te des auti dètz un òme coma jo, que non li còste mès trabalh amiar a un qu'a cent camelhs." E es mies paraules produiren eth sòn efècte, pr'amor qu'eth derviche me cedic sense cap resisténcia es dètz camelhs que li demanaua, de sòrta que sonque se quedèc damb dètz, e jo me vedí patron de setanta

camelhs damb es sues cargues, qu'eth sòn valor depassaue es riqueses de toti es reis dera tèrra amassa.

Dempús d'aquerò semble, ò Emir des Credetns! que jo ja auia motius entà èster satisfèt. Plan, donc, ne peth mau de morir! E es mèns uelhs s'estèren tan uets coma abans, se non mès, e era mia aviditat anaue aumentant damb es mies aquisicions. E comencè a redoblar es mies sollicituds, es mèns prècs e es mies importunitats entà hèr-li decidir ath derviche a cedir-me es dètz camelhs que li restauen. E l'abracè e li punè es mans, e autant hi, que non auec talents de refusar-me es camelhs, e m'anoncièc que me pertanhien, en tot dider-me: "Ò frair Babà-Abdalah! hè un bon usatge des tues riqueses que t'a autrejat eth Retribuidor e rebremba-te'n deth derviche que te trapèc en replec deth tòn destin…

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era ueit centes setanta siesau net

Era didec:

"…Ò frair Babà-Abdalah! hè un bon usatge des tues riqueses que t'a autrejat eth Retribuidor e rebremba-te'n deth derviche que te trapèc en replec deth tòn destin."

E jo ò senhor mèn! en sòrta d'arribar ath limit dera satisfaccion per çò d'auer-me convertit en proprietari de tota era carga de peireries, me sentí possat pera mia aviditat a demanar ua auta causa. E aquerò siguec çò qu'auie de costar era mia perdicion. Me venguec en cervèth, plan, qu'era idia de qué eth flascon d'aur que contenguie era pomada, e qu'eth derviche auie trèt dera tenalha abans de gésser dera tuta, tanben m'auie de pertànher a jo, coma tot çò d'aute. Pr'amor que jo me didia: "Qui se'n sap des vertuts que pòt auer aguesta pomada! E ath delà, qu'ei clar qu'è eth dret a hèr-me a vier aguest flascon, pr'amor qu'eth derviche ne pòt cuélher dera tuta d'auti de parièrs quan volgue." E aguest pensament me hec decidir a parlar-li sus er ahèr. Atau, donc, quan acabaue d'abraçar-me entà dider-se adiu de jo, li didí: "Per Allà sus tu, ò frair derviche! Qué ne vòs hèr d'aguest flascon de pomada que t'as amagat ena cintura? E de qué li pòt servir aguesta pomada a un derviche que normaument non tie pomades ne flaira de pomades ne ombra de pomades? Que serà milhor que m'autreges aguest flascon, pr'amor de que me lo hèsca a vier amassa damb tot çò d'aute coma rebrembe tòn!"

Alavetz jo demoraua que, irritat pera mia persisténcia, eth derviche me refusèsse simplament eth flascon. E èra prèst a basar-me ena sua negativa entà agarrar-lo ara fòrça, pr'amor que jo èra, de passa, eth mès fòrt, e en cas que se resistisse, lo podia abandonar en aqueth paratge desèrt. Mès, contra totes es mies supausicions, eth derviche arric bontadosament, se treiguec dera cintura eth flascon, e me l'autregèc graciosament, en tot dider-me: "Aciu qu'as eth flascon, ò frair Babà-Abdalah! e pro que satisfèsque eth darrèr des tòns desirs. Ath de là, se penses que posqui hèr bèra causa mès per tu, non te cau que dider-m'ac, e sò prèst a complader-te."

Quan auí eth flascon entre es mies mans, lo daurí, e guardant eth sòn contengut, li didí ath derviche: “Per Allà sus tu, ò frair derviche! complèta es tues bontats en tot dider-me se com se tie e quines vertuts a aguesta pomada que desconeishi.” E higec: “Te cau saber, donques que m’ac demanes, qu’aguesta pomada a estat trissada pes dits des genn sosterranhs, qu’an botat en era facultats meravilhoses. Efectivament, se s’aplique un shinhau ar entorn deth uelh quèr e ena sua paupeta, hè aparéisher dauant d’aqueth que l’a tengut es amagaders a on se trapen es tresòrs dera tèrra. Mès se, per malastre, s’aplique aguesta pomada en uelh dret, de pic un se torne cèc d’ambdús uelhs ath còp. E tau ei era vertut e tau ei er usatge que se pòt hèr d’aguesta pomada, ò frair mèn Babà-Abdalah! *Uassalam*!”

E dempús de parlar atau, volec de nauèth dider-se adiu de jo, mès lo cuelhí pera manja, e li didí: ”Per vida tua! hètz-me eth darrèr favor en tot aplicar-me tu madeish aguesta pomada sus eth uelh quèr, donques que solide ac saberàs hèr plan milhor que jo, que sò ar arràs dera impaciéncia per experimentar era vertut d’aguesta pomada que d’era sò ja possessor.” E eth derviche non se volec hèr pregar un instant mès, e tostemp amable e tranquil, cuelhec un shinhau de pomada damb era gema deth dit e me l’apliquèc ar entorn deth uelh quèr e ena paupeta quèrra, en tot dider-me: “Daurís eth uelh quèr e cluca eth dret!”

E daurí eth uelh quèr onhut de pomada, ò Emir des Credents! e barrè eth uelh dret. E de seguit despareisheren totes es causes visibles abituaus as mèns uelhs entà deishar lòc a plans suberpausadi de tutes sosterranhes e marines, de troncs d’arbes gegants uedats pera basa, d’estances dubèrtes ena ròca e d’amagaders de tota sòrta. E tot aquerò ère plen de tresòrs de peireries, orfebreries, jòies, gemes e sòs de toti es colors e de totes es formes. E vedí metaus enes sues mines, plata vèrge e aur naturau, pèires cristalizades e filons preciosi enrodant era tèrra. E non cessè de guardar e de meravilhar-me, enquia que sentí qu’eth mèn uelh dret, que me vedia obligat a tier-lo barrat, se fatigaue e volie daurir-se. Alavetz lo daurí, e còp sec es objèctes deth paisatge que m’enrodaue se meteren en sòn lòc abituau, e toti es plans, degut ar efècte dera pomada magica, despareisheren, en tot aluenhar-se.

E assegurant-me atau dera vertat sus er efècte reau d’aquera pomada quan s’aplicaue ath uelh quèrre, non podí mens de cuélher dobtes sus er efècte dera sua aplicación en uelh dret. E me didí entà jo: “Compreni qu’eth derviche ei plen d’astúcia e de mentida, e a estat damb jo tan accessible e tan afable entà enganhar-me a tot darrèr. Pr’amor que non ei possible qu’era madeisha pomada produïsque dus efèctes contraris enes madeishes condicions, simplament per çò deth lòc desparièr.” E li didí ath derviche arrint: “ Ep, *uala*! ò pair dera astúcia! me pensi que t’en burles de jo! Pr’amor que non ei possible qu’ua madeisha pomada produïsque efèctes tant opausadi es uns des auti. Mèsalèu me semble, donques que non l’as provat en tu madeish, que, aplicada ath uelh dret, aguesta pomada aurà era vertut de botar ara mia disposicion es tresòrs que m’a mostrat eth mèn uelh quèr. Qué ne penses? Pòs parlar sense reticéncies! E plan que òc que, me balhes o me treigues era rason, voi experimentar en mèn pròpri uelh dret er efècte d’aguesta pomada, pr’amor de non auer ja cap dobte. Te prègui, donc, que me

l’apliques sense demora en uelh dret, pr’amor que me voi méter en camin abans dera còga deth solei.”

Mès per prumèr viatge des de qué mos trapèrem, eth derviche auec un movement d’impaciéncia, e me didec: “Babà-Abdalah! era tua peticion ei asenada e nociva, e non posqui prestar-me a hèr-te mau dempús d’auer-te hèt eth ben! Non m’obligues, donc, damb era tua testudaria a aubedir-te en ua causa que d’era te n’empenaïràs tota era tua vida!” E higec: “Separem-mos, donc, coma frairs, e que cada un vage peth sòn camin.” Mès jo, ò senhor mèn! non lo deishè, e cada còp n’èra mès segur de qué es dificultats que botaue non auien un aute objècte qu’empedir-me auer ena mia man, es tresòrs que podia veir damb eth mèn uelh quèr. E li didí: “Per Allà, ò derviche! se non vòs que me separe de tu damb eth còr descontent per ua causa tan subtila, dempús de tanta importància coma m’as autrejat, non te cau qu’onher-me eth uelh dret damb aguesta pomada, pr’amor que jo solet non ac saberia hèr. E de vertat que non te deisharè que damb aguesta condicion.”

Alavetz eth derviche s’esblancossic e eth sòn ròstre cuelhec ua mina de duretat que non coneishia en eth, e me didec: “Te tornaràs cèc pes tues pròpries mans!” E cuelhec un shinhau de pomada e me l’apliquèc ar entorn deth uelh dret e dera paupeta dreta. E ja non vedí que tenèbres damb es mèns dus uelhs, e me convertí en cèc que ves, ò Emir des Credents!

E en veder-me en aqueth estat lamentable, me remetí de pic e exclamè, estirant es braci entath derviche: “Sauva-me dera ceguetat, ò frair mèn!” Mès non auí cap responsa, e se hec eth sord as mies supliques e as mèns crits, e l’entení botar en marcha es camelhs e aluenhar-se, en tot hèr-se a vier damb eth aquerò qu’auie estat era part deth mèn destin. Alavetz me deishè quèir en solèr, e siguí estavanit fòrça temps. E solide auria mòrt de dolor e de confusion en aqueth lòc se, a londeman, non m’auesse cuelhut e amiat entà Bagdad ua caravana que tornaue de Bassra.

E des d’alavetz, dempús d’auer vist passar a posita dera mia man era fortuna e eth poder, me vedí redusit ad aguest estat de mendicant pes camins dera generositat. E en mèn còr entrèc er empenaïment per çò dera mia avaricia e pes abusi des beneficis deth Retribuidor, e entà castigar-me jo madeish, m’impausè era peniténcia d’un bohet dera man de tota persona que m’autregèsse ua aumòina.

E tau ei era mia istòria, ò Emir des Credents! e te l’è condada sense amagar-te arren dera mia impietat e dera baishesa des mèns sentiments. E vaquí que sò prèst a recéber un bohet de man de cada un des aunorables presents, encara que non sigue aquerò pro castig.

Mès Allà ei infinitament misericordiós!”

Quan eth califa auec entenut aguesta istòria deth cèc, li didec: “Ò Babà-Abdalah! Plan que òc eth tòn crim ei un crim gran e era aviditat des tòns uelhs ua aviditat imperdonabla! Mès me pensi que ja t’an redemut eth tòn empenaïment e era tua umilitat

dauant deth Misericordiós. E plan per aquerò voi qu'en avier era tua vida sigue assegurada peth compde deth mèn tresòr, entà non veder-te patir aguesta peniténcia publica que t'as impausat. E per tant, eth visir deth tresòr te balharà cada dia dètz dracmes dera mia moneda entara tua subsisténcia. E Allà t'age ena sua misericòrdia!"

E ordenèc que tanben se l'autregèsse ua soma parièra ath mèstre d'escòla esgarrat e damb era boca henuda, e retenguec ath sòn costat, entà tractar-les milhor segontes demanaue eth sòn reng e damb tota era magnificéncia qu'acostumaue, ath joen patron dera ègua blanca, ath jeique Hassan e ath cavalièr qu'ath sòn darrèr tocauen melodies indies e chineses.